

HOLLOS CORVINUS HUNYADI JANOS

1387 1456

SZENTBORBÁLA TÖRTÉNETE 3. rész

II. kötet

Mottó: "Jankó védi a halott Ulászlót, Mért is védi, hogyha meg nem védi?" (Pétár Pétrovity Nyégos)

Jankó= Szibinyáin Jankó, helyes nevén Hollós-Corvinus János, az 1444. évi várnai csata után is védelmezte a halott király országát, később mégis bekövetkezett a mohácsi vész. (Csuka Zoltán fordítása)

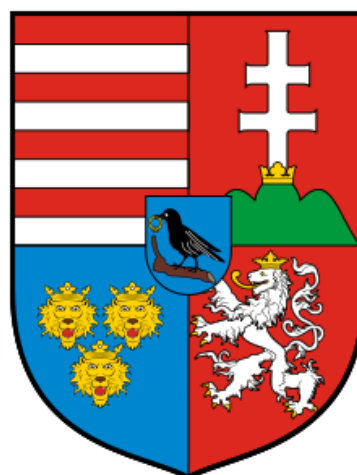
A halott királyt lehet, de a harctereken a kormányzó Hollós-Corvinus János a saját országának függetlenségét védelmezte.

Hollós János - Iohanes Coruini arany forintján az ország függetlenségét jelentő kettős kereszt

Teofil (829-842) Kelet-Római császár pénze

Hollós-Corvinus Mátyás király (1458-1490) címere

“VRÁNÁ: A Balkán középkori hadvezérei és kapitányai járatosak voltak a harci ügyességekben, görög nyelven írtak és beszéltek, használták a latin nyelvet, sokan a török nyelvet is. Az Oszmánokkal való ütközet előtt a lovascsoport roham úgy lett kiválasztva mint ahogyan azt Álékszándár Mákédonszki vezette le a **Gaugemáli és Isa-i ütközetben**. A lovasok egy pont felé vágattak, oda ahol a szultán lobogóját és csapatának a zászlait látták. Teljes erőből vágattak, halálfélelem nélkül és a győzelem hitével. Néhány ezer tonna élő hús tömeg egy pont felé az ellenséges falnak vágat. A küzdelemben amiről beszélsz, a vágatát Miloš Obilić vezette, **a szultán a harcban vesztette életét, nem cselszövésel lett megölve.**”

VRÁNÁ – HOLLÓ a fentiekről beszélget falun tanító feleségével Dunjával, aki a mézeshetek kezdetén szeretve simogatja férjének haját: - *Komisz katona vagy, mondja neki, mindenre kész*

csak hogy megnyerd a küzdelmet, a császár köntösét csókolod, hogy utána a torkát vágjad, akár Obility-Obilić.

(Vráná kihúzza magát, komoly.)

VRÁNÁ: Az nem történt meg. Az a császárral - a szultánnal.

DUNJÁ: Az iskolában azt tanultuk, hogy igen.

VRÁNÁ: Jó, azt tanulni, lehet tanulni, rendben, de nem úgy történt.

(Tekintete rajta marad, feláll, mosolyogva néz rá, a nő választ váró arccal kérdi)

DUNJÁ: Én, akkor helytelenül tanítom a gyerekeket?

VRÁNÁ: Nem tudtad, nem tudod.

DUNJÁ: És mit kellene tudnom?

VRÁNÁ: Hát azt, a szultánnal, a derékzsinórjától a torkáig, a szultán éppen az *ucskurját* kötözte, na de jól van, az a nép hagyománya, az rendben van. Gyenge és szegény, fegyvere nincs csak a ravaszsága és csak abban hisz, azért találta ki az énekes a cselszövés meséjét, és hogy modernül fejezzük ki magunkat, a szultán orvul meggyilkolását. De nem úgy volt. Nem volt átpártolás az Oszmán oldalra, nem volt Obilić árulása, sem a szultán meggyilkolása amíg a ruháját csókolta.

DUNJÁ: Hanem?

VRÁNÁ: a szultán a harcban vesztette életét, nem cselszövésel lett megölve.

(A távoli komor hegy-ormokkal övezett ház körül viruló kert egyik padjának közelében egy gyümölcsöt szakít a fáról, nem eszik belőle, kezében forgatja) **Miloš Obility a "Sárkány" Vitézek Rendjének volt a tagja, societas draconistrarum, a rend a 13. és nem a 15. században alapult miként azt a hanyag és átmásolható történelem állítja, minden Némánjity a "Sárkány" rendhez tartozott, a kereszt védelmezésének a szervezetéhez.** Ha egyszer a Lázárévityek címerére tekintesz akik az összes dinasztiaak folytatói voltak, a sárkányt látod amint körülfonta magát a fehér solymok pajzson. A sárkány az istenség szimbóluma, mivel az ég és a föld, a kígyó és a madár egyesítését jelenti. Még egy lépéssel visszafelé, ő a világ teremtetőjének **Bele Boginje** istennőnek az eltakart alakja. Erről ennyit.

(Az órájára néz.)

DUNJÁ: Nem udvarias egy hölgy társaságában az órát nézni, ez annak az üzenete, hogy unalmas neked velem.

VRÁNÁ: Bocsáss meg.

DUNJÁ: De honnan tudod te mindezt, a vágтарól, a "Sárkány" rendről?

VRÁNÁ: Tanultam, olvastam. Nincs ezek körül különös homály, a harcot tanult vezérek vezették, olvasták a térképeket, ismerték az asztronómiát, számtant, filozófiát, stratégiát-hadászatot, le tudták vázolni a korábbi harcok bármelyik nagy ütközetét, Termopilnál, Salaminnál, Maratonnál, Granika, Ise, Krasov-(Crassus) harcát Spartakusszal. Mindez érvényes volt az Oszmán oldal kapitányaira is.

DUNJÁ: Az iskolában akkor erről miért nem tanítanak?

VRÁNÁ: Nem tudom.

DUNJÁ: Ha ez igaz, akkor sokan hiányosak maradnak ezekről a fontos tudnivalókról.

VRÁNÁ: Nem. Megtudják, megtanulják, mindig megtudni. Jobb ez így.

(a feleség kételkedéssel néz rá.)

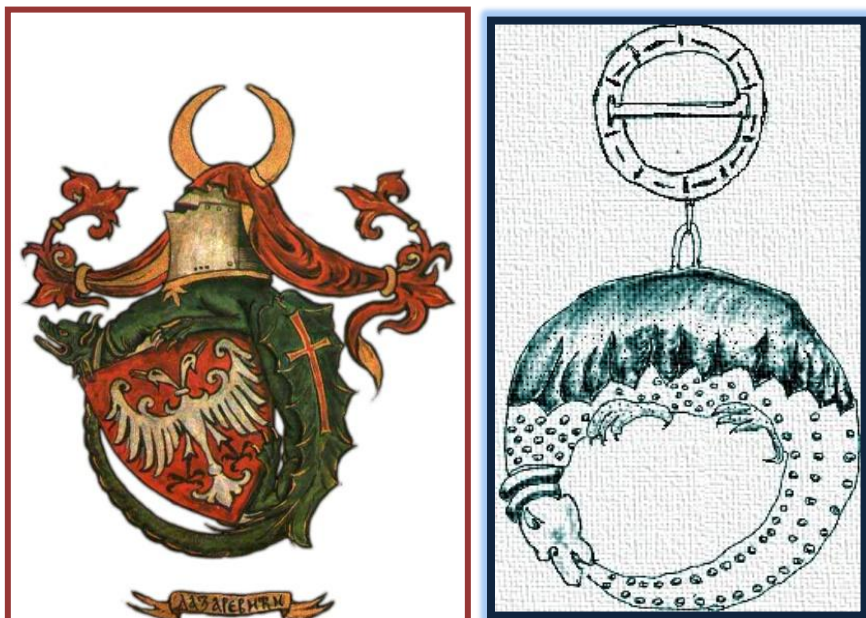
DUNJÁ: Te egy csodálatos ember vagy, tudod?

Jelen korunk hazát és nemzettudatot védelmező írói egyre gyakrabban menekülnek a vidék emberéhez ahonnan egy svábbogár vagy egy egérke helyzetéből szemlélik a történelmi eseményeket. A szerző Lale Pavlović bebizonyította, hogy a falu perspektívájának távlatából, az elődökhöz és az azoknak fiaikhoz való viszonyulást, az ő hősei, miként ő saját maga is, így mindig tökéletesebben megnéz és mindig többet lát. "Moj rođak sa sela" – A rokonom faluról – című TV

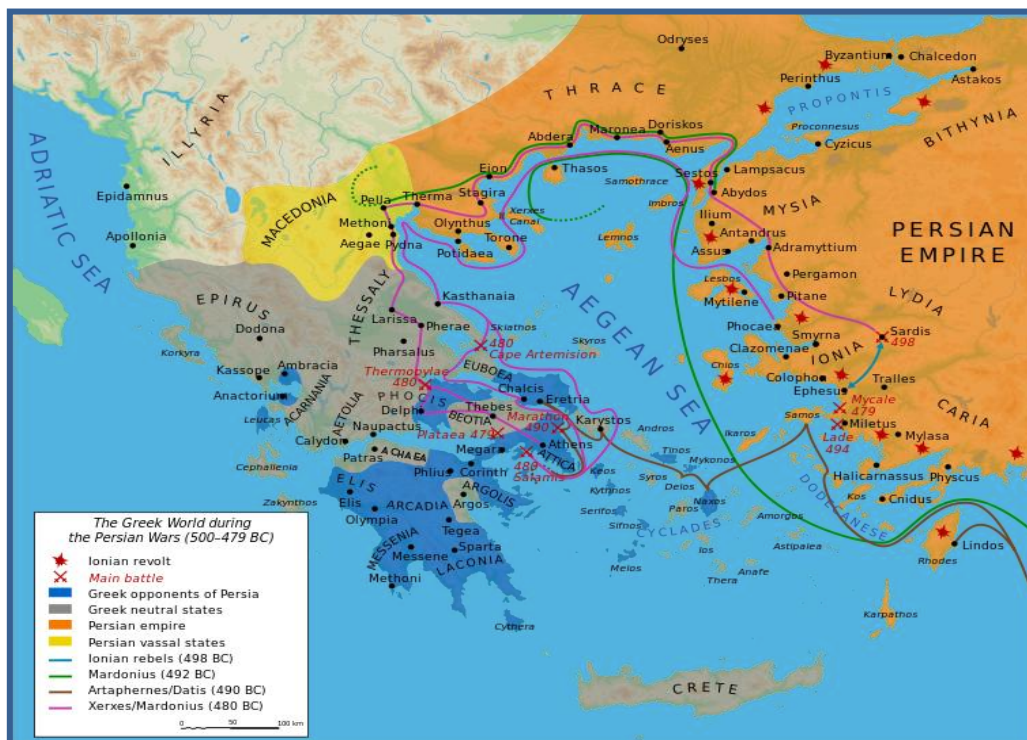
sorozatról véleményez így a kritikus. Dunyá és Vráná eszmecseréjét a 28-ik epizódában hallottuk láthattuk.

A világ-történelembe pedig amelyiket a Szerb Nemanja-Némányák korában tudtak, mi is kicsit betekintünk.

Elsősorban betekintünk azért, mert nekünk Magyaroknak is voltak a Szerbekhez és az Oszmánokhoz is hasonló tanult hadvezéreink és kapitányaink a Nemanják korában is.

Történelmi szemléltetőnek: A Lázárévity-Лазаревич deszpóták címerén a sárkány és a kereszt, mellette egy régi sárkány jelvény rajza Ausztriában, állítólag maga az eredeti jelvény eltűnt, a rajz viszont megmaradt

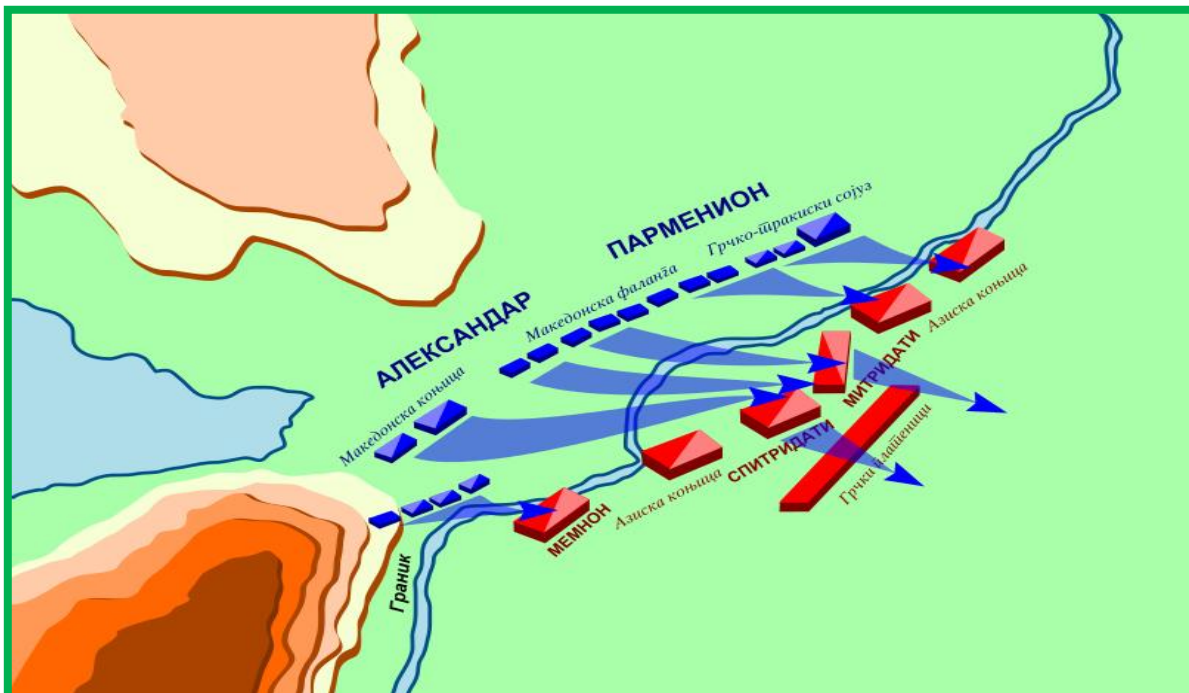
Kr.e. 500-479 közötti Perzsa háborúk: Thermopylae BC 480, Salamis BC 480, Marathon BC 490. Itt bizony kedves olvasó, a Némánják Kr.u. 1389-es és Kr.e. 500 közötti évkülönbőség legalább 1800 év. És mi ma is vesztegelünk a mi Hollós-Corvin Mátyás királyunk korának hamisításain?

Sokat kellene tanulnunk a Thermopülai csata harci mozgásairól, hogy legalább annyit tudjunk róla mint amennyit a Kormányzó és hadvezér Hollós-Coruius János és kora tudott - lásd pl. Ransanusnál 1450-ben

Charles Le Brun festménye 1665-ből – mert ő is tudta: Átkelés a Granikosz folyón – Nagy Sándor és a Perzsa birodalom első nagy ütközete volt i.e. 334 májusban – a Dardanellák közelében lévő Granikosz folyó mentén vívtak. A csata a makedónok látványos győzelmével ért véget. Ott bizony át kellett ugrálni a folyót, élve ... **ELŐZMÉNYEK:** (a Magyar Wikipédiából) Az i. e. 4. század közepére a II. Philipposz uralkodása alatt megerősödött Makedón Királyság hatalma már egész Görögországra kiterjedt. A Philipposz győzelmével záruló khairóneai csata után (i.e. 338-337 telén) makedón irányítás alatt létrejött a pánhellén (vagy korintoszi) szövetség a Perzsa Birodalom ellen, a görög-perzsa háborúk megtorlására készülő támadás koordinálására. Philipposzt i.e. 336-os halála után fia, a 20 éves Nagy Sándor követte a trónon (ugyanebben az évben került a perzsa trónra III.Dareiosz is). A balkáni hadjáratban Sándor megadásra kényszerítette a lázadó görög népet, a végsőkéig ellenálló Théba városát azok ellenségein keresztül romboltatta le. Sándor hadseregének száma 50 000 a különböző források figyelembe vételével. Amíg seregét hosszadalmasan szállásolták, 50000 ember nem kevés hajlékigénylő, Sándor Trója városába látogatott, hogy tisztelegjen a trójai háborúban harcolt hősök emléke előtt. (nem vettek tőle példát a Florimund Mercy, a Julius Jacob von Haynau meg a többi hozzájuk hasonló hiénák, akik tüzzel vassal irtották a szomszédot, a "jószomszédságuk" jelképeként... inkább pusztították várait, falvait, kastélyit). Nagy Sándor meglátogatta Akhilleusz állítólagos síremlékét és Athéné istennő templomát is.

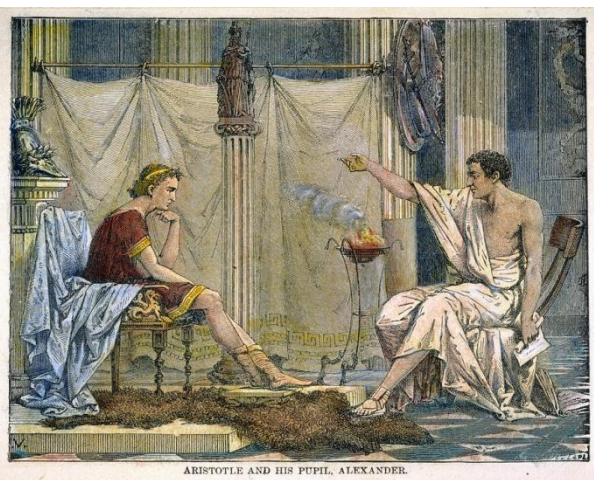
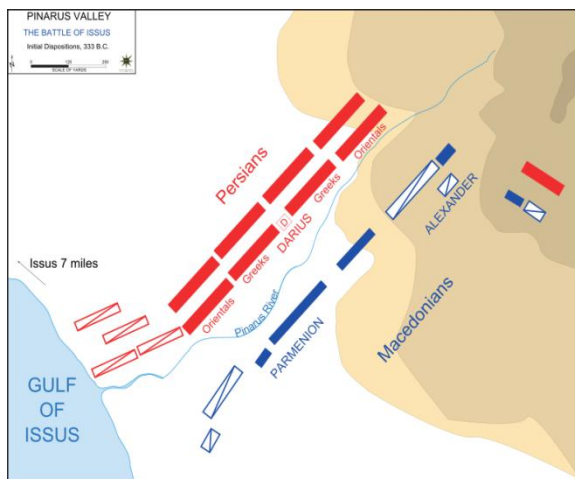

Csatasor i.e. 334-ben. Átkelés a Granikosz folyón. Nem a mi Hollós-Coruini hadvezérünket leírástudatlanozók észjárásához való hadvezetések még úgy 2340 év távlatából sem.

Albrecht Altdorfer (1480 – 1538) festőművész 1529-ban az isszoszi csatáról készült, képzeletbeli festménye. Jobb oldalon a csatasor közepéről kinagyított részlet. Jó lenne itt a középkori stílusra is odafigyelni. Elsősorban azoknak akik *Horogszegi Szilágyi Erzsébet* (?1410-1483?) magyar nagyasszonyt 6-ik századi férfi-alakkal azonosítanák, ha hagynánk... Vagy ami még helytelenebb, megtevesztésre kieszelve, a nevét Horogszegi-Coruini helyett csak Hunyadi Szilágyi névre hamisítják. A HOROGSZEG-i várkastélyból lett Soutour eredetét azonban Szent-Borbála azaz Szentborbála neve ma is (2015. van) védelmezi.

A magyar nagyasszony születésének és halálának éve is ??? kérdéses, mert Ő csak magyar volt...

Alexander III. of Macedon (Kr.e. 356 - 323 BC) – III. Alexandrosz makedón király – magyarul ’’Nagy Sándor’’ néven is került a történelemírásunkba - az ókor kiváló hadvezére, a hadvezetés második legnagyobb ikonja (mert volt a mi középkori hadvezéreinknek kiktől tanulniuk), a mostani makedón nép nyelvileg is inkább a bolgárokhoz áll közel, nem leszarmazottja az ókori makedónoknak, emiatt a görög-makedón ellentétek már pattanásig feszültek. Nekünk nem feladatunk ezt dönteni, minket itt a hadvezéri harci hagyományok tudnivalója érdekel. Alexander the Great-Nagy Sándor Kr.e. 333-ban aratott győzelmet a Perzsa III. Dariusz felett. Az isszoszi csatában a Perzsa sereg 100.000 emberből a makedón sereg 25-30 000 katonából állt. Az Isszoszi öbölben Darieosz a lovas harckocsi egységet is bevetette a harcba , ami megbosszulta magát, ez volt a harci szekér korának a vége.

Alexander édesapja II.Philippos, fiának 13 éves korától biztosított gondos nevelést.

Tanítójának több arra érdemes kiváló tanár közül, Arisztotelészt választotta.

A mi ábc-nk 40 betűjétől azért, egy kicsit többet kellett tudniuk már az akkori vezéreknek is.

Nagy Sándor birodalma. Életéről Kr.u. 1. és 2. században készült történészek munkái maradtak az utókorra. A 2. században Flavius Arrianus munkája a legteljesebb, legtöbb forrásmunkát használt fel a makedón király hadjáratairól. Diodorus Siculus, valamint Sztrabón szintén közöltek korábbi forrásokból.

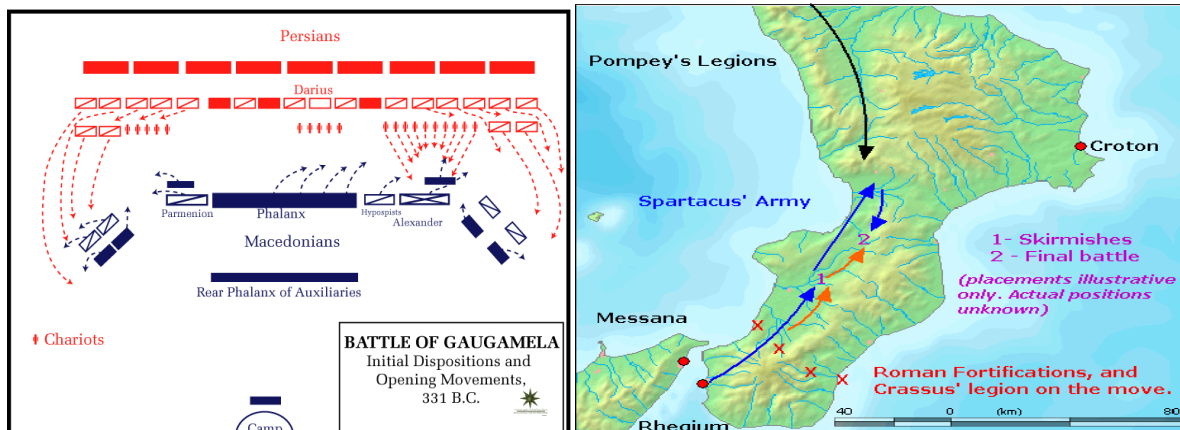
Julius Valerius Kr.u. 450-ben: *De rebus Alexandri Magni gestis* – már semmi történeti beccsel nem bír, de az ő forrását használták a középkor összes meséinek, amelyek Alexandroszra vonatkoztak és az európai latin nyelvű és ó-germán írásokban nagy szerepet játszottak (nem csodálkozunk). **Mellőzhetetlen tanulság itt: Nemcsak forrásokat kell idézni, hanem rendkívül fontos utána nézni, hogy kinek vagy kiknek a munkája érdemes arra, hogy forrásként legyen használatos a Magyar Történet írásban. Példamutató útmutatás a Nagy Sándor életéről szóló történet-írás a Magyar Wikipédiából.**

Lovas harckocsi a veszedelmes Perzsa-Szkytha háborúban. 'Írástudatlan' ezt sem vezethette le

Érdemes lenne elgondolkodni, miért vannak egyesek annyira felfuvalkodva valami saját ''írástudásukon''???

Talán mert megtanultak egy 40 betűs ABC-t??? A mandarin meg a kantonéz ABC 5000 írásjegy betűből áll. Kínai kollégámat sohasem hallottam a saját írástudásáról dicsekedni, még kevésbé másokat leírátudatlanozni. El is bátortalanultam amikor kérdésemre nevetve válaszolta, ''úgy'' 4999 betűt biztosan tud, amikor arról érdeklődtem, a mandarin vagy a kantonéz nyelv közül melyiket tanuljam. És kínai kollégám nem írástudatlanozott le. A saját népének középkori hadvezéreit pedig biztosan nem.

Kr.e. 331 – hadvezérek irányította harci csatasorban a küzdő felek.

Spartacus (i.e. 109 – i.e. 71) származása természetesen ellentmondásokkal van teleírva. Abban megegyezett a történetírás, hogy nemcsak nagyon bátor és erős hanem feltűnően értelmes és művelt ember volt. Mégha rabszolgaként kellett harcolnia is amikor i.e. 74-ben lázadt fel 78 követőjével. Alvezérei Krixos és Oniomaios gall gladiátorok voltak, ő maga is képzett gladiátor. Küzdelmének végjátéka i.e. 72-es év végén Rhegiumnál a mai Reggio Calabriánál a Messina-Messinai szoros közelében, az Olasz csizma orránál kezdődött. A bekerített Spartakust Marcus Licinius Crassus, a korabeli Róma leggazdagabb emberének csapatai Lucania mellett megállították. A Silarus folyó mellett esett el. Lovát levágta, mert az volt a jelmondata''Győzelem vagy halál''. Már életében

legenda volt. A hadtörténet gényuszaik között tartják számon. Olyan háborúban volt sikeres amelyet emberanyagban és utánpótlásban kedvezőtlen körülményekben vívtak.

A hadtörténet gényuszaának – Spartakusnak halála i.e. 71.

Hol vagytok ti ettől a tudástól, mai "írástudástokkal" dicsekedő forrás megjelölése nélkül meggondolatlanul átmásoljátok...

Szent György – Szvéti Georgijé–Saint George–Georgios–Giwargis–Georgius (275/281 - 303)

Római katona volt Diocletianus császár seregében. Kisázsiaiban Kappadókiaiban született gazdag tekintélyes keresztény szülöktől. Apja Görög származású keresztény, rangos római katona volt. Még fiatal gyerek volt amikor apja meghalt. Keresztény anyja akkor Palesztinába költözött a gazdag családi birtokra ahol fiának magas oktatást biztosított. Kiváló képességével hamarosan magas rangot ért el a római seregben. Diocletianus uralkodása alatt történt 303-ban a tizedik és legnagyobb keresztény üldözés. Georgios akkor vagyonát szétosztotta a szegények között és felszabadította a rabszolgáit. Betört Palesztinába is és szabadon engedte a szolgákat. Diocletianus színe előtt is

kijelentette, hogy ő keresztény mire a császár tömlőcbe záratta. Rettenetes kínzások után és hajthatatlan keresztény kiállása miatt Kr.u.303 május 6-án a fejét vették.

Kultusza már I.Konstantine (306-337) császár idejében megkezdődött. Először a Kelet-Római Birodalomban majd az 5. században nyugaton is, 494-ben szentté avatták. Számtalan monostort építettek a tiszteletére, vagy neveztek el róla.

Szent György Anglia legkedveltebb szentjévé lett.

Oroszlánszívű Richárd király személyes védőszentje volt.

III.Henrik idejében az 1222. évi oxfordi nemzeti zsinaton az Angol királyság oltalmazójává nyilvánították. III.Edwardtól ered az angol hadsereg csatakiállása:

''Szent Györggyel Angliáért.''

III.Edward alapította 1348-ban a Szent György–vagy térdszallag rendet.

V.Henrik (1386-1422) uralkodásának idejében a Canterbury érsek rendelkezése szerint Szent György ünnepe ugyanazt a liturgiai napot kapta mint a Karácsony. A reformáció ellenére az Anglikán Egyház megőrizte György iránti tiszteletét. A vitézek, lovaskatonák, számos szervezet, ország, tartomány és város védőszentje.

Országok: Grúzia, Anglia, Etiópia, Litvánia, Portugália, Szerbia, **Crna Gora**, Georgia, Románia, Egyiptom, Görögország, Libanon, India, Aragónia, Macedónia, Palesztina, Ukrajna, Oroszország, Szíria, Bulgária, Irák,

Tartományok: Aragón és Katalónia

Városok: Barcelóna, Genoa, Beirut, Isztambul, London, Moszkva, Kalabria Regió, Ferrare, Amersfoort, Botosani, Novi Sad – azaz Újvidék. Az újvidéki búcsú november 16-án, az ortodox naptár szerinti Szent György vértanú napján lesz.

Edward Gibbon angol történétíró ugyan egy másik Kappadókiában élő Györgyre állította, hogy ő az akinek a kultusza elterjedt, de Professzor Bury határozottan bizonyította a tévedést, mondván: '' the dragon slaying legend does not relegate him to the region of the myth.''

''sárkányölő legendája még nem számúzi őt a mitológia területére.''

Miért kell ezt kiemelni? Azért mert a későbbi irodalom úgy is fogalmaz, hogy Szent György vértanú Sárkány elleni küzdelme a pogányok és a boszorkányok legyőzését szimbolizálta, így nem meglepő, hogy a leprások a pestisben és szifiliszben szenvedő keresztények is a katonák és földművelők védőszentjéhez fohászkodtak.

Željko i Tanjica Perović: Slavarica – Sveti Georgije, c. munkájából olvassuk,

A legenda: A hagyomány szerint Palesztinában Lida város közelébe, élt egy óriási nagy sárkány, amelyik a helybeli lakosoknak nagy gondot okozott. A sárkány sűrűn feljött a tóból és felfalta az éppen arra járó embereket, azon felül olyan mérgező leheletet árasztott amelyiktől az emberek megbetegedtek, némelyek meg is haltak. A helybeliek végül is az uralkodójukhoz fordultak segítségért aki azonban a következő rendeletet adta nekik:

A sárkánnyal való gondjuk megszüntetésére, a tó partján minden nap adjanak egy gyermek áldozatot a sárkánynak.

Elfogadták ezt az emberek és másnapról megkezdődtek a napi gyermekáldozatok. Minden reggel egy gyermeket hagytak a tó partján akit azon nyomban elnyelt a sárkány. Legvégül bizony az uralkodó egyetlen leányára is sor került, akit díszesen felöltöztettek és a sárkánynak feláldozni elrendezték. Mialatt a leány sírva állt a tó parton, megjelent előtte Szent György, lován ült a nyeregben, kopjával a kezében. Akkor a sárkány is kijött a tópartra, György a sárkány felé száguldott a torkába merítette koplyáját és a földhöz zúzta. György utasítására, a leány a ruhájának övét a sárkány nyaka köré kötötte és úgy vezette a város felé. A város uralkodója és minden lakója akkor felvette a kereszténységet és a városban hamarosan nagy templomot építettek a Boldogságos Szűz Anya és Szent György tiszteletére.

A fehér lován ülő és koplyájával a sárkányt leölő Szent György gyakori motívummá vált a címertanban. Ilyennek látható Moszkva címerében is.

Konstantinápolytól Magyarországon át minden szomszédunknál él Szent György tisztelete.
De mi van a sárkánnyal?

Az ősközösségek társadalmához vezet az egyenes út. Oda ahol az emberek a közvetlen környezetüket az erdőket, vizeket, hegyeket és az eget népesítették be szellemekkel vagy felsőbb rendű lényekkel, mondjuk ma a mitológiai őskorra. Ne feledjük, úgy 2000 év múlva a mi korunk lehet majd mitológiai őskor az utánnunk következő embereknek.

Az összehasonlító vallástörténeten át számtalan változatot találunk az emberiség talán legősibb mitikus alakjára, a sárkányra.

Itt olvasunk arról, hogy a sárkány őstípus igen közeli rokon a kígyóval. A kígyó az ókori vallásokban fontos szerepet játszik. Egyiptomban, Babilóniában, Kánaánban, Görögországban szent állatnak tekintik. Számos istenség jelképe. A termékenység istennőjétől az aratás istennője, ő adja a föld termékenyítő erejét, szabályozza az árvizet (de nem úgy ahogy a Habsburgok - el –"szabályozták" Torontált), ő adományozza a friss vizet. A magtárak és tárolók védőistennője. Felségjelvényként a kígyó a király homlokát fonta körbe, a legfelsőbb istenség és királyi bölcsesség és hatalom megtestesítője.

A sumér jósnő szerint szerencsét hoz a betegeknek.

A Görögök hitében is a gyógyításhoz kapcsolódik. Aszklépiosz, a gyógyító isten attribútuma. A római gyógyfürdők is a kígyó jelét viselték, a gyógyszertárak jelvénye ma is a kígyó. A keleti ember a kígyót az istenek világába tartozónak tekintette.

A sárkány – dragon alakja a legkülönbözőbb népeknél is a kígyóhoz állt a legközelebb. A legősibb sárkányalak mindenütt kígyó. Hérodotosz egy egyiptomi mondát jegyzett le arról, hogy ott tavaszunként "szárnyas kígyók" csapata ront Butó város környékére és ezek Arábiából jönnek.

Solymossy tanulmánya szerint úgy a görög mint az egyiptomi forrás keletre utal, a sárkányok onnan szálltak át, vagy a vizeken jöttek le hozzájuk. A Pallas nagy lexikon is bőven mesél a sárkányokról.

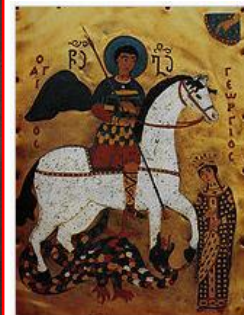
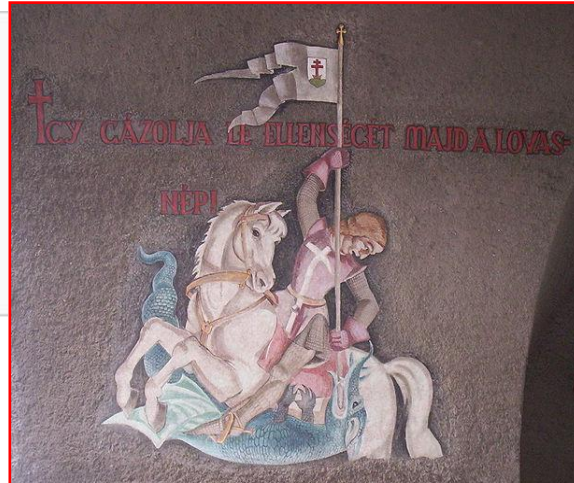
Európába a középkorban a Görög típusú sárkányképzet került át amit aztán a biblia módosított. Innen gyökerezik a sárkányok gonosz hírneve. Az ősi jóindulatú és rosszindulatú kígyó istenségeket az európai kereszténység általános elítélésben részesítette. A bűn és a pogányság szimbólumává súlyosztették. A szentek és mártírok sarka alatt földre terítettként, megalázottként lett bemutatva. (Istenem, milyen lelki mélységig tudtak másokat megalázni némely európai keresztény "írástudók".)

A sárkány mint szimbólum a kezdet és a vég kozmikus eseményének a szereplője. Egyesíti magában az alvilági kígyó és az égi madár, a sötétség és a fény, a föld és az ég jegyeit. Mert pikkelyes a teste és szárnyai vannak. A tűzzel és a nappal áll kapcsolatban a lángokádó sárkány. **A sárkány a kezdet és a vég őreként a rejtett tudás képviselője is.**

Erről beszélgetett VRÁNÁ a tanítónő feleségével DUNJÁVAL.

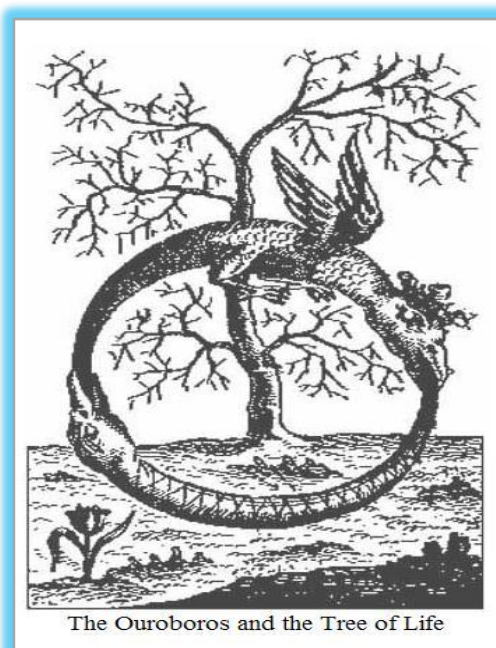
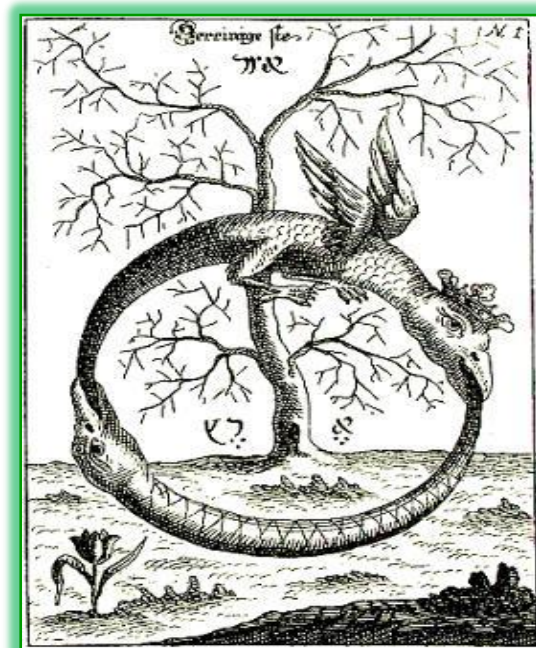

Szent György és a sárkány – Paolo Uccello, 1460 körül

Святой Георгий, спасающий дочь императора (эмалевая миниатюра, Грузия, XV век)

Nálunk Szegeden is üzen a sárkánykultusz.
A kettős keresztünkről kell még tájékozódunk majd.

Book/Manuscript: [Abraham Eleazar \(Samuilis Baruch\). Donum Dei \(1735\)](#)

XVIII Century, Germany, Erfurt

Page (Folio): n/a

Ouroboros. In front of a tree bare of leaves, two serpent dragons seize each other's tail and form an ouroboros. The upper snake is winged and wears a crown. On the left foreground a tulip-like flower is growing.

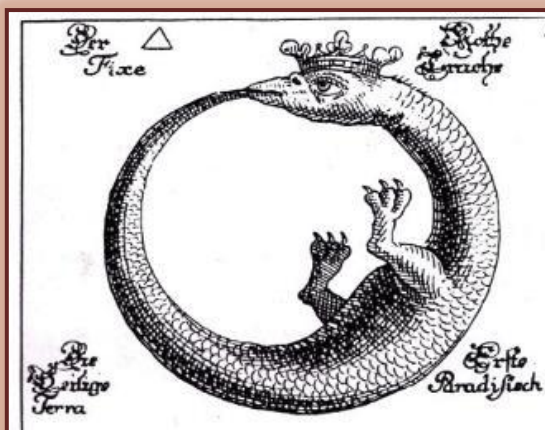

Book/Manuscript: [Abraham Eleazar \(Samullis Baruch\). Donum Dei \(1735\)](#)

XVIII Century, Germany, Erfurt

Page (Folio): n/a

Serpents Ouroboros. Two serpent dragons seize each other's tail and form an ouroboros. The upper snake is winged and wears a crown. The signs of the four elements are set in a square around them. Associated with Water at the top left is Philosophical Mercury and Spirit; Air at the top right has Philosophical Sulphur and Soul; Fire at the bottom left has Philosophical Salt and 'Leib' - body or belly; while at the bottom right is Philosophical Earth and 'Corpus' - Body.

Book/Manuscript: [Abraham Eleazar \(Samullis Baruch\). Donum Dei \(1735\)](#)

XVIII Century, Germany, Erfurt

Page (Folio): n/a

Serpent Ouroboros. A single serpent dragon or snake seizes its tail and forms the ouroboros. It is crowned. In a square around it are 'The fixed fire' at the top left; 'The Holy Earth' on the bottom left and the 'First Paradise' at the lower right.

Vector clipart

Vector image "[Abraham Eleazar \(Samullis Baruch\). Donum Dei \(1735\) - Serpent](#)

Víz, föld, levegő, tűz körforgása a két kígyósárkány ölelkezésében. Életfa és tulipánnal.

Caius Aurelius Valerius Diocletianus (Kr.u. 244.12.22 – 311.12.13) **eredeti nevén Dioklész.**

Kr.u. 284 és 305 között volt Római császár. Autokratikus uralkodás létrehozója, a tetrarchia azaz késő Római Birodalom alapjainak a megteremtője volt. **Diocletianus reformjai segítettek abban, hogy a Nyugat-Római Birodalom még 200 évig fennálljon. A Kelet-Római Birodalom létrejöttét és annak további 1000 éves fennállását is az ő reformja valósította meg.** Dalmáciai származású, Split-Szplitben hunyt el. Források szerint Diocles volt a neve, ami görög felmenőket bizonyít. Ő rendelte el az utolsó keresztényüldözést. Jelentős üldöztetésben sujtott le a manicheusokra már 297-től. A Rajnától Egyiptomig az egy ember kormányzására túl nagy Római Birodalmat kettéosztotta egy egyenes vonal meghúzásával a térképen Rómától keletre. A római rendszerben a trónutódlásra legalább három, sőt néha több aspiráns is volt. Reformja a tetrarchia azaz "négy uralkodó" rendszer volt ahol a két idősebb császár uralkodó, egyikük keleten a másik nyugaton, mellett mindkettőjük mellé egy-egy fiatalabb császár is ki lesz nevezve. A Római császároknak kijáró legfontosabb augustus címet csak a két idősebb császár viselhette. A két fiatalabb a kisebb jelentőségű caesar címet kapták. Diokletianus eredeti szándéka az volt, hogy ha az egyik idősebb császár meghal vagy lemond, az öröklés problémáját megoldandó, akkor automatikusan a megfelelő caesar vegye át a helyét (ennek figyelembevétele megoldana sok "elmélet" találgatást a mi Szent Koronánkon található Görög császár és Géza király zománcképét illetően is). Komoly tudnivalók állnak itt rendelkezésre a mai olvasó számára, de minket most:

Kingdom of Dioklea – Doclea – Duklja királysága érdekel.

1090-ben nincs "Byzantine Empire" – csak RÓMAI BIRODALOM volt.

De nagyon figyeljünk oda Transylvania és Wallachia nyugati határának területére.

Mert a Kufstein várában is raboskodó Kazinczy Ferenc tudta, hogy Hollós ott volt.

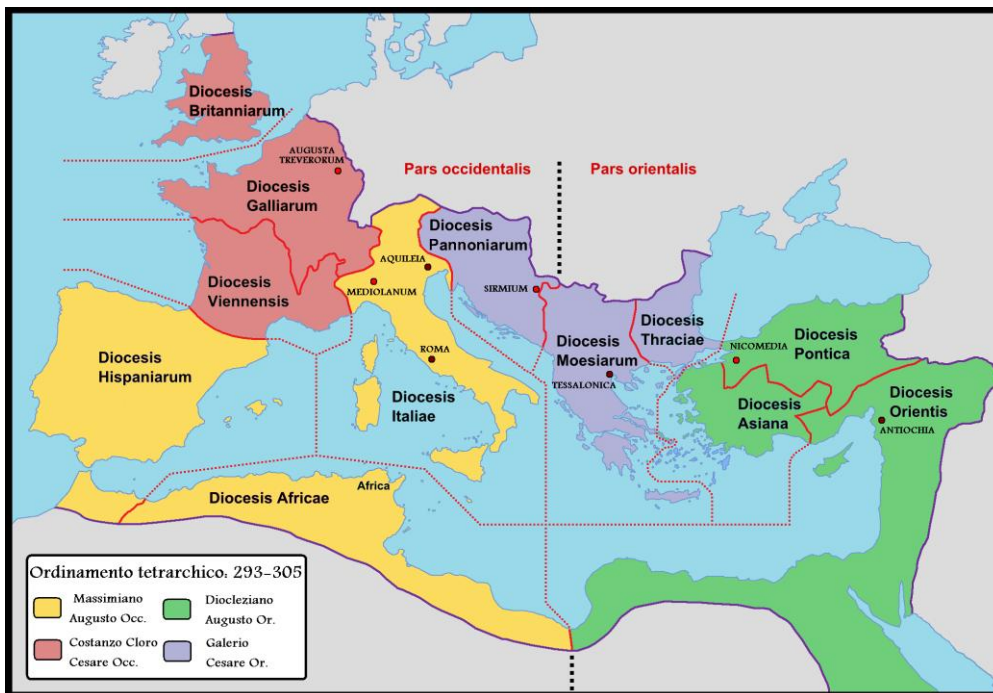

KINGDOM OF DIOKLEA - KIRÁLYSÁG 1090 körül valamint Durazzo – EPIRUS fővárosa is érdekel minket

292-ben vezette be Diocletianus a tetrarchia rendszert. Saját maga számára a Keleti Birodalom részt választotta. Maximianusnak adta a Nyugati Birodalom részt. 293-ban Diocletianus augustus mellé Galerius caesar került, nyugaton Maximianus mellett Constantius lett a caesar. Galerius és Constantius azonban nemcsak örökösök lettek hanem mindkettőjük megkapta a birodalomnak egy-egy negyed részét. A birodalom politikusainak széthúzása azonban nemsokára a tetrarchia széteséséhez vezetett. 305-ben Diocletianus visszavonult, a nyugaton uralkodó császárt is rávette erre, a két caesarból lett a két új császár, de megválasztásuknak idején a hadsereg és a szenátus is közbeavatkozott és saját jelöltjeiket is előhozták. 306-ban Constantius polgárháborút robbantott ki nyugaton, amit 312-ben meg is nyert. 324-ben elfoglalta a keleti birodalomrészt is, 337-ben bekövetkezett haláláig uralkodott az egész egyesített Római Birodalomban. 395-ben újra két részre oszlott a Római Birodalom és már soha többé nem egyesült.

Diocletianus tetrarchiája

Sárga és zöld színű területen a két Augustus. Lila és vörös színek a két Caesar területei 305-ig.

A Dunától északra nincs, sose volt "Bulgarian" – megannyi állítás mellett sem

DIOKLEA, Kelet – Római Birodalom. A továbbiakhoz, ezen a c. 960-as és a 12-ik oldalon

az 1090-es térképen **Ras és Nis** városának a hovatartozását (Bulgarian) érdemes még megfigyelnünk. Fontos.

Dioclea DIOKLEA vagy Doclea vagy Duklya a neve annak a középkori államnak amelyiknek katolikus lakói a mai Montenegró délkeleti területén éltek.

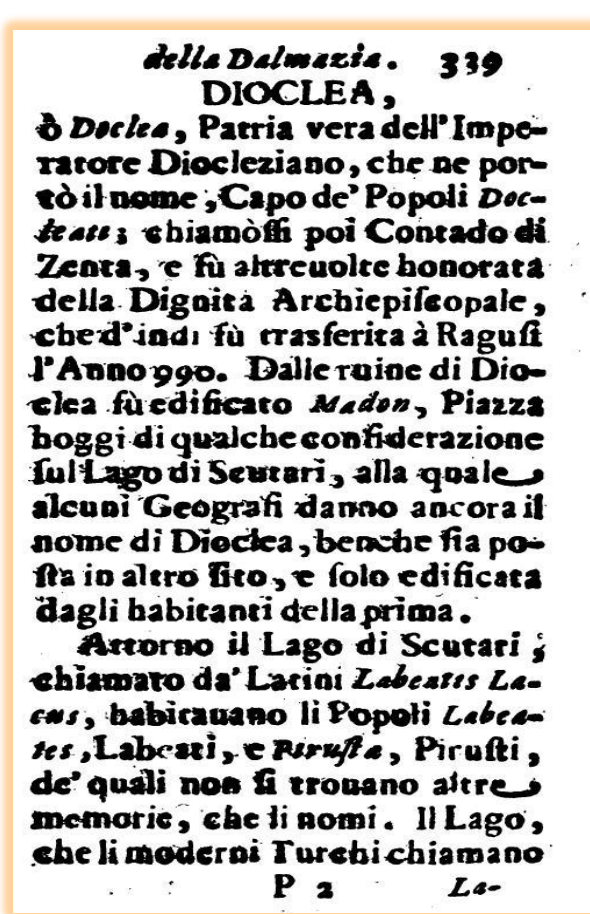
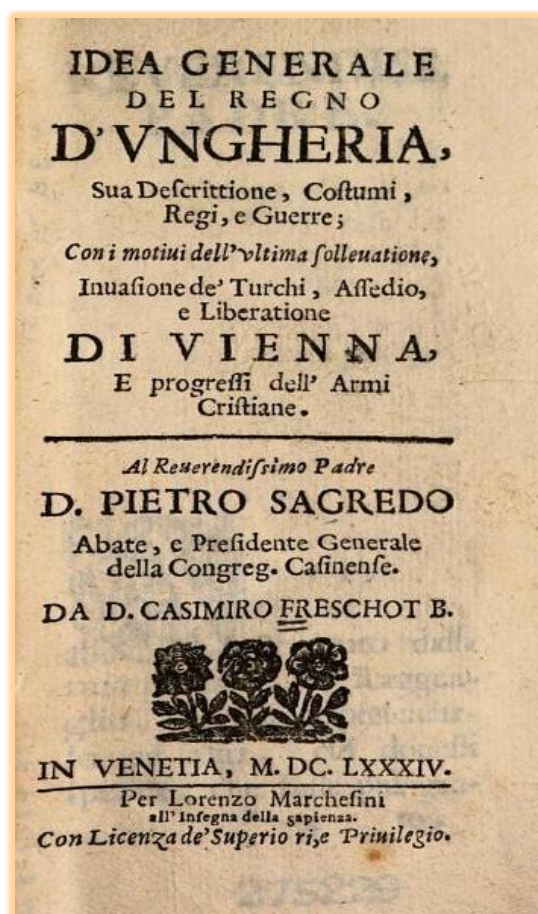
NEVE: Dioclea volt az első neve a Diokletian császár által épített római városnak, a mai Podgoricának. Erről a térségről uralta a Római Dalmáciát. Szláv változatban később a Duklya néven volt és van ma is használatban. Eredetileg a **Dioclea** város után kapta az állam is a **Duklya** nevet. Majd a 12-ik századtól nevezték a térséget Zeta államnak. A 11-ik század előttről kevés hiteles adat

áll a történetkutatók rendelkezésére erről a térségről. 952-ből a *De Administrando Imperio* VII Constantine császártól, tesz említést Dioclea, Bar, Kotor neveiről mint a Kelet-Római Birodalom fennhatósága alá tartozó térségről. Magyarul írott magyarázat szerint:

Montenegró mai fővárosa Podgorica. A várostól három kilométer távolságra, észak-nyugatra fekszik *Dioclea* romja. Csak sokkal később, rómaiak "helyesbítették" a nevét az i betű elhagyásával és helytelenül Docleára. (ennek valósága is igen furcsa lenne, éppen a rómaiak "helytelenítették", aligha...)

Dioclea – Duklja romjai a főváros Podgorica mellett

Egy kis Velencei ritkaság 1684-ből,
D. Casimiro Freschot: DIOCLEA Patria vera dell'Imperatore Diocleziano

Szerb uralkodók: további tudnivalóinkhoz ezekkel ismerkedünk.

1. A Balkánra való településük előtt **631-641 között Derván** és egy ismeretlen knéz.
2. Történelmileg kétes összeírás – istorijski sporni vladari: Letopis Popa Dukljana – A Duklyai pap Krónikája (latinul *Regnum Sclavorum – Szlávok királysága*) a *Bári nemzedékrend* néven ismert középkori krónika amely Bár-ban lett írva feltehetően igen bizonytalanul a 12-ik század második felében.

A névtelen pap szerző eredetileg ciril betűs szláv krónikája elveszett, csak a 17-ik században került elő egy latin nyelvű fordítása. A ma ismert változatok ennek a latin szövegnek a több változatos fordításai. **A névtelen szerző a gótokat és a szlávokat egyazon népnek tartja, könyvét is a gótok népvándorlásával és azoknak a mai Montenegró területén az 5-ik században létező Prevalis tartományban való letelepedésével kezdi.**

A névtelen krónikás (valahogy kísértetiesen emlékeztet ez a magyarok Anonymus-ára) a gót-szlóven királyokat sorolta fel az 5. század végétől a 12. század elejéig. A krónikás fiktív képzelgő-kitalált Szvatopluk uralta Szlávok királyságát, Dalma-mezőn tartott tanácsulást, Dubrovnik legendáját, Duklja történetét írta le.

A történészek a krónika teljes bevezető részét elutasítják kétes és igaznak nem vehető valótlansága miatt (a mi történészeink is belenézhetnének már az összeképzelt Ménmarót meg szláv Glád úr meg a többiek badarságaiba).

A 10-12. századtól már Duklja történetét hitelesnek tartják. Vladimir duklyai knéz életéről, szerelméről és szenvedéseiről, Koszara nevű feleségéről a Sámuel bolgár cár leányáról szóló részt tartják az irodalmilag legsikeresebbnek. Noha arról is tájékoztatnak, hogy a 17-ik században feltalált latinra fordított szövegben nem csak a Dukljai névtelen pap írása hanem bizonyíthatóan más későbbi szövegek részei is belekerültek. Az ismeretlen papról feltételezik, hogy egy szerzetes lehetett Bár városában. Eduárd Pericsity szerint Grgur érsek lehetett.

A latin változatban az áll, hogy a fordító azok kívánságát teljesítette akik megkérték, hogy a szláv eredetit fordítsa latin nyelvre. A legrégebb fordítást 1650 körülre teszik. Nem minden adat egyezik mindenben.

Mavro Orbini olasz nyelvű fordítását 1601 körülre teszik: *Il regno degli Slavi*. Itt olyasmi is olvasható azonban ami az eredeti szövegben sehol sem található...

1666-ban Lucsity krónikájának is része. 1874-ben Iván Csirncsity adta ki: *A Dukljai pap krónikája latinul és még annyi meg még valami horvátul, Jérolim Káletity pap fordítása szerint.* 1500 körül Pápality szpliti nemes talált egy könyvre amely ma: *''Dukljai pap krónikájának horvát szerkesztése''* címen ismert.

Sztjepán Antolják történész szerint a XXIII fejezet után azonban a horvát fordítások különböznek. A horvát változatban a szlávok le lettek cserélve horvátokra, Szvatopluk helyére Budimir került valamint Zvonimir király gyilkosságának a legendája is bekerült a Dukljai pap krónikájába.

– Ahány fogalmazás annyi kicsi vagy nagyobb változás található csak a Wikipédiákban. Részletes történész munkák áttekintésére nem teszünk körutat – *''na djelo koje opisuje zamišljeno kraljevstvo Slavena''* - a Szlávok képzeletbeli királyságáról íródott műben - azon a megjegyzésen kívül, hogy Duklja *névtelen* – *anonymus* papja nagyon keveset vagy valójában semmit sem tudott azokról az eseményekről amelyek Cetinjétől északra vagy nyugatra történtek. Érdemleges bizonyíték erre a *Hrvatska redakcija – Horvát kiadás* amely az eredeti Dukljai szövegbe szándékosan bedobált horvát neveket tartalmazza, különösen jelentős az Adalék vagy sajátos egyéni befejezése a Hrvatska redakciónak, azaz Zvonimir horvát király erőszakos halálának a legendája.

– Aki pedig, kedves olvasó, esetleg eléggé hihetetlenül olvassa a sok rólunk magyarokról összehordott badarságos legendákat, krónikákat meg az azokra hivatkozásokat, kicsit felvidulhat ha betekint a Dukljanin pap krónikájáról szóló értelmes értelmezésekbe. Ott is arról, hogy félre kell már végre tenniük ennek a Dukljaninnak különösen szórakoztató gótmaniáit – ''gotomanije'', és nekilátni a horvátok számára elsőosztályúnak számító régebbi horvát historiográfia tanulmányozásának.

''Gótmaniával'' viszont bizonyíthatóan, nem csak a szlávok történelme lett telefirkálva.

Az al-Duna alatt és a Drina folyótól keletre Bugarska - Bolgárország

A vazalus Zahumlje, Travunja, Duklja érdekel minket, na meg, a Duna felett Magyarország is a helyén van. Ennél a térképnél a történészek Tomisláv király 925-ös évi "Árpád (Atila) ugarski kraljem" feletti győzelmét vázolták amikor Cetinjétől a Dráviáig hatolt. Érdekes téma a Száva és a Dráva közötti terület vitája is.

Duklja Névtelen –Anonymus- pap krónikája, a horvát változat teljes 12.ik részében azzal foglalkozik-szórakozik, hogy a fehér Horvát "hrvatsko-srpske" dakako izmišljene države – Svetopeleg unokája a Tomisláv aki 910-től 925-ig knéz majd haláláig 928-ig király aki "o Tomislavu i njegovoj borbi s ugarskim kraljem Arpadom (Atilom) ... bio sposoban mladić i snažan ratnik vodio mnoge ratove s Atilom, ali ga je uvijek pobjeđivao (16)". A fehér-Horvátok "horvát-szerb" még mennyire kitalációs országában Tomisláv mint rátermett ifjú és kemény harcos, a magyarok (Árpád) Atila királyával sok háborút folytatott de mindig legyőzte őt. (a horvát nyelvű Wikipédia 13 oldal terjedelemben: *Ljetopis popa Dukljanina* a történészt Šišić Ferdo-t a 16.sz. forrásnál jelzi helyesen, persze említeni sem érdemes, mekkora tudományos értéket hordozhat az olyan történelmi "krónika" amelyik Tomislav horvát királyt egyidőre teszi Attilával (406-453) és hadjárataival, vagy akár Árpád (elhunyt a pozsonyi csata után 907 július elején) fejedelemmel, a Dukljai névtelen pap szerint "a magyarok Árpád királyával"... Még akkor is ha bizonytalan Árpád fejedelem halálának időpontja, igen valószínűtlen, hogy 910 és 928 között a horvát Tomisláv királlyal bárhol is háborúzatott.)

Ami történelmi tény, az nem kevesebb, mint hogy Tomisláv uralkodása alatt a horvát állam területe Bosznia és Dalmácia felé erősen megnövekedett. Horvát történészek – talán csak nem a névtelen Dukljaira is hivatkozva? – a Dráviáig terjedő államukról beszélnek.

Hiteles, akadémikus történészek ezt a tévállítást nem fogadják el. VII. Konsztantinosz császár A birodalom kormányzásáról írt műve szerint a magyarokat a tengerparti horvátoktól a hegyek választották el és nem a Dráva vagy a Száva folyók. A Száva és a Dráva völgye a Magyar fejedelemség területe volt a 10-ik században.

Dukljai névtelen pap után már csak "lustán átfordítva-átmásolgatva" nem csoda, hogy horvát történészek arról tudnak, hogy Tomisláv (910-928) királyuk többször megverte hol Attilát hol meg Árpád magyar királyt. Dukljai névtelent a mai napig sokan előszeretettel idézgetik...

Vészesen emlékeztet ez a magyar "Anonymus" történelmi forrásként előszeretettel átmásolgatók –néhány-, a képtelenség határáig merészkedő, magyarok történetén ábrándozó meséjének irodalmára...

Takozvani „Ljetopis popa Dukljanina“ koji je izdao Mavro Orbini pripada povijesnim falsifikatima kakvi se često mogu nalaći u to doba. Orbini koristi sve mogućnosti koje jamče autentičnost dokumenta čudesno (*miraculeusement*) pronađenog i objavljenog u obimnoj knjizi o porijeklu Slavena. Objavljujući ovaj tekst na talijanskom, Orbini izbjegava problem jezika i odgovarajućih arhaičnih srednjovjekovnih latinskih izraza. Također, izdanje fiktivnog prijevoda s latinskog na talijanski omogućilo mu je da se obrati velikom broju čitatelja.

Kao i kod ostalih falsifikatora, na primjer kod Tatijaševa iz 18. stoljeća, koji je napisao srednjovjekovnu povijest Rusije, pokazuje se ista želja da se opiše prošlost, usprkos nedostatku povijesnih izvora. To je ono što goni autore da pomiču postojeću granicu između istine i laži. Želja da se piše sistematična povijest vodi ih da „izmišljaju“.

Solange Bujan - Orbinijevo izdanje „Ljetopisa popa Dukljanina“: povijesni falsifikat

Također, iako se ta djela ne smatraju znanstvenim u kasnijoj historiografiji, jer su ocijenjena kao nedovoljno istinita, ona predstavljaju neporecivo važan povijesni rad. Snaga naracijetih lažnih povijesnih dokumenata objašnjava se istim žarom da se ujednači povijest i da se na svaki način popune praznine iz prošlosti. Bez obzira na to, Orbini je stvorio mit o slavenskoj kronici koju će povjesničari u kasnijim vremenima preuzeti i održati do današnjeg vremena.

15.000.000 értelmiségiek honlapjáról a fenti részlet a Duklyai névtelen-Anonymus történelemhamisításról
Mavro Orbini egy fiktív – nem létező – latin szövegből fordította az olasz nyelvű kiadást. Középkori hiteles források hiánya vezette a szerzőket az igaz és hazug közötti határ ide-oda tologatására, a történesek számos személyes érdek szerinti kitalációjára.

O kavkasko - íranskom podrijetlu Hrvata

Problem, otkuda potječu Hrvati, — kada, gdje i kako su nastali, opet je postao savremen i privlačljiv. O tom se prije svašta pisalo, ali bez pravog uspjeha. Dosta je pogledati pregled mišljenja »o doseljenju Hrvata i Srba« u Šišićevoj »Povijesti Hrvata u vrijeme narodnih vladara«.¹

Zadnjih je godina opet oživjela stara, već davno zabačena *gotška hipoteza*, po kojoj bi Hrvati bili poslavenjeni Goti. Povod je tomu dao Šišić kritičnim izdanjem »Ljetopisa popa Dukljanina«, u kojem je među ostalim dokazao, da je t. zv. gotomanija kod popa Dukljanina i Tome Arcidakona bez historijskog temelja. Nikla je iz dva vrela: 1.) iz običaja tadanjih učenih pisaca, da novijim narodima daju imena starih, koji su prije njih na istom teritoriju obitavali; 2) kod sredovječnih dalmatinskih Romana izraz »Got« označivao je heretika, surova i nasilna čovjeka, prostaka. Zato su oni i Hrvate nazivali »Gotima«.² Ljubljanski geograf Dr. J. Rus i J. Kelemina, profesor germanistike na ondješnjem sveučilištu, pokušali su iza toga, da novim dokazima rehabilitiraju gotsku hipotezu, a i K. Šegić objelodanio je u berlinskom časopisu »Nordische Welt« veliku njemačku raspravu o »Gotskom podrijetlu Hrvata«.³ Rusove hipoteze i filološko-historijske kombinacije zabacili su odmah u »Nastavnom Vjesniku« profesor povijesti na zagrebačkom sveučilištu Ljudmil

¹ F. Šišić, Povijest Hrvata u vrijeme narodnih vladara. Zagreb 1925; str. 236—265.

² F. Šišić, Ljetopis popa Dukljanina. Posebna izd. Srp. kr. Akad. knj. 67.; filos.-filol. spisi, knj. 18. Beograd-Zagreb 1928; str. 110—121. — Njegovo oštroumno razjašnjavanje pojave »gotomanije« popunili su nekim novim podacima ili opažanjima: N. Radojčić u recenziji tog Šišićeva izdanja (Slav. VIII. Prag 1929—30; str. 174) i M. Barada u raspravi »Episcopus Chroatensis« (Croatia Sacra, 2. Zagreb 1931; str. 190—193).

Život (Élet) 1937/1 1 számból az első oldalról, és néhány részlet a továbbiakban:

(a továbbiakban majd **Ferdo Šišić-Sisity: Pregled povijesti Hrvatskog Naroda, 1920, könyvből a 130 old. vesszük**
Zvonimir király koronázásának idejét 1076. október 9-ét mivel az, Vjekoslav Klaić: "Bijaše polovicom listopada 1076. upravo u vrijeme kad se slavilo krunisanje u Hrvatskoj (Kláić-Kláity, 1899, 115.)"

D. Mandić, I. Tkalčić, K. Stojšić, J. Neralić és még számos más hiteles történeti adattal is egyezik.)

Hauptmann s historijskog, a A. Mayer s filološkog gledišta.⁴ Vrlo se nepovoljno izrazio o postupku i rezultatima Rusovim prof. Barada u »Bogoslovskoj Smotri«⁵ Definitivno je obračunao s gotskom hipotezom prof. Hauptmann u najnovijoj svojoj njemačkoj raspravi »Kroaten, Goten und Sarmaten«, što je izašla u praškom njemačkom časopisu »Germano-slavica« nekako u isto vrijeme kad i Šegvićeva u »Nordische Welt« t. j., 1935/36. O gotizmu raspravlja u prva tri dijela svoje opširne rasprave.⁶ Uvjerljivo obara dokaze prof. Kelemine, priznaje Rusu, da se u prvim glavama Ljetopisa Dukljaninova zrcali povijest gotske dinastije Amalaca, ali ujedno otkriva njezin nehrvatski izvor: gotska tradicija potječe iz Bavarske i došla je odanle s njemačkim junačkim pjesmama najprije u Madžarsku, kad se sv. Stjepan oženio s Gizelom Bavarskom, a iz Madžarske je s drugom pjesničkom literaturom prešla u XI. i XII. vijeku u naše krajeve. Ženidbene veze hrvatskih kraljeva i srpskih velikih župana s Arpadovićima omogućivale su takovo širenje njemačko-madžarskih pjesničkih proizvoda. Time je Hauptmann upozorio na treće — literarno — vrelo gotomanije, a ujedno otkrio novi, još neispitani izvor Dukljaninova djela. Sad se već smije reći, da su noževi stručne historijske kritike podrezali i zadnje korijene gotskoj teoriji. Nijedan se argumenat njezinih branitelja ne može više održati.⁷ To je bila magla, što je pala na polje hrvatske historiografije i sad je raspršena.

⁴ Nastavni Vjesnik, knj. XLI (1932); str. 76 i d.; 86 i d.

⁵ Bogoslovka Smotra XX., Zagreb 1932; str. 497—502.

⁶ Hauptmann Ljudmil, Kroaten, Goten und Sarmaten /Germano-slavica, III. Prag 1935 (?). Sonderabdruck, S. 95—325/.

⁷ a) Hrvatska redakcija Dukljaninova Ljetopisa ne će da ista zna o gotskom podrijetlu Hrvata. U gl. II. Hrvati se bore proti Gotima i dodaje se »vele Hrvat bi pobijeno«. A toga nema u lat. originalu. U gl. VI. »Gothi, qui et Sclavi« jednostavno je ispušteno. — b) Prof. Barada posve je ispravno konstatirao, da Toma Arcidakon »sam nije zaražen gotomanijom« (Ep. Chroat., I. c. str. 190). Kad donosi vijesti o gotstvu Hrvata, ograđuje se od njih riječima »dicebantur«, »dicebant«, »dicitur«.

1925, 1928, 1931, 1935 a dátum azokon a dolgozatokon ahol a Horvátok Gót származását bizonygatják egyesek, vitatják mások, attól függően ki és kiknek az érdekében akarta germanizálni vagy degermanizálni a szlávokat.

Lásd: Prof. Ch. Šegvić – (Ségvity), Die gotische Abstammung der Kroaten – Nordische Welt, Berlin 1935. Sonderabdruck. S.1-56. (A Horvátok gót származása)

A lyublyanai geográfus Dr. J. Rus és J. Kelemina az akkori egyetem germanisztika professzora újabb bizonyítékokkal próbálkozták a gót-származás hipotézisét felújítani.

F. Šišić a szerb királyi Akadémián 67.könyv, Beograd-Zagreb 1928, élesgondolkodású felvilágosítással magyarázta meg a »gotomanije« – gót-mánia jelenséget és új adatokkal és megfigyelésekkel bővítette ki. A gót hipotézissel prof. Hauptmann Ljudmil (1884-1968) a Zágrábi Egyetemen előadó és a középkort tanulmányozó és előadó történész számolt le véglegessen a saját német kiértékelésében »Kroaten, Goten und Sarmaten« amely a német »Germano-slavica« Sonderabdruck, S. 95-325. Prága, 1935 folyóiratban jelent meg valahogy ugyanakkor amikor Šegvićé a »Nordische Welt«-ben 1935/36-ban. Meggyőzően döntötte meg prof.Kelemine állításait, elfogadja Rustól, hogy a gót dinasztia a Duklyai névtelen Krónika első fejezeteiben csírázott ki, de egyben feltárta annak nem-horvát forrását: a gót-hagyomány Bajor eredetű amelyik a német hősi-énekekkel legelőször Magyarországra került akkor amikor Szent István a Bajor Gizellával házasodott

és Magyarországról több más költői irodalommal a XI. és a XII. századokban került át a horvátok területére. A horvát királyok és Szerb nagy-zsupánok Árpád-háziakkal való házasságai tették lehetővé a német-magyar költemények ilyen úton való terjedését. Ezzel Hauptmann Ljudmil -szó szerint a harmadik – forrófejű Gótmániáról figyelmeztetett, és egyben feltárta a Duklyai mű újabb, még kivizsgálatlan forrását. Ezzel mostmár szabadon kimondható, a hiteles kritikai történelmi szakmunka kés-ei, elvágta a gót-teóriás gyökerek utolsó szálait is. Védelmezőinek egyetlen vitája sem helytálló többé. Ez egy köd-hintés volt csupán amelyik a horvát historiográfia – tudományos történetírás - mezején szanaszét oszlott.

Svoje vlastito mišljenje izrazio je Toma riječima: »Gothi a pluribus dicebantur et nichilominus Sclavi«. — c) Dubrovačko vijeće zove g. 1432. u jednom svom pismu bosanskog bana Kotromana »Gotom« (Cotrumano Gotto). Vl. Corović misli, da je Kotroman bio *Nijemac*, — možda onaj »comes« Kotroman, što se spominje g. 1163. u pratinji ug.-hrv. kralja Stjepana u Splitu (Istorija Jugoslavije, Beograd 1933; str. 95—96). Mnogo je vjerojatnije tumačenje Dra Č. Truhelke, da »Gotto« dolazi od loše latinizovanog imena slavonskog »Kutjeva« (Kučeva). U onom kraju je praotac Kotromanića Prijezda imao imanja, a ondje se kasnije spominje i crkva sv. Marije *de Goto* (Kutjevo). Zato zaključuje: »Goto kao origo bio bi dakle najprikladniji tumač za istoimeni *cognomen*« (Kolijevka i groblje prvih Kotromanića. Nast. Vjesnik, XLI /1933/, str. 194.)

Vrlo su zanimljivi razlozi, što ih proti gotskoj teoriji iznosi Dr. Svetozar Ritić u svojim »Rimskim refleksijama i pobudama povodom V. bizantološkoga međunarodnoga kongresa od 20—27. rujna 1936.« (Katal. List, 17. XII. 1936.)

Azt már nem is rendezgetjük, hogy valakik a bosnyák Kotrománity bánt is a gót-németekhez sorolták volna be...

8. HRVATSKA PRAHISTORIJA

Iz svega bi dakle Hauptmannova razlaganja slijedilo, da su slavenski Hrvati nastali od Vislanskih Slavena i kavkaskih Iranaca (Alana) i Anta-Čerkeza, koji su nakon propasti gotske crnomorske države (375) u službi Huna došli do Visle i s tamošnjim se narodom slili u novi evropsko-azijski narodni organizam. Period od provala Huna u Evropu do rasapa hunskog carstva (374—454) bilo bi dakle djetinje doba hrvatskog naroda. Kad se poslije smrti Atila (453), sina Mundzukova, raspala silna hunska država, stvorila se na zakarpatskom stepskom području nova antsko-slavenska od Sleske tamo negdje do Crnoga Mora. U tom savezu bili su i Vislanski Hrvati jedan član, lijepo se razvijali i sve se više poslavenjivali. To bi bilo mladenačko doba Hrvata (453—560). Snažna i svježa kavkaska krv proizvela je u jednom dijelu primitivne slavenske mase poduzetni i junački eurazijski tip, koji je imao više smisla za državnu organizaciju od slavenskih individualista i više inicijative od pasivnog čistog Slavena. Uz Slavena ratara našao se i poslavenjeni gojitelj konja i stoke; uz pješaka konjanik. Još je trebalo, da taj novi narodni organizam bude prekaljen i očeličen u borbi za opstanak. To se zbilo nakon provala Avara. Poslije nesretne smrti antskog vođe Mezamera-Madžaka (oko g. 560.) raspadne se antsko-slavenska država u svoje sastavne česti. Zbilo se ono, što je zabilježio Masudi: »Dođe među njima do nesloge;

¹⁶ De administrando imperio, gl. 30 (ed. bonn. 140 i d.). Tomašićev hrv. prijevod: Vjesnik kr. hrv.-slav.-dalm. zem. arkiva, XX (1918.); str. 75—76. — »Bagibareia«, ispravnije »Babigareia«, jest lijepa i impozantna Babja Gora (1725m.) u zapadnim Beskidima, koja dominira velikim dijelom nekadanje Bijele Hrvatske. Ne može biti »Bavarska«: 1. jer bi izašao nesmisao (cfr. Skok P., Kako bizantinski pisci pišu lična i mjesna

Ljudmil Hauptmann

Ha pedig nem voltak gótok akkor Vislanski Szlávok és Alánok lettek volna, de ennek már nem dolgunk utánnézni.

Szlávok királyságának területe a *Dukljai pap krónikája* szerint (persze nem a horvát változatban)

A horvát Svetopeleg "országa" CROATIA – a *Dukljai pap krónikája* szerint

A szlávok között pedig azóta is folyik a vita – melyik terület kihez hova tartozik, kit minek nevezzének, ki kitől vett el területet – a kolévkájukat – bölcsőjüket kinövésük óta hol is a gyökerük? Ezért nem csodálkozunk, hogy az anyatejjel felszívott "ognjišté – tűzhely"-üktől mára a szomszédék "mocsaraira" tévelyegtek. Dolgozik a Góto-megalo-mánia.

3. Szerbia a bolgár fennhatóság alatt, Császláv-Časlav Klonimirovity (924-927)
4. Szerbia "Bizánc" – helyesen: a KELET RÓMAI BIRODALOM alatt - (950-998 és 1018-1084), Számuilov császár alatt (998-1018), Duklja alatt (1081-1101).
5. Nincs, nem lehet Közép-Európai terület történelem a Közép-kor története nélkül. Közép-Európának volt történelme a Középkorban is. Ezt nem lehet kikerülnie a mai modernkedő történészkedésnek sem, amelyik KÖZÉP-EURÓPA "történelmének kezdetét" valahogyan és félrevezetően csak valamikor 1699-1725 – 1770 és 1780 körülre dátumoztatná .. Közép-

Európa "SÖTÉT Középkora" viszont bizonyíthatóan, NEM 1725/1775-ben kezdődött, mivel világos és értelmes középkori történelmet is jegyzeteltek Európa közepéről. Összesen **42 Szerb uralkodót** számlál tehát az a kor amelyikkel mi foglalkozunk 1000 és 1540 között, valamint elolvassunk egy-két adatot a 43-ikról is majd. Jelen adatgyűjtemény nem térhet ki mind a 42 Szerb uralkodó megismerésére, de jó néhányuk nem kerülheti el a figyelmünket.

6. Vukán nagyzsupán (1084-1112),
7. I.Uroš Vukanovity nagyzsupán (1112-1145) "sinovac Vukana" Vukán zsupán féltestvérének a fia - színvác,

8. **II.Uroš Primislav** vagy **Prvoszláv** a Vukanović dinasztiaból, apja halála után Szerbia nagyzsupánja **1145-1162 között**. Előde apja I.Uroš volt, utóda a legfiatalabb öccse Desa -ejtsd Dészá. Uralkodásának idejére testvérel nemcsak a szerb trónért való küzdelem jellemző hanem ugyanez vonatkozott a Konstantinápoly és Magyarország közötti viszonyra is, amit II.Uroš igyekezett a saját előnyére fordítani. Rascia-Raškában elsőnek Vukán nagyzsupán 1083-1112 között és Duklya névleges királyának Constantine Bodinnak a fennhatósága alatt uralkodott. Bodin 1089-ben eltávolodott Konstantinápolytól és a Pápához fordult aki a Bar-i püspökséget érsekségi rangra emelte. Ezen év és 1091 között a Kelet-Római császár megtámadta Duklyát, Bodint rabul ejtették. Polgárháború tört ki és Duklya területén, Rascia függetlenséget követelt. Vukán a császár területeit támadta, először Koszovót majd észak Macedóniát. A Császár birodalmának más területén is harcolni kényszerült, így 1106-ig hol békét köt hol meg újra harcol a két fél. Duklyában végülis Bodin 1101-ben bekövetkezett halála után, az utódainak kényszerből el kellett ismerniük a Konstantinápolyi császár fennhatóságát. (eddig az Angol Wikipédiából)

I.Uroš legfiatalabb fia Dészá, Trávuujá és Zétá uradalmát szerezte meg a helyi nemesek egy részével, legnagyobb érdeke az volt, hogy a hatalomból kiszorítsa a Vojiszávlyevity dinasztia embereit. Mivel Duklya akkori knéze Radoszláv Konstantinápoly védelmét élvezte a viszálykodások annak bizonyítékai, hogy az Adriai tenger hátterében Rascia urai közvetlenül újra I.Manuel Komnini (1118-1180) Árpádházi Piroska fia és Szent László királyunk unokája, erős hatalma ellen fordultak. Szerb adatok itt Nikita Honijat – **Niketas Choniates** (1155-1217) korának legműveltebb és legelismertebb görög történész, jegyzeteire hivatkoznak, arra hogy II.Uroš szerb zsupán: "kako je srpski župan vršio upade u zemlje podložene Romeji – Romejának – azaz - Rómának - alávetett területekre, a szerb zsupán vezette beütő támadásait".

Viszont Jován Kinám szerint – azaz – **Ioannus Kiuuanos-Kivanos-Kiuanos** (1143 -) görög történész, II.Ioannus Komnenos halála után született 1143-ban, és egészen fiatal kora óta I.Manuel császár (1143-1180) kísérője volt minden Európai és Ázsiai hadjárataiban, így egészen magabiztosan írt az eseményekről amelyeknél személyesen ott volt. Az olvasók számára az igaz történéseket jegyezte le, tudatosan a valóságot adta tovább, nem szépirodalmi művet hanem a valós eseményeket közvetlen és valóságos munkákban. Tüzes védelmezője I.Manuel császár politikájának. A császár nagyságos személyiségével teljességében el volt ragadtatva. Valóságos homeri műfajként mutatta be a császár harcos diadalait, bátorságát, felkészültségét. Görög nyelven írt munkájában feltűnő a kifejezések egyszerűsége, ami a klasszikus görög nyelvtől a hadtörténeti irodalomig terjedő és a saját érdeklődésének mozaikkockáiból álló összessége. **Munkájában végig terjed a Római császárság univerzális gondolata.** A császárság határai idővel változtak, Európában új ellenségek álltak elő, miként Keleten is. Írásaiban helyet ad nekik, de oly módon mintha nem egészen szeretne róluk tudomást szerezni. Írásaiban ezt sajátos módon juttatja kifejezésre: kortárs népeket ő sajátosan az ősi néven nevezett meg, így például nála legtöbbször:

a Magyarokat – (Ugri) = a Hunoknak és a – (Peonci) Peónoknak nevezte
míg a Szeldzsuk Törökök = a Perzsák.

Nos, Ioannus Kiuanos szerint viszont, I.Manuel császár 1149-ben Szicília ellen akkor indított támadást amikor megtudta, hogy az Alemanok, a Dalmátok és a Peonci-Peóniak készek nyugatról támadni a császárságot. (ezek a Normanok dél-Itáliából, a Szerbek és a Magyarok voltak) – Szerb Wikipédiából ahol bőven, részletesen tájékozódhatunk.

Igazán kár, hogy itt nem foglalkozhatunk teljes egészében ezzel az anyaggal, nekünk magyaroknak ritka sok tudnivalónk rejlik ebben a korban itt. II.Uros és Primislav személyiségét a történészek máig vitatják, vajon egy vagy két személyről is lenne szó, Ioannus Kiuanos munkájára hivatkoznak. A lényeg, 1150-ben "Uroš je pao na ničice pred carem Manojlom i položio zakletvu da

će za sva vremena ostati rob Romeja.” - Uros térdre borult I.Manuel Komnini császár előtt és megesküdött, hogy minden időkre hűséges marad Rómához.”

II.Uros uralkodásának ideje volt az amikor a Rascia uralkodó háza és a nemesek megoszlottak abban a kérdésben, hogy vazalusi helyzetben maradjanak-e a ”Bizánci” birodalomhoz császárához. A nemesek egy része magyar támogatással, ellent állt ”Bizáncnak”, maga Uros pedig három alkalommal is nyíltan a császár ellen fordult. 1162-ben felkelés tört ki, amelyet Manuel császár a Magyarországi helyzettel való túlságos foglalkozása váltott ki, II.Urost leváltották. Mivel a neve ezután nem szerepel forrásokban, feltételezhető, hogy rövidesen uralkodásának elvesztése után elhunyt.

Amit itt elsősorban fontos megfigyelnünk, hogy egyszer s mindenkorra tisztázható legyen a fogalom értelmezése:

II.Uros szerbia nagyzsupánja hűséget esküdött **Romeja császárának 1150-ben!!!**
Mi az, hogy Romej ???

ВЕТОСАВЛЕ
ПРАВОСЛАВНО ХРИШЋАНСТВО СРБСКОГ СТИЛА И ИСКУСТВА

Данас је уторак, 31. децембар 2014. У нашој светој, саборној и апостолској Цркви слави се

Преподобна Меланија Римљанка.

Свети праведни Јосиф, цар Давид и Јаков брат Господњи.

Преподобни мученик Зотик Сиропитељ (хранитељ убогих).

Блажени Теофилакт, архиепископ охридски.

(Житија Светих за данас)

a Szerb Orthodox-Pravoszláv Keresztény honlapról:

Szvétoszávlye

WHAT, IF ANYTHING, IS A BYZANTINE?

by
Clifton R. Fox
Professor of History
Tomball College
Tomball, TX, USA
[Comments?](#)

Ha egyáltalán, akkor mi az, hogy BYZANTINE?

In the West, the idea of "Imperator Romanorum" survived to describe the ranking Roman Catholic ruler until the nineteenth century. In 1508, the Pope authorized the "Rex Romanorum" to call himself "Imperator Romanorum Electus" [Elected Roman Emperor] without coronation at Rome. The last "Imperator Romanorum Electus" abdicated in 1806. Voltaire scoffed at the Holy Roman Empire in its senescence. The Holy Roman Empire was, Voltaire giped, "...neither Holy, nor Roman, nor an Empire." As in other matters, Voltaire ridiculed the things in which other people believed. Until the end, most Europeans, particularly Catholics, spoke of the "Sacrum Romanorum Imperium"[Holy Roman Empire] as a serious and important enterprise. Nonetheless, Western Europeans did not call themselves Romans or refer to their homeland as Romania. These words were conceded, albeit grudgingly, to Constantinople.

Clifton R. Fox történész professzor dolgozatából csak részletek, a teljes szöveg két nyelven a Szvetoszávlyé honlapon. Nyugaton a "Rómaiak Imperátora" a Római Katolikusok uralkodójának a címe a tizenkilencedik századig. **A pápa 1508-ban hatalmazta fel a "Rómaiak királyát" hogy Rómában történő koronázása nélkül, a rómaiak megválasztott uralkodójának nevezhesse magát. Az utolsó "Rómaiak Elekted Imperátora" 1806-ban abdikált-leköszönt-lemondott. A Szent Római Birodalom Voltaire szerint –gibed- badarul -"...nem volt Szent, sem Római, sem Birodalom". Miként más dolgokban is, Voltair nevetségesnek, képtelenségnek tartott dolgokat amelyekben más emberek hittek. A végsőkéig, a legtöbb Európaiak, különösen a Katolikusok, a "Szent Római Birodalomról" mint komoly és fontos intézményről beszéltek. Mindazonban, a Nyugat Európaiak nem nevezték magukat 'Romans -Rómaiaknak' és a szülőföldjüket sem nevezték 'Romania – Rómának'.**

Ezek a szavak, noha kelletlenül is de Constantinápolynak lettek megadva.

In light of the late date at which modern Romania acquired its name, it appears clear that earlier, the term "Romania" referred to the territory where the Greek speaking "Romaioi" lived. For more than a millennium, the state that we call, inaccurately, the Byzantine Empire was "Romania." After the end of the Empire, Greek speaking inhabitants of the Ottoman Empire continued to call themselves "Romaioi."

Modern Greeks call themselves "Hellenes," like the ancient Greeks did. The switch from "Romaioi" back to "Hellene," like the switch from "Vlach" to "Romanian," came from the politics of nationalism in modern times. Greeks needed Western European help to become independent in the early nineteenth century. The Greeks were not likely to attract assistance if the Western peoples thought of Greeks as Byzantines. However, if the Greeks were imagined as the children of Plato and Pericles, then the sympathies of educated Westerners, steeped in the Classical tradition, would be with Greece. In the Greek Revolution of 1832, the "Philhellenic" [Greek loving] sympathies of Britain and other European governments were deeply engaged. Intervention on behalf of Greek independence proved decisive. The name of "Hellene" was revived in order to create a national image which rejected the "Byzantine" past.

Conclusion

The names by which things are called are important in shaping our interpretation of reality. People are often surprised to discover that historical labels which define the past are inventions of later scholarship and ideology, not parts of the past itself. Men and women of the Middle Ages did not know that they lived in the Middle Ages: people who lived in Classical Athens or Renaissance Italy suffered the same disability. The people of the "Byzantine Empire" had no idea that they were Byzantine. They regarded themselves as the authentic continuators of the Roman world: the Romans living in Romania.

Megvilágítva a dátumot (19-ik század Sz-V.I.) amikor a modern Románia a mai nevét megkapta, tisztán látható, hogy korábban a "Romania" elnevezés arra a területre vonatkozott ahol a Görög nyelvű "Romaioi" éltek. Az ország amelyet mi egy évezreden át helytelenül Byzánci Birodalomnak nevezünk volt Róma "Rómania". A Birodalom megszűnése után is, az Ottomán Birodalom Görög nyelvű lakói továbbra is "Romaioi" –nak nevezték magukat. A modern Görögök miként az ősi Görögök is "Helléneknek" nevezik magukat. A "Romaioi" vissza cserélése "Hellénre" olyan mint a "Vlach" – (magyarul "Oláh") csere a "Romanianra" ami a modern nacionalista politizálás terméke. A "Hellén" név új nemzeti képet volt hivatva alkotni amelyik elutasította a "Byzánci" múltat.

Epilógus

A nevek amelyekkel dolgokat megnevezünk fontosak a valóságos tények helyes értelmezésének a kialakításához. Az emberek sokszor elcsodálkoznak amikor rájönnek, hogy történelmi elnevezések amelyek a múltat írják körül, későbbi ideológiák és tudományosságok kitalációi, és nem részei magának a múltnak. A Középkorban élő emberek nem tudták, hogy ők a Középkorban éltek: A Klasszikus Athénben élő emberek vagy a Reneszánsz Itália ugyanabban a fogyatékoságban szenvedtek. A "Byzánci Birodalom" embereinek fogalmuk sem volt arról, hogy ők Byzáncban éltek. Ők magukat a Római világ hiteles utódainak tartották: Rómaiaknak akik Rómában éltek.

(eddig a dolgozatból)

Ezer évet várat magára a mai történetismeret újraértékelése és helyes mederbe terelése.

A történeti fogyatékoságok első számú képletét:

A.D. 330-tól Imperii Graeci Historia: Hieronymus Wolf, Baselban 1557-ben találta ki.

Dácia alatt az ősi Paeonia területe, innen várták a magyar hadat I. Manuel ellen

a Szkíták lakóhelye ahol a magyar nyelv - egy - a Szkíta terület nyelvcsoportjából. Ezt lehet vitatni és elvitatni.
 Lucera püspöke (ejtsd Lúcsérá) Petrus Ransanus erről 1450-ben készült jegyzetében már írt
 térkép szittyakorunkból
 Kr.u. 4-ik évszázadban

Tovább a Szerb uralkodókkal:

9. Sztéfán Némányá Raška nagyzsupánja (1166/68-1196).
10. **Стефан Немањих Првовенчани - Sztéfán Némányity Prvovéncsáni Szerb uralkodó született 1165 körül, nagyzsupán-fejedelem 1196-1202 és 1204-1217 között, király 1217-től haláláig 1228-ig.** (a szerb helyesírást azért követjük mert eredeti irodalomban csak így találunk a helyes személyekre, főként amikor uralkodókról is van szó mivel I.István fiaként született elsőnekkoronázott II.István királyt keresnünk a szláv történelemírásban, valóságos zűrzavarhoz vezethet – nem kell őket ”magyarosítani”)

**NEM elsőnekkoronázott ”István” hanem Sztéfán Prvovéncsáni – Stefano ”primo incoronato”
A magyarul írott és ”elsőnekkoronázott” István királyt 1000-ben Esztergomban kell keresnünk
és nem Szerbiában 1217-ben**

A Némányity dinasztia megalapítójának Sztéfán Némányá nagyzsupánnak és Anna feleségének a második fia volt. Zéta uralkodójának Vukán Némányitynak az öccse, és a Szerb utonóm archiepiszópia megalapítójának Rasztíkó Némányitynak a bátyja volt. Irodalmi munkásságában apja életrajzában a megírásával alkotott maradandó értéket. Angeliosz Izsák Kelet-Római császár leányával nősült, így elnyerte a ”sebastokrator” – önmaga jogán uralkodó titulát. A szerb Raška államot királyságra emelte. A primogenitura szabály ellenében másodszülöttként 1196-ban ő került apja után a trónra. A bátyja Vukán és személye közötti ellentét akkor 1206-ig tartó háborúzáshoz vezetett.

Uralkodása kezdetén és házassága révén teljes mértékben élvezte Konstantinápoly pártfogását azonban később miután a házassága felbomlott ez a pártfogás nagyban veszített a jelentőségéből és talán ezzel magyarázható, hogy szinte alig tanúsított ellenállást amikor bátyja Vukán felkérésére Imre magyar király 1202-ben megtámadta Szerbiát, Sztéfánt megfosztotta a tróntól, száműzetésbe kényszerítette és Vukánt ültette a helyébe. Azonban 1204 végén vagy 1205-ben Sztéfánnak sikerült visszaszereznie hatalmát és 1216-ban végleg birtokába venni Zétát, Vukánnak a birtokát.

Közvetlenül azután, hogy a negyedik Keresztes hadjáratban a keresztesek elfoglalták Konstantinápolyt és leigázták a Kelet-Római Császárságot az új vallási erőviszonyoknak megfelelően Sztéfán Némányity - III.Honoriusz pápa – Papa Onorio III.- támogatását keresve a latin szertartáshoz csatlakozott.

Cserébe Róma teljesítette a kérését és a pápai legátus ”Szerbia, Dioklétia, Travunija, Dalmácia és Hum” királyává koronázta 1217-ben. Sztéfán Némányity lett így a szerbek első koronás királya, szerb források így is emlegetik:

Stefan Prvovenčani

III.Honoriusz pápa követte koronázta

– Elsőnekkoronázott Sztéfán szerb király – Stefano primo incoronato 1217-1228.

a koronája mára nincs meg és senki sem hiányolja

A magyar Wikipedia után más források:

Vladimir Ćorović – ejtsd Tyórovity – történész ide vonatkozó tanulmányában dolgozta fel a legrészletesebben a térség hatalmi harcaiból adódó fejleményeket. Objektív történelem-szemléletéhez elsősorban mint az adott földrajzi területhez tartozó értelmiségi meglátása az iránytadó. Ezer oldalakat kitevő fordítás lenne a tanulmánya, azonban nagyon röviden innen:

A III. keresztes hadjárat 1189-92-ben zajlott. A IV. keresztes hadjárat vagy latin háború 1202 - 1204. április 13-ig, amikor a keresztesek elfoglalták a keresztény Cárigrádot - Konstantinápolyt. Az V. keresztes hadjárat 1217 – 1221-ben, a VI. keresztes hadjárat 1227-1229 között zajlott. Az Epiruszi Despotátus középkori állam a mai Görögország és Albánia területén, egyike a negyedik keresztes hadjárat következtében létrejött kisebb államoknak. 1205 és 1479 között állt fenn amikor az oszmánok meghódították.

.....magyar irodalomból tovább:

Az Epiruszi Despotátust **Dukász Mihály**, II.Izsák és III.Alexiosz császár unokatestvére hozta létre. **Bonifáccal**

Eleinte Montferrai
a keresztes hadjárat
vezetőjével

együtt, de hamarosan
Nikopolisz

helytartójának
Dészpótészának

nyilvánította magát
Bonifác alapította
Thesszalonikai
ellen.

Országá
menedékkül szolgált
elűzött Görögnek
Dukász Mihályt mint

tisztelték, aki
a Görögöket a latin
A konstantinápolyi
mégsem őt, hanem
I.Laszkarisz

nyilvánította a
Kelet-Római
császárnak, ez a
Mihály” elismerte

pápa főségét Epirusz felett (tehát a Nyugat-Római egyházat), így elszakadt az ortodox Görögöktől. A második latin császár, Flandriai Henrik követelte Dukász Mihály behódolását a Latin Császársághoz amit Mihály meg is tett sőt a leányát Henrik császár bátyjához adta feleségül 1209-ben, miközben abban reménykedett, hogy Epirusz hegyei bevehetetlenné teszik államát a latin támadókkal szemben.

Közben Bonifác montferrai rokonai jelezték igényüket Epiruszra, mire Dukász Mihály lepaktált a velenceiekkel és megtámadta a Thesszalonikéi Királyságot 1210-ben. **Dukász Mihály despota rendkívül kegyetlenül bánt foglyaival, latin papokat feszítettett keresztre ezért a pápa kiközösítette.** Flandriai Henrik még ebben az évben felmentette Thesszaloníkit, Mihályt pedig belekényszerítette a felújított névleges szövetségbe. **”Dukász Mihály” despota** akkor a latin kézben lévő kikötők Durazzo, Ohrid, Larissza felé fordult, biztosította magának a Konstantinápolyba vezető fő útvonalat a Via Egnatiát és elfoglalta a Korintoszi-öböl kikötőit. 1214-ben Korfut is elfoglalta a velenceiektől de még abban az évben meggyilkolták. **(magyar Wikipédiából).**

Itt bizony újra zavarba kerülne a kedves olvasó, aki a széleskörű történelmi szakirodalomban ”Dukász Mihály” néven keresné ezt az Epiruszi despotát.

Dukász Mihály neve bizony csak azzal a **”Bizánci” Római császárral** azonos aki 1071. október 24. és 1078. január 7-március 24. között uralkodott és aki a mi Salamon királyunk 1074-es megbuktatása után már I.Géza királyunkkal baráti politikát folytatott.

1075 ”körül” lehetett amikor VII.Mihajlo Duka Parapinak (1050 – 1090) tehát **VII.Mihail Dukasz császár Konstantinápolyból koronázásra** a mi Szent Koronánkat és a később trónra lépő Niképhorosz Botaneiatész unokahúgát Szünadénét pedig házastársnak küldte I.Géza királyunkhoz.

(szomszédainkkal ellentétben nálunk, fontos dátumaink jó részének még a magját is kiirtották)

működött

és felkelt a

Királyság
hamarosan

sok
akik

az új Nóét
megmenti
áradattól.
pátriárka

Theodort
törvényes

”Dukász
III.Ince

Dukász Mihály a Szent Korona görög részén

I. Géza a Szent Korona görög részén

Dukász Mihály Római császár és nem tudni ki mikor mit miért küldte....

1075. –ben nem volt külön "Bizánc és Latin" hanem csak EGY -"RÓMAI"- volt

Ami itt a lényeg: a **Dukász Mihály RÓMAI császár** küldte koronánkon, I.Géza királyunk fején itt egy különleges abroncs szerű korona látható, amelyik lényegesen különbözött a ma Szent Koronánknak ismert magyar koronánktól. Dukász Mihály császár koronája viszont annál ismerősebben hasonlít a mi koronánkhoz. Arról pedig, hogy ki milyen zománcképet cserélt le és miért, a sok vitatkozás helyett, magát a RÓMAI-"Görög" császárt és korát kellene megfagगतnunk és tanulmányoznunk. Nyugatnak ehhez semmi köze sem volt.

Depiction of Michael VII Doukas on the back of the Holy Crown of Hungary.

Μιχαήλ Ζ' Δούκας

MIXAHL EN XΩ ΠΙΣΤΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΡΩΜΑΙΩΝ
Ο ΔΟΥΚΑΣ

*Mihael Pisztosz Baszileusz ROMAIONO- O Doukasz
Doukasz Mihály Baszileusz-a RÓMAIAK hívő császára*

azért a RÓMAIAK hívő császára

mert a két egyház 1054-ben kiátkozta egymást így, egymást hitetlennek átkozták:
a pistos-.pisztosz – azt jelenti *hűséges hívő*,

és mindkét fél csak a sajátját tartotta "hívőnek". Ez ilyen egyszerű.

1075-ben !!! a koronánkon Dukász Mihály császár alatt egy-sorban

a trónörököse és Géza magyar király :

Konsztantinosz ROMAIONO-RÓMAI porphürogennétosz-bíborbanszületett baszileiosz-császár- aki azért RÓMAI mert "bizáncról" még jó 600 évig szó sem volt ! ! !

a trónörökösrel egy-rangon mert ugyanazon sorban, Géza magyar király zománcképe

Geobitzász-Géza pisztos-hívő –Jézushoz hűséges- királya a turkiasz-magyaroknak
a konstantinápolyi ötvösmesternek pedig megbocsájtjuk ha 1075-ben nem ismerte a mi mai helyesírásunkat...
a mi Szent Koronánkon mindenki csak a Pantokrator alattvalója – a Római császár is

minden más okoskodás csak 925 év távlati képzelődgetés esetleg porhintés

Konstantinápoly császára egy-vonalon helyezett el minket a saját trónörökösével – megcáfолhatatlan tény!

2 Royal Crown of Hungary processed to the Parliament Building, Budapest, 1 January 2000. Photo: Reuters.

memorandum to President Carter by the World Federation of Hungarian Freedom Fighters:

In 1000 A.D., in order to formalize his independent kingdom, Stephen, the first king of Hungary, requested a crown from the spiritual head of the Western world, Pope Sylvester II. Stephen purposely [sic] did not request a crown from the Holy Roman Emperor or from the Emperor of Byzantium in order to avoid the national subservience which would be implied. Thus, he committed Hungary to the ideals of Western civilization while retaining its political independence.⁵

By this logic, a gift from either the Holy Roman or Byzantine emperor would suggest political subservience to those realms, but as a papal gift, the crown escapes terrestrial obligation (and political dependence) while still positioning Hungary in line with Western civilization and values. The crown's value and authority, in other words, derive from the belief that it was a papal gift legitimating Hungarian rule, and the coronation of subsequent sovereigns with St Stephen's crown, as it came to be known, symbolically re-enacted such a legitimating event. As the central icon of Hungarian identity – indeed it has featured prominently on modern Hungarian stamps, bank notes and visas – its reputation as a gift from the Pope allows the

Lássuk, kedves olvasó, mit kapunk, ha 1075-ben történt történelmünket most 2000-ben 925 éves történelmi időeltolódással és elhamarkodott gondolkodással akarjuk kiértékelni.

Vegyük csak figyelembe, mi történik, ha 2000-ben meggondolatlanul és a valós történelmünk felett mások által kreált félrevezetéseken vergődünk. Mi sem értjük önmagunkat, a nagyvilág meg igen tanácstalanul szemléli tudatlanságunkat.

1075-ben csak "Római császárság" létezett,

ami nem volt véletlenül sem azonos a "német-római" császárokkal.

Mindenesetre a germán Ottótól biztosan nem "kértünk" és nem is "kaptunk" koronát.

"A.D. 1000-ben királysága függetlenségének megformálásakor, István, Magyarország első királya, II.Sylvester pápától a Nyugati egyház vezetőjétől kért koronát, szándékosan (sic) nem a Szent Római Császártól (?) vagy a Bizánci Császártól (?) kérte azért, hogy elkerülje az ezzel járó alárendelt-szolgaságra való tételét a nemzetnek.)" olvassa a nagyvilág mai magyarázgatások egyik változatát

Ami egyáltalán nem logikus, mivel a Habsburgok alatt 400 évig igenis csak alárendelt szolga-gyarmat ország voltunk...

De a Habsburgok viszont 400 évig Konstantinápolyi – Római "Bizánc" korona trónbitorlói voltak. Ez tény.

Kivételesen a Kalapos királyuk volt, mert az legalább visszautasította a számára idegen koronát.

(Szent Római – vagy "Szent német-római" – a kettő nem egy)

1000-ben még nem volt Egyházzsakadás

és 1000-ben még véletlenül sem tudtak valami "Bizáncról"

A sokféle félre és mellémagyarázások helyett azt is észre kellene vennünk, hogy Dukász Mihály császár a mi Géza királyunk zománcképét a nekünk 1075-ben küldött Szent koronánkon, egyenrangú helyre helyezte a saját fiával és trónörökösével. Nem volt "alárendelt helyen".

A korona csúcsa és uralkodói hatalma a kereszt és a Pantokrátor a korona tetején.

Azt pedig úgy fűták és "szegecselték", ahogy abban a korban és abban az ötvösműhelyben tevékenykedő mester és segédei éppen tudták és munkájuk eredménye olyan lett, amilyenre éppen sikeredett. Nincs ebben semmi rejtély, sohasem volt. Csak egy kis értelem van.

Magyar Wikipédiából lássuk a kor helyzetét:
(csak azért innen mert egyszerre 20-30 nyelven lehet az adatokat egyeztetni)

IV. Henrik német-római császár

Belső problémák

A korlátlan királyi hatalomra törő Henrik 1070-ben felségsértés ürügyén megfosztotta trónjától Nordheimi Ottó bajor herceget, aki erre fegyvert fogott ellene, de végül még szászországi birtokait is elvesztette.^[5] 1072-ben a király letaszította trónjáról karintiai Bertoldot is.^[5]

Szászországban alkalmazott kíméletlen módszerei – a királyi javak visszaszerzése, az újonnan emelt várak helyőrségeinek túlkapásai, illetve az adók erőszakos behajtása – miatt 1073-ban Ottó, valamint Magnus szász herceg részvételével lázadás tört ki uralma ellen: Henrik a körülzárt Harzburg várából alig tudott elmenekülni, Gerstungenben 1074-ben kénytelen volt békét kötni és leromboltatni várait.^[5]

Magyarországi hadjárat, szász lázadás

Ezalatt Magyarországon Béla fiai, a későbbi I. Géza és Szent László 1073-ban fegyveres harcot indított Salamon ellen.^[5] Henrik Markwart karantán herceget küldte sógora segítésére, de az vereséget szenvedett, és csak a nyugati határszélek maradtak uralma alatt.^[5] A gerstungeni béke lehetővé tette Henrik személyes hadba szállását is, ám 1074-es magyarországi akciója kudarcba fulladt.^[5] Salamon elismerte hűbérurának, ám a támogatására indított újabb hadjáratát a szászok mozgolódása miatt el kellett halasztania.^[6] Ezt, miután a délnémet fejedelmek nagy része csapatokkal támogatta, valamint a szász feudálisok egy része is átállt az oldalára, az Unstrut folyó mellett 1075-ben aratott győzelmével sikerült levernie.^[7]

Az investitúraharc időszak

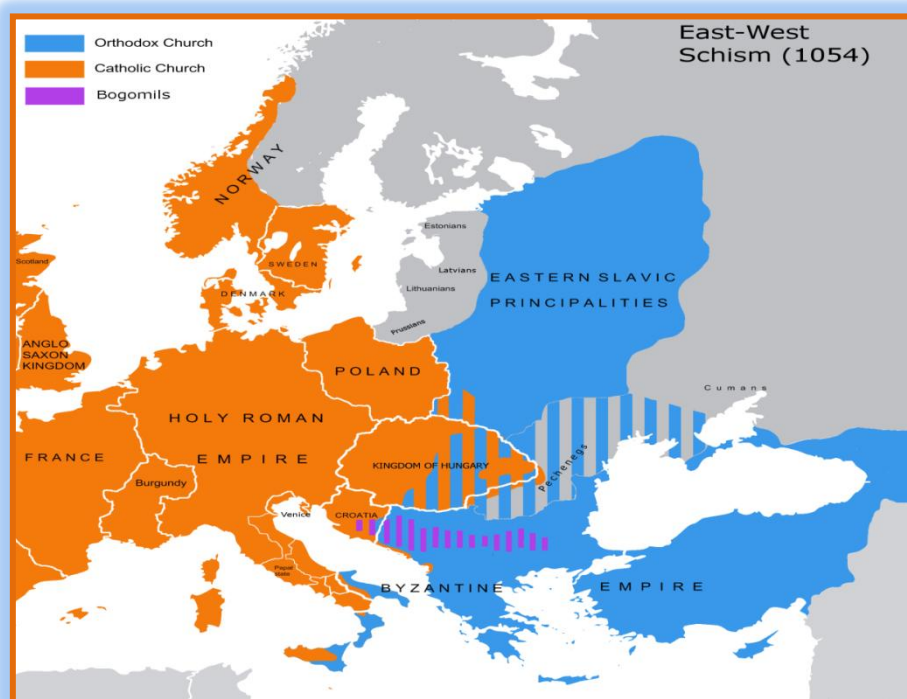
Kiátkozás, Canossa

Henrik kiskorúságát kihasználva, a reformpápák (1046-tól) hozzákezdtek az egyházi hatalom megerősítéséhez, ami óhatatlanul is a császárral való összeütközésre vezetett.
^[7] II. Miklós 1059-es pápaválasztási szabályzatában a császár kiiktatásával a

Gergely és Henrik között a háborúskodás azzal indult, hogy pápa szimónia – az egyházi tisztségek vásárlása – bűne miatt több német püspököt megfosztott méltóságától, valamint megtiltotta a világi investitúrát (1075).^[7] Erre válaszul Henrik az 1076-os wormszi zsinaton letétettnek nyilvánította Gergelyt, mire az felfüggesztette tisztségéből a királpárti német főpapokat, majd kiközösítette Henriket, és felmentette alattvalóit a neki tett hűségeskü alól.^[7] A Henrik mellett álló főpapok ekkor Gergelyt kiközösítették ki az egyházból: így vette kezdetét a pápaság és a császárság több évtizedes harca a legfőbb hatalomért.^[7]

A Balkáni helyzet sem rostokolt egyhelyben. 1076-ban Dmítar Zvonimir horvát király, 1077-ben pedig "Dukász Mihály" dukljai fejedelem a pápától kapott koronát.

Mert a "Bizánci" császárság hatalma megingott a balkáni területein. Ezt a helyzetet Salamon magyar király vezette magyarok is igyekeztek kihasználni. Salamon 1074-ben megbukott.

Húsz évvel a nagy egyházszakadás **(1054)** után csak természetes volt, hogy mind a két immár ellenséggé vált fél, **helyesen megnevezve úgy a Kelet-Római mint a Nyugat-Római egyházfő,** minden erejével igyekezett a saját táborába – Egyházába toborozni a **híveket.**

''Geobitz despota pistos králes turkis''

– 1075-ben Géza despota a turkoknak hívó királya-Konstantinápolyból,

1076-ban DMITAR Zvonimir Szlavónia bánja Árpád-házi Ilona feleségével a pápától
kapott koronát,

1077-ben pedig Duklja fejedelmét is a pápa koronája ismerte el királynak.

DESPOTA = Konstantinápolyban a Római császár utáni második ember – ugyan az mint Nyugaton a király

Konstantinos Porfirogenitos ''bíborbanszületett Konstantinos, a Rómaiak császára''

Mihail Dukas ''Krisztusban hívő császára a Rómaiaknak''

Koronánkon a Konstantinápolyi zománcképek üzenete: ŐK a Római császárok
'Geobitz-Despota' csak annyit jelent = 'Géza király' aki a császár utáni első ember Kelet-Rómában és
akít a császár egyenrangúnak tartott a saját trónörökösével. Ennyi.

Celestin Medovic: Zaruke hrvatskog kralja Zvonimira. VII. Michael Doukas és felesége IV. Bagrat grúz király
Horvát Tudományegyetemen: -Ilona és Zvonimír eljegyzése leánya Alániai Mária koronázása: Khakhuli triptych

Jelena Lijepa – Szép Heléna (?1050-1091 körül) Árpád-házi Ilona magyar királyi hercegnő, házassága révén horvát királyné. Édesapja I.Béla (1060-1063) magyar király – Vazul magyar herceg és egy

Tátony nembeli leány harmadik fia. (Az a Vazul akit 1032-ben a jogos trónörökléséből a gonosz bajor Gizella megvakíttatott és fülébe forró olmot öntetett, ezzel téve alkalmatlanná a magyar trónra, hogy oda a saját germán pereputtyát hozhassa – lásd az első Magyar Krónikát, persze erről is ahány írás, annyi ellenvélemény... nem csodálkozunk.) Édesanyja Richeza lengyel hercegnő, II.Mieszko lengyel fejedelem és lotharingiai grófnő leánya. Ilonának három fiútestvére volt: I.Géza (1074-1077) magyar király, I.László (1077-1095) magyar király, és Lambert herceg. Három leánytestvére is volt. **Ilonát 1063-ban adták feleségül Szlavónia bánjához Dmitar Zvonimirhoz.** Celestin Medovic az eljegyzésüket örökítette meg, megfigyelendő módon nem a mi Horogszegi-Coruini-Hollós Szilágyi Erzsébet magyar nagyszonyunkat ”megörököltető” 6-ik századi férfiruhába bujtatva. Pedig 1063-tól úgy 1450-ig azért kicsit változhatott még a női divat Európában ...

Ilona különösen szép teremtes volt ezért is kapta a ”Lijepa”-”Szép” becenevet. (Lijepa a horvát ijékávszki tájszólásra utal – mert a ”Lépa” is ugyanazt jelenti).

Zvonimir a horvát-dalmát IV.Petar Krešimir (1058-1074) király társuralkodója majd ennek halála után az örökösé lett. Az új királlyá feleségével Lijepa Jelenával együtt 1075-ben koronázták. Házassága révén az Árpád-háziakkal rokonságba kerülésének köszönve sikerült neki leszámolnia Istria-kranj markgrófjával I.Ulrikkal, akinek a felesége Jelenának az egyik nőtestvére a magyar Zsófia volt. (Horvát enciklopédiá szerint)

Mivel Zvonimir király halálakor (1089) egyetlen fiuk Radován királyfi már nem élt, a horvát trón örökös nélkül maradt. Jelena királyné akkor a trónviszályi harcban kihasználta a saját királyi jogait (*erről a királynéi jogról úgy tűnik megfeledkeztek a mi Hollós-Corvinus Mátyás királyunk feleségének Aragóniai Beatrice-nek emlékére kígyót-békát dobálódzó történészkedők...*) és az uralkodói jogát átadta bátyjának I.László magyar királynak. I.László (Szent László király) akkor az unokatestvérét Álmos herceget (Könyves Kálmán király öccsét) ültette a horvát királyi trónra (1091-1095). Ugyanakkor a horvát nemesek egy része a Trpimirović dinasztia utolsó férfi tagját II.Stjepant (1089-1090/91) választották meg királyuknak aki IV.Petar Krešimir király unokatestvére volt. II.Stjepánt annakidején Zvonimir rákényszerítette, hogy mondjon le a hercegi rangjáról és a koronára való jogáról, és Szplit közelében a sv.Stjepan monostorba záratta. II.Stjepan két év után 1091-ben el is hunyt így a Horvát Királyság uralkodó nélkül maradt. Így jött létre aztán Jelena királyné családi kapcsolata által a horvát-magyar perszónális unió - (az uralkodó személyén kívül más nem kapcsolta össze a két királyságot. Könyves Kálmán (1074-1116) és a horvát nemesek között megkötött ”pacta konventa” pedig feltehetően egy 14-ik századi hamisítvány olvassuk még ezekről. A magyar országgyűléssel párhuzamosan azonban mindig működött ennek horvát megfelelője a sabor – szábor.) - Szent László király unokaöccse Könyves Kálmán király (1095-1116) uralkodása alatt - aki 1102-ben a mai Zadartól 20km-re délre fekvő akkori fővárosban Biogradban Dalmácia és Horvátország királyává koronáztatta magát. Könyves Kálmán király kapcsolata igen megromlott Álmossal az öccsével és a hatalmon nem osztozott vele. Innen indult el tehát Lijepa Jelena – Árpád-házi Ilona horvát királyné érdemeként a kilenc évszázadig

tartó, közös horvát-magyar történet. (Wikipédiákból)

"Crucifixion" from the Khakhuli triptych

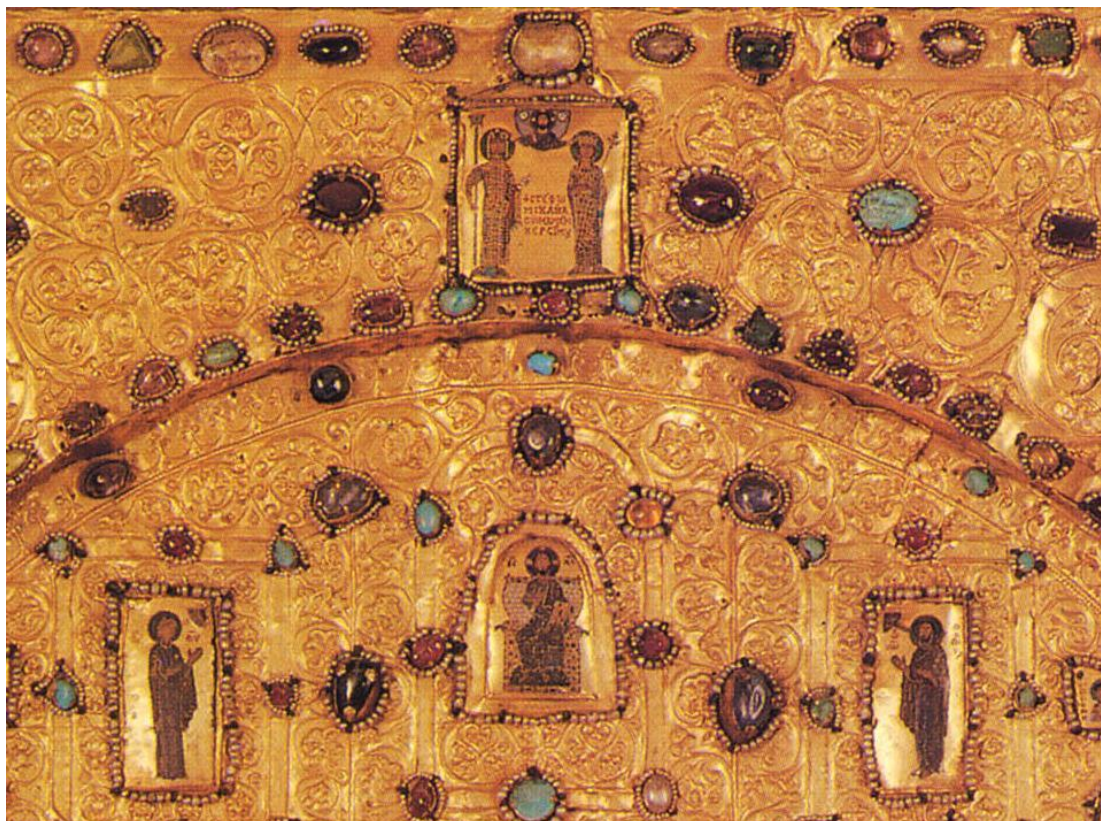
"Michael VII Doukas and Maria" from the Khakhuli triptych

Szent Koronánkhoz hasonló ötvösmunka – Aláni Mária 1072-ben vitte a zománcképet Konstantinápolyból Grúziába. VII.Dukász Mihály Római császár pedig olyan zománckokat cserélgetett a Magyarokhoz ajándéknak szánt koronáján amilyenre éppen kedve volt. Nincs ebben semmi rejtély azon kívül, hogy esetleg a Habsburgok az önkoronázgatásuk koronájának a bölcsőjét szégyenlik elismerni, érthető tehát miért volt az, hogy Habsburg Kalapos király okosan a Konstantinápolyi koronánk helyett inkább a saját kalapját választotta – 45 vagy akár 450 koronaelmékedések elkerülésének az érdekében

The Khakhuli triptych

Istenszülő – Istenanya – Szűzanya a Grúzai - Georgian valamint Konstantinápolyi 115 zománcképből összeállított triptich remekművén a Tbilisi Múzeumban.
(nem kell a kor szegecseit meg az ötvösmunkákat 1000 év távlatából manapság bírálgatni meg lenézni)
A magyarok Szent koronája a Szűzanyának felajánlott korona

VII.Doukas Michael Római császár és Alániai Mária - IV.Bagrat Grúz király leányának esküvőjét megörökítő zománckép amelyet 1072 körül Alániai Mária császárné vitt el Konstantinápolyból Grúziába.

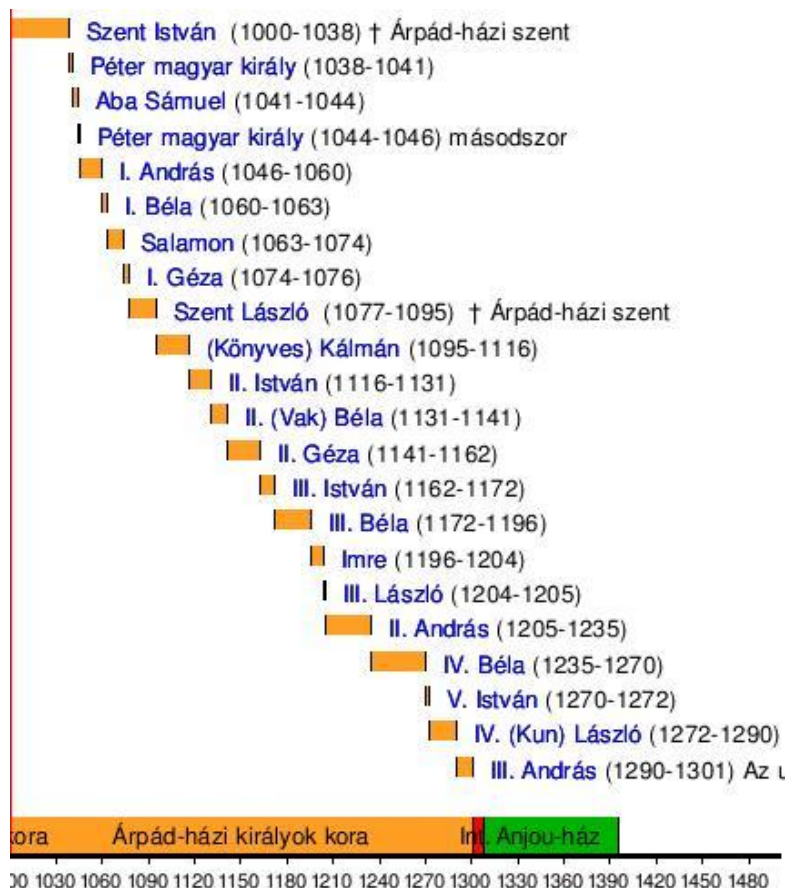

Khakhuli triptych – repousse trébélés – fémlemezok hideg domborítása kalapálással, három táblából szerkesztett, összecsuksukható oltár, Georgia-Grúzia középkorának a Theodokos-Istenszülő anyának világviszonylatban egyedüli iconja.

Még egy részlet a világ-egyedüli zománckép remekmúrói amelyik 1.47m magas és szétnyitva 2.02m széles.

Nem csodálkozunk, hogy a mi Konstantinápolyból eredő Szent Koronánk gyökereit valakik itt keresték és tévesen itt kihajtani vélték.

Keletkezzen már csak mindenütt – csak ne a bölcsőjében Konstantinápolyban...

Árpád-házi királyaink uralkodásának idejét így szépen áttekinthetjük.

Fontos tudnunk, ki, mikor és melyik szomszédunkkal házasodott. I.Béla királyunk Ilona leányáról volt feljebb szó. III.Béla királyunkat és idejét is különösen fontos ismernünk.

Szent László király (1077 – 1095) leánya, Árpád-házi Piroska – Eiréné és a II.(Szép) Jóannész császár fia volt: I.Manuél Kelet-Római császár.

Konstantinápolyhoz való házassági, politikai kötődésünknek hiteles bizonyítékai ezek. **1054-ben az Egyházak egymást kiátkozása** volt a kezdete annak a széthúzásnak amelyekkel úgy Kelet mint Nyugat a saját táborába igyekezett toborozni királyokat mivel velük nem csak a magánszemélyüket, hanem az egész országot a saját érdekük alá rendelhették.

Манојло I Комнин Минијатура Манојла I из византијског манускрипта (Ватиканска библиотека, Рим) Датум рођења 28. новембар 1118. Место рођења Цариград (Византија) Датум смрти 24. септембар 1180. Место смрти Цариград (Византија) Reign 5 April 1143 – 24 September 1180 Predecessor John II Komnenos Successor Alexios II Komnenos Spouse Bertha of Sulzbach Maria of Antioch Issue Maria Komnene Alexios II Komnenos House Komnenoi Father John II Komnenos Mother Irene of Hungary Born 28 November 1118 Died 24 September 1180 (aged 61) Manuel I Komnenos Emperor of the Byzantine Empire Manuscript miniature of Manuel I (part of double portrait with Maria of Antioch, Vatican Library, Rome)

Szent László magyar király unokája I.Manuel Komnenos (1143 – 1180) Kelet-Római császár
Цариград = Cárigrád = Konstantinápoly (még sokáig nem Vizantija sem Bizanc)- csak Róma

A KETTŐS KERESZTES ORSZÁGALMA

A koronázási ékszerek közül a kettős kereszt országalma (S.36) származásával kapcsolatban kialakult vélemények szintén nem tekinthetők egységesnek, tehát az országalma történetét sem ismerjük eléggé. Ez a felségjelvény tulajdonképpen két jelképből tevődik össze; a gömb alakú glóbuszból és a kettős keresztből.

Ismereteink szerint az uralkodók egyik első legfontosabb felségjelvénye a földgömböt vagy a világmindenséget jelképező sima gömb, a glóbusz volt, amelyet leggyakrabban aranyból vagy hegyi kristályból készítettek. A hosszú nyéllal ellátott kettős kereszt, szintén uralkodói jelvény volt, amely először csak a IX. században jelenik meg Bizáncban.

Tudomásunk szerint III. Michael bizánci császár (842-867) volt az első, aki a kettős keresztet az országalmával egyesítette és így létrehozta a kettős kereszt glóbuszt. Ezt látszik bizonyítani a császár feleségét ábrázoló veret, amelyen Theodóra császárnő jobb kezében kettős kereszt glóbuszt láthatunk (K.48).

Ezt a példát követte később I. Mánuel Komnenosz bizánci császár (1143-1180) is, aki országalmájára szintén ráakatta a kettős keresztet és ezt az uralkodói jelvényt az arany hüperpionján (K.49) is megörökítette.

Ezek ismeretében bizonyosra vehető, hogy Mánuel császárhoz hasonlóan Alexiosz despotész is használt Bizáncban ilyen hatalmi jelvényt, amit I. Manuel császár trónörökös kinevezésekor adott Béla-Alexiosz-nak. A körülmények ismeretében ezt a glóbuszt a jelenlegi kettős kereszt glóbuszal azonosítom (S.36). III. Béla azonban Magyarországon már nem használta a kettős kereszt glóbuszt, mert ezt az akkori magyarországi politikai helyzet nem tette lehetővé.

Bélát 1172-ben azért hívták haza, hogy foglalja el a megüresedett trónt. Ezt a hírt nemcsak Béla, hanem I. Manuel császár is örömmel fogadta, mert így megszabadulhatott Bélától és egyben egy bizánci neveltetésű, a császárral rokoni kapcsolatban álló Árpád-házi herceg lett a magyar trón örököse, akitől a császár bizonyára elvárta a bizánci érdekek tiszteletben tartását is. Ezért a császár Bélát bőségesen ellátta pénzzel, fényes kísérettel, sőt királlyá választása érdekében még a hadseregét is mozgósította. Viszonzásképpen Béla megígérte Mánuelnek: "egész életében védelmezni fogja azt, ami a császár és a bizánciak számára hasznos."

Petneházy István: Magyarország 1000 éves ereklyéi – 2013. Szombathely

Minden értékes Magyar adatot becsülünk, ezért áll itt Petneházy István munkájából néhány sor, bizonyítékkul, hogy Szent Piroksa-Eiréné Római császárné (mert "bizancot" még meg sem álmodták) fia és Szent László királyunk unokája - I.Manuel KomnenOs vagy ComnenUls Kelet-Római császár udvarában már 1143-ben biztosan használatos volt az Ország függetlenségét jelentő Kettős Kereszt.

"III.Béla megígérte I.Manuelnek egész életében védelmezni fogja azt, ami a Kelet-Római császár és a Konstantinápolyiak számára hasznos"- a kettőskereszt uralkodói jelvényt, a senkinek sem alárendelhető függetlenség jelképét .

Árpád-házi Szent Piroksa – Eiréné fia

"O Megas" – "Nagy" I.Manuel Római császár aranypénzén a kettőskereszt jelvényével 1143 körül

Az utókor egyeseinek őt minden lejáratos kísérleteinek ellenére, I.Manuel megbecsült uralkodó volt akit udvari történésze John Kinnamos olyan hősnek örökített meg az utókor számára akihez szívós hűséggel ragaszkodott a

környezete. Alapos, lépésről lépésre és főként tárgyilagos kielemezésre vár még 1054 utáni Magyar Történelem minden mozzanata. Konstantinápolyal való nem-véletlenül szoros történelmi kapcsolatunk sokkal részletesebb össz-folyamatát kellene látnunk a tiszta történetünk szemlélethez. Nyugati érdek ködhintése nélkül. Függetlenül attól, hogy a pápa vagy a "német-római" császár mit akart és kit sikerült toborozniuk. Mert ők csak úgy jöttek Rómába, császárkodni.

IV. Henrik 1053-tól "német-római" császár, 1058-ban békét köt Magyarországgal amikor még a gyermek király nővérét Juditot eljegyezték a magyar trónörökös Salamonnal. Egy csomó német beavatkozás magyar trónviszály, 1063-ban Henrik Magyarországra indul, hogy a trónra segítse Salamont, **ami sikerült is de Salamon nem lett német hűbéres**. 1065-ben lett a feslett életet élő Henrik 15 éves nagykorú. A korlátlan hatalomra törő német Henrik 1070-ben felségsértés ürügyén megfosztotta trónjától Nordheimi Ottó bajor herceget aki fegyvert fogott ellene, 1072-ben Henrik letaszította a trónjáról karintiai Bertoldot is. 1073-ban Szászországban lázadások Henrik kíméletlen uralkodói módszerei ellen.

Magyarországon Béla fiai: I. Géza és Szent László 1073-ban harcot indított Salamon ellen. Henrik 1074-es magyarországi akciója kudarcba fulladt, Salamon mégis elismerte hűbérurának!!!

INVESTITURA-HARC

A reformpápák 1046-tól, kihasználva Henrik kiskorúságát, hozzákezdtek az Egyházi hatalmuk megerősítéséhez. Ez óhatatlanul a "német-római" császárral való összeütközéshez vezetett.

II. Miklós pápa 1059-es megválasztási szabályzatában a "német-római" császár kiiktatásával a bíborosok testületére – a konklávéra bízta az egyház fejének a megválasztását.

A reformpápák legkeményebbje az 1073-ban trónra lépő VII. Gergely pápa volt.

Gergely pápa és Henrik között háborúskodás indult. A pápa több német püspököt megfosztott méltóságától, megtiltotta a világi investitúrát. Egymást ki-be közösítgetésük a kezdete a pápaság és a "német-római" császárság közötti több évtizedes harcának a legfőbb hatalomért.

Németországi csapások: ...Itáliai hadjáratok: ... Németországi belháborúk:...

Henrik halála: fia a fiatal Henrik szövetségre lépett 1104-ben a fejedelmekkel édesapja ellen. Fia fogságából is megszökött Henrik, kiátkozták, holtában sem lelte nyugalmát.....

Dióhéjban, ez volt Európa 1000 évvel ezelőtt.

VII. Gergely pápa 1073-tól 1085-ig a haláláig.

Energikus intézkedéseit nemcsak a "német-római" császárra, Németországra, Itáliára hanem az egész keresztény világra ki akarta terjeszteni. IV. Henrikkel kirobbant konfliktusai miatt gyakran azért keresett meg uralkodókat, hogy azok támogatását megszerezze a német trón ellen. A normannok nemhogy nem álltak ki a pápa mellett hanem szövetkeztek a "német-római" császárral. Mások csak akkor álltak a pápa mellé amikor Henrik már az ő birodalmukat fenyegette.

Mégis Róma közvetlen környezetén kívül, jelentős segítségre várhatott azoktól az államoktól amelyek a "német-római birodalomtól" teljesen függetlenül a Római Egyházhhoz tartoztak.

Ilyen államok voltak: Korzika, Szardínia, Spanyolország és Magyarország is.

Gergely pápa megpróbált segítséget kérni Lengyelország, Csehország, Oroszország vezetőitől, sőt még Örményországot is közelebb próbálta vonni a Római Egyházhhoz.

Gergely pápa minden erejével igyekezett megszüntetni az egyházszakadást és fel is vette a kapcsolatot VII. Mikhaél Doukas – a mi VII. Dukász Mihály néven ismert Szent Koronánkat küldő Római - Konstantinápolyi - császárral akit megfelelő partnernek látott ennek a kérdésnek a rendezéséhez.

Dukász Mihály arra kérte Gergely pápát, hogy segítsen neki visszaverni az időközben közel-kelet területére törő és előrenyomuló szeldzsuk törököket.

Gergely pápa körlevelet küldött minden fontos európai udvarba, hogy keresztes hadjáratral mentsék meg az ősi keresztény területeket, de minden törekvése süket fülekre talált.

A horvátok területe ezekben a körülményekben úgymond a szerep középpontjába került. Dymitar Zvonimir neve először 1070-ben kerül említésre. Nem tudni mikortól de az Árpád-háziaktól kapott Szlavónia terület ura volt majd a horvát IV. Krešimir Petar király társuralkodójának nevezték. 1067-

ben Zvonimir a magyarok Salamon királyától és Géza hercegtől kért segítséget, hogy kiűzzék a Dalmát területéről (Kvarna, Horvát tengerpart, Istria egyik részéből Rijekától Labinig) II. Ulrik vajdát aki ezeket 1064-ben foglalta el. A sikeres hadműveletet Zvonimir ajándékozással köszönte meg és ezen területek ura lett. Petar Krešimir pedig nagyon is odafigyelt mindezekre, és 1070-től Zvonimirt mint a király trónörökösét és társuralkodóját jegyezték a korabeli források. Horvát historiográfia szerint akkor egyesült újra Szlavónia Horvátországgal ami a hatalmát jelentősen erősítette. Krešimir addigi trónörökösét és rokonát Stjepan vojvodát megfosztották az utódlásától és Split mellett sv. Stjepan monostorba zárták. Zvonimir hatalma jelentősen nőtt, a királyságára készülődött amikor az Adrián új hatalom jelentkezett – a Normanok. Források arról írnak, hogy 1074-ben a Normanok elfoglalták Dél-Itáliában Apuliát, fosztogató hadjáratukban Horvátországra törtek és rabul ejtették a ’’horvát királyt’’. Mivel nincs megnevezve, ez vagy IV. Petar Krešimir lehetett de a neretvai Slav knéz is szóba került. Ilyen nem világos körülmények között került a trónra Zvonimir. Hatalomra lépéskor azonnal hozzálátott a Velenceiek által uralt városok helyzetének rendezéséhez.

Zvonimir a külpolitikai helyzetet is alaposan felmérte.

Konstantinápoly császáranak a helyzete (az őket ért szelyuk támadások miatt) gyengült, a Velenceiek pedig az ő ellenfelükhöz, az egyre erősödő pápai hatalomhoz csatlakoztak.

Ilyen helyzetben állt Zvonimir, a VII. Grgur (1073-1085) – Gergely pápa oldalára elfogadva az akkor aktuális doktrínát miszerint a pápának joga van koronákat osztani és országok uralkodóit elismerni.

VII. Gergely pápa két legátust Gebizont és Fulkont azzal a feladattal küldte ki, hogy rendezzék el az önálló és egységes Horvát-Dalmát állam kérdését.

Miután Solunban a Szent Péter Bazilikában a horvát Szábor előtt Dmitar Zvonimir a pápához alattvalói hűség nyilatkozatot tett, Gebizon 1076 októberben királyi koronával megkoronázta őt, és átadta neki a többi királyi felségjelvényeket és a pápa zászlaját.

Zvonimir hűségfogadalmat tett a pápának: a Szent Széket védelmezi, segíti a hitújítást, védelmezi az egyházat, évi pénzbeli ajándékot ad a pápának, pápai tized adományt betartja, megakadályozza az emberkereskedést, védelmezi a szegényeket, özvegyeket és árvákat. Vránában (ez a magyar Hollós név megfelelője) a szent Grgur monostort a pápa küldötteinek a rendelkezésére bocsátja. Abban a monostorban (samostan) két ékszerekkel kirakott arany koronát őriztek. Feltételezték, hogy azok Tomisláv király és Stjepan Držislav koronái voltak. Tomislav koronájáról nem tudni honnan való.

Stjepan Držislav koronájáról tudott, hogy azt Konstantinápolyból küldték mint Sztjépán Držiszláv uralma elismerésének a jeléül.

Dmitar Zvonimir Horvát királyt (1076 – 1089) egy harmadik, Rómából küldött koronával koronázták.

Ezek a koronák a Török és Velence időkben eltűntek – Vrana mind a két fél megszállása alatt is volt.

Nincs kizárva viszont így a Horvát Wikipédia, hogy ezekből egy korona Nápolyba is kerülhetett Anjou Ladislav Zadarban történő 1403 augusztusi koronázása után , aki Drácski-**Durazzoí** Karlo-Károly (Karla Dračkog) fia volt. Hitelesen nem tudni milyen koronával koronázták - Nápolyi Lászlót.

*Dmitar Zvonimir Horvát király Római koronája
Demetrius Sunimirio 1076-1089 Rex regni Croatiae*

*Szent István Magyar király koronája
Szent István király 1000/1001-1038*

Középen a Képes Krónika egyik lapja. Szent István országalmáján nincs kettős kereszt. Mikor írták a Krónikát?

A Képes Krónika 1360 körül készült Magyarországon. Mátyás király idejében Magyarországon őrizték. Érthetetlen a Magyar Wikipedia magyarázata miszerint "Mátyás király (1458-1490) udvara után a Képes Krónika Gyurágy Bránkovity (1377-1456) szerb despota udvarába került volna.....?? ez a Gyurágy 1456-tól nem volt többé! Az viszont már jellemző, hogy 1500 után "Bécsbe került a magyarok Képes Krónikája" amit csak 1934-ben sikerült hazahozni Magyarországra.

I.Istvánt írni úgy a magyar mint a szláv I.Stefán király nevére is, igen zavartkeltő lehet, példa erre később.

Ami megtévesztő:

A kettős keresztet Konstantinápolyból hozta magával és címerpajzson először III.Béla király (1172-1196) ezüst dénárán volt látható 1190 körül. Tehát véletlenül sem 1000-ben Szent István idejében.

Ha pedig mégis volt kettőskeresztünk 1000-1038-ban akkor azt Gyula fejedelem hozta magával 952 körüli Konstantinápolyi megkeresztelkedésekor.

Novac iskovan 323. godine kako bi se proslavila pobjeda Konstantinovog sin Krispa nad Gotima

Konstantin der Große (306–337) als **Sol invictus**. Geprägt ca 309–310 in Lugdunum. Sol stehend mit dem Gesicht nach rechts, rechte Hand erhoben, den Globus in der linken.

Flavius Julius Crispus Caesar – Crispus solidusa

Bal kezében a Földgömb – Glóbusz - Országalma

Az Országalma mint uralkodói jelkép viszont Caius Flavius Valerius Aurelius Constantinus I. Constantinus Római császár (272-337) pénzén már jelen volt a: Sol – Invictus – Római istenség 323-ban veretett pénz: Constantin császár - Krisp – nevű fiának Gótok feletti győzelmét örököltte meg. Mithras Napisten december 25-én tartott ünnepe – a fény ünneplése fénnel – a Rómaiaknál Sol Invictus – a Győzedelmes – legyőzhetetlen Napisten ünnepe. a keresztények Mithras fényünnepéhez kötötték Jézus születésnapját Sol Invictusból – így lett - Sol Salutis – az üdvösség napja – December 25-ike.

Szent Konstantin^[3] és anyja, Szent Ilona, kezükben a Szent Kereszt ereklyét tartják^[4] (ortodox ikon)

I. Constantinus 313-ban vert érméje, a pogány római vallás Napistenével (Sol Invictus) ábrázolva

A kettős keresztet Konstantinápolyban Kr.u.320 körül kezdték el használni, Nagy Konstantin császár édesanyja Szent Ilona hozta magával Jeruzsálemből a Golgota hegyről, mely vélhetően Jézus keresztjének darabja volt. Ebből lett a kettős kereszt.

Alább néhány koronát hasonlítottunk össze azért, hogy lássuk is ne csak nézzük. Mert a nemzet Szent Koronájával nem jó viccelődni... sem "elméleteket" gyártani...

Szent István király koronája – a neve Waic - Vajk - Vojk vagy Wajk vagy Wojtech is volt?

Rómából 1076-ben Zvonimir horvát királynak küldött korona
mellette az adriai Biograd város címere a horvát koronával

VI. Heinrich ab 1191 Kaiser der Heiligen
1191-től német-római császár -koronája

Woic, Waic, Vajk, Vojk, Uuaic — írásmód és találgatásoknak se vége se hossza.

Dithmari Chronikon: Ioan Avgvstin Wagner 1807. Norimbergae-ban kiadott könyvében a 100. oldalon olvassuk
"Imperatoris antem praedicta gratia et hortatu, gener Heinrici ducis Bauuvariorum Uuaic 53)

53) Waic, Rex Pannoniae, addit. Ann. Saxo. p. 371

.....
Codex Diplomaticvs Hvngariae: Georgii Fejér, Tomi VII. Volvmen IV. 1837-ben Budán kiadott könyvében a 34. oldalon

bus mire corrosus, magna ex parte absumtus. Incipit :
Debitor sum fateor. Num res remota et vetusta —
nomen Salamonis — quo scriptores Angli et Scoti Pro-
to-regem nostrum, qua demumtunc causa, signa-
runt, non sefellit Monachum ?? Quam res alienae —
praesertim nomina incomperta, quale nomen in paga-
nismo est — sefellerint Scriptores externos, Ademarum
Chabanus Monachus, qui baptisantis Stephanum no-
men, Adalberti, in Brunonem vertit erronee, ipse Hor-
vathio concedente, sufficiente exemplo est. An eti-
am nomen Salomonis congruit Paganis? An Dit-
marus sine causa filium Geysae appellavit Waic?
quod paganicum fuerit. Ast is binomius? Stephanus,
et a lustrali nomine Adalberti Woitech = Waic? Sed num
a baptizante nomen mutare Principibus tunc in usu?
An Wojtech Adalberti nomen lustricum et non ex con-
firmatione? Si mutuasset, an non potius Adalberti ge-
sturus erat? An etiam Wojtech et Wajc Dittmaro
testi idem? An, quod extero, ac remotissimo scripto-
ri post semi tertium seculum innotuit, omnes dome-
stici et proximi, pares et supares ignoraturi? Unde,
quo teste, aut fonte poterat uni Joanni de Fordua
innotuisse ?? Ast Horvathio arrisit sententia, quia —
paradoxum est.

Adalbert Woitech = Waic? An etiam Wojtech et Wajc Dittmaro testi idem?

quia – paradoxum - mert milyen hihetetlen..... mert Wajc volt a keresztapa neve

Adalbert of Prague

From Wikipedia, the free encyclopedia

Adalbert of Prague (Czech: *Vojtěch*, Polish: *Wojciech*; c. 956 – April 23, 997), was a Czech Roman Catholic saint, a Bishop of Prague and a missionary who was martyred in his efforts to convert the Baltic Prussians. He evangelized Poles and Hungarians. Adalbert was later made the patron saint of Bohemia, Poland, Hungary and Prussia.

Contents

- 1 Life
 - 1.1 Early years
 - 1.2 Religious acts
 - 1.3 Mission and martyrdom in Prussia
- 2 Places and building named after it
- 3 Veneration
- 4 See also
- 5 References

Saint Adalbert of Prague

Martyr and Bishop

Born	c. 956 Libice nad Cidlinou, Bohemia
Died	April 23, 997 (41) Truso (Elbląg) or Kaliningrad Oblast
Honored in	Roman Catholic Church Orthodox Church
Canonized	999, Rome by Sylvester II

Mission and martyrdom in Prussia

Adalbert of Prague had already in 977 entertained the idea of becoming a missionary in Prussia. After he had converted Hungary, he was sent by the Pope to convert the heathen Prussians.^[2] Boleslaus the Brave, duke of Poland (later king), sent soldiers with Adalbert. The bishop and his followers - including his half-brother Radim (Gaudentius) - entered Prussian territory and went along the Baltic Sea coast to Gdańsk.

It was a standard procedure of Christian missionaries to try to chop down sacred oak trees, which they had done in many other places, including Saxony. Because the trees were worshipped and the spirits who were believed to inhabit the trees were feared for their powers, this was done to demonstrate to the non-Christians that no supernatural powers protected the trees from the Christians. (See: Iconoclasm)

When they did not heed warnings to stay away from the sacred oak groves, Adalbert was martyred in April 997 on the Baltic Sea coast east of Truso (currently Elbląg, Elbing), or near Tenkitten and Fischhausen (see external link map St. Albrecht). It is recorded that his body was bought back for its weight in gold by Boleslaus the Brave.

The execution of St. Adalbert by the pagan Prussians, Gniewno Doors panel

Vojtech, Wojciech Adalbert mártírhalált szenved 997-ben a pogány Poroszoktól.

Szent Adalbert – Wikipedia

2

Kovács Mihály (1818 -1892): Szent Adalbert (1855)

Prágai püspöksége

981-ben tért vissza Prágába, ahol eleinte könnyelmű világi életet élt. 983-ban a haldokló Dietmar prágai püspök lelki vívódásai hatására megtért és vezeklésbe kezdett. II. Boleszláv cseh fejedelem őt jelölte Dietmar utódául és Prága püspöke lett. ^[2]

Hatalmas volt az egyházmegyéje: északon Sziléziáig, Felső-Lausitzig és az Oderáig, keleten Krakkón túl, a Bug folyóig, nyugaton a bajor és cseh erdőig, míg délen Magyarorszáig terjedt. Ez a hatalmas, nem teljes egészében keresztény vallású terület akkoriban a cseh Přemysl család uralkodási területének felelt meg, kiegészítve a valamikori morva püspökség területével. A politikai helyzet 989 után megváltozott, amikor a Piast-dinasztia (I. Mieszko és fia, Vitéz Boleszláv) meghódították Sziléziát és Krakkót és birodalmukat az Odera folyóig kiterjesztették.

Római tartózkodása

Világi környezetének a pogányságban való megmaradása, többnejűsége, a főurak hatalmaskodása, a papok engedetlensége miatt 989-ben püspöki székét elhagyva Rómába ment, ahonnan a XV. János pápa engedélyével szentföldi zarándoklatra indult, de a gaetai görög remete, Szent Nilus hatására visszafordult és öt évig, 994-ig az aventinusi Szent Elek és Bonifác-apátságban élt bencés és bazilita szerzetesek között. ^[3]

Szent Adalbert és fivére, Gaudentius emlékműve Libicében

Második prágai tevékenysége

994-ben II. Boleszláv és Willigis mainzi érsek visszarendelték Rómából Prágába. A fejedelem öccse és a cseh Radla, korábbi magdeburgi tanulóútarsa személyesen mentek érte Rómába. ^[4]

Adalbert halálának jelenete a **gnieznoi** katedrális kapuján

As for Adalbert, he went to Hungary and baptized Géza of Hungary and his son Stephen in the city of Esztergom. Then he went to Poland where he was cordially welcomed by Bolesław I the Brave. After the short visit Adalbert went to Prussia with a Christian mission.

Magyarországon Géza fejedelmet és annak István fiát Vojtech-Wojciech Adalbert keresztelte - Esztergomban.

Európai utazásai

Adalbert ismét összekülönbözött a cseh világiakkal pogány életük és a templomi menedékjog véres megsértése miatt. 995-ben Magyarországon és Ravennán keresztül ismét Rómába ment, vissza az aventinusi monostorba, ahol örömmel fogadták. ^[5]

Magyarországon Géza fejedelem udvarában. ^[6] Géza és Adalbert szövetsége mind külpolitikai, mind egyházpolitikai szempontból jelentős volt. Ezt támasztja alá, hogy Szent István nagylegendája István megkeresztelését is Szent Adalbertnek tulajdonítja, ami valószínűleg nem felel meg a valóságnak, de bizonyítja Szent Adalbert magyarországi munkájának egyháztörténeti jelentőségét. ^[7]

Ravennában többször is éjszakába nyúló beszélgetéseket folytatott a 17 éves III. Ottó német-római császárral, akire nagy hatást tett vallási fellángolásaival. A mainzi érsek közben sürgette Prágába való visszatérését, ő viszont halogatta ezt, ekkor már inkább a vértanúságra vágyott. Előbb Franciaországban látogatott meg szent helyeket, majd Mainzban az érsek és a császár elé járult, innen Szászországba ment. ^[8]

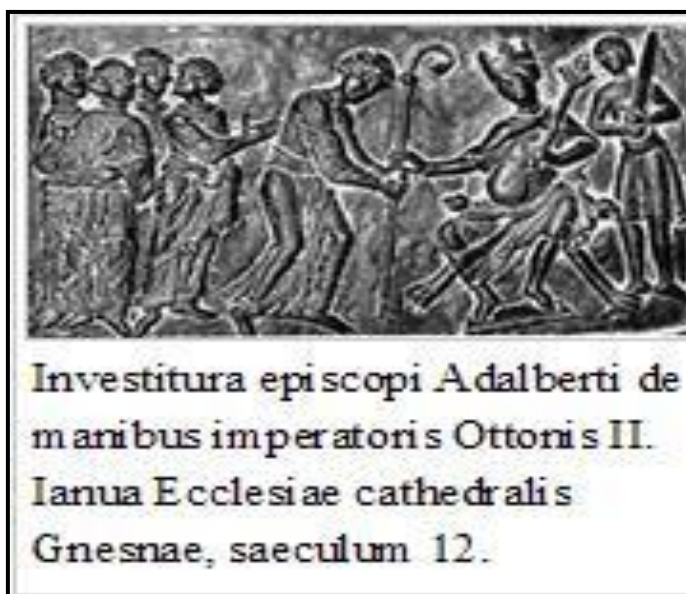
A Sziléziáért dúló küzdelemben Adalbert kompromisszumot kötött a Piast-dinasztiával. ^[9] Minthogy mindez a csehek érdekeit sértette, II. Boleszláv cseh fejedelem Adalbert családjá ellen fordult és 995-ben megtámadta a püspök székhelyét, Libicét és megölette az ott tartózkodó négy Slavnik-fiút családjukkal együtt, kiirtva a püspök egész rokonságát, végleg leszámolva a rivális cseh dinasztiával. ^[9]

Lengyelországi tevékenysége

Adalbert ezután nem térhetett vissza Szászországból Prágába, hanem Vitéz Boleszláv lengyel fejedelem udvarába ment. Megalapította a meseritzai apátságot, amelynek apátjául Anasztáz-Asztrikot, későbbi esztergomi majd kalocsai érseket tette meg. Magyarországra írt Radlának, hogy szökjön meg, Sarolt fejedelemasszonynak pedig, hogy engedje el őt. Radla-Sebestyén azonban inkább a magyar udvarban maradt, ahol szerették őt és később esztergomi érsekké tették. ^[10]

Halála

997-ben Boleszláv fejedelem Adalbertet és egyetlen életben maradt öccsét, Radim-Gaudentiust a pogány poroszok térítésére küldte, ahol vértanúhalált szenvedtek a Visztula torkolata vidékén. Testét Boleszláv nagy pénzen visszaváltotta, s ezzel elindította Szent Adalbert kultuszát. ^[11]

Milyen is volt II.Ottó koronája amikor püspökbót-baculust adott Adalbertnek?

983-ban Adalbert Prága püspöke baculust vett át II.Ottó német-római császártól, II.Ottó koronája mintha hasonlítana a pápa Zvonimir horvát királynak 1075-ben adományozott koronájára

A lényeg: Magyarországon a Habsburgok 400 évig az Ortodox Konstantinápolyi császár koronájával koronáztatták magukat. A TELJESEN EGY-RÉSZBŐL álló, Dukász Mihály Római császár Konstantinápolyból küldött koronával.

Vajk-István király nem a mai Szent Koronát kapta a pápától. Még véletlenül sem. Olvasom: A Szilveszter féle koronaküldés csak és kizárólag feltételezés, ami viszont nem történelem még kevésbé történet írás.

E Vicipaedia

Adalbertus Pragensis
(Bohemice *Wojtěch*,
Polonice *Wojciech*,
natus circa annum 956 in
Libice, Bohemiae – obiit
Borussiae die 23 Aprilis
anni 997) fuit secundus
episcopus Pragensis,
missionarius et amicus
imperatoris Ottonis III.
Anno 993 cum duce
Bohemorum Boleslao II
monasterium
Brevnoviense fundavit.

Index

Sanctus Adalbertus Pragensis

Święty

Wojciech OSB

Wojtěch Slavnikovec

biskup

męczennik

apostoł Prusów

Data urodzenia ok. 956

Libice

Data śmierci 23 kwietnia 997

Święty Gaj lub

István atya halála után, 997-ben vette át az uralmat, melyet a somogyi Koppány, a család legidősebb férfitagja fegyverrel vitatott, a korábbi, szeniorátuson alapuló örökösödés alapján. István legyőzte őt a veszprémi csatában, s tetemét felnagyelve, tagjait Esztergom, Győr, Veszprém kapujára függesztette ki, valamint elküldte Erdélybe.

Múlt-

kor történelmi portálról

1000 karácsonyán, vagy 1001. január elsején megkoronáztatta magát Esztergomban. A király cím Nagy Károly frank uralkodó nevéből származik, a koronát, későbbi források szerint, István kérte II. Szilveszter pápától, ami az ország függetlenségét jelentette a római egyház védnöksége alá helyezve. A kortárs Theotmár merseburgi püspök úgy tudja, hogy azt III. Ottó császártól kapta. A két adat nem mond ellent, a császár ekkor Rómában, a pápával együtt tevékenykedett. Ez nem tette Istvánt a császár vazallusává, a koronaküldés az ország függetlenségét je védnöksége alá helyezve.

Vajk a keresztségben - akárcsak apja - az István nevet kapta, Szent István vértanú nyomán. (Vajkot a hagyomány szerint Vojtech prágai püspök, a későbbi Szent Adalbert keresztelte, más források szerint bérmálta.) Géza a bajor herceg - a későbbi II. Henrik császár - nővérével, Gizellával házасította össze őt. Ekkor számos német lovag érkezett az országba, akik István seregének magvát alkották.

Géza nyugati keresztyénységre térése mögötti okként azt látszik meghúzódni, hogy fia születésébe belehalt Saroltot követően a lengyel Adelheidot elvéve, az új asszony Gézát ebbe az irányba terelte.¹⁷ Kifejti, hogy a magyarok keletről hozták magukkal a vallási türelmet, ahol már „a különféle vallási tanok ismerete... elterjedve volt légyen”. Erre hozza bizonyítékul a magyar vajda Konstantinnal való találkozását, valamint azt is fontosnak tarja leszögezni, hogy arról egyetlen adat sincs, miszerint a magyarok a keresztyénységet, a keresztyényeket üldözték volna. Ez a vallási türelem volt az, ami könnyen utat nyitott a keresztyénységnek. Hierotheos

¹⁵ FEJÉR 1846. 72–82. A románok erdélyi betelepülésére lásd például KRISTÓ 2003. 191–218.

¹⁶ HORVÁTH 1878. 38., 46–48.; HORVÁTH 1871. 126–128.

¹⁷ HORVÁTH 1860. 85–86.; HORVÁTH 1871. 106–107., 126–128., 139–142.

Sarolt belehalt fia születésébe

Dr Padány Viktor történész bizonyította, Gézának két felesége volt.

Műhelyszemináriumi dolgozatok I. 73–83.

Gyula „törzsében is terjesztette, ... a hazában első volt és utóbb rómaivá alakított, ó-hitnek nevezett keleti keresztény vallást”.¹⁸

A XIX. század végén – a honfoglalás ezeréves évfordulója okán – a korai magyar történelem felé fordulás mellett a görög-katolikus egyházszerkezet megszervezésére irányuló politikai törekvések, egyeztetések, majd az egyházmegye megszervezése idején a téma felé fordult a figyelem és felélenkült az irodalma, olykor heves vitát váltva ki.

Reiner Zsigmond (Gyulafehérvár, 1862. június 21. – Budapest, 1907. június 29.) miniszteri államtitkárként hivatalból foglalkozott az egyházszerkezéssel, melyről 1907-ben tette közzé tanulmányát. Előszavában a szervezés munkálatairól beszámol: a „képviselőház 1907. évi márczius 19-én tartott ülésén ... azon határozatot hozta, hogy a szatmári görög-keleti magyar hívek” saját plébánia létrehozására irányuló tervét támogatják.¹⁹ Ezt az önálló görög-katolikus egyházmegyét hosszas tárgyalások és X. (Szent) Pius pápa (1903–1914) *Christifideles graeci* kezdetű bullája után 1912. június 8-án alapították meg,²⁰ első püspökét, Miklósy Istvánt 1913. október 5-én szentelték fel, mely hivatalát haláláig betöltötte.

Miklósy István görög-katolikus püspök (Rákóc, 1857. augusztus 22. – Nyíregyháza, 1937. október 29.)²¹ 1922. november 17-én kelt VII/1922. számú püspöki körlevelében – melyben a görög-katolikus magyarok múltjáról az 1912-ben felállított egyházmegye tízéves évfordulója alkalmából ír – a hajdúdorogi egyházmegye papságához, gyülekezetéhez szolt. A témát ekként tárgyalja: „Az a kérdés már most: volt-e valamelyes része a keleti egyháznak a térítés létmentő munkájában? E kérdésre Kedrenosz, Zonarasz, Kuropalatesz görög történetírók egyezöleg ekként felelnek: 'Bultsu és Gyula, két magyar vezér, Konstantinápolyba menván s Theophilactusz pátriarchától fölveván a keresztséget. Több szerzetest és papot – ezek között Hierotheust – hoztak magukkal Erdélybe, ahol más magyarokkal együtt Sarolta, Gyula leánya is megkeresztelkedett s miután Gejzához férjhez ment. A keresztyén

(részlet Révész Éva dolgozatából)

"Hierotheos Gyula törzsében is terjesztette.....a hazában első volt és utóbb rómaiá alakított, Ó-hitnek nevezett keleti keresztény vallást" - **MERT AZ akkor csak RÓMAI - KERESZTÉNY vallás volt**
 még nincs 1054-es Egyházszakadás, sem Kelet – Nyugati egymást kiátkozás, Gyula idejében biztosan nem.
 "Byzántot" még 600 évig NEM TÁLALJÁK germániából. Germán versengés folyt a "császárság" kisajátítására.

áldott földjével meg ösmerkedett idegenek seregestől költöztek az országba, ... miveltebbé lenni is segítették; 's ugyan azok a 'Keresztyén vallás' lábrakapását is sietteték", de egyesek – Bulcsú és Gyula – már Taksony idejében „bevették a 'Krisztus' vallását”, „ha hiszünk a' Görög Történetíróknak”. A Gyulával érkezett Hierotheos terjesztette a hitet a „Görög vagy Keleti Ekkle' sia rendtartása szerint, mire látszik többek közt mutatni mind több hónapjainknak Görög Szentekről lett elneveztetése, mind ezen nálunk máig is fenlévő nevezet Ó hit, melylyel később a' Római Pápához állott Eleink az oda hagyás után a' Görög vallást nevezték.” Géza megkeresztelkedésével kapcsolatban két nézetet is említ, egyik szerint még 977-ben a Sarolttal kötött házasságkötés következtében került rá sor, másik szerint csak később, Prágai Adalbert keresztelte meg az akkor 14 éves fiával együtt 994/995-ben. Bár külön nem tér ki rá, ki volt István anyja, de a Koppány-féle lázadás kapcsán említi, hogy a 984-ben feleségül vett lengyel Adelheid volt az özvegye. Miután 994/995-ben Istvánt 14 évesnek mondja, és 984-re teszi az új házasságkötést, így ki nem jelentve, de István anyjának Saroltot, az első feleséget nevezi meg.¹³

Az elsősorban forráskiadó munkássága révén ismert *Fejér György* (Keszthely, 1766. április 23. – Pest, 1851. július 2.) pestújhegyi prépost-kanonok magyar egyháztörténeti munkájának önálló fejezetében foglalkozott a korai keresztiségek problémájával; és már a címével – *Ecclesiae Graecae non debentur* – kifejezi állásfoglalását. Ütközteti Skylitzés, Kedrénos és Zonaras szövegét a DAI-ként közismert X. század közepi államkormányzati művel,¹⁴ hiányolva az utóbbiból a Gyulára vonatkozó híradást, végezetül Anonymussal. Úgy véli Fejér, hogy Skylitzés és az ő adatait felhasználó másik két bizánci szerző is, kései híradás nem lévén kortársak, téves információra alapozták a Gyula-féle keresztiség történetét, későbbi eseményekkel, az utóbb Erdélybe költözött románok görög rítusú kereszténységével mosták egybe a területi azonosság miatt a történeteket, ezért nem fogadja el hitelesnek híradásukat. Fejér kritikai megjegyzését az teszi problematikussá, hogy a XI. század második felében alkotó Skylitzés idején a románok még nem kezdtek el beszivárogni Erdélybe, így az ő görög

Skylitzés idejében még nincs "Román beszivárgás"(részlet Révész Éva dolgozatából)

Az eredeti írások bemutatása mindig csak a forrás hitelességét hivatott bizonyítani. Átmesélni, átmagyarázni is könnyű lenne, de itt ADATGYŰJTEMÉNYRŐL szól a felvilágosító-gondolat-ébresztő munka. A kedves olvasónak így hiteles anyag készen áll a rendelkezésére, mivel a régi történelem-írások elérhetősége nem mindig egyszerű.

1836-ban Pesten:

Felelet Fejér György Észrevételeire Szent István nevérol.

A' ki hallatlan példával a' Kritika után azonnal a' Logikát hirdeti (!) a' Történettudomány főtalpkövének, attól méltán várhattuk volna, hogy követni fogja történeti értekezését írtában a' Logikai Rendszabásokat.

Hogy Szent István első Magyar Királynak ISTVÁN volt neve, azt én elannyira nem tagadtam soha, hogy inkább magam is épen ezt állítottam az 1833dik évi Tudományos Gyűjteményben is a' VII. Kötet 123 – 124 oldalain.

Így folytatnak ottan soraim Fordun tanutételének előadása után:

„Innend érthetni, miért nevezik több Angoly és Normannus Írók (ezek közé tartozik Ordericus Vitális is) azon Magyar Királyt, kinél Edmund Angoly Királynak fiai számkivetésben voltak, Salamon Királynak. E' név alatt ők mindenkor SZENT ISTVÁN Magyar Királyt értik. Ditmár Vajcsa Adalbertet jelent, melly nevet SZENT ISTVÁN a' Keresztelőtől másod névül nyerhette.”

Ki huzhatja ki fenekesen e' sorokból, hogy én olvottam az ISTVÁN nevet első szent Királyunktól? Legyünk hív előadók, 's ne kenjünk másra a' mi nem mondott.

(109)

Ha ez illik Ellenfelemre a' kérdéses vetekezésben, úgy mind az, a' mit Értekezése kezdetén 's folytatában nagy készülettel fölhoz az ISTVÁN név valóságáról ellenem, nem illeti a' jelen pert, hanem egy Logikai Tévedésnek, mellyet, ha jól jut eszembe, Fallacia ignorationis Elenchi néven hallottam ifuságomban neveztetni, szembetűnő példája.

Állításomat Fejér György vetekezésében csak ime soroknál kezdi érdekelni: „Azt se mondhatni okosan, hogy kereszteltetése előtt hivattott legyen Salamonnak: erről tudósítva vagyunk Ditmár Merseburgi püspök által, ki azon korban élt: Hujus Regis Pannonici STEPHANI pater erat Deus (Geux) nomine, admodum crudelis — Imperatoris autem praedicti (Ottonis III.) gratia et hortatu gener Henrici, Ducis Bavariarum, Waic in Regno suimet Episcopales cathedras faciens coronam et benedictionem accepit. pag. 360. 420.

Ditmár Merseburgi Püspök soraiából bizonyítja tehát mindennek előtt Fejér György Fordun állítása ellen, 's mellesleg ellenem is, hogy Szent István Magyar Király kereszteltetése előtt (erről folyhat csak a' vetekezés) Salamon nevet nem viselt, tzeolván a' Waic névre, mellyet Szent István Királynak Ditmár tanutétele szerint a' Keresztelő előtte tulajdonít. Látszik hát, hogy

Tudományos Gyűjtemény 1836. V-dik kötet szerkeszteti Horvát István, Pesten 895 óta a vitának és találgatásoknak nincs vége ... Salamon nevet nem viselt... Waic ... Adalberttől...

Ditmár Merseburgi Püspök soraiból bizonyítja tehát mindenk előtt Fejér György Fordun állítása ellen, 's melleleg ellenem is, hogy Szent István Magyar Király kereszteltetése előtt (erről folyhat csak a' vetekedés) Salamon nevet nem viselt, tzelozván a' Waic névre, melyet Szent István Királynak Ditmár tanutétele szerint a' Kereszt-ség fölvétele előtt tulajdonít. Lássuk hát, mennyire áll ezen okoskodása.

Fejér György értekezésében a' Kritikát té-szi a' Történettudomány első talpkövének. Várhat-ná e' szerint mindegyik Olvasó tőle, hogy Ditmár soraival a' Kritika Rendszabásai szerint bánt. De, fájdalom! nekem éppen azt kellett tapasztalnom, hogy mind a' mellett is, hogy a' „CRITICA TEX-TUS” fő dolog a' Kritikában, Fejér György Ditmár sorait inye szerint megváltoztatta. Mennyire igazak szavam? azt Ditmárnak valóságos sorai nyilván hirdetik.

perius memorata sicut in caeteris sedulum, Deus eidem concessit victoriam, huius pater erat De-jux nomine, admodum crudelis et multos ob su-bitum furorem suum occidens. Qui cum Christia-nus efficeretur, ad corroborandum hanc fidem contra reluctantes subditos, saecum et antiquum facinus, zelo domini exaestuans, abluit. Hic do-mino omnipotenti, varisque Deorum illusionibus immolans, cum ab Antistite suo ob hoc accusaretur, divitem se et ad haec faciendum satis poten-tem affirmavit. Uxor autem ejus Beleknegini, id est, pulchra domina, Slavonice dicta, su-pra modum bibebat, et in equo, more militis, iter agens, quendam virum iracundia nimio fervore occidit. Manus haec polluta fuscum melius tan-geret, et mentem vesanam patientia refrœna-ret.“)*

*) Ha azok bizonyosak, a' miket a' közelkoru Ditmár Sa-rolta fészegségéről és gyilkosságáról; — nem különben Gyézának, az ő férjének, Vallás-zavarásáról följegyzett, mint lehessen Saroltának tulajdonítani a' Magyar Ném-zet megtérését, én ugyan meg nem foghatom.

„...a' miket ... Saroltról Ditmár följegyzett”... mert idegenek ritkán írtak pozitívan és jót a magyarokról, hogy miért? azt a saját szavukból hallottuk: ”azért hogy ők jobban érezzék magukat” — ”to feel better”

(111)

Mennyi már ezek szerint Ditmár valóságos so-rai és Fejér György Ditmárának sorai között a' kü-lönbözés! Nem a' megrövidítést értem, hanem azt, hogy a' „STEPHANUS” név első Királyunkra nézve Ditmárnál egyik helyen — sőt mondhatom Ditmár-nál éppen sehol — sem jó elő. Ditmár tehát Szent Istvánt csak Waic néven említi, 's már úgy említi, mint Henrik Bajor Hertzeg Vőjét, az az: Leánya férjét; mint Püspökségeket állított és Koronát nyert Királyt. — Ezek pedig a' Szent István keresztelte-tését megelőző időre mind nem illenek. Továbbá Ditmár tudott Tótul is, 's ezért Saroltát, Gyeza Fe-leségét, Szláv Nyelven Szóp Aszszony nak (Be-leknegini) nevezi szinte úgy, mint első Királyun-ka a' Szláv WAIC, másképen WOITEC, az az: ADALBERT néven említi. Ebből meg az a' követ-kezés, hogy vagy hibáson nevezi Szent István Ki-rályunkat Ditmár WAIC néven, vagy a' Szent A-dalbert Püspöktől megkereszteltetett Szent Istvánnak STEPHANUS néven kívül még másod WAIC ke-retzt neve is volt, a' mit én a' „nyerhettem” szó által csak gyanítólólag tettem ki. Így az első Királyun-ka csak egy nevet említett Ditmár soraiban Fejér György állításának nem lehet oltalma.

Odább megyen Fejér György és így okosodik: „Se a' rebesgetett Fordun János; se Vitalis Or-deric, vagy akármellyik angol vagy normann író ennek ellent nem mond; csak egyik se mondja

ADALBERT néven említi. Ebből meg az a' követ-kezés, hogy vagy hibáson nevezi Szent István Ki-rályunkat Ditmár WAIC néven, vagy a' Szent A-dalbert Püspöktől megkereszteltetett Szent Istvánnak STEPHANUS néven kívül még másod WAIC ke-retzt neve is volt, a' mit én a' „nyerhettem” szó által csak gyanítólólag tettem ki. Így az első Királyun-ka csak egy nevet említett Ditmár soraiban Fejér György állításának nem lehet oltalma.

Odább megyen Fejér György és így okosodik: „Se a' rebesgetett Fordun János; se Vitalis Or-deric, vagy akármellyik angol vagy normann író ennek ellent nem mond; csak egyik se mondja, mint Ditmár, hogy kereszteltetése előtt nevezte-tett volna Salamon nak.” E' sorok ismét merő tévedésekből állanak.

Ditmár sorainak a' WAIC névre nézve hogy mondhatt volna ellenük akár Fordun János, akár Ordericus Vitalis, akár végre más Angoly és Nor-mannus író: ha Ditmár sehol sem tagadta Szent Ist-vánnak a' kereszttség előtt viselt SALAMON nevét? Ha Ditmár önön maga sehol sem állította, hogy Szent István a' kereszttség fölvétele előtt WAIC nevet viselt? Ezeknek az íróknak vagy Cornides Dá-nielnek, vagy Fejér Györgynek kellett volna ellen-

ctus est STEPHANUS: „ Azt is mondja, hogy Szent István idősebb korában kereszteltetett meg; azt is állítja, hogy Szent István előbb SALAMON nevet viselt a' Kereszttség fölvétele előtt; azt is hirdeti, hogy Szent István a' Kereszttség fölvétele-kor STEPHANUS nevet kapott. Mint lehet tagad-ni az ilyen értelmes tanutételek? Mint lehet Ditmár-ra kenni, hogy ez a' Kereszttség előtt, mellyről ő mélyen hallgat, WAIC nevet tulajdonít Szent István Királynak? Fölhők, ha még olly feketék is, csak időig 's óráig zárhatják-el a' tiszta napfényt sze-meink elül.

Ha hiteles az, a' mit Katona István is (Histo-ria Critica Ducum. Pestini, 1778. 8-o. pag. 639.), Cornides Dániel is (Regum Hung. Geneal. pag. 331.) állít, hogy Szent István nem tsötsemős, ha-nem ifiu korában kereszteltetett-meg: Azonnal hi-

Pest 1778 – fölötőbb fontos a viták dátumaira odafigyelni. Hollóst már itt kezdték törölni a köztudatból.... remélték ők...

gio dedit. Valóban Szent István ifjú és nem tetsző kereszteltetésére mutatnak Hartviknak magától Fejér Györgytől a 10dik szám alatt föl hozott ime sorai is: „*Hunc Deo dilectus Adalbertus christiani baptizmate SECUNDUM CREDULITATIS SUAE VERITATEM intinxit... Nomen sibi impositum est Stephanus.*” Legalább így értette Katona is (Hist. Crit. Ducum. pag. 646—647.) Hartviknak e helyét. Nem egyez-e meg Fordun Jánosnak MŰTATÓ NOMINE kitétele híven Ademarust (Fejér György is fölhozta ezt ellenem), akár Fordunt, hogy olyanokra tanítanak bennünket, a’ miket hazai Kútfőink föl nem jegyeztek? Alább írja megint Fejér György: „*S’ hihető-e, hogy ők tsupán neveztek volna őt kereszteltetés után is pogány Salamon nevén? Sőt hihető-e*” *Tud. Gyűjt. VI. Köt. 1836.* 8

(114)
hogy Szent Istvánnak pogány-kereszteltetése előtti neve Salamon volt legyen?

Mi üres és semmit sem nyomó kérdések ezek! Könnyű őket szinte kérdéssel semmivé tenni. En is kérdem tehát: „*S’ hihető-e, hogy István Vezért, Szent István atyát, a’ Magyar és Külföldi Irók tsupán neveztek volna kereszteltetése után is pogány GYEZA nevén? Sőt hihető-e, hogy István Vezérnek, Szent István atyának, pogány-kereszteltetése előtti neve Gyéza volt legyen?*” Azt is elfeledte Ellenfelem, hogy mind Gyéza (máskepen Jesse, mely néven Gyéza Királyunk hitelesen említtetik), mind Salamon olyan Bibliai Nevek, melyekkel szelvében éltek a’ Keresztények. Hagygyunk föl itten e’ két név pogányságával.

Által megien utóbb Fejér György Ágatára, mint ő biztosan állítja, egyik Magyar Király. „*A különösen Szent István leányára.*” Azonban fölülte sok bizonytalanság terheli itt is állítását. A’ Kútfők közül Ágatát, Edmundfi Edvárd Angoly Hertzeg feleségét, Florentinus Wigorniensis, Symeon Dunelmensis, Radulfus de Diceto, Rogerius Hovedenus, „*a’ némelly tekintetből Ailredus, Johannes Bromtonus, Henricus de Knyghon, Ranulphus Higdenus a’ magtalan II-dik Henrik Német Császár Leányává tézik.*” Ellenben Wilhelmus Malmsburiensis, Albericus Monachus és Mattheus

(115)
gratiam victorie, veneno extinctus est: Filii quo ejus in RUZZIAM exilio sunt dimissi. Sőt miért is kellett volna Angoly Országból SVETZIAN által Magyar Országba küldeni a’ bujdosó Angoly Királyi Hertzegeket? Russiába ellenben tengeren arra vitt az út. Nem olly bizonyos tehát az, mint Fejér György látszik képzelni, hogy Ágata Szent István leánya volt. E’ dolgot csak gyanítás képen adta elő Cornides, a’ ki maga is így írt e’ tárgyról: „*De AGATA res est intricatissima, quam veteres scriptores Angli tantis omnino difficultatibus implicarunt, ut haud ita promptum sit reperire exitum.*” En régen egészen mást tartok e’ bujdosó Angoly Hertzegekről, mint Cornides állított: De nintsen még itt idője, hogy közölhessem új tétéleimet: Mindent esetre annyit már most is merek hirdetni, hogy Szent István uralkodásával e’ tárgynak legkisebb összekötötése nincs.

Middn végre Fejér György e’ szavakra fakad: „*Azt se hihetem, hogy T. Cornides Dániel a’ magasztalt Fordun János vallását végig nem olvastá legyen; hanem, nem ok nélkül, abba hagyta.*” Azt is akarja Fejér György a’ meghalálozott igen jeles Férfiuról tudni, a’ mit Cornides értekezését írtában titkon magában gondolhatott. Az illyen tudomány az emberi tudhatást fölül halladó tudomány.

(116)
János egyik helyére más tekintete után idézett? Azután olly lehetetlenség-e a’ Történeti Tudomány kútfőzünében észre nem venni valamit? En legalább magamról mindig így gondolkodom: „*Homo sum, nihil humani a me alienum puto.*”

Egyébbéért fölösleges volt Fejér Györgytől engemet Cornides fényes kritikai érdemeire emlékeztetni, ki szoros meggyőződésből hiszem, hogy azon esetre, ha Cornides adta volna ki a’ *Codex Diplomaticus* című munkát, bizonyosan nem tusztak volna abba MILLIÓNYI HIBÁK. — De elhallgatok inkább, azt vetve ide: „*Judicium posteritatis erit.*” Ez majd nem a’ Logikát, hanem a’ Diplomaticai Pontosságot fogja a’ diplomatikai munkában föl nem találhatni.

Horvát István.

11.

Szmerthint Menghárt levele, melyben Hevenest Gábert tudóstja némelly kéziratok felül, melyeket Budáról Mátyás Király könyvtárából külföldre ki-vittek.

Hevenesi Gábor. a’ kinek ez a’ levél szólt.

... (Fejér, Codex Diplomaticus) „milliónyi hibák” ... zárta sorait 1836-ban Horvát István
 - az utókor pedig válogathat, ki-ki a kedve szerint... akarom mondani a saját érdeke szerint

Folytatjuk ahol a kitérőt előbb abbahagytuk:

Árpád-házi III. Béla királyunk, apja II.Géza Magyar király, anyja Eufrozina Kijevi hercegnő volt.

1161 körül horvát-dalmát herceg lett. 1162-ben meghalt II.Géza.

A trónörökös III.Béla testvér-bátyja III.István volt.

Azonban II.Géza király halála után III.István nagybátyja, IV.István és II.László ellenkirályok elsősorban KONSTANTINÁPOLYI támogatással akarták megszerezni a trónt.

Árpád-házi Piroska fia I.Manuel császár a Kelet-Római birodalom császára elsősorban az általa támogatott ellenkirályok által kívánta megerősíteni befolyását Magyarországon. (a germán áradatot ellensúlyozni, tegyük hozzá).

1163. június 6-án Székesfehérvárnál III.István serege legyőzte IV.Istvánt és támogatóit.

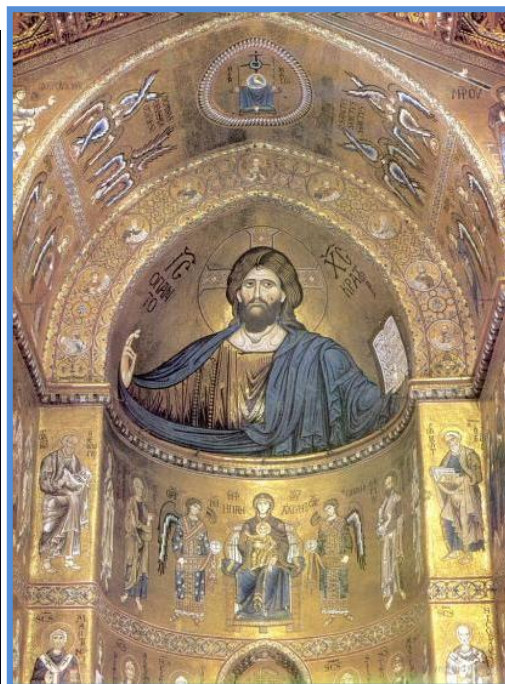
Az ellenkirály Konstantinápolyba menekült, I.Manuel császár támogatásában bízva.

I.Manuel keleti határait biztosítva, elérkezettnek látta az időt, hogy támadjon, követséget küldött Magyarországra, hogy elfogadtassa III.István nagybátyja, István herceg megkoronázását. Nem térünk ki

III.István elleni háborús évekre Dalmácia, Bosznia, Velence, Horvátország, Szerémség, Zimony, Bács vára körüli területi küzdelmekre. Kiegyeztek, majd újabb harcok.

1165-től kezdve I.Manuél császár letett volna Magyarországi terveiről (nem bizonyítható az egyszerűen "hűbéressé" akarás tételének szándéka – csak erőviszonyok folytak kelet-nyugat között, ennyi az egész, I.Manuél konstantinápolyi császárnak nagyon is érdeke volt, hogy kik uralják Magyarországot) itt III.István apósa Jasomirgot Henrik osztrák herceg is közrejátszott. I.Manuél Kelet-Római császár elfogadta III.István királyságát, békét ajánlott neki.

A normannok 1074-ben elfoglalták az évszázadokon át Kelet-Római császárság Dél-Itáliai fővárosának számító Bari városát.

Palermo közelében II.Vilmos alapította Dóm főhajója

Viking elődöktől származott az 1154. február 26-án elhunyt, Szicília első királya akinek Európa legműveltebb fényes udvartartásában arab tudósok is tevékenykedtek miként többek között az elismert földrajztudós arab térképész Abu Abdalláh Muhammed ibn Muhammed al-Idríszi is. A hódító észak afrikai népek közül a hispániát meghódítók a mórok – Itália déli részét és a Mediterrán szigeteket megszállók a szaracénok latinul sarraceni voltak. II.Roger szicíliai király palástját arab betűk is gazdagították, habár ő maga keresztény király volt.

Hautville II.Roger (1095-1154) azoknak a Skandináv Normannoknak az utóda volt akik valamikor, észak Franciaország róluk elnevezett Normandia területén telepedtek le.

1066 szeptember 26-án szállt partra seregével az angliai Sussexben Hódító Vilmos normann herceg aki 1066 és 1087 között mint angol király uralkodott miután két hét alatt a hastingsi csatában legyőzte és az angol trónt megszerezte II.Harold királytól.

Hódító hadjárataikban a normannok a Földközi tenger földjeit, dél-Itália és Szicília területét is elfoglalták. A Tancred de Hautville-től leszármazott ifjak különösen kitűntek sikereikkel.

Vaskezü Vilmos Apulia grófja lett.

Robert Giliscard a Ravasz Apulia vajdája volt.

Boson I.Robert Szicília grófja volt.

Boson I.Robert fia volt Szicília első királya II.Roger.

II.Roger egyesítette az összes normann kézben lévő területet dél-Itáliában így Sziciliától egészen a pápa Római területéig ő uralkodott. Királyi székhelyéül Palermot választotta.

II.Roger 1105-ben Szicília grófjaként kezdte uralkodását, 1127-től Apulia és Calabria grófja lett, **1130-ban pedig Szicília királya.**

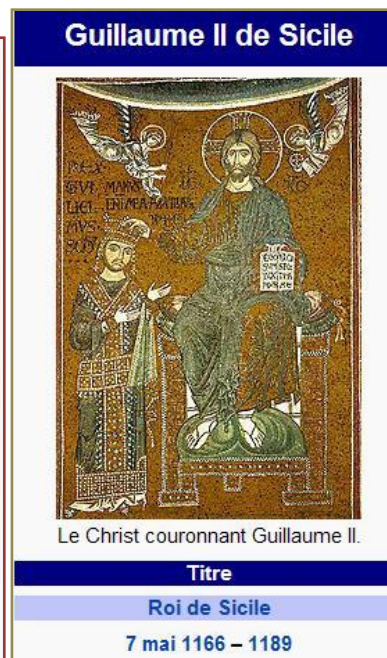

Palermói mozaik – II.Rogert Krisztus koronázta
A mozaikon Görög betűkkel a "Rogerius Rex"
felirat áll.

II.Roger ezüst dukátján a kettős kereszt
Koronája is ismerős

II.Roger király negyedik fia és trónörököse volt I.Vilmos (1154 – 1166)

II.Vilmos szicíliai király a Szűzanyának dedikálja templomát – őt is miként a nagyapját II.Rogert, Jézus koronázta.

Nos, ez a II.Roger király kihasználta **I.Manuel császár** keleti lekötöttségét és Konstantinápoly ellen támadt, 1147 őszén elfoglalta Korfu szigetét illetve Thébait és Korinthoszt a görög szárazföldön. III.Konrád német király halála után utóda az egyetemes császárság eszményét magáévá tevő Barbarossa I.Frigyes – Friedrich a Rótszakállú (1122-1190) , 1152-től német király és 1155-től német-

római császár német hatalmi-fölényes vezérszerepre - hegemoniára törekedett Nyugat-Európában valamint szembeszállt a pápai hatalommal. Az észak-itáliai városok ellen hat déli hadjáratban folytatott hosszú harcokat 1154-1183 között. A III.Keresztes hadjáratban vesztette életét.

III.Sándor pápa a német-római császárságtól független pápaság létrehozásának érdekében 1160-ban kiközösítette Frigyes.

I.Frigyes Friedrich sosem ápolt jó viszonyt Konstantinápolyal, és az 1150-es évek végére végleg szembefordult **I.Manuel császárral**. Manuel csak II.Roger 1154-es halála után indított támadást annak a magyarokkal szövethető utódja, I.Vilmos szicíliai király ellen. Az 1155-ös hadjáratában és helyi támogatással Bari, Trani, Giovinazzo, Andria, Taranto és Brindisi sorra konstantinápolyi kézre kerültek.

Most Frigyes császár és a Velencei Köztársaság is I.Manuel ellen foglalt állást.

Háború II.Géza ellen (Wikipédiából)

I.Manuél (Konstantinápoly 1118.nov.28 – Konstantinápoly 1180.szept.24) teljes nevén I.Manuél Komnénosz római császár a magyar Szent László király unokája, Árpád-házi Pirooska St. Eiréné római császárné és II. (Szép) Jóannész római császár negyedik fia, a Komnénosz dinasztia negyedik tagja, 1150 kora őszen támadást indított II.Uroš szerbiai zsupán ellen akinek a Kijevben hadakozó II.Géza magyarjai siettek a segítségére.

II.Géza Árpád-házi magyar király támogatta I.Manuel unokatestvérének Andronikosz Komnénosznak az összeesküvését amelyik ha sikerrel végződött volna Andronikosz a magyar királynak adta volna Belgrádot, Barancsot és Ništ. De nem végződött sikerrel.

II.Géza 1154-ben szövethetett a trónra lépő szicíliai I.Vilmos királlyal és sikeresen lerohanta a Balkánt. 1155 tavaszán Manuel nagy sereget gyűjtött az ellencsapásra, de az ellenség békét kért. Manuel 1156-ban javasolta Barbarossa Frigyes német-római császárnak, hogy közösen rontsanak Magyarországra, Frigyes elutasította a tervet, 1158-ra II.Géza iránt is megengyhült. Ekkor Frigyes udvarából Konstantinápolyba költözött a magyar király elégetlenkedő fivére, István herceg, akihez rövidesen a harmadik testvér, László is csatlakozott. (további, a gyökerekig menő részletes és tárgyilagos ezen földrajzi területekre kiterjedő történelmi tanulmányt követelő korszaka múltunknak)

I.Manuél császár sikere a keleti határon

Miután a magyarok elleni és az itáliai háború is elcsitult, Manuél kelet felé kényszerült fordulni ugyanis Chatilloni Rajnald antiochiai fejedelem 1156-ban Ciprust fosztotta ki, II.Thorosz kilikiai örmény herceg pedig a II.Joannész császár által az apjától elhódított Kis-Örményországot próbálta visszaszerezni. 1158 végén megindított hadereje elől a hegyekbe menekülő Thorosz hűségesküt tett Manuélnek, 1159-ban Rajnald is látszólag elfogadta a főségét. Manuél császár első feleségének Bertának akitől két leányuk Mária és Anna született, halála után – Konstancia antiochiai fejedelemasszony és első férje, Poitiers-i Rajmund leányát, Máriát vette feleségül 1160-ban. Ezzel a házasságával dinasztikus kapcsolatait is megerősítette és fia született, a trónörökös II.Alexiosz.

I.Manuél Komnenos császár kezében a kettős kereszt

1162-ben meghalt II.Géza magyar király, a trónt a fia III.István örökölte.

I.Manuél követséget küldött Magyarországra, hogy elfogadtassa III.István nagybátyja, István herceg megkoronázását és haddal vonult a magyar határ felé. A magyar urak I.Manuél római császár

unokahúgát feleségül vevő István helyett a függetlenebbnek vélt Lászlót fogadták el királyuknak, akit megkoronáztak 1162 júniusában, de 1163 januárjában megmérgezték.

Csak ekkor kapta el a „népszerűtlen” István herceg a magyar koronát aki mindenben I.Manuél érdekeit szolgálta ... (???), megszakította a kapcsolatait a pápasággal és még a pénzverését is a Kelet-Római császár konstantinápolyi hatalmához igazította.

Egy percre sem feledjük kedves olvasó, itt, még a ”túldalról” is igen elismert, és magasra magasztalt Árpád-házi magyar királyainkról van szó.

Miért is ”népszerűtlen” akkor az az Árpád-házi aki Konstantinápolyal tart?

Kik és miért ”népszerűtlennítették” Szent László királyunk leányának uralkodói házát?

Itt valami igen nagyon agyon lehet hallgattatva velünk?

Tulajdonképpen ki lehetett az a „nép” amelyik között „népszerűtlen” volt a Konstantinápolyal tartó magyar király? Miért? Hol? Hogyan?

A magyar Wikipedia Georg Ostrogorsky, Magyar István Lénárd, Kristó Gyula neveit jelölte forrásként. De most nem is őket akarjuk megfaggatni, mert itt valamiről mégis szó lehet.

Lássuk csak:

Gyula fejedelem Konstantinápolyban megkeresztelkedett jóval AD 1000. előtt, mellékes mikor.

1000/1001-ben Waic-Vajk megkeresztelkedett vagy a pápa királyi rangra emelte, mindegy melyik vagy hogyan. Ami nem mindegy, az nem kevesebb mint amit félrevezetően, hamisan és lejáratásos szándékkal terjesztgetnek István király édesanyjáról Saroltról nemcsak évszázadokon keresztül, hanem a korunkbeli digitális és minden más modern módszerrel hozzáférhető adatok közepete is, csak egy példaként, a napjainkban ”István király” című rock-opera a színpadon és filmen is.

Badiny-Jós Ferenc dr. EGY MAGYAR ÉDESANYA VÉDELMEBEN c. írása mindenki számára elérhető, mindenki számára elgondolkodtató anyagot nyújt. A magyar ÁRPÁDHÁZ elsősorban nyugati és ”hazai” méltatásáról.

Lássuk, olvassuk mit is terjesztenek egy magyar édesanya lelkivilágáról a mai modern művészetben. ”A szépségéről és jóságáról ismert királyleány” az erdélyi Gyula – Árpád-házi uralkodó herceg – leányáról.

A színpadon egy kegyetlen érdek-asszony milyen tanácsot is ad a fiának?

”Győznöd kell a földeken

És győznöd kell a váraknál.

Mindenkire szükséged van,

Ki a trónra téged vár.

Érdekből vagy számításból

Mellékes, ha melléd áll

Istennel vagy Isten nélkül...”

(a fenti sorok kiötlőjének csak annyi megjegyzést: lelkedből a szavaid, szavaidban a lelked)

Még groteszkabb a folytatás amikor a legyőzött és hősi halált halt Koppány leányához fordul. Sarolta amikor a leány térden állva azért könyörög, hogy ”Halott atyám add ki nekem

Hadd temessem el a földbe...”

Ám István kegyelmet adó szavait semmibe veszi ez az állítólagos ”magyar édesanya” és fia akarata ellenére ő ítél:

”Hit szegőnek itt a földön

Megbocsátni nem szokás

Koppány testét felnégyeljük

S várainkra tűzzük fel...”

Pusztulj – vagy meghalsz!

Az emberben megfagy a ”magyar vér” – folytatja Badiny-Jós dr.

”Hát ilyen bestia volt Szent István édesanyja?”

Magyar népünk lelkivilágában első helyen állt és ma is első helyen áll ”a magyar ősvallás istenasszonya – Nagyboldogasszony” és ezért pogányozhatnak és barbározhatnak bennünket irigyeink, ahogyan csak a szájukon kifer, számunkra ennek jelentősége: ”A magyar édesanyák jóságosak voltak és nem ismerték a kegyetlenséget és még ma is ilyenek” mert mindig volt és ma is van kitől példát vegyenek, akire mindig felnézhetnek.

Azok pedig akik Badiny-Jós szavaival, „a magyar lelkek rontására kiagyalt hazugságot” terjesztették és ma is terjesztik, okosabban tennék saját lelkük felé befeléfordulni, annak tisztaságát vagy romlottatását megvizsgálni. Egészségesebb társadalom felé haladnánk.

Vagy most újra nyugatnak kell hízelkedni? A magyarok meggyalázásával is? Miért?

Ja, tudom. A saját szavaikból és elsőkézből tudom. „Azért, hogy ők jobban érezzék magukat”

Mert évszázadokon át szomszédaikra ontották a gonoszkodásaikat, a lelkiviláguk csak erre lett beidomítva. Tisztelet a kivételnek! Ha van! Nehogy még szó érje a házat!

Jut eszembe most amikor ezeket írom, közel négy évtizede annak (ma 2014 nov. 21-ike van), hogy egyszer egyetemet fejezett és Görögországból elszármazott barátommal beszélgettünk. Milyen elveszettnek is érezhettem magam akkor. Magyar vagyok és Irén a nevem. Bizonyára nem találkozott ilyen kombinációval előttem a környezetemben, mert neki velem kapcsolatban a Görög Orthodox Egyház első szentje a Magyarországról a Görög császárhoz férjhezmenő Saint Eiréné – Priska kiráyleány jutott eszébe. Mekkora megbecsüléssel és milyen tiszteletteljes arccal mesélt. Én meg egy szavát sem értettem. Mert olyan magyar királyról akinek a leánya, a Priska Görögországba ment volna férjhez, én sohasem hallottam. Igazán, magyar királyokról én akkor még vajmi semmit sem tudtam. Tőlem Szent István is születhetett akát 1000 évvel korábban vagy később is. Mátyás királyról, igaz hallottam, csak meséket.

Hát itt élem át a nekünk idegenek által adagolt oktatást. Mert bizony Torontál vármegyében, és úgy általában minden vármegyénkben, magyarnak és nem magyarnak is, kötelessége lenne tudni és tisztelni a térség múltját. Hangsúlyozom itt: a Középkorát. Ezekről máshol bővebben pögyögtetek még betűket. Görög barátom fényes csillaga a magasságos kék égből most bizonyára mosolyogva olvas bele adatgyűjteményem tízezrekre terjedő lapjaiba és jólesően tapasztalja, Saint Eirénéről az a régen-múlt okos elbeszélgetése nem volt hiába való.

Badiny professzorral tovább: „István a király” Saroltjáról szóló irodalomnak járt utánna részletesen, mi ebből kiemeljük – Historia Poloniae II. könyv 3. fejezetből –

„Az apa felnőtt fiának feleséget szerzett, Gyejcs magyar királynak, rokonának, Judith nevű leánya személyében, aki annak előző feleségétől született. Mert annak halála után testvérét Adelheidot – Miciszláv vele összeházasította.”

Ez utóbbi adat, melyet a lengyel krónikából idézünk, perdöntő formában bizonyítja azt, hogy Géza első felesége volt „a szépségéről és jóságáról ismert” Árpád-házi Sarolta. (A régi írásokban SAR-AL-DUjelentése királyi szülött.) És a második feleség a lengyel Adelheid, aki István és Koppány összeütközése korában élt, mint Géza (Gyejcs) özvegye.

Tehát kinek a nevét is kellene a MTA és „hivatalos történései” (itt Kristó Gyulát és Nemeskürty Istvánt nevezte meg a professzor) által jóváhagyott átmásolmányos történetírásokban a „részes, dölyfös felnégyelni” parancsot parancsoló „édesanyának” megnevezni???

„.....Ah, Hol vagy magyarok tündöklő csillaga?” szól a fohász

Egy gondolat: Padányi Viktor történésztől – Géza első két leánya és utolsó két leányának születése között feltűnően nagy az évkülönbség. 990-es évekről és Saroltról írnak olyat ami nem felel meg egy 45-55 év körüli fejedelemasszonyra. Nehezen képzelhető el, hogy Koppány egy ilyen életkorú asszonyt akart feleségül venni ANNÁL INKÁBB mivel fejedelemsége elnyerésének NEM VOLT FELTÉTELE a Sarolttal való házassága.

Szerb Wikipédiában olvasom: Sarolt (950 körül – 997 után) a többi nagyjából a magyar fordítása

Magyar Wikipedia: Sarolt annak a Gyulának a leánya, aki 950 után keleti rítus szerint keresztény hitre tért. Szkülitzész forrásából tudjuk, hogy kevéssel Termacsu és Bulcsú bizánci??? - Konstantinápolyi – követjárása után az erdélyi Gyula szintén - Konstantinápolyba ment Hierotheosz nevű szerzetest „Turkia” azaz Magyarország püspökévé szenteltek, a magyarországi térítőpüspökség keleti rítus szerint létesült és felállítása Sarolt apja, az erdélyi Gyula nevéhez fűződik.

Querfurti Brúnó krónikája Saroltról értesít minket amelyikből megtudjuk: Sarolt az egész országot egy férfi kezével tartotta a hatalmában..... vezetése alatt a keresztény hit pogánysággal vegyült.... és rosszabb kezdett lenni a barbárságnál ez a tétlen bágyadt kereszténység” - ez a Brúnó is biztosan „jobban akarta érezni magát” amikor a saját barbárságát Saroltra hánnya.

olvasok tovább: Koppány

„Koppányról 1350-ig semmit sem tudunk, nincs más forrásunk csak az, hogy Somogy és Zala területén volt fejedelem. István – Koppány ellentétéről először a Nagy Képes Krónika ír, vallási szembenállást pedig a Habsburgok csináltak belőle.” -Brávó!

'Gyula fejedelem ellen pedig Szent István azért indított hadjáratot 1003-ban mert „bizánci” ?????? keresztelkedéséből kifolyólag idegen térítőkkal töltötte fel udvarát a fejedelemségét.

Mint történelmi tény viszont fontos tudni, hogy az egyházszakadás 1054-ben történt, azaz Szent István halála után 16 évvel, eddig a dátumig a középkori kereszténységet Róma alanyi jogon tartotta a magáénak, „Bizánc” azaz Konstantinápoly pedig Róma hiteles jogutódjaként tudta és tartotta a sajátjának ugyanazt.

1054-ig NEM egymást kiátkozott egyházzról és vallásról beszélünk.

Akkor itt történelmi Paradoxont talál a MTA meg a többi „hiteles történetírás” nekünk?

Szent István aki idegen térítőket engedett be az országba azért támadta meg Gyula fejedelmet mert ugyanazon vallás idegen térítőit engedte be az országba 1003-ban?

Mert ugye vannak közöttünk, egyre többen vannak-vagyunk a gondolkodó magyarok:

Sapere aude – Bukik a Szent István térítés hazugság!

Koppány halálát a névtelen Anonymus meg sem említette!!!

Tovább:

Vazult ki vakította meg? Gizella hallgatta ki a követtel való beszélgetést és megelőzve Sebős követet barbár módon uralkodásra lehetetlenné tette Vazult? István király az elé vezetett Vazul látványába majd beleőrült. István figyelmeztette Vazul gyermekeit, hogy ő mint az országának a királya, többé nem tudja garantálni a sajátjai biztonságát, meneküljenek.

Vazul gyermekei közül - Béla fia volt I.Béla királyunk - akinek hét? gyermeke közül egyik volt I.Géza királyunk aki két évig uralkodott utánna Szent László királyunk ült a magyar trónon.

István király szenté avatása 1038 augusztus 20-án történt Szent László királyunk által.

Itt idéznem kell a hozzászólást, az nhi.centerice.hu oldalon olvasható teljes 4 sort.

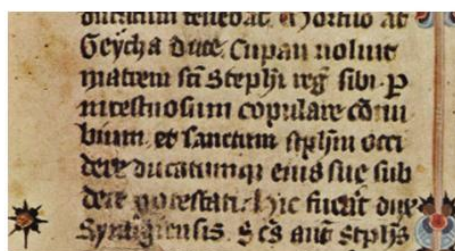
„Abban az esetben ha feltételezzük, hogy István vakította meg Vazult, így kell föltennünk a kérdést: Elképzelhető-e az, hogy az a Szent László akinek a nagyapjával így elbánt egy „vérengző gazember” az avassa szenté ugyanazt a „gazembert”?

Ehhez azért még Szent Lászlóról tudni kell, hogy Ő volt a legnagyobb királyunk! Egy roppant nehéz vézskorszakot kapott amin az országot hibátlanul vezette át teljesen példa nélküli a történelemben!

Magyarország királya és Európa bírájaként is emlegették, tehát nem volt „szenté avatás de külföldi nyomásra” és „merjünk kicsik lenni” szindrómája se neki!

Külön kiemelt köszönettel tartozunk a fenti ismeretlen szerző gondolatébresztő soraiért.

Legbővebben Kálti Márk ír róla a Képes Krónikájában:

-részlet a Képes Krónikából-

"Géza fejedelem halála után Cupán /Koppány/ vérfertőző házassággal magához akarta kapcsolni Szent István király anyját, meg akarta gyilkolni Szent Istvánt, és fejedelemsége területét a saját hatalma alá akarta vetni. Ez somogyi vezér volt. (Hic fuerat dux Symigiensis !)

/ford.Bolíók János/

Itt a "dux" kifejezés azt jelenti, hogy Somogy területe Koppány törzsfő (vezér) ősi szállásterülete volt.

Szár Szerémd fia Koppány „István király anyjával Saroltal akart házasságra lépni.” Sarolt „keleti ritusban keresztelkedett” Géza 970 táján vette feleségül Saroltot. 1054-ig nincs Kelet-Nyugat Egyházszakadás, 1600-ig nincs „Bizánci Birodalom”. Koppány (962-997) Tar Zerindnek a fia. Taksony nagyfejedelem trónörököse Tar Zerind volt aki még Taksony idejében meghalt, így Géza lett a rangidős Árpád-házi herceg – ő lett a nagyfejedelem. Géza halálakor Koppány volt a rangidős de

őt a germánok javára, ki kellett irtani. István értesítette sógorát, Gizella bátyja Henrik bajor herceget – aki seregével Esztergomba vonult. A folytatás már történelem: Koppányt felnégyelték – a germán krónikák vérfertőzés szándékával vádolták. Sarolt nem volt Koppány közeli rokona. Sokkal közelebbi első unokatestvérekkel házasodottakat a germán krónikák nem bélyegzik „vérfertőzőknek”. Ja, ők a civilizáltak, a barbár magyarok felé a történelemben nekik minden megengedett... Sapere aude!

A Thuróczy krónika így ábrázolja a csatát. Jobbra a páncélos német lovagok, balra a hagyományos fegyverzetű Koppány pogány harcosai. A páncélos lovagok gyűrűjében István fejedelem látható. Háttérben a Veszprémi vár magasodik.

A többi már tanultuk az iskolában: István fejedelem /még nem volt meg a koronázás/ német-sváb lovagokból álló serege legyőzte Koppány csapatát, Vecellin vezér /a vasserburgi/ megölte Koppányt.

István fejedelem itt az új keresztény értékeket képviselte, Koppány dux pedig az Ősi magyar törzsi szabadságot és a "pogány magyarok" vallását, erkölcsi rendjét.

...mert aki nem fogadta el az alárendeltséget, az mind kiirtandó-eliminando volt a "civilizáltaknak"...

-miniatúra a Képes Krónikából-

Egy érdekesség: a fehér lovon ülő István fejedelem kalapján egy nyitott korona van

Koppánynak meg kellett halnia, mert lázadt a keresztény rend ellen. Pedig csak az ősi magyar törvények, a szokás jog értelmében akart cselekedni. Ugyanis ha a törzs vezetője meghalt, a törzs szellemi és vagyoni egybemaradásának megóvása érdekében az elhunyt vezér asszonyát el kellett venni feleségül. (levirátus) Mikor Géza nagyfejedelem 997-ben meghalt, a szeniorátus ősi törvénye értelmében Koppánynak kellett volna örökébe lépni.

Kálti Krónika 1330-ig befejezőleg, 1360 körül Nagy Lajos király udvarában készült, és akkor hogyan is nézett ki István király kalapján a nyitott koronája?

1990-es években kitalált aacheni fantazmagóriás Charlemagne korona helyett...?!

Képes Krónika 1360-ban

SZENT ISTVÁN KIRÁLY HARCA KOPPÁNY VEZÉR ELLEN

Már kora ifjúságában dicső hadat viselt Szent István király a vitéz és hatalmas Koppány vezér ellen. Koppány pedig Szár Zerind fia volt, és már Szent István király atyja, Géza vezér életében vezérséget viselt; Géza vezér halála után Koppány vezér Szent István király anyját vérfertőző házasságra kívánta, meg akarta ölni Szent Istvánt, hogy vezéri részét a maga hatalma alá hajtja. Somogyi vezér volt. Szent István király azonban összehívta főembereit, és Szent Márton hitvalló közbenjárása által kérte az isteni irgalmasság segítségét. Majd összegyűjtötte seregét, és az ellenség elébe indult; a Garam folyó mellett öveztek fel először karddal; itt testi épségének őrizetére két főembert rendelt, Hontot és Pázmányt; az egész sereg fejedelmévé és vezérévé pedig német származású vendégét, Vencellint tette meg. Megkezdődött a csata, mindkét részen sokáig és vitézül folyt a viadal; de az isteni irgalmasság segítségével Szent István vezér nyert dicső diadalt. Ebben a harcban Vencellin ispán megölte Koppány vezért, ezért téres jószágokkal jutalmazta őt meg Szent István, aki akkor még vezér volt. Koppányt pedig Szent István négyre vágatta; egyik részét elküldte az esztergomi, másikat a veszprémi, a harmadikat a győri kapuhoz, a negyediket Erdőelvébe. Szent István vezér ekkor fogadalmat tett Istennek, ezt hűséggel be is váltotta: elrendelte ugyanis, hogy mind a Koppány vezér földjén lakozó népség gyermekeiből, terméséből és barmaiból örök időkre tizedet adjon Szent Márton klostromának. Az említett Vencellin azután Rádit nemzette, Rádi pedig nemzette Miskát, Miska nemzette Koppányt és Mártont.

SZENT ISTVÁN KIRÁLY HARCA GYULA ERDÉLYI VEZÉRREL

Miután Szent István méltónak találtatott és isteni rendelésből elnyerte a királyi föntség koronáját, híres és nyereséges háborút viselt Gyula nevezetű anyai nagybátyja ellen, aki amaz időben az egész Erdőntúli országot a maga hatalmával kormányozta. Az Úr 1002-ik esztendejében tehát Szent István király elfogta Gyulát, feleségével és két fiával együtt, és átküldte őket Magyarországra. Ezt azért cselekedte, mert bár Szent István király sokszor megintette, mégsem tért keresztény hitre, s nem nyugodott, hanem folyvást igaztalanul zaklatta a magyarokat. Gyula tágas, nagy gazdagságú országát Szent István egészen Magyarországhoz csatolta. Ezt az országot - melynek magyar neve Erdőelve - igen sok folyó öntözi, melyeknek fővenyében aranyat lelnek, és ennek a földnek aranya igen jó.

„Az Úr 1002-ik esztendejében az az erdélyi másik Gyula nem tért keresztény hitre” pedig Gyulát már 950-ben Konstantinápolyban megkereszteltek több családtagjával és főemberével együtt...

Tartsuk csak szem előtt: 1301-re valakik tettek róla, hogy Árpád-házi királyaink országára és trónjára felkapaszkodjanak. Kegyes tettüket, a királygyilkosságaikat valamivel csak meg kellett magyarázniuk. Remélhetőleg "akkor jobban érezték magukat."

Mindennek tárgyilagosan átgondolt tudatában érthető, Árpád-házi királyaink egyre komolyabb és véletlenül sem "népszerűtlen" - Konstantinápolynak Római császára felé való fordulások.

Kettős kereszt: Konstantinápolyban a 6. században jelent meg, ahol nemcsak vallási, hanem politikai jelvényként volt használatos. Ott rendkívüli módon el volt terjedve. a 12-ik

századig, a kettős kereszt kizárólag a KELET-RÓMAI kereszténységen keresztül terjedt el a nyugati kereszténység területére. Magyarországra **III.Béla** -született 1148-ban-, király 1172-1196 között, hozta magával Konstantinápolyból, Árpádházi-Piroska császárné fiától I. Mánuél Római császártól akinél fiatal kora óta nevelkedett. **III.Béla** apja II.Géza magyar király, anyja pedig Eufrozina kijevi hercegnő volt. 1161 körül Horvát-Dalmát herceg. Mivel apja trónörököse az első fia III.István volt, **III.Béla** a Konstantinápolyi császársággal való közös kapcsolat erősítésének a feladatát kapta.

A Kelet-Római császár után a második ember a *deszpotesz* volt.

1165-ben ünnepélyesen a trónörökösenek nevezte ki I. Mánuél császár mivel nem volt fiú utóda. **Béla akkor az Alexius nevet és Deszota titlust** kapott és pajzsára a kettős keresztet festette. Találgatás hogy ezzel, a császárral való uralkodási egyenrangúságát akarta-e kifejezni. Annyi biztos, hogy a KETTŐS KERESZT eredeténél fogva, az uralkodó azon jelképe, hogy független országot vezet.

Mivel azonban 1169-ben I.Manuél fiatal feleségének fia született, a Konstantinápolyi trón helyett III. Béla néven és mivel a bátyja III.István örökös nélkül hunyt el, Magyarország királya 1172-től, amikor a bátyja halála után a hívei neki ajánlották fel a magyar trónt.

(lásd J.W. Sedlar, *East Central Europe in the Middle Ages* c. munkájában is)

Az ő uralkodása alatt kezdődött a hivatalos írásbeliség Magyarországon. A nyugati kapcsolatok is erősödtek uralkodása alatt. Mánuel 1180-ban bekövetkezett haláláig hű szövetségese volt a császárnak. III.Béla idejében tűnt fel először a Konstantinápolyból magával hozott KETTŐS-KERESZTÜNK.

A Magyar Királyság III.Béla uralkodása alatt elismert európai nagyhatalommá fejlődött, erős, független központi irányítással.

Székesfehérváron a Bazilikában temették el, sírjára csak 1848-ban leltek rá. Az Árpád-házi uralkodók közül az ő sírja az egyetlen, amit hitelesen feltártak. (mert elárasztották országunkat az uszurpátor trónbitorló idegenek).

III.Béla hamvait a budapesti Mátyás-templomba helyezték át.

KETTŐS-KERESZTÜNK jelentősége abban áll, hogy az Ország önálló – függetlenségének a jelképe. Ez a tolmácsolás a Kelet-Római császár uralkodásának a jelképe, ahol **a kettős kereszt az ország világi és egyházi függetlenségének a szimbóluma**. Ezt a kereszt két horizontális-vízszintes vonala jelzi. Középkori uralkodók kezében a jogar alakja a kettős kereszt.

Jézus keresztje is ilyen kereszt volt.

”860-ban Konstantin Cirill szerzetes a Krím félszigetén találkozott a magyarokkal, 882 táján a magyar fejedelem a Duna tájékán találkozott és ünnepélyesen megajándékozta Metód szerzetest.”

(értékes olvasmány és tudnivalónk itt Dr. Diószegi György Antal: Az első görög diaszpóra félezer éve a Kárpát-medencében c. értékes tudnivaló dolgozata

”1154-ben Bács városában görög tudósok munkálkodnak...1774-ben Mária Terézia előírta a hűségeskü letételét a görög kereskedők számára....”

(bár mindenben eszükbe jutott volna az országhoz hűségük kötelessége, a hűségesküelőíróknak, elsősorban az, hogy a magyar nemzet Mátyás királyának szülőföldjét Torontált 1774-től nem hamisítják el, gyökerestül... ha hagyjuk...)

Kettős keresztjeink

Hollós-Corvinusok és III.Béla címerén

és III.Béla pénzein

A "bizánci" – RÓMAI – eredetű kettős kereszt már nem az egyház, hanem az állam, a birodalom jelképe volt. III.Béla Konstantinápolyban nevelkedett és hazatérve az ő pénzén jelenik meg először a kettős kereszt, 1190 körül. Ezzel a magyar függetlenséget hangsúlyozta ki. (Ismerjük-e nemzeti jelképeinket c. írásból)

Bizony ismerjük, ismernénk még jobban is, ha a nemzetünk történetét újraírnák, hitelesen. Kezdhethetnek ott, hogy Szent Istvánt ábrázoló festményekről letörölnék a megtévesztésünkre odafestett kettős keresztet. Akkor tiszta képet kapnánk arról is, hogy Szent István kereszténységének államát nem magyar független ország, hanem nagyon is alávetett, megszállt, gyarmatosított területként kezelték valakik a nyugatról 1000 éven át. A napnál világosabban látszik, hogy pontosan erről folyik még manapság is a nagy vita.

Ezt volt hivatva ellensúlyozni 1075-ben Konstantinápolyból nekünk küldött Szent Koronánk és a, 1190-ben Konstantinápolyból III.Béla által hozzánk is elhozott, kettőskereszt. III.Béla édesanyja, I.Msztyszláv kijevi nagyfejedelem leánya Eufrozina (Kijev 1130 – 1193 Jeruzsálem) volt. Nemzeti címerünkön - az Árpádsáv már jóval előbb - Kijevből került hozzánk. Ezeknek hiteles története a mi nemzeti jelképünk.

Ja, de a Werbőczy mást írt nem csodálkozunk...

10. Stefan Nemanjić Prvovenčani (1165-1228) - Sztéfán Némányity Elsőnekkoronázottnál maradunk pár adat erejéig aki Raška nagyzsupánjának, a szerb államiség megteremtőjének tisztelt és azonos nevű dinasztiaalapító Stefan Nemanjának három fia közül volt a második. Magyar irodalomban is bőven olvashatunk róluk, szláv történelemben tűnik fel a figyelemre való. (a Nemanjity kicsinyítő, azt jelenti hogy a Nemanja fia)

Stefan prvovencsáni – "Zeta" - uralkodójának Vukán Nemanjitynak az öccse volt és az önálló Szerb orthodox egyház megalapítójának - osnivač autonomne Srpske arhiepiskopije - Rastko Nemanjitynak volt a testvér bátyja.

"Zetáról" igazán 1308-ig hivatalosan **"Duklyát"** helyes írni és terjeszteni.

Feltűnő, hogy Stefan Nemanja nem az antik "Dalmácia" és "Diokletia" elnevezéseket használta hanem a sajátos "Zeta" nevet ami azt jelenti, hogy Duklya politikai fészke Dukljából áthelyezkedett északnyugatra a Zeta folyó völgyébe (Wikipediából) A "Zeta" elnevezés már 1075-ből ismert volt, a Kelet-Római történész Kekavmen krónikájából ahol Zetáról azt jegyezte le, hogy az Vojiszláv knéz uralma alá tartozott miként Dalmácia városai is. Konstantinápoly fennhatóságának a megszűntével, Duklya – Diokletia valamint Dalmácia is Stefan Nemanja nagyzsupán és az ő utódianak országához kerültek. A déli tengeremelléki városok közül Stefan

Nemanja egyedül Dubrovnikot nem tudta elfoglalni amelyet Miroszláv és Sztracimir nevű testvéreivel közösen 1184-ben támadtak meg. Dubrovnik erős ellenállása miként Korcsulái is, végülis békeszerződés aláírásához és szabad kereskedelmi egyességhez vezetett. Duklyát és Dalmácia déli területét Dubrovnik kivételével a szerb nagyzsupán 1184-ben legidősebb fiának Vukánnak adományozta – a cselekedete az akkori uralkodói szokással egyezett amikor az uralkodó az ország területét a saját családjának férfi örököseire hagyományozza. Így jöttek létre a "kenézi részek" – "udione kneževine". Stefan Nemanja 1196-ban országgyűlést hívott össze – "državni sabor" mivel elhatározta, hogy önként lemond az uralkodásról és mánasztirba-kolostorba vonul. Utódának a középső fiát Stefan nevezte meg. Legidősebb Vukán fiának a nagy-knéz "veliki-knez" titulust adományozta, ezzel rangját a "nagyzsupán" méltósággal tette egyenlővé de nem az ország főhatalmával is. Vukán 1190-ben mint "udioni – társ-részes – knéz" van említve de 1195-ben már mint Duklja, Dalmácia, Travunija, Toplice és Hvosna "királya", de az ország legfőbb uralkodója "gospodin Nemanja veliki župan", tehát az apja Stefan Nemanja **nagyzsupán volt.** Vukán neve mellett a "király" megnevezés abból a hagyományból eredt amikor Duklyában királyok uralkodtak, név szerint **Stefan Vojislav és az ő Mihailo nevű fiának az utódai.** Vukán uralma alá került tehát az akkori szerb állam dél-nyugati területe. Azonban rövidesen miután Stefan Nemanja nagyzsupán lemondott uralkodásáról, Vukán "veliki- nagyknéz" többé nem ismerte el fiatalabb testvérének Stefan Nemanjitynak a főhatalmát. 1202-ben Vukán a magyar királytól kért és kapott katonai segítséget, Rasciából elűldözte az öccsét és saját magát tette meg az ország nagyzsupánjának. Stefan Nemanjity nem adta fel a küzdelmet és 1204 végén vagy 1205 elején visszavette magának a "nagyzsupán" hatalmat.

Vukán Duklja, Dalmácia és Trebinje területén megtarthatta előbbi hatalmát.

Utóda György – Đorđe – nagyknéz titulája szintén mint "király" szerepelt.

Az "udioni knéz" – "társ-részes – knéz" jogai nem változtak amikor Stefan Prvovencsáni 1217-ben királyi titulát és koronát kapott amelyet a pápa követői hoztak el számára Szpliten keresztül. *A Balkánon uralkodó akkori helyzet, különösen a régi Kelet-Római császárság részekre való szétverése és Carigrád-Konstantinápolyban létrehozott Latin császárság körülményei hatottak oda, hogy Stefan Nemanjity megkoronázásával ő inkább a katoliku egyházhoz kerüljön közelebb.*

Azonban András magyar király sikertelen keresztes hadjárata valamint Petar Kurten latin császár halála is közrejátszott abban, hogy elsőnekkoronázott Stefan visszatérjen az ősi vonalra amivel létrejött a "Szerb önálló Egyház" létrehozásának az alapja 1219-ben. A szerb "számosztálná Szrpszka Crkvá – Samostalna Srpska Crkva" (ami azt jelenthette tehát, hogy a pápa adományozta királyi koronája NEM biztosította az ország önállóságát???) **megalapítója és megszervezője valamint első érseke – arhiepiskóp – a harmadik fiú – a legfiatalabb, Rastko – Rásztko Nemanjity – a későbbi Szent Száva – volt.**

Rastko Nemanjity (1174-1236 január 14.) az első érsek, író, fordító és törvényíró: Konstantinápolyból Kelet-Római törvénykönyvet fordított az egyházi életről, kolostori szabályzatot és egyházi költeményeket írt. A konstantinápolyi műveltség szellemében nevelkedett, erősen vonzódott a szerzetesi életmódhoz. **1192-ben a Szent Hegyre, az athosi Vatopedi kolostorba vonult, ott vette fel a Sava – Szává – szerzetesi nevet.**

Fiatalkorában még otthon Rastko Nemanjity (Szent Száva – Sveti Sava) Zahumlje területének ura volt.

Igen érdekesítő területre kerülünk itt, kedves olvasó:

Lássuk csak:

Jelen idő hivatalos adatai között is azt olvassuk, hogy " ... miután másodszor is kértek koronát a pápától, III. Honorius pápa jóváhagyta a kérésüket és koronát küldött amelyikkel 1217 január 4-én – "Sava je ovenčao (krunisao) Stefana za kralja"- Stefan Száva, királynak eskette (megkoronázta). A pápa koronája Szerbia részére azt jelentette, hogy jogilag nemzetközien elismert független állam volt. Két év múlva Száva elérte, hogy Nikejától megkapja a Szerb Ortodox egyház önállóságának az elismerését. F o n t o s .

Világos ez?

Ha valakit a pápa katolikus királynak koronázott, akkor hogyan lehetett egyszerre ortodox király is, éppen azokban az években amikor a nagy schizma még nagyjában tartott, amikor az egységes Kelet-Római rítusú Konstantinápolyból Latin császárságokat szabdaltak a keresztesek?

Hol történt a világ-történetben már meg, hogy egyazon személy, egyazon uralkodó királyt egyszerre katolikus és ortodox egyházi rítusban koronázott???

A jelen történelemírás Szerbiában, lehet ilyen szemléletet követel, bizonyára nem véletlenül.

A valós történetnek mégis helyes utánna keresni.

Magyar nyelven elsőként Tower Vilmos (Komárom 1879 – Győr 1958) felszentelt pap, plébános, tábori lelkész, adminisztrátor, tanár, esperes, pápai kamarás, tábori főesperes, 1935-től pápai prelátus terjedelmes irodalmi munkája jön elő akit az 1950-es évek elején internáltak vagy börtönbe csuktak. Munkái közül: 1907-ben Szt. Borbála a tűzesség védőszentje Bp. 1914-ben Die heilige Barbara, Schutzpatronin d. Artillerie, Wien.

1941-ben Das Reich Gottes Kath. Kirchengeschichte für deutsche Schulen in Ungarn. Bp. (keresem, hogy vajon írt-e ugyanezt a magyar iskolák számára Németországban? ...)

1942 Der Wille Gottes, Bp.

1943 Mit köszönhet Magyarország a pápaságnak? Bp.

1935-ben A PÁPÁK SZEREPE HAZÁNK MEGMENTÉSÉBEN ÉS FENNMARADÁSÁBAN , BP.
– innen: – roppant érdekes

9. FEJEZET.

A pápa a Szent Korona jogaiért.

III. Ince pápa más oldalról is megvédte a Szent Korona jogát. István szerb fejedelem, helyesebben nagyzsúpán (1196–1228) 1199-ben küldöttség útján a pápához fordult, mint lelki atyjához (patri suo spirituali), azzal a kéréssel, hogy küldjön neki királyi koronát (regium Diadema) és követet. Egyben ígérte, hogy kérése teljesítése esetén népével együtt a katolikus egyházba tér. A pápának tehát, mint az Egyház fejének, elsőrangú érdeke, sőt szent kötelessége lett volna István kérelmének teljesítése. Ince pápa örömmel is hajlott a nagyzsúpán kérésére. Már ki is szemetelte követét Albanoi János bíboros-püspök személyében. Ekkor azonban váratlan eset történt. Imre magyar király, értesülve István óhajáról, arra kérte a pápát, ne küldjön koronát Istvánnak, mert Szerbiára ő maga tart hűbéri igényt és mert az önálló szerbiai királyság sértene a Szent Korona jogait, azon a címen, hogy a magyar Szent Korona fennhatóságát egykor István nagyatyja elismerte.

A pápa meghajolt Imre érvelése előtt. Nem is küldött koronát Istvánnak. Sőt amikor Béla felvette a „Szerbia királya” címet (1202), a pápa ebbe is belenyugodott. Együttal utasította János kalocsai érseket, hogy a térítés művének vezetését vegye át Szerbországban, amelynek területét az ő érseki joghatósága alá helyezte, amivel a magyar-szerb kapcsolatot még szorosabbá fűzte. A következő kérdés? István újra kelet felé irányította a figyelmét, népe pedig megmaradt a görög-keleti vallásban.¹

Igaz ugyan, hogy III. Ince pápa utóda, III. Honor, jóvá akarta tenni elődje hibáját és Istvánnak mégis küldött koronát (1217), mert II. András már nem tiltakozott ellene,² de a III. Ince szúrta fullánk megmaradt Istvánban, a megszakított tárgyalás bántotta hiúságát és fokozta benne a függetlenség vágyát, közben a latin csá-

¹ Theiner: Momum. Slav. I. 36.; Migne: Patrologia lat. vol. 215, col. 415.; Fejér: Codex dipl. II. 389, 408, 417.; Hergenrother: Handb. d. allg. Kirchengeschichte. Freiburg. 1913. IV. 755.; Constatin Jurecek: Geschichte d. Serben. Gotha. 1911. I. 287–288.; Fraknoi V.: Magyarország és a róm. Szentszék. I. 39.

² Jurecek: i. m. 296–297.

Imre magyar király miatt szúrta a fullánk Stefan hiúságát?Bélát meg a többi mind utánozta

jó példája ez annak: *igen hatalmast jelentett a Kárpátok alatt, kimondani a szót hogy magyar, hol rónára hol meg a lankára jobbról-balról irigy toporzékolástól ropogott felénk az avar...*

A 19-ik oldalról, ez az „István” a Stefan Prvovencsáni (nagyzsúpán 1196-1217, király 1217-1228), és szerb adatok nem írnak a magyar Imre király hűbéri igényéről a koronaküldés elutasításával kapcsolatban. A magyar király miatt fordult a szerb nagyzsúpán a KELET-RÓMA görög vallásához 1202 után?? Érdekes... és mi volt Vukán ellenkezése, aki egyedül akart király lenni??

Egyedül a magyarok, vagy a pápaság és mások érdeke volt-e a térítés szerb területen?

szárság hanyatlása és a görög hatalom megnövekedése is kelet felé csábította, úgyhogy később visszatért a görög-keleti vallásra, sőt mint görög-keleti szerzetes halt meg 1228-ban, Szerbia pedig végleg megmaradt görög-keletinek.

Hasonlóképp foglalt állást a pápa a magyar király javára Kalojan Joannicza (Kalojohannes) bolgár fejedelemmel szemben is. Kálóján is a pápához fordult azzal az ajánlattal, hogy népével együtt a nyugati egyházhoz pártol, ha neki királyi koronát küld.¹ A pápa Leo bíboros, pápai követet Bulgáriába küldte, hogy a bolgár fejedelemmel elvigye a koronát, őt megkoronázza s a bolgár nemzetet újra felvegye a katolikus egyházba. Leó bíboros a magyar király *tudtával*, sőt királyi kiküldötteivel együtt indult Bolgárországba. De Imre később meggondolta a dolgot és a bíborosnak útját állta, őt elfogatta, úgyhogy ez nem is juthatott el a bolgár udvarba. A bíboros jelentette a sérelmet Rómába, de a király is panasszal fordult a pápához, hogy a magyar király „halálos ellenségének” akar koronát küldeni. A pápát bántotta a király erőszakoskodása a bíborossal szemben és a követi jog megsértése, mégis atyai szeretettel válaszolt Imrének. *hogy Bolgárország már előbb létezett*

Ejnye magyar király, te-miattad kellett Stefannak görög-keleti szerzetesként meghalnia 1228-ban?
Majdnem elfelejtettem ideírni, még azt is olvasom, hogy Tower Vilmos álneve Wilhelm Tower volt.

TÁJÉKOZÓDUNK:

Rastko Nemanjity – Szent Száva 1192-ben a Szent Athosz Hegyre, kolostorba vonult

Athos félsziget a nagyobb Kalkidiki félsziget három nyúlványából az észak-keleti, sűrű erdővel borított meredek hegyei, emelkedői 2033 méter magasságba nyúlnak fel. A félsziget körüli tengerek a hajók számára veszélyesek. 422-ben a görögökre támadó Perzsa hadsereg flottájának mintegy 20 000 embere veszett oda a viharban. Az Athosz-hegy mintegy 20 orthodox kolostor otthona. Ezek autonóm teokratikus köztársaságot alkotnak Görögországon belül. Itt csak 21 évet betöltött és KELET-RÓMAI orthodox hitű férfiak élhetnek-élhetnek. Nőnemű lény – még állat sem!!! nem léphet be a szerzetesi köztársaság területére.

Jobb oldali térképen Chilandariou a szerbek legnagyobb zarándokhelye – a Hilándár kolostor

egy a 20 közül: Simonos Petras orthodox kolostor meredek óriás az Athosz Szent Hegyén

Athosz Szent Hegyén a Hilándár szerb kolostor

Stefan Nemanja - St.Szimeon (1113-1199.2.13) és Rasztko Nemanjity – St.Száva (1174-1236)
 apa és fia, szerb szerzetesek a Szent hegyen
 1198-ban közösen alapították az orthodox szerbek Hilándár zárandokhely-kolostorát

Stefan Nemanja

The fresco of Saint Simeon (Stefan Nemanja),
King's Church in Studenica monastery

Стефан Немања

Фреска из Богородичине цркве у Студеници

Датум рођења око 1113

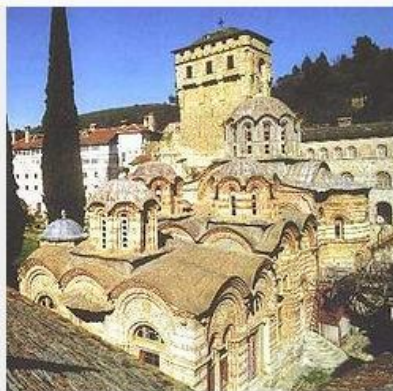
Икона - Св. Сава и св. Симеон
ктитори Хиландарски

Карејски типик из 1199. године са
потписом и печатом Св. Саве,
најстарији документ у Хиландару

Hilandar Хиландар

Χιλανδαρίου

External view of the monastery.

Location within Mount Athos

Szent Száva és az apja Szent Szimeon – Hilándár mánasztir-kolostor megalapozói 1198-ban.
Szent Száva aláírása és pecsétje 1199-ből a legrégebb dokument Hilándárban

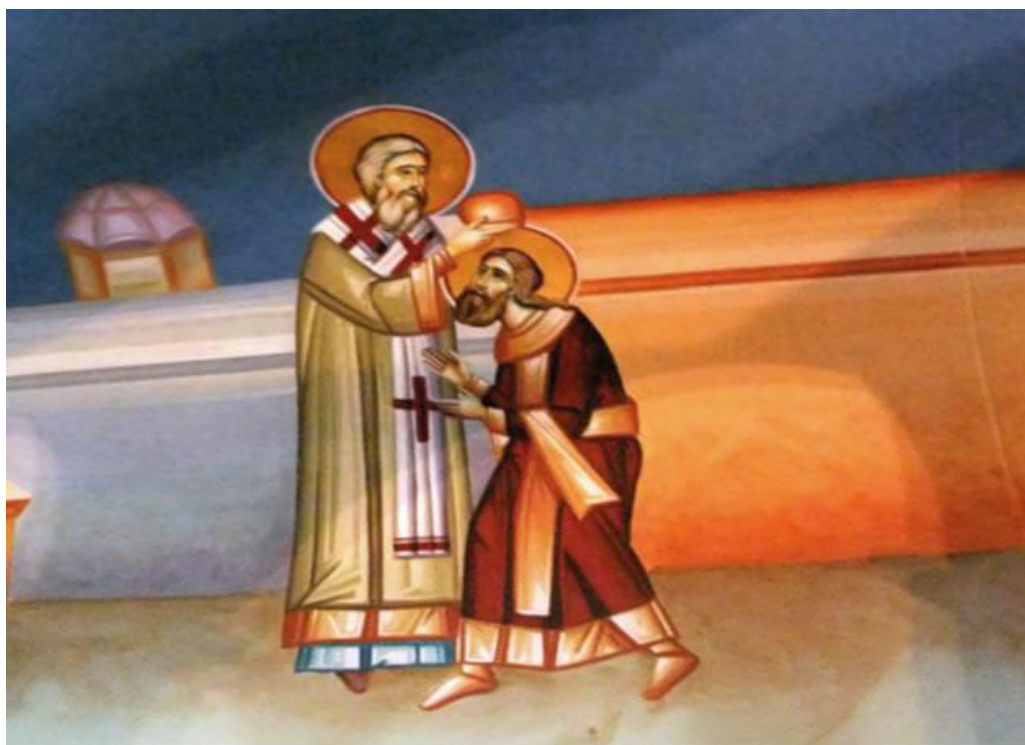
Ami teljesen érthetetlen: hogyan koronázhatott Szent Száva 1217-ben katolikus szerb királyt, ha ő maga már 1192-től Hilándárban élt és orthodox szerzetes volt? Az apja 1196-ban választotta a szerzetesi életet.

Az apát Stefan Nemanját tartják alapjában a szerb orthodox egyház atyjának, habár jó politikai viszonyt tartott fenn a pápasággal is, főleg I.Manuel császár (aki Szent László királyunk leányának a fia, tehát a magyar király unokája) elleni harcainak a támogatására és mivel az országának tengeremelléki területén sok katolikus élt. Uralma idején a bogumilek ellen is harcolt akiket üldözött és büntetett, úgyhogy ők nem jelentettek veszélyt az országára.

Az elte.szlávintézet honlapról: Szláv civilizáció címmel, Stepanović Predrag írja, NEMANJA ISTVÁN (STEFAN!) UTÓDAI részénél,” István (Stefan) uralkodása idejében (1196-1228)....Miután a keresztesek 1204-ben elfoglalták Konstantinápolyt ahol létrehozták a latin császárságot...., István (ez a Stefan Nemanjity) politikájában a nyugati orientáció került előtérbe. Ennek egyik legkézzelfoghatóbb eredménye az volt, hogy a pápa 1217-ben királyi koronát küldött Istvánnak (Stefánnak! mert mi nem akarunk, sose akartunk senkit magyarosítani, szláv nyelvet nem beszélők vagy akár a csak magyar nyelvet ismerők is a sok ”Istvánt” akár a mi Szent Istvánunkkal is összekeverhetjük Sz.-V.I. példa erre a továbbiakban)

amelyet a pápai legátus helyezett a szerb uralkodó fejére.....”

**Innen már aztán van min tájékozódni, kedves olvasó
elsőként a Szent Száva nevét viselő egyházi SVETOSAVLJE honlapról:
Stefan Nemanjity fejére öccse az első szerb érsek Sv.Sáva-Szent Száva helyezte a koronát**

KRUNISANJE STEFANA PRVOVENČANOG 1217.

röviden innen: Szerbia nemzetközi királyságának elismerése érdekében Stefan Prvovenčani első alkalommal 1204-ben kért koronát a pápától. Ebben testvér bátyja Vukan Nemanjity állt neki ellent, lévén ő már Zeta (királyság) uralkodója és ezért csak saját magát tartotta a szerb királynak. A királyságért folyó testvérharcot 1205-ben a legfiatalabb Sáva-Száva testvérüknek sikerült rendezni és egyezséget aláírni az ellenfelekkel. Ennek értelmében Stefan tartotta meg a legfőbb uralkodói jogot aminek erejével mégis ő akart lenni a király. Mivel a görög császárság és maga CARIGRÁD-Konstantinápoly is akkor latin uralom alá került aminek háttérében a pápa hatalma állt, Stefan

Nemanjity a pápától akart koronát kapni és elismerését valamint alárendeltségét is a pápának akarta felajánlani. Az akkor már szent életű öccse Sava-Száva viszont ebben az aktusban az orthodox Pravoslavlje elleni nagy veszedelmet vélte megérezni és azonnyomban Nikejába utazott, az oda menekült pravoszláv császárhoz és a patriárkához, előadta az előállt helyzetet természetesen, amire Nikejában a Szerb Egyház részére önálló arhieriskopiját-érsekséget kapott.

Maga Sava Nikejában az első szerb arhieripikop-érseknek lett rukopoložen-felavatva így visszatérve Szerbiába elhárította a veszedelmet amelyik a szerb nép pravoszláv hitét és Egyházát fenyegette. Magához hívatta Stefant, és testvérek közötti beszélgetésben világosította fel arról, hogy mi a helyes igaz lelki haszon úgy az összes szerb népre mint az uralkodóra való tekintettel is. 1221-ben SPASOVDAN napjára (május 20-ára) Žič nevű helységben Egyházi-népi országgyűlést hívatott össze Stefánnal ahol mint szerb arhieriskop-érsek felkente a saját testvérét a királyságra, amikor pravoszláv-orthodox ritusban koronázta királynak és a szerb földek és ország egyedurának-samodršca.

Ettől az alkalomtól neveztetett a minden szerb földek Elsőnekkoronázott királyának, mivel csak Szent Szávától kezdődött Stefan és az ő Nemanjity örököseinek igazi királysága. (2) dr. Justin Popović

Domentijan azt írja, hogy a koronázást Szent Száva "a szent Liturgia szertartásának "veliki vohod" utáni részében vezette le, amikor az ő hívő testvér-bátyját királyságra a szent venac-koronával koronázta és a Szent Lélekkel kente fel a nagy szentélyben."(3)

(3) Živorad Janković – itt még azt is tudnunk kell, hogy a Kelet-Római egyházi szertartás rendje szerint a "Bizánci" (akkor egészen biztosan csak RÓMAI) császárt a liturgia elején a "Malim vrodu" után koronázzák, de mivel a király a császártól alacsonyabb rangú, ezért őt a szent liturgia későbbi de legfontosabb részében, amikor a régi szertartás szerint a templomban csak a Jézusi tanítást hívők maradnak, a - Liturgija Vernih – a Hívők Liturgiájának – "Veliki vohod" - után következő szertartási részlet keretében kell koronázni.

További néhány tudnivalónk ezekről, 16 oldalból kivonatozva:

Dr.Radoslav Rotković: Zeta u državi Nemanjica (1186-1356)

Putpuno je jasno da Dioklitiya nije Nemanjina očevina, već jedino mjesto njegovog rođenja

KO JE BIO OTAC STEFANA NEMANJE? Ko je bio taj otac? Tim pitanjem bavili su se mnogi autori. Možda jedini koji se nije kolebao bio je Đ. Sp. Radojičić, koji je kao Nemanjina deda označio Stefana Vukana, mlađega brata velikoga Župana Uroša I, a kao oca Prvoslava, velikoga Župana. Po Radojičiću Prvoslav je postao veliki Župan 1126. godine, i tada je Nemanja ponovo kršten po grčkome obredu. Isti autor tvrdi da Nemanja 1160. još nije bio oženjen, iako je imao 46 godina. Da je odabrao Toplicu da u njoj bude njegov dvor. I da se tamo oženio Anom, ćerkom nekoga vlastelina. Ni riječi o zagonedi: zašto niko ne pominje toga Nemanjinoga oca, ako je taj otac bio veliki Župan i imao lijepo slovensko ime Prvoslav? P. Srećković je krenuo od izvora. Od Nemanjine Hilendarske povelje, de Nemanja diktira pisaru:

"I vzdvižoh pogibšuju svoju dedinou, i priobretoh od morske zemle Zetou s gradovi". (Pisar ga nije dobro čuo. Sava je ispravio taj navod i umjesto morske stavio pomorsku zemlju.) Sava je ponovio ono što piše Prvovenčani, da je njihov otac kršten dvaput, u Zeti po katoličkome a u Raškoj po pravoslavnome obredu, pa u glavi III veli: "vzrastšou že jemou do otročini, i priemšou čest otčastvija svojego... Toplicou, Ibr, i Rasinou". Iz ovoga se, veli Srećković, vidi da je Nemanja, kao očevina, pripadao dio Raške, i to Toplica, Ibar i Rasina; drugim riječima da otac Nemanjin nije bio dukljanski kralj (!), što smo znali i bez njega. I kad je Sava pisao papi da njegovome bratu da kraljevsku krunu, iz teksta je jasno da Dioklitija nije njegova očevina nego mjesto njegova rođenja! Andrija Zmajević se (1675) držao Orbina (1601). Najveća Zmajevićeva greška odnosi se na ime Stefan, koje je, po njemu, uobičajeno tek od njegovoga prauka, iako se on zvao Stefan Nemanja, a sam Zmajević navodi Stefana kao prvoga ugarskoga kralja 1118. godine, koji je primio krunu od svetog oca pape. U Dubrovniku se, po njemu, nalazi balsamovana Stefanova desnica okovana. Od njega je nastala sintagma "Kruna sv. Stefana".

U rodoslovima Nemanjica pominje se kao Nemanjin predak Bela Uroš. No Uroš nije ime nego mađarska titula od ur = čovjek, gospodin u smislu gospodar, što se dosljedno navodi u srpskim titulama. Na Humačkoj ploči iz X - XI vijeka gospodar župe je župi urun. Od osnove ur je i titula gospodarice Srema Ane, koja se pretvorila u ime Urca. Ova je titula u početku bila rezervisana za prijestolonasljednike, a kasnije za veliku gospodu, piše S. Čirković. Dakle, Bela Uroš je gospodin Bela. Kad se tome dodaju imena Stefan Nemanja, veliki župan; Stefan Nemanja, njegov sin, Prvovenčani; Stefan Nemanja, Vukanov sin; Stefan Uroš, treći sin Prvovenčanoga; Stefan Dragutin, stariji sin Uroša; Stefan Uroš II Milutin; Stefan Uroš III Dečanski; Stefan Dušan; Stefan Uroš IV, koji je umro prirodnom smrću 4. XII 1371. i dalje: Stefan Lazarević, Stefan Branković, postaje jasno da tri elementa vezuju Nemanjiće i Mađare: a) ime Stefan, jer je njihova država kruna sv. Stefana; b) titula ur - os , a to je i pridjev = gospodski, pretvorena u ime i c) ime Bela koje je nosilo nekoliko ugarskih kraljeva! J. Kalčić u komentaru uz Jovana Kinama veli:

"Kinam kaže da su Uroš i Desa braća... a Dukljanin zna da je Desa bio sin velikog župana Uroša I... Pošto se iz ugarskih izvora zna da je ugarski kralj Bela II Slep (1131 - 41) bio oženjen Jelenom, ćerkom srpskog župana Uroša (I), to znači da je ugarska kraljica Jelena bila rođena sestra srpskog velikog župana Uroša II. Pored toga, za vreme maloletnog Geze II (1141 - 62) u Ugarskoj je bio veoma uticajan ban i palatin Beloš, po rečima ugarskih izvora i Otona Frajinškog, ujak kraljev (Geze II)), znači brat kraljice Jelene, i Uroša II... To znači da su Uroš II, Beloš, Desa i Jelena bili deca župana Uroša I..."

Dakle, i u Nemanjici je bilo imena Beloš, koje je samo refleks mađarskoga imena Bela. Ovo samo podupire tezu o tijsnoj vezi Nemanjica i Mađara. S druge strane Dukljaninov Pavlimir dobija nadimak Belo, od lat. bellum = rat, jer je "mnogo uživao u ratovanju". Što je na što, možda, uticalo, to mi sada ne možemo da znamo sa sigurnošću. Za nas je važno što su o ovome pitanju učili crnogorski đaci.

Imenica - nemanjić, sa značenjem - onaj koji nema ništa, postoji i danas u češkom jeziku

MONTENEGRO elismert akademikusa, a történet-tudományos rendszerben a múlt történetek hitelességének tárgyilagos tanulmányozója **Dr.Radoslav Rotković** (Herceg Novi 1928 – 2013 Herceg Novi) povjesničar , munkája ad felvilágosítást: **"Mindaz mellett, hogy rövidebb vagy hosszabb ideig a Szerb állam keretéhez tartozott, Zeta sohasem volt Szerbia. Teljesen érthető, hogy Dioklétia nem a Nemanja hazája hanem kizárólag csak a születésének a helye. Ki volt az ő apja?..."** Imenica – nemanjić, - a nemanjity főnév jelentése: – az akinek semmije sincs – nincstelen - ma is létezik a cseh nyelvben." (kiemelések mindig tőlem Sz-V.I.)

Spajanjem istorije Nemanjića i dukljanskih kraljeva, Orbin je učinio nasilje nad faktima

Čirković konstatuje da su tobožnji Nemanjini sinovi Tihomil i Simeon plod krupne zabune. Brat Tihomil nastao je usljed greške u latinskome prijevodu istorije Nikite Honijata, a Simeon od monaškog imena Nemanje. Čirković, takođe, naglašava da je Orbin morao da spaja ono što je objavio od Dukljanina sa onim što je pisao u nastavku, pa je Desu učinio Nemanjinim ocem "i na taj način spojio istoriju Nemanjića i dukljanskih kraljeva", a to je nasilje nad činjenicama. Zaista, da su Nemanjići potomci dukljanskih (zetskih) kraljeva, zašto bi se: a) mučili da dođu do kraljevske titule i udvarali Rimu, i b) zašto bi spaljivali svoju zemlju Zetu? Dalje, Čirković veli da je Orbin bio "prilično bespomoćan kad je pokušavao da rekonstruiše Nemanjine rodbinske veze. On ne zna za dva Nemanjina brata, Tihomira i Stracimira, ali zato ima Konstantina, koji inače nije poznat. Uostalom, ni srpski rodoslovi ne znaju tačne podatke o Nemanjinom ocu i braći. "Tek moderna nauka je upoznala Nemanjinu braću, dok o Nemanjinom ocu ni danas nema saglasnosti među istoričarima", piše Čirković. Ostaje nam samo da zaključimo da ignorisanje oca može da se tumači samo njegovom beznačajnošću.

NEMANJA, I VAZAL I PROTIVNIK VIZANTIJE:

Kad se analiziraju srpski izvori o Nemanjićima, uočavaju se dva početka. Prvi gospodin (gospodar) je Nemanja, kao u gornjem citatu, a prvi krunom ovjenčani kralj je njegov sin Stefan Nemanja, nazvan po tome Prvovenčani. Uz to se akcentuje Sava (Rastko) kao prvi arhiepiskop, ali sa poremećenim redoslijedom, kako bi Sava postao crkveni poglavar prije nego je njegov brat krunisan, da bi mogao da stavi kraljevsku krunu na glavu svojega brata, iako je papa Honorije III poslao krunu za Prvovenčanoga 1217. godine, a Sava je uzvukao pravoslavnu eparhiju u Raškoj ispod jurisdikcije Ohrida, na nekanonski način, neđe oko 1220/22, u svakom slučaju poslije krunisanja svojega brata! Evo redosljeda tih događanja u mlađem srpskom rodoslovu: "Godine 6647 (1139) nazva se Nemanja gospodin Srba i careva (?) 42 godine. Godine 6727 (1219) Sava bi postavljen za arhiepiskopa Srbima i pomorskim stranama... Godine 6729 (1221) postavi se za kralja Stefan župan, drugi sin Nemanjin, i vlada 40 godina..." Stefan Nemanja je postao veliki župan tek 1166. godine i vladao je, s prekidima, do 1196, kada se zamonašio. Osnivač je dinastije Nemanjića. Umro je 1198. godine u Hilandaru kao monah Simeon. Za Nemanju piše S. Čorović: "Čitav život Nemanjin pokazuje ga kao čoveka sposobna i bistra, ambiciozna i preduzimljiva, ali i potpuno bezobzirna." Nemanjina politička djelatnost do početka osvajanja ka Nišu, Skoplju, Prizrenu i Zeti spada u vrijeme vizantijskoga cara Manojla I (1143 - 80). Manojlo je, po Ostrogorskom, bio vladar velikih sposobnosti, hrabar vojskovođa, vješt diplomata, a iz kontakata sa krstašima zavolio je zapadne običaje i uvodio ih na svome dvoru. Oba njegova braka sa zapadnim princezama doprinijela su proširenju zapadnih navika na Vizantiju. Ukočenost koja je do tada vladala na Vlahernskom dvoru Komnina zamijenjena je viteškom elegancijom zapadnoga tipa. Sam je car učestvovao na viteškim turnirima, što je za Vizantinca bio neobičan i neugodan prizor. Stranci su zauzimali visoke položaje u Carstvu, na veliko nezadovoljstvo Romeja (Grka). Još za očeva života oženio se rođakom Konrada III, Bertom od Zulbaha, koja je u Vizantiji dobila ime Irina. Time je pokušao da učvrsti savez sa Njemačkom, protiv Normana, ali je u Drugom krstaškom pohodu (1147) njemački kralj ipak pošao zajedno sa francuskim, pod uticajem propovijedi Bernarda od Klervoa. Konrad je upao u Svetu zemlju i potpuno izolovao vizantijskog cara od Zapada. Koristi od ovoga pohoda imali su samo Turci i normanski kralj Rožer, koji je osvojio Krf, Korint i Tebu, najbogatije gradove Grčke. A to je ipak dovelo do približavanja Vizantije i Njemačke. Tako su zajedno Njemci, Grci i Venecija (koja se priključila) očerali Normane sa Krfa (1149).

"Amikor a Nemanjityok történelmét összekapcsolta a duklyai királyokkal, Orbini erőszakot követett el a tények felett

Nemanja vazalusa és ellensége is volt Bizáncnak:

A Nemanjityok tanulmányozásakor szerb forrásokban kétféle adat szembetűnő. Az első uralkodó Stefan Nemanja, de az elsőnek koronázott király az ő fia Stefan Nemanja (helyesen a Nemanjity). III. Honorije pápa koronát küld 1217-ben, és itt Szent Száva tevékenységén van a hangsúly, Száva jogtalanul kivette a Rašcia pravoszláv eparhiát – egyházat Ohrid (bolgár) fennhatósága alól, a kanonjog nem betartásával, valamikor 1220/22-ben, ami mindenképpen bátyjának a koronázása után történt. ...

Arról van szó, hogy Száva nem koronázhatott 1217-ben, ha még nem volt érsek, és az egyházat sem különítette el Ohrid fennhatósága alól. ... I. Manuel császár érdekel itt minket aki a nyugattal egyre szorosabb kapcsolatokat tartott, mindkét házastársa nyugati uralkodóleány, nyugati eleganciát vezet be a Komnin császári udvarba, a Császárságában idegeneknek magas pozíciókat adományozott, a **Rómaiak** (Görögök) nagy

elégedetlenségére "na veliko nezadovoljstvo **Romeja** (Grka)"

Innen ennyi érdekel minket a legjobban, I. Manuel idejében "Romeja" – Rómaiaknak nevezték magukat Konstantinápolyban. F o n t o s – zárójelben jelezve, hogy kikre vonatkozott a "Romeja"

Amikor III. Konrád leányával Bertával házasodott, aki Konstantinápolyban az Irina nevet kapta (akár Szent Piroška, I. Manuel édesanyja) ezzel a szövetséget Németországgal akarta erősíteni, a Normanok ellen, de 1147-es keresztes háborúban a német király mégis a francia királlyal indult, talán Bernard von Klervoa hatására. Konrád betört a Szentföldre és teljesen elhatárolta a bizánci császárt Nyugattól. Hasznuk ebből csak a Törököknek és Rožer-Roger normann királynak volt aki elfoglalta Korfut, Korintot és Tébát, Görögország leggazdagabb városait. Bizánc és Németország azonban mégis közelebb kerültek, 1149-ben Németek, Görögök, és Velenceiek elzavarták a Normanokat Korfuról.

navikávši se da diže ustanke, hitro zagazio u rat, ali je uskoro, nešto strahom a još više ranama, prevaspitan na dobro, pa sad i sam učestvuje u trijumfu. I on, koji beše odbegli rob i sakrivaše se od gospodara, sada bi radije odabrao svako zlo nego se lišio njegova pogleda. I doista, on sada užurbano traži da vidi cara, kao neko koji iza mraka stiže na sunce i blagonaklono je primljen, i zadobija milost gospodara svoga, i on, kojemu pre toga ne beše dozvoljeno da bezbedno gazi ni po sopstvenoj zemlji, sada stiže do carice gradova, sav radostan što se nalazi pred željenim carevim pogledom, i o njegovoj ropskoj pokornosti ne pruža jemstvo neko iz porodice, nego je on sam tu prisutan kao istinski jemac i svedok.”
Ovde je, naravno, literatura pomiješana sa istoriografijom.
”Posle ovog lošeg iskustva”, piše S. Corović, ”Nemanja više nije preduzimao nikakve akcije protiv Vizantije dok je bio živ car Manojlo. Staviše, bio je ispravan vazal; god. 1176. učestvovali su i srpski odredi u vizantiskoj vojsci u Maloj Aziji, u borbama protiv Turaka... Pravi zamah Nemanjine snage došao je tek posle smrti cara Manojla (24. septembra god. 1180)”

SMRT JAKOGA VIZANTIJSKOGA CARA MANOJLA (1180) OLAKŠALA JE NEMANJI PRODOR I NA VIZANTIJSKE I NA ZETSKE TERITORIJE:

Poslije Manjlove smrti na prijesto je formalno stupio njegov 12 - godišnji sin Aleksije II; regentstvo je preuzela carica - majka Marija, antiohijska princeza, rodom Francuskinja, a vladao je, u stvari, caričin ljubimac Aleksije Komnin, sinovac preminuloga cara!

Posle smrti grčkog cara Manojla, Nemanja pustoši Beograd, Niš i Serdiku; put ka Zeti je otvoren

Aleksije je bio sujetan i nesposoban i narod nije volio ni njega ni njegovu latinsku majku, a polagao je nade u Manojlovoga brata od strica Andronika koji je upravljao jednom oblašću. U Carigradu je došlo do prevrata, a Andronik je maja 1182, dolazeći iz Male Azije, ušao u Carigrad oduševljeno pozdravljen. Ali on se u početku pokazivao kao branilac mladoga cara, pa je, tobože na molbu dvora i sveštenstva, pristao da od septembra 1183. bude suvladar. No samo dva meseca docnije njegovi ljudi su udavili Aleksija, a Andronik se, da bi zadovoljio princip legitimiteta, oženio njegovom 13 - godišnjom udovicom Anom, ćerkom francuskoga kralja Luja VII. No Manojlovoga autoriteta više nije bilo. Bela III je već 1181. ponovo zavladao Dalmacijom, Hrvatskom i Sremom, a dvije godine docnije su Srbi i Ugri upali u Vizantiju i ”opustošili Beograd, Braničevu, Niš i Serdiku”. Time je bio ponovo otvoren put ka Zeti, koja je bila ošamućena unutrašnjim sukobima, ranijim napadima Dese o kojima piše Dukljanin i vazalskim odnosom prema Manojlu. Nemanji su indirektno pomogli Normani koji su 1185. osvojili Drač i ostrva Krf, Kefalonija i Zakintos a ubrzo su kopnom i morem stigli i do Soluna, koji je pao 24. avgusta 1185. A 12. septembra stradao je u svome Carigradu i car Andronik, kojega je zvjerski rastrgla na ulicama ista ona masa koja mu je nekoliko godina ranije klicala kao spasiocu Carstva. Dakle, jasno je da se Nemanjiciima nije više ko mogao suprotstaviti u Zeti. ”Posle Srba, i Bugari su se konačno oslobodili suvereniteta uzdrmanog Vizantijskog carstva”, piše Ostrogorski. Već citirani tekst iz Provočenoga jasno kazuje kako je tekla saradnja Nemanje i ugarskoga kralja, u osvajanju Sofije (Sredec) i kako je Nemanja, rastavši se sa ugarskim kraljem, nastavio osvajanja, rušenja i paljenja. Prvo je na red došao Pernik, koji je razrušen pa Stobi koji je opustošen, kao i Zemun, Velbužd, grad Žitomitski i grad Skoplje, i grad Leški u Donjem Pologu i Gradac, i grad Prizren, i grad slavni Niš, i grad Svrđig, i grad Ravni, i grad Kozli. Te gradove porušio i do kraja temelja ih iskoreni, jer ne osta kamen na kamenu koji se ne poruši. I ne podigoše se ni do danas”, piše Nemanjin sin, slaveći oca! Zatijem se, pomalo zbrkano, nižu ostala osvajanja, pa se pominje prizrenska oblast, iako je već porušen Prizren, pa oblast nišavska i oba Pologa s međama svojim, iako je već porušen donji Polog. A onda dolaze na red Dioklitija i Dalmacija...

A történetírás és az irodalom összekevergetése és különválasztása komoly munka

Ostrogorski írja, hogy ugyanabban az évben (1149-ben) Európa országai két táborra osztódtak, az egyik oldalon Bizánc, Németország és Velence, a másik táborban a Normanok, Velfek, Franciák, Magyarok, Rašcia, a háttérben pedig - a pápa! I.Manuel-Manojlo kapcsolatba lépett az Oroszokkal, a magyar trónörököst, Bélát pedig kinevezte a saját utódának (!), hogy ezzel előkészítse a közös Bizánc és Magyarországot. Béla Carigrádban Aleksije lett, össze lett házасítva a császár leányával (oženjen je carevom ćerkom) és despota titulust kapott, ami addig csak a császárt illette. Amikor elhunyt III.István magyar király, Manojlo Bélát – Aleksijt ültette a magyar trónra. Bela Uroš testvérét Dészát 1159-ben Raška nagyzsupánjának tette meg mivel ő a keleti egyház pártolója volt és odaígérte a görögöknek Dendru területét. Azonban, alig lett nagyzsupán, Dendrát magának tartotta meg és követeket küldött a Németekhez, hogy nyugaton találjon magának feleséget. Az mellett a Magyarok előtt az ő királyukat a saját uralkodójának nevezte Desa. A hatalma pedig igen erős lett Szerbiában. Srećković történész véleménye erről az, hogy a görög császár akkor megharagudott Dészára ugyanakkor a környezete is akik a görög császár udvarával tartottak. A magyarok elleni harcokban, szerb katonai segéllyel, a görög császár Desát Carigrádba vitte rabságra. És ”a saját emberének a szerb prinčevim-hercegek között Nemanját tüntette ki, habár nem tette meg azonnal nagyzsupánnak”. Ez történt 1162-ben. Nikiti Honijat szerint Desa úgy nyilatkozott, hogy a nyelv esküszik de az ész mást gondol. Raskában voltak még mások is akik a trónt igényelték. Az első között Radoszláv nagyzsupán. A görögök viszont azokat segítették akiről úgy gondolták, hogy a támaszuk lehet. Stefan Nemanja 1166-ban lett Raska nagyzsupánja. de 1170-ben, Desa példáját követve, Nemanja elfordult Bizánctól. I.Manuel-Manojlonak a Magyarokkal történő hadakozása azonban elvette Raskától a magyar támogatást, és így 1172-ben Nemanja kényszerülve volt meghódolni előtte. Már 1168-ban Nikita Honijat szerint Nemanja bátrabb lett mint valaha, szabadidejét rútságokra használta ki, telhetetlen vággyal fűtve, hogy minden körülötte lévő részekre kiterjedjen, a sajátjaira támadt, karddal fordult a saját törzsbeliekre, határt nem ismerve alárendeltté tette Horvátországot elfoglalta Kotort.....

Korábbi fennhéjzását enyhíteni akarva, Nemanja végül a császár lába elé hajtja fejét és kegyelemért könyörög

Manuelnek hadseregével sikerült elérnie, hogy Nemanja azon félelmében, nehogy leváltsák Szerbia első emberének kijáró hatalmáról, meghajolt a császár előtt, aki figyelemmel kísért, nehogy a Német király vagy a Hunok felé hajoljon. Végül Nemanja úgy félt tőle, miként a vadállatok sem félnek az állatok királyától. Ezek után Nemanja nem kezdeményezett semmilyen hadjáratot többé Bizánc ellen, írja S. Corović, mitöbb, igazi

vazalus volt, 1176-ban Kis Ázsiában a Törökök elleni hadjáratban a bizánci seregben szerb katonai egységek is részt vettek.

Bizánc erős császáranak I.Manuelnak 1180-ban bekövetkezett halála megkönnyítette Nemanja betöréseit Bizánc és Zeta területeire

Manuel halála után Nemanja Belgrádot, Ništ és Szerdiket pusztította, nyitott volt az út Zeta felé

Manuel örököse a 11 éves fia II.Alexiosz Komnénosz császár volt, aki gyenge a trónra, helyette a latin édesanyja Antiochiai Mária császárné szerezte meg a régensséget és a kegyencével, a férjének I.Manuelnak az unokatestvérével (egyesek szerint a szeretője volt) Alexiosz Komnénosz prótoszebasztosszal irányította az állami ügyeket. A helyi sanyargatott lakosság mind nagyobb gyűlölettel nézte a nyugati zsoldosokat és privilégiumokat élvező itáliai kereskedőket. Külpolitikai kudarcokban 1181 elején már, III.Béla magyar király visszahódította az elveszett Horvátországot, Dalmáciát és Szerémséget két év múlva a Szerbek és Magyarok betörték Bizáncra és "végigpusztították Belgrádot, Branicevót, Nist és Szerdikát", ezzel újra megnyílt az út Zeta felé. Nemanját ebben a Normannok is segítették akik 1185-ben elfoglalták Drácsot, Krf és Kefalonija szigeteket, minek következtében szárazföldön és tengeren Szolunig értek amelyet 1185 aug. 24-én vettek be. Carigrádban röviddel ezután szept. 12-én Andronikusz császár szörnyű halálát ugyanaz az utcai tömeg állati kegyetlensége vitte végbe amelyik pár évvel azelőtt még mint a császárságuk megmentője hajlongott előtte. Az uralkodóházon belül összeesküvésben utcai harcok robbantak ki, de Alexiosz gyermek császár féltestvérét, Komnéna Máriát és férjét, a thesszalonikéi pronoia-birtokos Monferrati Rainer kaiszar szervezőket levertek. Nemanja fia az elsőnekoronázott Prvovéncsáni jegyezte le az apjáról, de Ostrogorski is írta, a Nemanja és a magyarok közreműködését Sofia elfoglalásában, és miután a magyarokkal szakított, hogyan fosztogatott, pusztított és gyujtogatott tovább Nemanja. Sor szerint: Pérnik, Stobi, Zémun, Vélbuzsd, Zsitomitszki városa, Szkoplye városa, Donjem Pologban Lészki városa, továbbá Grádác, "Prizren és Niš dicső városa, Szvrljig városa, Rávní városa és Kozli város. Ezeket a városokat lerombolta és alapjaiból kigyökerezte, mert kő kövön nem maradt, amit le nem rombolt. És a mai napig fel nem épültek"- írja Nemanja fia, az apját dicsőítve! Kicsit zavarosan folytatódnak a további foglalások, a prizreni terület, habár Prizren már le volt rombolva, majd a niši terület, és akkor következik a sorban Diokletia és Dalmácia.....

MI OKOZTA A ZETÁVAL VALÓ KEGYETLEN BÁNÁSMÓDOT?

Az itt közreadott dokumentumokból látni, hogy Zeta elfoglalása a Szofia, Nis és Szkoplye területeinek elfoglalásával lett ugyanabba a sorba besorolva. Ime hogyan kezdte Čirković-Tyirkovity (1970) a Nemanjityok országához tartozó Zetáról szóló közreadását, A duklyai hagyomány eltűnése címmel - Nestajanje dukljanske tradicije: "Nemanja családját minden kétséget kizárva, rokoni szálak fűzték az utolsó dukljai uralkodókhoz. Nemanja jogot formált magának "Diokletiára és Dalmáciára, a saját szülőhelyére, nagyapái hagyatékára." Azonban mindez mellett amikor Zetát a saját országába egyesítette (?), az megszállásnak volt tekintve mégpedig "a görög ősök" alapján akik itt a városokat felépítették és a saját hatalmukban "mint görög területet" tartották. Tyirkovity itt láthatóan enyhíteni igyekszik a városrombolásokat, kicserélte az ősöket "a pusztításokat" azzal magyarázza, hogy azt nem kell szó szerint értelmezni, mivel a Prvovéncsáni is azt írta az apjáról, hogy "a saját embereit sértetlenül hagyta arra, hogy az ő hatalmát szolgálják." Először is: Csak női ágon voltak a Nemanjityok rokonságban a Vojiszávljevityekkel amit az is bizonyít, hogy a bárni nadbiskup Grgur azt írta, hogy Mihailo knézt az "ujak"-ja (ab avunculis molestus) bántalmazza, (az "uják" anyai ágon a nagybácsi, apai ágon a nagybácsi "stric"), tehát az anyja testvére és nem az apjé! Anyáról viszont a Nemanjityoknak voltak férfi-testvérei Franciaországban, Bolgáriában, Görögországban, Albániában, Zetán, Magyarországon. A rokonság anyai ágon az eltávolodás és nem a közeledés jele! Ha anyai ágon lehetne igényt tartani az anya földjére, akkor a Bolgárok igényt tarthatnának Dušan cár császárságára és Stefan Décsánszki Szerbiájára, mivel az anyjuk bolgár volt, Velence pedig Stefan Uroš Szerbiájára mivel az ő anyja Dandolo dózsé unokája volt. (számunkra fontos érvelések, ismerős hasonlatok???)

Tehát, Sima Tyirkovity előítélettel enyhít Nemanja kegyetlenségén, Zeta megszállásával kapcsolatban

Tyirkovity mind ezt, feltételezzük, jól tudja, de jól jön neki hogy a rokonság felsorolásával enyhítse azt amit a folytatásban kényszerült idézni, ugyanazon az oldalon, hogy Nemanja lerombolta Zeta városait és **"izmenio slavu njihovu u obraz zapustenija! – kicserélte dicső múltjukat irányítható, sívár, lakatlan, terméketlen, meddő, kopár, puszta arculatra" (ismerős, akár a Habsburgok a Hollós-Corvinusokat!) ...** Másodszor, itt Diokletia és Dalmácia egybe lettek kapcsolva, hogy azt lehessen gondolni Diokletia a Nemanja nagyapai öröksége, holott a Nemanják családfája Nemanjának Hercegovinai származására mutat. Harmadszor, a kegyetlenkedéseket azzal igazolja,

hogy a Zétá-i városokat a görögök építették és erőszakkal tartották a hatalmukban és azért nevezték azt görög területnek. (ismerős mifelénk is a "turkisch-schvabia" meg a sok más török ilyen meg török amolyan elnevezés???) Azonban a görögök azt a területet a szlávok érkezése előtt alapozták (miként a mi területünket a Magyarok alapozták a szlávok és germán-schvabia gyarmatosok érkezése előtt) Zeta területe a görögök elleni harcban vívta ki az önállóságát. A XII. században Bizánc mindössze 30 évig uralta Zétát I.Manuel császár idejében aki Rascia területét is uralta. Akkor miért nem rombolták le Raskát is, ahol az egész XII. században és a XIII század elején is görög volt az episkop – egyházfő – aki Stefan Nemanjával együtt működött a bogumilek üldözésében. Éppen a Nemanjityok révén került Görög befolyás Zétára. A Görög hit lett államivá fogadva. Ki építette Hilándárt? Negyedszer, hogyan lehet azt állítani, hogy a nép sértetlen maradt amikor a házaikat felgyújtották. Tyirkovity hamisított ebben a részben mert kihagyta a Prvovéncsáni által közölt részt: az ő apja sértetlenül hagyta a népet, "hogy félelemben szolgálja az ő országát és fizesse a kijelölt adóterhet....mert a nép újabb pusztítással van fenyegetve, ha nem fizet...

Nadbiskup Grgur levelét kell elolvasni amit a szpliti Gvalterij kanonokhoz írt. Képtelenek fizetni a kirótt terhet, amit erőszakkal magának követel (nunc cum violentia exigite).....

Tehát Tyirkovity előzetes szándékkal enyhíti Zétá megszállásának kegyetlenségét, felnagyítja a női ágon való leszármazás jelentőségét (itt az adott kor szabályait tartjuk szem előtt – nem mai gondolkozással értékelünk-középkor – kora újkor – primogenitura – apai ág – nálunk Anjou Mária királynő (1382-1395) elfogadott uralkodása, ám a Pragmatica Sanctio-s Habsburg MáriaTerézia királynő (1740-1780) uralkodása, a Déli végeken a Hollós-Corvinus-Hunyadiak létének és hagyományainak legkegyetlenebbül rombolásának évtizedeit jellemezte)világos, hogy a Görögök harcoltak itt 30 évig a XII. században és más területeken is, de nem építhették újra az ötszáz évvel Jézus ideje előtti tenger mellék városait a szlávokat Zétán pedig nem görögösíthették el olyan rövid időn belül, habár a hagyományban feldolgozott népdalok kizárólag az ellenük folytatott harcokról szólnak.

Ha a Vojiszávlyevityek Szerbek lettek volna akkor Prvovéncsáni nem Ráskái hanem Duklya-Zetai lett volna

VUKAN NEZADOVOLJAN ŠTO JE NJEGOV MLADI BRAT NASLIJEDIO PRIJESTO U RASU. RAT MEĐU NJIMA: Vukan je bio nezadovoljan ovim očevim izborom, jer je smatrao da je, kao prvorodeni, imao pravo na glavnu vlast velikoga župana. I ovo pokazuje sasvim jasno da je centar države. Da je Zeta bila srpska zemlja, prijestonica bi se iz zabačenoga Rasa mogla prenijeti na obalu, kad je već mogla, kasnije, da se prebacuje u Skoplje, pa bi se slobodnije koristila stara kraljevska titula Vojislavljevića. Nemanja je, međutim, mislio drukčije i logičnije. Prvorodeni sin ide tamo gdje je postojala međunarodno priznata kraljevina i koristeći se tom titulom bez posebne potvrde o prenošenju, sve dokle to bude moguće, a Stefan je oženio vizantijsku princezu, šćer Aleksija III. Andeja, koji je prethodne godine prevratom došao na carigradski prijestolje, pa će tako oba sina imati izgleda na titule, jedan sa osloncem na Rim, drugi sa osloncem na Carigrad! B. Ferjančić kaže: "U politici prvih Nemanjića oblast (?) Zete ima važno mjesto jer je tu još ranije postojalo kraljevstvo na čije se tradicije, prema vesti Domentijana, poziva izaslanik Metodije kada u ime Stefana Nemanjinu traži kraljevsku krunu u Rimu."

Dakle, po njemu je jedna oblast srpske države bila kraljevina, i ta se titula nije protezala na ostali dio države! Prudentis est nonnunquam silere. Vukan se, očigledno, nije s time mirio. Pogotovo što se i Stefan okrenuo Rimu i Ugarskoj i već 1200. ili 1201. oćerao ženu Evdokiju i oženio unuku dućda Dandolai! Vukan je ućvijelenu Evdokiju ispratio do Draća, a preko ugarskoga kralja Emerika uticao na papu Inoćentija III da Stefanu ne da kraljevsku krunu.

Da su Vojislavljevići bili Srbi, Prvovjenčani onda ne bi bio iz Raške nego iz Duklje-Zete

Moćda je ono poznato Vukanovo pismo papi iz 1199. kojijem potkazuje bana Kulina i udovici kneza Miroslava (!) kao bogumile, bilo preventivno, jer ga je iskoristio da istakne svoju krvnu vezu sa papom i indirektno izbaci iz sedla mlađega brata. A Stefan je isključio Kotor iz Vukanove vlasti 1201. godine, jer je Lauro Zan, građanin Venecije "položio zakletvu velikom županu Stefanu i njegovim sinovima, odnosno građanima Kotoru, da će verno obavljati dućnost kneza u tom gradu", što je švakako bilo uzrok rata. Stefan je stao svoje ljude u Rim da mu izdejstvujju kraljevsku titulu i njegova molba bila je povoljno primljena; čak je bio određen i legat koji će odnijeti tu krunu, ali je ćitava operacija, na intervenciju ugarskoga kralja, odloćena do 1217. godine! Ćirković pretpostavlja da je do ove veze Vukana i Emerika došlo preko Huma i da je Vukan imao dva ćilja: da se proglasi kraljem u Rasu i da "uspostavi vrhovnu vlast ugarskih kraljeva nad Srbijom". I zaista, od 1202. Srbija je sve do 1918. navoćena u titulama ugarskih kraljeva kao njihova oblast.

Da je Vukan bio jako ozloćećen, dokazuje ćinjenica da je uz pomoć maćarske vojske oćerao brata iz Raške, na što je Stefan reagovao pišući da je Vukan prećrlio oćev zavjet i doveo "inoplemenike na oćaćstvo svoje". I ne samo to. Vukan je pućstio svoju sopstvenu zemlju, vjerovatno u toku sukoba sa Stefanovim pristalicama. Da se zaista radićlo o "inoplemenim pukovima" dokazuje Emerikovo pismo papi, da je "zemlju velikog župana" ponovo prisvojio, nazivajući se i kraljem Srbije! Dakle, Vukan nije poklanjao paćnju dukljanskoj kraljevskoj tituli, kao tućdoć! Vukan je ostao bez ugarske pomoći 1204. godine, a krstaši su 13. aprila iste godine zauzeli Carigrad. Time je nestala velika vizantijska imperija. Vukan se zadovoljio Zetom, bez prava na Hvosno i Toplicu. Posljedicke graćanskog rata, veli Blagojević, bile su strašne, do te mjere da je u pitanje dovedeno i postojanje srpske države i srpskoga naroda.

VUKAN NINCS BELENYUGODVA? HOGY AZ ÖCCSE ÖRÖKÖLTE RASKA TRÓNUSÁT, HARC KÖZÖTTÜK, elsőszülöttként Vukan jogot tartott magának a fő nagy-zsupán uralomra Itt nyilvánvalóvá vált az, hogy hol volt az ország központja. Ha Zeta szerb föld, akkor a székhelyet az elhagyatott Ras területről áttették volna a tengerpartra, ha már később áttehették Szkoplyéba, és akkor a régi Vojiszávlyevity királyi titulust is szabadon használhatták volna. Nemanja azonban másképpen és logikusan gondolkodott. Elsőszülött fiát tette oda ahol már nemzetközileg elismert ország létezett és ő újabb megerősítés nélkül szabadon használhatja a Vojiszávlyevityek régi királyi titulussát, mindaddig amíg az lehetséges lesz. Stefan fiát pedig összeházasította **III.Alexije Angelo bizánci császár** Eudokia nevű leányával, aki pár éve II.Izsák fivére megvakíttatása után felesége Euphroszüné Dukaina Kamaterina segítségével vette át a trónust Konstantinápolyban,

Útja a trónig [forrásszöveg szerkesztése]

Alexiosz életéről nem sokat tudunk. I. Alexiosz legkisebb lányától, Theodóra Komnénétől és az Angeloszok hatalmát megalapozó Kónsztantinosz Angelosztól származott Andronikosz nevű apja, aki tisztként szolgált Anatóliában. I. Andronikosz (1183–1185) véreskezű uralma ellen apjával és fivérével, a nála fiatalabb Iszaakiosszal együtt fellázadt, de a felkelés leverése után menekülnie kellett. Keleten, különböző muszlim fejedelmeknél bujkált. Eközben 1185-ben a népharagot meglovagolva Iszaakiosz megdöntötte Andronikosz hatalmát, és II. Izsák néven megszerezte a császári trónt. Alexiosz **szebaszktratóri** rangot kapott fivére udvarában, azonban többre vágyott. 1195. április 8-án a bolgár hadjáratra készülő Izsákot elfogta, megvakította és bebörtönöztette. A hatalomátvitel megszervezésében és lebonyolításában energikus felesége, **Euphroszüné Dukaina Kamaterina** segítette Konstantinápolyban.

Uralkodása [forrásszöveg szerkesztése]

Alexiosz gyenge, élvhajász és pazarló uralkodónak bizonyult. A külpolitikai kihívásokkal képtelen volt megbirkózni: mivel a bizánci sereg szétzilált, jobb híján diplomáciai megoldásokkal próbálkozott. Ezek azonban nem hoztak sok eredményt. A bolgárok 1195-ben és 1196-ban feldúlták Szerhész környékét, mire a császár tárgyalásokba kezdett velük. Mivel nem jutottak eredményre, Alexiosz kormányzata jobbnak látta meggyilkoltatni a balkáni nép vezéréit, **Pétert** (1196), majd öccsét, I. **Iván Aszent** (1197). Péter gyilkosát, **Ivanko bojárt** azonban nem tudta trónhoz juttatni a sereg gyengesége miatt, így miután Konstantinápolyba menekült, inkább elismerték Philippopolisz (a mai Plovdiv) helytartójának és a balkáni hadsereg parancsnokává tették. Ivanko azonban rövidesen inkább áttért az Aszen meggyilkolását követően cári címet szerző **Kalojan** oldalára. Haddal nem is lehetett vele leszámolni, végül cselelt fogták el, így sikerült visszaszerezni a területeit.

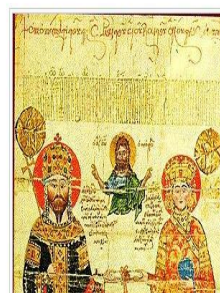
A bolgárok függetlenedésekor egy **Dobromir Hríz** (Khrúszosz) nevű bojár a **Vardar** vidékén önálló területet hasított ki magának. III. Alexiosz megpróbálta Dobromirt a terület bizánci helytartójának elismerni, és még Iszaakiosz nevű fia lányát, Theodórárt is hozzáadta. Hríz azonban hozzá csatlakozó bizánci tisztekkel inkább a terjeszkedést választotta: **Makedónia** jelentős részét elfoglalta (**Bitola**, **Prilep**), és **Hellaszba** is betört. Hríz szintén Kalojan mellett foglalt állást, aki 1202-ben meghódította területeit. Az erőltetett bizánci rezsim a másik balkáni dinasztikus kapcsolatot sem tudta hasznosítani: hiába volt az 1196-ban trónra lépő szerb I. **István** Alexiosz veje, a császártól nem remélhetett segítséget a fivére, **Vukan** és a magyarok elleni harcban.

Száműzetésben [forrásszöveg szerkesztése]

Hamarosan megpróbálta visszaszerezni trónját: a lázadó **Murtzuphlosz** hadvezérrel vette fel a kapcsolatot, de nem járt sikerrel. **Görögországban** jártában időközben hozzá csatlakozott feleségével, Eufrozínával együtt a **Balkán** nagy részét uráló **thesszalonikéi királynak**, **Montferrati Bonifác**nak megadta magát, majd az épeiroszi despotához, **Dukász Mihály**hoz, végül pedig vejéhez, **Laszkarisz**hoz menekült, aki **Kis-Ázsiában** harcolt a latinok ellen. Az **ikóniumi** szeldzsuk szultán támogatásával követelte Laszkarisz koronáját, aki levérte és foglyul ejtette őt. Kolostorba száműzve élte le élete hátralévő részét. Halálának időpontja nem ismeretes.

Házassága, gyermekei [forrásszöveg szerkesztése]

Bizánci császár
Uralkodási ideje
1195. április 8. – 1203. július 17.
Elődje
II. Izsák
Utódja
IV. Alexiosz, II. Izsák
Életrajzi adatok
Született
1153
Elhunyt
1211 (58 évesen)
Nikaia
Házastársa
Euphroszüné Dukaina Kamaterina
Gyermekei
1. Eiréné
2. Anna
3. Eudokia

(itt a wikipediából, ’’1196-ban trónra lépő’’ de még nem koronázott veje ’’I.István’’ - **azaz a Stefan Nemanjity aki III.Alexije-től nem remélhetett segítséget Vukan és a magyarok elleni harcban, felesége volt Eudokia)**

Stafan Nemanja terve szerint tehát, - folytatjuk Dr Radoslav Rotkovity Montenegrói tanulmányából:

így mindkét fiának kilátása van a királyi titulára, az egyiknek Rómára támaszkodva, a másiknak pedig Carigrádra támaszkodva!

B. Fernjančić írja: ’’Az első Nemanjityok politikájában Zéta (?) területének fontos szerepe van, mivel itt már régebben királyság volt, amelynek -Domentijan szerint- a hagyományára hivatkozott a kiküldött Metohije Rómában, amikor ott Stefan Nemanja részére kérte a koronát.

Tehát, szerinte Szerbia egy része már királyság volt, amelyik titulus nem volt érvényes az ország többi területére! Prudentis est nonnunquam silere. **Vukan ezzel azonban láthatóan nem volt megelégedve.**

Főként mivel Stefan is Róma és Magyarország felé fordult és már 1200-ban vagy 1201-ben elzavarta Eudokia nevű feleségét és Dandolo dózsé unokáját vette feleségül!

Vukan pedig Eudokiját Drácsig kísérte, Imre magyar királyon keresztül pedig odahatott III.Inocentija-Ince pápára, hogy Stefannak ne adjon királyi koronát.

(– III.Ince 1198-1216, pápa vajon mennyire hallgathatott a magyar királyra – vagy akárki másra?)

Ezen felül 1202 májusában Ince elküldte *Venerabilem* című **dekrétumát** Zähringen hercegének, amelyben a pápa leírja a német hercegeknek az egyt dekrétum öt pontban foglalta össze Ince gondolatait, amelyek kifejezik a pápa pontifikátusának egész filozófiáját.

- Elsőként a pápa elismeri, hogy a német hercegeknek joguk van megválasztani a német királyt, aki később német-római császár lesz.
- Ezt a jogot a hercegek az Apostoli Széktől kapták, amikor a **bizánci** császár jogait a pápák átruházták **Nagy Károlyra**.
- A megválasztott király személyének tüzetes vizsgálata és annak eldöntése, hogy a király valóban méltó a császári címre, a pápa joga. Az egyház hogy a király egyházi átokkal van sújtva vagy **eretnek** tanokat követ, joga van megtagadni ezeket.
- Ha a pápa nem találja méltónak a királyt a császári koronára, akkor a hercegeknek új királyt kell választaniuk, vagy ha ezt megtagadják, akkor me
- Ha a hercegek két királyt is választanak, akkor a pápának először meg kell próbálnia egyezsége bírti a hercegeket. Ha ez nem sikerül, és egy b döntson a jelöltek között. A pápa hivatalának szentségéből fakadóan dönt a két király között, amelynek alapját nem a törvényesség képi, hanem

Ince dekrétumát a hercegek nagy része elfogadta, hiszen Ottó hatalma akkorra nem csupán az egyház támogatását nyerte meg, hanem a hercegek r személyisége, és közvetlen politikája során még legkövetlenebb barátjai közül is álltak át Fülöp oldalára. Az egyházat is megsértette, ezért Ince trónról Fülöp javára. 1208. június 21-én azonban Wittelsbach Ottó meggyilkolta Fülöpöt, és ezzel eldönt a hatalmi vetélkedés. November 11-én a frank Ince is meghívta őt Rómába, hogy fejére helyezze a császári koronát.

1209. október 4-én Ottót a Szent Péter-bazilikában császárrá koronázták, azonban a ceremóniát hosszas tárgyalások előzték meg a Lateránban. Inc végleg le kellett mondania Spoleto, Ancona és a matildi javak birtoklásáról. Ottónak ígéretet kellett tennie, hogy Szicília trónját nem tekinti sajátjának,

”a bizánci” császár jogait Kr.u. 800-ban! ”átruházták” Nagy Károlyra ... és a német hercegek ezzel bibelődtek 1202-ben 1208-ban Wittelsbach Ottó meggyilkolta Fülöpöt, de Szicília trónja mégsem lehet az övé...hatalomharcokban ... hatalmi vetélkedésekben ... de 1202 májusától ha a pápa nem találja méltónak a királyt – még királynak sem – nemhogy császárnak... a lényeg itt talán, 1202-ben a bizánci császár jogai alapján működtek, vagy akartak működni 1202-ben, - de a pápa dönt 1202-ben – tehát 1202-ben Imre magyar király milyen alapon dönt...?....a pápa pedig a ”bizánci” császár jogai alapján dönt 1202-ben. De hol volt Hieronymus Wolf meg az ő ”bizánca” akkor még...

Hieronymus Wolf – Wikipedia

1

Hieronymus Wolf

aus Wikipedia, der freien Enzyklopädie

Hieronymus Wolf (* 13. August 1516 in Oettingen; † 8. Oktober 1580 in Augsburg) war ein deutscher Humanist und Philologe. Er gilt als Begründer der deutschen Byzantinistik.

Inhaltsverzeichnis

- 1 Leben und Werk
- 2 Charakter und psychische Störungen
- 3 Literatur
- 4 Weblinks
- 5 Einzelnachweise

Hieronymus Wolf.

Leben und Werk

Hieronymus Wolf wurde 1516 in Oettingen geboren. Schon im Kindesalter verlor der hochbegabte Junge seine Mutter, die an einer wahrscheinlich erblichen Geisteskrankheit litt und in eine Anstalt eingewiesen wurde, wo sie noch lange Jahre in geistiger Umnachtung lebte. Wolf besuchte die Schule in Nördlingen und war bereits mit 14 Jahren Schreiber auf der Burg Harburg.

Schon früh zeigte sich seine Neigung zu Philosophie, Geschichte und Humanismus. Einflußreiche Personen wurden auf das Talent aufmerksam und förderten es. Besonders in Nürnberg fand er wohlgesinnte Mentoren und Förderer. 1536 starb sein Vater an den Folgen eines Unfalls. Wolf kehrte pflichtbewusst nach Oettingen zurück, um sich um den vier Jahre jüngeren Bruder zu kümmern, der später ein bekannter Arzt in Nürnberg wurde. Von 1537 bis 1539 studierte er in Wittenberg, dem Zentrum der reformatorischen Aufklärung und des Humanismus in der Renaissance. Zu seinen dortigen Lehrern gehörte unter anderem Melanchthon.

Von 1543 bis 1545 war er Rektor in Mühlhausen, kehrte für kurze Zeit als Lehrer nach Nürnberg zurück, von wo er vor vermeintlichen Mordversuchen in Panik floh, reiste bald nach Tübingen, dann nach Straßburg. 1548 wurde er in Basel immatrikuliert, wo er seinen Freund und späteren Herausgeber seiner Werke Johannes Oporin

(1516 – 1580)

kennenlernte. 1550 bis 1551 betreute er begabte deutsche Studenten als Präzeptor in Paris, das er in einem erneuten Anfall von Verschwörungswahn und Todesangst fluchtartig verließ.

Er lehnte eine angebotene Stelle als Geschichtsprofessor in Basel ab und wurde 1551 Sekretär und Bibliothekar bei Johann Jakob Fugger in Augsburg.^[1] Der Nachkomme der berühmten Handelsdynastie war selbst der Literatur und Geschichte mehr zugetan als dem Handelsgeschäft. In seinem Bestreben möglichst alle bedeutenden Werke der klassischen Literatur zu sammeln, fand er in Wolf einen eifrigen Bundesgenossen. Wolf lebte in seinem Haus und erhielt ein sehr großzügiges Gehalt. Dieses nutzte er nahezu ausschließlich, um seine eigene Büchersammlung zu erweitern, deren erste Anschaffungen er sich buchstäblich vom Munde abgespart hatte. Einige Jahre später war Fugger mangels Geschäftssinns so hoch verschuldet, dass er inhaftiert wurde.

1557 nahm Wolf, seines Förderers verlustig, die Stelle als Rektor des St.-Anna-Gymnasiums an und wurde damit zugleich Augsburger Stadtbibliothekar. In dieser Funktion erwarb er sich große Verdienste. Er erweiterte die Bestände um wichtige Werke. Unter seiner Leitung erhielt die Augsburger Stadtbibliothek ein eigenes Gebäude, den ersten eigenständigen Bibliotheksbau Deutschlands.

Bereits in frühen Jahren hatte Wolf begonnen, griechische Schriften bedeutender Gelehrter der Antike und Spätantike ins Lateinische zu übersetzen. Zusätzlich versah er seine Transkriptionen mit zahlreichen Erklärungen, Kommentaren und Hinweisen. 1548 und 1549 veröffentlichte *Oporin* Wolfs kommentierte Übersetzungen wichtiger Werke von Isokrates und Demosthenes. Wolf hatte sich vorgenommen, systematisch Isokrates' gesamte Werke zu übersetzen. Ebenso fasziniert war er von der Kultur und Wissenschaft des über 1000 Jahre lang bestehenden Oströmischen Reiches, das als Nachfolger des antiken Römischen Reichs bis zum Spätmittelalter das dominierende Imperium des Abendlandes war. Seiner Arbeit ist es zu verdanken, dass viele Schriften dieser Zeit erhalten sind und späteren Historikern als Grundlage für die detaillierte Rekonstruktion jener Epoche dienen konnten. Wolf prägte auch den bis heute gängigen Begriff Byzanz bzw. Byzantinisches Reich, der auf dem Namen der vorchristlichen Siedlung Byzantion basiert, auf deren Resten die Metropole Konstantinopel errichtet wurde. Weder Kaiser Konstantin der Große noch seine Nachfolger bezeichneten ihr Reich jemals so; in ihrer Vorstellung repräsentierten sie das Römische Reich, und dementsprechend nannten sie sich selbst auch Römer (griech. *Romaioi* bzw. *Ῥωμαῖοι*). Auf Wolfs Vorarbeiten beruhen die Forschungen vieler späterer Gelehrter, aus denen sich der eigene interdisziplinäre Wissenschaftszweig der *Byzantinistik* entwickelte.

Wolf vezette be a mai napig hatályban lévő Byzanz – Byzantinisches Birodalom elnevezést. Nagy Konstantine császár az ő utódait viszont az ő Római Birodalmában hagyta hátra, hagyatékában az ő népe a RÓMAI Birodalom népe volt, akik magukat RÓMAIAKNAK nevezték, görögül ROMAIOI – *Romaioi* – rómaiak voltak. Wolf előmunkája csak sokkal később került az irodalomba amiből aztán a Byzantika tudományt formálták – ki-ki a saját szája íze szerint de mindenki alapos megtévesztésére, aki csak egy kicsit is akar EURÓPA középkori történetéről tudni.

Szállóigévé teszem Dr Radoszláv Rotkovity elismert és kiváló akadémikus egyik mondatát:

''A tények felett elkövetett erőszakot.''

Hieronymus Wolf lehet nagy történelmet írt, de a tények felett nagy erőszakot is elkövetett.

Nach jahrelangen inneren Kämpfen und Verhandlungen mit potenziellen Käufern, rang sich Wolf 1572 zum Verkauf seiner privaten Büchersammlung durch. Es lag ihm daran, dass diese vollständig blieb und nicht auseinandergerissen würde. Er akzeptierte den Kaufpreis von 600 Gulden, die er als jährliche Rate zu je 30 Gulden erhielt.

Hieronymus Wolf starb 1580 in Augsburg. Die verbliebenen Reste (ca. 600 Bände) seiner Privatbibliothek, die nach Schätzungen über 1000 Bände umfasste, befinden sich heute in der Staatlichen Bibliothek Neuburg an der Donau.

Charakter und psychische Störungen

Wie oben beschrieben, hielt es Wolf anfangs nie lange an einem Ort. Anhand seiner Autobiographie und erhaltener Notizen schließen Historiker auf eine erblich bedingte, wahrscheinlich von der Mutter ererbte Veranlagung zu psychischen Verhaltensstörungen. Er wurde zeitlebens von Depressionen, Selbstzweifeln und Verfolgungswahn geplagt. Obwohl er Kontakt zu bedeutenden Persönlichkeiten seiner Zeit hatte – neben den oben angeführten *Melanchthon*, *Oporin* und *Fugger* gehörte dazu beispielsweise auch Tycho Brahe – beklagte er sich stets über mangelnde Akzeptanz und Spott seiner Mitbürger. Seine Verschwörungsfantasien verursachten u. a. die panikartige Flucht aus Nürnberg, wo er sich eigentlich wohl fühlte und gerne geblieben wäre. Er bildete sich ein, man wolle ihn vergiften, sah Spinnen im Essen (das angeblich verhext war) und zeigte sogar klinische Symptome. Diese Störungen dürften verstärkt worden sein durch den festen Glauben an Magie und Astrologie, dem Wolf, wie viele seiner – auch gebildeten – Zeitgenossen anhing.

Er lebte zurückgezogen, in seine Arbeit vertieft und mied möglichst gesellige Runden mit Studien- und Fachkollegen, die tatsächlich über seine Weltfremdheit spotteten. Zudem hielt er sich selbst für hässlich. Zeitgenössische Porträts lassen in der Tat auf nicht sehr vorteilhaftes Aussehen schließen. Wolf schielte stark auf einem Auge, was seine Sehkraft in späten Jahren sehr beeinträchtigte. Gegenüber Frauen verhielt er sich stets zurückhaltend und scheu – über sexuelle oder auch nur platonische Beziehungen liegen über lange Zeit keine Indizien vor. Erst spät, nachdem er Fuggers Haus verlassen und einen eigenen Haushalt gründen musste, näherte er sich seiner Haushälterin und verliebte sich schließlich in sie. Eine Heirat wurde ihm von den Verantwortlichen der Stadt Augsburg – seinem Arbeitgeber – jedoch wegen des Standesunterschiedes verwehrt. Er lebte bis zu seinem Tode mit ihr zusammen, hinterließ aber keine Kinder.

Einer seiner Förderer war Jakob Degen.

**Verschwörungsfantasien szenvedéseiben ... meg a boszorkányságok ... a verhext-ek
.... üldöztetési mániája Oporin meg Fugger után... a betegsége**

Jakob Degen egyike azoknak aki folytatta az ő munkáját.

Te meg magyar forogj és vesződj csak azon, hogy miért volt annyiszor és akkora részletezésekkel a középkor humanista értelmiségei által kihangsúlyozva, példának párhuzamul ősbibb "Corvino"- nagy nemes családokhoz hasonlítva, a mi Corvinus-Hollós hadvezérünk és királyunk családja.

Tájékozódásunknak nincs itt még a vége, néhány ritkaság még ezután következik

a Montenegrói akadémiával folytatjuk itt a tudnivalókat 1202-ből:

indirektно izbaci iz sedla mlađega brata. A Stefan je isključio Kotor iz Vukanove vlasti 1201. godine, jer je Lauro Zan, građanin Venecije "položio zakletvu velikom županu Stefanu i njegovim sinovima, odnosno građanima Kotora, da će verno obavljati dužnost kneza u tom gradu", što je svakako bilo uzrok rata. Stefan je slao svoje ljude u Rim da mu izdejstvuju kraljevsku titulu i njegova molba bila je povoljno primljena; čak je bio određen i legat koji će odnijeti tu krunu, ali je čitava operacija, na intervenciju ugarskoga kralja, odložena do 1217. godine! Ćirković pretpostavlja da je do ove veze Vukana i Emerika došlo preko Huma i da je Vukan imao dva cilja: da se proglasi kraljem u Rasu i da "uspostavi vrhovnu vlast ugarskih kraljeva nad Srbijom". I zaista, od 1202. Srbija je sve do 1918. navođena u titulama ugarskih kraljeva kao njihova oblast.

Da je Vukan bio jako ozlojeđen, dokazuje činjenica da je uz pomoć mađarske vojske očerao brata iz Raške, na što je Stefan reagovao pišući da je Vukan prekršio očev zavjet i doveo "inoplemenike na otačastvo svoje". I ne samo to. Vukan je pustošio svoju sopstvenu zemlju, vjerovatno u toku sukoba sa Stefanovim pristalicama. Da se zaista radilo o "inoplemenim pukovima" dokazuje Emerikovo pismo papi, da je "zemlju velikog župana" ponovo prisvojio, nazivajući se i kraljem Srbije! Dakle, Vukan nije poklanjao pažnju dukljanskoj kraljevskoj tituli, kao tuđoj! Vukan je ostao bez ugarske pomoći 1204. godine, a krstaši su 13. aprila iste godine zauzeli Carigrad. Time je nestala velika vizantijska imperija. Vukan se zadovoljio Zetom, bez prava na Hvosno i Toplicu. Posljedice građanskog rata, veli Blagojević, bile su strašne, do te mjere da je u pitanje dovedeno i postojanje srpske države i srpskoga naroda.

SIN STEFANA NEMANJE, I SAM STEFAN NEMANJA, POSTAJE 1217. PRVI SRPSKI KRALJ, PRVOVENČANI: Konačno je sin Stefana Nemanje, i sam Stefan Nemanja, postao kralj godine 1217. godine. Domentijan, Savin učenik i biograf piše da je Sava molio papu: "Da vjenčaiet brata svojego kralievstvo po prvomu otačstvu kralievstva ih, v niemže i otac ih rodi se po božstvovnomu smotreniju v meste rekomem Dioklitii iže zovet se veliko kralievstvo otrpva".

Poslije izvjesnoga vremena naređeno je Teodosiju da preradi Domentijanov životopis sv. Save i izostavi pomen pape i miroljubiv stav prema katoličkoj crkvi, jer to poslije propasti Latinskoga carstva 1261, "više nije odgovaralo zvaničnome stavu srpske crkve". Ali nije urađen samo taj jedan falsifikat nego je prvo navedeno da je Sava osamostalio srpsku pravoslavnu crkvu pa onda krunisao svojega brata, iako je papa poslao krunu 1217. a Sava se otrgao ispod jurisdikcije Ohrida dvije - tri godine kasnije! Mnogi istraživači smatraju da Sava nije ni prisustvovao krunisanju svojega brata, jer se nije slagao sa njegovim osloncem na papu! "Kad su ti pregovori (oko krunisanja - p.n.) privedeni kraju, Sava je ljut otišao iz Raške." Blagojević ponovo falsifikuje istoriju pa veli da je "kraljevsko dostojanstvo pripadalo i srpskim vladarima u Duklji znatno ranije (1077), ali je ono bilo teritorijalno ograničeno na "Duklju i Dalmaciju" i personalno vezano za dinastiju Vojislavljevića"! Da su Vojislavljevići bili Srbi, Nemanjići bi koristili njihovu kraljevsku titulu! A Stefan, Nemanjin sin, ne bi bio Prvovenčani, već bi Prvovenčani bio Mihailo Vojislavljević!

SAVA JE OSAMOSTALIO PRAVOSLAVNU CRKVU U RAŠKOJ NA NEKANONSKI NAČIN, ALI U DRŽAVNOM INTERESU, KORISTEĆI IZGNANSTVO VIZANTIJSKOGA CARA I PATRIJARHA, KOJIJEMA JE BILA POTREBNA MATERIJALNA POMOĆ:

Poslije falsifikovanja Stefanovoga krunisanja, kao da je bilo prije odvajanja pravoslavne crkve u Raškoj od Ohrida, uslijedilo je i falsifikovanje toga osamostaljivanja.

Tvrđi se da je Sava bio arhiepiskop prije no je Prvovenčani krunisan - zaista mnogo falsifikata!

Latini su 1204. osvojili Carigrad i u Aja Sofiji je 16. maja krunisan za cara Latinskoga carstva grof Balduin Flandrijski, kojega je podržavao mletački dužd. Mlečanin Toma Morozini postao je prvi latinski patrijarh u Carigradu. Teritorija Vizantije podijeljena je među saveznicima.

már a küldött is ki volt jelölve, a koronaküldés mégis el lett halasztva 1217-re, amiben Tyirkovity megállapítása szerint is, Hum lehetett a kapocs Vukán és Imre király érdekében. Vukán Ras királyává akarta magát kinevezni, Szerbia fölé pedig a "Magyar királyi felsőbbiséget akarta létrehozni". A valóságban is 1202-től egészen 1918-ig a Magyar királyok titulái között Szerbia mint az ő területük van megnevezve. (csak nem a Magyar király titulusaiban, mert ilyen 1490 után nincs, nem volt)

Vukán sérülékenységet bizonyítja, hogy a Magyar király hadseregének segítségével elzavarta az öccsét Raškából, és Vukán is pusztította a saját földjét, támogatói segítségével. Imre király levele a bizonyíték itt amit a pápához írt "a nagyzsúpán földjét újra elfoglalta, és Szerbia királyának nevezte magát!" *(feleltébb érdekes és elgondolkodtató ez, csak egy gondolatnak, nem, nem biztos, hogy a magyar lelkiségnek felel meg mások földjének a kisajátítása, erre nem vagyunk büszkék, sohasem voltunk, ezt a továbbiakban élő példával bizonyítjuk is – a Kurvingrád példájával - DE AKKOR MI VAN A HOLLÓS-CORVINUSOK FÖLDJÉVEL, már pedig ők a mai történelmet-mese-mese-mátkáktól bizony TÖBBET, SOKKAL TÖBBET ÉRDEMELNEK, mindenkitől.....)*

1204-ben Vukán magyar támogatás nélkül maradt, a keresztések pedig abban az évben április 13-án elfoglalták Carigrádot. Ezzel eltűnt a nagy Bizánci birodalom, Vukán megelégedett Zetával. A polgárháború amelyik kitört, kegyetlenségében a szerb állam és szerb nép fennmaradását is fenyegette.

STEFAN NEMANJA FIA ÉS MAGA STEFAN NEMANJA IS 1217-ben LETT AZ ELSŐ SZERB KIRÁLY, az ELSŐNEKKORONÁZOTT: Szent Száva tanítványa és életrajzának megírója, Domentijan írta le hogyan kérte Száva a pápát: "Da vjenčaiet brata svojego kralievstvo po prvomu otačstvu kraliestva ih, v niemže i otac ih rodi se po božstvovnomu smotreniju v meste rekomem Dioklitii iže zovet veliko kralievstvo otrpva."

Bizonyos idő után el lett rendelve, hogy Teodosije dolgozza át Szent Száva életrajzát, és hagyja ki belőle azt a részt ahol a pápa és a katolikus egyház iránti barátság van említve mivel az, a Latin császárság 1261-es pusztulása után, "többé nem felelt meg a szerb egyház hivatalos állásfoglalásának." Azonban nem csak ez az egy falsifikáció-hamisítás lett elkövetve, hanem úgy van előadva, hogy Száva először függetlenítette a szerb

pravoszláv egyházat és utána koronázta meg a bátyját, mindazmellett, hogy a pápa 1217-ben küldte a koronát, Száva pedig Ohrid joghatósága alól csak két – három év múlva vonta ki magát! Számos kutató szerint, Száva jelen sem volt a bátyja koronázásán mivel nem támogatta annak a pápára való támaszkodását! ”Amikor ezek a megbeszélések (a koronázás körül) befejeződtek, Száva dühösen távozott Raskából.”

Blagojevity – Blagojević ismét hamisítja – falsifikuje – a történelmet amikor azt véleményezi ” a szerb uralkodók Dukljaban már viselték a királyi méltóságot jóval korábban (1077-ben), de az területileg ’Dukljára és Dalmáciára’ volt korlátozva és személy szerint a Vojiszávlyevity dinasztiához volt kötve”! Ha a Vojiszávlyevityek szerbek lettek volna, a Nemanjityok használták volna az ő királyi címüket – titulájukat! Stefan Nemanja fia a Stefan Némányity pedig nem lett volna Elsőnekkoronázott, mert az Elsőnekkoronázott Mihailo Vojiszávlyevity lett volna!

SZÁVA RASKÁBAN A KÁNONJOG ELLENÉBEN FÜGGETLENITETTE A PRAVOSZLÁV EGYHÁZAT, DE AZ ORSZÁG ÉRDEKÉBEN, KIHASZNÁLVA A BIZÁNCI CSÁSZÁR ÉS A PATRIÁRKA SZÁMÜZETÉSÉT, AKIKNEK ANYAGI SEGÍTSÉGRE VOLT SZÜKSÉGÜK!

Stefan koronázásának a meghamisítása után, mintha az a Pravoszláv egyház Ohridtől való elszakadása előtt történt volna meg, következett annak az elszakadásnak a meghamisítása.

Állítva van, hogy Száva archiepiszkóp volt Elsőnekkoronázott koronázása előtt – igazán számos hamisítások!

Tvrđi se da je Sava bio arhiepiskop prije no je Prvovenčani krunisan – zaista mnogo falsifikata!

Latini su 1204. osvojili Carigrad i u Aja Sofiji je 16. maja krunisan za cara Latinskoga carstva grof Balduin Flandrijski, kojega je podržavao mletački dužd, Mlečanin Toma Morozini postao je prvi latinski patrijarh u Carigradu. Teritorija Vizantije podijeljena je među saveznicima.

NIKEJSKO CARSTVO, PREMA OSTROGORSKOM:

I sama Grčka bila je izdijeljena. Atikom i Beotijom zavladaše Burgundi, a Ahajom i Morejom Francuzi. Grci i bjegunci, nezadovoljni Latinima, zasnovali su nove države: Nikejsku i Epirsku despotovinu. Despot Teodor Laskaris krunisan je 1205. za cara u Nikeji, a Mihailo Andeo je osnovao Epirsku despotovinu. Zato novi centar u Nikeji nije obezbjeđivao punu državnu i crkvenu vlast, jer mu je konkurisao Epir. I po St. Stanojeviću epirski despotat je bio "takmac Nikejskom carstvu". A ovo je važno zbog položaja Teodora Laskarisa, koji se poslije petnaestak godina saglasio da se pravoslavna crkva u Raškoj privremeno izdvoji ispod jurisdikcije Ohrida. Ne zna se ni kada je to bilo niti zašto se Laskaris s time složio. Bila su nesigurna vremena a blago odneseno iz Carigrada svakako je bilo pri kraju. I nema drugoga objašnjenja nego da je Sava donio u Nikeju zlato, koje se i inače često pominje uz Nemanjiće i uz njihove zadužbine. Dakle, Laskaris je sklopio sa Savom nekakav usmeni dogovor o privremenom preskakanju kanonskih propisa, po kojima se pravoslavlje u Raškoj ne bi moglo osamostaliti bez saglasnosti ohridskoga patrijarha. Upuštajući se u takvu akciju, Sava je radio u interesu svoje države, a ignorisanje kanona može se jedino tumačiti kao za njega manje važno pitanje. No zbog toga on nije dobio tomos, to jest dokument o toj saglasnosti, pa se zato i ne zna kada je to bilo. Da je Sava dobio tomos, u njemu bi bio i datum i ime patrijarha. U odsustvu tomosa i Domentijan nagađa, ili prikriva istinu, pišući da je Sava otišao na Istok, ne navodeći ime grada. Teodosije je, izostavljajući papu, i zamjenjujući datume, napisao da je Sava pošao u grad Konstantinov, da ga je car Laskaris bogato obdario, a patrijarh German posvetio za arhiepiskopa. I sve je to, navodno, bilo prije nego je Prvovenčani krunisan, kako bi Sava mogao da ga kruniše! Zaista mnogo falsifikata od božjih ljudi na zemlji.

SMRT U ZETI NEZAPAZENOGA VUKANA. NASLJEĐUJE GA JOŠ MANJE ZAPAZENI ĐORĐE:

Vukan je imao tri sina: Đorđa, koji je živio u Ulcinju, Stefana koji je podigao Moraču i Dmitra, monaha Davida, koji je imao unuka kneza Vratka, oca kneginje Milice. O Vukanu ima u Zeti malo tragova. Nema ni žitija. Uglavnom, pominje se u vezi sa Vatikanom. Ali Dragoje Živković s razlogom veli da se Vukan držao pape kako bi udovoljio zetskoj vlasteli i crkvenim vlastima. Zemlja je bila katolička i on nije mogao da to smetne s uma. Pravoslavlje će se javiti tek oko 1233. u Zeti a kasnije na primorju. Dakle, djelovao je "u službi zaštite dukljanskih vjersko - političkih tradicija". Katolički sinod u Baru 1199. na kome su donesene odluke o ozdravljenju katoličke crkve u Zeti, pomagao je Vukanu da se približi papskoj kuriji, u isto vrijeme dokle Sava i Nemanja stvaraju srpski centar u Hilandar. Skadar je bio u rukama Stefana Prvovenčanog. Kad ga je Mihailo Andeo iz Epira osvojio, 1214. bio je ubijen pa je Stefan ponovo zadobio taj važan saobraćajni centar koji je neko vrijeme (1080 - 1150) bio zetska prijestonica. Vukan se ne pominje poslije 1207. u ugovoru između Kotora i Dubrovnika, da je signiran uz brata, velikoga župana Stefana. Istina, novootkriveni natpis u manastiru Studenici bilježi ga kao živa 1209. sa titulom velijega kneza, koju mu pripisuje i Sava, ali od 1208. u Zeti ga je ipak naslijedio Đorđe, koji je u julu te godine položio zakletvu vjernosti mletačkome duždu i njegovoj vladi. U zakletvi stoji: "Da ćemo zemlju koju sada posedujemo i onu koju ćemo ubuduće steći čuvati za istog gospodina dužda i njegove naslednike" (et quod terra quam nunc habemus et illam, quam nos acquiremus in antea, per eundem dominium ducem suosque successoribus tenebimus)!

Ako je neko 1241. sa Kosova bježao od Tatara nije mogao stati u Zeti jer su Tatari bili i tu

Teodor Laskaris despotat 1205. Nikejában császárrá koronázták, Mihailo Andeo-Ángyéo megalapította az Epiri despotátust. S.Stanojevity szerint Epir a ”Nikeja császárság vetélytársa volt”. Ez fontos Laskaris helyzete miatt aki beleegyezett, hogy úgy tizenöt év után a pravoszláv egyház ideglenesen kiváljon Ohrid fennhatósága alól. Nem tudni, sem azt, hogy mikor történt ez és azt sem hogy miért adta beleegyezését ehhez Laskaris. Bizonytalan helyzet járt, a Konstantinápolyból-Carigrádból elhozott kincs bizonyára fogyóban volt. Nincs más magyarázat mint hogy Száva aranyat hozott magával, ami amúgy is emlegetve van a Nemanjityokkal kapcsolatba. Tehát Laskaris valami szóbeli egyességet köthetett Szávával a kanonjog előírásának ideglenes átugrására, ami szerint az Ohridi patriárka beleegyezése nélkül ez nem lett volna kivihető. Dokumentumot erről Száva nem kapott amit Domentiján is találhat, vagy az igazságot takarja el, azt írva, hogy Száva keletre távozott, de nem nevezte meg a várost. Teodoszijé, kihagyta a pápát, kicserélte a

dátumokat, és azt írta hogy Száva Konstantin városába ment ahol Laskaris gazdagon megjutalmazta, és 'a patriarch Germán szentelte fel archiepiszkopnak' – 'a patrijarh German posvetio za arhiepiskopa.' És történt mindez állítólag mielőtt Elsőnekkoronázottat megkoronázták, azért hogy őt Száva koronázhassa meg!
 'Zaista mnogo falsifikata od božjih ljudi na zemlji.

Igazán sok hamisítás Isten embereitől a földön. "

ÉSZREVÉTELLEN VUKÁN HALÁLA ZETÁBAN, ÖRÖKÖSE A MÉG ÉSZREVÉTELENEBB FIA DORĐE:

Ha valaki 1241-ben a tatárok elől szökött Koszovóról, nem állhatott meg Zetán mert ott is Tatárok voltak

Zetán a pravoszlávlye csak 1233 körül volt jelenség, addig katolikusok voltak, 1199-ben Vukán a pápához közeledik éppen akkor amikor Száva és az apja Nemanja Hilándárban a szerb egyházat alapozták. 1207 vagy 1209 az utolsó őt említő év, Száva 1208-ban említi mint velikít aki knéz. Utóda Gyorgy fia volt aki ugyanazon év júliusban hűség-esküt tett a velencei dozsé és az ő uralmának " A földet amely most a tulajdonunk és amit a jövőben is megszerzünk, megőrizzük a dózsé uralmának és az ő utódainak." (et quod terra quam nunc habemus et illam, quam nos acquiremus in antea, per eundem dominium ducem suosque successoribus tenebimus"! (nagykikindai Latin nyelvet előadó Вукановић Вера professzornóm büszkeségére, a latint ma is úgy szeretem, mint szerettem akkor régen, az ő óráin – bárcsak néhai Kulcsár Péter színvonalán tudhatnám)!

11. Vukán Némányity nagyzsúpán (csak 1202-1204 között),

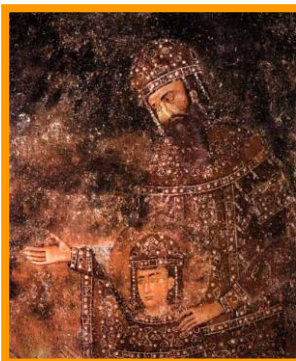
12. Sztéfán Radoszláv király (1228-1234),

13. Sztéfán Vládisláv király (1234-1243),

14. Sztéfán **I.Uroš** Némányity született 1220 körül, szerb király 1243-1276,

Balkán 1265-ben.

Sztéfán I.Uroš és a fia Dragutin 1273 körül, freskó a Szopotjáni monostorban.

14.ez az I.Uroš – a Prvovéncsáni Sztéfánnak (1165-1228) aki 1217-ben a szerbek Elsőnekkoronázott Stefan királya volt - és feleségének Ana Dandolo-nak a legfiatalabb fia volt, tehát Henrik Dandolo-nak az unokája volt. Amikor VIII.Paleolog Mihajlo 1261-ben megerősítette a császárságát, I.Uroš baráti jóviszonyt eszközölt ki vele és ezzel egyben Magyarországgal is. Amikor a szerbek megtámadták a Macsói bánságot I.Uroš fogságba esett, de IV.Béla magyar királyt támogatta a II.Ottokár cseh király elleni háborúban és 1261-ben a bécsi békekötésen is jelen volt. Akkor házassította össze az idősebb Sztéfán Dragutin nevű fiát a későbbi V.István magyar király leányával Katalinnal és megígérte, hogy nekik engedi át a szerb trónt. Amikor ezt az ígéretét teljesíteni vonakodott a fia fellázadt ellene és I.Urošnak Humba kellett menekülnie ahol monostorba lépett és 1277-ben meg is halt. (Bokor József és a Pallas nagy lexikona szerint). Miután a fiatalabb Milutin nevű fiát sikertelenül próbálkozott VIII.Paleolog Mihájlo Ana nevű leányával házassítani, I.Uroš akkor Paleolog ellenségeivel Szicília királyával Anjou Károlyal szövetkezett. Duklya és Hum nagyzsúpán uralkodói tituláit

(tekintettel arra, hogy jelen adatgyűjtemény a középkorral és általában a régmúlttal foglalkozik, az eddig használt és valakinek a rangjára utaló "cím" jelölést elhagyjuk és a világosabban értelmezhető "titulus – titula(nem csúfnév) - titulál" szót használjuk majd. Címet inkább tartózkodásunk helyének, postai küldemény adatainak vagy szellemi munkát megjelölő és tartalmára való utalásnak tartjuk. A rangokra való utaláskor tituláltak-(nak), jellemezznek-(tek) valakit, ezért itt ezt az irányt használjuk),

tehát a nagyzsúpán titulákat beszüntette és központi uralkodását vezette be. Dragutin fia akkor magyar katonai segítséggel legyőzte 1276-ban.

I.Urošnak az Anjou Károly – Charles D’Anjou (1226-1285) egyik rokonával Jelena Anzsujszka – Anjou Ilona (1236-1314) úrnővel kötött házasságából három gyermekük született: Dragutin, Milutin és Brnjacsa – Brnča - akinek a férje 1269-ben IV.Béla magyar király fogságában volt (ezek szerb forrásokból, annyi magyar megjegyzést még, hogy Wertner Mór nem nevezi meg sem ennek a Brnjacsa nevű lánynak sem a férjének ?Gjorgje zsupánnak a nevét, az általa ismert forrás nevet nem tartalmazott 1891-ben 56-58 old). Érdekes még tudni Anjou Károly keleti ambícióit, a Balkánon akart terjeszkedni amihez a Konstantinápolyból elűzött II. Balduin latin császár személyében talált támogatót akinek megígérte, hogy visszaszerzi a császárságát. 1267-ben meghódította Durazzo vidékét és Albánia királyává proklamálta magát. 1269-ben a keresztes háborúra készülve Anjou Károly békét kötött a restaurált Kelet-Római Birodalom szövetségeseivel a genovaiakkal, flottája Konstantinápoly ellen támadásra indult azonban a szörnyű időjárás elpusztította a hajóhadát. 1280-ban Anjou Károly 8000 katonát menesztett az erős Kelet-Római erőd Berat ellen. VIII.Mihail, unokaöccsének Tharkhaniotésznek a vezetésével, szétverte a támadókat. A helyzetten már az sem segített, hogy IV.Márton pápa kiátkozta VIII.Mihailt aki éppen Anjou Károly törekvéseit megcsáklyázandónak mondta ki, a katolikus és az ortodox egyház egyesülését 1274-ben. (magyar Wikipédiából).

A két egyház egyesülésének sikertelenségéről: IV.Márton pápa francia volt, így Anjou Károly 1280-ban szabad kezet és a teljes pápai apparátust elkapta Kelet-Róma elleni intézkedéseihez. Elálltak a két egyház egyesítésétől, Anjou Károly megkapta a pápa jóváhagyását a Latin császárság megújításához. A pápa kiátkozta VIII.Mihailót.

Anjou Károly Kalábriában gyűjtött hadsereget, megszállta Mesinát. A szicíliaiak akkor **III.Pedro Aragón** királyhoz fordultak segítségért aki 1282 augusztusban partra szállt Trapanimnál, Palermóba masírozott és 1282 szeptember 4-én Szicília királyává kiáltotta ki magát. Október végéig Sziciliát Károly utolsó hadereje is elhagyta, ezzel az Anjouk végképpen elvesztették Szicília területét. Habár Kalábria területére húzódott Anjou Károly a rokonaira számított, elsősorban III.Fülöp francia királyra, III.Pedro Aragón azonban Kalábriában is sikeres volt ami Anjou Károlynak gondot okozott. A pápa kiátkozta III.Pedro-Pedart és keresztes hadjáratot hirdetett ellene. Ez volt az Aragón keresztes háború. Anjou Károly fia II.Károly Nápolyi király és az Aragón uralkodó közötti háborúk végülis Aragón győzelemmel végződik, II.Károly rabságba kerül. Nápolyban a franciák ellen lázadtak. (szerb Wikipédiából)

I.Uroš uralkodása alatt a Mongol támadásoktól szöktek a szászok Erdélyből Szerbiába ahol fellendítették a bányászatot. A magyar királysággal és felesége által Anjou Károly rokonságához tartozásával kapcsolatban került Cárigrád ellenes magatartásra. Idejének jó részét Cárigrád megtámadásának a tervezgetésével töltötte, amiből végülis semmi sem vált valóra. Nem tudta magát a cselekvő lépésre szánni. I.Uroš 1276-ig tartó uralkodása ezzel némileg befejezetlenül végződött.

Sztéfán Drágutin Némányity (1252-1316):

(A koronája valahogy nagyon ismerősen hasonló)

Csáki, Kőszegi, Kun László és általában a Magyar királyság területe és Sztéfán Drágutin Szerémi-Сремска királysága

15. Stefan Dragutin – Stefan I.Uroš szerb király és Anjou Jéléna szerb királyné fia volt.

Dragutin felesége Árpád-házi Katalin hercegnő volt akivel négy gyermekük, két fiú és két leányuk született. Vladisláv fiuk szerémi király, Sztéfán Urošity Némányity fiuk a későbbi Sztéfán szerzetes volt, Jeliszávétá (1270-1331) leányuk I.Sztéfán Kotrománity felesége lett, - (szerb adat szerint pedig amit fontos tudnunk) – még egy leányuk Urošica-Ursa-Urszulá pedig I.Pávl Šubitynál volt férjénél.

Jó ezekre a házasságokra odafigyelnünk, mert miként azt prof. **Željko Fajfrić** – ejtsd: Zsélykó Fájfrity a Kotrománityok című tanulmányában megjegyezte, valóságos keveredése volt ez a későbbi válságos konfliktusoknak.

eks Raški kralj vladao nad Mačvom sa Beogradom, Usorom i Soli, ali i nad nekim srpskim zemljama noseći naziv "sremski kralj": "i ustavi ođe u oblast države svoje, u zemlju zvanu Mačva, koju mu je dao tast njegov kralj ugarski. Tamo došavši sa ženom svojom blagočastivom kraljicom Katelinom i sa jednim delom vlastele svoje,..." (Danilo Drugi). Samim tim dobio je odlučujući uticaj nad onim delom Bosne kojim su vladali ban Prijezde I, a kasnije i njegovi sinovi. Za razliku od svojih prethodnika Dragutin je bio veoma revnoston u prekrštavanju bogumila. "Mnoge od jeretika bosanske zemlje obrati u hrišćansku veru i krsti ih" (Danilo Drugi). Taj njegov rad na prekrštavanju bogumila nije bio praćen nasiljem, tako da nije poznato da ih je on progonio. "Njegovom blagodaću koja sve daje, dođe u tu zemlju da je prosveti, i da narod, koji je bio u tami i mraku neznania, po učenju božanskoga pisma privede ka svetlosti spasonosnoga života" (Danilo Drugi). Negde tokom 1291. godine prešao je i sam u katoličku veru.

Kako su Dragutin i ban Prijezda I bili smotreni političari to su ubrzo uvideli da im je jedini način za opstanak zajednička saradnja. Ta se saradnja ubrzo završila rodbinskim vezama tako što je Prijezdin sin, Stjepan I oženio Dragutinovu ćerku Jelisavetu (1284.). Ova rodbinska veza sigurno da je daleko više godila Stjepanu I negoli Dragutinu. Zahvaljujući ovoj ženidbi došao je Stjepan I u najbliže rodbinske veze preko tašte Kataline (ćerka ugarskog kralja Bele IV) sa ugarskom kraljevskom kućom, ali i sa napuljskom kraljevskom kućom budući da je Belina druga ćerka, Marija, bila udata za napuljskog kralja Karla II. Te su se rodbinske veze još više razgranale kada je druga Dragutinova ćerka, Urošica (Ursa) udata za moćnog hrvatskog bana Pavla I Šubića. Naravno, tu je bila i rodbinska veza sa kraljevskom kućom Nemanjića, preko tasta Dragutina. Ove rodbinske veze kasnije će da imaju velikog udela u unutrašnjim previranjima u Ugarskoj, ali i mnogo kasnije kada se Tvrtko I bude krunisao za kralja.

Dakle, bila je tu čitava zbrka rodbinskih veza sa Arpadovićima, Anžuvincima, Šubićima i Nemanjićima. To je svakako razlog za kasnije legende o poreklu porodice Kotromanić i o njihovom

Dragutin István szerb király - Wikipédia

2

Gyermekei

- Feleségétől, Árpád-házi Katalin (1256/57–1316 után) magyar királyi hercegnőtől, 3 gyermek:
 - Erzsébet (1270 körül–1331), férje Kotroman István (1242 körül–1314) bosnyák bán, 4 gyermek, többek közt:
 - Kotromanić István (–1353) bosnyák bán (*II. István*), felesége Piast Erzsébet (1302–1345) kujaviai hercegnő, 1 leány:
 - Kotromanić Erzsébet magyar királyné (1340 körül–1387), férje I. Lajos magyar király (1326–1382), 4 leány, többek közt:
 - Anjou Katalin (1370–1378)
 - Mária magyar királynő (1371–1395)
 - Hedvig lengyel királynő (1374–1399)
 - Kotromanić Ulászló (–1378 körül), felesége Šubić Ilona bosnyák anyakirályné (–1378 körül), 4 gyermek, többek között:
 - Kotromanić Katalin (1336 körül–1396 körül), férje I. Hermann cillei gróf (1332/34–1385), 2 fiú, többek között:
 - Cillei Hermann (1360 körül–1435) horvát és szlavón bán, felesége Schaumbergi Anna (1358 körül–1396 körül), 6 gyermek, többek között:
 - Cillei Borbála (1392–1451), férje Zsigmond magyar király (1368–1437), 1 leány:
 - Luxemburgi Erzsébet magyar királyné (1409–1442), férje Albert magyar király (1397–1439), 4 gyermek
 - I. Tvrtko bosnyák király (1338 körül–1391), felesége Sisman Dorotya (1355 körül–1382/1390) bolgár királyi hercegnő, 1 fiú+1 természetes fiú, többek közt:
 - II. Tvrtko bosnyák király (1382 előtt–1443)
 - Ulászló (1280–1324) szerémi és macsói bán, címzetes szerb király (*II. István Ulászló*)
 - Uroš, szerzetes

Uralkodóház	Nemanjić-dinasztia
Született	1252
Elhunyt	1316. március 12.
	Durđevi stupovi kolostor
Nyughelye	Durđevi stupovi kolostor
Gyermekei	II. István Ulászló szerb király
Édesapja	I. István Uroš
Édesanyja	Anjou Ilona

Željko

Fajfrić: Kotromanići

Magyar Wikipédia: Sztéfán Dragutin Némányity utódok

Magyar Árpád-háziaak, nápolyi Anjouk, horvát Šubityok, szerb Némányityok, luxemburgi Zsigmondék, celjei Cilleiek, bécsi Habsburgok, I.Tvrtko, II.Tvrtko meq a többiek rokonai szálaínak keveredéseiből sok zűr-zavar származik még majd Közép-Európa Közép-Korának a történelmében.

Összeházasodunk és ami a te családod földje az mind az én vagyonom lesz, jó példa erre Hollós-Hunyadi János családi fészke meq a birtokai. A történelmet meq legfeljebb meghamisítjuk, Mátyás az iqazságos már ügyis meghalt, jöhetünk a hazugságainkkal, - ha a magyarok haqyják.

Azonban aki Közép-Európa Közép-Korának történelmét elhamisítja, magát a világnak történelmét elhamisítja, és Közép-Európa Közép-Korának emberi méltóságát tiporja. **K-E K-K** fontos betűközös.

Közép-Kor nélkül - nincs Közép-Európa.

Sztéfán Dragutin Némányity szerb király uralkodott 1276-1282 között.

Apja **I.Uroš** sikertelenül támadta a Magyar királyságot 1268-ban.

Ennek a támadásnak az eredménye lett Árpád-házi V.István jövendő magyar király Katalin nevű leányával történő házassága. Amikor az apja I.Uroš Dubrovnik elfoglalására készült, Dragutin a Magyar királyság és a Dubrovnikai Köztársaság segítségével sereget gyűjtött és 1276-ban ledobta apját a trónról. Királyságát akkor három részre osztotta: Anjou Jéléna királyné Zétá, Trebinje, Plava és Poibarja területén, Dragutinnak az öccse Milutin az ország déli részét kapta míg maga Dragutin a nagyobb északi országrészen uralkodott. **Szicília királyával Anjou I.Károlylyal szövetkezett a Kelet Római Birodalom ellen.** Lovaglás közben a lábát törte minek következtében átadta a trónját Milutinnak azzal a feltétellel, hogy annak halála után Dragutin gyermekei öröklik a szerb trónt. 1284 után az igazgatása alá kapta a Macsói-bosnyák bánságot, Belgrádot, Bosznia északkeleti részét Uszora és Szoli területét. Uszora kivételével ezek a területek a középkorban Szerémség területének számítottak. Alsó és felső Szerémség Dragutin uralmához a "Szerémi föld- Сремска земља" néven tartozott. Ezért néha forrásokban Dragutint mint Szerém királyát említik. Belgrád Dragutin király idejében lett először a Szerb királysághoz tartozó városként említve. 1290-ben Dragutin a Branicevói területre tört de Drmán és Kudélin a tatárok segítségével legyőzték őt, majd Mácsvára támadtak és

végigpusztítottak rajta. Dragutin akkor öccséhez Sztéfán Milutinhoz fordult segítségért. Közös támadtak Drmánra és Kudélinra, akik a tatár Arany horda tuménbasájának Hogajának a védelme alá húzódtak. Milutin szövetsége a Kelet Római Birodalommal sértette Dragutin király érdekeit ezért a két testvér között polgárháború zajlott az 1301-1312/13 években. Mivel a magyar Károly Róbert királlyal is háborúzott, kibékült Milutinnal 1312-ben. Visszaállították a régi határokat, ám hamarosan megbetegedett és Teoktisz néven Monostorba vonult. A nemesek és papság szíjborán először Vladisláv fiára hagyta uralmát. 1316-ban bekövetkezett halálával országát egybekötő részek kapcsolatai megszűntek létezni.

16. ez a Sztéfán II. Uroš Milutin (1253-1321), I. Uroš király fia és Dragutinnak az öccse volt. Dragutin halála után Károly Róbert (1301-1342) magyar királlyal került konfliktusba Mácsva és Belgrád területének elvesztése miatt. Az első olyan szerb király volt aki negyvenéves uralkodása alatt a térségben komoly politikai tényezővé vált. Házasságaival sikerült biztosítani a Bulgáriától és a Kelet-Római Birodalomtól nyert háborús szerzeményeit. Milutin kegyetlen uralkodó volt, fia Sztéfán Décsánszki apja elleni sikertelen fellázadását azzal büntette, hogy megvakította őt. A saját raškai szerény udvartartását, a ceremóniákat és titulákat a konstantinápolyi fényűző berendezésre cserélte át. Ötször házasodott. Legutoljára 1299-ben az 5 éves Szimonidával nősült. Ő 46 éves körüli lehetett. Uralmával egyidőben a Szerb Egyházat is erősítette. Számos templomot és kolostort épített. Halála után két és fél évre, szentté avatták.

Halála után polgárháború tört az országára. Házasságaiból 2 fia és 2 leánya született. (a koronája viszont egy kicsit ismerős)

17. Széfán III. Uroš Décsánszki, Szerbia királya (1321-1331),

Apja II. Uroš Milutin sikeresen megvédte az országát a tatárjárástól, a területét is tovább növelte Nyugat-Makedónia meghódításával. Halála utáni trónviszályokban a fia III. Uroš került ki győztesen. Bolgária mellett Szerbia a térség legerősebb állama volt. Az 1330-as velbudzsi ütközetben aratott győzelme biztosította Raška számára, hogy a Balkán-félsziget vezető állama legyen. Ezt az időt tekintik Szerbia fénykorának. "Bizánc" gyengélkedett, a Magyar királyság a saját belső ügyeivel volt elfoglalva. A Bolgárok a velbudzsi vereségük hatása alatt álltak. III. Uroš fia akkor fellázadt az apja ellen és magához ragadta a hatalmat.

Két hónapra miután Zvécsán várába zárták "ismeretlen körülmények között" az életét vesztette írta róla Tyirkovity, D. Pavlovity pedig azt, hogy: (Décsánszki) "Stefán a börtönben a valóságban meg lett fojtva, özvegy felesége pedig Jovan Oliverhez ment férjhez."

Szerb adatban itt az áll, hogy III. Stefan Uroš Décsánszkit 1331-ben a fia IV. Stefan Uroš Dušan Silni - ütötte ki a hatalomból, monostorba zárta majd megölte. A kor szerb legendája úgy tartotta, hogy Stefan Décsánszki megátkozta a fiát és annak minden utódát amikor a hóhérok érte jöttek, hogy megöljék. Az átok utána valóra vált.

Stefan Uroš II. Milutin – NEM "Milutyin" (1253-1321) felesége az 5 éves Simonida (1294-1345) szerb királyné II. Andronikus Paleologus leánya, és Stefan Uroš II. Milutin ötödik felesége volt.

A fia: Stefan Uroš III. Décsánszki (1276-1331) apjának első vagy negyedik házasságából született ezért egyesek szerint 1276-ban Jelenától, vagy 1284 után miután az apja elűzte a második feleségét a magyar Erzsébet királyleányt, és harmadszor egy Anával házasodott. 1299-ben negyedszer is házasodik ez a Décsánszki ... Stefan Uroš II. Milutin harmadszor a Bolgár Simonissal házasodott..... "Er heiratete viermal. In dritter Ehe war er mit bulgarischen Princessin Anna von Terter verheiratet. Mit ihr hatte er einen sohn, Stefan Uroš III. Dečanski....." (német történelemírásból és a német wikipedia szerint is)

Magyar forrásból: a Wikipédiában a Pallas nagy lexikonából és Luczenbacher -aki 1848-tól Érdy János (1796-1871) adataira hivatkozva többek között ez áll: "Milutin II. Uroš István (1281-1321 uralkodott) első neje Anna, János tesszáliai helytartó leánya volt, ettől elvált és hogy a magyarok támogatását az ingatag Dragutin ellen megnyerje, elvette III. András magyar királynak leányát Erzsébetet, kitől egy fia született: István Décsánszki."

??? itt bizony egy kis keveredés történt...

Német adat szerint: Stefan II. Uroš Milutin szerb király négyszer házasodott és a fia tehát

Stefan III.Uros Décsánszki, a bolgár Anától született.

Magyar adat szerint: (Luczenbachra hivatkozva)

Stefan II.Uros Milutin király első nejétől Annától elvált és

**III.András ??? magyar király Erzsébet leányát vette el , tehát Luczenbacher
Érdy szerint:**

**Stefan III.Uros Décsánszki, a magyar Erzsébet hercegnőtől született
???**

Magyar történet írások szerint: III.András (1265-1301) **király (1290-1301 között uralkodott)** és neje Fenenna kujáviai hercegnő egyetlen leánya Árpád-házi Erzsébet (Buda 1292-1338 a svájci Töss) magyar királyi hercegnő 7 éves kora, tehát 1298 óta neveltetése miatt Bécsben élt. Svájcban a tössi domonkos apácák kolostorában halt meg. Stefan III.Uros Décsánszki született 1276 vagy 1284-ben legkésőbb, tehát amikor III.András király Erzsébet leánya még meg sem született (1292-ben) és **amikor III.András még nem is volt király.**

De itt a magyar Árpád-házi Erzsébet királyi hercegnővel való házassággal valami baj lehet, ha már a német irodalom egyszerűen semmibe vette és csak nekik megfelelő kényelmesen Milutin szerb király márpedig igenis **5 őt** házasságát leegyszerűsítették 4-re, ily módon elkerülendő Milutinnak harmadik a magyar királyi hercegnővel való házassága. (ha nem én lehetek akkor te se legyél...)

Annyit azonban megjegyeznek, hogy Lilie, szerint: Byzanz – Das zweite Rom.

Árpád-házi Erzsébet királyi hercegnők: a korból amelyek minket érdekelnek.

Árpád-házi Szent Erzsébet (1207-1231)

II.András magyar király és merániai Gertrúd leánya

Wartburgban 20 éves özvegy korában megfosztották vagyonától és férje birtokainak a jövedelmétől, fonással tartotta fenn magát és 3 gyermekét

IX.Gergely pápa avatta szentté 1235-ben

Árpád-házi Erzsébet (1236-1271) IV.Béla király és nikaiai Laszkariss Mária hercegnő 5-ik leánya, Ottó magyar király édesanyja

Árpád-házi Erzsébet (1292-1338) III.András és Fenenna kujáviai hercegnő egyetlen leánya hároméves korában meghalt a 19 éves édesanyja. 7 évesen eljegyezték II.Venzel cseh király és Habsburg Jutta fiával. 1301-ben Vencel herceget királlyá választották, de a házasság elmaradt.

A svájci Töss városa jelenlegi címere a jellegzetes Árpád-házi kettős keresztrel. Valószínűleg először a kolostor, utána a város elsajátította Erzsébet után.

Apjának 1301. január 14-én bekövetkezett halála után mostohaanyja Ágnes magával vitte Bécsbe. Erzsébetet 1310-ben a tössi domonkos apácákhoz adta, aki utolsó éveiben teljesen béna volt.

III.András apja István, II.András utószülött fia, anyja velencei előkelő családból Morosini Tomasina.

(a Görög császári családhoz tartozást amiről átíratok átíratának átíratából tudunk és a találgatott Morosinai névnek itt is utánna lehetne nézni, de az nem feladatunk, csupán egy gondolat volt, igen széleskörbe való tekintéssel)

Árpád-házi Erzsébet (1255-1313) hercegnő, V.István magyar király és Kun Erzsébet leánya
lássuk ki és mit tájokoztat erről a magyar királyi hercegnőről:

elsőnek a magyar Wikipedia:

Gyermekei

- Katalin (* kb. 1256; † 1314 után), Dragutin István szerb király felesége, II. Ulászló István szerémi bán anyja
- Mária (* 1257; † 1323), II. (Anjou) Károly nápolyi király felesége, Károly Róbert nagyanyja
- leány
- Boldog Erzsébet özvegy (* 1262 előtt; † 1323-1326 között), Falkenštejn (Rožmberk) Závís cseh főúr felesége
- Anna (* kb. 1260; † kb. 1281), II. Andronikosz bizánci császár felesége
- IV. László (* 1262; † 1290), felesége Anjou Izabella nápolyi királyi hercegnő
- András (* 1268; † 1278)

tud egy Boldog Erzsébet özvegyről, születése bizonytalan, cseh főúr felesége, második házassága nincs tudomásul véve, magáról a herceglányról sehol semmi.....

a német:

Nachkommen

- Maria (* 1258; † 1323), ∞ Karl II. von Anjou, König von Neapel (* 1254; † 1309)
- Anna (* 1260; † 1331/32), ∞ Andronikos II. Palaiologos, Kaiser von Byzanz (* 1259/60; † 1332)
- Ladislaus IV., König von Ungarn, Kroatien und Dalmatien (* 1262; † 1290)

tudomást sem vesz róla, szerintük nem is létezett???

francia:

Enfants

- Catherine (en) (environ 1256 - après 1314), épouse du roi de Serbie Stefan Dragutin et mère du ban de Syrmie Stefan Vladislav II
- Marie (1257 - 1323), épouse du roi de Naples Charles II d'Anjou et grand-mère du roi Charles Robert de Hongrie
- une fille
- bienheureuse Élisabeth la Veuve (en) (*boldog Erzsébet özvegy*, avant 1262 - entre 1323 et 1326), épouse du grand seigneur tchèque Závís de Falkenštejn (de) (de Rosenberg)
- Anne (environ 1260 - environ 1281), épouse de l'empereur byzantin Andronic II Paléologue
- Ladislas IV de Hongrie (1262 - 1290), qui épouse la princesse royale de Naples Isabelle d'Anjou (es)
- André (*András*, 1268 - 1278)

igenis tudomást vesz róla és tudja, hogy de Rosenberg felesége volt

angol:

She and her husband Stephen V of Hungary were parents to six known children:

- Elizabeth of Hungary (c. 1255 - 1313). Married firstly Zavis Vitkovci, Lord of Rosenberg, Skalitz and Falkenstein. Married secondly Stefan Uroš II Milutin of Serbia.
- Catherine of Hungary (c. 1257 - after 1314). Married Stefan Dragutin of Serbia.
- Maria of Hungary (c. 1258 - 25 March 1323). Married Charles II of Naples.
- Anna of Hungary (c. 1260 - 1281). Married Andronikos II Palaiologos.
- Ladislaus IV of Hungary (August, 1262 - 10 July 1290). Married Elisabeth of Hungary
- Andrew of Hungary (1268 – 1278), Duke of Slavonia.

Az angol történet kutató tudja, hogy Elizabeth-Erzsébet c. 1255 – 1313 között élt, kétszer volt férjénél, először Lord Rosenbergnél, másodsor **Stefan Uroš II Milutin Szerbia királynál** volt férjénél. itt csak arra figyelek oda, hogy kiktől érdemes és kiktől kell semmibe vennem az adatokat (azoknál veszem semmibe természetesen ahol a sajátjaimról elsősorban semmit sem találok)

holland:

- Elisabeth (1255 – 1313/1326), die huwde met Záviš van Falkenštejn en met koning Stefan Uroš II Milutin van Servië,
- Catharina (1257-), die huwde met koning Stefan Dragutin van Servië
- Anna (1260-1281), die huwde met keizer Andronicus II van Byzantium,
- Maria van Hongarije (1257-1323), die huwde met Karel II van Napels,
- Ladislaus IV van Hongarije (1262-1290), die huwde met Elisabeth van Anjou, de zuster van Karel II van Napels,
- Andreas, hertog van Slavonië.

A Holland történet kutató utánanézett és tudja, hogy Erzsébet királyi hercegnő (1255-1313/1326) édestestvére Catharina (1257-) a "Stefan Dragutin van Servie" – Szerb király felesége volt. Édestestvére volt özvegy Erzsébetnek még többek között IV.László (1262-1290) magyar király is akinek felesége volt Anjou Izabella nápolyi királyi hercegnő.
értékelni kell a Hollandok történet-tudományát

orosz:

Елизавета и её муж Иштван V, король Венгрии, были родителями шести известных детей:

- Елизавета Венгерская (ок. 1255—1313) в первом браке с Завишем из Фалькенштейна, во втором с Стефаном Урошем II Милутином королём Сербии^[5].
- Каталина (Екатерина) Венгерская (ок. 1256 — после 1314) супруга Стефана Драгутина, другого короля Сербии.
- Мария Венгерская (ок. 1257 — 25 марта 1323) супруга Карла II короля Неаполя.
- Анна Венгерская (ок. 1260—1281). супруга Андроника II Палеолога.
- Ласло IV король Венгрии (август 1262 — 10 июля 1290).
- Андраш, герцог (бан) Славонии (1268—1278).

<https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%95%D0%BB%D0%B8%D0%B7%...> 2/02/2015

az orosz akadémikus szakma embere tájékoztat, Kun Erzsébet és V.István Vengrii királynak hat gyermekéről, közöttük Magyar Erzsébetről (ok. 1255-1313) akinek első férje után, БО БТОПОМ с Stefanom Urošem II Milutinom Kraljem Szerbii (5) volt brake-ban – férjénél volt Milutin szerb királynál - ha érdekel nézd meg az 5 számú forrást és utánna olvashatsz. Katarina pedig Stefan Dragutinnak, Szerbia második királyának volt a felesége.

Igazán kár, hogy a magyarok a történelemben annyiszor voltak az oroszok ellen uszítva.....

bolgár:

Ишван V и Елизабет имат поне шест деца:

- Елизабет Унгарска (* ок. 1255, † 1313), омъжена I. за Завиш фон Фалкеншайн (* ок. 1250, † 1290), II. за Стефан Милутин (и за двамата втори брак);
- Каталина Унгарска (* ок. 1257, † сл. 1314), омъжена за Стефан Драгутин;
- Мария Унгарска (* 1258, † 1323), омъжена за Карл II Анжуйски, крал на Неапол;
- Анна Унгарска (* ок. 1260, † 1281), омъжена за император Андроник II Палеолог;
- Ласло IV (* 1262, † 1290), крал на Унгария, Хърватия и Далмация, женен за Елизабет Анжуйска;
- Андраш (* 1268, † 1278), *херцог на Славония*;

Ne nézzük le a Bolgárok tudományát, ők is tudják és tájékozotnak.

szerb:

Jelisaveta Arpad

Из Википедије, слободне енциклопедије

Jelisaveta Arpad bila je, treća po redu, supruga srpskog kralja Stefana Uroša II Milutina.

Poreklo

Jelisaveta je bila kći mađarskog kralja Istvana V Arpada (1270—1272), i sestra mađarskog kralja Vladislav IV Arpada. Bila je sestra srpske kraljice Kataline, odnosno svastika bivšeg kralja Stefana Dragutina. Pre sklapanja braka sa Milutinom, Jelisaveta je bila u monaštvu, pa je svojom udajom stekla veliki broj protivnika na srpskom dvoru, naročito među krugovima srpske Crkve.

Jelisaveta Arpad	
	Порекло
Отац	Išvan V Arpad
	Породица
Супружник	Stefan Uroš II Milutin

Bračni život

Jelisaveta je bila treća, po redu, Milutinova supruga. Pre nje, Stefan Milutin je bio u braku sa Jelenom, pripadnicom nekog od srpskih vlastelinskih rodova i grčkom princezom iz Tesaliје, čije ime nije poznato. Nakon što je svoju drugu suprugu vratio njenom ocu, sevastokratoru Jovanu I Anđelu, srpski kralj se, mimo crkvenih propisa, oženio svastikom svoga brata. Prema Georgiju Pahimeru, vizantijskom istoričaru, Stefan Milutin je zaveo Jelisavetu, i ona je, skinuvši rizu, postala srpska kraljica, 1283. godine. Međutim, brak nije potrajao dugo. Verovatno pod snažnim pritiskom Crkve, kralj Stefan Milutin bio je primoran da, već naredne, 1284. godine, vrati Jelisavetu u Ugarsku. Ipak, kao večna uspomena na ovu bračnu avanturu, srpskom kralju je ostala kći, neobičnog krštenog imena - Carica (Zorica), koja je, nakon majčinog proterivanja iz zemlje, ostala da odrasta uz oca.

Literatura

- Čorović, Vladimir (1997). *Istorija srpskog naroda* (http://www.rastko.rs/rastko-bl/istorija/corovic/istorija/index_1.html).

Немањини [сакриј]	
Главни владари	Стефан Немања • Стефан Првовенчани • Стефан Радослав • Стефан Владислав • Стефан Урош I • Стефан Драгутин • Стефан Урош II

http://sr.wikipedia.org/wiki/Jelisaveta_Arpad

2/02/2015

Jelisaveta Arpad – Árpád-házi Erzsébet

Erzsébet királyi hercegnő Stefan Uroš II. Milutin-nak *sorrendben a harmadik felesége volt.*
A szerb történész érthetően, részletes: Árpád-házi V.István király (1270-1272) között uralkodott.

Vladimir Tyorovity 1997-es kiadott munkája alapján: Szerbia kiránynéjának Katalinnak a testvére volt. Első férjének halála után kolostorba vonult Erzsébet aki **Milutin királynak** a harmadik felesége lett. Előtte Milutin felesége egy a szerb főemberek közötti rokon Jelena volt, második felesége egy ismeretlen nevű Tesaliai hercegnő volt. Miután a második feleségét visszaküldte apjához Jovan I. Angelo sevastokratorhoz, Milutin szerb király, az egyházi előírás ellenében megnősült a saját bátyjának a sógornőjével. Georgij Pahimer történész szerint, Stefan Milutin elcsábította a testvérét Katalint meglátogató apáca Erzsébetet, aki kivetkőzött a kolostori ruhából és szerb királyné lett 1283-ban. A házasság nem tartott sokáig, a szerb Egyház erős befolyására is, - a szerb Egyház nem engedélyezte a házasságot mivel mindkettőjüknek édestestvére már házasesetét élt, (erről: a Római Katolikus Egyházban III.Ince pápa rendelete szerint az egyik rokonság nem vonja maga után a másik rokonságot is, tehát házasodhatnak a testvérek testvérei) a Szerb Egyház rendeletében viszont ezért már a következő 1284. évben Stefan Milutin király kényszerítve volt, Erzsébetet visszaküldeni Magyarországra. Mégis, ennek a házassági kalandnak emlékére a szerb királynak egy leánygyermeké – Carica (Zorica) maradt Szerbiában aki az anyja elkergetése után az apjánál maradt és ott nőt fel.

Sok türelem kell mire kibogozni ennek a kornak Stefan szerb uralkodóit, és még nem is említjük a magyar irodalomban mindnek az Istvánra való magyarosítását, pontosan mind a hatot, különösen mivel egy "szent István" is lesz közöttük, ami magyarul keresésnél elég megtévesztő lehet, de a mi témánkhoz tudnunk kell ezeket. Fontos. Feljebb a 78-79 old. láttuk Elsőnekkoronázott Stefan-nak a fia I.Uroš Stefan, az ő fiai Dragutin és Milutin. Milutin a trónról lemondó Dragutin után jutott a trónra.

Dragutintról: Stefan Dragutin szerb uralkodó Szerbia királya 1276-1282 között, Szerém királya 1282-től a haláláig 1316 –ig. Szerbia királyságáról 1282-ben betegsége miatt mondott le, de Szerémi királyként uralkodott élete végéig. A szerb trónon az öccse Milutin követte. Kolostorba is vonult és Teokist szerzetes nevet vette fel. Nevét a szerb szentek között November 12-én vagy 30-án tisztelik. Stefan I.Uroš Nemanjity szerb király és Anjou Heléna első fia volt. **V.István magyar király** leányával Katalinnal házasodott és mint ilyen a szerb politikában vezető személy is volt ami a szerb-magyar jóviszonyt illette (az angol történetírás *leading Hungarophile*-nek nevezi) ami miatt konfliktusba keveredett az apjával. A konfliktus végül oda vezetett, hogy 1276-ban magyar segítséggel ledöntötte apját és a Gackói ütközet után elfoglalta a szerb királyi trónt. "Bizáncra" is hódító támadást indított, de nem járt sikerrel.

1282-ben egy vadászaton a lábát törte, azt követő betegsége miatt a Dezsevoi országgyűlésen 1282-ben a trónt átadta öccsének Stefan Milutinnak, de országának északi területeiből megtartott magának területeket. Mivel a fia Vladisláv-László a Magyar király rokonával házasodott, **1284-ben Dragutin IV.László magyar királytól elkapta Mačva-Macsó területét Belgráddal** – (azóta is hirdetik hát nagy szóval – és e sorok írója neves történész-professzorunktól halotta Nagyikikindán 1966/67-es iskolaévben, hogy: "a Vajdaságot a szerbek ajándékba kapták- "Srbi su Vojvodinu dobili za poklon" ez így volt igaz, és az is igaz volt, hogy attól a perctől határoztam el, hogy azt a történelmet többé nem tanulom, de az évet ez miatt mégsem kellett megismételnem, év végére a háromas helyett az elégséges jegyet pedig, jó professzorunk csak azért adta, saját szavaival, hogy a történelmet többet tanuljam "dao bih joj trojku a samo zato sam joj dao dvojku jer sam hteo da Istoriju više uči") – **kezdetnek, elkapták hát Belgrádot azaz Nándorfehérvárt**, és a Boszniai Soli és Usora területeit, ahol 1316-ig uralkodott. Ott a bosnyák I.Stefan Kotromanityokkal került családi kapcsolatba. Országát *Szerémi királyságnak* nevezte, első székvárosa Debrc volt ahonnan Belgrádba költözött át. Ő volt az első szerb uralkodó akinek Belgrád volt a székhelye. Abban az időben Szerém két területet jelentett: felső Szerém (a mai Szerémség) és Alsó Szerém (Macsó). Stefan Dragutin valójában Alsó Szerém területének volt az uralkodója. Történelem írások Stefan Dragutint Felső Szerém és Szlavónia uralkodójaként is emlegetik. Ennek a térségnek helyes története az, hogy azokat a magyar területeket a magyar Csák nemzetség bírta. A 13-ik század végére, Stefan Dragutin újabb területeket foglalt, Branicevót és Kucsevót is a sajátjának vette. Milutin testvérével konfliktusba került amikor ellenezte annak Bizánc felé való szorosabb kötődését és amiért Milutin nem akarta a trónt átadni Dragutin fiának Vladislávnak miként arról korábban megegyeztek. A két testvér konfliktusát az egyházuk emberei csitították le. Élete vége felé, Dragutin eltávolodott a magyar baráti körétől, kolostorba vonult ahol Teokist szerzetes nevet vette fel 1316-ban hunyt el, Gyurgyevi Sztupovi kolostorban temették el, Novi Pazar mellett. Halála után a fia Stefan II.Vladislav uralkodott a Szerémi királyságban. Egyházi hagyatékában több pompás kolostort épített.

1268 körül házasodott V.István magyar király és kun Erzsébet, Katalin nevű leányával három gyermekük született:

1 Stefan II.Vladisláv, Szerém királya (1316-1325 között)

2 Erzsébet szerb hercegnő 1284-ben I.Stefan Bosnyák bánhoz ment férjhez, és II.Stefan bosnyák bán anyja volt

3 Urošic - szerzetesként hunyt el

Dragutin was the eldest son of king Stephen Uroš I of Serbia by Helen of Anjou. He married Catherine, daughter of Hungarian king Stephen V. He was the leading **Hungarophile** in Serbian politics, and because of this he came in conflict with his father, from whom he then usurped the throne in 1276 with help of Hungary, after a clash with his forces at **Battle of Gacko**. He began to attack the **Byzantine Empire** but had no success.

In 1282 he broke his leg while hunting and became ill; he passed the throne to his younger brother **Stefan Milutin** at the council at Deževu 1282, while keeping for himself some northern parts of the country. Since his son Vladislav married the relative of a Hungarian king, Dragutin in 1284 gained from **Ladislaus IV of Hungary** areas of **Mačva** with **Belgrade**, and the **Bosnian** areas **Soli** and **Usora**, which he ruled until 1316, establishing family relations with **Bosnian ban Stephen I Kotromanić**. His new state was named **Kingdom of Srem**. The first capital of his state was Debrč (between Belgrade and Šabac), and later he moved his residence to Belgrade. He is the first of the **Serb rulers** who ruled from the capital of **Belgrade**.

In that time the name *Srem* was designation for two territories: *Upper Srem* (present day **Srem**) and *Lower Srem* (present day **Mačva**). Kingdom of Srem under the rule of Stefan Dragutin was actually Lower Srem. Some historical sources mention that Stefan Dragutin also ruled over Upper Srem and **Slavonija**, but the other sources mention another local ruler who ruled over Upper Srem. The name of this ruler was **Ugrin Csák**.

Dragutin története angol forrásban

Dragutin István szerb király – Wikipédia

1 Dragutin István szerb király – Wikipédia

2

Dragutin István szerb király

A Wikipédiából, a szabad enciklopédiából

IV. Dragutin István (szerbül: Стефан Драгутина), (1252 – Szerémség, 1316. március 12.^[1]) szerb király 1276-tól 1282-ig, szerémségi király 1282-től haláláig. I. István Uroš szerb király és Ilona szerb királyné legidősebb fia.

Tartalomjegyzék

- 1 Élete
- 2 Gyermekai
- 3 Jegyzetek
- 4 Lásd még

Élete

Fellázadt édesapja, I. István Uroš ellen^[2], de trónra jutván hamar megbánta, amit édesapjával tett^[2]. Emellett lováról leesven lábát kificamította^[3], valamint a görögöktől is vereséget szenvedett.^[2] Ezek arra az elhatározásra birták, hogy – kiskorú fia, Vladislav trónörökösödési jogának fenntartásával^[2] – lemondjon a koronáról öccse, István Milutin javára^{[2][3]}. Viszont megtartotta magának Szerémet és a macsói bántágot^[2], és felvette a "szerémi király" címet^[2]. Később tettét megbánta és fivérét elűzte^[2], majd megint lemondott öccse javára^[2] és – mint szerzetes^[2] – a Szerémségbe vonult vissza^[2]. Itt imádsággal, alamizsnálkodással, bűnbánattal és vezekléssel töltötte hátralévő napjait^[3].

István Dragutin (Szent Akhilleosz templom freskója, Arije közelében)

Szerbia királya

Uralkodási ideje

1276 – 1282

Elődje I. István Uroš

Utódja II. István Uroš

Szerémség királya

Uralkodási ideje

1282 – 1316

Elődje *nem volt*

Utódja II. István Ulászló

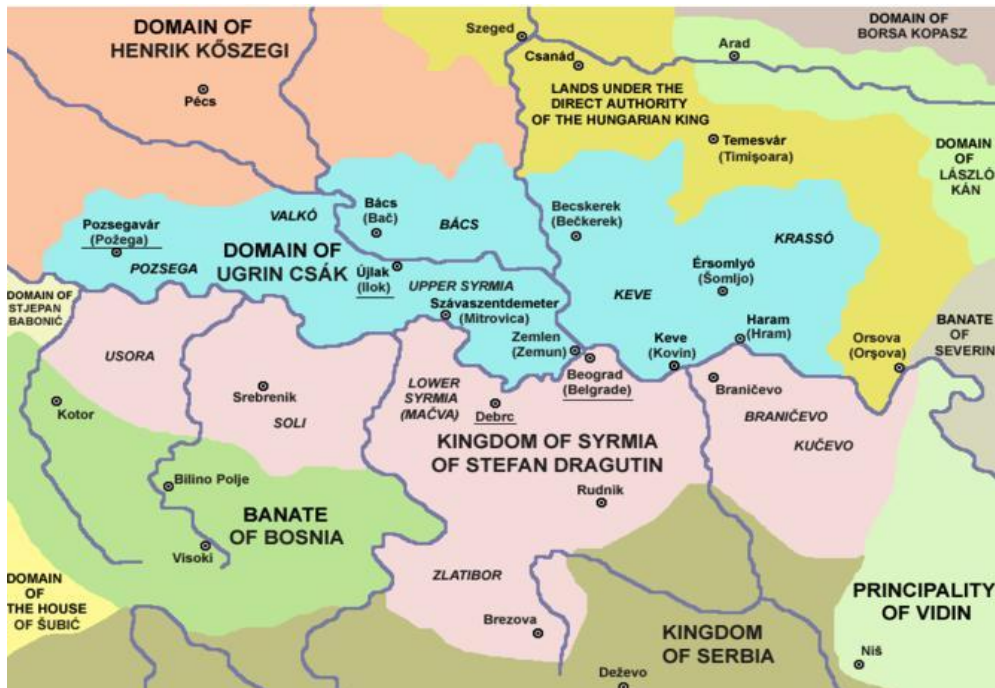
Életrajzi adatok

Gyermekai

- Feleségétől, Árpád-házi Katalin (1256/57–1316 után) magyar királyi hercegnőtől, 3 gyermek:
 - Erzsébet (1270 körül–1331), férje Kotroman István (1242 körül–1314) bosnyák bán, 4 gyermek, többek közt:
 - Kotromanić István (–1353) bosnyák bán (*II. Iszván*), felesége Piast Erzsébet (1302–1345) kujaviai hercegnő, 1 leány:
 - Kotromanić Erzsébet magyar királyné (1340 körül–1387), férje I. Lajos magyar király (1326–1382), 4 leány, többek közt:
 - Anjou Katalin (1370–1378)
 - Mária magyar királynő (1371–1395)
 - Hedvig lengyel királynő (1374–1399)
- Kotromanić Ulászló (–1354), felesége Šubić Ilona bosnyák anyakirályné (–1378 körül), 4 gyermek, többek között:
 - Kotromanić Katalin (1336 körül–1396 körül), férje I. Hermann cillei gróf (1332/34–1385), 2 fiú, többek között:
 - Cillei Hermann (1360 körül–1435) horvát és szlávón bán, felesége Schaunbergi Anna (1358 körül–1396 körül), 6 gyermek, többek között:
 - Cillei Borbála (1392–1451), férje Zsigmond magyar király (1368–1437), 1 leány:
 - Luxemburgi Erzsébet magyar királyné (1409–1442), férje Albert magyar király (1397–1439), 4 gyermek
- I. Tvrtko bosnyák király (1338 körül–1391), felesége Sisman Dorottya (1355 körül–1382/1390) bolgár királyi hercegnő, 1 fiú+1 természetes fiú, többek közt:
 - II. Tvrtko bosnyák király (1382 előtt–1443)
- Ulászló (1280–1324) szerémi és macsói bán, címzetes szerb király (*II. István Ulászló*)
- Uroš, szerzetes

Uralkodóház	Nemanjić-dinasztia
Született	1252
Elhunyt	1316. március 12. Đurđevi stupovi kolostor
Nyughelye	Đurđevi stupovi kolostor
Házastársa	Magyarországi Katalin szerb királyné
Gyermekei	1. Erzsébet (1270 körül–1331) 2. Ulászló (1280–1324) 3. Uroš
Édesapja	I. István Uroš
Édesanyja	Ilona szerb királyné

Milyen szerencse, a Cilleiek is a családba pottyantak, hogy 1443-ban lehesen követelőzni... meg a Hunyadi hadvezért vádolni...

Lássuk hova tartozott Csanád, Temesvár meg Keve 1284-ben és hova tartozott Niš
Rudnikot Hollós-Corvin János kapja el "ajándékba" az ezüsthánya jövedelme miatt, a hazát védő kiadások fedezésére
 érdekes, egy magyar történetstől sem olvassuk, hogy már pedig "Rudnik települést a magyarok kapták ajándékba"
 humanizmusunk példa nélküli bizonyítéka ez, a Hollósok példamutatása, és ez még nem is a legjelentősebb, mert az majd
 Nišnél tetőzik

II. István Uroš	Stephen Uroš II Milutin Nemanjić Стефан Урош II Милутин Немањић	Стефан Урош III Дечански
		
II. István Uroš freskója a Studenica monostorban	King Milutin, (founder's portrait (fresco) in "King's Church" of the Studenica monastery, painted during his lifetime, around 1314)	Фреска из манастирске цркве у Дечанима, око 1350. године
Szerbia királya	Reign 1282–1321	Датум рођења око 1276/после 1284.
Uralkodási ideje 1282 – 1321	Coronation 1282	Место рођења непознато
Elődje István Dragutin	Predecessor Stephen Dragutin	Датум смрти 11. новембар 1331.
Utódja III. István Uroš	Successor Stephen of Dečani	
	Issue Stephen Constantine, Stephen Uroš III Dečanski	

I.István, II.István, III.István Uroš, IV.István, V.Istvánokkal nem sokra haladunk, eredeti történetben sehogy ez a II.Milutin a III.Décsánszki Stefan Uroš Nemanjity

Milutin: közel negyvenéves uralkodása (1282-1321) alatt Szerbia megkezdte jelentős dél felé való terjeszkedését "Bizánc" számlájára az addig általuk tartott Ohrid-Prilep-Štip vonalon. Ezzel a szerb államhoz kötötték a mai Albánia északi részét és a mai Macedónia nagyobb területét. Azon felül sikeres hadjáratokat vezetett Bulgária ellen akiktől tartósan elfoglalta Branicevót és Kucsevót (lásd a fenti térképen). Harcolt a tatárok ellen. **Bátyjának Dragutinnak a halála után konfliktus a Magyarok királyával Károly Róberttel**

(1310-1342) mivel elfoglalta annak területeit és akkor elveszítette Macsói és Belgrád területeit (1319), de sikerült neki megtartani Rudnikot és Branicsevót. Ő volt az első szerb király aki komoly politikai tényező a térségben, támadó hadjáratokban szövetkezik, de a környező országok erős ellenfelét is kiváltja. Házasságaival sikerült biztosítania a győzelmeket Bulgária és "Byzác" felett, ahol betörték egész a Szvéta Gora-Szent Hegyig egész az Égei tengerig, a Tatárokhoz pedig túsznak elküldte fiát és utódát Stefan. Szerény királyi udvarát a Konstantinápolyi fényűző szintre emelte, a szerb Egyházban valamint a külföldi Hilándárban számos jelentős felújításokat végzett. Ötször házasodott, legutóljára 1299-ben, ezekből a házasságokból két fia és két leánya született: Stefan, Konstantin, Ana (Néda) és Carica (Zorica – magyarul Hajnalka – ő lenne magyar feleségétől Özvegy Árpád-házi Erzsébettől). Habár jelentősen bővítette és megerősítette a Szerb államot, az ország belsejében nem volt egyetértés. Halála után polgárháború tört ki. Törvényes fiatalabb Konstantin fia ellen fellázadt Stefan az idősebb fiú. A királyi trónért való harchoz csatlakozott Dragutin fia Vladisláv aki az 1282-es Deževó-Dezsevi egyesség szerint Milutin utóda kellett volna hogy legyen. Az országban a széthúzás oda vezetett, hogy egyes főurak egyszerűen elszakadtak mint például a Branivojevityek Zahumljében, a rablások méretét bizonyítja, hogy a Milutin holttestével Banyszki monostor felé haladó gyászmenetet is kirabolták.

Érdekes adatok itt: Milutin utódainak Dragutin leszármazottainak kellett volna lenni és nem a Milutinok.

Milutinra maradt örökségül a Dragutin által megkötött korábbi nagy szövetség I. Károly szicíliai királlyal abból a célból, hogy megdöntsék VIII.Mihailo Bizánci császárt és felújítsák ott a Latin császárságot amelyet VIII.Mihailo vert szét 1261-ben. Ez a szövetség még 1267-ben jött létre amikor Mihailo Konstantinápolyi császár I.Uroš támogatását kereste, a tetőpontját akkor érte el miután elhunyt III.Miklós pápa (1277-1280) aki támogatta VIII.Mihael császárt és a lyoni zsinat amely összehívásának a legfőbb oka az volt, hogy VIII.Manuel bizánci császár ígéretet tett arra, hogy nyugati katonai segítség fejében egyesíti az 1054. óta kettészakadt keresztény Egyházat és elismeri a pápa fennhatóságát. Lyon városában gyülekeztek a küldöttek több mint ezren, a főbb résztvevők között volt I.Jakab Aragónia királya, Európa szinte minden nemzet képviselői aminek az lett a vége, hogy Gergely pápa 1276-os halála véget vetett az általa előírt előkészületeknek, a Német-Római Birodalom új császárának kinevezését I.Jakab Aragón király magának akarta de a pápa ellenezte és a helyére Habsburg Rudolfot koronázta a rómaiak királyának aki 1273-tól már német király volt.

Szerb források tovább: A higgadt és hidegfejűen politizálás nagymesterének III.Miklós (1277-1280) pápának aki támogatta VIII.Mihailo görög császárt és a lyoni zsinat határozatát, a halála után, IV.Márton került Szent Péter trónjára. Pontifikátusa jelentős változásokat hozott Itália politikai viszonyaiban. Presbíter, kanonok, kincstárnok és a francia trón egyik legközvetlenebb barátjaként IX.Lajos király tanácsadója, kancellárja majd a pecsétőr hivatala voltak hivatalainak útjai. Már 1266-ban IV.Kelemen pápa követeként érkezett Anjou Károlyhoz, hogy tárgyaljon vele a szicíliai trón elfoglalásáról. III.Miklós pápasága ideje alatt Márton tevékenysége háttérbe szorult mivel a bíborosi kollégiumban közismert volt, hogy a francia származású Simon de Brie – Márton pápa eredeti neve – Lajos király és általában az Anjou ház elkötelezett támogatója volt. Miklós pápa viszont épp az ellenkezője volt, ő igyekezett kiszorítani a Szicília trónján ülő Anjou Károlyt Itáliából és a korábbi Pápai Állam területéről. Miklós pápa halála után Anjou Károly seregeivel elfogatta a bíborosokat akik a franciabarát klérus ellen foglaltak állást, a fél évesre húzódó konklávé végül Simin de Brie-t választotta IV.Márton néven fellépő pápának. A rómaiak lázongtak a gyűlölt francia ellen. Viterbot város segített és ott tartották fogva a bíborosokat ott a klérus egy része hátat fordított a pápának. Rómába nem mehetett a nép haragja miatt. Végül Orvietóban koronázták 1281.3.23. Hamarosan kiderült, hogy a pápai trónon hasznavehetetlen ugyanis mindenben Anjou Károly akaratától függött. A kemény *uralkodásáról ismert Anjou Károly király kieszközölte, hogy IV.Márton pápa változtassa meg a Miklós által hozott törvényeket, miszerint idegen nem viselhet Római hivatalt.* Az egyházfő mindenben támogatta a francia származású uralkodót, így azokat a tervek is amelyeket Anjou Károly Konstantinápoly ellen szövögetett az egykori Latin Császárság újjáélesztésére. (a magyar wikipédia értelmes szövege ezekről) IV.Márton pápa 1282-ben egyházi átokkal sújtotta VIII.Mihailo Bizánci császárt. Ezzel egy csapásra véget vetett a két keresztény egyház közeledésének, amin pedig több előde évtizedekig munkálkodott. Nem csoda, hogy sem a KELET RÓMAI CSÁSZÁR sem a keleti rítusú egyház többé nem akart Róma primátusáról-felsőbbségéről hallani.

1282-ben azonban a pápa minden igyekezetének ellenére lázadás tört ki Sziciliában. Anjou Károly katonáinak és adminisztrációjának túlkapásai és kegyetlenkedései gyűlöltté tették a szicíliaiak szemében. A királyság lakosai 1282 húsvétján az úgynevezett szicíliai vecsernyén véget vetettek Anjou Károly uralkodásának lemeszárolták a sziget franciáit és elűzték Károlyt az ország trónjáról. A helyére Petru III d'Aragona - III.Pétert, Aragónia királyát hívták meg. Az Anjou ház trónfosztását a pápa minden erejével igyekezett

visszafordítani. Azonnal kiátkozta III.Pétert és Európaszerte keresztes hadjáratot hirdetett ellene. Azonban törekvései kudarcba fulladtak. A francia seregek is kudarcot vallottak III.Péter Aragon király hadai ellen. IV.Márton erőtlően vonult vissza Perugia városába ahol 1285.3.28. hunyt el. Dante poklában szerepel, a purgatóriumban találkozik vele a költő ahol a volt egyházfő falánkságát említi mivel az, élt-halt az angolnáért és a borért.

A szerb Milutin királynál olvassuk a **Keleti ambícióihoz Anjou Károly** szövetkezett Dragutin és persze Milutin mellett az 1264-ben elűzött konstantinápolyi latin császárral

II.Balduin- Philipp Kurten nevű fia – mivel Balduinnak megígérte hogy visszaszerzi neki konstantinápolyi császárságot, 1267-ben meghódította Durazzo vidékét és Albánia királyává proklamálta magát.

Velencei köztársasággal- amely 1279-ig békeszerződésben Mihailo oldalán volt

II.Mihailo (1237-1271) Epir despotájának törvénytelen fiával Jovan I.Angelos-sal aki Tesália ura volt I.Georgie Terter, bolgár cárral - aki megdöntötte a Kelet-Római császársághoz hű II.Jovan Acent.

Anjou Károly terve az volt, hogy Milutin és Jovan Makedóniára csapjanak le. Károly, Philipp meg a Velenceiek pedig magára a Császárvárosra Konstantinápolyra ütnek.

VIII.Mihailo unokaöccse Takhaniotész vezetésével a bizánci sereg 1281 májusban szérverte a támadókat.

IV.Márton pápa gyorsan kiátkozta VIII.Mihailo konstantinápolyi császárt.

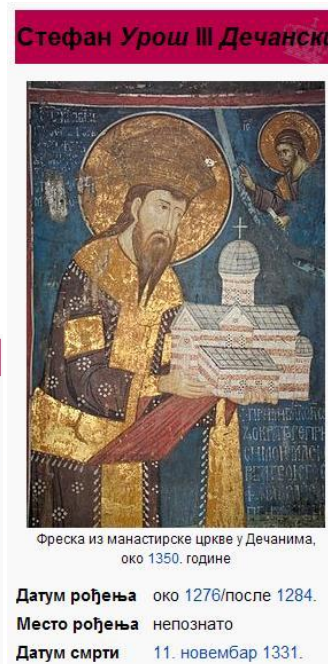
Milutin tovább foglalt Bizánc területeiből.

Anjou Károly letörése után VIII.Mihailo a Balkán félsziget rendezéséhez Milutin és Jován leveréséhez kezd ám 1282.12.11. életét vesztette. Utóda a fia II.Andronikus aki felbérelte a Tatárokat és azokat küldte a Balkánra de inkább rablóhadjáratra mintsem hódításra.

Konstantin Nemanjity (1282/1283-1322/23) a nemkoronázott. Milutin királynak és a teszáliai Jovan I.Angelos (1271-1296) uralkodójának leányával való második házasságából született. Anyja neve nem ismert. Stefan Décsánszki 1314-es sikertelen lázadása és Dragutin halála után 1316-ban a fiatal király titulust és Zeta területének vezetését kapta. Ezzel talán mint trónörökös jelölt lett elismerve. Milutin azonban sehol sem nyilvánította trónörökösnek, így 1321-ben bekövetkezett halála után megnyílt a lehetőség a második fia Décsánszki számára valamint Dragutin fiának Vladiszlávnak is, hogy kinyilvánítsák Szerbia királyságára a trónigényüket. Az egyház támogatásával 1322-ben Décsánszkit Szerbia királyává koronázták aki felajánlotta Konstantinnak, hogy fogadja el a második fiúnak járó előljáróságot amit Konstantin visszautasított. 1323-ban összeütközött kettőjük serege, ahol Konstantin számos katonája átpártolt Stefán oldalára, ő maga is vagy rabságba vagy a visszavonulásban esett el.

az Aragón királyság területei

III. Pietro d'Aragona királlyal kezdődött az Aragónok uralkodása Itáliában
 Stefan Uroš III. Dečanski Nemanjić az általa emelt Viszoki Décsáni kolostor után kapta a nevét
 a Szerb Egyház mint *szent királyt* kanonizálta

Stefan III. Uros Décsánszki (szül. 1276 vagy 1284 után? – 1331.11.11.) szerb adatokban – Apjának Milutinnak az első vagy negyedik házasságából született. Az ötödik felesége II. Andronikusz Palaeologus leánya Simonida volt. – Kicsit bonyolult helyesen kibogozni Milutin házasságait:

1 a szerb **Jelena**

2 thesszáliai **Helena Dukaina Angelina** (apja John I. Doukas (1240-1289) of Thessaly aki II. Michael Komnenos Doukas-nak Epirus despotájának, a szeretőjétől Gangrénától házasságon kívül született fia volt amiért őt John the bastard – fattyúnak is nevezték. Ez a John Doukas a Thessalian Vlach Taronas leányával házasodott aminek révén a seregét is nagyban **Vlach** harcosok alkották. Ezt csak azért fontos tudnunk mert számunkra bizonyítja, hogy a középkorban **Vlachok** – 'Oláh'-ok- nak neveztettek a mai dél-Románia területén és máshol is a Balkánon szlávok között élő és a latin nyelvből származó nyelveket beszélők) **Helena** Stefan II. Uros Milutin **szerb király felesége volt kb. 1275-1282 között**. Nem tisztázott, hogy gyermektelen, vagy Stefan Konstantin (1282-1323) vagy Stefan III. Uroš Décsánszki (1285-1331) ebből a házasságból született, talán már 1276-ban???

3 Árpád-házi Özvegy Erzsébet

4 Ana Terter szerb királyné 1284 és 1299 között. Milutin öt felesége közül ő volt legtovább szerbiában. A magyar Erzsébet elkergetése után házasodott Milutin, miután az előző házasságot érvénytelenítették, ami nem volt nehéz mivel az a szerb egyház beleegyezésének ellenére jött létre. Talán mindig ott is marad a királyné, ha Milutin nem fog újabb politikai fogáshoz, ugyanis a Bizáncból elfoglalt területeket most diplomáciai úton akarta megtartani. A régi jól bevált módszerhez folyamodott és újra házasodott. II. Andronikus Paleolog a túlerőtől kényszerítve beleegyezett, hogy az öt éves kisleányát a negyvenöt éves Milutinhoz adja férjhez. A csere úgy történt, hogy a Vardar folyónál Solun közelében Milutin átadta addigi feleségét az újdonsült apósna, aki viszont odaadta a kisleányát. A szerb királyi család nem helyeselte ezt a cselekedetet amin Milutin nemigen aggódott. Kiszöközte Ana Terterrel való házasságának a semmissé tételét, ami maga után vonta a tőle született Stefan Dečanski egyik napról a másikra történő "törvénytelen születését". A volt Bolgár hercegnő élete így vált a politikai kereskedelem áldozatává. További élete ismeretlen.

5 Simonida Nemanjity – Öt éves korában 1299-ben történt férjhez adása, a Szerbia és Konstantinápoly közötti békét és barátságot volt hivatva szolgálni. 1294-ben született II. Andronikus Paleolog és Irine (Jolanda) Monferata gyermekeként. Három férfitestvére volt, anyjuk több születendő gyermeket pedig elveszített. Simonida születésekor az udvarhölgyek a tizenkét apostol előtt egyforma nagyságú gyertyákat gyújtottak, mintegy könyörgésül, hogy a csecsemő életben maradjon. Konstantinápolyi egyedüli különös szokás szerint,

amelyik apostol előtt marad legtovább égve a gyertya, annak nevére keresztelik a gyermeket. A gyertya leghoszabban Szent Péter iconja előtt maradt égve, akinek első neve *Simon* volt. Andronikus leánya a Kelet Római császárság történetében soha azelőtt meg nem történt módon kapta a *Simonida* nevet.

Csak természetes volt, hogy Milutinnak és Simonidának nem születtek gyermekei amit az anyja arra próbált kihasználni, hogy a szerb trónt a saját fiai közül valamelyik számára próbálta biztosítani. Két fiát is elküldte Szerbiába de sikertelenül, mindkettő elutasította a lehetőséget.

A mind nagyobb Kelet ellenesség és Nyugathoz való fordulás valamint az miatt, hogy apja házasságának érvénytelenítésével a királyi trón jogától elesett, Stefan **Décsánszki** támadást indított az apja ellen. Milutin király sereggel indult a fia ellen. Időközben azonban meggondolta magát és tárgyalást ajánlott a fiának. Décsánszki meghatódottan ment bocsánatot kérni apjától. Milutinban azonban nem volt semmi kegyelem a fia iránt, bilincsre verette és Szkopljeba küldte, hogy ott vakítsák meg onnan pedig Konstantinápolyba száműzte. Állítva van, hogy a parancs végrehajtói meg lettek fizetve és a megvakítást nem teljesítették habár a szemeit mindig bekötözte.

Konstantinápolyban Andronikus császár részvétellel volt a fiatal királyfi iránt, akinek fiatalabb gyermeke Dušic ott hunyt el.

Décsánszki ezekben az időkben Smilac Bolgár cár leányával Teodórával élt házaseletet, legalább három gyermekük született:

1 Dušan (1308-1355) szerb király utána császár (1331-1355)

2 Dušic fiuk Konstantinápolyban hunyt el

3 Jelena Šubić, aki Mladen Šubićnál volt férjénél, 1355 után hunyt el

Milutin király halálának a hírére (1321. október 21.), Décsánszki kijelentette, hogy csoda történt és visszakapta a szeme világát, erős hadsereget gyűjtött a szerb egyházat is a maga pártján tudta. Apja első házasságából született féltestvérének a trónörökös Konstantinnak felajánlotta, hogy osztozzanak meg az uralmon amit az elutasított. A kettejük közötti háborúban Konstantin életét vesztette, 1322-ben Décsánszki Stefan Szerbia királyává koronázták.

Teodora 1322 októberben meghalt, "Stefan" származású volt. Décsánszki akkor az Anjou házhoz közeledési tervvel, Tarent Philipp leányát akarta elvenni nyilván a nagybátyjának Dragutinnak a politikáját tartva szeme előtt. Azonban az Anjouk nem engedélyezték ezt a házasságot több mint valószínű az időközben elüldözött Vladislávra való tekintettel ahol az Anjou kötődés sokkal mélyebb volt, Vladisláv édesanyja Katalin, a magyar király leánya "Anjou" származású volt. 1324-ben Stefan Décsánszki a görög császári udvar felé fordult és Maria Paleologot, Joannis Paleolog leányát vette feleségül. Két gyermekük született Simeon Siniša (1324/26-1369/71) és Teodora 1330-1381).

Részletezés nélkül, harc a Dubrovnikiak ellen, területfoglalások Bulgáriával szemben.

Décsánszki király halálának két változata: Az első változat szerint halála előtt és második feleségének befolyására, Décsánszki megváltoztatta a gondolatát és utódának nem elsőszülött fiát Dušant hanem a második házasságából született Simeont tette meg. Dušan jó fiú akarván lenni, nem akart ellenkezni a szülők határozatával és egész Cárigrádig elment ahol azt tanácsolták neki, hogy harcoljon a jogaiért. Porodimlyi helységnél háborúztak ahonnan Stefan III. Urošt Zvécsánba vitték ahol egy idő múlva természetes halállal halt meg.

A másik változat szerint és amit a Szerb Egyház is elfogadott 50 évvel Dušan halála után kelt lábra ahol igen Dusánellenes hangnemben arról írt Grigorije Camblak, hogy a szerb király erőszakos halállal halt meg, a saját fia kezeivel végzett apjával. Décsánszkira az áll a Pravoszláv egyházban, hogy "az apjától megvakítva és a fiától megölve" – "od oca oslepljen od sina udavljen".

Az átok legendája arról szól, hogy Décsánszki halála előtt megátkozta fiát és annak minden utódát. Erre az átokra leginkább akkor emlékeztek amikor knéz Lázár elesett a Koszovói ütközetben és amikor a Szerbia Török uralom alá esett.

Következik a következő: **Stefan Uroš IV. Dušan Nemanjity (1308-1355) a Dusán cár (1346-1355)**

Стефан Душан

Фреска из манастирске цркве у Леснову,
око 1350. године

Датум рођења око 1308.

Цар Урош Нејаки

Konstantinápolyi kettős kereszt Szerbiában 1346-ban.
Apa és fia az első és utolsó szerb császár: Dušan cár és V.Uros Nejkai

18. Sztéfán IV.Uroš Dušan Nemanjity a "hatalmas" – szerbül "Silni" (1308-1355) szerbia királya (1331-1345) császára (1345-1355)

Bűntetteikkel a Nemanjityok nemcsak új területeket és titulákat hanem szent dicsfény glóriákat is szereztek

A szerb királyok tudatában voltak annak, hogy Zeta nem az ő földjük, hanem elfoglalt ország

Habár a Nemanjityok 170 évig tengerparton tartózkodtak, szárazföldiek maradtak

Décsánszki ugyanolyan kegyetlen volt mint az apja Milutin, 1330 vagy 1331-ben, Décsánszki sereggel jött Skoplye felől, Stefan IV.Uros Dušan Nemanjity Zetában húzta meg magát, Dubrovniktól kért tanácsot. Akkor érkezett Zetába Bijeli Pavle akinek érdeme volt Dušan apjának Décsánszkinak a megtévesztése, a feladata viszont többek között a pravoszlávyé terjesztése volt. (Dr Radoslav Rotkovittyal itt)

DUŠAN HÓDÍTÓ POLITIKÁJA: OSVAJÁČKA POLITIKA DUŠANA – ezen a címen van feldolgozva Dusan drang nach Osten, az Istorija Srpskog naroda 1981:511) A szerb nép történelme c. kiadásban 1981-ben. "Hatalomra kerülésétől és dicső uralkodásának egész ideje alatt, új területek bekebelezésére, Dušan volt ennek a hatalmas szerb óhajnak a végrehajtója." – Ostrogorski írja ezt róla.

Ezért 1333 jan. 22-én Dubrovniknak eladta Stonski rit területet mivel Kis Ázsia és Görögország elleni harcokra kellett neki a pénz. Dušan tervéhez hozzásegített és jól jött a belső viszálykodás Bizáncban. Ohrid, Prilep, Strumica, Kostur sorban elesetek, egyedül Solun állta útját a győzedelmesen előrehaladó szerb királynak. Azonban, északról a magyarok támadása fenyegetett, 1334 augusztusban békét kötnek de Dušan magának követelte az elfoglalt területek nagy részét. 1341-ben meghalt III.Andronikusz császár, utóda a kilenc éves V.Joannis. Joannis Kantakuzen ellene való árulás miatt 2000 emberével Dušanhoz szökött, aki Pristinában ünnepélyesen el is várta. Azonban már a következő évben, Dušan eljegyezte a saját fiát IV.Urost, a fiatal Jovan Paleolog császár testvérével így a Kantakuzen, szövetséges helyett ellenséget kapott magának. A Szeldzsukok (!) segítségével pedig Trákia ellen indult. A szövetségekben nem volt válogatás. Kantakuzen pedig Teodora leányát hozzáadta Urhán szultánhoz, és ily módon segítve Ázsiától, védelmezte magát Európától, 1346. V.21-én császárrá koronázták, 1347.II.3-án bevonult Carigrádba.

DUŠAN A SAJÁT TÖRVÉNYKÖNYVÉBEN A LEGRÉSZLETESEBEN IRTA LE A CSÁSZÁR ÉS ISTEN KÖZÖTTI "BIZÁNC" (?) KAPCSOLATOT – Dušanov zakonik. Nem lehet hátborzongatóbban előadni az ő bizánci császárságának Istennel egybekötött kapcsolatát amikor azt írja, hogy Mihailo Bolgár cárt az ő kezével valójában Isten keze ölte meg amikor sajátkezüleg vágta le annak a fejét. Ő csak az igazságot teljesítette azaz Istennek az akaratát. Apja ellen fellázadó tettét is azzal magyarázta, hogy "Oh, oh, az ördögi gonoszság és annak rossz fegyvere nem engedélyezte a jót és nyugalmat az ő életükbe."

A Bibliai Jákob és annak gyerekei történetét hasonlította a saját apa és fia közötti rosszviszonyhoz, és hogy végül ő lett Nagy Konstantin császár birodalmának uralkodói székébe ültetve, minden földjére, a tengermellék minden városára és a görög császárság minden nagy városára. Ő az úr Krisztus legodaadóbb szolgálója, Isten által koronázott..... Amin. Minden cselekedetét Isten parancsának tolmácsolja. A véres területfoglalásokra, Mihailó császárnak levágott fejére, a csendes és békés életre való óhaja ihlette. És mi volt az apjával? Arról egy szó sincs. Magához ragadott minden elragadhatót ezen a földön, miközben az égi örök életre gondolt. Azonban uralkodásának a végét értékelve, inkább úgy látszott, hogy Isten nem vele hanem ellene dolgozott.

Elutasított és elátkozott:

”Mivel nem kapott koronát sem Rómától, sem pedig Cárigrádtól, kinevezte saját magát Dusán tituláját nem ismerte el sem a pápa sem pedig a ”Rómaiak” császára Nyugaton, sem azok az uralkodók akiknek a német-római császár volt ”a törvényes császáruk”. Tehát, az helyett hogy erősítse a saját országát, ő rombolta a másét és ily módon uralma alá vette ” a Dunától a Korinthisi öböl – és az Adriai Tengertől az Égei Tengerig terjedő területeket.

Ebben a logikátlan államában nem volt sem Athén, sem Spárta sem Solone de még Belgrád sem! ”Az egy félig-meddig görög császárság volt amelyik magába foglalt több, a görög kultúra és görög nyelvhez tartozó területet és éppen ezek a területek tették ki újdonsült császárságának nagyobb részét – Ostrogorski szerint is.

Dr Radoszláv Rotkovity viszont szükségesnek látja itt újonnan feltenni a kérdést: miért kellett Zetának minden városát felégetni, (Kotor kivételével), állítólag, hogy kiirtsa a görög befolyást, hogy görög-szerb császárságot formálhasson és kiirtsa a görög befolyást, hogy szerb-görög császárságot hozzon létre ahol Görögország lesz a központ! A válasz világos, Zeta nem a görög befolyás miatt lett felégetve, mert az a befolyás éppen a Nemanjityok által tört be Zetára, hanem azért mert az egy különálló állam volt, és mert ott a Nemanjityok szerint ”latin jerejek” éltek. A Nemanjityok egyedül az önállóított pravoszláv egyházuk és a pravoszlávság mint új állami vallásuk által tudták ”nekanonski” a kanoni jog ellenében azt tenni amit akartak, kiválva a világtól, ami azt jelentette, hogy az ökumenikus kötelességüktől is szabadulva, saját uralkodóikat szentté avatni, amiről ők földi életük előtt egyedül gondoskodtak, így építve nagy alapot maguknak.

A bizánci eseményeket Dusán arra használta ki, hogy 1345.IX.24-én elfoglalta SER fontos területét, és kinevezte magát a Szerbek és a Görögök császárának – ”Ez a titula világosan mutatja azon szándékát, hogy végleg megdöntse a Bizánci császárságot és kicserélje azt a Szerbek és Görögök új császárságával ” - írja róla Ostrogorski.

A NEMANJITYOK A MÁSOK TERÜLETEINEK ELFEGLALÁSÁRA VALÓ FEJETLEN ROHANÁSÁNAK AZ ÁRÁT A SZERB NÉP FIZETTE MEG.

Igaz, a Vojiszávlyevityek, a Palaeologok, a Komninok, a szultánok is a hatalomért ölték egymást is, de sehol sem lehettek olyan könnyen szentté avatni mint Szerbiában. Fejük körül a szent aurólával a templomok oltáira és falaira festve , kitalált csodáikkal és életükkel biztosították maguknak a túlvilági életüket. Ez volt az egyetlen arra használható kötősejt, hogy népet alkossanak maguknak, de nem mint történelmileg összetartozó etnikum fészekből, hanem csak a vallásból! Az ami a történelem folyamán megfelelő körülménynek mutatkozott, az újabb időkben már mint probléma jelenkezik, mivel a szerbek közé különböző más népek keveredtek akik nem szerb származásúak, hanem a XIX. században a Balkán különböző területein mint a szerb valláshoz tartozóak találták magukat.

I Tyirkovity szerint: ”Az egyház és ország elválaszthatatlan egysége miatt a Nemanjityok idejében lehetővé vált a pravoszlávságot tenni a szerbség fontos meghatározójának. A valláshoz való tartozás lett a szétágazás kritériuma.

P.A. Rovinski szerint: ”Imja serb označalo pravoslavnago.- A szerb név pravoszlávot jelentett.”

Felettéb tanulságos lenne tudni Dr Radoslav Rotkovity ezen dolgozatának teljes szövegét – 16 oldal - de a mi adatunkhoz haladni kell tovább.

a Szerb Egyház-építő Décsánszki Nemanjity szerb király (1322-1331) az önállóságot jelentő kettőskereszttel

Zitije Stevana Dečanskog, Grigoriye Camblak írta: ”od oca oslepljen od sina udavljen”

” az apjától megvakított a fiától megfojtatott”

a koronája is valahogy ismerős

ezt senki sem vizsgálhatja, vajon milyen romboló szegeccseléssel került a kereszt a korona tetejére

Dusán Nemanjity 1345-ben a **Szerbek, Görögök-Romeja** (azaz a **Romeja-Roméjek-Rómaiak**) és **Bolgárok császárává** kiállította ki magát, a szerb egyházat az érseki-arhiepiskopije rangról felemelte patriárhális – patrijarsije – rangra, hogy az első szerb **patrijánh Joanikije 1346-ban megkoronázhassa** az önkoronázottat – **a szerbek Dusán császárát**. Dusán Velbuzsdnál igen kitűnt az apja mellett, aki abból a meggondolásból, hogy ez a harci győzelme és a főembereinek kedveltjeként talán eszébe juthat az apja kezéből még az ő

életében kiragadni a királyságot, odaadta Dušánnak Zetát ami hamarosan az elégedetlenség fészkévé és lázadásává vált. A Dusánt körülvevő főemberek szüntelenül próbálták rábeszélni, lázadjon fel az apja ellen és vegye el tőle a hatalmat amit már idős kora miatt úgysem tud vezetni, ily módon aztán kibiztosítja magát Szinisa – Siniša ellen is aki apjának a második házasságából született (Mavro Orbin). 1331-ben mialatt Décsánszki király vadászaton volt, Dusán kis számú seregével apja várára támadt. Décsánszki megfélemlítve a gyerekeiről és feleségéről is lován menekült, Dusán emberei azonban egész családjával elfogták és Zvécsán várába zárták. **1331.9.8-án volt Dusán királyságának koronázása**, 1331.11.11-én éjszaka Mavro Orbin szerint Dusán küldte oda az embereit akik a várban fogvatartott apját az ő parancsára megfojtották.

''Privolevši se sin njihovim opakim savetima, posla neke ljude spremne da izvrše takvo zlodelo, te ga oni udaviše usred noći u rečennoj tvrđavi. (Mavro Orbin)

1345-ben a Szent Hegyen is intézkedett Dusán, megvádolta az ottani görög protu Nifon vezetőt, és a saját szerb vezetőt tenni a helyére. Elfoglalta Epirit, Teszáliát, Boszniába tört, a görög uralkodók között ellentétet szított.

1354-re a török előrenyomulás a Balkánon érezhető volt.

Dusán küldötteket menesztett a pápához, nevezné ki őt a török elleni hadvezérnek aminek fejében ő elismeri a pápa keresztény egyház feletti fennhatóságát. A küldöttei hazafelé találkoztak a cseh királyi udvarával aki azért indult Rómába, hogy a pápa német-római császárrá koronázza. Nagyon örült a híreknek, hogy a katolikus vallás lesz elismerve az 'egyetlen szent' vallásnak és, hogy a szláv nyelv megmarad az istentiszteletben ami a két népet összeköti. A pápa mindenbe beleegyezett azonban Dusánt királynak titulálta, ami nemigen tetszett emennek, tervében Dusán nem is akarta elhagyni a pravoszláv vallását, csak elismeri a pápa fennhatóságát. Azonban 1354 nyarán a magyar király támadást indított északi területére amire Dusán meggondolta magát hisz ő csak politikai érdekből és nem teológia alapján fogadta volna el a pápát. A pápa küldötteinek ezt Skopljeban adta a tudatukra, akik erre Magyarországon átutazva, megüzenték Lajos magyar királynak, hogy a ''schizmásokhoz'' legyen könyörtelen. Dusán 1355.12.20-án fiatalon hunyt el, halálának oka néhány találgatás.

A bolgár Helena-Jelena császárné feleségétől Dusán cárnak egy fia volt: V.Uroš Nemanjity

19. Sztéfán V.Uroš (1337-1371), car - cár (1355-1371), V.Erőtlen Uros – Uroš V. Nejaki

Стефан Урош V Нејакѝ

Фреска из манастирске цркве у Псачи, између 1365. и 1371. године

Датум рођења 1337.
Место рођења непознато
Датум смрти 4. децембар 1371.

Симеон Немањѝћ

Симеон (Синиша) Немањѝћ на Лози Немањѝћа у манастиру Дечани (око 1345)

Датум рођења 1326.
Датум смрти 1371.
Титула Цар Ромеја, Срба и целе Албаније
Период 1359. - 1370

Stefan Uroš V.Nejaki, • Simeon Nemanjity a ''Rómaiak császára'', • Dušán cár,Jelena és a fiuk V.Uroš Nejaki
Цар Ромеја = a Rómaiak Császára

Dusán cár után egyetlen fia - Stefan V.Uroš ''Nejaki'' Nemanjity az ''Erőtlen''-nek nevezett - uralta apjának egyik területét, a féltestvére Simeon (1326-1371) Nemanjity a ''Rómaiak-Szerbek és Albánia császára'' titulával uralta a széteső többi részeket.

A középkor bevett szokása szerint Nejaki V.Urošnak is meg kellett küzdenie a saját örökösödési jogáért. Legkomolyabb ellenfele apjának Décsánszskinak a második házasságából Paleolog Maria-tól született fia Szimeon-Sziniša Nemanjity (1326-1371) volt. Ez a Maria szerb királyné, Jovan Paleolog leánya és VIII.Mihail Paleolog császár unokája volt. Simeon Nemanjity 1359 elhagyta Nejaki V.Urošt és kinevezte magát a **”Rómaiak**, Szerbek és az egész Albánia császáranak” és önálló uralkodóként Tesalia, Epir és Albánia felett uralkodott. 1371-ben hunyt el. **Bizonyíték itt arról, hogy 1371-ben NINCS ”Bizánc” csak Róma volt.**

Szerbia tehát két részre osztdott, Nėjáki Uroš és Simeon császárságára.

Stefan V.Uroš Nemanjity 1371. december 2-án vagy 4-én mint a szerbek utolsó császára hunyt el.

Uralkodásának ideje alatt **1365-ben koronázták Vukašin Mrnjavcsévityet** társkirállyává, olyan elvárással, hogy majd Vukašin utóda – Márkó Mrnjavcsévity – **Marko Mrnjavčević – a szerb népi epikák Kraljević Marko - Krályévity Márkója** - öröklí a császárságot mivel Urošnak nem volt utóda. Abban az évben Vukašin bátyja Uglyeša Mrnjavcsévity vette át Jelena császárnétól (Uroš anyjától) Ser-Szer területének uralmát. Dusán cár nagy hódításai most az elöljáró főemberek kapzsiságának az áldozatává lettek, ugyanis ezek rohamosan gazdagodtak a háborúzásban és rablásokban, olvassuk, attól függően, hogy az adott betűvetők éppen az önkoronázott Nemanjity királyi-császári-ház pártján állnak, vagy az ellenkezőjét, ha éppen nem állnak az ő pártjukon és tájékoztatnak, hogy a Nemanjityok – ”Nincstelenek” csak nagyon ügyesen a saját hasznukra használták ki a keresztény Kelet Római császárság ellen indított Nyugati keresztény hadjáratokat.

Nejaki Urošt halála után 211 évre szentté avatták. Ő lett a szerbek V.-ik ’szent Istvánja’, azok számára akik ’magyarosítanak’.

3 Braća Mrnjavčevići – 3 Браћа Мрњавчевићи – a 3 Mrnjavcsévity testvér Vukašin, Uglyeša és Gojkó

Урош са својим савладарем Вукашином Мрњавчевићем

balról Vukasin király, középén V.Uroš és a társkirálya Vukašin, jobbról Gojkó Mrnjavcsévity

●●●

PROPAST SRPSKOG CARSTVA (1371-1389)

gospodara. Uostalom, kao prvi na udaru, on je zajedno s braćom Dragašima, bio primoran da posle Maričke bitke postane turski vazal.

Sredinom XIV veka na tlu Evrope se pojavila jedna nova sila, koja će, kasnije, vekovima odlučivati o sudbini balkanskih naroda. U to vreme retko ko je mogao da pomisli da će se Osmanlije zaustaviti tek pod zidinama Beča.

Jedini su Srbi predvideli sudbinsku opasnost od nabujale turske matice. Iako i oni slabi, krenuli su van granica svojih zemalja da odlučnom bitkom preduprede neprestane nalete Osmanlija i jednom za svagda ih vrata u Anadoliju. Ipak, pod okrijem noći, između 25. i 26. septembra 1371. godine (po starom kalendaru), Turci su izveli prepad na neopreznu srpsku vojsku i potukli je do nogu.

Strahoviti poraza na Marici imao je dalekosežne posledice. Označio je početak propasti Srpskog Carstva. Pogibijom kralja Vukašina i despota Uglješe Mrnjavčevića, nesposobni car Uroš izgubio je oslonac svoje vlasti. Državu je zahvatilo bezvlašće, zemlja je opustela, zvladala je glad, strah i panika. Ne dugo posle bitke, decembra iste godine, umro je i car Uroš. Njegovom smrću ugasila se dinastija Nemanjića. Bio je to kraj Srpskog Carstva.

Državu su razdrobili oblasni gospodari: Kraljević Marko, braća Jovan i Konstantin Dejanovići (Dragaši), Đurađ Balšić, Vuk Branković, Nikola Altomanović, Lazar Hrebeljanović i drugi. Još uvek zvaničnog kralja, Marka Mrnjavčevića, nijedan srpski velikaš nije hteo da prizna za vrhovnog

Манастир Симонопетра, Српски деспот Угљеша

a Simonopetra kolostorban balról: Uglyésá Mrnyávcsevity despota ikonja

Despot a császár utáni második ember, ezért volt Uglješa, a szerb császár Nejaki V.Uroš despotája, Vukašin pedig a király.

A XIV. század közepén új hatalom jelentkezik Európában amelyik évszázadokon át a balkáni népek sorsának a meghatározója lesz. Kevesen gondolhatták akkor, hogy az Oszmánokat majd csak Bécs falai alatt tudják megállítani. Egyedül csak a szerbek látták előre a felduzzadt török veszedelmet. Habár maguk is gyengék voltak, megindultak a saját országuk határain túlra, hogy elszánt harcban egyszer s mindenkorra leállítsák az Oszmánok folytonos támadásait és visszküldjék őket Anatóliába. Mégis 1371. szept. 25. és 26. közötti éjszakáján a Törökök váratlan támadást intéztek a figyelmetlen szerb seregre és leverték a lábaikról őket. A Maricai félelmetes veszteség messzire hatott. A szerb császárság végének a kezdetét jelentette. Vukašin király és a despota Uglješa Mrnjavčević harctéren vesztett életével a képtelen és alkalmatlan V.Uroš elvesztette uralmának a támaszeit. Az országot a jogtalanság vette hatalmába, a földet pusztítás rombolta, eluralkodott az éhínség, félelem és pánik. Nem sokkal a maricai veszteség után, ugyanabban az év decemberében meghalt V.Uroš császár. Halálával kialudt a Nemanjityok dinasztiája. Ez volt a Szerb Császárságnak a vége. Az országot a területek urai vették át: Kraljevity Márkó, A Déjánovityi (Dágási) Jován és Konsztantin testvérek, Gyurágy Bálsity, Vuk Bránkovity, Nikola Altománovity, Lázár Hrébelyánovity és mások. A még hivatalos királyt Mrnyávcsevity Márkót, egy szerb főúr sem volt hajlandó elismerni az ország uralkodójának. Többek között, mint első a frontvonalon, a Drágás testvérekkel egyetemben, Márkó kényszerülve volt beállni török vazallusnak.

Törökök és Szerbek a Marica folyón 1371. a szerbek végzetes vesztesége

Српско царство

Srpsko carstvo 1360. godine, u vreme cara Uroša, sa teritorijama oblasnih gospodara

Belgrád alatt a szerbek Dusán cárijának nagy császársága, 1371 után ön-szétetésre ítélve

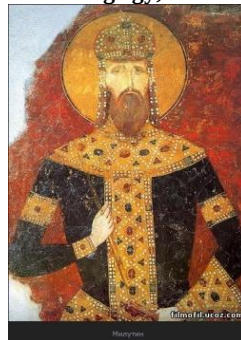

Krunisanje cara Dušana, rad Paje Jovanovića

(striko Uglješa se preselio na freske)

néhány ritka kép, köszönettel mindenkinek aki elérhetővé tette, mert a tudás akkor tudás ha tudjuk
balról Dusán cár koronázása, jobbról még egy, nehezen található Ugljésát ábrázoló kép

Milutin király

Marko Mrnjavčević

kraljević, kralj

Vladavina	1371 - 1395
Krunidba	kralj Srbije i Romeje
Supruga	Jelena
Dinastija	Mrnjavčevići
Otac	Vukašin Mrnjavčević
Majka	Alena
Rođen	oko 1355
Premинуo	17. maj, 1395 Rovine, Vlaška

"CAR DUŠAN": Slika Paje Jovanovića

Tri istorijske kneževine na području današnje Rumunije: Vlaška, Transilvanija i Moldavija u 16. veku

Carigradska crkva je anatemisala srpsku kada se ova samovoljno uzdigla u rang patrijaršije. Zaslugom kneza Lazara skinuta je anatema, dve crkve su izmirene, a srpskom patrijarhu je priznata titula.

Carigrád-Konstantinápoly Egyháza kiátkozta az önkényesen önkinevező szerb Dušan cár patriárhátusát

Márkó Mrnyávcsevity – a szerb epikák krályévity Márkója Vlaškában halt meg 1395-ben. Ha esetleg nem tudnánk hol volt 1400/1500/1600/1700-ban Vlaška, a térkép megmutatja, Wallachiát – Oláh országnak a magyarok nevezték a középkorban.

Wallach vagy Vlach – ez a nagy kérdés

A "hagyományban" és innen kifolyólag számtalan történelem írásban **Vukašin** (? – 1371), aki 1365 és 1371 között volt király, igazságtalanul, mint Dusán cár trónbitorlója és gyilkosa van megítélve.

A Dubrivniki Köztársaság 1362-ben a békeszerződés megkötésének érdekében, Jelena császárnénak és Vukašinnak is megküldte az erről szóló okmányt, ami annyit jelentett, hogy akkor Vukašin Mrnyjavcsévity volt a királyi udvar egyik legbefolyásosabb személye. A Mrnyavcsévityek ekkor házasságaik révén is tekintélyes családokhoz kötődtek. Vukašin a maricai ütközetben vesztette életét. Hadászati tehetsége maradt az emlékezetben, míg Ugljesa testvérét a diplomáciában kifejtett tevékenysége jellemezte.

Ugljesa Mrnjavcsévity: 1364-ben a vaseljenski zsinaton Cep-Ser-Szer-ben, minden igyekezetével azon dolgozott, hogy a kiátkozásuk után kibékítse a két egyházat a szerbet és a görögöt, és hogy politikai szövetséget hozzon létre "Bizánccal". Ebben a munkájában Grigorije, Ohrid archiepiskopája volt a segítségére miként több más egyházi személy is akiknek nem volt mindegy a Dusán cár császársága miatti Konstantinápolyi kiátkozásuk. Ugljesa nem gátolta saját magát sem abban, hogy Dusán cár önkikiáltott császárságát és patriárhátusát a kanoni joggal ellentétesnek ismerje el, annak a ténynek valóságában, hogy nincs szükség védelmezni egy olyan császárságot amelyik már úgysí szétesőben van. Különösen mivel egyes akkori szerb értelmiségi-lelki körök emberei úgyanúgy gondolkoztak mint ő. Daniló arhiepiszop munkájának folytatója is azt jegyzetelte, hogy Dusán cár az említett kinevezést "nem a helyes módon" hajtotta végre és "sem törvényes jogi úton, sem a carigrádi patriárka áldásával, ahogyan azt helyesen kell." Ugljesa békülékenysége minden gyanú felett a politikai szükségből eredt. Ő tisztán látta az egyre növekedő Török veszedelmet és a mind közvetlenebb veszélyt tőlük. A szerb főurak közül ő volt az első aki ellenük indult. Carigrádban viszont a békülékenységet nem politikai bölcsességnek hanem inkább mint egy gyengeségnek tolmácsolták, ezért a tárgyalások lassan haladtak. A görögök úgy gondolták, hogy nehezebb feltételeket is kérhetnek. Csak 1371 májusában történt meg a végső megegyezés. Vissza lett állítva a két egyház közössége, természetesen a szerbek által felállított Peć-i (Pétyi) patriarhia veszteségére, de az az egység nem kötelezett minden szerbet, hanem csak Ugljesa alattvalóit. Azonban, fölöslegesen lett visszaállítva, négy hónap múlva eltűnt Ugljesa és az ő munkássága is, megmaradt viszont a meggyőződés, hogy a dolgokat rendezni kell.

Зато је и не питајући цара Уроша уокоро прогласио свога сина Марка за "младог краља", чиме је припремао збацавање и укидање власти позе светих Немањића. Уза све ово, Вукашин беше у сукобу и са свјатјешим патријархом Српским Савом IV, јер већма слушаху Охридског архиепископа, пошто га патријарх Српски укореваше да не ради и поступа по правди Бога истинитога.

Овако стање и понашање насилника Вукашина није могао дуго да издржи млади и нејаки цар Урош. Под тим и таквим невољама и озлобљењима он ускоро изгуби земаљско царство, своје, али зато задоби вечно и непролазно Царство Божје на небесима. Блажени цар Српски Урош V пресели се најзад душом својом ка Господу, у четвртак дана 2. или 4. децембра 1371. године, не напунивши још ни 35 година живота. По његовом животописцу патријарху Пајсију и неким од каснијих Српских летописаца, цар Урош је био убијен руком безаконог Вукашина, али ако то и није било тако, Вукашин је ипак био посредни убица Урошев, као што то кажу најстарији Српски летописци и родослови. О томе најстарији летопис пише овако. Цар Урош, "свргнут је са царске части у отачаству својем, но ипак усред земље своје и у царском достојанству славно пређе к Богу, године 6880. (то јест 1371.), месеца децембра, четвртога дана, а те исте године, пре његовог престављења, синови Исмаилови (тј. Турци) убише на реци Марици краља Вукашина и дестопу Угљешу, који су га збацили са престола". Стари летописац, упоређујући свргнуће законитог Уроша са неправедним свргнућем законитог цара Јудејског Ровоама (сина Соломонова), од стране Јероваама, или свргнуће законитог цара Византијског Михаила III од стране његовог коњушара Василија Македонца, додаје још и ово: "Као што онај цар Ровоам, или да кажемо Михаило цар Грчки, који од свога слуге пострада, тако и овај (благодестиви цар Урош) многа озлобљења и тежбе и мучења прими од својих слугу Вукашина и Угљеше".

Вукашин и Угљеша погибоше у боју са Турцима на реци Марици, код места Черномена, 26. септембра 1371. године. Турци су изненада били угрозили крајеве где је владао сам деспот Јован Угљеша (пошто се царица Јелена — Јелисавета, после 1365. године, била повукла из Сера и отишла својем сину Урошу или у своју задужбину манастир Матејчу).

Az ellentábor írásai szerint Vukašin meg sem kérte V.Uroš Nejaki cár engedélyét és kinevezte a saját Márkó fiát "királyfinak", amivel elő akarta készíteni a szent Nemanjity ág hatalmának a leváltását, tanácskozásaival nem a szerb patriárka hanem az Ohridi arhiepiskopra hallgatott, mivel a szerb patriárh megpírongatta, hogy nem az isteni igazság szerint cselekszik. Ennek a helyzetnek és erőszakosságnak a fiatal és gyenge Uroš nem tudott sokáig ellentállni. Ezekben a bajokban vesztette el földi császárságát, de megkapta azért az örökös elmúlhatatlan égi isteni császárságot. 1371 dec. 2. vagy 4. költözött át lelke a szerb V.Urošnak az ő urához amikor 35-ik életévét sem töltötte még be. Egy néhányan életrajz-írói közül, mint Pajsziye patriárh és később is más Szerb írók szerint, Uroš császár a törvényt nem ismerő Vukašin kezétől lett megölve, de ha még nem is úgy történt, Vukašin akkor is Uroš közvetett gyilkosa volt, miként azt a legrégebb krónikák, nemzedékrend írások mondják. A legrégebb ezt írja: "...a hazájában távolították el a császári trónjáról, dicsőségesen tért meg Istenéhez 6880. azaz 1371-ben december hónapban.... de ugyanabban az évben, az ő távozása előtt, Ismail fiai azaz a Törökök a Marica folyón megölték Vukašint és Uglješát akik őt ledobták a trónjáról." (ledobták-e ugyan a trónjáról – nem találok rá bizonyítékokat....)

V.Uroš császár sok viszontagságot, rosszindulatot és szenvedést kapott a saját szolgáitól Vukašintól és Uglješától. Vukašin és Uglješa halála után a török veszedelem Uglješa despota Ser területét érte ahol Jelena császárné – V.Uroš anyja- 1365 után elhagyta Szer területét és vagy a fiához vagy kolostorba vonult.

Arról elfelejtettek a régi krónikák elmélkedni, ki adott többet a hazáért, aki önkoronázgatott vagy akik a szülőföldért az életükkel fizettek, amikor arra az ellenség tört rá..és hol volt a fiatal Uroš akkor?... Erőtlen V.Uroš mellett emelkedett fel Vukasin Mrnjavcsévity. Származásukat Hum területére teszik. Az ősapát 1280 körül Trebinje környékére teszik, ahol egy MRNJAN nevű nemes Ragusa dokumentumban volt említve. Ugyanez a **Mrnjan** újra 1289-ben mint Anjou Helena (Milutin szerb király édesanyja) királyné kincstárnoka van említve.

A szerbek délre Makedónia területére való terjeszkedésük alatt a helybeli Görög feudális urakat – a szerb jövevényekkel helyettesítették. **Dusán cár kb. 1350 körül Vukašin Mrnjavcsévityet Prilep és Macedónia zsupánjának nevezte ki. Attól kezdve Vukašin gyorsan emelkedett és Dušan cár halálakor Szerbia egyik legbefolyásosabb nemese volt 1355-ben. Dušan cár utóda Stefan V.Uroš Nejaki 1365-ben Vukašint a Szerbek és Görögök királyává koronázta a saját társuralkodójának.** Prizren, Skoplje és Prilep is az ő uralma alá kerültek és jó viszonyban volt a testvérbátyjával Jovan Uglješa despotával aki Ser környékén uralkodott. Hatalmából kifolyólag megengedhette magának, hogy engedetlen legyen Erőtlen Uroš felé.

1370-ben a Szent Athos Hegyi kolostoroknak küld adományokat. Bátyjának a támogatásával az Oszmán Birodalom elleni harcot készítette elő. 1371 júniusban Vukasin által előrelátott Trebinje támadása elmaradt. 1371 szeptemberben bátyjával szövetkezve az előretörő Ottománok ellen indultak. A Marica folyón érte őket a szörnyű vereség, amelyikben a két Mrnjavcsévity az életével fizetett.

Вукашин је тада са својом војском пошао брату Угљеши у помоћ, али су обојица доживели страшну погибију од Турака на споменутој реци Марици. Ова турска победа отворила је широм врата најезди бесних и безбожних Исмаилћана на хришћанске народе у тима крајевима, чије страдације овако описује савременик и очевидац њихов, старац Исаија Светогорац: "И толика невоља и зло љуто захвати све градове и крајеве западне, колико нити уши икада чуше, нити очи видеше. А по убијању мужа овог, храброг деспота Угљеше, просуше се Исмаилћани и полетеше по свој земљи, као птица по ваздуху, и једне од хришћана мачем клаху, друге у ропство одвођаху. А оне који су остали, њих смрт прерано поже. Они пак који смрт преживеше, глађу погубљени бише. Јер таква глад би по свим крајевима, каква не би од постанка света, ни потом таква, Христe Милостиви, да не буде. А оне које глад

Vukašin király a saját seregével bátyjának Uglješának a segítségére sietett, ám mindketten szörnyű vereséget szenvedtek a Törököktől a Marica folyónál. Ez a török győzelem szélesre nyitotta az utat a kereszténység ellen törő kegyetlen török veszedelem előtt. A hős Uglješa halála után olyan szenvedés, halál, éhinség uralkodott el minden területen amilyent addig nem láttak.

- 20. Jován Uglyésa Mrnyávcsévity-Mpъaвчeвић, (?1346 – 1371 szeptember 26) a szerb földek, Görögök és a tengermellék ura, Szer-Serres-Siris-Szerész terület dészpotája (1356-1371), Vukásin Mrnyávcsévity fivére. A Mrnyávcsévity nemesi család őse Mrnyává, aki Anjou Heléna kincstárnoka volt.**

Despota tituláját a Nemanjity dinasztia utolsó császárának V.Urošnak az édesanyjától Bulgária Helena-Jelena császárnétól vette át 1365-ben. 1368-ban megkísérelte az Uroš cár okozta széthúzást enyhíteni Konstantinápoly-Cárigráddal- a Császárvárossal. Elítélte Dusan cselekedetét aki "jogtalanul szakított el földeket és városokat Kostantinápolytól, önhatalommal nevezte ki az önjelölt pátriárkát és ezzel egyházától szakította el a saját népét".(ezt lásd: Dr Radoslav Rotković, ZETA U DRŽAVI NEMANJIĆA (1186-1356) dolgozatában.) Vukásin nevű bátyjával együtt próbálták megakadályozni a Törökök betörését a Balkánra és Vukásinnal együtt esett el a Maricai ütközetben 1371-ben. A cárigrádi patriárh 1371-ben kelt levelében említette, hogy az al-Sztrumá-Strumica területe Uglyésa tulajdona volt.

- 21. Sziméon Szinisá Némányity, Epir és Teszálijé császára (1359-1371)**

- 22. Jován Uros, Epir császára (1371-1372), Szimeon Szinisá császár fia**

- 23. Vukásin Mrnyávcsévity - Mrnjavčević király (1365 – 1371 szept. 26) Márkó Mrnyávcsévity nevű fiával (a szerb epikák Kráľyevity Márkójával) a középkori Prilepi királyság uralkodója volt. A Prilepi királyság a mai Macedón köztársaság nyugati területén, Dusan cár birodalmának szétesésekor jött létre. Fővárosa Prilep volt. A 14-ik század végén esett a Törökök uralma alá. Vukásin a fivérével Jován Uglyésával együtt esett el 1371-ben a Maricai ütközetben.**

Magyar irodalom többek között a Mrnyávcsévity testvérekről:

Hogyan került a szerb monda a Bojana partjáról a Boszna vizéhez, biztosan meg nem mondhatom. Annyi bizonyos, hogy a lakosság egy törzshöz tartozott; ezenkívül a Mernyavcsevicssek (Vukasin, Uglyesa, Gojko) rokonok voltak kortársukkal, Tvrtko bosnyák királylyal (1353—1391); a bosnyák király pedig a Nemanjakkal és magyar Anjoukkal.

[A Mernyavcsevicssek rokonok voltak a bosnyák királylyal, Tvrtkóval: Tvrtko anyja Subič Ilona volt; udvarában nevelt rokonát, Subič Gergely leányát pedig Vukasin megkérte 1370-ben egyik fiának, Marko vagy Andrásnak feleségül. — A bosnyák király rokona volt a Nemanjáknak: Tvrtko nagyapja, Kotromán István bán Erzsébettel, Dragutin István szerb király (1272—75) leányával kelt egybe. Ez alapon vette föl Tvrtko 1376. a szerb királyi címet, mint a Nemanják örököse, a kiknek utolsó férfisarját, Urost Vukasin 1367-ben kivégeztette, de 1371-ben maga, 1376-ban családja is.

Vukasin, Uglyesa és Gojko helyett a bosnyák mondában Rado, Petro és Gojko testvérek szerepelnek, mint a tesányi vár építői. Történeti személyek-e, nem mondhatom meg. A bosnyák hasonlóan miként Hunyadi Jánost valami Radul meg Magos meg meggyászokkal a Serbával szerepeltették valakik

A tosányi vár építése.

Nagy mesterek Tosány várát rakják,
Egy anyától való három testvér;
Radó mester a legnagyobb köztük,
Péter mester utána középső,
5. Gojkó mester a legkisebb testvér.

A mi falat nappal építettek,
Lerombolták éjjel azt a Vilák,
Radó mester így szólt öccseihez:
»Megépíteni nem bírjuk a várat,
10. Áldozatot kell belé falaznunk.

Ha majd este szállásunkra térünk,
Egyikünk se szóljon hitvesének:
A ki holnap reggelinket hozza,
Azt belé kell falaznunk a várba.«

15. Amint este szállásukra tértek,
Szobájába kiki ment nejével,
Radó mester így szólt hitveséhez:
»Hallgass reám, kedves hitestársam,
Ha te hozod a reggelit holnap,
20. Befalazunk tégedet a várba!«

Péter is így szólt a hitveséhez:
»Ha te hozod a reggelit holnap,
Befalazunk tégedet a várba.«

Gojko hallgat, árva szót sem szól ő.

A fontosabb görög feldolgozások közül a zakynthosi nem tud a gonosz szellemről (a pallér úgy álmodja meg a falbeomlás váltását), a kerkyrai ellenben szerepelteti (στοιχειό). Legszorosabb tehát a kerkyrai monda összefüggése a bosnyákkal.

A felfogásban, motivációban már különbség van, de mégis a *bosnyák monda* fogja fel önállóan a görög ballada tárgyát, s fejleszti részleteiben, és nem megfordítva. A kerkyrai balladában *egy* gyűrűt vesztett el az építőmester, a bosnyákban *két gyűrűt és aranyalmát*. Ez a két gyűrű semmi más, — és ez a megrendítő Gojko beszédében — mint az ő és a felesége gyűrűje, melylyel egymást eljegyezték; az aranyalma pedig az a lakodalmi alma, melyet a násznagy viselt botjára tűzve, vagy a házastársak közösen elfogyasztottak. Ez a természetes értelme a helynek előttem s nem holmi napkorong, vagy gömb, szóval égitest vagy tünemény.

Résztvételünk annál bensőbb a legifjabb testvér, Gojko iránt, mert vele együtt mi is azt hisszük, hogy az egyezség őszinte, utógondolat nélkül való; hogy tehát Gojko helyesen cselekedett, mikor beleállt s megtartotta. Ha szószegő lesz, mint bátyjai, megmenti talán feleségét, de elveszti becsülésünket; hitvány lesz, mint Rado és Petro, tehát szintén elbukik. Ez a végzet, a kikerülhetetlen *τύχη*; akármit cselekszik, el kell vesznie; így van felőle elhatározva! Görög észjárás és világnézet ez, akármik mit mondjon, a melyet feltalálunk »Kőmives Kelemennében« is:

AZ OLÁH MONDÁK.

A leghevesebb praetensióval találkozunk az oláh mondákat illetőleg. Horger ezt mondja 1902-ben: »Az igazság pedig ebben a kérdésben az, hogy a *monda* sem szerb, sem latin közvetítéssel nem került a székelyekhez, hanem *egyenesen és közvetlenül az oláhoktól*«. Előtte öt évvel, 1897-ben Alexics a »Vadrózsapörben« két helyen nyilatkozik hasonlóan: »Az oláhság, mint balkáni nép, a befalaztatás szokását magával hozta őshazájából, a Balkánból; tőle ez áterjedt a székelyekhez, vagy valamely székely ember hallván az »Ardzsesi kolostor« mondáját, azt Déva várára alkalmazta« (8. l.); fontos körülménynek tartja e következtetésnél Alexics, hogy az oláhoknál, a székelyek szomszédjainál most is él a befalaztatás symboluma, hogy t. i. az épülőben levő ház előtt elmenőnek árnyékát falazzák az alapba. Ezen egybevetés után tartózkodás nélkül kijelenti Alexics is, hogy »A Kőmives Kelemenné (Kriza-féle var.) *eredetiile szerintünk Manole mester*« (41. l.).

Annát, a főpallérnéfét fokozatosan rakják be bokáig, ikráig, oldaláig, melléig, — mint Gojkonét Skadar építésénél.

Ezek görög, szerb és bolgár motivumok, ügyesen beszőve.

De contaminálva van görög és szerb motivum egyetlen cselekedet magyarázatára is. Arra tesznek esküt a mivesek, hogy akár *huga*, akár *felesége vagy édestestvére* lesz bármelyiküknek, a ki az ebédet hozza, befalazzák. A görög monda csak *egy* asszonyt szerepeltet, a pallér feleségét; a szerb és a többi szláv változatokban három sógorasszony, a főpallér *hugai* fordulnak elő. Alexandrinál hűg is van, feleség is; keveri tehát a görög és szerb monda személyeit.

De megtetszett neki a szerb monda hatásra számító részletezése (bokájáig, ikrájáig, csipőjéig, melléig rakják be Annát), hátrátatja tehát a pallérné útját záporosóval, azután viharral.

temették el Langenfeld *katholikus* egyházában. Az állítólagos honalapítás idejében tehát egy fia oláh ur se volt Hosszumezőn.

De »Oklevéltanúság szerint Radul Negru 1290 tájban nem lehetett *Fogarasnak* knéze, mert az Ugrinnak és elődjének birtoka vala, természetesen, mint más birtokos, magyar királyi alattvaló lévén.« (Hunfalvy Oláhok Tört. I, 389.). U. így *Omlás* 1319-ben Talmácsi Konrád fia kezénél volt; 1322-ben pedig Konrád fia, Miklós, Róbert Károly királynak engedi által.

A honalapító Radul Negru története tehát mese, melynek forrását is kimutatja Hunfalvy; Engel Keresztélynek 1804-ben Halleben kiadott műve ez »Geschichte der Moldau und Wallachey«. Engel pedig Filstich János 1743-ban meghalt brassói rektor munkájából merített: »Schediasma historicum de Valachorum historia,« stb.

A 13. századi oláh honalapító meséje tehát a 18. században kelt szárnyra Brassóban.

Volt ugyan Bassarab házából egy Radu Negru vajda 1372—82, de a magyar királynak, Nagy Lajosnak kegyelméből! (L. Hunfalvy, *Oláhok Tört. II, 16.*)

lassan előjönnek a Radult kitalálók

özvegyét és fiát aztán a magyar király fogadta oltalmába.

Mondom, találhatott utat Erdélybe az oláh monda. Hisz már a tatárjárás óta rajzottak fölfelé az oláhok a Zsil és Olt völgyén. Ha volt ilyen oláh monda, magukkal hozhatták Erdélybe, Szebenbe, Brassóba, Hunyadba stb. De ily mondája a 18. századig nem volt az oláhoknak, tehát nem is hozhatták magukkal. Ha Erdélybe hurczolt oláh mondákat emlegetünk, csak a 18. századi tömeges telepítésre gondolhatunk; Rákóczy harcaiban kiveszett a színmagyarság, oláhokkal pótolták. Ezek az oláhok ismerhették a havasalföldi mondát Neag vajdáról, ha ugyan nem úgy fogta rájuk Filstich rektor. Mert 1517-ben még szláv volt az oláhok műveltsége; az argisi zárda felirata is, Schuller saját szavai szerint, *ószláv nyelven* van! (L. Schuller, »Kloster Arg.« 17. l.). »A rumun vagy oláh irodalmi bokornak legeslegelső szála« Luther kis kátéjának fordítása oláhra 1546-ból! (L. Hunfalvy Ol. Tört. II, 331.).* Ez csak ugyan Nagy-Szebenben jelent meg, a honnan való Br. Schaguna oláh variansa.

¹ A bibliát is csak I. Rákóczy György fordíttatta oláhra 1648-ban (Réthy Oláh Nyelv és Nemzet, 151. l.).

Görög, szerb és bolgár papjai voltak az oláhoknak, a kiknek révén ama nemzetek műveltségének elemei az oláhokhoz jutottak.

Nem tulajdonítok különös fontosságot annak a kettős jelenségnek sem, hogy a fal beomlásakor kakaskukorítást hallottak. Semmi rendkívüli nincs ebben a képzetkapcsolatban, különösen mióta az oláhok a bibliával megösmérkedtek a maguk anyanyelvén, 1648 óta. Péternek mondotta a mester: »Mielőtt a kakas kétszer szólna, háromszor tagadsz meg engem!«

Még egy *moldvai oláh* változatot kell szóvá tennem, Schladebach után. *Borcan várának építéséről* szól ez; megjelent A. Wellmer folyóiratának »Über Land und Meer« 1874. évf. 76. számában, Jargoran oláh balladagyűjteményéből.

Borcan falai éjjel mindig beomlanak. A kilencz kőmíves közül csak Manojla nem árulja el otthon, hogy az angyal hirdetése szerint be kell falazni azt a nőt, a ki ebédet hoz. M. feleségét éri a balszerencse. A nő befalazása után a vár a felhőbe emelkedik; a

Gondolkodóba ejt Borcan várának mondája azért is, mert Borcan a moldvai Aranyos-Beszterczének partján emelkedik, a gyergyói havasok keleti oldalán, nem messzi a tölgyesi szorostól. A gyergyói havasoktól északnyugatra *Kelemen* Izvor nevű hegységet találok a térképen, mely hegyek vízválasztói a Szamosnak, Beszterczének és Marosnak. Ez a *Kelemen* hegység és a székely ballada Kelemen kőmívese valamikép összefügghetnek. Ez az egész vidék pedig, a melynek közelében a moldvai oláh monda eseménye lejátszódik, t. i. Besztercze-Naszód megye, valamikor a Hunyadyaké

ÚJABB ADATOK KŐMÍVES KELEMENNÉ MONDÁJÁHOZ.

307

volt; V. László adományozta Hunyady Jánosnak a beszterczei grófságot 1452-ben, mikor trónralépett s Hunyady letette az ország-kormányzói méltóságot. A Hunyadyaknak pedig fontos szerepe van a balkán eredetű mondák elterjesztésében, annyira, hogy családi viszonyaik ismerete nélkül e mondák elterjedését a székelyek közt meg sem is érthetjük.

A Hollós-Hunyadiaknak Mátraverebélyről szóló mondáik voltak: ad fontem Vereb, nem utolsó sorban a Templomépítésük hagyománya, és Erdélyben a viccomes alvajda – sókamara ispán - vajda – gróf- kormányzói – hadvezéri tevékenységük

A SZÉKELY BALLADÁK.

Ideje levonnom a fejtegetések következményeit. Most sem dicsekedhetem azzal, hogy minden varianst megvizsgáltam; nem ismerem ugyanis a Miklosichtól (Mundarten der Zigeuner, III., 12.) közölt cigány változatot; nem ismerem Lazar Șăineană értekezéseit; a miket szemügyre vehettem is, egyik-másik töredékes, vagy csak másodkézből vettem a tartalmát. Mégis azt hiszem, hogy lényeges adatot nem hagytam vizsgálatlanul s a mely feldolgozások kezem ügyébe kerültek, azoknak egymáshoz való viszonyát logikusan rendeztem. Így elég gazdag anyagból építék, a mennyiben mintegy 20 mondát vettem egybe, melyek legtöbbje a Balkánról származik; a Schaguna-féle n.-szebeni, erdélyi változat; a Coronini-féle körülbelül az a Pisesd vidéki oláh változat lesz, melyről Majland értekezése (Az argesi zárda mondája) 3. lapján megemlékezik, tehát szintén balkáni.

Vikár szövegének se tulajdonít nagy becset, mint a mely szintén a pürkereczieken alapuló romlott töredék.

Értékük szerint aztán ily sorba állítja valamennyit: Szabó-féle, Deák Farkasé, Benedeké, pürkerecziek, Vikaré. Krizáának e sorozatban nem jut hely.

Hozzátehetem, hogy Aigner Lajosának sem, a melyet ismertet Schladebach, a kinek értekezését pedig Horger olvasta. Erről az 1873-ban (Ungar. Volksdichtungen) megjelent szövegről állítja pedig Schladebach, 10 évvel a Vadrózsák megjelenése után, hogy első magyar közleménye a mondának. Egybe is veti Krizának szövegével, melyet Heinrich 1883-iki gyűjteményéből ösmer s annyiban talál tőle eltérést, hogy egy szolgáló (nem kocsis) beszél el álmát asszonyának. Mikor pedig Kőmivesné megtudja sorsát, még hazamegy, búcsut venni szolgálótól, kicsi fiától.

Igy hát már tízféle szövegét ösmerjük a székely balladának.

Lappangania kell a háromszékmegyei Bodola vidékén is, mert Keserves Sinosné evv Bodoláról Pürkereczre származott öreg asz-

A szövegek száma hát korántsem végleges. Deák Farkas is azt írja a Nyelvőr XV. évf. VI. füzetében, hogy »a ballada annyira ismeretes a Székelyföldön, különösen Marosszéken, hogy majd minden faluban tudják«.

Ennyi variáns mellett is érdekes, hogyan igyekszik Horger úr, a nagyokat utánozva, a maga érdemeit eltelekkönyvezni.

Gyulai a Szabó Samu szövegét tartja legrégibbnek, mikor így jellemzi a székely balladákat (Népkölt. Gyűjt. III., 543.) »... az epikai formák uralkodnak, versszak- és rímnélküliek s megelégesznek a sormetszet, hangsúly, betűrím s gondolatrhythmusával. Ez utóbbi körülmény régiségük mellett bizonyít.«

A mily óvatos és tartózkodó Gyulai Krizának ószékely »kápóna virágával« szemben, annyira kíméletlen Deák Farkas, mikor úgy vélekedik Kriza szövegéről, hogy agyon van modernizálva s nem lehet régibb, mint e (19.) század első negyedének vége (nyilván az I. Ferencz idejében, 1817—29. tartó restauratiót is figyelembe véve); meg van győződve, hogy az ő Nyomáton, Maros-

úgy vélekedik Kriza szövegéről, hogy agyon van modernizálva s nem lehet régibb, mint e (19.) század első negyedének vége (nyilván az I. Ferencz idejében, 1817—29. tartó restauratiót is figyelembe véve); meg van győződve, hogy az ő Nyomáton, Marosszéken szerzett szövege van legközelebb az Erdélyi Jánostól közölt, ifj. Almási Sámuel által Kolozsvárott (?) följegyzett töredékhez, mely »leghívebben tartotta meg eredeti alakját«. Mivel a nyomati szövegben Kelemennét »az a vágy lepi meg, hogy az ő életéről valami festmény készíttessék«, »ilyenek pedig a XVI-ik században voltak nagy divatban«, a részlet a költemény korára is tájékoztat.

Igy szorúl hátra a legszebb és legeredetibb kidolgozás, a Krizáé!

Deák szövegének azt a khronologiai adatát azonban Horger utólagos toldaléknak mondja, a mely nem jöhet számba az eredet

1775 után mindent romboltak ami a Hollós-Hunyadiak dicsőségével volt kapcsolatban
elsősorban a családi fészükét

Izlés dolga, ha az ember Sipos *Jánosné* helyett *Józsefnét*, Fóris *Ferencz* helyett pedig *Mihályt* ír s aztán forgalomba hozza a más fölfedezését a magáé gyanánt. Aztán mit gondolhat az a jámbor pürkerczi Siposné, ha egy dolgot annyiszor elkerdeznek tőle? Ha élelmes, tőkét gyűjt a közléseért kapott díjakból s titkon a markába nevet, hogy egyet annyiszor eladhat.

Ily körülmények között is elösmérem, hogy Horger megvilágított némely részletkérdéseket, pl.

hogy Kelemenné búcsujának megokolása »Mert a halottnak is hármát harangoznak, Én árva fejemnek egyet sem kondítanak«, — Bodrogi Ferenczné vagy Bátori Boldizsár hatása alatt jutott Kriza szövegébe;

hogy az elégetés, a kis fiú sorsa motívumok pedig Kriza szövegéből kerültek a Szabóéba.

Még azon is megnyugszom, hogy az út akadályainak egyezése miatt Szabó szövege áll legközelebb a Theodorescuéhoz, Deáké pedig Alexandriéhoz.

a cardinalis dolgokról azonban egészen másként vélekedem, mint Horger úr.

Nem fogadom el a székely balladák forrásául egyáltalán a Novaku Zgircea várhelyi oláh meséjét, melyet Mailand 1884-ben följegyzett s vázlatosan közölt már idézett értekezésében.

A hunyadmegyei oláh mese általán igen szegényes, legalább azon vázlatból ítélve, melyet Mailand értekezéséből össze lehet állítani.

A cselekvény egy zárda építése körül forog, melylyel a mesterek nem tudnak addig elkészülni, míg a pallér jóslatához képest el nem határozzák, hogy azt a nőt, legyen az feleség vagy nővér, ki legelőször jön ki az ebéddel, be nem falazzák. A sors Manoli,

1. *A varepites mondata* (Kriza 1—16. sor). Déva varát akarják felépíteni a kőművesek; de a mit nappal raknak, éjjel összeomlik; ezért elhatározzák, hogy a kinek felesége legelőbb odajő, befalazzák vagy megégetik s hamvát a mész közé keverik.

2. *Utazás a négy pejlovas hintón* (Kriza 17—36). Az asszony befogat négylovas hintójába és elindul Déva vára felé. Rossz idő van; a kocsis vissza akarna fordulni, mert azt álmodta, hogy Kőműves Kelemen kis fia belehalt a kútba, de az asszony csak tovább hajt.

3. *Az asszony útjának akadályai* (Kriza 37—46). Mikor Kelemen feleségét közeledni látja, azért imádkozik, hogy az Isten hirtelen támasztott akadályokkal térítse vissza útjából.

4. *Kelemenné búcsuja* (Kriza 47—70). Mikor az asszony megérkezik az építés helyére, Kelemen tudtára adja, hogy megégetik s hamvát a mészbe keverik, hogy a falat megállíthassák. Kelemenné csak azt kéri, engedjék meg neki, hogy búcsut vegyen fiától és asszonybarátától. Megengedik neki, hazamegy, vissza is tér.

5. *Kelemenné befalazása* (Kriza 71—77). Az asszonyt csak

nokat a ref. pap tiszteise alol, minek következteben a retormatus gymnasiumot Déván becsukják (1774), az oláhok pedig, összefogva a beköltözött bolgárokkal, gyarapodni kezdenek. (L. ez adatokat Sz cs Sándor »Az oláhok letelepedése Déván«. Hunyadm. t rt. r g. T rs.  vk. 1881–83.)

Görög város 1712-ben alak lt Déván s külön autonomi val 1848-ig b rt. Bolgárok lakták, de a keresked ik, k kr l a várost elnevezt k, görögök voltak. Jöttek pedig ezek a bolgárok, görögök 1710.  s 1711-ben, Oláhországból, Bredec  n, Krajova, T rguszil stb. községekből, a Vulkán-szoroson  t, el bb H tszegre, innen Steinv lle generális engedelme el Dévára, a fiscus földjére. 1712-ben Pater Marinovich Balázs, P. Jovecherin Lukács, P. Gungich Antal vezetése alatt el bb 43 bolgár család költözik Dévára Bredec  n  s Krajova vidékéről, utóbb m g 18. E családok 1715-ben engedélyt kapnak Antalfy János r. kath. vicariust l, hogy saját bolgár szerzeteseik lelki gondozása alatt legyenek. (L. ez adatokat Issekutz Antalnál »Adatok Déva XVIII. századi történetéhez«, Hunyadm. T. R. T.  vk. 1902.  vi 2–3. füzetében.)

HOGYAN KERÜLT A BALKÁNI MONDA MAGYAR FÖLDRE?

A szerb és bosnyák monda tárgyalásánál említettem, hogy az 1371–76. tartó harc ok alatt kiveszett Szerbiából a Mernyavcsevics k családja. A három testvér, Vukasin király, Uglyesa János despota és Gojko nagylogothetos halva maradtak a Maricza melletti csatatéren, 1371-ben. Hová lettek a Mernyavcsevics k Szerbiából? Magyarországba jöttek s díszes állásokat töltöttek itt be. Wertner M r említi (»A Hunyadiak«, Hunyadm. T. R. T.  vk. 1900-r l), hogy Vukasin fia, Dömötör, 1404–1407. zarándi főispán és világosi várnagy. Ez a Dömötör inkább unokája lesz Vukasin k, mert Klaic, mint említettem, k t Vukasin-fi r l tud, Markor l  s Andrásról s az egyiknek számára Vukasin 1370-b n feleségül kéri Tvard ko bosnyák király rokonát, Szubics Gergely leányát.

Gojkó nem halt meg sehol sincs említve, hogy harcolt a Marica folyón, hanem csak Vuka  in  s Uglje  a haltak meg 1371-ben
Vuka  innak Jelena feleségétől legalább 5 –  t gyermeke született:

Markó Mrnj vc  vity

Andrij   Mrnj vc  vity

Dmitar Mrnj vc  vity – a ”Dömötör”

Ivani   Mrnj vc  vity

Olivera Mrnj vc  vity leánya volt Jelisanta

az   unokája volt Jelena

Jelena, III.Bal a egyik f emember nek Rajko Monet nak volt felesége

Ugljesa Mrnj vc  vity despota uradalma 1368  ta Kostantin poly  kumenikus Patri rch tusa alá tarozott. A patriárka egy levelében 1371-ben Ugljes t Raska urának nevezte. Ugljes nak feleségétől Jelen t l egy fia Jovan Mernjavc  vity született. Jelenának kolostorba vonulása után Jefimija volt a neve. A szerb irodalom remekművének tartják Jefimija k zimunk j t a szemf d t – kn z Lázár dicséretére –

Pohvala knezu Lazaru - .

Egyes irodalomban Ugljes nak 3 gyermeke is volt.

A Mrnj vc  vity k Montenegróban 1371 után a nemes ”Stari-Ku i” az  si Kuchi-h zi k  sap i voltak. A Kucsi-h zi k Gojkó Mrnj vc  vity l kezdődtek, Gojkó fia N n d volt, annak fiai Gr  a-Gavrilo  s Gojkó. Gr  a-Grc  nak

a fia Páto Grčin vagy Grčić (Grcity), és annak fiai: Pétár, Gyurágy, Tihomir, Mára-Márin-Márkó, és Lješ (Alexa).
Gojkónak egy Gyúró-Duro nevű fia volt. (Montenegro Antropológiai adatból)

Uglyesa János despota utódjairól nincsenek adataim. Gojko fia, II. Gojko 1392-ben van említve. A II. Gojko fiai közül György 1443—48. Nis, Zvornik és Vojnica ura s viseli a szerb despota címet. A másik fiúnak, Jánosnak fia, Tamás, 1458-ban ura Nisnek, nagybátyja után.

Ugyancsak Wertner említi föl azt az adatot, hogy Mátyás király egy, 1458-ból származó oklevelében magát bolgár czárok utódjának nevezi, Ivanovics Györgyöt pedig és nisi Marnovics Thomkát rokonának.

Ki ez az Ivanovics György? Skender bég a mellékneve Wertnernél. Csakhogy Skender bég Castriota György volt, ugyanaz, a ki Hunyadyt 1444-ben 30.000 emberrel akarta támogatni Várnánál a török ellen. Hogy lehet akkor Skender bég Ivanovics is? Nagyon egyszerűen, úgy, hogy az apja Iván = János volt, t. i. Castriota János, krojai despota, Albánia északi részén.

Ezt a rész kerestük, kedves olvasó.
Adatainkhoz elkerülhetetlenül tudnunk kell arról, hogy 1443-ban
Nišnek valami köze volt a Mrnjavcsévityekhez. Ennyi!

FONTOS részletek majd a továbbiakban.

hogy Albániának és Bulgáriának mi köze van egymáshoz és milyen "utódlásban",
érthetetlen... sem Albán sem Bolgár történet erről nem tud

Ki ez az Ivanovics György? Skender bég a mellékneve Wertnernél. Csakhogy Skender bég Castriota György volt, ugyanaz, a ki Hunyadyt 1444-ben 30.000 emberrel akarta támogatni Várnánál a török ellen. Hogy lehet akkor Skender bég Ivanovics is? Nagyon egyszerűen, úgy, hogy az apja Iván = János volt, t. i. Castriota János, krojai despota, Albánia északi részén.

Ennek az 1468-ban elhalt Ivanovics György Skender bégnek felesége Arianiti-Komnenos albán hercegnő volt, mely családnak egyik tagja, Dorka hercegnő, anyja volt Hunyadi Buthi-Vojknak.

A Komnenosokkal való ezen rokonság révén érthetőbbé válik, mért volt megigérve Hunyady Jánosnak 1444-ben, a várnai csata kedvező kimenetele esetére, a bolgár korona.

Konstantinápoly ostroma idején pedig Selymbriát és Mesembriát ígérte Palailologos Konstantin Hunyady Jánosnak örök tulajdonául, ha az ostromtól felszabadítja. (L. Lázár »A török birod. tört. 187. l.) Általán a törökök ingerültségét a magyarok iránt nagy mértékben fokozta az a körülmény, hogy a magyarok szerettek szövet-

Dorka hercegnő és a Buthy-Vojk változattal itt nem foglalkozunk, nem érdekünk akár helyeselni akár cáfolni ezt a valótlaniságot.

ezt a "családfát" a megnevezett uralkodóházak történetében sehol senki
még csak nem is említette

Tribalit "princének" Iván Castriotnak felesége Voisava akinek anyját Todorának
hívták, anyai ágon ő volt Skenderbég nagyanyja, erről ennyi

Jelen korunk nagy nevű, Albánia középkorának kutatóját kérdeztem, találkozott-e vajon Corvin - Hunyadi János nevével az Albán származású híres emberek névsorában, aki igen érdekesnek találta a 'Dorka' hercegnő mesét, de halvány fogalma sem volt ezekről a , már a humoros határos mesebeli állításokról.

314

ÚJABB ADATOK KÖMIVES KELEMENNÉ MONDÁJÁHOZ.

említi (»Az oláh nyelv és nemzet« 145. lapján). Ki volt ez a Thomka, Nis ura 1458-ban? János fia, Tamás; mert Thomko kicsinyített alak Tamásból. Marnovics pedig Mernyavics, további leszármazók-nál Mernyavcsevics.

Míg így a Hunyady-családot rokonságban találjuk albán, görög, szerb fejedelmi családokkal, hunyadmegyei osztályos atyafiak, a Mozsának (Hunfalvynál Musana; Werthernél Morzsina) közt ismét olyan személynevekre akadunk, melyek a szerb mondában szerepelnek.

Wertner 1360. júniusban kelt oklevelet közöl, mely Péter, erdélyi alvajda és hátszegi porkoláb ítéletét tartalmazza Murk fia, Myk panaszos ügyében, Musana fiai és Koszta unokái ellen. Az ítélet meghagyja Musana fiait, Nyires, Koszta unokáit pedig Reketya birtokában, melyet kenézségi jogon bírtak.

Musanából Mozsának, csak Wertnernél Morzsina..... sehol sem bizonyított állítások a szerb fejedelmi családdal való rokonítás egy külön borzalom, arról is a továbbiak között. Hunfalvynál – Hundsдорfernél – Musana, és ebből lett a ''Morzsina'' – nem csodálkozunk

Ugyanezen nyiresi Mošina fia 1380-ban Polonicát és Babócsmezőt a Csernaviz mellett kéri és kapja Lajos királytól adományul. (L. Hunfalvy Oláhok Tört. I., 305.)

Mosina (Musana, Morzsina) egyik fia az oklevélben Stoján (1360—80. nyiresi kenéz), a másik Bolján (Bolyin). Stoján és Stojanát keresett Vukasin király Skadar várának építésénél. Bolján pedig a Bojana folyó nevével függ össze.

Ezen Boján leányát, Morzsina Erzsébetet veszi nőül Hunyady János atyja, Vojk s kapja vele a demsusi (dömsusi) uradalmat hozományul.

Előbb említettem, hogy Vojk anyja Dorka hercegnő volt, az Ariániti-Kommenos házból. Vojk atyját Sorbnak nevezi Wertner, az említett oklevél alapján; Sorb nagyatyját pedig, a ki Musanával együtt betelepítette Reketyát és Nyirest, Kosztának (Konstantin).

Ezen Sorb (Serb, Serban) fiának, Vojknak és atyjafiainak (Magas meg Radul = László, carnalibus: Radul patrueli, Johanni

Tehát a ''Musinából'' tákolták a ''Morzsínát'' – romantikus!

ezeket a bizonyíthatatlan valótlanságokat Fráter Lénárt 1935-ben tette a helyükre

Ezen Sorb (Serb, Serban) fiának, Vojknak és atyjafiainak (Magas meg Radul = László, carnalibus; Radul patrueli, Johanni filio) adományozta Zsigmond 1409. Hunyad várát (L. Hunfalvy Oláhok Tört. II., 59.) új adomány címén.

Beszterczét 1452-ben és Görgényt meg Dévát 1453-ban már Hunyady János kapta.

Megemlítem még, hogy a Koszta s Szerb közt hiányzó ízt Sólyom Fekete Ferencz tölti ki Wertner értekezésének bírálatában (ugyan-csak a Hunyadm. T. R. T. Évkönyvében), úgy, hogy Koszta fia hihetőleg Dobrota volt, esperes 1411-ben.

Kostát 1360-ban a reketyai (ma Reketyefalva) kenézség birtokában találjuk Hunyad megyében, a Farkadin folyó völgyében. Bevándorolt pedig hihetőleg 1330—1360. táján, Bassarab Mihály és fia Sándor vajda elől menekülve, magyar érzelmei miatt. Mihály vajda t. i. fellázadt Róbert Károly ellen; 1330-ban Károlyt Argis

egyiket bíralták, helyébe sokszor még nagyobb képtelenséget képzelve

1409-ben nincs!!! nem létezett ''Hunyad vára'' !!! – csak Hunyad nevű terület volt!!!

ja igen, mert azt is a Paul Hundsдорfer találta ki.... 1880 körül???

Utánanézett-e már valaki komolyan a sok hamisított oklevél-adományoknak??? Igen. Legalább egy MTA professzor igen, utánanézett. Majd a továbbiakhoz megtaláljuk a dolgozatát.

Fráter Lénárt pontosan megmondta, Sorb, Serb, Magas, Radul meg a többi nem létező oklevelet hamarosan kitalálják majd. Hundsorfer a fentiek szerint nem késlekedett.

Megemlítem még, hogy a Koszta s Szerb közt hiányzó ízt Sólyom Fekete Ferencz tölti ki Wertner értekezésének bírálatában (ugyan-csak a Hunyadm. ,T. R. T. Évkönyvében), úgy, hogy Koszta fia hihetőleg Dobrota volt, esperes 1411-ben.

Kostát 1360-ban a reketyai (ma Reketyefalva) kenézség bir-tokában találjuk Hunyad megyében, a Farkadin folyó völgyében. Bevándorolt pedig hihetőleg 1330—1360. táján, Bassarab Mihály és fia Sándor vajda elől menekülve, magyar érzelmei miatt. Mihály vajda t. i. fellázadt Róbert Károly ellen; 1330-ban Károlyt Argis táján szörnyen megverte. A kik hát a magyar király hívei voltak, mint Koszta, azoknak 1330 után nem volt maradása Oláhországban.

Mik voltak a Hunyadyak ősei a Balkánon, Magyarországra telepedésük előtt? biztosan meg nem mondhatjuk. Közöláhok, azaz

a Hunyadiak ősei Mátraverebélyen vannak! az "Ad fontam Vereb" körül

ÚJABB ADATOK KÖMIVES KELEMENNÉ MONDÁJÁHOZ.

315

pásztorok semmiesetre, mert mint menekülők is bírtak annyi vagyon-nal, hogy Hunyad megyében két falut betelepítettek s annak kenézei lettek. Rokonaik balkán fejedelmi családok; Mátyás épen bolgár királyok ivadékának nevezi magát. A legfontosabb pedig, hogy oláh műveltség 1546-ig nem is volt, hanem az oláh (= pásztor) foglalkozású vegyes lakosság szláv papok vezetése alatt állott.

Ily körülmények közt a balkáni monda betelepítését magyar földre így képzelem magamnak:

1330—60 közt a hunyadmegyei Cserna (Eger-ügy, Fek-folyó) völgyébe, a mai Nyíresfalva, Reketyafalva községekbe költözik a később Hunyady néven ismert fejedelmi család, szláv (szerb) és görög (vallása miatt) műveltséggel, a magyarok iránti meleg rokonszenvvel. Szerb és albán, talán eredeti görög nyelven is ösmerhette az »artai hídról« szülő népballadát s ennek ismeretét magával hozhatta. A család azután Hunyad megyéből mind tovább

ha már a "közöláh" műveltség 1546-ig nem is volt, akkor honnan az Európa szerte legnagyobb könyvtárral rendelkező Corvina – Hollós műveltség? Verebélyről!

Mátyás király a házasságával bizonyította, hogy "hova tartozik", csak nem figyeltünk jól oda.

magával hozhatta. A család azután Hunyad megyéből mind tovább terjeszkedett, kormányzót, uralkodót adott Magyarországnak s 1453-ban birtokába vette a történeti nevezetességű Déva várát is. Hunyady 1456-ban már elhalt; Déva helyreállítását pedig neki tulajdonítják; — így hát a székely balladák tárgyául szolgáló történeti esemény a várnak Hunyady János által történt helyreállítása volt 1453—56 között.

Hogy csakugyan szerbek s nem oláhok hozták magyar földre, első sorban a mai Hunyad megyébe, Déva vidékére a balkáni mon-dát, most már biztosan szerb feldolgozásban (Skadar várának épí-tése), még jobban bizonyítja az a körülmény, hogy épen a Skodra várát építő Mernyavcsevics fia (vagy unokája), Dömötör 1404—7. Zaránd megye (a mai Hunyad felső része, a Maros és Fehér-Körös vidéke, meg Arad keleti fele) főispánja volt. Dömötör és környe-zete minden bizonynyal ösmerte a szerb mondat, hiszen az ő csa-ládjáról, közvetlen elődjéről szólt.

Mrnjávcsevityek létezésén kívül, több más állítás innen, nem bizonyítható

Igazán sajnálatos, de a család nem lakott Hunyad megyében, Hollóson lakott és Temesváron lakott a Hunyadi kastélyban, no meg az ősapa Torontálszigetváron is, meg Déván is lakott Verebi Péter vicecomes Erdély alvajdája.

De ha a Hunyadyak őseivel meg Dömötörrel esetleg kevés szerb költözött be arra nézve, hogy nemzeti hagyományait fönntartsa, Szerbia török kézre jutása, 1459 után mind sűrűbb rajokban költöznek be a szerb menekülők. Mátyás vezére, Kinizsi jókora tömeget telepít meg a déli határokon. Felfrissül ez a contingens az ipeki patriarkha, Csernovics vezetése alatt 1699-ben érkező 40.000 szerb családdal s megszakítás nélkül éli nemzeti hagyományait mind a jelenkorig.

Oláh nemzeti míveltséget pedig 1546-ig sem Erdélyben, sem a Balkánon feltételezni sem lehet, mert a mennyiben míveltség volt az oláhok közt, ez szláv (szerb) és görög míveltség lehetett csak.

Hunyad megyében a Marostól északra (Dömötör, zarándi főispán környezetében) ismeretes volt az 1356—76 közti időnél nem előbb keletkezett szerb monda Skadar várának építéséről; a Marostól délre a Hunyady-család Balkánról beköltözött ősei megismerhették az artai hídról szóló görög mondát akár görög eredetiben, akár szerb vagy albán fordításban. Déva várának 1453—56

316

ÚJABB ADATOK KÖMIVES KELEMENNÉ MONDÁJÁHOZ.

között történt helyreállítása azután alkalmat adott a székelyeknek a görög-szerb monda önálló kidolgozására.

A székely mondából el nem vitatható oláh hatás, t. i. Kőmivesné útjának akadályai, 1546 előtt nem kerülhettek egyáltalán a mondába. Ha csakugyan a *várhelyi* oláh variáns hatott a székelyekre, akkor az az epizód nem juthatott beléjük 1715—64 előtt, t. i. a dévai zárda építése előtt.

Hogy az a latinos míveltségű ember, pap vagy főúr író-deákja, a ki az idegenből vett várépítési mondát a székelyek közt elterjesztette, az elősorolt adatok után hol kereshető, könnyű eltalálni: Dömötör zarándi főispánnak vagy a Hunyadyaknak udvarában.

SARUDY GYÖRGY.

SARUDY György (Cselej, 1866. nov. 29. –Pápa, 1934. júl.) tanár, író. Sarudy Ottó testvére.

Élete

A középiskolát Szekesfehérvárott járta, majd beiratkozott a budapesti egyetemre, de anyagi okok miatt nem tudta befejezni tanulmányait. 1888-ban, Sopronban tanított, egy évig ismét egyetemi hallgató, 1894-ben pedagógiából szakvizsgát tett. Közben Rimaszombatban és Nagyszalontán, 1895 után Pápan, a Református Kollégiumban tanár. Aktívan működött közre a pápai Petőfi Kör munkájában, írásai jelentek meg a kör évkönyveiben. A klasszika-filológia mellett Rákóczi Ferenc korával is foglalkozott. A főjedelelem hatkötetnyi emlékiratait franciából magyarra fordította. A magyar helységnevek eredetét is kutatta. Tanulmányai olvashatók a Szalontai Lapokban, az Irodalomtörténeti Közleményekben és a Pápai Lapokban is.

Művei

- Horatius methodikájának tervezete. Pápa, 1897.
- Kőmives Kelemenné mondája. = Irodalomtörténeti Közlemények, 1898.
- Görög lyrai antológia középiskolák számára. Budapest, 1902.
- Alkman női kardal. Budapest, 1902.
- Pápa várának visszafoglalása a töröktől 1597-ben. Pápa, 1927.

valamennyien olyan anyaggal foglalkozunk, amilyenhez a kor hozzájutni engedett,

Sarudy György (1866-1934) tanár úr érdeme a Mrnyávcsevity testvérek létezésének bizonyítása magyar nyelven 1898-ban,

Niš környékére terjedő uradalmuk ismerete a jelentős számunkra itt.

Hunyadiakat összeházasítani a Skender beg - Castriota György meg Arianiti-Kommenosok családdal, vagy abból való származtatásuk gond ...nagy gond ...

Donika Kastrioti

From Wikipedia, the free encyclopedia

Donika Kastrioti (née Arianiti Muzaka)^[4] was an Albanian noblewoman, the daughter of Gjergj Arianiti, one of the greatest leaders in the war against the Ottoman Empire for more than two decades, and his first wife Maria Muzaka. Donika is known as the spouse of George Kastrioti Skanderbeg.

Life

Donika was born in Kaninë, in 1428. Her father was Gjergj Arianiti, of the Arianiti family, whose domain stretched across the Shkumbin valley and the old Via Egnatia road and reached to the east today's Bitola.^[1] Her mother was Maria Muzaka, of the Muzaka family, whose domain was the Myzeqe region.

A month after the Treaty of Gaeta (in which Skanderbeg became a vassal of Alfonso the Magnanimous in exchange for military aid^[2]), on 21 April 1451, Skanderbeg married Donika, and thus strengthened the ties with the Arianiti's^[3] in the Eastern Orthodox Ardenica Monastery,^{[4][5]} in Fier, present-day southwestern Albania.

Her sister, Angelina, was married to Serbian ruler Stefan Branković, and is venerated as a saint in the Serbian Orthodox Church.^[6]

Andronika (Donika) Kastrioti	
 1596 engraving by Johann Theodor de Bry (1561–1623)	
Spouse	Skanderbeg
Issue	Gjon Kastrioti II
Full name	Andronika (Donika) Arianiti Muzaka
Noble family	- Arianiti (paternally) - Muzaka (maternally) - Kastrioti (by marriage)
Father	Gjergj Arianiti
Mother	Maria Muzaka
Born	1428 Kaninë, Ottoman Empire
Died	Kingdom of Naples

After the Ottoman conquest of Albania, the Kastrioti's were given peerage in the Kingdom of Naples.^[7] They obtained a feudal domain, the Duchy of San Pietro in Galatina and the County of Soletto (Province of Lecce, Italy).^[8] Gjon Kastrioti II, Donika's and Skanderbeg's only child, married Irene Branković Palaiologina, the daughter of Lazar Branković, Despot of Serbia.^[8]

Notes

- ↑ Her name is mentioned as *Andronika Komnenitae* in Gjon Muzaka's work about the Muzaka family.^[9] Oliver Jens Schmitt names her *Andronika Arianiti* in his biographical work on Skanderbeg.^[10]

References

- ↑ Anamali, Skënder (2002), *Historia e popullit shqiptar në katër vëllime* (in Albanian) I, Botimet Toena, pp. 255–257, OCLC 52411919 (https://www.worldcat.org/oclc/52411919)
- ↑ Frashëri 2002, pp. 310–316
- ↑ Frashëri 2002, p. 181
- ↑ Elsie, Robert (2000). *A dictionary of Albanian religion, mythology, and folk culture* (http://books.google.com/books?id=aAtQZ0yf5gC&printsec=frontcover&source=gbs_slider_thumb&v=onepage&q&f=false New York University Press. p. 14. ISBN 0-8147-2214-8.
- ↑ Gjika, Ilirjan. "Manastiri i Ardenices" (http://www.shqiperia.com/arkelogia/ardenica.php) (in Albanian). Retrieved 28 July 2010.
- ↑ Elsie, Robert (2001). *A dictionary of Albanian religion, mythology and folk culture* (http://books.google.se/books?hl=en&id=N_JXHrXIsYkC&q=Angelina&v=snipet&q=Angelina&f=false). C. Hurst. p. 9. ISBN 978-1-85065-570-1. Retrieved 26 November 2010.
- ↑ Gibbon 1901, p. 467
- ↑ ^a ^b Runciman 1990, pp. 183–185
- ↑ John Musachi: Brief Chronicle on the Descendants of our Musachi Dynasty (http://www.albanianhistory.net/texts/16-18/AH1515.htm)
- ↑ Schmitt Oliver, Skanderbeg, Der neue Alexander auf dem Balkan, Verlag Friedrich Pustet 2009., p. 45

Ez lenne a Dorka – Donika a Buthy – Vojk Vajk? --- Wertner meg a Hundsorfer is itt melléftak
Donika née Arianiti Muzaka a Skender beg felesége volt és az ő fiuk volt Gjón Kastrioti II.
Donika testvére Angelina a szerb Sztéfán Bránkovity felesége volt akit a Szerb Ortodox Egyház szentté avatott.(6). **Lásd 6. Elsie Robert 2001-es tanulmányát.**

Arianiti family

From Wikipedia, the free encyclopedia

The **Arianiti** were an Albanian noble family that ruled large areas in Albania and neighbouring areas from the 11th to the 16th century.^[1] Their domain stretched across the Shkumbin valley and the old Via Egnatia road and reached to the east today's Manastir.^[2]

Names

The first attested surname of the family in various forms is Ar(i)aniti, which was also used as a personal name.^[3] In documents contemporary to its members *Araniti* is the most prevalent form, from which almost all placenames of the areas of their domains that were named after them derive. *Arianiti*, a rare form from the first definite documentations of the family in the late 13th and early 14th century to the extinction of its male line in the mid-16th century, became prominent in early modern era works and eventually reached a common surname status in historical discourse. The etymology of the surname is unclear; it may ultimately derive from the Indo-European word *arya* (noble), derivations of which can be found as placenames, denonyms or ethnonyms in many areas ranging from western Europe to Iran and northern India (cf. Arieane, the Greek name for eastern Iran) or the Albanian word *arë* (field).^{[4][5]}

If the placenames in Albania that are akin to *arya* are related to the Arianiti family and don't derive from the rule of the family over those areas, their presence as a clan could be traced back to the late 9th century in the theme of Dyrrhachium, however, its members until the late 13th century are disputed as the surname appears to have been adopted by unrelated to each other low-born individuals after they came to positions of power. An unlikely theory links the surname with the Illyrian tribe of the Anistiae/Armistae that lived around Dyrrhachium in the Hellenistic and Roman era.^[6]

A secondary surname used by the Arianiti family since the 14th century was *Kommeni* surname, which derives from the Byzantine imperial house of Komnenos. The first of the family to bear was possibly married to a female descendant of Golem of Kruja and could be related to a *Kommeni Budaracti princeps*, who lived around 1300 in central Albania, although any connection to any member can't be verified as all Arianitis used *Kommeni* as a second surname by the mid to late 14th century as a means to strengthen their noble status and territorial claims.^[6]

Arianiti family
Notable members
- Gjergj Arianiti - Moisia Arianiti Glemi - Donika Arianiti Kastrioti - Saint Angelina of Serbia
Connected families Komnenos
Kastrioti family

The surname *Shpata* appears in Latin sources of the late 14th and early 15th century in reference to a *Comin Spata*, who could possibly be Komnen Arianiti, father of Gjergj Arianiti, who was also mentioned in contemporary documents as *Araniti Spata*. It is unclear whether the Arianitis adopted it through intermarriage with the Shpata family of central Albania or as a toponymic that derives from the region of Shpat, which they held in the Middle Ages. If the intermarriage theory is correct, the adoption of the surname must have happened in the 14th century.^[7]

Golemi was used as a byname by some members of the Arianiti family. It first appears in a 1452 document of the chancellery of Alfonso V of Aragon, where Gjergj Arianiti is mentioned as *Araniti Golem de Albania*, while Marin Barleti mentions him as *Arianites Thopia Golemus*. The word itself may come from the Slavic *golem* (grand) or as a distortion of the name *Gulislam*. Attempts to relate it to Golem of Kruja or personalities named *Gulislam Arianiti* are resultless as no archival evidence exists.^[8]

History

David Arianites is generally considered to be the first member of the Arianiti clan that is attested in historical documents, although the connection to the late 13th century Arianiti family can't be verified due to lack of sources.^{[9][10]} As attested in the works of George Kedrenos, in the 1001–1018 period he served the Byzantine Emperor Basil II as *strategos* of Thessalonica, and later *strategos* of Skopje. David Arianites fought against the Bulgarians in Strumica, Skopje and the area of Skrapar. Constantine Arianites, a son or close relative, is also mentioned in the years 1049–1050 as being in the military service of the Byzantine Empire against the Pechenegs.^[9] Other members of the 11th and 12th centuries may include a *Johannes Carianica* mentioned by William of Tyre.

The first undisputed member of the family is *sebastos* Alexius Arianiti mentioned in 1274 in an agreement between Charles I of Naples and some Albanian noblemen, who swore allegiance to the Kingdom of Albania.^[11] The Arianiti last name has also been mentioned in other 14th century documents: In 1304 two documents, one from Philip I, Prince of Taranto, and the other from Charles II of Naples between several names of Albanian noble families, to whom are recognized prior held privileges, include the name of the Arianiti family. In a 1319 letter, Pope John XXII sent to some Albanian nobles, the name of *protolocator* Guilidm Arianiti (*Guillermo Aranite protolocatoro*) is included. In the Epitaph of Gllavenica, embrodered in 1373, the name of George Arianiti, the embroiderer is documented.^[12]

Not necessarily all the Arianiti people mentioned in various 11–14th century sources belong to the same family tree, however from them it is safe to assume that the Arianiti family was an important noble family of Medieval Central Albania. The

Hunyadi sehol még csak említve sem, de Alfonso V. of Aragon igen, ami FONTOS

importance of such family stemmed from the possession and control of important segments of the Royal Road (Via Egnatia) which served multiple convoys trading grain, salt and other products. The Arianiti family must have had the collaboration of the Pavle Kurtik, whose domain were in the provinces middle course of Shkumbin, and with *župan* Andrea Gropa, ruler of the city of Ochrid. The dominant position of the fortress of Ochrid, on the whole area of a very rich lake with high quality fish, had made his possession was the focus of political and military actions of the gods of the areas nearby.^[2]

Arianiti's political activity is better reflected in 15th century documents, when following Ottoman conquests, they lost the rich eastern regions of their dominions and began to pursue more active and aggressive foreign policies, especially since 1430 when Gjergj Arianiti had a series of victories over the Ottoman armies.^[2]

The Arianiti family members are several times mentioned by their last name along other last names, which include Komneni, Golemi, Topia, Shpata, and Çermenika, as well as nobility titles. The inherited titles and the other names testify that the Arianiti had established family ties with other noble families, including those of the Byzantine Empire, as indicated by the surname Komneni/Komnenos. The Arianiti family also had their coat of arms and other heraldry signs. The double headed eagle emblem was on their heraldic symbols. A document shows that Gjergj Arianiti had commissioned his flag to be designed in Ragusa.^[2]

The genealogical tree Arianiti cannot be built exactly, since the earliest periods, when they are first mentioned. According to Marin Barleti and Gjon Muzaka Gjergj Arianiti's father was Komnen Arianiti. Komnen Arianiti had married the daughter of Nikolle Zaharia Sakati, ruler of Budva. Komnen Arianiti had three sons (Gjergj, Muzaka, and Vladan), and one daughter who married Pal Dukagjini.^[2]

Muzaka Arianiti had one son, Moisi Arianiti, a warrior that fought the Ottoman Empire along Skanderbeg. Moisi Arianiti is primarily known as Moisi Golemi. Moisi Golemi had married Zanfina Muzaka, first wife of Muzaka Topia. Muzaka Topia, after his marriage with Zanfina Muzaka, married Skanderbeg's sister, and oldest daughter of Gjon Kastrioti, Maria Kastrioti, also called *Mamica*.^[2]

The younger brother of Gjergj Arianiti, Vladan, married the daughter of Gjon Kastrioti, Angelina, long before that Skanderbeg appeared on the top of the Albanian war against the Ottoman Empire. Their son, Muzaka (described as *Muzaka of Angelina*, in order to distinguish him from his uncle) participated in the creation of the League of Lezhë in 1444.^[2] After Arianiti family together with Dukagjini family left the League of Lezhë in 1450, members of Dukagjini family concluded a peace

Saint Angelina of Serbia

From Wikipedia, the free encyclopedia

Angelina Branković (Serbian Cyrillic: Ангелина Бранковић; ca. 1440–1520) was the despotess consort of Serbian Despot Stefan Branković (r. 1458–1459), and a daughter of Albanian nobleman Gjergj Arianit Komneni. For her pious life she was proclaimed a saint and venerated as such by the Serbian Orthodox Church as **Venerable Mother Angelina** (Serbian: Преподобна мати Ангелина^[a]).

Contents

- 1 Life
- 2 Annotations
- 3 References
- 4 Further reading

Life

Angelina was the sixth

daughter of Albanian nobleman Gjergj Arianit Komneni^[1] (1383–1462) in a time when most of the people of Albania were Orthodox Christians.^[2] Angelina was married to Serbian ruler Stefan Branković (r. 1458–1459), son of the former Serbian Despot Đurađ Branković (r. 1427–1456).^[3] Angelina was the sister of Donika, who married Skanderbeg.^[4]

Venerable Mother Angelina, Despotess of Serbia

Serbian Orthodox icon depicting Saint Angelina

	Saint, Venerable
Born	15th century Berat (present day Albania)
Died	Beginning of the 16th century Krušedol monastery (present day Serbia)
Venerated in	Serbian Orthodox Church
Major shrine	Krušedol monastery
Feast	July 30 or December 10

Despot Gyurágy Bránkovity (uralk.1427-1456) idejében Hunyadi János hadvezér neve Európaszerte az első helyen szerepelt. Ha ezekhez a családokhoz tartozott volna, gondolkodjunk kedves olvasó, ezek mit cselekedtek volna? Hunyadi egyszerűen csak elhallgatták volna, vagy az égig ugrálnak a kérdésekkel. Inkább a másodikat cselekedték volna.

Gjergj Arianiti

From Wikipedia, the free encyclopedia

Gjergj Arianiti or **George Arianiti** (1383–1462) was an Albanian lord who led several campaigns against the Ottoman Empire. He was father of Donika, the wife of Scanderbeg, as well as great uncle of Moisi Arianit Golemi. Gjergj Arianiti is enumerated in Albanian folk tellings. Gjergj Arianiti was Skanderbeg's ally within League of Lezhë only for a short period of time because he abandoned their alliance after the defeat in Berat in 1450.^[1] Robert Elsie emphasizes that Arianiti was often Skanderbeg's rival who allied with the Kingdom of Naples in 1446, left his alliance with Skanderbeg by 1449 and allied with Venice in 1456.^[2]

Contents

- 1 Name
- 2 Life
 - 2.1 Campaigns against the Ottoman Empire
 - 2.1.1 Revolt of 1432–36
 - 2.1.2 1443–1444
 - 2.1.3 1449–51
 - 2.1.4 1460–62
 - 3 Possessions
 - 4 Family
 - 5 References

Gjergj Arianiti	
 Bust of Gjergj Arianiti found in Librazhd	
Spouses	Maria Muzaka Pietrina Francone
Issue	
See family-section	
Full name	George Arianiti Thopia Komneni
Noble family	Arianiti
Father	Komnen Arianiti
Born	1383
Died	1461
Occupation	1423—27 or 1433: hostage at Ottoman court 1433—35: Leader of the revolt against Ottomans ^[1] 1444—50: Member of the League of Lezhë 1451—?: Neapolitan vassal

tactics. Arianiti was known as the "protector of freedom" throughout the European kingdoms. During the Ottoman campaigns of 1435 and 1436 Ali Beg, together with Turakhan Beg, effected a partial submission of the Albanians^[11] led by George Arianiti.^[4]

1443–1444

In August 1443 Arianiti again rebelled against Ottomans, probably urged by pope Eugene IV or instigated by the news of defeat of Sihab ed-Din Pasa.^[1] During the fall of 1443 and the winter of 1444 he led an army deep into Macedonia. During the same time, the Ottomans were routed at Niš and Skanderbeg deserted the Ottoman army and began another rebellion. Skanderbeg eventually allied with Gjergj Arianit and some other nobles from Albania and Zeta through the League of Lezhë.

1449–51

At the beginning of 1449 Skanderbeg and Arianiti approached to Venetians requesting their protection from Ottomans. Venetians opted for neutral approach, not to jeopardize peace with Ottomans, and refused their request.^[12] By 1449 Gjergj Arianiti left his alliance with Skanderbeg.^[2]

When Krujë was besieged by the Ottomans, the sixty-seven-year-old Gjergj Arianiti joined the battle and fought fiercely. Along with 3,000 warriors, he joined the anti-Venetian force which eventually defeated the Venetian army at Drin. He was one of the main commanders during the short siege of Durrës and the siege of Dagno. Some of his troops went as far as the gates of Shkodër. Thus, his interests were not harmed by Venice, who wished to incorporate the bay of Vlorë into its dominions.

Arianiti supported the recapture of Svetigrad with 4,000 men. During the two main engagements of the siege, Arianiti showed great bravery. During the siege, his brother was killed. The experience of Arianiti convinced Skanderbeg to marry Donika, Arianiti's daughter. The strong connections between the Kastrioti and Arianiti families were of great benefit to the Albanian cause.

In 1451 after Alfonso signed the Treaty of Gaeta with Skanderbeg, he signed similar treaties with Gjergj Arianiti and other chieftains from Albania: Peter Spani, Ghin Musachi, George Stresi Balsha, Pal III Dukagjini, Thopia Musachi, Peter of Himara, Simon Zanebisha and Carlo Tocco.^[13]

1443-1444 telén Skanderbeg neve igen nagy jelentőségű Nišnél – Hunyadi hosszú hadjáratánál

Moisi Arianit Golemi

From Wikipedia, the free encyclopedia

Moisi Arianit Golemi, (also, **Moisi Gip dabishefi** or simply **Moisi i Dibrës**) was an Albanian nobleman and a commander of the League of Lezhë. In 1443-4 he captured all Ottoman holdings the area of Debar. For a brief period in the 1450s he joined the Ottomans, but soon abandoned the empire and returned to the league. He died in 1464, when he was executed publicly in Constantinople after being captured by the Ottoman army. In Albanian folk tradition, Golemi became a popular hero mostly through the *Song of Moisi Golemi* (*Kënga e Moisi Golemit*).

Contents

- 1 Family
- 2 League of Lezhë
- 3 Domains
- 4 Folk tradition
- 5 References
- 6 See also

Family

Born in the vicinity of modern Debar he was the only son of Muzakë Arianiti, son of Komnen Arianiti and brother of Gjergj Arianiti. In 1445 he was married to Zanfina Muzaka after her divorce with Muzakë Thopia, who was married to Skanderbeg's sister Maria. They had two sons and four daughters, two of which died at an early age.

^[1] His firstborn son Çezar Arianiti (Cesare Comnino Arianiti) had one daughter named Giovanna Comminata, who lived in Naples and was married to patrician Paulo

Despots of the Palaeologus dynasty

The sixth one was Lord Andrew, Despot of Risa. The seventh one was Despot Andronicus, Despot of Salonika. The eighth one was Despot Theodore, Despot of Silvera. The ninth one was Despot Demetrius, Despot of Mistra. The tenth one was Despot Thomas, Despot of Patras.

The first five aforementioned despots were the sons of the Emperor Emanuel of the house of Palaeologus. Thereafter came John Cantacuzene and there were other despots, too, but I don't remember their names.

Know also that Lord John Castriota, the father of Lord Scanderbeg, was married to Lady Voisava Tribalda, with whom he had four sons and five daughters.

The first son was called Repossio, the second Stanisso (Stanisha), the third Constantine, and the fourth George. The said Repossio was a religious man and journeyed to Mount Sinai where he became a monk and died. The other three were given by their father to the sultan, as you learned earlier.

The first daughter was Lady Maria, the second Lady Yela, the third Lady Angelina, the fourth Lady Vlaica and the fifth Lady Mamiza (Mamica).

77 Also known as Charles Tocco, Despot of Cephalonia (1381-1429).

50

Moisi Arianit Golemi volt Skanderbeg, Maria nevű testvérének a férje. Az Ottomán sereg 1464-ben foglyul ejtette és Konstantinápolyban nyilvánosan kivégezték. Miként 3 évvel előtte Mátyás király nagybátyját Horogszegi Szilágy Mihály hadvezért is. Jobb oldali hasábon: Lord John Castriotának, Lord Scanderbeg apjának a felesége Lady Voisava Tribalda volt (tehát nem Dorka Arianiti-Komnenos!!!) akivel négy fiuk és öt leányuk született. Hunyadi János családjával való rokonságról itt sem tudnak. Ezekről olvashatunk többek között:

The Emergence of the Albanians

* * *

Orthodox and Byzantine Sources

187 Extract from: Robert Dankoff and Robert Elsie (ed.): *Evliya Çelebi in Albania and adjacent regions (Kosovo, Montenegro, Ohrid)*, Leiden 2000, p. 101-127, 161-193. Translated from the Ottoman Turkish by Robert Elsie and Robert Dankoff.

- A. ^ In the documentary acts of the time, Scanderbeg's father is variously called *Juanum*, *Johanni*, *Ivanus*, *Ivani*,^[52] *Iohannes*, *Janus*, *Iouan*, *Ioannis*, *Yuan*, *Ivan*, *Yuvan*, etc.^[53] Gjoni Muzaka – or Giovanni Musachi, in his *Breve memoria de li discendenti de nostra casa Musachi*, written in Italian, calls him *Giovanni*. *Giovanni* is also used by Demetrio Franco Barleti, who wrote in Latin, calls him *Iohannes*. In the few acts of his own chancellery, his name results *Ivan* or *Ivanъ*. It is possible that these acts were written by Ninac Vukosalić.^{[54][55]} Besides the acts in Slavonic, *Ivan* is used by some Byzantine chroniclers, like Laonicus Chalcocondyles^[56] and many works written by the

Scanderbeg apjának nevei: Joanni, Ivanus, Ivan, Yuvan.... de Jánost ne keressünk, nincs

Vojsava Tripalda

From Wikipedia, the free encyclopedia

Vojsava, also known as **Vojsava Tripalda**^[A] (fl. 1402–1405) was a noble woman, possibly a daughter of a lord from Polog (in modern Republic of Macedonia). Through her marriage with Gjon Kastrioti, she had nine children, one of whom was the most powerful Albanian nobleman in history, proclaimed national hero George Kastrioti "Skanderbeg".

Vojsava

Other names
Vjosava, Vojsava, Tribalda ^[A]
Ethnicity
Disputed
Known for
Mother of Skanderbeg
Religion
Christianity ^[B]
Spouse(s)
Gjon Kastrioti
Children
9 children, see <i>Family</i>

Contents

- 1 Early sources
- 2 Modern sources
- 3 Family
- 4 Annotations
- 5 References
 - 5.1 Sources

Early sources

The first works providing information on Vojsava's origins are:

- Marin Barleti (1450–1513), the Albanian-Venetian historian, wrote in his biography of Skanderbeg (published between 1508–1510), that she was the "daughter of a lord of the Triballians".^{[1][2]} In another chapter, when talking about the inhabitants of Upper Debar that defended Svetigrad, he calls them "Bulgarians or Triballi".^[3] However, the term "Triballians" (Triballoi) appears frequently in Byzantine and other European works of the Middle Ages, referring exclusively to Serbs.^{[4][5][6]}

(2009) supported that she was a Serbian noblewoman of the Branković family and a close relative to Mara Branković.^[18]

Family

Vojsava married Gjon Kastrioti, the "Lord of a part of Albania" (dominus partium Albanie). She bore 9 children with Gjon, 4 sons and 5 daughters:

- Stanisha (†1445),
- Reposh, later took monastic vows
- Konstandin,
- Mara, married to Stefan I Crnojević
- George - Skanderbeg (1405–1468), Albanian national hero; Ottoman *subaşı* of Krujë, *sarıakbey* of Dibra, later organizer of the League of Lezhe, and Neapolitan vassal as of 1451
- Jelena, married Pavle Balšić^[19]
- Mamica Kastrioti, married Musachio Thopia in 1445^[19]
- Angelina, married Vladin Arianites, brother of Gjergj Arianiti
- Vlajka, married Ghin Musachi,^[19] secondly Stefan Strez Balšić^[20] with whom she possibly had sons Ivan Strez Balšić and Gjoiko Balšić^[21]

Annotations

- A. [^] **Name**: Barleti gives her name as simply "Vojsava" (Latin: *Vojsava*).^[1] without any surname. According to Muzaka her name was "Vojsava Tripalda".^[22] According to Potter,^[23] and Hahn, the surname added by Muzaka is a corruption or derivative from Barleti's quote on the Triballi.^{[24][25]} The given name is also rendered as Vojsava, and her possible surname as Tribalda. The name "Vojsava" is Slavic,^{[26][27]} derived from *Vojislav* a.^[28]
- B. [^] **Religion**: The religion of Gjon Kastrioti, Vojsava's husband, was directly influenced by the international balance of political powers. When he was an ally of Venice, in period 1407–1410, he was Roman Catholic. After he allied himself with Stefan Lazarević, despot of Serbian Despotate in period 1419–1426, he converted to Orthodoxy, and in 1431 he was converted to Islam due to his vassalage to the Ottoman Empire.^[29]

1508-ban Marin Barleti munkájának a kiadásában - Triballians családhoz tartozónak tudták Skanderbeg – George Kastrioti anyját Vojsavát. Byzantine és más dolgozatokban a Triballians jelző kizárólag a szerbekre utalt.

Gjon Kastrioti or **John Castriot** ^[A] (13?? – 4 May 1437^[3]) was an Albanian nobleman, member of the Kastrioti family, and the father of Skanderbeg. He governed the territory between Cape of Rodon and Debar and had at his disposal an army of 2,000 horsemen.^[6] His different titles used in sources include *Lord of Emathia and Vromenestia* or simply *Lord of Mat*. In Venetian sources he was also referred to as "dominum in Albania" (English: lord in Albania).^[7]

Contents

- 1 Family
- 2 Life
- 3 Administration
- 4 Religion
- 5 Notes
- 6 References
- 7 Sources

Family

Gjon Kastrioti was born in Debar.^[8] Gjon's father was nobleman Pal Kastrioti, who held two villages as "seignior de Signa et de Gardi-ipostesi".^{[9][10]} These two villages were located on the mountain of Qidhna northwest of Debar.^[11] Gjon Kastrioti managed to expand the territory of Kastrioti's domain consisting of a couple of villages in the region of Debar by capturing the region of Mat.^[12]

Gjon Kastrioti

Lord of the part of Albania
(Latin: <i>dominus partium Albanie</i>) ^[1]
1407–1437
Spouse
Vojsava Tripalda
Issue
1385–1407: Ottoman vassal
1407–1410: Venetian ally
1415–1417: Ottoman vassal
1419–1426: ally of Stefan Lazarević, despot of Serbian Despotate
until 1437: Ottoman vassal
Noble family
Kastrioti
Father
Pal Kastrioti
Born
Debar ^[2]
Died
4 May 1437
Buried
Serbian Orthodox monastery Hilandar in Mount Athos ^{[3][4]}

Gjon – Ivan Kastrioti a – Mount Athos – Szent Hegyen a Hilándár kolostorban van eltemetve összes Ottomán elleni küzdelmükben, Hunyadi János nincs a családtagok között megnevezve ezzel pedig BUKOTT a ’’MOSINA – MORZSINA’’ házasság Hundsdorfer féle kitalációja is.

Podaci izvora ukazuju na to da je srpski car i pre 1354. godine pomišljao na pregovore s papskom kurijom. Početkom 1347. skadarski episkop Marko obavestio je papu Klimenta VI (1342-1352) da je Stefan Dušan, "nadahnut Duhom svetim, a brinući se za spas svoje duše i svoga naroda, spreman da napusti šizmu i da se prikloni svetoj katoličkoj veri". Marta 1347. godine papa Kliment VI uputio je pismo srpskom caru, ali i nekim uglednim ljudima na njegovom dvoru - protovestijaru Nikoli Bući iz Kotora, kesaru Grguru Golubiću, kao i kneževima Kotora, Bara i Skadra, moleći ih da utiču na svoga gospodara da prihvati crkvenu uniju.

IAKO od daljih pregovora s papom tada ništa nije ostvareno, car Stefan Dušan je možda pokušao da se preko francuskog dvora približi zapadu. Prema priči Mavra Orbina, on je 1351. godine poslao u Francusku protovestijara Nikolu Buću sa zadatkom da zaprosi kćerku kralja Šarla od Valoa (1350-1364) za njegovog sina Uroša. Francuski suveren je srdačno primio Dušanovog poklisara. Budući da mu se veoma dopao, darovao mu je ljiljan da ga stavi u svoj grob, a što se tiče planiranog venčanja, odgovorio je da "bi to više nego rado učinio kad bi Stefan Dušan i njegov sin bili rimskog obreda".

Pošto je pomenuti plan s francuskom nevestom propao, Stefan Dušan je za sina Uroša zaprosio Jelenu, ćerku vlaškog kneza, i to venčanje je obavljeno.

a szerb Dušan cár hitvilágáról:

Levéltári adatok bizonyították, hogy a szerbek (önkoronázott) Dusán császára - cárja már 1354 előtt is folytatott megbeszéléseket a pápai hivatallal. 1347 elején Szkádár episkopja Márkó értesítette VI. Kliment (1342-1352) pápát, hogy Stefan Dusán császár "a Szent Lélektől átítatva, és a saját lelkének és a szerb népének a megmentésére hajlandó elhagyni a schizmát (a Kelet-Nyugat egyházszakadást) és a szent katolikus hithez hajol. 1347 márciusban VI. Kliment pápa kedvezően válaszolt is, de a további tárgyalások elmaradtak. Dušan császár-cár akkor bizonyára a francia királyi udvar által próbálkozott nyugathoz közeledni. Mavro Orbini elmondása szerint, 1351-ben Franciaországba küldte Nikola Buty küldöttét a feladattal, hogy kérje meg Charle Valoa (1350-1364) király leányának a kezét az ő Uroš fia számára. A Francia uralkodó szívélyesen fogadta Dušan követét. Mivel elnyerte a tetszését, egy liliomot ajándékozott neki amit majd a sírjára tegyen, de ami a tervezett házasságot illette, azt válaszolta:

"azt több mint örömet jóvá hagyná, ha Dusán és a fia Római vallásúak lennének."

Mivel az említett terv a francia menyasszonnyal nem sikerült, Stefan Dušan császár a saját Uroš fia számára megkérte a **Vlaška** – wallachiai knéz Jelena leányát, és az esküvőt megtartották.

...

Végre talán érthető lesz, miért volt fontos a korban a **Rómához tartozást hangsúlyozni, és hogy az mit jelentett. Ugyanazt jelentette akár Kelet akár Nyugat érdekéről volt szó.**

...

Ha már a hova tartozásokról van szó:

Egy kis felvilágosítás azok számára akik még mindig nincsenek tisztában Hunyadi János szerb származtatásaival. Morzsina meg Román meg Oláh mendemondákat majdcsak felfogjuk már annak amik: mendemondáknak. De van itt még egy "elmélkedés" féle. Ha a Mosina elesett, akkor mégis maradt a "márpedig a Hunyadi-Sibinjanin Jankula a szerb Stefán Lazarevity despotának a fia volt" mendemonda.

Jung Károly, Hunyadi János származáslegendájának kérdéseire c. írásából, az idevonatkozó rész:

Epski junak Sibirjanin Janko (istorijski Janoš Hunjadi) bio je otac kralja Matije Korvina (epski kralj Matijaš).

Epski kontekst

Sibirj se ni u jednoj hrišćanskoj pesmi ne pominje drukčije nego kao mesto Janka Sibirjanina i njegovog sestrice Sekule Banovića (Banović Sekula). U muslimanskim pesmama jednom je pomenut Sibirjanin Janko (od Sibirja Janko – MH III, 1), a dva puta ban od Sibirja / Sibirjlja ban (KH I, 17; EH 7).

Legenda o Sibirjaninu Janku

„Osim onoga što se u našijem narodnijem pjesmama pjeva o Sibirjaninu Janku i o njegovu nećaku Sekuli, ja ću ovdje da kažem samo šta se o njima pripovijeda. Visoki Stefan idući s vojskom iz Moskovske u Srbiju dođe u Budim na konak, i ondje Madžarska gospoda videći ga onako visoka i lijepa zažele imati od njega poroda, i u razgovoru zapitaju ga dali bi se u vojsci njegovoj mogao naći dobar ždrijebac da opase njihovu kobilu da bi i oni zapatili tako lijepijeh i dobrieh konja, a on im odgovori: 'bi, za što ne bi?' Kad bude u veće oni mu pošalju lijepu djevojku da noći s njime. Kad se on stane izgovarati, kaže mu se da je on to obrekao učiniti; tako on djevojku primi i prenoći s njome, i sutradan ujutru na rastanku dade joj prsten i reče joj: ako rodi muško da mu nadjene ime Janko, ako li rodi žensko, Janja, i pošto dijete odraste da mu da onaj prsten. Odatle se on krene i otide u Srbiju, a djevojka poslije devet mjeseci rodi dvoje i muško i žensko, i po njegovoj naredbi nadjenu muškome ime Janko a ženskome Janja. Pošto Janko malo poodraste i stane se s djecom igrati, gdje se skače on odskaje, gdje se rve, on obara, gdje se kamena meće, on odmeće, gdje se trči, on utječe: za to mu stanu djeca zavidjeti i kao podsmijevajući mu se govoriti da on nema oca nego da je kopile. Kad se to Janku dosadi on jednom navali na svoju mater da mu kaže ko je njegov otac; na to mu mati dade onaj prsten, a kad on unj zagleda i prouči šta se na njemu piše, on reče: 'meder sam ja jednoga cara sin!' i za to je poslije išao u Srbiju i bio se s Turcima kao tražeći svoju oćevinu. Janja se uda i rodi sina Sekulu, koji je u narodnijem pjesmama ponajviše sa svojijem ujakom. Pripovijeda se da su ih Turci jedan put tako razbili da se nijesu mogli vratiti pravijem putem u Madžarsku, nego da su nekuda preko Srbije i preko Hercegovine samo sa dvanaest ljudi pobjegli u Dubrovnik, i da su ih Dubrovčani ondje obojicu izmolovali i da se je govorilo da dva ljepša čovjeka ondje nijesu došla.“*

Ime, a zsrébbác meg a kobila alkotta Sztэфán Lázárévitytől ”származáslegenda”:

vitézévé. A mondai Jankulának Hunyadi-val való azonosítása a 16. század históriás énekeiben is felbukkan, nyilván Bonfini vagy Heltai nyomán. A 20. századi kutatás egy része úgy véli, hogy a származáslegendát, benne a gyűrűt tartó hollóról szóló címermondával együtt Heltai Krónikája terjesztette el, tehát azóta kering a Hunyadi-nemzetség, s annak részeként Mátyás király királyi vérből származásának tudata.

Van azonban e származáslegendának egy balkáni, szerb ága is.

Sándor István említi egyik írásában, még 1802-ben, miközben arról értekezik, hogy Kralovits Marko emlegetése énekeikben „könyveket” csinál a rácsok szemébe: „emlegetik Énekeikben a Rátzok Hunyadi Jánost Jankula név alatt...”⁶ Ez igen korai adat, hisz akkor még nem jelentek meg Vuk Karadžić szerb hősdalai, s a Karadžić munkálkodása előtti délszláv verses epikai gyűjtemények (az Erlangeni Daloskönyv⁷, a Bogišić-féle antológia⁸) még Karadžić előtt is ismeretlenek voltak. A művelt magyar értelmiségiek között tehát már a 19. század legelején tudtak a szerb verses hősepika jeles alakjáról, a későbbi publikációkban felbukkanó Sibirjanin Janko (és ennek változatai) nevet azonban még nem emlegetik. De nem sokáig.

1836-ban Székács József egész kötetnyi szerb népdalt és hőskölteményt adott ki magyar fordításban⁹, ezeknek legnagyobb része Karadžić addig megjelent

(Erlangeni rukopis = Erlangeni kézirat - valójában a kiadott kézirat szerb neve)

(az előző kötetben foglalkoztunk anvgának mondanivalójával)

Nem a humanista Antonius Bonfinius professzor terjesztette, hanem a nagydisznódi Healt Caspar meg a cinkosok...terjesztették...

Bonfini cáfolta a Cilleiek terjesztette Zsigmond féle származást, ne szelektáljuk ezt ki a művéből.

négy kötetéből való. A hőselemek szövegében itt már fölbukkan a „Szebenvári János” név, melyet a könyv végén szereplő magyarázó jegyzetek között Székács szükségesnek lát értelmezni: „Szibiny, az erdélyországi Szeben, innen: Szibinyanin Janko, Szebeni János, azaz Hunyadi János.”¹⁰ Alig két évtized múltán a Szibinyanin Janko név – Arany János tollán – Szibinyáni Jankká „magyarosodott”,¹¹ ha Hunyadi kapcsán nevének szerb változata a későbbiekben előkerül, általában így emlegetik, s ez a névváltozat ma is kísért. Csak Arany költeménye után száz esztendővel olvasható olyan – szlavisztikában is szakértő nyelvész – elmélet, hogy a Sibinjanin Janko, Székács szerint: Szebeni János név talán inkább mégis Erdélyi János lenne.¹²

mivel az Erdélyi alvajdának Verebi Péternek volt a fia -----

nem kellene Albániába meg Bulgáriába kóborolni, csak helyben szétnézni

Székács még nem említi Hunyadi (Sibinjanin Janko) származáslegendájának szerb ágát, pedig az már egyrészt Vuk Karadžić (többnyelvű) szerb szótárában¹³ szerepelt, másrészt pedig ott olvasható ugyancsak Karadžić másik (igaz, posztumusz kiadott) könyvében, amelyben a szerbek életéről és szokásairól készült adatgyűjtései jelentek meg.¹⁴ Itt azonban Hunyadi János nem Zsigmond király fattyúgyerekeként kerül bemutatásra, hanem Zsigmond kortársa és bizalmi embere, Lazarevics István szerb despota (a szerbek szóhasználatában: despot Stefan Lazarević) törvénytelen fiaként.¹⁵ Ebben a történetben Lazarevics despota Moszkvából seregével Szerbiába tartván megpihent Budán, s ekkor keveredett kapcsolatba, nem a maga akaratából, egy ottani leánnyal. A bennünket érdeklő szövegrészlet magyar fordítása a következő:

„S a magyar urak, midőn látták, milyen deli szép legény, fattyat szerettek volna tőle. Beszélgetés közben megkérdezték, akadna-e seregében valami jó csődör, amelyik meghágná az ő kancájukat, hogy nekik is ilyen szép lovaik legyenek. Van, hogyne volna, felelte a legény. Amidőn este lett, az urak beküldtek hozzá egy csodaszép lányt, hogy vele háljon. Amikor a legény szabódni kezdett, hogy így meg úgy, emlékeztették ígéretére, úgyhogy a végén csak ráállt, s együtt töltötték az éjszakát a lánnyal. Másnap reggel, búcsúzóul, egy gyűrűt adott neki, mondván, ha fiút szül, Janko legyen a neve, ha pedig len lányt, Janja. S ha a gyerek felnő, adja neki a gyűrűt...”¹⁶

Már első pillantásra is látszik, hogy mind a Bonfininál, mind pedig a Helntainál olvasható szövegek, pontosabban: a bennük lévő motívumok, ott szerepelnek a Karadžić által közzétett eredetlegendában is. S az az izgalmas, hogy mindhárom szöveg Hunyadi János, Arany szóhasználatával: Szibinyáni Jánk, személyéhez kötődik. Meglepő azonban, hogy Karadžić csak prózát, tehát népmondai változatot közöl, nem pedig verses epikai változatot; ebből azt lehet megállapítani, hogy ilyen saját (vagy másoktól kapott) epikus énekek szótárának írásakor, de később sem rendelkezett. Mint kéziratban maradt könyvének anyaga mutatja, ilyen később sem állt rendelkezésre számára, ami – mai ismereteink fényében – nem meglepő, hisz Sibinjanin Janko származáslegendájának verses epikában való felbukkanása nem az ő gyűjtéseiben, hanem másutt talál-

a Sibinjanin Janko 1387-ben, a daliás Lázarević Stefan 1377-ben született...

Stevan "Visoki" Lazarević (1377-1327) – "Magas" Sztéván 1386-ben 9 éves "csődör" brávo

a 'story' pedig egy sajnálatosan beteges elferdült ész kitalációja csupán...akár a zsigmondi ...

Láss magyar csodát, a középkorban divatoztató gyűrűt-osztogató apaság bizonygatást...

Valóságos gyűrű-invázió járvány járhatta

nem is csoda, hogy még a varjaknak is jutott és rákaptak – mármint az el-lopkodására és ezt a förtelmet nevezték Hollós-Hunyadi János szerb származásának - szégyen

ható, s már itt hozzátehetjük: nagyon valószínű, hogy éppen az ő Szótárának nyomán készült „hősepikáról” van szó, kissé dürrückösebben fogalmazva e szövegek nyilván utólagos népköltési hamisítványok.¹⁷ Ez azonban nem vonatkozik arra a sokkal korábbi, hosszúsoros énekre, amely csak jóval Karadžić halála után jelent meg¹⁸, tehát ő nem tudhatott róla, s amelyben ugyancsak Hunyadi délszláv alteregójának származáslegendája fogalmazódik meg.

Tudni lehet ezenkívül még egy forrásról, mégpedig olyanról, amely ugyan csak Karadžić (és az előbb említett hamisítók) előtti időszakból őrzött meg adatokat a Hunyadi/Sibinjanin-nemzetség származáslegendájáról. A 17. századi Savina Kolostori Évkönyv (Savinski letopis) évkönyvről van szó, melyben ez olvasható:

előtte és utánna is csak elferdült gondolkozások hamisítványai...

„Istvánt tették meg despotának, Lázár fejedelem fiát. És elhozták volt számára Konstancinápoly Urának, Kantakuzénosz Palailogosznak lányát, akinek Jelena volt a neve, aki meddő volt, nem született gyermeke Istvántól. És elindult István despota főurai és nemesei kíséretében a császárhoz, és odaért egy szebeni völgyben a mondott Bogut, vagy Budimir oláhhoz, hogy annak hajlékában megszálljon. A nagyúr Lazarevics István soha nem gondolt más asszonyára, ám itt megkísértette az asszonyi bujaság Budimir szűz lányának irányából. Látván ezt István despota környezete és a főurak, elmenének a nevezett szűzleány anyjához, elmondván neki mindezt Istvánról. Az asszony magzatot kívánt tehát Istvántól, rábeszélte leányát, hogy környékezze meg a despotát, s az vele is halt. Másnapra virradván látva István magát ruhátlanul, gondterhelten álldogált. Látván így urukat a főurak és nemesek, mindent megértettek és fölöttébb örvendeztek. István magához hívatta a szűzet, gyűrűjét neki adva, majd megcsókolván őt, így szólott: Te vagy a második, és asszonyom vagy, mint ahogy Jelena is, Kantakuzénosz Palailogosz leánya. Ily módon tehát Ruta, Budimir leánya, megfogant Istvántól, Lázár fejedelem fiától, s két gyermeket szült: Jankót és Mandeljnat.”¹⁹

Jankót és a Mandeljnat – jó hogy ide van írva, holnaptól egy Mandeljna is a testvére lesz

Mint látható, ismét ugyanazok a motívumok, mint az eddig bemutatott magyar és szerb szövegváltozatok esetében. Annak semmi valószínűsége, hogy a montenegrói évkönyvíró kalugyer ismerte volna Bonfinit, Heltait pedig különösképpen nem, de az is látható, hogy Karadžić szövegével sem mutat rokonságot ez az elbeszélés, mely a történetet nem a zsigmondi Budára, hanem bizánci vonatkozásokat kiemelve (lásd a közös ortodox vonzalmakat!) Szebenbe helyezi át. Számos azonban a közös motívum mind a négy eddig emlegetett (és idézett) szövegben, ami – mint tudjuk – közös gyökerekre vall. (Ennek elemzése később következik.)

A magyar (nyelvű) Hunyadi-hagyomány – legalábbis ami az eredetlegendát illeti – nem lenne teljes, ha nem említenénk meg ezen a helyen, hogy a Karadžić közölte, természetesen szerb nyelvű, mondaszövegnek van egy nagyon korai magyarul megjelent változata, amely nem fordítás, hanem állítólag Karadžić szóbeli közlése alapján született, s attól részben el is tér. E szöveget még 1850-ben tette közzé Venczel Gusztáv.²⁰ Így hangzik:

„Az első, vagyis 1389-i rigómezei csata után, miután az ütközetben Lázár, a szerb fejedelem népe színével elesett volna, jött Budára Zsigmond magyar király udvarához az elhunyt fejedelemnek fia és utódja István, segítséget kérni a törökök ellen. Mind vitézsége, mind erős testi alkotásánál fogva közönséges bámulást gerjesztett az ifjú szerb fejedelem... Így történt, hogy mihamar egy előkelő magyar kisasszonnyal szerelmi viszonyba szövődött, a hogy ez szerelmének komoly következményeit érezte is nemsokára. Magát anyának vallván Istvántól egy gyűrűt vett, melynek előmutatása által ő megismerhette idővel születendő gyermekét. István ezután visszatért hazájába; hátrahagyott kedvese pedig elmenete után ikergyermekeket szült, egy fiúgyermeket, ki Jánosnak nevezetett, és egy lányt. János fölserdülvén, miután anyjától megtudta születésének titkát, elment a gyűrűvel Szerbiába István atyjához, s attól gyermekéül ismertetvén, a szerb hadseregben alkalmaztatott, és ott annyira kitüntette magát a török hadakban, hogy végre korának első hadvezére lőn. Huga férjhez ment idővel egy magyar úrhoz, és ezen házasságból veszi eredetét ama Szekula (Székely) nevű jeles bajnok, ki nagybátyjának, Jánosnak, vagyis Szibiniani **(utólag gyártott vagy inkább gyártatott hamisítványok – a Karadzity félektől kezdve mind...)**

folklórban több ilyenrel is számolni lehet. A magyar és a szerb Hunyadi- és Sibinjanin-irodalom fényében azonban azt kell megállapítani, hogy csupán egy (hála Istennek a legkorábbi!) tekinthető ilyen szempontból (is) autentikusnak²², a többi a Karadžić-féle (először Szótárában közölt) származásmonda utánérzéséből íródott a 19. század során, tehát kertelés nélkül meg kell róluk állapítani, hogy utólag gyártott vagy gyártatott hamisítványok. Ezeket később csupán megemlíthjük.²³

Az említett epikus ének címe: „Lázárevics István despota és a szebeni leányzó, Szibinyánin Jankó szülei”. E mű a délszláv verses epikának legkorábbi rétegébe tartozik, az úgynevezett hosszúsoros énekek közé, melyeknek felbukkanásáról, hanyatlásáról és eltűnéséről megnyugtató adatokkal rendelkezünk. Ezek az úgynevezett bugaršticák, melyeknek legfontosabb gyűjteményét Valtazar Bogišić adta ki 1878-ban²⁴, annak előtte az ilyen típusú epikus versformáról a délszláv kutatás nem is tudott, tehát a könyv megjelenésének pillanatában valami teljesen ismeretlen verses epikai kincs került a kutatás elé. (Mivel Bo-

Joannis Huniadis Corvinus – Hollós : Hollós-Mathia-regis-Ungaria patre
”Mit rákentek a századok, lemassuk a gyalázatot”- hol vagy Petőfi Sándor?!

Bogišić neve is FONTOS.

Sándor István (Luka1750 - 1815.3.29 Bécs) Nyitra megye, Luka tót falusi, tótul beszélt, magyarul igen tótosan írt, nőgyógyólként ismerték, 1784-től Bécsben élt, 'hiános és hibás tudósításai' onnan eredtek, Hunyadi János szerb származáslegendája is, nyilván onnan az első szláv nyelvújítókat cenzurálók jóvoltából. Magányosságában és betegségében, Sándor István önkezeléssel fejezte be életét.

From Wikipedia, the free encyclopedia

Gojko Mrnjavčević 	
Gojko, in the artwork "<i>Coronation of Emperor Dušan</i>", by Paja Jovanović.	
Titles and styles	<i>Detail</i>
<i>logotheta</i> (Logotet)	
Family	Mrnjavčević
Father	Mrnjava
Died	?
Religion	Orthodox Christianity

He is the third of the Mrnjavčević brothers (alongside Vukašin and Uglješa).

In the Serbian epic poem The Building of Skadar^[2] the three brothers were building a fortress on the Bojana river, at Skadar, (now Shkoder, Albania), for three years, until he has buried his young wife alive within the walls of the Skadar fortress, as a sacrifice demanded by the mountain vila (nymph in Slavic mythology).^[3]

In the Battle of Maritsa, he commanded 30.000, as did his brothers.^[4] (In reality-30,000 soldiers was probably close to the total number of soldiers that marched toward their destruction at that fateful battle on the Maritsa R. in Sept. 1371)

He is registered as an ancestor of the Serb clan of Mrnjavčevići.

- Gojko

Gojko Mrnjavčević - Wikipedia, the free encyclopedia

2

- Nenad
 - Grča (Gavriilo) Nenadin
 - Panto GrčIn (Grčić)
 - Đurađ
 - Tihomir
 - Marko
 - Aleksa (Lješ)
 - Petar Pantin (Pantović)
 - Marko
 - Andrija
 - Vuko (Vukašin)
 - Nikač (Nikola)
 - Petar
 - Andrija
 - Nikola
 - Stojan
 - Vuko
 - Stevo (Stefan)
 - Periša
 - Stefan
 - Vuk

References

1. ⁴ <http://www.rasko.rs/kosovo/umetnost/serbijske/thefall.htm>

122

körműveseknek, hagynák szabadon a melleit, pici gyermekének táplálékául, és a szemeit, hogy mindennap láthassa is amig csecsemőjét szoptatja. Egy évig folyt a teje, táplálta gyermekét. És azóta is csorog a tej Szkádár várának falából, a befalazott Gojkovića szabadon hagyott melleinek ablakából.

Kompozíciója pesme po slikama:

1. Tri brata Mrnjavčevića Vukašin, Uglješa i Gojko počinju zidati Skadar.
2. Što trista majstora za dan ozidaju, to vila preko noći sruši, i tako za tri godine ne mogaše ni temelj podignuti, a kamoli grada sazidati.
3. Četvrte godine javi im se vila i poruči da grad ne mogu podići dok u njegove temelje ne ugrade brata i sestricu po imenu Stoju i Stojana.
4. Kralj Vukašin šalje slugu Desimira da nađe brata i sestricu - Stoju i Stojana.

7. Međutim, Vukašin i Uglješa prekrše zakletvu i svojim ženama kažu da nikako ne dolaze na Bojanu, jedino (naivni) Gojko ne reče svojoj ženi. 8. Sutradan red je bio da ručak donese kraljica, Vukašinova žena, ali znala je šta je čeka, pa se obrati Uglješinoj ženi, žaleći se da je boli glava. 9. Uglješinica, dobro obaveštena, reče da bi rado otišla, ali je boli ruka, pa kraljicu uputi najmlađoj jetrvi.

24. Marko Mrnjavčević - Márkó Mrnjávcsévity - **Krályévity Márkó király (1371-1395), Vukasin Mrnyávcsévity királynak a fia .**
25. Lazar Hrebeljanović - Lázár Hrébéljánovity knéz (1371-1389) a Rigómezei ütközetben – Kosovo poljén veszti életét
26. Vuk Branković - Vuk Bránkovity, Koszovó ura (1371-1398),
27. **Sztéfán Lázárévity "Visoki"(szül. 1374/1376/1377 - 1427) , knéz (1389-1402) – dészpot (1402-1427),**

Jelena feleségével 1405-ben házasodott. Házasságának ideje alatt, Jelenát megunva sem születhetett "Sibinjanin Jankó" 1405 után, a **Ruta oláh leány bujaságában...**

Stefan Lazarević

From Wikipedia, the free encyclopedia

Stefan Lazarević (Serbian: Стефан Лазаревић) known also as **Stevan the Tall** (Стеван Високи; c. 1377 / 19 July 1427) was the son of Prince Lazar Hrebeljanović (кнез Лазар Хребелановић) and a ruler of Serbia. He held a title of prince (1389-1402) and despot (1402-1427). In his time he was regarded as one of the finest knights and military leaders, and because of his literature works he is regarded as one of the best Serbian writers in the Middle ages. After the death of his father on the Kosovo Field in 1389, he became ruler of Moravian Serbia and ruled with his mother Milica Hrebeljanović (Милутина Хребелановић), until he reached adulthood in 1393. His reign and his personal literary works are sometimes associated with early signs of the Renaissance in Serbian lands. He introduced knightly tournaments, modern battle tactics, and firearms to Serbia.^[1]

As an Ottoman vassal, Lazarević

Stefan Lazarević <i>Despot of Serbia</i>	
	
Fresco of Stefan Lazarević from Manasija monastery	
Reign	Knez (1389–1402) Despot (1402–1427)
Predecessor	Lazar of Serbia
Successor	Đurađ Branković

A Wikipédiából, a szabad enciklopédiából

VI. Lazarević István (szerbül: Стефан Лазаревић), (1374 – 1427. július 19.) szerb fejedelem 1389-től, despota 1405-től haláláig.

Édesapja Lázár halála után az egykor hatalmas szerb birodalom szétmállott^[1]. I. Tvrtko bosnyák király elfoglalta a dalmát partokat (Primorje)^[1], Branković Vuk Pristina vidékét^[1] és I. Bajazid oszmán szultán adóízetője lett^[1], a Balsák családja Albániát^[1]; így Lázár özvegyének, Milicának és a kiskorú Istvánnak a régi szerb cárságból csak igen kevés maradt: azt is csak a török kegyelméből bírták^[1]. Bajazid nőül vette Milica gyönyörű leányát, Milévát – ezért kegyelmezett meg hozzátartozóinak^[1]. Szerbia függetlensége azonban véget ért, mert súlyos évi adót kellett fizetnie és mint vazallus országnak részt kellett vennie a török harcokban^[1]. Amikor Milica már azt hitte, hogy fia maga is képes az ügyeket intézni, visszavonult az általa Krusevác közelében alapított Jjubosztinyei kolostorba^[1], ahova számos – az első rigómezei ütközetben özvegyesre jutott – előkelő szerb nő követte^[1]. Itt a trónról lemondva fájávéra, mint apáca 1405. november 11.-én halt meg^[1]. István

III. István	
	
István freskója a Mánasija kolostorból	
Szerbia fejedelme	
Uralkodási ideje	1389 – 1405
Elődje	I. Lázár
Utódja	nem volt

ezekkel a **III. Istvánokkal** tényleg gondunk lesz, akik már egyszer sorszámozva voltak a Nemanjáknál, knéz Lázár Hrébéljánovity 1389. rigómezei halála után a fia Sztéfán Lázárévity Szerbia uralkodója.

Stefan Lazarevic 1405-ben Francesko II. Gattiluzio (1384-1404) Lesbos genovai urának és VII. Ioannis Paleolog feleségének Irina (Evgenia)-ne testvérének, a Jelena-Helena nevű leányával házasodott.

Ioannis Corvinus 1387-ben született, 1405 után semmi esetre sem születhetett a Sztéfán Lázárévity "második asszonyától"

Stefan Lázárévity (1377-1427) despota apja knéz Lázár Hrébéljánovity, anyja Milicá Némánjity volt.

Carigradska crkva je anatemisala srpsku kada se ova samovoljno uzdigla u rang patrijaršije. Zaslugom kneza Lazara skinuta je anatema, dvé crkve su izmirene, a srpskom patrijarhu je priznata titula.

A carigrádi – konstantinápolyi egyház kiátkozta a szerbet amikor önkényből patriárkai rangra emelte önmagát. Knéz Lázár érdeme volt, a kiátkozást levették, a két egyház kibékült, a szerb uralkodónak a császár utáni despota – deszpota titulus lett elismerve.

Stefan Nemanja legidősebb fiának Vukánnak a leszármazotta volt knéz Vratko Nemanjity aki Milica Nemanjity apja volt. Knjéginjá Milicá a férjéről Hrebeljanovity Milica. Férjének 1389-es rigómezei halála után a kiskorú fia, Lazarevic mellett társuralkodó volt.

28. Đurađ Branković – Gyurágy Bránkovity, Szerbia dészpótája (1427-1456),

29. Lazar Branković – Lázár Bránkovity, Szerbia dészpótája (1456-1458),

30. Stefan Tomašević-Sztéfán Tomásévity, Bosnyák király és Szerbia dészpótája (1458-1459),

31. Szerbia az Oszmán császárság alatt (1459-1804),

32. Vuk Branković – Bránkovity, Szerbia dészpótája (1471-1485)

33. Đorđe Branković – György Bránkovity, Szerbia dészpótája (1486-1496)

34. Jován Bránkovity, Szerbia dészpótája (1496-1502),

35. Ivaniš-Ivánis Berislavić – Bérisszlávity, Szerbia dészpótája (1504-1514)

36. Sztéván Bérisszlávity, Szerbia dészpótája (1520-1535),

37. Jován Nénád, önkinevezett szerb császár (1526-1527),

38. Radoslav Čelnik – Rádosszláv Csélnik, a Szerémségi vajdaság ura (1527-1530), Jován Nénád császár fő hadvezére

39. Radič Božić – Rádics Bózsity, Szerbia dészpótája (1527-1528)

40. Pavle Bakić – Pávlé Bákity, Szerbia dészpótája (1537)

41. Stefan Stiljanović – Sztéfán Stilyánovity, Szerbia dészpótája (1537-1540),

42. Jován Monasterlija-Monásztérlijá, Szerbek fővajdája Ausztriában (1691-1706)

43. Karađorđe Petrović – Kárágyorgy Pétrovity, vožd-vozd (1804-1813),

44. Miloš Obrenović – Milos Obrénovity, Szerbia knéze (1815-1839) és 1858-1860)

Útközben lehet ezeken kívül említünk még néhányat, itt csak rövid áttekintése nem utolsósorban annak is, hogy a teljes Török katonai uralom alatt Szerbiában, a szerb nép saját főurai álltak az országuk élén. Nem volt idegen királyuk.

UNA SCENA DEL RINASCIMENTO UNGHERESE IN UN AFFRESCO DEL BATTISTERO DI CASTIGLIONE OLONA: Florio Banfi kutatómunkája nyomán

Giovanni Corvino Itáliában az első képen: jobb oldalról az első

Hunyadi János itáliai tartózkodása címen, mára a nagyközönség olvasói számára könnyen elérhető

Dr Florio Banfi munkája. Dr Bánfi ennek az itáliai tartózkodásának, dolgozat írásának idejekor 1932-ben, még mindig tisztázatlan kérdéseit igyekezett 12 oldalt kitevő anyagban megoldani. Nem érdekünk ma sem boncolgatni és tisztázni a tisztázatlanságokat Hunyadi János tartózkodásaival kapcsolatban.

Csupán néhány *de facto* tény érdekel minket.

Teljes oldalt kitevő lehető források közül nem annyira a *Rerum Hungaricum Decades*-t mint inkább Bonfini „*Liber de Origine Domus Corvinianae*” c. munkáját vette igénybe amelynek olasz nyelvű átdolgozása a firenzei Hunyadi életrajzban állt rendelkezésére.

Zsigmond király 1430 nyarán hagyta el Magyarországot és oda 1434 végén ért vissza.

Bonfini állítja, hogy Hunyadi két évig tartózkodott Itáliában, a milánói fejedelem, Filippo Maria Visconti, szolgálatában.

1445 április 28-ik keltezésel Filippo Maria Visconti milánói fejedelem levelet írt Hunyadi Jánosnak amelyikben „*amice noster charissime*” megszólításban a legkedvesebb barátjának szólította Hunyadi, és e jogcímen béke-közvetítőül ajánlkozott Cillei gróf és a kormányzó között.

Francesco Sforza Visconti kapitánnyal Hunyadi Milánóban találkozott 1431. nov. 25-én történt koronázás után. A Róma felé igyekvő Zsigmondot Pármáig kísérte.

20. Sfortiadae divi nostro dedignatur alumnum

Militia Ausonis dum Martis disceret artes

Ezeknek a soroknak értelme azt jelenti, hogy Hunyadi János beszercei gróf a hadiművészetben Sforzának, jelesül Galeazzo atyjának, Ferencnek volt a tanítványa. (39)Duca Lodovico Sforza

a teljes szöveg, Bánfi szerint, szép elismerésről szól, amelynek értékén mit sem változtat a tény, hogy László király kiskorúsága idején Hunyadi János felkínálta I. Alfonso nápolyi királynak

Szent István Koronáját: lásd az 1447. nov. 6-án kelt szerződést Thallóczy Lajos és Barabás Samu, *A Frangepán család oklevéltára*, (Mon. Hung. Hist. Dipl. v. XXXV.) Budapest. 1910, 350-353. I.

Hunyadi Itáliai tartózkodása idejét pedig egyaránt kitüntették: maga a fejedelem, Filippo Maria Visconti és hős condottierója, Francesco Sforza, ami azt bizonyítja, hogy a későbbi nagy hadvezér a milánói udvarban (két évig) kitüntető bánásmódban részesült.

(számunkra kedves olvasó, megcáfolhatatlan bizonyíték itt, hogy a mi Hollós-Corvinus-Hunyadi János hadvezérünk és kormányzónk nem lehetett írástudatlan, mivel kizárt dolog, hogy Milánóban írástudatlanokat képeztek volna a hadvezéri tudományokra. Bizonyíték lehet itt az is, hogy Hunyadi János tudott latinul, 1403-tól Filippo Scolari nevelte, esetleg ha az ő kedvéért a fejedelem Filippo Maria Visconti meg Francesco Sforza meg a többiek mind „a mi kedvünkért” (akár egyesek szerint a Caspar Health „a mi kedvünkért” tanult meg magyarul – Magyarországon - szellemes) meg nem tanulták a magyar nyelvet, hogy ne csak mutogassanak hanem taníthassák is a magyar Hollós-Corvinus – Hunyadi hadvezéri tudományokra...)

Hunyadi pályájára döntő befolyással volt a milánói szolgálata, így Dr Bánfi tovább,

első ösztönzést a hadvezéri feladatra a firenzei származású nevelőjétől és mentorától, Ozorai Pipo Filippo Scolari – temesi főispántól nyerte, aki korának nagyhírű törökverő hőse volt. (44)

44) Florio Banfi: *Hunyadi János és Filippo Scolari*, Hadtörténelmi közlemények, XXXI. (1930) évf.

De hogy Filippo Scolari tanítványa a magyar középkor legnagyobb hadvezére lőn, abban semmi esetre sem volt kevésbé jelentékeny része a milánói iskolának, jelesül Francesco Sforzának.

Ezen útja mélyítette el az olaszok iránt való feltűnő rokonszenvét.

A Magyarok Nagyasszonya iránt való különös tiszteletét is a firenzei Santissima Annunziata kegyképe előtt szokta volt leróni.

Fiainak dajkáját, a római S. Croce dei Lucchesi egyházban nyugvó Elisabetta asszonyt is olasznak tartják.

Idősebb fiát a nápolyi királyi udvarban szándékozott neveltetni és olasz hercegnővel összeházasítani.

Udvartartását olaszok irányították.

A reá bízott magyar hadseregben a műszaki irányítást a Duccio-ból való Paolo Santinire ruházta. (49)

Hunyadi János a harci zaj közepette is, Poggio Bracciolini humanista írásaiban keresett üdülést, legkedvesebb barátai az olasz Giuliano Cesarini biboros és Giovanni da Capestrano ferences személyében találta fel – (akik mellette és nem ellene álltak, amikor a haza sorsa forgott kockán).

Hunyad jelentéktelen területén Ioannes Corvinus, itáliai tartózkodásának emlékeként építette Vajda-Hunyad-várát mint személyes élményének a visszatérő látomását.

I. Alfonsónak felajánlotta a Magyar Koronát, fiai boldogságát is Itália olasz szellemének forró szerelmétől várta. Több mint fél évszázadra ez szabott irányt a magyar szellemi élet útjának.

Egy röpké utazás nem ad ennyi alakító hatást, lelkivilágnak ilyen irányú kifejlődést miként kapta azt Franceskó Sforza személyétől.

1431. októbertől 1433. őszéig Filippo Maria Visconti milánói fejedelmet szolgálta, hadvezéri képességeit Francesco Sforza condottierától nyerte. Hunyadi János "Jankó" neve Itáliában "Conte Bianco" fogalmává magasztosult, tudása pedig korának legnagyobb hadvezérévé emelte és rögzítette a régmúltak ismeretét a jövőnk számára. **Dr Florio Banfi, 1933. márciusban, Rómában**

Filippo Maria

Duca di Milano

In carica 1412 – 1447

Predecessore Giovanni Maria Visconti

Successore Francesco Sforza

Trattamenti di Filippo Maria Visconti

Duca di Milano

Trattamento di cortesia	Sua Altezza Serenissima Ducale
Trattamento colloquiale	Vostra Altezza Serenissima Ducale
Trattamento alternativo	Eccellenza
Trattamento informale	Signore

I trattamenti d'onore

Francesco Sforza

Dati militari

Anni di servizio 1417 (prime campagne militari al servizio del padre Muzio Attendolo) - 1450 (conquista di Milano)

Guerre

1) 1417-1424: guerra di successione al trono di Napoli

2) 1424-1425: guerra contro Foligno per conto di Papa Martino V 3) 1425-1447: campagne militari al servizio del ducato di Milano contro gli Aragonesi, i Veneziani e i Fiorentini

4) 1447-1450: guerra di successione al trono del Ducato di Milano contro la Repubblica Ambrosiana^[1]

voci di militari presenti su Wikipedia

Ami minket érdekel: a firenzei nemzeti könyvtárban (R. Biblioteca Nazionale) a XVI. századból eredő, olasz nyelvű és 56 oldal terjedelmű életrajzban, Hunyadi János neve: "**Giovanni Corvino**".

Betekintünk a kor könnyen elérhető többi irodalmába:

1. Discorsi Delle Famiglie Nobili del Regno di Napoli del signor Carlo de Lellis, parte terza, In Napoli 1671.

O CORVINO nápolyi nemes család legalább 1320 óta ismert. Tehát Bonfini meg a többiek is nem légből kapták egy "Római Corvino – Hollós" nemes család létezését. Ennyi.

A Corvo nem azonos a Corvino nemesi családdal. Carlo de Lellis könyvéből 1671-ből.

2. La Ungheria antica e moderna: DI M. J. Boldenyi, PISTOJA 1852-ben,

a 112-ik oldalon: ”...4 ottobre 1419, e fu disastrosa pei Turchi che perdettero pressoché tutta la loro armata. In questa occasione si distinse con gloria **Giovanni Hollos (Corvino)**

3. Antonio Bonfini RERUM HUNGARICUM DECADES, EDITIO SEPTIMA, Lipsiae Anno 1771 recensvit et praefatus est D. Carolus Andreas Bel, MDCCLXXI. – **1771-ben**

”Unicum illa tempora virum protulere, **Joannem Corvinum**, de quo supra dicere.....” 438. oldalon

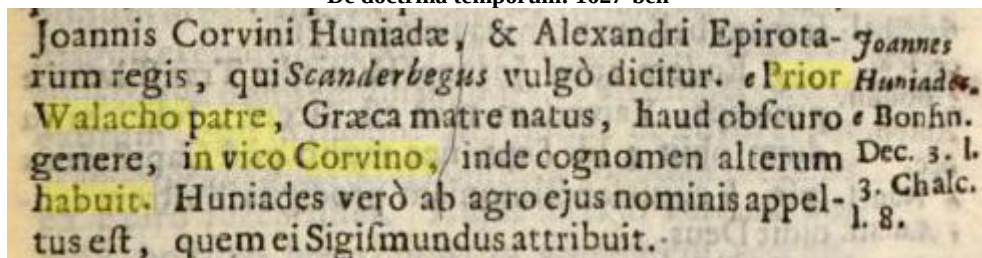
4.D. Petavii Aurelianensis e Societatu Jesu, RATIONARIUM TEMPORUM, in partes duas, author: **Petau Denis** (1583-1652)könyvét, Published, kiadták : Franeker, Netherlands, **1700-ban** az 515-ik old. ”In Pannonia & Albania Christianam remeatem pestate sustinuit principum duorum inclita virtus, **Joannis Corvini Huniade**, & Alexandri Epirotarum regis, qui **Scanderbegus** vulgo dicitur. **Prior Walacho patre**, Graecia matre natus, haud obscuro genere, **in vico Corvino, indecognomen alterum habuit.**

Dionisius Petavius (1583-1652) kardinális, francia katolikus történész

korának egyik legműveltebbje, Görög nyelven vizsgázott, Párizsban fejezte egyetemi tanulmányait
Dionysius Petavius 1627-ben írta **RATIONARIUM TEMPORUM** c. magyar nyelven máig mellőzött páratlan értékű művét, amelyikből a tárgyilagos tudnivalónkat pár sorából tanuljuk. Páratlan irodalmi tevékenysége során, a francia Jezsuita teológus történet-kutató, egyetemi előadó, 1639-ben VIII.Urbán pápa meghívására bíboros volt Rómában.

Világosan látható, hogy adatait a még nem meghamisított forrásokból merítette.

De doctrina temporum: 1627-ben

családi neve állandó lakhelyéről a vico Corvino-Hollós, és a köztudomású Huniades elnevezését Sigismundus adta

5. Antonio Bonfinii rerum Hungaricum decades Quinque quas Illustrissimus Dominus Comes CHRISTOPHORUS ERDODY de MONYOROKERÉK, Posonii, Anno M.DCC.XLIV. **1744-ben:**

a 331-ik old: ” **Quin etiam Joannem Unniadem, quo praestantior domi militiaeque virum** **In Corvino (f) vico natus, in Corvinam Romanorum familiam genus retulit.** Mater vero, e Graecis edita, e veteri & imperatori sanguine promanasse credita est. Nonnulli in Theodosii huic genus referre audent. **(f) Hollos.**”

6. Tentamen Criticum in Originem, derivationem et formam LINGUA ROMANAE,

Auctore, A. Trebonio Lauriano. VIENNAE **1840-ben**

XLVIII. oldalról. ”Narrat ex refutat insulsam fabulam **Joannem Corvinum** Sigismundi ex Valacha puelia nothum facientem, quam tamen optime Pray refellit”

7. Capistranus Triumphans sev HISTORIA fundamentalis de Sancto Joanne Capistrano

Authore: P. F. AMANDO HERMANN, ORD. Min. Strict. COLONIAE, Anno MDCC – **1700-ban**

SECTIO XXIII. a 493-ik oldaltól, terjedelmesen , az 545-ik oldalon: CAPUT VI.

”De Navali utriusq; Joannis & **Corvini** contra Turcas Victoria”

556. old. ”**Corvinus** despondet animum proptec Belgradum. Capistrano conferrat Huniadem seu **Corvinum**.

566. old.

Moenia postremus Turcarum concutit ictus

Ut pila, sed retropulsa repulsa volant.

Obstruitur quoevis Tormenti machina clavis,

***Corvine** ad Clavum nempe sedere cupis.*

Solvitur Obsidio, pedibus sibi consulit hostis,

Diffugiens Lunae cornua sola refert

581. old. Fortissimi isti duo **Belli Duces Joannes Capistranus & Joannes Corvinus**, parta illa solemnissima Victoria & triumphato communi Christianitatis inimico.....

582. old. **De Origine, Ortu, Natura, Indole, Moribus & Vita Joannis Corvini**

583. old. **Joannem Corvinum** Ulricus Ciliae comes ex Sigismundi ftupro natum fabularus

Opinio verior **Joanis Huniadis seu Corvini** Genealogia & progressus

Joanis Corvinum alias Huniadem copellatum a Nativitatis loco, qui fuit Hollós pagus, vel oppidum, quod lingua latina Corvus dicitur Nobilam tamen extitisse..a helyes:Joanis Huniadem alias Corvinum

8.HUNGARIAE REPRAESENTANS REGNA , PROVINCIAS, BANATUS & COMITATUS DITIONIS HUNGARICAE. perscripta a SAMUELE TIMON e Soc. JESU Sacerdote. Anno 1734. **castrum Beche in insula Titiae habitum**, Ujfalú, Szentkirály, Bodogasszonyfalva, Szentes, Vegenyé, Echehida, Araka, Bazsalhida, Bechkereke, Torontaliensis Comitatus loca.

9.HUNGARIA DIPLOMATICA TEMPORIBUS , Pars II. Opera : Stephani Kaprinai de societate Jesu VINDOBONAE MDCCLXXI. 1771-ben
Hunyad oppidum Transsilvaniae, a ferri fodinis celebre, cum CASTRO CORVINORUM insignia.....
Sigiamundo Rege oppidi hujus possessionem solum Holosii id est Corvini ab Hollós vicino Valachie, vel potius Transsilvaniae pago.....”Hollós vicine Valachie”
”Oláh ország és Erdély szélén Hollós.”

10.Historia DELLE ATTIONI DE RE DELL UNGARIA , Appresso Leonardo Pittoni , Consacrata LEOPOLDO I. AUSTRIACO **Imperatore de Romani** (???), IN VENETIA, MDCLXXXV. **1685-ben**
(innen már igen mérges, hogy ki is a ”Rómaiak” császára, a német-római vagy csak a Római?)

45. oldalról: ” infiammato dall esserui su gli occhi proprij entrato il Coruino & prouedutala di arme, di monitione & di vettouaglie..... Coredo Mehemeth all incendio; il Coruino, veduta l’artiglieria abbadonata,

46.old. valeuano le calunnie date da costui a Giuanni Coruino (si che piu volte ne fu a menifesto pericolo) anzi di tutto il Christianesimo ottenute & tale fu l’internato odio del Conte contra la Casa Coruina; per hauerli Giouanni vietato, che perfidamente ei non s’impadronisse della Dalmazia*Intrepido ne’trauagli fu MATTIA CORVINO, felice nelle grandezze, prudente verso i cougiurati, & spauenteuole a i Redi Boemia, & di Polonia, &agl’Imperatori dell Occidente, & dell Oriente in vn medesimo tempo & piu volte glivinse, pur fu egli pinto le Donna Aragonese & in Napoli nutrita MATTIA CORVINO di si nobile spirito & alle sourane grandeyye destinato in maniera, che mentr’egli era per commissione.....*

11.ISTORIA GENERALE DEL REAME DI NAPOLI, O V V E R O , Stato antico, e moderno delle Regioni, O P E R A: Del Padre ABATE D. PLACIDO TROYLI Dell Ordine Cisterciense, Patrizio della Citta di Montalbano, e Teologo della Fedelissima Citta di Napoli TOMOQUINTO, parte II. in NAPOLI MDCCLIII. 1753-ban - remek, nálunk elhallgatott munka:

140-ik oldalról: ”E gionto il Caracciolo col’ Armata in Otranto, die molto spavento all’ efercito Turchesco. Poco apresso vi venne il Duca di Calabria con gran numero di Signori Napolitani, e poco dopo gionfero 1700. Soldati, e 300 Cavalli Ungari mandati da Mattia Corvino Rex d’Ungaria, cognato del Duca , ed un Cardinale con 22. Galee de Genovesi, mandate dal Papa, come nota il Passaro. Finalmente havendono per secreti avisi, che a 3. di Maggio del 1481. Maometto lor Signore era morto, giudicando ch’il soccorfo , ch’aspettavano farebbe stato tardo, e re di Agosto si refere al Duca con honorati patti” . Az eredeti betű-szövegek több helyen nehezen olvashatóak , ezért lehetséges itt, kedves olvasó egyes régi latin szavaknak a téves elírása.
Külön foglalkozunk majd 1481-es, Mátyás király és az apósa közötti levelezésével, amikor Mátyás király a magyar huszárokat küldte Otrantó, a 140 hajós Ottomán megszállás felszabadítására.

12.LA SETTIMANA ISTORICA ovvero LE FELICITA, et INFELICITA , Raccolte dal Padre Fra PIETRO CASTRUCCI Fiorentino, nell’Ordine Sacro de Predicatori Lettore &Generale Predicatore

In TODI, Per Agostino Faostini, Anno MDCLV. **1655-ben**

447.old. ALLA TURCHIA, E TURCHI. In giorno di Giovedì. Nel 1456 l Turchi , che sotto’l....., di Belgrado surono maltrattati da Gioanni Hunniade Coruino, Capitano valorosissimo de gli Unghari, e con.nta

495.old. ALLA TURCHIA, E TURCHI. In giorno di Venerdì. Nel 1480. L.Armata Turchesca, numerosa di cento, e piu Vele, in piu luoghi, fermatasi sopra d’Otranto, Citta maritima, e stimata fortissima, della costa di Calabria.....”

13.IDEA GENERALE DEL REGNO D’UNGHERIA Sua Descrittione, Costumi, Regi, e Guerre

Al Reverendissimo Padre D. PIETRO SAGREDO Abate, e Presidente Generale della Congreg. Casiense. DA D. CASIMIRO FRESHOT B. IN VENETIA, MDCLXXXIV. **1684-ben**

Árpád-házi királyaink és a Zsigmond király után: 24.old. "LADISLAO figlio dell'Imperator Alberto, ancora fanciullo, ma foftiur al gouerno del Regno, per pericolo reso continuo dall'armi Ottomane, Giouanni Hunniade detto Coruino dal luogo della sua nascita, il quale date tante proue del suo coraggio 25.

oldalról: MATTIAS CORVINO figlio del memorato Hunniade poco prima morto d' una ferita 'rileuata nella difesa di Belgrado..... 27.old. Giouanni Coruino naturale di Matthias, c'haueua il suo partito nel regno, contra Massimiliano Re de' Romani.....

FRESHOT munkái teljes magyarra fordítást érdemelnek, kár, hogy máig hanyagolják...

FRESHOT: A Hunyadi Jánosról, akinek CORUINO - HOLLÓS a neve "detto Corvino" csak nem egészen világos, hogy mikor és kik kezdték a "Hunyadi" előnevet a "Hollós" helyébe iktatgatni

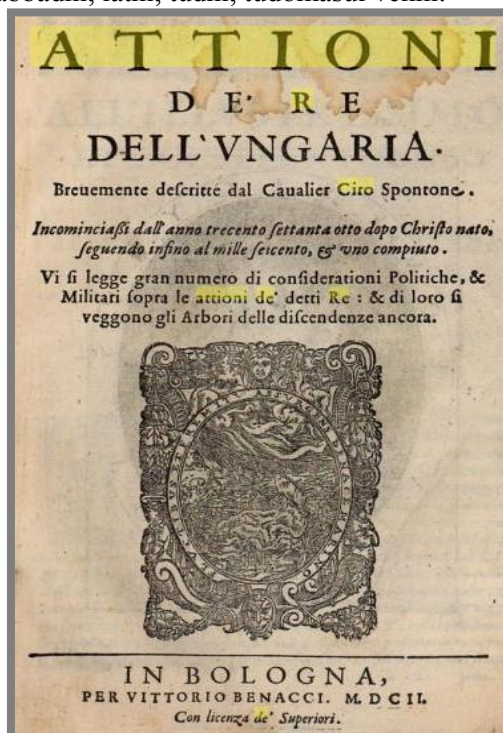
14.DELLA POLITICA O VERO DOTTRINA CIVILE DI GIVSTO LIPSIO Libri VI.

TRADOTTI DAL PADRE SISTO PIETRALATA, IN ROMA – **1677-ben**

476. oldalról: *Aggiungemo dell' Ungaria Mattia Coruino Re', quale nato dal Padre Hunniade, chiarissimo per arte militare, ne dissimile in tale studio aggiunse quello della Dotrina Essa nazione feroce per quel tempo, e tutta dedita alle armi riceue'da Mattia la cultura degli ingegni, e di costumi: e chi non fachei fuditti imitano a gara gli Esempli de i Re' Perloche chiamo a feagl'Italiani, &Germani, che per gloria di lettere fioriuano. Istitui una libreria nella stessa Reggia di Buda, tesoro raro, & il quale ci ricordiamo con dolore effer venuto nelle mani de Barbari con essa Ungaria.*

még az is, hogy Hunyadi az Apa –Padre , nagy kezdőbetűvel írva 1677-ben. 100 év múlva, Bécsből tettek róla, hogy lépten-nyomon elmarasztalják, ősi fészükét szétverjék, meghamisítsák, a pusztá létüket is lealacsonyítsák.....

- 16.** A következő adatnak az értékét kedves olvasó, csak eredetiben lehet érzékeltetni, csak eredetiben lehet hüen továbbadni, látni, tudni, tudomásul venni.

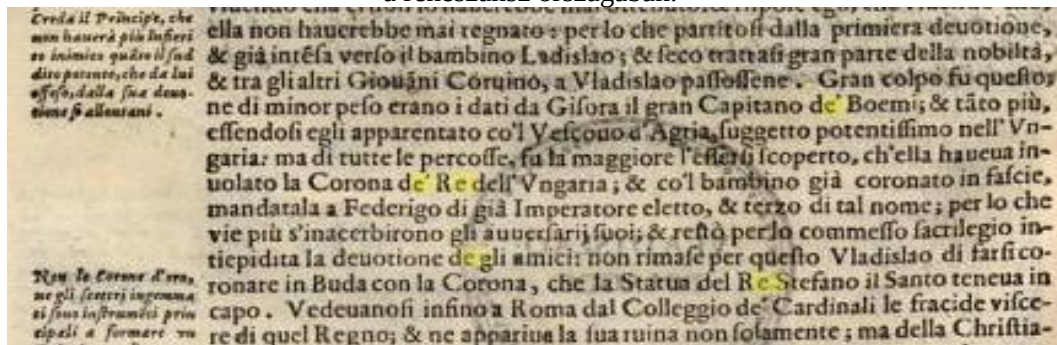
Az eredeti: Bolognában **1602-ben**, Ciro Spontone munkája

A szerző: Cavalier Cyrus Spontoniuseques (1552-1610)

Giuovanni Coruino contra i Turchi – "Hollós János a Törökök ellen" - írták 1602-ben a reneszánsz országában.

gran parti della nobilta&tragli altri **Giuovani Coruino** – **Hollós János**

VLADISLAV POLACCO. 59

infin tanto, che Ladislao suo cognato poteua tenerne lo scettro in mano; & morendo questi senza figliuoli, quegli ne rimanesse l'herede dopo.

Publicata con vniuersal contento la pace; & gitali la Regina a Giuarino a trouare Vladislao; quui da fierissimi dolori di ventre tormentata; in tre giorni morissi; onde tutti coloro, che prontamente, & con fedeltà l'hauuano seruita; co' medesimi affetti incominciarono a seruire Vladislao ancora, ilquale restò libero parimente da gli eminenti trauagli nella Boemia; non richiedendo ei per allhora la trasportata Corona a Federigo Imperatore. Rimaneua in lui viuace il desiderio di vendicarsi de gli oltraggi ricevuti nell'Vngaria da' Turchi; onde a questa gloriosa impresa, Capitano generale elesse Giovanni Coruino. Questi adunque di nobile padre Vallacco, & di Greca madre nato, che da gl'Imperatori dell'Oriente descendea, & in vn Castello, nominato Coruino; onde quiui dalle colonie Romane, che vi habitarono passò il cognome della famiglia Coruina; giouenetto venuto nella Italia con Sigismondo, padre della poco dianzi nominata Elisabetta, & dimorato ui per alcun tempo, hebbe i primi stipendij militari da Filippo Visconte; cresciuto con gli anni, poscia il suo valore ancora ottenne da Sigismondo in dono certi terreni ne gli estremi termini della Transilvania verso la Vallachia, Vnniade nominati; di doue egli vn agnome prese. Ei fu di venerando aspetto, indomito nelle fatiche militari, di nobilissimi costumi, religioso, giusto, liberale, & benefico, piacevole, & gran conoscitore della varietà de gli accidenti, naturali nelle Corti de' Principi; sì che verso essi con destrezza ondeggiando con le operazioni, & dissimulando le emolazioni, li fu data in dono la Contea di Biltricio, & la Transilvania in perpetuo gouerno: conosceuasi in lui grandezza d'animo, & prudente, & sagace consiglio. Ei fu cortese nel trattare con le genti, ancor che non conosciute, ma feroce, & risoluto co'ra gl'inimici; non però prosperoso sempre; ma non mai per suo difetto, restò l'esercito da lui gouernato, perditore. Essendosi Maometto secondo a forza impadronito della Bulgaria; & a gran passo, giunto l'esercito suo di numerosi guerrieri nell'Vngaria; il Coruino oppostosi appresso Albaregale, lo disfece; ponendo in fuga Iliach Basca della Italia, che n'era Capitano generale; quindi rimase vincitore nella Transilvania di Metzco, & in altro tempo di Sciabadino, di Carambo dopo, & d'altri Capitani al monte Sarno; & Varni farebbe il simile aduenuto, se Vladislao, il Re hauesse essequito il consiglio, datoli da lui; ma ciò non facendo egli; rimasero sconfitte le sue genti, & lui, il Cardinal Legato, & tanti altri Principi tagliati a pezzi. Ben mostrò Giovanni poscia il suo solito valore in altre occasioni; perche morto il troppo ardito Vladislao; di comune consenso di tutti gli Vngari, in età di ventun anno, creato gouernatore di quel Regno; intrépido mosse guerra a Federigo Imperatore, nõ volendo ei restituire non solamente la trasportata Corona; ma ne il suo legitimo Signore Ladislao, figliuolo d'Alberto; la onde in poco spatio di tempo, trascorrendo per l'Austria,

*habbia gran cura di
farsi Principe mouere
la guerra, & si conchiu
de una pace, & parti-
colarmente offesa in
partito d'animo in-
quies.*

*chi affira alla gloria
militare, doue per cō-
pe annessa auil corpo
alla faccisa, & l'ano-
mo a i pericoli, & agli
vigli militari.*

*L'arte delle guerra va
ca fca particolare con-
dizione di fissa con-
giur.*

*capitolo di guerra
capitolo di guerra
capitolo di guerra
capitolo di guerra
capitolo di guerra
capitolo di guerra
capitolo di guerra
capitolo di guerra
capitolo di guerra
capitolo di guerra*

"di nobile padre Vallacco & di Greca madre nato" - az apja nemes aki Vallachia "nato" - mert Transilvania alvajdája volt
mert - a Vallachia-ában még nem mindenki volt Vlach

Capitano generale elesse Giovanni Coruino – Hollós János hadvezér, Questi adunque di nobile padre Vallacco, & di Greca madre nato (?milyen nobile-nemes lehetett az a Vallacco-''oláh'' apa, ha a négy nemzedéken átívelő ''Hollós-Corvino'' családdal, sem a neve (valaki Buthi?, sem a tartózkodási helye – bevándorolt birkapásztor?, sem a címere – hol volt a juhpásztornak a címere?sehol! hanem kitaláltak az anyjának a nemlétezõ Mosinának valami címet!, sem az anyanyelve –ha már oláh volt akkor hogyan helyezkedett olyan gyorsan be Budán meg a Verebely körüli területet védeni a huszitáktól? ott a magyarok talán mindanyian oláhhul beszéltek?, sem a vallása-hite – honnan eredt egy orthodox oláh juhpásztornak a Ferencesek nagy pártfogásának és templomaik építőjének a gyökere? ez az ősapa juhpásztor bizonyíthatóan milyen templomépitő háttérrel rendelkezett akitől a kis Jankula gyerek örökölhette apjának a hagyományát?, sem a szülőhelye – ha már oláország volt miért nem ''Vlahos János''? vagy ''Pásztor János'' vagy valami ''Mosinai'' volt a nevük?, sem a hazája – nincs a történelemben sem előttük, sem utánuk, egy ismert orthodox Vlach-Oláh személy sem aki három-négy nemzedéken át a szomszédék országának a védelmére és egyházának Nyugat-Római építésére szánta az életét).

De maradjunk egyelőre csak a fentiednél: che gl'Imperatori dell'O(r)fiente descendena & in un Castello, nominato Coruino, onde quiui dalle colonie Romane che vi habitarono passo il cognome della famiglia Coruino.

Ha Bolognában 1602-ben tudtak a - Castello nominato Coruino – létezéséről, akkor 400 éven át, magyarhonban miért volt tilos Hollós – vár hol-létét megtalálni???!?

A valóságban, igazán, nem is 400 hanem legalább 500 éve tudtak ennek a Hollós-várnak a létezéséről.

Egy évszázad Életfája

GIOVANNI & MATHIA HOLLÓS - CORVINO – méltatása 1602-ben

HOLLÓS JÁNOS és MÁTYÁS (az ábra üzenetét egyszer egy magyar szív-lélek úgyis megfejti)

HOLLÓS MÁTYÁS

Országodban az utókortól többet érdemelt királyunk voltál

II. Geschichte der Reflexion über die romanischen Sprachen	
eme- sur atas	et Alessandro Cortesi (1460–91), en Hon- grie, et Pietro Ransano (1428–92), <i>lauda- tores</i> du roi Mathias Corvin, qui arrivent même à vanter la naissance romano-valaque de ce dernier sous le signe de la continuité romano-italienne:
prae- divi, s est, entis- nant, oma- é par	«Romanus itaque es genere, Romanus es origine, Romanum te ac latinum hominem nos Itali asseri- mus, affirmamus, praedicamus» (dans une <i>Oratio authoris P. Ransanus, Epitome rerum Hungaricum</i> , Budae, 1746, citée par Arnbruster 1977, 61).
naît iquo rthes ir de e ci-	Antonius Bonfini (ca. 1427–1502), historien humaniste, qui passe ses dernières années à la cour de Mathias Corvin, parle des 'Vala- chi' (et non 'Vlachi') de l'Europe balkani- que avec intérêt et beaucoup de détails: il dé- crit «Daciam populi Romani provinciam et Getarum regionem» et se réjouit du fait que «inter Barbaras obrutae, Romanam tandem linguam redolere videntur». Il parle aussi de la 'Dacia antiqua' et de la colonisation faite par Trajan:

Igen tanulságos a fenti és hasonló fejtegetésekre odafigyelni. Bizonyítéka ez annak, hogy valamennyien keressük a magunk igazát, és a helyünket az annyira meghamisított múltunkban. Ha a fenti érvelést komolyan akarjuk venni, akkor nem lehet mellőzni a tényt amely szerint a Francia *Jean II. le Bon Valois* (1350-1364) király elutasította a szerb Dusán cárnak a fia számára leánya-kérését, mondva: "nem lehet mert nem vagytok 'Római vallásúak'. Úgy tűnik, Voltaire figyelmeztetése sokaknak a figyelmét elkerülte. A szent német-római meg másféle 'római' birodalmat uralkodók, nem voltak 'rómaiak', nem is nevezték a saját országukat, sem magukat soha 'rómainak', csak több más mindennel együtt bitorolták és használták a 'római' elnevezést. Erről ennyit.

Valachi vagy Vlachi – ez itt a kérdés. Vallachiában Vallachul vagy Vlachul beszéltek, ennyi.

Nem mellőzhető érdekesség itt: Ha Antonius Bonfini által a 'Valachi' meg 'Vlachi' kifejezésekre odafigyelt a fenti cikk szerzője, akkor milyen szelektív gondolkodás által van a mai napig mellőzve Bonfini közigévé szállt bizonyítéka: "In Corvino vico (Hollós) natus" a Hollós hadvezér nagy családja? Ja, igen, a politikai érdek-gondolkodás sokszor szelektív. Pietro Ransano pedig 1450-ben fogalmazta meg a tudnivalókat amit a mai napig kiszelektáltattak.

17. Petrus Ransanus, Epitome rerum Hungaricum

Bécsben 1558-ban Zsámbokynak az osztrák herceghez történő ajánlásával kiadott ezen történelmi művére azonban nekünk KÖTELESSÉG odafigyelni. Szó szerint azonos-e vajon az 1746-os, az 1558-as kiadás az eredetivel? Aligha.

Ki volt P. Ransanus? Munkáját vajon hűséges eredetiben ismerjük vagy az átmásolások átmásolásolásainak különböző árnyalatait csupán, a másolatok politikai érdekének megfelelően?

Miért nem olvasunk könyvek és könyvek halmazát erről a Lucera (eltsd: Lúcsérá) humanista püspökről?

Miért nincs P. Ransanus, ez a Palermó születésű diplomata munkássága első helyen a Corvinusokat tárgyalók dolgozataiban?

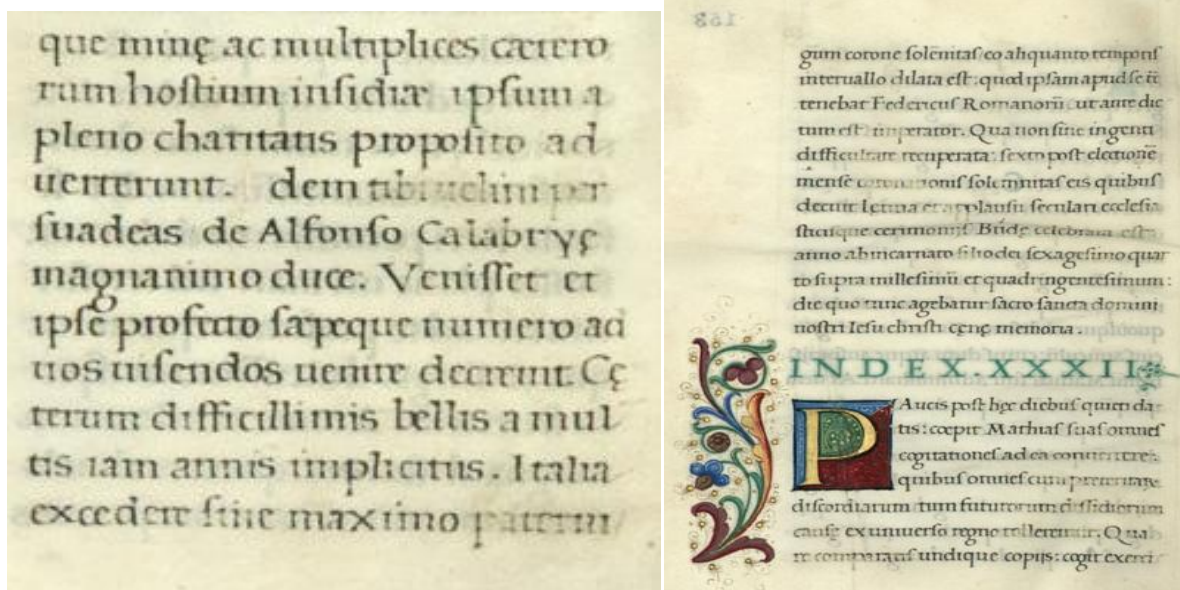
Milyen új irányt adna Ransanus elmarasztalt tevékenysége, a mi magyar középkorunknak.

Bekezdésnek, néhány tudnivalónk: **A magyarok történetének rövid foglalatóból – Epitome rerum Hungaricum**

Petrus Ransanusnál a "Római" nem azt jelentette mint aminek azt manapság tolmácsoltatni szeretnék.

Antonio Bonfini humanistánál a humanista nyelvhasználatban sem a mai Romániára céloz a "Romanus" .

Frederici "Imperatoris Romanorum" – akkor ez a mai Románia uralkodója volt??? ...

Kalábriában Alfonso (FONTOS), Fredericus pedig a **Romanoru** imperatora.

Vajon ez a Frigyes római császár milyen nyelvet szívott az anyatejből? Római? vagy Romániait?

Egyiket sem.

QUARTO ET XX. Ostenditur Ioannem Coruinum fuisse constitutum suum hunc administratorem: qui magister hunc hungarorum lingua dicitur Vainoda. Et memoratur res quas fortiter prudenterque gessit: dum eiusdem generis magistratum.

QUINTO ET XX. De Vladislao rege Alberti filio. Firque mentio quem ipse Ioanni Coruino impendit.

SEXTO ET XX. Explicatur memorabilis illa uictoria: quae de tunc assecutus est apud Nádorabamque & Belgradum. Fit et mentio Ioannis Capistrani: uiri religiosissimi.

SEPTIMO ET XX. Narratur: quemadmodum oppugnato a tunc Belgrado: uirtute Ioannis Coruini obsessi ualidissime restite-

fuerant Ioanni Coruino amicitia coniuncti: a se deficerent: in carcerem ipsos comiecit. Ceterum cum paucis post diebus illi alius aditum perfugissent: metuent rex: ne quid hostile in ultione illarum iniurie illi molirentur: Erant germanorum quorundam auxiliis relicta Buda: Vienna que urbs in Austria est: parent imperio Frederici imperatoris Romanorum profectus est. Mathiam autem carere eductum ad eandem urbem ductu uoluit: ipsumque in arte regia uisit mancipari carceri: custodiri: quanta fieri potuit diligentia. Fama tunc in Hungaria tota percrebuit: regem eo fuisse animo: ut Mathiam ficeret et Ladislauum decreuerit interficere. Ad nihilominus Buda conuoluisse ipsum efficere: quod fuerat uentus: ne qua in Hungaria corrueretur sedimo periculosior. Dum ergo Viennae agens uersat animo exequi quod cogitauerat: noua occurrentia negotia ipsum compulerat:

Ransanus 1450-ben csak Hollós Jánost – Ioannis Coruini-t ismerte, meg a 'Rómaiak' Imperátorát a Fredericít Ioannem Coruinu, Ioanni Coruino, Ioannis Coruini – Hóllós János kormányzó hadvezérünk

nia laudem pertinentia.

QUARTO ET XXX. Traditur: Mathiam recuperasse rebellantem Moldauiam. Viassé & Stephanum proditorem. Gessisse praeterea regem ipsum: feliciter bellum aduersus Bohemos et ad extremum eundem fuisse electum. Bohemie regem a Bohemis Catholicis.

QUINTO ET XXX. Ostenditur Mathiam uicisse Casimirum Poloniae regis filium: tentantem sibi occupare regnum hungarie: fuisse & ab eadem uictum regem poloniae: Tandem ipsos reges pacem fuisse compositam.

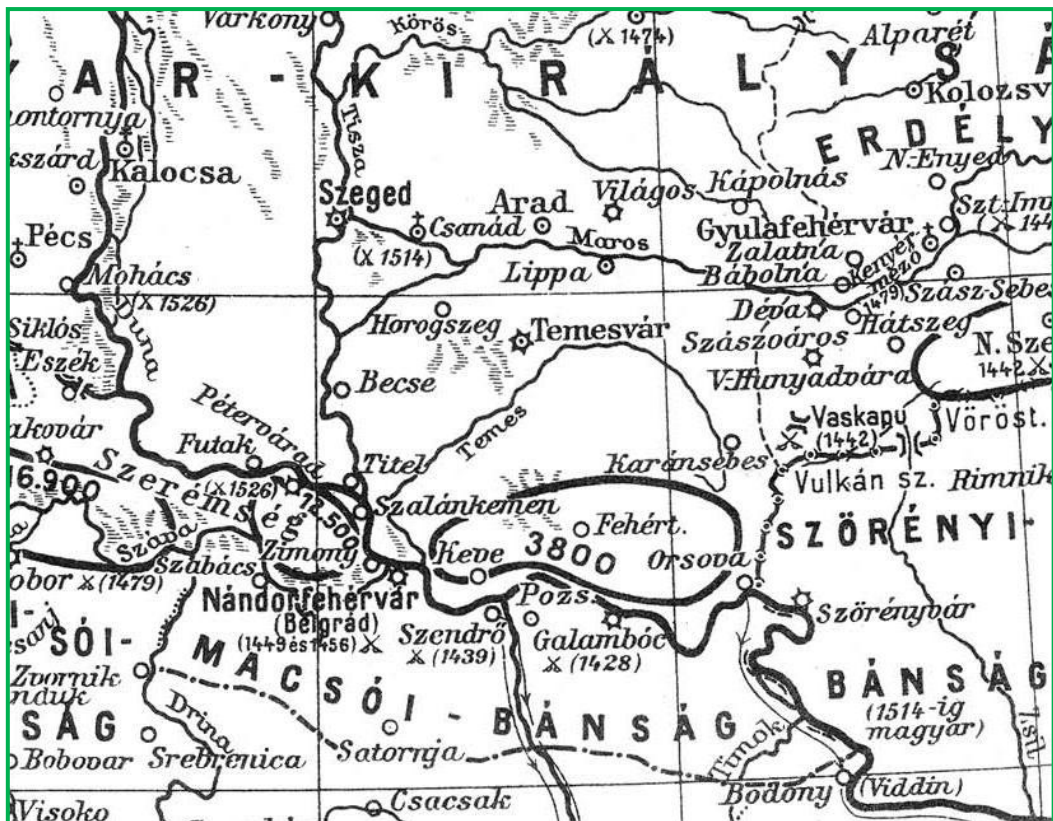
SEXTO ET TRICESIMO. Demonstratur: Mathiam expugnasse turcarum castellum omni rerum genere munitissimum Sabacet nomine. Gessisse & cum bellum aduersus Fredericum Augustum: quo euasit uic-

147

Moris regis fama uulgata: quam primum illi quorum curare haec in terrarum decreuit: ut de more in agro Pestensi ageretur opamatum conuentus: quo et uniuersi regni res componerentur: et rex pro uictis hungarorum consuetudine eligeretur. Diuino id consilio: beneque. Moris uirginis precibus: cuius patris uisio res hungaricas: hanc Ladislaus rex olim commiserat: factum haud dubie fuit. Animos enim amicorum Ioannis Coruini diuertit: ut longe melior cogitaret. Decreuerant namque iam arma sumere: illos omnes: quorum iniquis suggestionibus illius filii affecti fuerant indigni: quas explicuimus iniuriis. Constituto itaque tempore: ad decretum locum Michael Zilagius qui: ut ante dictum est: Ladislaus Mathiae erat auunculus: una cum Elisabetha Ioannis Coruini olim coniuge: magna armorum manu stipatus uicit. Comites eis:

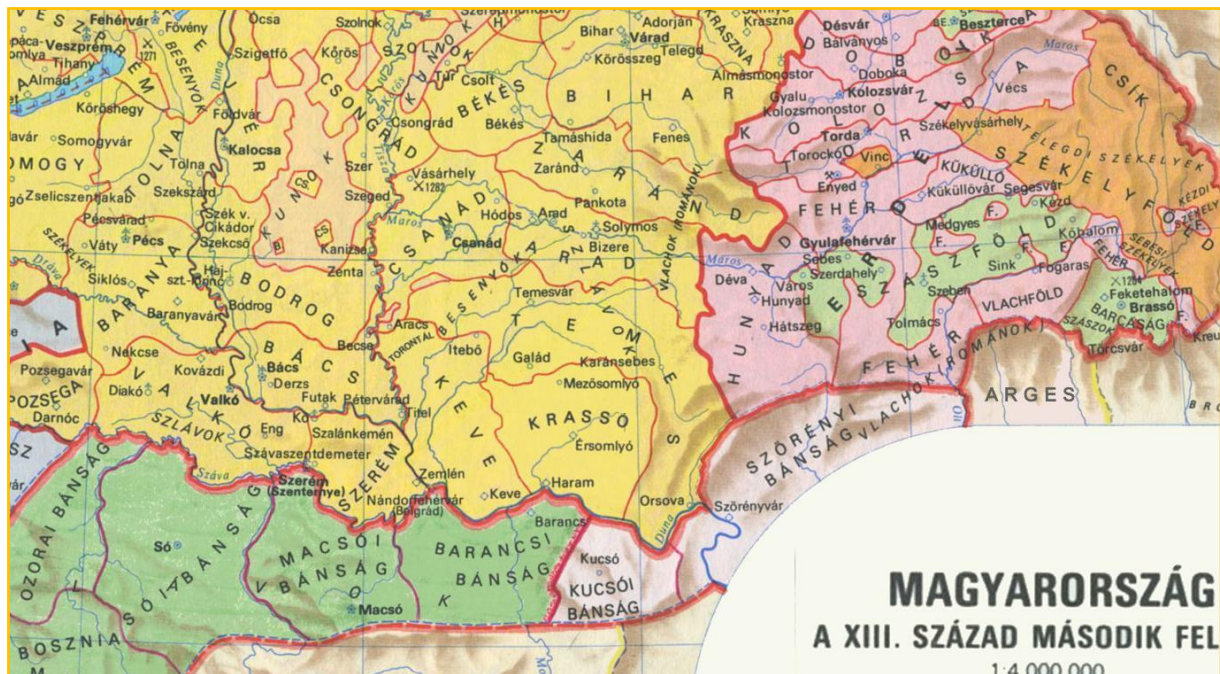
ismerte Ransanus püspök úr, Szilágyi Mihályt is (a Horogszeqit) aki László és Mátyás nagybátyja volt, és aki Hollós János hadvezér feleségének Erzsébetnek (a Horogszeqi Szilágyi Erzsébet magyar nagyasszonynak) volt a testvér bátyja, Belgrádnál hadvezért és Magyarország kormányzóját. Michael Zilagi, Ladislai Mathia cum Elisabetha Ioannis Coruini olim coniugis magna armorum manu stipatus...
Hollós Mátyás király pedig a Cseheknek a királya is volt, a Cseh katolikusoknak a királya volt.
"Bohemie regem a Bohemis Catholicis"

Hollós Mátyás királynak másik igen érdekes nevet is adott a humanista reneszánsz kora. Arról majd a továbbiakban.

Hollós-Hunyadi János végvárrendszerének a kellős közepe
1718-ban rajzolt térképen még jól tudták: Horogszeg, Temesvár, Déva és Vajdahunyadvára, Gyulafehérvár

Hollós-Corvinus-Hunyadi János hadvezér vég-várainak útvonala

Temesvár alatt esetleg Gilád volt, nem a torontáli Galád meg Hollós

manapság rajzolt térképeken a vlachok románok – de a kor eredeti elnevezéseinek kell utánanézni Szeben városáról – a szebeni grófságról lett szlávósítva Sibinjaninra a mi hadvezérünk. Hollós nevet nehezebb volt nekik a bugarsticákhoz stimulni. Annál inkább mivel Frigyeséknél Hollóst - Olosch néven forgalmazták. A szláv ezzel nem igen tudott mit kezdeni. - Olosch – szó - szlávul hitvány embert jellemez... a szávok Olusch-t írtak, de miképpen a továbbiakban bizonyítunk, írtak Hollóst is méghozzá ciril betűkkel.

Becse-Becs, Szentkirály, Higusk-Hegyes, Aracs - Aratka, Hollós – Olosch, Orasin – Horogszeg : 1709-ben II.Rákóczy Ferenc nagyságos fejedelem idejében a pontos földrajzi megjelölés térképenként kicsit eltérő, a térképező tájékozottságától függően Temes vármegyében a Bega folyó itt Bekié fl. Frigyesék nyelvén

A Történet-írás fogalmait át kellene rendezni, a megtévesztéseink elkerülésének érdekében

A félrevezetéseink netovábbja: szép keresni a magunk igazát, de nem a szomszéd lejáratásával

СВЕТОСАВЛЕ

Svetosavlje.org :: Biblioteka :: Библиотека :: Latinica

**ŠTA JE I DA LI JE UOPŠTE IŠTA -
"VIZANTIJSKO"?**

nikada nisu znali ni upotrebljavali reč "Vizantija". Oni su sebe poznavali, apsolutno ništa više i ništa manje, nego kao Rimljane. Premestivši prestonicu Imperije iz Rima na Tibr u Novi Rim na Bosforu, nazvan Konstantinopolj, imperator Konstantin I je preselio postojeći identitet Rima na novu lokaciju. Dugo pre Konstantina I, ideja "Rima" je bila dislocirana iz Večnog grada na Tibr. Jer Rimljanin je značilo biti rimski građanin, gde god čovek živeo. Pre imperijalnog perioda, 89. godine, Rimsko pravo je garantovalo rimsko državljanstvo ljudima širom Italije. Nakon toga, državljanstvo se proširilo na sve veći broj ljudi u raznim delovima Imperije. Imperator Karakala je 212. proglasio rimskim građanima sve slobodne ljude u Imperiji, koji su imali pravo da sebe nazivaju - ne samo rimskim podanicima, već - Rimljanima. U toku sledećih nekoliko decenija ljudi su počeli da nazivaju celu Imperiju sva manje "Imperium Romanorum" (Oblast Rimljana) a sve češće "Romania" - Rim(stvo).

U provincijama bližim Konstantinopolju, gde je umesto rimskog preovlađivao grčki jezik, ideja Rimskog građanstva i identiteta se dopadala širem krugu stanovništva. Građani koji su govorili grčkim jezikom, ponosili su se time što su Rimljani, na latinskom "Romani" ili na grčkom "Romeji". Reč "Romeji" je tako označavala stanovništvo grčkog govornog područja u Imperiji. Staro etničko ime koje se odnosilo na Grke - "Jelini", prestalo je da se upotrebljava. Naravno, u antička vremena "Jelin" je značilo - Grk. Od VII veka pre Hrista pa na ovamo, ako ne i ranije, Jelin je značilo Grk. Iako je Homer nazivao Grke drugim imenima, Herodot, Perikle, Platon i Aleksandar su bili "Jelini", kao i stanovnici koji su govorili grčki u Rimskoj imperiji u I i II veku posle Hrista. U IV veku po Hristu, u vreme kada je

Sohasem tudták és sohasem használták azt a szót: "Bizánc". Abszolut sem kevesebbnek sem többnek nem ismerték önmagukat hanem mint Rómaiaknak. A Római Birodalom székvárosát a Tevere partjáról Rómából, és ezzel a fennálló és létező római identitást is I.Konstantin a Boszporuszra a Konstantinápolynak elnevezett Új Rómába költöztette át. Már régen I.Konstantin előtt ki lett helyezve "Róma" fogalma az örökös városból a Tevere partjáról.

Mert Rómainak lenni a római polgárságot jelentette, bárhol is élt az ember. Az imperializmusi (imperializmus – más országok elnyomására, meghódítására irányuló politika) kor előtt Kr.u. 89-ben a Római jog Itália területén minden embernek garantálta az állampolgárságot. Ez után ez az állampolgársági jog a Birodalom területein mind nagyobb számú ember számára terjedt el. Karakala Imperátor 212-ben római polgárnak nevezett ki minden szabad embert a birodalomban akiknek joguk volt magukat – nem csak római alattvalóknak – hanem Rómaiaknak nevezni. A következő néhány évtizedben az emberek az egész Birodalmat mind ritkábban nevezték "Imperium Romanorum"-nak (rómaiak területének) és mind gyakrabban "Romania" – Róma (-i) –nak. Konstantinápolyban ahol a görög nyelvhasználat volt fölényben, a Római polgárságot és identitástudatot a lakosság mind szélesebb körben tette a magáévá. A görög nyelvet beszélő polgárok büszkék voltak, magukat "Romani" – "Rómaiak"-nak nevezni, azaz görög nyelven "Romeji" –nek. A "Romeji" - "Római" szó ezzel a Birodalom görög nyelven beszélő területét jelentette. Az ősi "Hellén" – "Jelini" a görögökre vonatkozó etnikai név – megszűnt a használatban. Természetesen az antik világban a "Hellén" szó azt jelentette, hogy – Görög már Kr. e. a VII.-ik századtól. Habár Homér más néven nevezte a Görögöket, Herodot, Perikle, Platon és Alexander "Hellének" voltak, miként a lakosok is akik a Római birodalomban Görög nyelven beszéltek Kr.u. I és II századokban.....

LÉTEZETT-E TEHÁT EGYÁLTALÁN A "BIZÁNCI" ?

*Clifton R. Foks (Clifton R. Fox)
Profesor istorije Tombal Koledža,
(Tomball), Teksas, SAD.*

prot. Srboljub Miletic

Izvor:

The ROMANS

Prevod sa engleskog:

Svetosavlje.org :: Biblioteka :: Библиотека :: Latinica

Clifton R. Fox történész professzor munkáját prot. Srboljub Miletic fordította, forrás: A RÓMAIAK

supported Wladislaw III (r. 1434–1444), who became the king of Poland and Hungary, an act that secured him a strong position among the Hungarians. John Hunyadi was catapulted to military stardom by his many crushing victories against the invading Ottoman armies in Albania, Bosnia, Bulgaria, Herzegovina, Hungary, Serbia, and Wallachia. Since he was a main defender of Christendom and called the “White Knight of Wallachia,” he was given the title of *Atleta Cristi* by the pope when he undertook the defense of Belgrade on his own. (No Hungarian noblemen wanted to join this battle against the Ottomans.) Hunyadi died of the plague in 1456 in Belgrade; he was buried at Alba Julia in Transylvania, a fact that attests to his non-Hungarian origin.²⁰ During his illustrious military career, Hunyadi succeeded in maintaining most of the borders of the Danubian basin and preventing the Ottomans from invading Hungary and the Romanian lands. But the inevitable happened when the allied Christian nations could not replace their lost soldiers for another crusade against the Turks. An inexhaustible supply of replacements was available for fallen Turks, and, once again, numbers decided the outcome of wars and the course of history. With the fall of Constantinople in 1453, the Byzantine Empire came to an end. At that point, the power of the Muslim Crescent dominated the entirety of the Balkans. It was only a matter of years until the Ottoman Empire would take over the whole Peninsula and the land beyond it.

The history of this era shows that kings and monarchs trusted mercenaries for protection more than they did their own people. The foreigners had none of the impediments of inherited feelings of revenge, nor were they nationalistic or susceptible to religious pathos. Furthermore, they were in no way attached to any disputed land. When they allied themselves with foreign powers, these rulers increased their national military potential because they were counting on support that was usually more reliable than that which they would have received from domestic sources. Most of the time, alliances kept a nation from defecting to the enemy. The next best way to maintain an alliance was to exchange hostages, mainly close relatives of the rulers involved.

Kedves olvasó, ha véletlenül azt hinnénk, hogy majdcsak a végére érünk a sok elmélet, kitalált származás-születési mendemondáknak, ami a nagy magyar Hunyadi János hadvezér, kormányzó és családjának életét illeti, akkor kapaszkodjunk meg egy kicsit. A fenti sorok 2010-ben láttak napvilágot, **Ion Grumeza** author-író, **historian-történész**, educator-előadó, philosopher-filozófus munkájában: *The roots of Balkanization, Eastern Europe, C.E. 500-1500*, 2010, History című művében az USA-ban. A fenti oldal a negyedik fejezetből, 77-ik oldal. Innen olvassuk a 3-iktól a 8-ik sor végéig:

”Hunyadi Jánost a hadvezéri dicsőségére, a támadó Ottomán seregek ellen Albániában, Boszniában, Bulgáriában, Hercegovinában, Magyarországon, Szerbiában, és Wallachiában elért számos megsemmisítő győzelme katapultálta a magasba. Mivel a Kereszténység fő védelmezője volt, és ”Wallachia – Oláhország Fehér Lovagjának” nevezték, a pápa Krisztus Atlétája titulát adta neki, amikor Belgrád védelmét egyedül vállalta el. (Egy magyar nemes sem volt hajlandó csatlakozni hozzá az Ottománok elleni küzdelemre.) Hunyadi pestisben halt meg 1456-ban Belgrádban; Erdélyben Alba Juliában temették el, amely tény a bizonyítás – igazolás az ő nem-Magyar eredetére. 20”

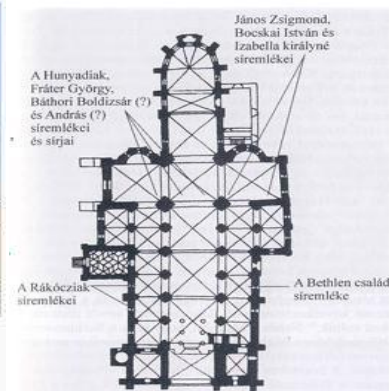
Nem találok a 20 számú forrás kiblenlétét – meg kellene rendelni a könyvét, ami hetekig tartó újabb késlekedést jelentene. De nem is az a fontos, hogy ki találta ki ezt az újabb ”elmélet-bizonyítást” ahol Ion Grumeza szerint: ”Hunyadi János nem magyar eredetét az igazolja”, hogy holttestét - a saját rendelete szerint - Gyulafehérváron temették el.

A székesegyház szentélye

A Szent Mihály székesegyház
Gyulafehérváron

Gyulafehérvár Szent Mihály Székesegyházában nyugszanak a magyar nemzet néhány legnagyobbjai: A Hunyadiak, Fráter György, Báthoriak, János Zsigmond, Bocskai István, Izabella királyné, a Bethlen család, a Rákócziak.

Akkor ezek mind "non-Hungarian origin" – "nem magyar származásúak", a Grumeza professzor és általa idézett 20 számú valaki forrása szerint.

Sajnálni, sírni, ordítani vagy toporzékolni kellene-e, nemzetünk legjobbjainak ilyen sértegetésére? Vagy csak szánalmasan szánni és szánni a szegénylelkűségből fakadt rosszindulatokat?

Grumeza professzor 20-as számú forrásának meg a velük azonosan gondolkodók logikája szerint akkor: ifjú Corvin János mivel Lepoglaván nyugszik, nem lehet magyar originű, a horvát felesége Frangepán Beatrix (1480 - Gyula 1510) aki a humanista műveltségű Frangepán Bernát (1452-1429) és Marzanói-Aragóniai Lujza rossanói hercegnő lánya és Aragóniai Beatrix közeli rokona volt aki V.Alfonz nápolyi király unokája volt míg Frangepán Beatrix a dédunokája volt V. Alfonz királynak. Marzanói-Aragóniai Lujza hercegnő V.Alfonz aragón és nápolyi király, természetes lányának, Aragóniai Eleonórának és Mariano Marzano rossanói hercegnek volt a leánya. **Frangepán Beatrixot a lánya Erzsébet mellé helyezték örök nyugalomra a gyulai ferences templomban – akkor a Grumeza és elmélet-társainak a logikája szerint mivel a hercegné Gyulán nyugszik, bizonyíték arra, hogy nem lehet sem olasz sem horvát originű.**

Gyulafehérvár (Alba Iulia, Karlsburg/Weissenburg)	Antonio Bonfini	
		
Az érseki székesegyház Gyulafehérvár címere	Antonio Bonfini feltételezett portréja a Philostratus kódexben, amelyik egyik legszebb darabja a Bibliotheca Corviniana kódexeinek Született 1434. december Ascoli vagy Patrignone Elhunyt 1502 (?) Magyarország Foglalkozása költő történész	

Gyulafehérvárnak több keresztelője is volt, így a járatlanokat könnyű félrevezetni, egészen 1920-ig könnyű....

Cartografia 	Cartografia 	 Statue of Bonfinius in Budapest
---	---	---

A magyar Mátyás király és családjának történetírója korának egyik legműveltebb Olasz humanista professzora Antonius Bonfinius Patrignone szülötte. Saját végakarátának megfelelően, Budán temették el. Ez tény.

Akkor a Grumeza és társainak gondolkozási logikája szerint ez a tény, hogy Bonfini Budán lett eltemetve, bizonyíték arra, hogy az olasz Bonfini "non-Italian Origin" – "nem-Olasz származású"??? – a gond kedves olvasó itt abban rejlik, hogy a nagyvilág tájékozatlan olvasói elhiszik amit olvasnak, és igen félre lesznek vezetve, félrevezetést félrevezetésre halmozva. Még

hány származás-logikátlanságot találnak ki, a magyar Hollós-Corvinusok magyar voltának a hamisítására???

Végrendeletének megfélélen Óbudán temették el a mai Szent Péter és Pál Plébániatemplom helyén állott Szent Margit kápolnában, és sirjára ezeket a sorokat vésték:

*Bonfini nyugszik e sírban alatt, Picenónak a sarja,
Tisztesség, tudomány, szép szó volt az övé.
Csontjai fekszenek itt, de az ő történeti műve
Már a magyar földé, s ennél semmi se több.*

Műve

A kortársak igen nagy fontosságot tulajdonítottak a műnek. A tudósok és a politikusok részéről is élnék érdeklődés mutatkozott. Adatunk van arra, hogy már 1499-ben szerették volna kikölcsönözni, és Miksa császár figyelmét is felhívták léteire. A népszerűség azonban csak 1515-ig tartott.

Feledés

1515. július 19-én I. Miksa német-római császár, II. Ulászló magyar és cseh király és I. Zsigmond lengyel király a bécsi kongresszuson (részletesebben lásd. Jagelló-ház) a közép-európai nagyhatalmak uralkodói átrendezték kapcsolataikat, a Jagelló-ház lemondott magyarországi igényeiről, és a terepet átengedte a Habsburg-oknak. A megállapodás úgy szót, hogy a magyar trónon ülő lengyel ág esetleges kihalása esetén az uralom a riválisra száll át. Mint tudjuk, erre nem is kellett sokáig várni, bár ezt

akkor még nem sejtették. Az ellenségeskedést Habsburg-fölénnyel párosult barátság váltotta fel. Bonfini művének éle a visszajára fordult, ezért ezután a léteiről sem akartak tudomást venni. Az 1510-es évek közepétől kezdve teljes körülötte a csönd, senki sem beszél róla, senki sem olvassa, a legtájékozottabb historikusok sem használják, nem is említik, a másolatok eltűnnek a sülyesztőben, a legtöbb mindörökre.

Újra előbukkan

Bonfini neve tehát 1541 után váratlanul felbukkan a homályból, megindul a kutatás a tizedek után, és 1543-ban Bazelben nyomtatásban megjelenik az első három decas, az a rész tehát, amely politikai tekintetben eléggé közömbösnek mondható. Ennek akkora sikere lett, hogy két év múlva németre, sőt franciára is lefordították. Az irodalmi körök is értékelték, Hans Sachs 1561-ben feldolgozta belőle Bánk bán történetét. Tudunk olyan császári titkviselőkről, akinek a Magyar történet a kedvenc olvasmányai közé tartozott.

Közben folyt a kutatás a rejtőzködő kéziratok után, melynek során a kolozsvári nyomdász, Heltai Gáspár érte az a szerencse, hogy rábukkant a Mátyás-történet nagyobb részét tartalmazó IV. 1-6. könyvekre, és azokat 1565-ben közzétette. A nagy hírű filológus és királyi historikus, Zsámboki János végre 1568-ban első ízben jelentette meg a teljes anyagot. Egypár szót azonban a bécsiek érzékenysége való tekintettel még ekkor is mellőznie kellett.

Rerum Ungaricarum decades

Antonio Bonfini (1427[?]–1502) vörös mésző dombornüves emléktáblája az óbudai Szent Péter Szent Pál templom déli oldalán. Alkotója: Seres János. Felirata: MÁTYÁS KIRÁLY KRÓNIKÁSA, A MAGYARRÁ LETT ANTONIO BONFINI EMLÉKÉRE, AKIT AZ EGYKORON ITT ÁLLÓ SZENT MARGIT KÁPOLNÁBAN TEMETTEK EL.

”Picenónak sarja nyugszik a magyar földben” – a Habsburg fölény Bonfinival kezdte ármányos tevékenységét. Bonfininak a léteiről sem akartak tudni – nem volt ez véletlen – kedves olvasó. Beszélni sem szabad róla, olvasni még kevésbé, 1510-től teljes körülötte a csönd, művének másolatai eltűntek a sülyesztőbe, a legtöbb mindörökre – vagy helyesebben, az eredetieket tüntették el mindörökre – hova? a bécsi titkos levéltárba? – és a hamisított másolatokat forgalmazták. Ezért ne csodálkozzunk, hogy ma azon tévelyegtetnek minket, hogy az a Bonfini is ám, aki Mátyás király királyságának személyes udvari történészi feladatait volt hivatott ellátni, olyan hanyagul dokumentálta a saját királyának személyes adatait, hogy három helyen is három különböző születési dátumot tüntetett fel a Hollós –Corvin Mátyás magyar király születési dátumaként. Bonfini a közép-itáliai Piceno tartományban, Partignonében született, olasz adatok szerint. Humanista nevelést kapott, legjobb tanítói által magiszteri címet szerzett, Firenzében, Padovában, Ferrarában, Rómában legjobb gazdag családoknál tanított. Öt gyermekéből egyik fia jó nevű orvos volt. Bonfini 1473-tól Recanati iskolájában professzor ahol latint, görögöt, nyelvtant, költészetet, előadóművészetet tanított 8-9 éven át. Tanítványaiból a kor ismert tudósai kerültek ki. Amikor a magyar Mátyás király reneszánsz udvarába került, a magyar király többek között megbízta őt a görög Lucius Flavius Philostratus Athéni szofista és unokaöccse műveinek latinra fordításával. A magyar történelmi munkájáról máshol, részletesen kell majd foglalkozni (Horogszegi Szilágyi Mihály kormányzó és hadvezért illetően) de elég tudni, hogy vele egy időben Petrus Ransanus is a magyar történelem feldolgozásán dolgozott.

És akkor egy ilyen műveltségű emberre ráfogni, hogy három helyen is ám, három különböző dátumot jelölt királyának a magyar Hollós Mátyásnak a születési dátumát. *Malo morgen*. Ez olyan mintha kedves olvasó, te vagy én vagy akármelyikünk három helyen is három különböző dátumokat íránk be anyánk, apánk, házastársunk vagy a gyerekeink születési dátumáról. Mit mondanánk rólunk körülöttünk? Csak azt, hogy nyilván amnéziában szenvedünk és össze-vissza írkalunk. Bonfini professzorról sehol sem írták le, hogy kihagyott volna az emlékezőtehetsége.

Bonfini professzornak nem volt érdeke, nem ő csalt a saját magyar Mátyás királyának adataival. Személyes dátumait nem ő hamisította.

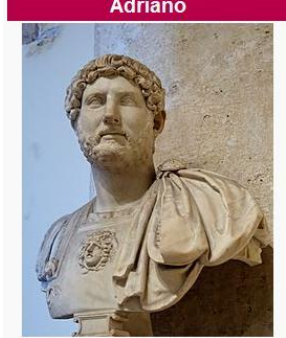
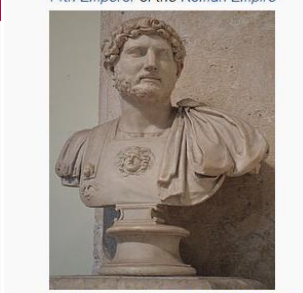
Különb, miként majd a folytatásban bizonyítunk, Hunyadi János még élt, és Mátyás király biztosan élt, amikor úgy Bonfini mint Ransanus HOLLÓS – CORVINUS –nak nevezte a családot. Ha ez nem lett volna igaz akkor garantáltan elfogadhatjuk, Mátyás király nem hagyta volna ezt szó nélkül. Miként az apja Hollós-Corvin János sem hagyta volna szó nélkül ha a nevét helytelenül dokumentálta volna korának legműveltebbje: Petrus Ransanus (1428-1492) domonkos rendi szerzetes, Lúcsérá püspöke – I.Ferdinánd nápolyi király diplomatája, történétíró, aki 1488 szeptemberében érkezett Magyarországra – de Hollós-Corvin János életrajzát – nem véletlenül – a pápa megbízásából már 1450-ben megírta-, tehát helytelen azon állítás miszerint csak Magyarországon kapott megbízásakor, hogy Thúróczi krónikáját alapul véve, készítsen a kor ízlésének megfelelő humanista szellemben és stílusban írott magyar történelmi művet, 'melyben már szót ejt a Hunyadiakról' – NEM, nem a 'Hunyadiakról' hanem a CORVINUS-Hollósokról igen részletesen írt, ha ugyan az eredeti munkáját olvassuk ma, mert azzal is gond van ám. Palermóban sem biztos, hogy a teljes eredetit őrzik, a másolatokról ne is beszéljünk. Van rá példánk is!

Azt, hogy -''Hunyadi''- János, Ransanus egyszer sem le sem írt. Akkor Mátyás király miért nem szolt ebbe bele? és Aragóniai Beatrix ezt miért hallgatta volna el? Mátyás magyar királyt életében többen is többször nevezték Hollós-Corvin Mátyásnak. Ha ez nem volt helyes és igaz, akkor a magyar király miért hagyta volna őket szó nélkül???

Erről itt, ennyit.

Csak nagyon halkan jegyezzük itt meg, elgondolkodtatóul azok számára akik Mátyás király halálával meg a trónutódlási viszálykeltéssel Aragóniai Beatrixet vádoltatják: Ifj. Corvin János herceg felesége Frangepán Beatrix hercegné annak az V.Alfonz nápolyi királynak volt a dédunokája amelyik nápolyi királynak, a magyar Mátyás király felesége Aragóniai Beatrix királyné az unokája volt.

Nekik nem állt érdekükben a trónviszály, hiszen egy család voltak és az összetartásukra a kor leghatalmasabb és leghallgatottabb eseménye garantálta a zálogot. Erről majd a továbbiakban.

 Statua raffigurante l'imperatore Adriano, in veste greca, mentre offre un sacrificio ad Apollo, marmo, 117-125, proveniente dal tempio di Apollo a Cirene, attualmente a Londra, British Museum.	Publio Elio Traiano Adriano Busto dell'imperatore Adriano Imperatore romano In carica 11 agosto 117 – 10 luglio 138 Predecessore Traiano Successore Antonino Pio	Hadrian 14th Emperor of the Roman Empire Marble bust of Hadrian at the Palazzo dei Conservatori, Capitoline Museums. Reign 10 August 117 – 10 July 138 Predecessor Trajan Successor Antoninus Pius Wife Vibia Sabina Issue Lucius Aelius, Antoninus Pius (both adoptive)	Hadrianus Hadrianus büszije a Római Birodalom princepe Uralkodási ideje 117. augusztus 10. – 138. július 10. Elődje Traianus Utódja Antoninus Pius Életrajzi adatok Uralkodóház Antoninus-dinasztia Teljes neve Publius Aelius Hadrianus (születési)^[1] Imperator Caesar Traianus Hadrianus Augustus (uralkodói)^[2]
--	--	---	--

A humanista és Hellén orientáltságú császár, a Római Birodalom 14-ik Augustus-Császára. Apja korai halála után 14 éves kora óta a tanulás felé fordult, természetes volt korának nagyműveltségű görög irodalma iránt való szeretete. Beceneve is innen származott, ''a Kis Görög'' – ''Graesculus''. A Görögök lelkes csodálója, Athént akarta Császárságának fővárosul ahol számos fényűző templomot építtetett. Görög szerelmével Antoniussal fenntartott viszonyát a Hellénizmusának bizonyítására használta fel, amivel az ősi idők egyik legnépszerűb kultuszát kreálta. Számtalan órát töltött hadseregének körében, azoknak ruháiban öltözött, velük étkezett és közöttük aludt. Adoptált apjának Traján császárnak Mezopotámiát és Armeniát megszállt területeiről visszahúzódtott, és Dácia elhagyását latolgatta. Utódlását azzal oldotta meg, hogy örökbe fogadta Antoninus Piust akitől viszonzásul Marcus Aurelius és Aelius fiát Lucius Verus örökbefogadását kérte, a saját utódlásának biztosítása érdekében. Hadrián császár a művészetek és tudományok páratlan nagy értékelője volt. Költeményeit latin és görög nyelven írta. Nero kivételével (aki maga is az ókori Görög kultúra értékelője volt), bevett Római császárok viselete volt a simára borotválkozás. Hadrián császár hellénisztikus magatartásához tartozott a szakálla. Így lett a szakáll viselés divatos az ő idejében. Hadrianus császár humanista és mélyen hellenista volt. A Tevere folyó jobb partján 135 és 139 között épült fel Hadrianus császár síremlékének és a Caracalla uralkodásáig a császárok temetkezőhelyéül szolgáló mauzóleum, a Hadrian sírbolt ahol Hadriánnak, a feleségének Sabinának, első adoptált fiának a szintén 138-ban elhunyt Lucius Aeliushnak hamvait is urnákban itt helyezték el. Kr.u. 410-ban katonai erőd, amikor a Visigótok támadásakor, Alaric végigpusztította Rómát, a rablóbandája szétverte az urnákat, hamvaikat szanaszét-szórták. Amikor a Gótok támadták Rómát 537-ben az eredeti bronz díszeket és márványköveket rombolták le amiről Prokopije emlékezett meg. Későbbi századokban katonai erődde alakították a mauzóleumot. Még később már Róma erődjének számított a vár. A pusztítások egy ritka túlélője a temetkezési urna, talán magáé Hadriáné lehetett amit átvittek a Szent Péter Bazilikába ahol II.Ottó sírját takarta. Az ókori Róma szétrépedt zsákmányainak egyik felhasználásáról a 16-ik században Giorgio Vasari emlékezett:

Giorgio Vasari (Arezzo, 1511. július 30. (?) – Firenze, 1574. június 27.) olasz építész, manierista festő, művészeti író.

Giorgio Vasari

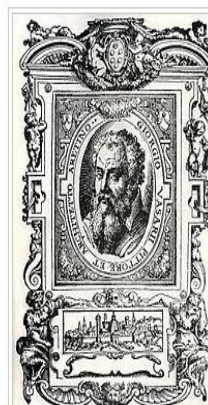
- Festőként nem volt a legnagyobbak között. Festményeiben vajmi kevés az igazi érzés és rendkívüli ügyessége a kompozícióban és rajzban sem elég ki.

Építészként

Mint építész, maradandót alkotott: az ő tervei szerint épült az Uffizi [1] (<http://www.arca.net/uffizi/index1.htm>) Firenzében.

Művészeti íróként

- Hírnevét főleg irodalmi munkásságának köszönheti. Az olasz művészek életrajzainak nagy gyűjteménye, amelyet *Le vite de' piu eccellenti pittori, scultori ed architetti* címmel 1550-ben Firenzében és második javított, bővített kiadásban 1568-ban kiadott (magyarul: *A legkiválóbb festők, szobrászok és építészek élete*; Magyar Helikon,

Giorgio Vasari önarcképe

Tartalomjegyzék

- 1 Életpályája
 - 1.1 Festményei
 - 1.2 Építészként
 - 1.3 Művészeti íróként
- 2 Források
- 3 Művei magyar nyelven
- 4 További információk

Életpályája

Fiatalon került Firenzébe, ahol Michelangelo és Andrea del Sarto tanítványa volt, de leginkább Raffaello és Michelangelo római falfestményeinek a másolásával képezte ki magát. Tanult rajzolni, festeni, és ötvösséget is. Firenzében nagyrészt a Medici-család szolgálatában állt. Tevékenykedett Arezzóban, Bolognában, Nápolyban, Velencében, Rómában, Riminiben, Ravennában, Urbínóban. Michelangeloval közelebbi kapcsolatba került, festett képeket is a káronjai szerint és az ő tanácsára építészeti tanulmányokat is folytatott.

Festményei

- A Palazzo Vecchio udvarának, nagytermének és

Született

1511. július 20.
Arezzo

Elhunyt

1574. június 17. (62 évesen)

Firenze

Foglalkozása

festő
építész
író
művészettörténész
író

Hatalmas művészettörténeti munkája 1978-ban magyarul a Magyar Helikon kiadása.

structed in public places by the genius of antiquity. Moreover, in order to build churches for Christian worship, not only did this religion destroy the most honoured temples of the pagan idols, but, in order to ennoble and adorn St Peter's with more ornaments than it originally possessed, it plundered the columns of stone on the Tomb of Hadrian, now called the Castel Sant'Angelo, as well as many other monuments which today we see in ruins. And although the Christian religion did not do such things out of any hatred for genius but, rather, only to condemn and eradicate the gods of the pagans, the complete destruction of these honourable professions, which lost their techniques entirely, was nevertheless the result of its ardent zeal. . . .*

Giorgio Vasari (1511-1574) ”...a keresztény templomok építéseikor ez a vallás nemcsak szétrombolta a megbecsült és tisztelt pogány templomokat, hanem Szent Péter nemesítésére és ékesítésére kirabolta Hadrián császár Sírját, amelyiket ma Castel Sant'Angelo néven ismerünk, miként több más emlékművet is amelyek ma romokban hevernek. Habár a keresztény hit ezeket nem a lágelme zsenialitása ellen hanem inkább a pogány istenek kárhoztatására és eltörlésére cselekedte, ezeknek a megbecsült művészeteknek teljes elpusztítása, a tudományuk teljes elvesztése, mindenképpen ennek a heves buzgalmuknak lett az eredménye

The **Mausoleum of Hadrian**, usually known as **Castel Sant'Angelo** (English: *Castle of the Holy Angel*), is a towering cylindrical building in Parco Adriano, Rome, Italy. It was initially commissioned by the Roman Emperor Hadrian as a mausoleum for himself and his family. The building was later used by the popes as a fortress and castle, and is now a museum. The Castel was once the tallest building in Rome.

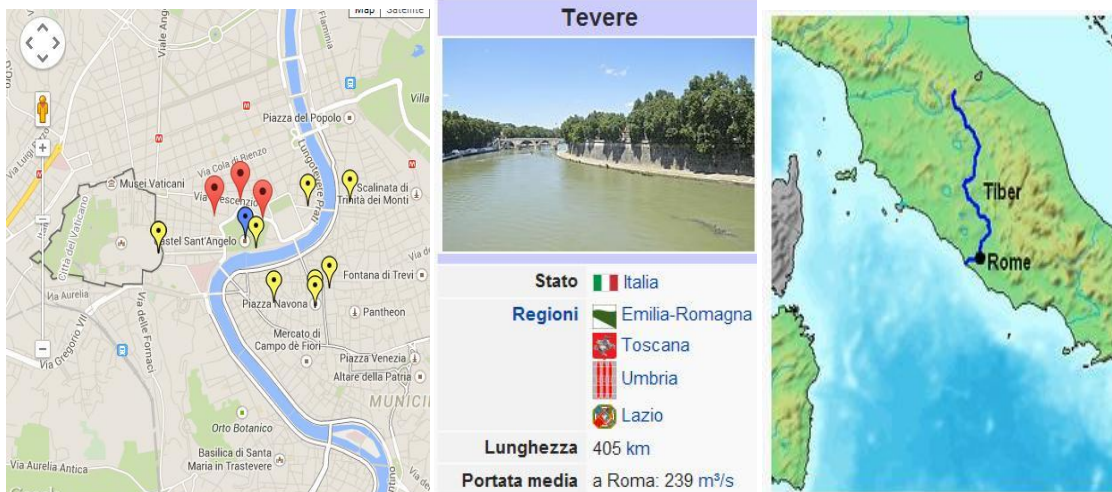
Mausoleum of Hadrian

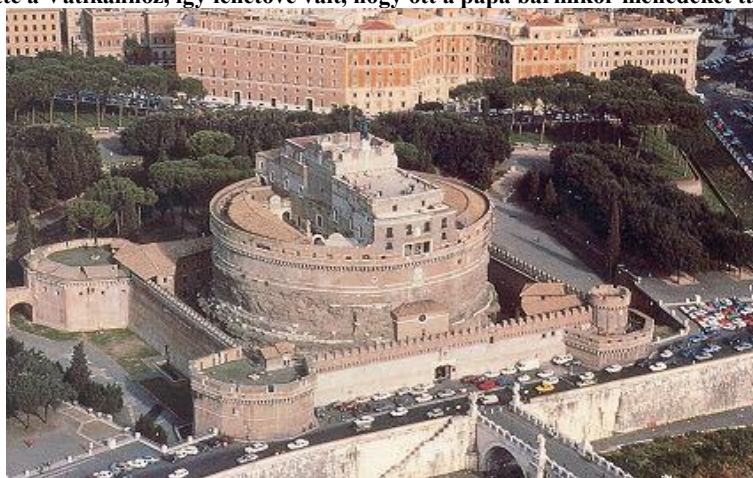
Castel Sant'Angelo

Built in	123 - 139 AD
Built by/for	Hadrian

Szent'Angyal Vára – Hadrián császár Mausóleuma, Rómában

A Vatikántól olyan 400 méterre a Tevere-Tiber folyó jobb partján épült Hadrián Mauzóleuma. A 13-ik században III.Miklós pápa titkos alagúttal kötötte a Vatikánhoz, így lehetővé vált, hogy ott a pápa bármikor menedéket találjon.

Roma - Castel Sant'Angelo e San Pietro

© ALLNUMIS.COM

Kr.u. 590-ben a pusztító járvány idejében, megjelent *Szent Mihály Arkangyat* a mauzóleum tetején, visszahelyezte kardját a hüvelyébe, ami a járvány végét jelentette. Róla nevezték el Hadrián császár mauzóleumát *Castel Sant'Angelo-Szent'Angyal Várának*.

1527-ben ide menekült VII.Kelemen pápa amikor Habsburg V.Károly német király hadai, akik nem kaptak zsoldot, betörték Rómába ezt hónapokon át fosztogatták, óriási rombolást végezve. A pápa testőr gárdáját lemészárolták. 1530-ban VII.Kelemen a 'megbékített' pápa,

császárrá koronázta V.Károlyt. Habsburg V.Károly német-római császárságáról maradt fenn a szólás: 'akinek országában sohasem nyugodott le a nap' ami a Habsburgok hatalmának legnagyobb kiterjedésű birodalmi területére utalt.

lators render this word in Vasari as either literally 'manner', with the sense of 'style', or by the word 'style'. Vasari employs the term to indicate not only the personal style of a particular artist but also that of an entire period as well. And it is in Vasari's constant usage of the Italian word *maniera* that we may also discover the nucleus of the eventual definition of a Mannerist period style subsequent generations of art historians would employ in referring to various artists of the High Renaissance.

Quite naturally, Vasari's extensive biographies contain errors of fact that contemporary art historians have gleefully pounced upon. He knew little of Byzantine art (which he identifies as 'Greek' art) and cared little for the Gothic style (which he disparages as 'German' style). His attributions are, considering the scope of his work, amazingly accurate, but

Giorgio Vasari (1511-1576) olasz művészet-történet író munkásságáról még fontos tudnunk, hogy életében mit sem tudott a 'Byzanc' létezéséről. A művészetről amelyet róluk írt egyszerűen "Görög" művészetnek nevezte.

A Gót stílus is vajmi keveset érdekelt – amelyet lenézően 'Germán' stílusnak nevezett.

Hazánkban Magyarországon 1000 évig: Gyulafehérvár

Híres emberek [forrásszöveg szerkesztése]

- ltt született 1645. február 24-én I. Rákóczi Ferenc erdélyi fejedelem.
- ltt született 1676. október 13-án II. Apafi Mihály erdélyi fejedelem.
- ltt született 1742. december 26-án Born Ignác természettudós, geológus.
- ltt született 1845. augusztus 26-án Vasady Nagy Gyula muzeológus, a Székely Nemzeti Múzeum első őre.
- ltt született 1882. augusztus 17-én Zsakó István ideggyógyász, pszichiáter, orvosi szakíró.
- ltt született 1888. szeptember 7-én Karácsony Benő író.
- ltt született Szabó Béla, Gyulafehérvári (Gyulafehérvár, 1905. augusztus 26. – Kolozsvár, 1985. november 30.): romániai mag
- ltt született 1928. február 1-jén Király László magyar pedagógus, tankönyvíró.
- ltt született 1946. április 8-án Szilágyi Zsolt előadóművész, karnagy, művészeti író.
- ltt született 1957. március 15-én Veres Péter építésmérnök, muzeológus, szerkesztő.
- ltt született 1957. december 25-én Tibori Szabó Zoltán újságíró, szerkesztő, műfordító.
- ltt tanított 1653-ban Apáczai Csere János filozófus, író.
- ltt tanított 1770-ben Kereskényi Ádám jezsuita professzor, író az itteni jezsuita liceumban.
- ltt halt meg 1559. szeptember 15-én Izabella királyné.
- ltt halt meg 1571. március 14-én János Zsigmond magyar király, később erdélyi fejedelem.
- ltt halt meg 1581. február 15-én Bocskai Erzsébet, Bocskai István nővére, Báthory Kristóf felesége, Báthory Zsigmond anyja.
- ltt halt meg 1581. május 27-én Báthory Kristóf erdélyi vajda,
- ltt halt meg 1612. március 29-én Szamosközy István (latinosan *Zamosius*) történetíró
- ltt hunyt el 1629. november 15-én Bethlen Gábor erdélyi fejedelem.
- ltt hunyt el 1648. október 11-én I. Rákóczi György erdélyi fejedelem.
- ltt hunyt el 1815. március 3-án Márton József erdélyi püspök, tudós és költő.
- ltt hunyt el 1861. október 25-én Eötvös Ágoston régész, történész.
- ltt hunyt el 1980. szeptember 29-én Márton Áron erdélyi püspök.
- ltt hunyt el 1993. május 5-én Jakab Antal erdélyi püspök.

Híres emberek: az 1000 éves magyar királysághoz tartozó Gyulafehérvár város, lakosai.
A magyar Wikipedia oldalról

A középkorban a Duna Nándorfehérvárnál is befagyott néha, a Duna jegén ott is átjártunk néha.

Egy értelmiségi szerb déli szomszédunk értelmes és bizonyított adatai, az északi magyar szomszédjának, **Hollós-Hunyadi János hadvezérnek** cselekedeteiről és származásáról:

Чедомилъ Мијатовић (Београд, 5/17. октобар 1842 — Лондон, 14. мај 1932) је био српски економиста, књижевник, историчар, политичар и дипломата, један од најзначајнијих либерала. Шест пута је био министар финансија кнежевине/краљевине Србије, три пута министар иностраних послова, кандидат за највише црквене положаје и председник Српске краљевске академије.

Садржај

- 1 Биографија
- 2 Мијатовићева политичка оријентација и религиозност
- 3 Историчар и књижевник
- 4 Економиста
- 5 Види још
- 6 Референце
- 7 Литература
- 8 Спољашње везе

Биографија

Чедомилъ је рођен 17. октобра 1842. године у Београду. Отац Милан, родом из Јаска у Срему, био је професор земљописа и историје у Крагујевцу и Београду до смрти 1853. године. Мајка Кристина – Рахела из Великог Бечкерека је била шпанског порекла.

Завршио је Лицеј 1862. и затим провео три године на студијама у Минхену, Лајпцигу, Цириху и Бечу. Тада се оженио Енглескињом Елодијом Лотон.

Чедомилъ Мијатовић

Чедомилъ Мијатовић

Биографија

Датум рођења	17. октобар 1842.
Место рођења	Београд (Кнежевина Србија)
Датум смрти	14. мај 1932.
Место смрти	Лондон (Уједињено Краљевство)
Потпис	

уреди(<https://sr.wikipedia.org/w/index.php?title=%D0%A7>)

Progresszív haladó szellemiségű politikai párt embere volt Csédomily-Csédó Mijatovity szerb államférfi, történész, író, politikus, közgazdász, diplomata, korának és politikai pártjának egyik vezető személyisége. A Szerb királyságban hatszor volt pénzügyminiszter, háromszor volt külügyminiszter és a Szerb király meghatalmazott minisztere az Angol Court of St. James (1884-1885, 1895-1900, 1902/1903), Romániában (1894) és az Ottomán Birodalomban (1900-ban). A Szerb politika egyik legfontosabb liberális gondolkodójának tartják számon. Szerbiáról írt munkái univerzális szinten elfogadottak. A XX. század általában elvetette őt, ezzel pedig a XIX. századot magát és annak történetét vetették el. Bíráói és dicsérői egyaránt számosak a szerb értelmiségi körökben. Érthetően. Mindenki a saját irányelvének gondolkozása nyomán, vagy értékeli, vagy alárendeli Csédó munkásságát. Apja ügyvéd aki Latint, Történelmet és Földrajzot tanított az Első Szerb Gimnáziumban Belgrádban ahova az Osztrák Birodalom déli tartományából települt át. Anyja kevert Szerb-Spanyol származású volt akinek a befolyása hatott rá elsősorban. Fenti személyes aláírásából látható, a bécsi Habsburgok által királyságra emelt Obrenovity ház első embere-ként, valamint németországi tanulmányai során ott megismert Angol egyetemista felesége Elodie Lawton (1825-1908) révén is, nevét nyugatiasan *Chedo Mijatovich* formában gyakorolta. Gazdaságtant és természeti tudományokat Münchenben, Zürichben és Leipzigben tanult. Az Osztrák bank rendszert Bécsben 1863-65 között tanulmányozta. Németországban ismerkedett meg egyetemista Angol feleségével aki szintén nagyban

befolyásolta és igazi Anglophile gondolkozóvá tette. Chédó 23 éves korában, Szerbia legmagasabb oktatási intézetében a Belgrade Grande Ecole professzora. Mély vallásosságáról is tanúságot tett. 1873-ban pénzügyminiszter ám hamarosan csatlakozott a Szerb uralkodó **Milan Obrenovity** (aki prince 1868-tól, és a Habsburgok saját érdekének és általuk kikiáltott király 1882-1889) fiatal konzervatívok táborába amely a valóságban a szerb uralkodó személyes politikai pártja volt. A ranglétrán gyorsan és magasba ívelő Chédó a Szerb kabinet legbefolyásosabb embere volt. Prince Milan Obrenovity kétszer is a legfontosabb feladatok végrehajtójának őt jelölte. 1881-ban a létező három politikai párt közül a Progressív – Haladó Párt volt az egyetlen amelyik az Osztrák-Magyar vezetéssel volt hajlandó egyességet kötni. A másik kettő a leginkább Orosz-Párt Liberálok és a nagyon is Orosz párti Orosz-Radikálisok-Pártja voltak. 1878-as Berlini Kongresszus után a szerb uralkodó elhatározta, hogy titkos egyezményt ír alá a Habsburg Monarchiával. Fokozatosan Csedomily Mijatovity lett az aki az uralkodó bizalmába került és ő lett megbízva ennek a feladatnak a végrehajtására. 1881. Június 28-án ő írta alá a Titkos Egyességet amelyben a Habsburg Birodalom diplomáciai és politikai támogatást biztosít Szerbiának, de államvezetésében Szerbia lemondott a Külügyben való politikai intézésben. ...

Amikor Pirotyánác miniszterelnök és Gárásánin belügy miniszter erről tudomást szereztek azonnal beadták a lemondásukat, amit végülis visszavontak, de Mijatovitynak le kellett mondania Külügyi Miniszteri hivatásáról. Csak pénzügyminiszteri állását tarthatta meg.

Mialatt ennek a Titkos Egyességnek a megbeszélései tartottak, Mijatovity Bécsben az uralkodó Ferenc József és a többi előljárók részéről szívélyes fogadásban részesült. Ferenc József császár kitüntette őt a Vas Kereszt Első számú kitüntetésével, ami arra jogosította fel, hogy az Osztrák-Magyar Monarchia grófi titulását használja, ami ellenkezett a Szerb alkotmány jogszabállyával ahol Szerb állampolgároknak tilos volt akármilyen nemesi titulát elfogadniuk. Nem világos, hogy Mijatovity hivatalosan igényelte-e az Osztrák-Magyar grófságát, de 1915-től már nyilvánosan gyakorolta és ezzel az egyetlen ilyen gróf szerb volt a Szerb királyság területén.

1888/89-es évek nagy változása, Milán Obrenovity király és Natalija királyné konfliktusa valósággal elűzte őt Londonba. 1894 után rövid időre újra pénzügyminiszter Szerbiában de újból konfliktusba került most már Milánnal és annak fiával Alekszándárral is. 1895-től 1903-ig nagykövetségként működött leginkább Londonban. A maga idejében rendkívül értékelték történelmi munkásságát. Politikai és gazdálkodási témájú dolgozatai után a még nem kijárt ösvények feldolgozása felé fordult. Amíg kortársai a klasszikus történettel foglalkoztak, Čedomilj Mijatović a régmúltak felé a Bizánci császárságot és a dészpoták idejét tanulmányozta.

Chédót lehet szeretni és lehet rá haragudni, munkásságát lehet támadni vagy értékelni.

A könnyebb áttekintéshez, egy kis tájékozódás, Csédó Mijatovity korát érintő Szerb uralkodókról:

- 1.kép György Pétrovity Kárágyorgyé vozd – Fekete György néven ismert hadvezér, uralkodott 1804 és 1813 között.
- 2.Knéz Milos Obrénovity uralkodott 1817 - 1839 és Kárágyorgyévity után, másodszor 1858 - 1860 között. Két fia közül:
- 3.II.Milán Obrénovity a betegsége miatt 4 héttel sem 25.6.1839 - 8.7.1839 között, haláláig uralkodott.
- 4.kép Knéz Miháilo Obrénovity 8.7.1839 - 14.9.1842 között először, majd újra 26.9.1860 – 10.6.1868 között uralkodott.

Александар Карађорђевић
Александар Карађорђевић
Prince of Serbia

14 September 1842 – 23 December 1858

1

Карађорђевићи

Грб Карађорђевића

Држава	Кнежевина Србија Краљевина Србија Краљевина Југославија
Звања	Вожд, Кнез, Краљ
Оснивач породице	Ђорђе Петровић - Карађорђе
Еноблирање	1804—1813. 1842—1858. 1903—1945.

2

Милан Обреновић

Портрет са слике је дело сликара Стеве Тодоровића, и настао је 1881. године. Налази се у Музеју града Београда.

Датум рођења	22. август 1854.
Место рођења	Марашешти (Кнежевина Молдавија, данас Румунија)
Датум смрти	11. фебруар 1901.
Место смрти	Беч (Аустроугарска, данас Аустрија)
Гроб	Манастир Крушелоп
Титула	Кнез Србије Краљ Србије
Период	1868—1882. (као кнез) 1882—1889. (као краљ)

3

Александар Обреновић

Влахо Буковац: Александар Обреновић, 1900. (Народни музеј у Београду).

Датум рођења	14. август 1876.
Место рођења	Београд (Кнежевина Србија)
Датум смрти	29. мај 1903. (26 година)
Место смрти	Београд (Краљевина Србија)
Гроб	Црква светог Марка у Београду
Титула	Краљ Србије
Период	1889 — 1903.
Претходник/ци	Милан Обреновић
Наследник/ци	Петар I Карађорђевић

4

1.кэпен Kárágyorgyэ vozd-vezér fia volt, knéz Álékszándár Kárágyorgyévity aki uralkodott 1842 – 1858 között.
a 2. képen a Karadordević dinasztia vozd, knéz, királyság uralkodásainak évei 1804 és 1945 évek között.

1804 – 1813 között vezér, hadvezér

1842 – 1858 között knéz a titulusuk

1903 – 1945 között az Obrénovity királyi házaspár 1903-as szörnőy meggyilkolása után Karadordék a szerb királyok.

3.képen Milán Obrénovity 1868 – 1882 között knéz, 1882 – 1889 között Habsburg érdekből lett az első szerb királlyá, utána a fia:

4.Álékszándár- Aleksandar Obrénovity szerb király 13 évesen kezdte és uralkodott 1889 – 1903 között, miután apja - - az első szerb kralj - Milán Obrénovity, önhatározattal visszavonult a Szerb trónról.

● - A belgrádi pasalik 1791-ben

Gyorgyэ Pétrovity Kárágyorgyэ (1762 – 1817. Júl. 25/26) az Ottomán Birodalom katonai megszállása ellen fellázadt Első Szerb felkelés (1804 febr.-tól – 1813 okt 7.-ig) – Prvi Srpski ustanak - vezére volt. Uralkodott 1804 és 1813 között. Nagyon szegény hercegovinai-montenegrói Sumadija hegység területéről származó családból való, akinek apjának kötelező adóját a falu népe fizette ki. Gyorgye 1785/86 évben házasodott és mivel állítólag megölt egy törököt, elhagyta Szerbiát és családjával a Szerémségbe költözött. Apja és egy férfi testvére is állítólag Karagyorgye kezétől vették el életüket (Szerb Wikipediából). 1787-től Ausztia

oldalán harcol a Törökök ellen. Orasce népgyűlésén az Első Szerb felkelés vezérévé választották. A Bukaresti béke után és a nép elégedetlenségétől, kilátástalanságában 1813-ban Ausztriába menekült de már 1816-ban a Görög felkelőkhöz csatlakozott. Titokban visszatért Szerbiába az Oszmánok elleni harc folytatásának céljából. Titkos megbeszélése lett volna **Miloš Obrénović**-el – de Milos parancsára 1817. Júl 25/26 éjjelén Rádovány falu közelében megölték. A gyilkosság megszervezője Vujica Vujityevity – Karagyorgye saját komája volt. Ez a Káragyorgye volt a szerbek Karađorđe uralkodói házában a megalapozója.

Álékszándár Káragyorgyévity (1806-1885) Szerbia uralkodó knéze 1842 és 1858 között, Oroszországban iskolázódott – 1839-ben miután a török szultán "fermanja" megerősítette Miháilo Obrénovity knézi méltóságát – a Káragyorgyévity család visszajött Szerbiába. Álékszándárt katonai pályafutása során, knéz Miháilo Obrénovity szerb seregében agyutánti rangra emelték. Mivel Obrénovity nem tartotta magát az 1838-as úgynevezett "Török usztáv" – alkotmányhoz, Milos és Miháilo Obrénovity is abdikált. A népgyűlés 1842 Szept-ben Álékszándár Káragyorgyévityet választotta meg Szerbia új knézének.

Az 1848-as Magyar Forradalom és Szabadságharc idején a Délvidéken – nevezetesen Torontál vármegyében (még véletlenül sem a "Vajdaságban") Álékszándár részt vett a **Sztéván Knityánin** által vezetett Szerb csapatok harcában Magyarország ellen. Knityánint és seregét a szerbek követelésének a kiharcolására küldte Káragyorgyévity (akik nem melleleg – nem kevés pusztítást vittek végbe, többek között akkor rombolták le és égették fel Groszkikinda-Nagykikinda alias Hollós városházát és oklevél archiváját is (erről Sisa István: The spirit of Hungary c. könyvéből is értesülhet a kedves olvasó). A Nagybecskereki oklevéltár is ugyanilyen megsemmisítést ért meg – és amikor Bécsnek jelentették, hogy a Délvidéken a szerbek kegyetlenül randallíroznak – onnan azt utasították, hagyják őket, csak randallírozzanak. Zenta lakosságának többségét is akkor "hányták kardélre" emlékezett az elmúlt évtizedekben a Kikindai 80 év körüli Tánczos Feri bácsi a nagymamája könnyek között visszaemlékező elbeszélésére, - de ezek külön és részletes adatgyűjtés munkája kell legyenek.

Stevan Knićanin – Sztéván Knityánin (1817-1855) vojvoda 1848/49 években az Osztrák császár Franz Jozef kitüntetett embere volt. A Délvidéken végbevitt magyarirtó érdemeiért 2000 arany dukát jutalmat kapott amikor 1854-ben elszenvedett szélütése után Mehadiába vitték gyógyításra. 1855-ben hunyt el – temetése akkora volt amilyet addig nem láttak Belgrádban. Franz Josif rendeletére a katonaságot képviselni minden egységből összesen 80 katonatiszt volt rendelve képviselni (lásd: Kosta Ristić: Zapisi starog Beogradanina – (Agg Belgrádi jegyzetei): Polit, Beograd 1989, 516-517 old.)

.....A
történelmi szerencse vagy sors-kerék forgását, valakik számára pikantériáját is jól illusztrálja a következő történelmi tény – tudnivalónk:

Az 1770 – 80-as években a Bécsi Habsburg ház Dunai svábokkal gyarmatosította-kolonizálta és germánosította a Magyar Délvidéket – nem melleleg megjegyezve a Hollós-Corvinus hadvezérnek és Hollós Mátyás Magyar király családi fészkeinek területét. Magyarország hivatalos nyelvének is a germánt kötelezték. Écska és Zsigmondháza körüli svábok 1865-ben kéréssel fordultak az uralkodó házhoz, engedélyeznék nekik egy általuk kiszemelt magasabban fekvő új területre átköltözni elsősorban az évenként megismétlődő árvizek miatt. Az uralkodó Ferenc Jóska jóváhagyásával és feltételével Nagybecskerektől keletre – az eredeti TORONTÁLSZIGETVÁR közelében engedélyezte az új települést, fia és trónörökösének Rudolf koronahercegnek nevére RUDOLFSGNAD falunak nevezni.

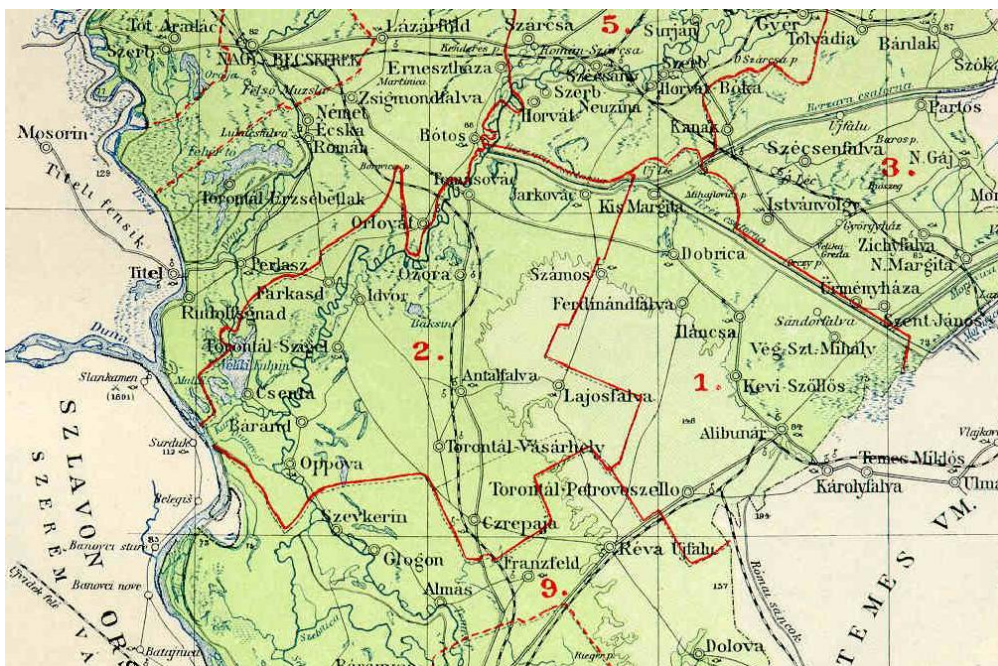
SAKULE – Iza Kule néven is ismert területen.

Pontosan ott ahol Petrus Ransanus 1448-as írása szerint Joannes Corvinus apja a "művelt SZIGET" mellett sebesült az ILLANCSA területén, amikor visszaköltözött – Verebi – Mátraverebélyre.

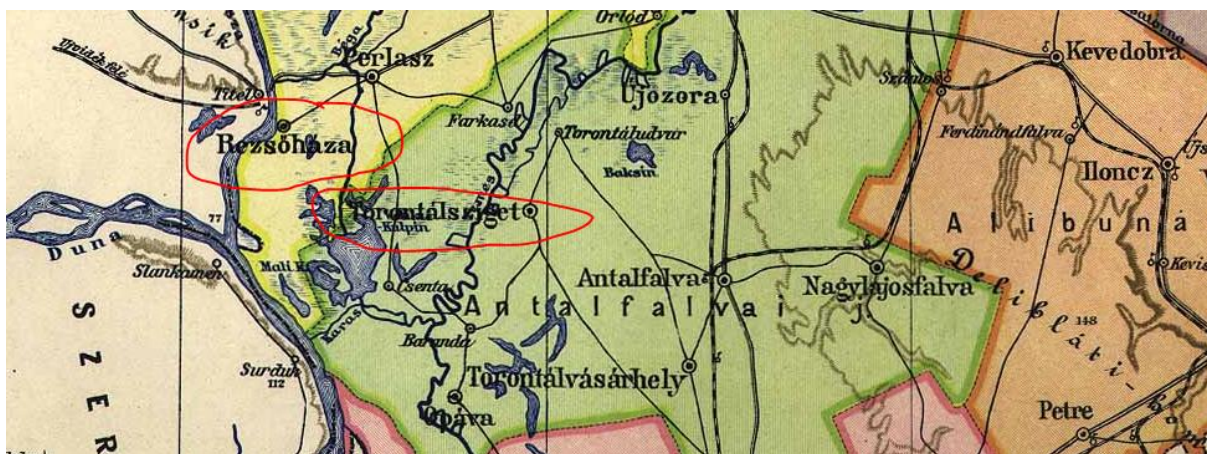
Pontosan ott ahol a Bega folyó a Tiszába ömlik és a falutól 5km távolságra a Tisza ömlik a Dunába, azaz Ransanus szavaival "nem messze onnan ahol a Duna szétágazik."

1868 óta viselte a falu Rudolf koronaherceg (1858-1889) nevét amióta is Rudolfsgnad, Rudolfovo, Rezsőháza elnevezéseken volt ismert. 1873-ban a német-bánati Határ örvidék feloszlata után a községet TORONTÁL-vármegyéhez csatolták. 1876-ban az ismétlődő árvizek miatt a lakosság Perlaszra és Titelre menekült. 1882-ben Tallián Béla akkori alispán vezette az árvízveszély elleni védgát építését ám 1895-ben és 1907-ben is ismét árvíz borította.

Olvassunk kedves olvasó néhány térképet a szóban forgó térségről:

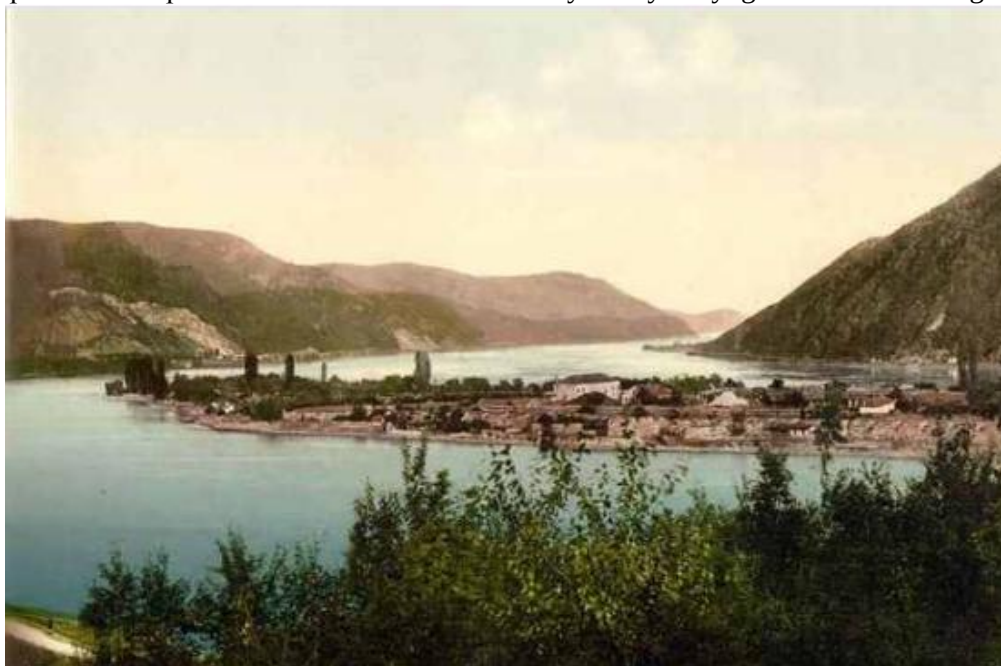
Titelnek által és TORONTÁL-SZIGET felett "ahol a Duna szétágazik" pontosan ott ahol RANSANUS meghatározta, építették fel a Duani sváb telepeselek Rudolfsgnad községet. A Római Katolikus templom 1877-ben épült. Kegyura 1880-ban a Magyar pénzügyminisztérium, anyanyelve a német 1880-ban. 1873 óta TORONTÁL vármegyéhez tartozó község (igazán előtte is az volt csak az idegen hatalom jogtalanul és törvénytelenül kisajátította...) **Iláncsa magyarul Iláncsa, nem kell a nem-magyar és sohasem Illáncsa Jalomicából csinálni a nemlétező Illancsát. A török pedig bizony hej de sokszor is betört itt, és nem csak a török.**

Jókai Mór különösen kedvelte Rudolf koronaherceg trónörökösét, akiről azt is lejegyezték, hogy 30 éves korára ötven évesnek nézett ki, korhely életvitelének következményeként és a saját valamint szeretőjének Vecsera Máriának a Mayerlingi kastélyban eltöltött utolsó tragikusan végződő éjszakájáról a mai napig találgatások folynak. A Délvidék Magyar kezekbe kerülésekor Rudolfsgnad is a hozzá méltó magyar **REZSÓHÁZA** néven került a köztudatba és az abroszainkra azaz térképeinkre is. Közvetlenül TORONTÁL-SZIGET felett és Illancsával szinte egyvonalban a **Duna szétágazásánál**. Jókai Mór "Aranyember" c regénye után sokan sokféleképpen magyaráznák, helyesebben elmagyaráznák Ransanus és Antonio Bonfini által is komolyan lejegyzett **művelt SZIGET** hiteles területét. Tudatlanságból, tájékozatlanságból vagy akár szándékos félrevezetésből is olyan írások forognak köztájékoztatáson, hogy az a bizonyos Verebi Péter alvajda sebesülésének helyszínét meghatározó SZIGET nem lehet más mint a DUNA magyar-román-szerb hármashatár közepén és mára 40 éve a Duna hullámaiban eltűntetett ADA – KADEH, Jóka regényének SENKI szigete lehet. Ne feledjük még megkülönböztetni a művelt szigetet a természetes szigettől.

A kettő nem egy.

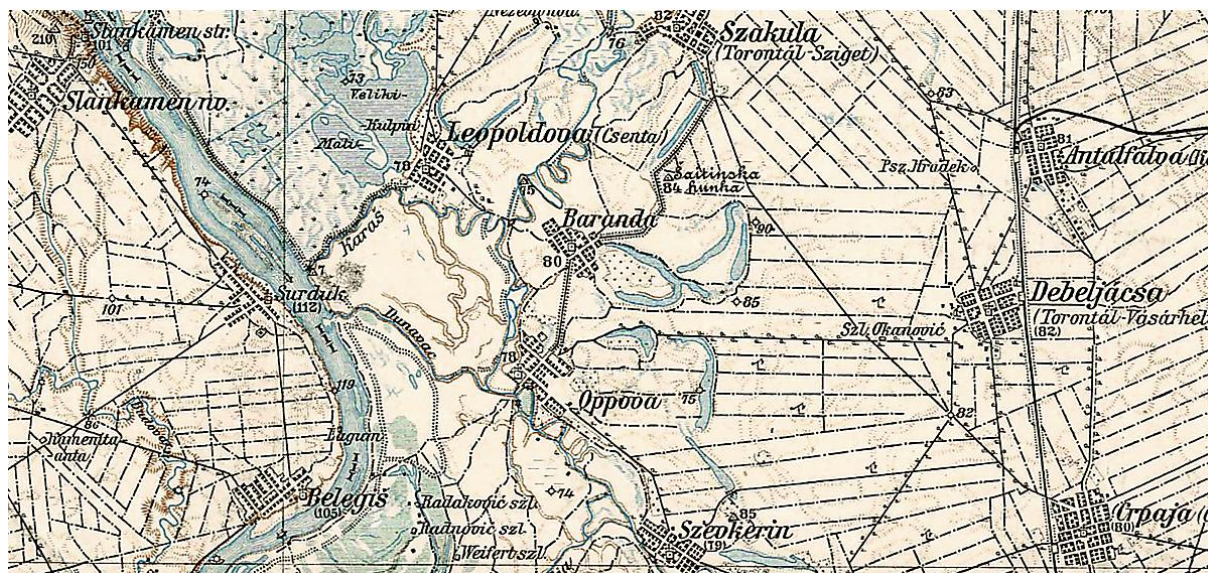
Ime, a Vaskapu I. erőmű építése miatt mára már 40 éve a folyó mélyén nyugvó természetes sziget.

ADA - KADEH

Roppant romantikus fantázia kellene ahhoz, hogy ezt a 40 éve víz alá került szigetet jelölje a történelem a

Hollós-Corvinus kormányzónk és hadvezérünk valamint sógorának Horogszegi Szilágyi Mihály hadvezérünknek a törökök általi elfogatásának színhelye SZIGETVÁRÁNAK. Évente a Duna vize alá süllyedt minden hóolvadáskor, Joannes Corvinus hadvezérünk apja, Zsigmond király erdélyi alvajdája és sókamara ispánja, akkor évente vajon hova vitette volna át katonaságát és várát, és kikkel?

Még egy jó kis térképolvasás. Előző részekben részleteztük már a fennmaradt történetet arról hogyan került germán parancsra lebontásra TORONTÁL-SZIGET vára és hogyan emlegették a lakosok a tégláiból a vártorony mögött létrehozott új települést a Torony Mögött - Iza Kule azaz Szakule néven.

Itt kicsit magyarosítva **Szakula névre hallgat Torontál-Sziget-vára**

”Ott ahol a mai napig éjféli csendesség idején, Horogszegi Szilágyi Mihály hadvezér jár seregszemplén”

Stevan Petrović Knićanin
Стеван Петровић Книћанин

Dragutin Dimitrijević

Szteván Péterovity Knityánin - **Knićanin** (Knić 1807-1855 Beograd) szerb politikus, katonatiszt, az 1848-as szabadságharcban a szerbiai Önkéntesek parancsnoka, 1849-től vezérőrnagyi rangban az osztrák császári hadsereg tábornoka, 1853-tól a Szerb Fejedelemség hadügyminisztere. 1840-ig szerb körzeti előljáró, Obrenivity Mihail szerb fejedelem uralkodása alatt emigrációba kényszerült. Alekszandár Kárágyorgyévity 1842-ben visszahívta és a szerb államtanács tagjává nevezte ki. 1848 nyarán önkénteseket toborzott a Délvidéki szerbek segítségére, 1849-től vezérőrnagyi rangot kapott, a Vajdaság függetlenségéért harcoltak, hogy azt később egyesítsék Szerbiával. 1849-ben Alekszandar Karagyorgyevity a voivoda titulust adományozta neki. Az Osztrák hadseregben a képen is látható legmagasabb kitüntetést a **Mária Terézia lovagkeresztjét** kapta.

Rudolfsgnad - Rezsőháza – 1945 után Knićanin

Torontál vármegyében a csanádi egyházmegyéhez tartozott Rezsőháza, 1935-ben 3028 német és 6 magyar lakosa volt. A falu határában 1945 és 1948 között kommunista haláltábor működött ahova kb. 17.200 felnőttet hurcoltak, többségében németeket, de magyarokat is. Titó partizánjai itt kb. 11.000 személyt éhezettek halálra, lőttek agyon vagy hagytak gyógykezelés nélkül elpusztulni. 1946-ban egy forró nyári napon kihajtották az egész tábor egy közeli legelőre, a foglyoknak a tűző napon kellett egész nap állni mozdulatlanul, a gyerekek sem kaptak egy csep vizet. A tábor 1948 márciusáig működött. Éhinség, malária és tifusz voltak a legtöbb halál okozói. A Vörös Kereszt és a Vatikán közbenjárására a még életben maradt német lakosok elhagyni kényszerültek Jugoszláviát. A háború után Boszniából, Horvátországból és Montenegróból költöztek be szerb lakosokat az üresen maradt német házakba. A falu mai nevét a fenti Stevan **Knićanin** katonatiszt vezérőrnagy az Osztrák hadsereg tábornokáról kapta.

Mihailo Obrénovity (1823-1868) Először 1839 és 1842 között uralkodott amikor megfosztották uralkodásától. Második uralkodása 1860 és 1868 között a meggyilkolásával ért véget.

Apja knéz Milos 1860-ban bekövetkezett halála után került a szerb trónra. A "Török alkotmányt" beszüntette. Apszolutista uralkodó volt. Amíg ezeket parancsolgatta addig összeesküvést szőttek ellene – megölésének a céljából. 1868 májusban a Kosutnyákba óhajtott áthajtani – hintójában többek között Anka Konstantinovity nevű rokona (strina) és annak Katarina nevű leánya is ültek akivel knéz Mihailo a házasságát tervezte. A merénylők golyójától halált szenvedett Anka Konsztantinovity amikor testével akarta védelmezni Mihailo Obrenovityet akit 3 golyó talált el halálosan. Utód nélkül hunyt el (egy törvénytelen fia volt Velimir (1848-1898) akinek nem volt joga a trónra.) A merénylők, akik között egy a Karagyorgyevityek rokona volt, halálos büntetést kaptak.

Apja Milos Obrénovity Jevrem nevű bátyjának az unokája, Milán Obrénovity lett az új knéz Szerbiában.

Milán Obrénovity (1854-1901) knéz 1872 és 1882 között

Szerbia első királya 1882-1889 között

A kosutnyáki merénylet után Milivoj Bláznovác miniszter ajánlására nevezték ki a 14 éves knéz Milán Obrénovityet a megölt uralkodó utódának. 1877-ben az Orosz barátság fordulatot vett a San Stefanska Bugarska megvalósításával ami szerb terület elvesztésével járt, knéz Milan Obrénovity akkor Ausztrougarszka – Austrougarska – felé fordult.

1878-ban a Berliini kongresszus elismerte a független szerb knézséget – kneževinát –

Szerbia megkapta Vranjszka, Nis, Piro, Toplica körzeteket – cserébe a szerbek beleegyeztek, hogy Austrougarska elfoglalhatja – OKUPIRA – Boszna Hercegovinát. A delegációt a liberálisok vezére Jovan Risztity – Ristić – vezette aki elkötelezte magát, hogy a szerbek nevében Austrougarskával kereskedelmi egyességet kössön és vasútvonalat építsen.

Knéz Milán 1881-ben Petrográdba utazott ahol igen hűvösen fogadták – III. Aleksandar Romanov császár valóságosan elutasította.

Milán akkor Bécsbe utazott és politikai egyességre lépett.

Ez volt a híres – hirhedt – Titkos konvenció

amelyet Belgrádban Csédomily Mijátovity – Čedomilj Mijatović - írt alá 1881-6-16-án.

A szerbek itt elkötelezték magukat, hogy az ő területükön nem tűrnek meg semilyen Austrougarska elleni politikai intrikát.

Viszonzásul Austrougarska kikiáltja Szerbiát királyságnak a többi nagyhatalmak felé. Erre a szerb minisztérium tanács elnöke Milan Porotyánác beadta a felmondását, amit nem fogadtak el.

1882-2-21-én (6márc) Franz Josef császár személyesen gratulált Obrénovity Milán királynak.

Uralkodása és rendelkezései azonban elégedetlenséget váltottak ki a népnél. Lázadást szerveztek a királyuk ellen amelyet sikeresen levertek. Merényletet és készítették ellene, nevezetesen, elfűrészték a fürdőszobája alatti gerendákat. Csak az örök éberségének köszönhetően menekült meg a király. Szerelmi kaladjai miatt viharos házassági vitába keveredett a feleségével Natália királynéval. A király oroszfil – sággal vádolta a feleségét aki nem tűrhette tovább a férje hűtlenségeit. 1888-ban elváltak, habár az jogilag nem volt bizonyos. 1887-ben meghosszabbították a Titkos konvenciót azzal a betoldással, hogy Austrougarska megvédelmezi az Obrenovity uralkodó ház érdekeit. Politikai előkészítése volt ez Milán király abdikációjának ami után a trónt biztosítani kellett **Alekszándár** nevű fia részére. Királysága évfordulójának ünnepélyére 1889.2.22-én az akkor tizenhárom éves fiát is magával vitte és Milán király bejelentette távozását a szerb trónról. Kiskorú fiához három helytartót nevezett ki. Mivel az elvált felesége Natália visszajött Belgrádba, Milánnak sikerült elűzetnie őt onnan ami újabb viszályhoz vezetett. Népszerűsége igen lecsökkent. Feltételezik, hogy az Orosz cári udvartól kapott vagy két millió dinárt azzal a kikötéssel, hogy véglegesen húzódjon ki Szerbiából. Mivel Milán beleegyezését adta ennek a követelménynek a betartására, a szerb kormány 1892.3.14. törvényt hozott amely szerint Milán Obrénovitynak megtiltják Szerbiai tartózkodását és állampolgárságot csak a Narodna Skupstina – engedélyével kaphat. Szerbiába csak esetleg beteg fia meglátogatására jöhet be újra. Időközben az akkor tizenhat éves fia **Alékszándár Obrénovity** nagykorúsította magát és 1893 április 1-én puccsot hajtott végre, leváltotta a kormányt és átvette a királyi uralkodást. Intrika intrikát követ, Milán elhagyja majd újra bejön az országba. Elvált felesége Natalija is visszajön Oroszországból.

A mostmár szerb uralkodó fiával is konfliktusba kerül, amikor ellenzi annak házasságát a tőle 12 évvel idősebb Drágá Másinnal aki az anyakirályné egyik udvarhölgye volt. Irásban fedte meg fiát, nem adta áldását a házassághoz és 1900 év végén végleg elhagyta Szerbiát. Karlsburgban majd Temesváron tartózkodott, hogy élete végét Bécsben érje meg. Orvosa szerint tüdőgyulladására nem volt gyógyszer. Ferenc József a jóviszonyuk bizonyítására egyik saját házában biztosította a gondozását. Nagy fájdalmak

gyötörték amelyeknek fegyverrel is próbálkozott véget vetni. A magyar Zichy grófot rendelte hozzá a Habsburg császár. Zichy grófhoz bizalmasan olyan kéréssel fordult a haldokló Obrénovity exkirály, hogy még véletlenül sem engedjék őt Szerbiában eltemetni. 47 évesen hunyt el 1901-ben Bécsben. Hazájában Krusedolon temették el Lyubica királyné mellé.

Alekszándár Obrénovity (1876 – 1903.május 29. Beograd)

Milán király és Natalija királyné fia, akit a nagy májusi prevrat –merénylet - puccsban 1903-ban a feleségével Drágá (Lunjevica – Másin 1864 – 1903.5.29.) Alekszándár Obrénovityval együtt gyilkoltak meg Belgrádban. Apszolutista uralkodása kiváltotta országában az ellene való ellenszenvet. Házasságát az édesanyja is ellenezte fiához Oroszországból írt levelében. Mindenkit semmibe véve, alattvalóiból néhányukat börtönbe is vettetett ezért, házasságát megtartotta 1900.7.23-án. Tőle tizenkét évvel idősebb feleségének Drágának leánykori neve Lunjevica volt aki Szvétozár Másin mérnök özvegye és Natálja anyakirályné egyik udvarhölgye volt. Szerbiában az elégedetlenség egyre fokozódott ami belpolitikájukban titkos szervezetek kialakulásában nyilvánult meg. 1902-ben alakult a Prosvjeta titkos szervezet melynek tagjai a nagyszerb propaganda számára kémkedtek, szabadcsapatokat szerveztek. Itt a gazdagok tevékenykedtek. A szegényebbek a Pobratimstvo nevű titkosszervezet toborozta. 1903 után alakult a Slovenski Jug – a Déli Szlávok titkosszervezete a nagyszerb propaganda céljára. Ez a szervezet ellene fordult a Montenegrói szerbeknek, Montenegró Szerbiához való csatolásának a terve miatt.

Érdemes odafigyelni itt a magyar nyelvű Wikipedia szövegére, ott is:

Dragutin Dimitrijević szerb vezérkari ezredes nevére, akit hatalmas termete miatt barátai az egyiptomi bikaisten után „Ápisznak” nevezték. 1903-ban fiatal tisztársaival még mint vezérkari százados hozta létre azt az anarchista szervezetet amelyik a szerb naptár szerint 1903. Június 11-én éjszaka Belgrádban kegyetlenül meggyilkolta Alékszándár Obrénovity szerb királyt és feleségét a királynét Drágá Másint. Csak az elkövetők tudhatták mi célja volt a kegyetlenségnek amikor a királyt 19 pisztolylövéssel és ugyanannyi kardcsapással ölték meg, a királynét 36 pisztoly lövéssel és több mint 40 kardcsapással ölték meg, meztelen holttestüket az emeletről kidobták a királyi palota kertjébe. (azt is mondják nekem, a királygyilkosság minden résztvevőjének lőnni és kardot emelni volt kötelessége, így valamennyien egyformán vettek részt az akcióban és egyformán felelősek a későbbi esetleges vallatásuk esetére).

Másnap a meggyilkolt királyhoz hű minisztereket és katonatiszteket is megölték és Pétár Kárágyorgyevityet kiállították ki királlyá, Pásity lett a miniszterelnök. Az összeesküvők állítólag kapcsolatban voltak az Orosz cári birodalommal, amit azzal vélnek bizonyítani, hogy az addig Austrougarskával fennálló barátságos szerb kapcsolat (fellált-e vajon, vagy csak egy kis manipulációs játék volt az a bécsi császárnak, úgy mint cselekedett 1848-ban???) hamarosan ellenségessé változott, a cári Oroszországgal ugyanakkor Szerbia szoros barátságba került.

Egy percre sem feledjük kedves olvasó, itt csak a körülményekkel ismerkedünk, amelyeknek Csédomily Mijátovity szemtanúja és többé kevésbé a helyzetet megélt alanya is volt.

Az Austrougarska felé ellenséges magatartás Szerbia külpolitikájában is hamarosan megmutatkozott. Az Osztrák császár 1908-ban megváltoztatta a megszállt Bosznia-Hercegovina Monarchián belüli státusát – az okkupálásról a megszállásról – annektálásra az Osztrák birodalomhoz csatolásra – változtatta. Ezekre a tartományokra igényt tartó Szerbiában erre a Monarchia ellen mérhetetlen izgatás indult, amire válaszul a Monarchia Szerbiát ultimátummal kötelezte az izgatást irányító Narodna Odbrana – Nép Védelem – nevű társadalmi szervezet felosztatására. A Japánnal folytatott háború és az 1905. évi polgári forradalomtól legyengült Orosz birodalom tanácsára az ultimátumban közölt feltételeket Szerbia ugyan elfogadta, de az izgatás tovább folyt Franz Josif bécsi Monarchiája ellen. (ezt így helyes fogalmazni, mivel az 1867-es úgynevezett osztrák-magyar „kiegyezés” Magyarországnak külpolitikáját egyedül és kizárólag Bécsből irányították. Manapság szinte dül a divatozás minden ilyen és hasonló körülményhez „Osztrák-Magyar” monarchiát hirdetni, ami a felelőség irányában, nem állja a valós helyzet politikáját.)

A Szerbiában szerb tiszték által szervezett titkos szervezeteket a „terror-szervezetek” váltották fel. 1911-ben - Egyesülés, vagy halál – a szellemi propagandával szemben azt az utat választotta amelyik a „Fekete Kéz” – „Crna Ruka” szervezet kialakulásához vezetett amelynek vezetője a királygyilkos Dragutin Dimitrijević mostmár vezérkari ezredes volt aki a szerb titkosszolgálat vezetője is lett. Tagjai a szerb hadsereg tisztjei, főképp törzstisztek, magas rangú szerb kormányhivatalnokok voltak.

Kitört az Első Világháború:

1916 augusztus 23-án Dimitrijevityet halálra ítélték, 1917 június 14-én Solun mezején kivégezték.

1953-ban Belgrádban a Legfelső Katonai Törvényszéken a Soluni ítéletet megsemmisítették, minden elítéltet rehabilitáltak közöttük Dragutin Dimitrijevit Apiszt is.

.....

Csédómy Mijatovity munkásságában és életében is fordulópontot hozott az 1888-as és 1889-es év. A királyi házaspár válása és a szerb király abdikálása a trónról az addig igen tevékeny és megbecsülten értékes Mijatovityot valósággal örökre elvitte Szerbiából. 1889 augusztusától mint magánszemély Londonban élt. Csak négy év múlva újította meg két közismert személlyel a régi barátságát, Garasaninnal és Sztoján Novákovittal. 1894-ben még egyszer rövid időre pénzügyminiszter, de újra nézeteltérésbe került mint Milánnal úgy Alekszandar Obrénovity királlyal is. 1895 és 1903 között nagykövet Londonban. A szenátus tagja 1901-ben.

Álekszándár Kárágyorgyévity király trónra kerülésekor Mijatovityet véglegesen lenyugdíjazták. Mégis a Szerb államot igyekezett segíteni az Angoloknál akik el voltak szörnyedve az utolsó Obrénovityeket ért kegyetlen legyilkolástól. Az első világháború alatt szemének látása már nagyon legyengült, szinte félvakon gyűjtötte az adományokat a Szerb hadsereg megsegítésére. Londonban hunyt el 1932. május 14-én, kilencvenedik életében.

Történelmi is irodalmi munkássága után, mint a XIX században "legtermékenyebb szerb" elnevezést tartja róla számon az utókor. Számos politikai és gazdasági dolgozatai mellett Mijatovity a saját korában még nem kitaposott és nem kivizsgált történelem ösvényére tért.

Amíg kortársai a középkor klasszikus szerb történelmével foglalkoztak, addig Mijatovity elsőként a Dészpotákról és az ősi Kelet Római császárság – pozno Vizantijsko carstvo - történelméről írt.

Napjainkban elismerései mellett, természetes hogy számos kedvezőtlen kritika is elhangzik munkásságáról. Találón válaszolja meg ezt a fajta gondolkodást a szerbek ciril betűs Wikipédiája: Marad a kérdés, mielőtt még a régi szerb történelmi források elérhetőbbek voltak, írhatott-e vajon Mijatovity a későbbi történészek által elért forrásokból? Régebbi történészek munkáját csak az előttük való és a saját korabeliakkal kell össze-hasonlítani, és semmiképpen sem a fiatalabb korosztályok munkáival. Mijatovity páratlan értéket hagyott hátra számos történelmi irodalmi munkásságában. Ezeket kell megbecsülni és értékelni. **Legjobb munkája mindenképpen Dészpot Gyurágy Bránkovity –ról írott könyve: Despot Đurađ Branković, 1880, amelyiket manapság is, a kort tárgyaló minden komoly munkában felhasználnak.**

Ennyi volt hát a kitérőnk itt, kedves olvasó , most mi is Mijatovity ezen számunkra is példátlanul értékes könyvével folytatjuk, annyi megjegyzéssel még, hogy a mi történelmünkkel foglalkozó akademikusoknak észre kellene azt is venni például, ha a nagyon régiek közül valaki akarva akaratlanul egy történelmi eseményről vagy személyről szándékosan vagy akár tudatlanságból is valami képtelenséget írt le, és amit az utókor már más adatok birtokában kétségbe vont, akkor bizony nem akademikus és nem tudományos történet írás az ha kifogástalanul pontozva, aláhúzva, helyesen idézve hanyagul átmásolatásokkal ugyanazt a képtelenséget terjesztik. Felsorolnak 10 vagy akár 15 régiket, hogy ez is leírta meg bizony amaz is leírta, hogy a "holló ellopta Joannes Corvin us gyűrűjét" és ismételtetik ezt unos untalanságig, számos számtalanságig mert hát ugye "a heltai mondta".... Ez bizony nem történelemírás még kevésbé tudományos munka, hanem a szerző meggondolatlan megfontolatlan hanyagságából csak egy átmásolatott szégyenmunkája... . Mert mosolyognak rajtunk a szomszédok....

ДЕСПОТ БУРАЋ БРАНКОВИЋ

ГОСПОДАР СРБИМА, ПОДУНАВЉУ И ЗЕТСКОМ
ПРИМОРЈУ

ПРВА КЊИГА

ОД СТУПАЊА БУРЕБА НА ВЛАДУ ГОД. 1427
ДО
ПРВОГ ОСЛОБОЂЕЊА СРБИЈЕ ОД ТУРАКА ГОД. 1444.

НАПИСАО

НЕДОМИЋ МИЈАТОВИЋ

У БЕОГРАДУ

ШТАМПАНО У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРНИЈИ 1880

Összesen 805 oldalas dolgozat két részre osztva, az első könyv – Prva Knjiga – a 410-ik oldalnál ér véget onnan a második könyv – Druga Knjiga – újra 1-ső oldaltól van számozva 316-ik oldalig. Mindkét könyv végén további külön Adalék – Prilog – oldalak szolgálnak a teljességhez. A teljes mű fejezetekre van felosztva. Számunkra ez azért fontos mert végigolvassuk a teljes könyvet és minden Fejezetből kimásoljuk – átfordítjuk az akár Hunyadi Jánossal vagy magyar ügyekkel foglalkozó sorokat. Az Első könyvét Mijatovity 16 Fejezetre a Másodikat pedig 15 Fejezetre osztotta.

Prva Knjiga: tekintettel, hogy itt nem a 805 oldal fordítása a célunk, az **Első Könyv** 12-ik Fejezete előtti néhány sorral ismerkedünk.

Amikor Szerbiának a legnagyobb szüksége lett volna rá, Zsigmond király elhunyt Prágában 1437.Dec.8-án Magyarországon ugyanis mindenkinél Zsigmond értette meg legjobban az Európát keletről fenyegető Török veszély súlyát. Zsigmond hosszú éveken át jó barátja volt Deszpot Sztefan Viszokinak – Sztéfán Lázárévitynak akivel 1426-ban az akkori Szerb és Magyar viszonyról egyességet is írt alá. Minden gyengéje ellenére Zsigmond olyan ember volt aki az ígéretét mindenkor betartotta. Zsigmondnak csak egy leánygyermek volt aki az Osztrák Albrecht-nál volt férjénél és akit még életében Zsigmond az utódának jelölt ki, amit úgy Magyar mint Cseh oldalról írásban elfogadtak tőle.

12-ik Fejezet: Az ötéves háború, Gyuragy tervei, Szmederevó eleste, Szerb rabság 1438 és 1439.

A jelen munkához elérhető szűkös anyagból láthatóan, Gyuragy terve a katonai védelemre igen egyszerű volt. A népnek a falvakból és a mezőkről a számos kicsi városkába vagy városokba kellett menekülnie. Akiknek ez nem sikerült, a környékbeli hegyekben kellett óvhelyre találni. A városok feladata volt mindaddig tartani a harcot amíg a segítségnek meg kellett volna érkezni Magyarországról. A Deszpot különösen két várost védett, Novo Brdót és Szmederevót ahova a legtapasztaltabb katonáit küldte. Szmederevóban valóságban maga a Deszpot vezette a harcot 1439 Június közepéig utána pedig Toma Kantakuzén vajdának adta át aki Jerina

bátyja volt. Magyar forrásokból tudni, amikor a háború kikerülhetetlenségét látta, azonnal küldöttet menesztett Albrecht királyhoz, segítséget kérni. Albrecht viszont miként már tudjuk, 1438 tavaszán el volt tévedve Bécsben a német Prágában pedig a cseh korona körül, amikor is ez utóbbi miatt a lengyel királlyal háborúba is keveredett. A kevés haza forrásból azt tudni meg, hogy Murát szultán augusztus elsején egy nyílt mezőn szétverte a szerb sereget, elfoglalta és felégette Kucsévót és Bránicsévót, a Morava és Timok folyók közötti gazdag földet. Egy 150 000-es seregnek ez nem is számítható fel valami nagy győzelemnek. Amíg a török sereg tovább foglalta a kisebb városokat addig a Deszpot Szmederevóban nehéz kínoknak feszítve szenvedett. Minden igyekezete Magyarország felé, hogy sürgősen küldjék a segítséget semmit sem segített. A király Csehországban és Sziléziában foglalatostkodott, a Magyar országgyűlés pedig sehogy hogy összejöjjön. Megbízhatóan nem is lehetett tudni mikor jön vissza király, mikor ül össze az országgyűlés és ott mit is mond majd a király.

Amiben a Deszpot nem ingadozott viszont, arra egy nagyon érdekes bizonyítékunk van, ami egyben bizonyítja az ő politikai elgondolásának nagy konokságát, és diplomata lelkületének sokoldalúságát. Mivel nem tudta a királyt Magyarországra hozatni, sem megegyezésre bírni azt a -néhány helytartót- akiket Albrecht hátra hagyott, hogy helyette irányítsanak az országban, Gyurágy Deszpotának támadt egy gondolata, amivel a saját célját a legrövidebb úton megvalósíthatná és a legbiztosabban el is érné, **ha valahogyan saját maga kerülhetne az ország irányításának az élére Magyarországon**. Hogy ezt hogyan akarta megvalósítani, hogyan gondolta el, milyen úton kivitelezni, hogy a saját kezébe vegye Magyarországon az ország kormányzását még nem tudni pontosan. Leginkább az lesz, hogy amikor 1438 őszén Albrecht király a Cillei Ulrichot tette meg a saját helytartójának Csehországban, Gyurágy azon dolgozott, hogy ő legyen a király helytartója Magyarországon.

**Удадба Катаринина за Улика, правила је ве-
лику сензацију по народу нашем. Не би је иначе
помињали летописци наши, који готово без изузетка
најкраћим и најсухопарнијим начином бележе само
оно, што мисле да је од великог значаја, или што је
на народ па и на њих дубок утисак учинило. «Въ
лѣто 9942 (= 1434) Априла 20 оудадѣ деспотъ Гюрагъ
дѣштерѣ свою Катакоузнноу за Орлиха», веле наши ле-
тописци.**

**Живот и срећа красне и племените једне жене
поклоњени су били грозном једном човеку.**

**Како женидба та није била ствар љубави већ
ствар политике, то је се и политика српске државе
везала у неколико и донекле за личност зета Бур-
ђева. Али је Улих Целски био један од оних фатал-
них људи, који доноси несрећу свакоме, ко с њиме
у додир дође.**

Gyurágy dészpota leányának Katarinának, Cillei Ulrikhoz történő házassága óriási szenzációt váltott ki a népben. Különben nem említenék a korabeli oklevelek amelyek legrövidebb és legszűkebb módon olyan eseményt jegyeztek amelyik mély nyomot hagyott a nép lelkében. 9942 azaz 1434-es évről jegyezték: Egy nemes és gyönyörű leány élete és szerencséje egy szörnyű embernek lettek odaajándékozva. Miként az a házasság nem a szerelem hanem a politika ügye volt, úgy Szerbia is részben és valamennyire odakötődött Gyurágy vejének a személyiségéhez. De Cillei Ulrik egy volt azon végzetes- fatális személyek közül, aki szerencsétlenséget hoz mindenkire, aki vele érintkezésbe kerül.

(még egy kicsi példa a fenti, hogyan jegyeztelt az oklevél, és gondolkodott Mijatovity Csédomilj 1880-ban Szerbiában)

A Magyar urak rideg viselkedése az országgyűlésen, amelyik néhány hónap múlva összeült, a deszpota és az ő veje a Cillei Ulrich felé, valamennyire megmagyarázza a deszpota ilyen nemű igyekezetét, hogy megkaparinthassa a legfelső hatalmat Magyarországon. Hogy erre az elgondolására mekkora súlyt fektetett és ezen dolgozott, minden kétséget kizáró bizonyítékunk van a velencei archiva egyik iratában. 1438 December hó vége előtt Francseszko Foszkári dózsé jelenti a velencei szenátuson, hogy megjöttek deszpota Gyurágy küldöttei, és a többi más üzenet között uruknak üdvözlét hozták ’ ’ - ***ő azon dolgozik, hogy uralomra kerüljön a Magyar királyságban, és miután azt megkapta, Velencével jó barátságban akar lenni – nos advisat de pratica quam tenet habendi Regnum Hungariae, et si dictum regnum habebit, deliberat esse bonus amicus noster.***’

A velencei szenátus 1439 január 2-iki ülésén határozatot hoz, hogy a deszpota ezen barátságos jelentését szép szavakkal megköszönjék. Nehezen hihető, hogy a deszpota ilyen jelentést küldött volna Velencének, ha akkor már nem lett volna biztos tervének a sikerében. A bölcs Gyurágy még azt is kérte Velencétől, mivel a legrosszabbakra is számított, hogy adnák el neki Ulciny városát, hogy szükség esetén legyen neki hova megszökni a családjával együtt, és hogy adnák meg neki azt az 1000 dukátot amelyiket augusztus elsején Szkádárban kellett volna neki átvenni, de ami a Törökökkel vívott harcok miatt nem sikerült neki. A szenátus többek között még azt is elhatározta, hogy semilyen földet nem adnak el neki, de ha szükség lesz rá, a velencei területen mindig fogadva lesz ha úgy akarja.

Hanem, ha volt is valami kilátása Gyurágyak arra, hogy Magyarország kormányának az élére álljon, 1439 januárjára azok a kilátások már teljesen veszve voltak. Cillei Ulrich a saját korlátlan hatalomvágya érdekében azon kezdett dolgozni, hogy a csehek királya legyen. Amikor Albrecht erről tudomást szerzett, ledobta Ulrichet. IV Jenő pápa volt az aki Albrecht és a cseh nép által kinevezett Kazimir király közötti béke ügyében közbejárt. A lengyel Vladisláv király öccse volt Kazimir. Albrecht Bécsbe ment és hamarosan várható volt Magyarországra jövele.

Gyurágy szüntelen követelésére, a magyar országgyűlés ezen helyeslésével, és különösen **Jovan Hunjad Szörényi (ez volt a terület akkori neve amit ma (1880-ban) Temesi bánságnak neveznek) bán jelentései után** 1439 tavaszán Albrecht meghirdette a Budán májusban tartandó országgyűlést, ahol a magyar trónutódlás és a Török elleni harcok kérdését kellett rendezni.

...

(Betoldásunk itt a Magyar Katolikus Lexikonból:

Thallóczy (nagyon fontos név számunkra) Frank bánsága után Habsburg Albert király Hunyadi 1439.V.9-én megbízta a Szörényi bánság 4 legfontosabb várának – Szörény, Orsova, Görény, Miháld – védelmével, költségeinek fedezéséül 3 hónapra 2757 Forintot utalványozott, majd Hunyadi János volt a szörényi bán.)

...

Gyurágy nem jelent meg Budán az országgyűlésen, hanem küldötteket menesztett, hogy sürgősen küldjék a hadsereget, a Török betört Szerbiába, Szmederevőig romboltak. **Az országgyűlésen egy fiatal magyar vajda aki az utóbbi években már többször kitűnt a Törökök elleni harcokban, tüzes beszédében figyelmeztetett, hogy nincs veszíteni való idő, hanem azonnal a Törökökre kell ütni. Nem szükséges kijelenteni, hogy a szónok – Jovan Hunjad volt – akit a szerb nép Szibinjanin Jankó néven ismer. Nem három város, miként a régi hőseket, hanem három ország és három nép kapadozik a dicsőségért, hogy őt a saját fiának nevezze. Az apja román volt** (igen Verebi Péter erdélyi alvajda sókamara ispán Bonfini tolla nyomán is ’ nagyra vitte a románok között – Csédomily ezt 1880-ban természetesen még nem tudhatta de Románia már létezett, és még amit külön ki kell hangsúlyozni, sehol de sehol nincs arra eredeti szerb adat, hogy Hunyadi János (1387-1456) bármikor is a szerb Sztéfán Lazarévity (1377-1427) ’ ’ apródjaként ’ ’ tevékenykedett volna amiről magyar írásokban unos untalan olvasunk, de bizonyított forrás adatot sehol sem találunk. Annál inkább fontos erre odafigyelni, mivel a továbbiakban Mijatovity magyarázza meg, mi is volt és hogyan történt az ’ ’ amikor Hunyadi pénzért harcolt a szerb deszpota megsegítésére (de nem Lázárévity hanem Bránkovity Gyurágy (1377-1456) megsegítésére).’ ’ Vissza kell továbbá emlékeznünk arra is, hogy a nagy hadvezér Filippo Scolari (1369-1426) aki Lázárévity kérésére harcolt Szerbiában, 1417-ben Wallachiában, 1418-ban Belgrád körül, 1419-ben Boszniában harcolt minekután Mehadiát Szörényt és Orsovát adományozta neki Zsigmond király, aki már 1402-től közvetítő Lázárévity és Zsigmond között, aki már 1408. XII.12-től temesi stb. ispán és sókamara ispán és szörényi bán, akinek haláláig az a Hunyadi János aki erdélyi vajda (mert az édesapja már vice comes) , székely, temesi stb. ispán, bizony a Délvidéki végvárrendszer nem kevés hadvezéri tudást igényelő kiépítésén Scolarival a conte di Temesvár-al dolgozott, miután pedig Itáliába került a legismertebb hadvezérhez, a saját hadvezéri kiképzésére) **a hazája Magyarország volt, a saját legszebb**

dicsőségét pedig Szerbia harcmezein szerezte. Így lett Szibinjanin Jankó mind a három nép dicső hőse. A májusi országgyűlésen 1439-ben azonban ő még fiatal vajda, csak néhány bebérlevéllel a kalpagján. Hazaszerető szíve mindhiába csordult túl a legtisztább érzésektől, mindhiába bizonygatta, hogy ilyen hatalmas jelentőségű kérdésnek mint amilyen kérdés előtt a szerbek álltak, minden önző érzésnek ki kell apadnia.

Az országgyűlésen azonban aprócska emberek ültek, májszívűek, szűk mellkasúak és elhomályosodott látásúak. Részükre a külföld kérdése a legutolsók között volt, habár az ágyúk már a Dunán dörögtek. Részükre elsősorban a belpolitikájuk rendezésének a kérdése volt fontos. Politikai szűkkeblűek voltak az urak a király és az idegenek felé Magyarországon. Ahelyett, hogy latolgatás nélkül ugrottak volna Szerbia megsegítésére, a drága időt a trónöröklés és a nemesek kiváltságos jogainak a tárgyalására használták el. Arról határoztak, hogy Gyurágy Bránkovitynak meg a vejének Cillei Ulrihnak megtiltsák, hogy Magyarországon a saját tulajdonukban lévő területeikből idegeneknek azaz Szerbeknek és Németeknek adományozhassanak. (Juxta requisitionem Regnicolarum nostrorum.....Ez volt a Decretum Alberti Regis)

1439 végéig a Török hadsereg 200.000 harcosa támadt Szerbiára.

Az események részletezése után ezt a fejezetet azzal zárta Csédomily, hogy az utolsó 100 évben nem érte Szerbiát olyan sötét szerencsétlenség mint amilyen szerencsétlen az 1439-es év volt.

13-ik Fejezet: 1440-1441

Gyurágyot egyik szerencsétlensége után a másik érte. A magyar segítség elmaradása miatt elesett Szmederevó.

Szmederevó elestével szétszaladt a magyar hadsereg. Ennek hátterében Alberk király hirtelen halála állt. Az özvegye Erzsébet királyné aki Zsigmond király leánya és jogos örököse is volt csak pár hónap múlva várta gyermeke születését. Ám minden gyanú nélkül, joga volt a magyar trón elfoglalására. Az országnagyok és főurak legkiválóbbjai nagy számban támogatták is. Közöttük volt Vladiszláv od Gore macsói bán, aki gyurágy rokona volt, és Újlaki Nikola szerémi bán.

Azonban amikor a királynő a hatalmából kifolyólag megkezdte elhalmozni a saját unokatestvérét Cillei Ulrikot kiváltságokkal és ajándékokkal és amikor tisztán nyilvánvalóvá vált, hogy Erzsébeten keresztül a valóságban Magyarországon a dölyfös német gróf fog uralkodni aki a szerb deszpota veje is volt, Magyarországon azonnal megalakult a magyar nép párt amelyik elhatározta, hogy azt a lehetőséget szétverje. Ennek a pártnak először Erzsébettől személyesen megsértett ősi magasrangú Nikola Rozgony volt a vezére, utána pedig Jován Hunyad. A lengyel királlyal való házassági ajánlat napja után 1440 febr. 21-én megszületett Vladiszláv poszmrcse (Posthumus). Vladiszláv od Gore macsói bán és Cillei Ulrih befolyására a királynő azonnal kijelentette eláll a lengyel királlyal való házasságától.

A magyar nép pártjának tagjai tudták, ezzel megkezdődik Ulrich rettenetes uralkodása.

Július 17-én 1440-ben Belgrádban Szent László király koronájával magyar királlyá koronázták Vladiszláv lengyel királyt, mivel Szent István koronája Erzsébet királynénál volt.

1440 tavaszán Belgrád alatt legkevesebb 100 000-es Török sereg táborozott le.

Habár a királyné pártiak fegyverrel támadtak a Vladiszláv király pártiakra, Hunyadi János tanácsa és segítsége mellett a király azonnal a külpolitikai helyzetre is fordíthatta a figyelmét.

A király rendeletére Szegeden megkezdtek a magyar sereg szervezését és úgy augusztus elején Dobrogos Osztoroskit és Lúka Gorcsánszki követeket Belgrádba küldte Murát szultánhoz, tiltakozását kifejezni a Belgrádot ért Török támadás miatt és onnan távozását kérni.

Szmederevóba küldte a követeket a szultán, várjanak néhány napot a válaszára.

Valaki a török táborból nyilvesszőre tűzött üzeneten jelentette Hunyadi Jánosnak, minden ponton teljes erővel készül támadni a szultán.

Teljes rohamtámadást indított válaszul a szultán, de végső erejükkel a már hat hónapig tartó török megszállást most olyan erővel verték vissza, hogy 17.000 harcosának elvesztése után a szultán elrendelte a Bolgárország felé való visszavonulást.

Röviden, ezek történtek a Kárpátok és a Balkán területén 1439 és 1440 ősz végéig.

Gyurágy jól ismerte az akkori magyar politikusokat. Láta, hogy az egyik párt erősen kitart a lengyel király mellett, a másik meg a kicsi gyermek mellett akit a pólyában koronáztak Szent István koronájával. A kaoszban előrelátta, hogy számára egyik oldalról sem jön segítség Szerbiába.

A pápa Magyarországon az ország belügyét sürgeti rendezni, azzal a céllal, hogy Vladiszláv lengyel király körül rendezzék a helyzetet annak érdekében, hogy Lengyelország is sereget tudjon küldeni a szerbek megsegítésére. Lengyelország a saját költségén 5.000 katonát szervezzon meg és hirdessék azt is meg, hogy önkénteseket is toboroznak. A harcok sekereiről is tájékoztattak, pontosan arról, hogy tavasszal **Jovan Hunjad** sikeresen támadta Isak-béget Beograd és Szmederevó között.

14-ik Fejezet: 1443 június 9 szábor, és az 1441-1443 évek (327-ik oldaltól)

Vladiszláv király támogatását értékelni Gyurágy maga is Budára ment ahol a király fényes fogadást rendezett számára (*Vladislao exceptus magnifice*) igazi barátok lettek. A magyar főurak között sokat beszéltek akkor **Hunjad Jovánról** és a győzelemről amelyet Isak-bég felett aratott aki szandzsák-bég lett a szmederevói szandzsákban, és 1441 nyarán egy váratlan támadással próbálta elfoglalni Belgrádot, ám **Hunjad** úgy szétverte a seregét, hogy a magyar lovasokkal egészen Szmederevó falai alá kergette. A deszpota akkor nagyon bízott abban, hogy a magyar és lengyel segítséggel visszaszerezheti az országát. Azon az őszön maga **Jovan Hunyadi** is Budára jött, hogy a királya kitüntetését - (*Fráter Lénárt, Hunyadi magyar származása oklevelekben: a 118-ik oldalon közöl is egyet, 1441-ből származó és Ulászló király által kiadott Oklevelet. A Váci Capitulum Introductorio – ’ ’ Wladislaus Dei gratia Hungariae, Poloniae, Dalmatiae, Croatiae, etc. Cum Nos pro fidelitatibus, et fidelium obsequiorum gratuitis meritis Fidelis Nostri Egregii Johannis, filii Waywodae de Werebel per eum Nobis cum omni fidelitatis ... ’ ’* ám a tudományos történelemtudomány ezt is agyonhallgatta) személyesen vegye át. Itt a deszpottal is találkozott akivel igen megbarátkozott.

“Prilika je da je te jeseni i sam Jovan Hunyadi dolazio u Budim, da primi ličnu zahvalnost svoga kralja, pa se tada i sa despotom sastao i pristojno sprijateljio. Što je u taj mah donelo despotu veliku omiljenost u ugarske gospode bilo je ne toliko njegova lična simpatičnost i njegova tragična sudbina, koliko glas o njegovom velikom blagu i njegova gotovost da troši svoje novce na organizovanje vojske i spremu ratnu protivu Turaka.”

Magyarul: “Az alkalom úgy adta, hogy azon az őszön maga Jován Hunyadi is Budára jött, hogy királyától a dicséretet személyesen vegye át, amikor is a deszpottal is összejött és udvariasan megbarátkozott. Ami akkor azonnal nagy közkedveltséget adott a magyar főurak között a despotnak nem annyira az ő személyének a megkedvelése és tragikus sorsa miatt, mint amennyire az ő nagy vagyonának a híre és az ő készsége, hogy a saját pénzét költse a katonaság megszervezésére és felfegyverzésére a Török elleni harcra.”

A deszpota az is reményt adhatott mert látta, Vladiszláv király tényleg komolyan gondolt a Török elleni hadjáratra.

Egy fiatal vitéz tüzes erejében és a keresztények lelkesedésében egy magasabb erő feladatát érezte Vladiszláv megvalósítani és abban hitt egy magasabb hatalom adta neki a büszke feladatot, a keresztények felszabadítására. . (Csédomily Mijátovity mélyen vallásos ember volt).

Az 1440-es év vége előtt már a budai fogadtatása hatására a Deszpota hivatalosan hívta a Velenceieket a Törökök elleni szövetségre. Amire akkor Velence ezt válaszolta: *Az egész világon ismert mekkora saját károokra és mennyi kiömlött vérrel harcoltunk mi a Törökök ellen, és senki sem segített nekünk, és belátva, hogy egyedül vagyunk, úgymondva kényszerültünk, a velük való béke megkötésére, amelyet most nem rombolhatunk le, idővel talán majd bírjuk.*

1441 - 42 telét Gyurágy egy újabb önkéntesekből álló hadsereg szervezésével töltötte el. Arról értesült, hogy Magyarország ellen újabb támadás készül a Török porta részéről. Budán tudtak erről. Azonban ha a törökök arra számítottak, hogy a szokatlanul korai betöréssel meglepik a Magyarokat, ez alkalommal felkészülve találták őket.

Beglerbég Ruméliából, Mezid-bég már 1442 márciusától Szebent rohamozta, amikor Jován Hunyadi váratlanul megtámadta. Rettenetes ütközet volt maga Mezid bég is odaveszett a fiával együtt. Hunyadi lovaskatonái az Oláh síkságon, a Dunán át egészen Bolgárországig üldözte őket. Nagy és gazdag zsákmányt szereztek. Egy részét Gyurágy deszpota a saját önkénteseinek, másik részét Hunyadnak adta az ő önkéntesei részére a segítségéért ami ehhez a fényes győzelemhez vezetett. A győzelem után Hunyadi köszönetül azonnal egy sajátos bizonyítékát adta a deszpotnak. A zsákmányul ejtett fegyverekkel, trófeákkal, zászlókkal megrakatott egy olyan nagy kocsit ami elé tíz lovat kellett befogni, hogy elhúzzák. Ez volt a tizenötödik században, első fényes győzelme a magyar hadseregnek. A hatása óriási volt. Az egész kereszténység hangos volt az örömtől. Az ünneplésnek és hálaadásnak nem volt vége a magyarok között. A szerb népet is reménység vette körül és keresve kereste a deszpótát. A vlah knéz és a moldáv knéz is akik eddig a szultán vazallusai voltak azonnal kijelentették, hogy Magyarország mellé állnak. Eugén pápa csak ez a győzelem után érezte kötelességének, és időszerűnek hogy Európa minden népét felkelésre hívja.

Meg kell említeni, hogy Isak pasa kihasználta Hunyadi távozását Szebenbe és azt, hogy 1442 nyarat ott töltötte, és elfoglalta az utolsó érchegy láncolatot a Duna felé, a Zsrnovány hegyet. A környék népét igába hajtotta és még abban az évben a hegy tetejére felépíttette azt a várat – grád – amelyet a nép akkor a hegyről Zsrnovány várának nevezett el, amelyet a Törökök pedig Avalának neveztek. (a legrégebb magyar források

планове. У по гдекојој сувременој хроници каже се, да је деспот узео «Сибињанин Јанка у најам под плату».¹ У једном нашем родослову каже се, да су Ђурађ и Хуњад пред рат везали присно пријатељство тиме, што је Ђурађ за свога сина Лазара обручио унуку Хуњадову.² По Длугошу опет постојала је међу њима двојицом погодба, по којој се деспот обвезао, да Хуњаду уступи градове, које је од краља Алберта и краља Владислава добио био, ако помоћу његовом поврати себи своју државу.³ Факат је да је после у Јулу 1444 деспот уступио Хуњаду град Вилагош као накнаду за трошкове, којима је се изложио поводом рата.⁴ Овим не мислимо да кажемо да је деспот у неку руку митом задобио Хуњада за рат с Турцима, јер Хуњад је сам собом био оличена идеја хришћанске борбе с Муслуманима, већ хоћемо да изнесемо на видик, како је деспот поглавиту важност полагао на потпору и пријатељство човека, какав је био Хуњад, и да је се он, ценећи велики уплив његов у Угарској, трудио свима средствима да у првој линији задобије њега за своје цели.

По настојавању кардинала Јулијана, деспота Ђурђа и Јована Хуњад, краљ Владислав сазове сабор угарски у Будим на дан 9 Јуна 1443, а у

U po glekakoj suvremenoj hronici - Az ilyen-olyan korabeli krónikában azt mondják:

'Sibinjanin Janka u najam pod platu' - A deszpót Sibinjanin Jankót megfogadta fizetéses bérbe.'

Innen terjeng aztán a megtévesztés, ja de nem is a Gyurágnál, hanem 'Jankó a Stefan Lázárévitynél kezdett szolgálni.... Szerb nyelven sehol sem találom a hiteles forrást erre. Egyetlenegy mondatban csak annyit lehet találni, hogy Sibinjanin Lázárnál szolgált 'de nem sokáig' - mennyi a nem sokáig?. Ja, Ozorai Pipó látja meg, hogy Hunyadi az Isten is hadvezérnek teremtette – így egy magyar szöveg-. Igen mert ő egyengeti az útját 1403-tól apjának Verebi Péter sókamara ispánnak a halálától, amikor Hollós-Corvinus János 17 éves – még nem Hunyadi mert Hunyad területét csak 1409-ben kapja Pipó közbenjárására, Zsigmond királytól. Addig csak Hollós-Corvinus mert Hollóson született.

Ozorai Pipó – (1369 – Lipa 1426 december 27.)

Dészpót Sztéfán Lázárévity (1377 – 1427 július 19.)

Lázárévity csak hét 7 hónappal élte túl Pipót. Ezen hét hónapnak pedig sem előtte, sem utána nem 'szolgálhatott' nála Hollós-Corvinus-Hunyadi János.

Ozorai Pipó mindenképpen ezerszer többet érdemel annál mint amit róla hátrahagyott történelemírás.

Fent a 337.old. hatodik sor elején: 'Ђурађ обручсио унуку Хуњадову – Gyurágy a saját Lázár nevű fia számára, eljegyezte Hunyadi unokáját' - így a krónika.

је после у Јулу 1444 деспот уступио Хуњаду град Вилагош као накнаду за трошкове, којима је се изложио поводом рата.⁴ Овим не мислимо да кажемо да је деспот у неку руку митом задобио Хуњада за рат с Турцима, јер Хуњад је сам собом био оличена идеја хришћанске борбе с Муслиманима, већ хоћемо да изнесемо на видик, како је деспот поглавиту важност полагао на потпору и пријатељство човека, какав је био Хуњад, и да је се он, ценећи велики уплив његов у Угарској, трудио свима средствима да у првој линији задобије њега за своје цели.

По настојавању кардинала Јулијана, деспота Ђурђа и Јована Хуњад, краљ Владислав сазове сабор угарски у Будим на дан 9 Јуна 1443, а у

¹ Marin Gondola, Appali, Макушева стр. 337. Ислѣд.

² Но Георѣи прекниаи њ Шиклеоуши, омидам времеие посидго, оверуиаи за сина юисниаго Лазара дштеръ дштери Јодна Гоуииди. Трношац, Гл. V, 103. Пре ће бити да је реч била о сестричини Хуњадовој, о кћери војводе Секуле.

³ Długosz у Katona, 808. Само што Длугош вели да је тај тајан уговор (conventio occulta) закључен међу њима тек после рата а у очи мира Сегединског.

⁴ Види ниже.

ТУРАТ БРАНКОВИЋ

22

Tronosác Monostorában (Loznica város közelében) 1791-ben Jozsif szerzetes krónikáját idézte Mijatovity, aki mintegy helytelenítve az egyik-másik krónika ilyen lehetetlenséges állítását, itt még egy másik találgatásra vagy nevezzük a divatos 'elméletre' adott okot, ugyanis: Hunyadi Jánosnak 1444-ben nem volt unokája.

(2) A Tronosác V. Fejezet. 103 oldalon: „Pre će biti da je reč bila a sestričini Hunjadovoj, o kćeri vojvode Sekule - Előbb lesz, hogy Hunyadi szesztricsinájáról-unokahúgáról volt szó, a Székula vajda leányáról “ találgatott, de nem állított Jozsif szerzetes.

Ha eddig bonyolult volt akkor most kezd csak igazán gubanc lenni a dolog. De kicsi türelemmel azonnal a helyére kerülünk. A szerbek rokoni szálainak elnevezéseit bogozgatjuk meg egy kicsit.

Sestričina és sestrić - szesztricsná és szesztrítý – a nőtestvér leánya vagy a nőtestvér fia, unokahúga vagy az unokaöccse, de a nőtestvértől

Brátánicá és brátánác – ezek a férfitestvérnek a leánya vagy a férfitestvérnek a fia. Tehát:

Sestrična – a nőtestvérem leánya – az unokahúgom

Sestrić – a nőtestvérem fia – az unokaöcsém

Eddig rendben. Lássuk most mit írnak a szomszédaink, milyen rokoni szálak fűzték Székulát meg Hunyadit.

Itt ugye a Székely János szlavoniai bánról van szó.

Odluci tako beg Sokolic da na megdan izazove i Sibinjanin Janka. Medjutim, Janko je vec bio ostario i iznemogao, pa na megdan umjesto njega izadje njegov sestic Banovic Sekula. Spomenik neznalog junaka. Beg Sokolic je u tom megdanu poginuo, i na istom mjestu je sahranjen.

Narod je kasnije to mjesto prozvao "brdo Sokolic", po kome je i Sokolac dobio ime.

Nakon ovog događaja narod je spjevao pjesmu "Sestro moja rodi mi sestrica, da ujaka brani od Turaka".

Itt azt mondja egyik szomszédunk, hogy Sibinjanin Jankónak sestrić – unokaöccse volt a Székula bán.

Amit az egyik népi epikájukban is megénekelték, olyképpen, hogy Sibinjanin Jankó a nőtestvérét megkérte:

' Sestro moja rodi mi sestrića, da ujaka brani od Turaka.'

' Szüljél nekem unokaöcsémet én édes testvérem,

Aki engem - nagybácsiját a Töröktől megvédjen.'

De a szerb családi elnevezésekről tudnunk kell, ha az anya férfitestvéréről van szó akkor az UJAK – uják-ja.

Tehát Hunyadi János nőtestvérenek a fia volt a Sekula bán.

Mert ha a férfitestvérről van szó – akkor az STRIC – sztríc. (Anyám öccse vagy bátyja nekem UJÁK. Apám öccse vagy bátyja nekem SZTRIC.)

kívül neve. Gjerzelez állítólag kereszténynek született, *vlah* meg a szerbek csúfneve. Banović Sekula Székely Jánosnak (†1448), Hunyady János unokaöccsének a neve. Gredeljica azonos lesz Oblačić Radevel, Lazarević István és Branković György despoták egy főemberével.¹

Bajza József egyik dolgozatából magyar nyelven is bizonyíték, Banović Sekula Székely Jánosnak (†1448)

Hunyadi János unokaöccsének a neve.

A lényeg itt, sem az ő leányát sem Hunyadi János unokáját nem jegyezhetette el a saját fiával dészpot Gyurágy Bránkovity 1444-ben. Ilyet állítani képtelenség, miként képtelenség azt is állítani, hogy Hunyadi Jánosnak volt még egy Hunyadi János nevű édestestvére.

Különben, azzal is komolyan kellene foglalkozni, amit Kazinczy Ferenc is észrevett és lejegyzett Erdélyi Utazása során, hogy a siremléken azok a három Hunyadi János föliratok bizony nem mind eredeti, hanem tisztán kivehető, hogy későbbi kéz beavatkozása is volt.

U najodlučniji čas bitke prešao je vlaški vojvoda Dan sa 8.000 svojih Vlaha iz mađarske u tursku vojsku. Ta izdaja prenela se, posle, u narodnom predanju, na prvu kosovsku bitku između Srba i Turaka. U strahovitoj borbi, koja je trajala tri dana, Mađari su bili potpuno potučeni. Izgubili su 17.000 mrtvih junaka. Među poginulima nalazio se i Hunjadijev sestrić, Janjoš Sekelj, u srpskim narodnim pesmama poznat kao Banović Sekula, hrvatsko-dalmatinski ban Franjo Talovac, i mnogi drugi. Pomen o toj pogibiji sačuvali su mnoge narodne pesme, a naročito dalmatinske bugarštice, a u srpskom narodu se i do danas održala uzrečica:

vizantijskog cara, kasniji vizantijski car.

„Stradao kao Janko na Kosovu.“
(—)

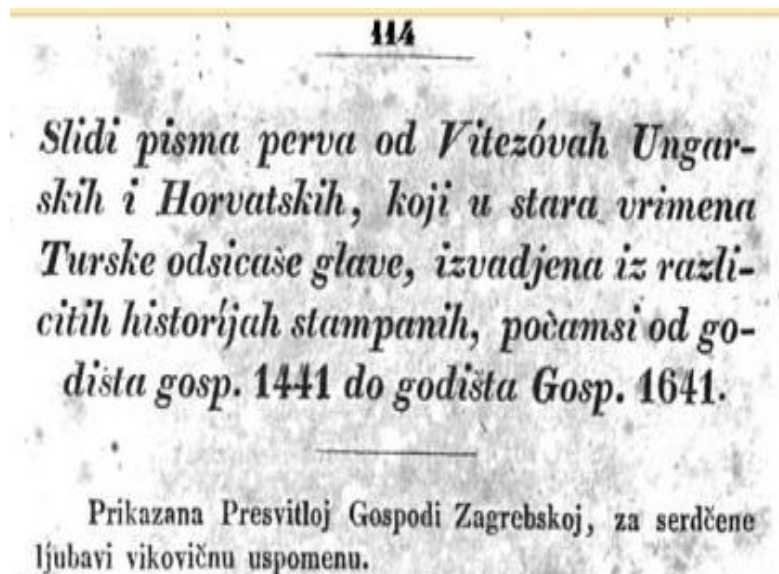
Póruł járt mint Jankó a Koszovón. 1448-ról szól ez a mondás, amikor Gyurágy Bránkovity árulása miatt veszett a II-ik Rigómezei ütközet. A magyarok teljes vereséget szenvedtek, 17.000 hős vitézük lelte ott halálát. Ott vesztette életét Hunyadi unokaöccse - **sestrić** (szésztríty- **aki nőtestvére**nek – **sestre** - **gyermeke**) Janjoš Székely, aki a szerb népi énekekben Bánovity Székulá – Banović Sekula - néven ismert..... (Wikipediából amely számos más dolgozattal azonos)

sestrić i sestričina Sin ili kći jedne sestre u odnosu na drugu braću ili sestre

bratanac ili bratanica Bratov sin ili kći

ki kinek a kicsodája – majd csak összeáll itt is a mozaik

Armin Pavić – Pávity (Pozsega 1844 - Zagreb 1914) Horvát nyelvtörténész, egyetemi professzor, a szlávisztika tudományok rektora Bécsben 1864-ben. Többek között Gundulity (1589-1638) dubrovnikai nemes család sarjának munkáit tanulmányozta. A fenti lap 8-ik oldal Armin 133 oldalt kitevő: NARODNE pjesme o boju na Kosovu godine 1389 c. tanulmányából amelyik **1877-ben látott napvilágot**. Már a kiadás éve is sokat mond és a teljes művet kellene lefordítani, annyi zavaros eseményt megvilágít és a helyére tesz. Később még vissza kell hozzá térnünk, de most csak megfigyeljük: - ' ... **Sekula nem volt králevity Márkó korabelije, de azonnal megértjük kiról van szó mivel Sekula ujákja – anyai nagybátyja Sibirjanin Jankó volt. Sibirjanin Jankó sestrić-e – nőtestvérének a fia – tehát az unokaöccse Sekula volt.** ' A 4-ik és 5-ik sorban Pávity a rokoni szálak szláv elnevezéseiben mindkét változatot megadta.

Al' pogibe s' Turcim bojak bijuće.
 Ej delijo, pokojna ti duša!
 Kamo li ti **Sekula Vojvoda**
 Od Kobaša sela gizdavoga?
 Koga slavi ravna Slavonia,
 A najveće Posavci junaci;
 Jer je dosta glávah odsikao,
 Braneć krunu Cesara Josipa.
 Od Kurúcah silenih Madjarah,
 I delijah Otmanović Cara.

152
 On na mejdan Turkom izlazaše,
 Ter jim ruse glave odsicaše.
 To se zgodi rata malenoga.
 Po Kerštjane puno nesričnoga.
 Na glasu je Rukavina Marko,
 Kano vitez Sibirjanin Janko:
 Od biela Perušića grada,
 Koino je u Lici i sada.

Andrija Kácsity Miocsity könyvéből: Sekula meg Sibirjanin Jankó

ДИЈЕТЕ СЕКУЛА ГИНЕ У ВОЈСЦИ
ВОЈВОДЕ ЈАНКА

Подигне се војвода Јанко, подигне се да војује војску, собом води Секулу нећака. У Секуле сестре милостиве, те се моле свом ујаку Јанку:	5
„О, ујаче, војвода Јанко, не води нам Секулу брајана, Секула је још дијете лудо.“ Говорило дијете Секула:	10
„О, ујаче, војвода Јанко, води мене, не остави мене, да се учим с тобом војевати. Валим бити другом арабаша него бити драгој дрвоноша.“ И отиде војвода Јанко, собом води Секулу нећака.	15
И отиде с шарем бојак бити. Кад су били пасред Браничева, и добоше на воду на Бранич, а! дјевојке платио бијелашу.	20
Говорио војвода Јанко: „Дајте мени, браничке дјевојке, дајте мени један аршин платна да закрпим бијела шатора.“ Говорише браничке дјевојке:	25
„Дај ти нама, млад војвода Јанко, дај ти нама Секулу нећака, даћемо ти три шатора платна: Један шатор платна бијелог, други шатор платна преног, трећи шатор од зелене свиле.“	30
Онда вели млад војвода Јанко: „Не будал'те, браничке дјевојке, не б' вам дао Секулу нећака, не б' вам дао за све ваше платно, ни за б'јела града Браничега, ни за поље под браничким градом.“ Онда веле браничке дјевојке:	35
„Богм! ако неш, војвода Јанко, а ти неш га дати и бадава.“ Истом оне говоре о тому, пуче пушка из Браничког града и удари Секулу нећака међу очи у чело бијело.	40
Лијено га Јанко ухватио и код гроба посадио клупе. А код клупе извео водичу: Тко је трудан нека [ту] почива, тко је жедан нека није водичу. Мало затим постајало вр'јеме, Кључу ницу сестре Секулине:	45
	50

1

A gyermek Székula, Jankó vajda
seregében életét veszti
és mert gyermek, tehát fiatal,
semmiképpen sem lehetett eladó leánya

2

megbetegedett Jankó
senkije sem volt csak a sestrić
Sekula aki az –ujak- nagybácsijának
a segítségére siet

3

Sekula vojvoda, vagy bán
a népi epikának mindegy
kráľyévity Márkót, kurucokat
Rákócit, Sekulát, József
császárt mind egybeéneкли

nincs sehol adatunk arra, hogy Székely Jánosnak leánygyermekke lett volna, ja, majd ezután az is lesz
Armin Pávity 1877-ben ezeket dolgozta fel, mert például Hunyadi Jánost meg kráľyévity Márkót
igen szerették összekeverni, mert ugye a Márkó török vazallus volt, a törökök oldalán is harcolt a
sajátjai ellen, ott is vesztette életét, önharcban. Egy kicsi iróniával, azt kellene várni mikor kerül a
népi epikába egy kis XX-ik századi néphős is..... 500 év össze-vissza keverve...

Onnan, hogy a hős atyjának Hunyadi Oláh Vojk tartatott, s aszerint, amit Bonfin (Dec. III. 9.) mond. Hunyadi Oláh Buthi Vojk, nem következik, hogy a Heltai által terjesztett hír nem való; ez a Hunyadi (Oláh Buthi Székely) Vojk elvehető a Zsigmond által megszeplősített leányt, s a gyermek, Vojknak házánál születvén, Vojkénak tartathatott. De tehát meg kellene bizonyítani, hogy ami beszéltetik, nemcsak megtörténhetett, hanem meg is történt. Ellenben, ha laz a fél, melyen Aranka áll, bebizonyítja, hogy Hunyadi Jánosnak elei is Hunyadi Székelynek hivattak, s nemesek, és birtokosok voltak, s így a vajda birtokot, nemességet, és címert nem nyere Zsigmondtól, ahogyan azt Heltai mondja; úgy a hírt teljes okkal bitang hírnek tekinthetjük.

Aranka, Kerchelich után elbeszéli, hogy a zágrábi és varasdi nemesek a vajda ellen a magyar rendek előtt 1447-ben panaszt tevén, őt Hunyadi Székely Jánosnak nevezték. Noventis, quod magnif. Johannes Székely de Hunyod gubernátor regni Hung. s alább: per eundem Székely potentialiter occupatas... De a Hunyadi Székely familia Zsigmondnak ideje előtt már virágzott; a budai káptalannak egy 1331-ben költ levele említ egy Hunyadi Mihályt, Hunyadi Székely Jánosnak fiát. Az itt mondottak szerint a vajda és kormányzó Hunyadi Székely Jánost e familia tagjának a Hunyadi (Székely és Oláh, és Buthi) Vojk fiának kell tartanunk, sőt az itt említett Hunyadi Székely Mihály unokájának, s Hunyadi Székely János kis unokájának is szabad tekintenünk; mely szerint a Heltai által elhíresztelt mese, hogy a mi vajdánkat Zsigmond ajándékozta meg Hunyaddal, s ezzel együtt az is, hogy ötlet Zsigmond nemzette, összeroggyan.

1447 – egyedüli híres dátum, a magyar irodalomban hírét is alig találom, de erről majd időrendben

Kazinczy Ferenc után, lépésről lépésre, a megtévesztés egyszer úgylis összeroggyan Természetes, hogy Hunyadi Székelynek is nevezték, az unokaöccse Sekula horvát bán volt, az ellenük való agitáció pedig Cilleiek révén is, mérhetetlenül nagy volt. De tisztázni kellene, a Sekula János ellen panaszkodtak-e, vagy a Magyarország Kormányzója Hunyadi János ellen panaszkodtak-e **1447-ben** a magyar rendek előtt, és ugyan mit? Talán, hogy nem Cillei lett a kormányzó? Vagy ami még érdekesebb, talán azért mert nem a Gyurágy Bránkovity deszpota lett a magyarok kormányzója? Mert a deszpota pontosan Hunyadi János kormányzóságának megválasztásától lett Hunyadi ellenes. Erről a továbbiakban Csédó Mijátovity bizonyít majd. Mert nálunk ez is agyon lett hallgattatva. **Az 1443-as Hosszú Hadjárat idején azonban még nagyon jó barát volt a Gyurágy, akár érdekből akár hatalmáért aggódó őszinteségéből, Nišnél különösen, és minket most a Niš körül történtek, roppant érdekelnek.**

Azonban ha már Kazinczy Ferenc páratlanul értékes gondolatainál vagyunk, álljon itt először néhány ritkaság az ő tollából, **1811-ből** – páratlanul fontos történelmi dátum. **Hollóst akkor törölték a térképeinkről, korabeli szóhasználatban, az abroszainkról.**

II.

Aranka György Hunyadi János Gubernátornak eredete felől,

Nyomt. Kolozsvárt 1811. 8 r. 8 lapra.

A nagy fejedelmi embernek, Hunyadi Jánosnak származása s háza megírásában, amint azt az emlékezetek megírták, az igazra nézve egy hibát és a dologra nézve két hiányosságot találok. A hiba az, hogy ötlet az írók közönségesen szerelem gyermekének és Zsigmond császár fiának teszik; a hiányosság pedig, hogy két szép dolgot nem jegyeztenek fel róla; az egyiket azt, hogy Hunyadi János eredetére nézve székely volt, Székelynek is hivatott; a másikat azt, hogy még egy vagy talán több testvére is volt, s mindenik Hunyadi János.

Legelső Hunyadit találok egy Hunyadi Mihályt, Hunyadi Székely János fiát, a budai káptalannak egy 1331. költ levelében, melyet országbírája Pál hoz elő az erdélyi vajda Zdenczi Tamás dolgában 1333-ban költ ítéletében: Johannes Székely de Hunyad.

Másodszor a báró Keller által a fels. kamara levelesházában Pozsonyban készített kézírásban lévő ország bárói s ispányai neveknek sorában 1430-ban egy Hunyadi János Turóc vármegyei főispánt találok.

Harmadszor a Szent Mihály templomában Károlyfehérváron található régi kőírások rendében a nagy prépost Szeredai gyűjteménye szerint találok egyszersmind három Hunyadi Jánost. A deák írásának értelme magyarul ez: János nevű katona, a gubernátor atyafia, jutott légyen a mennyei karokhoz MCCCCXXXIV. eszt. Hunyadi. Ugyanott alább: itt temettetett ifjabb János, katona, aki Hunyadinak hivatott, az ő öccse.

Hogy ebben a két írásban három Hunyadi Jánosról legyen emlékezet, nincsen kétség. Egy a gubernátor, más az atyafia, az 1434-beli; harmadik az ifjabb János, az ő öccse.

A Művelődés szerkesztőségének, minden köszönetünk e ritka közkinccs elérhetőségeért Tehát, 1. maga Hollós-Hunyadi János kormányzó, 2. Egy Hunyadi János aki a gubernátornak atyafia aki 1434-ben hunyt el, 3. még egy Hunyadi Jánosnak hivatott, aki az 1-ső Hunyadi Jánosnak az ő öccse.

Érti ezt valaki???

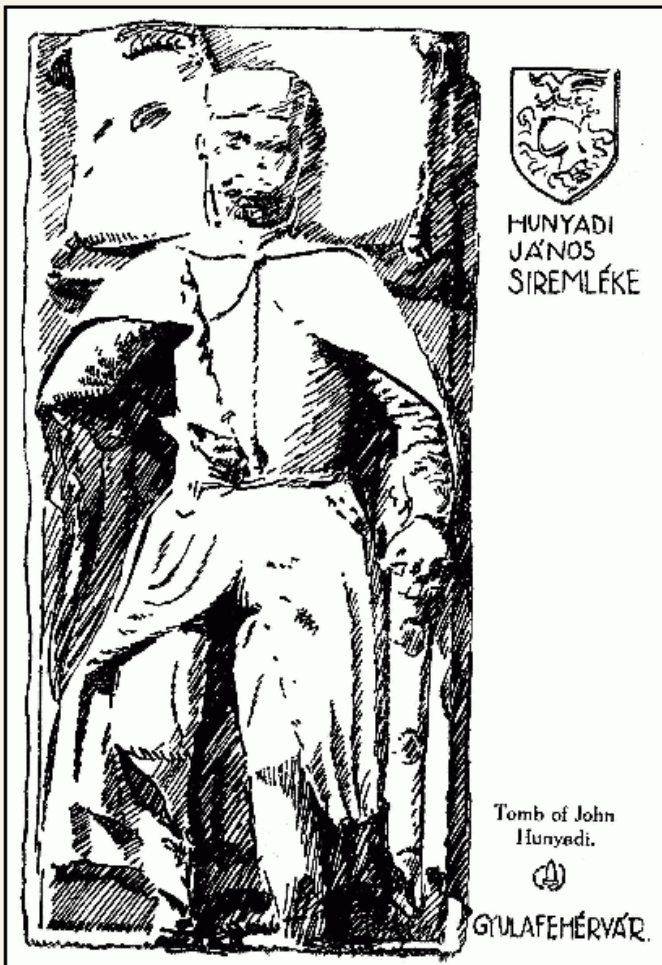
Aranka tévedésben van. Ez a János, az 1434-ben elhalt és az ifjabb János a gubernátor öccse azon egy személy, s a két írás ugyanazon sírkő felső táblájának, jobb és bal karimáján áll. Minek kell az epigraphé anachronismusát s az író ügyetlenségét oda magyarázni, hogy azon egy koporsókőbe két Jánost tettek volna be? A két test abban helyt sem talált volna.

Az 1434-beli János ki volt, arról semmit sem tudok mondani: a másiknak pedig, az ifjabb Jánosnak nyomát találok gubernátor Hunyadi Jánosnak erdélyi vajdaságban 1442-ben költ egy levelében. Annak rendében maga üdvösségéért, s néhai öccse, a katona kisebb Hunyadi János Erdélyben, hazája szolgálatjában meghalván, az ő lelke enyhüléséért a káptalannak ajándékoz némely falukat. Intuita nostrae salutis, úgymond, et-quondam Egregii Joannis minoris de Hunyad, militis mi-litum, fratris nostris carissimi, in actu rei publicae in partibus Transilvanis defuncti. (Szeredai, not. cap. 88.)

Ki volt ez a kisebb Hunyadi János?

Albert királynak 1439-ben kél Hunyadról egy új ajándéklevele. Kérték tőle azt egy Hunyadinak két fiai, mindenike János nevű. Johannes et alter Johannes, uterque filii Oláh de Hunyad.

Lengyel László 1440-ben ismét új ajándéklevelet ad nekik: utrique Johanni, filiis quondam Voyk de Hunyad (Magokból az eredeti levelekből, úgymond Aranka. Bár azt is monda vala, hol vagynak azok.)

Aranka azonban tévedésben van, mert az 1434-ben elhunyt János, és az ifjabb János a gubernátor öccse, egy és ugyanazon személy, hiszen két test el sem fért volna abban a koporsóban, és csak az író ügyetlenségéből ered ez a félremagyarázás. Mert Kazinczy Ferenc gondolkodott is, nemcsak lustán átmásolatott. Mert aki 1434-ben meghalt az 1442-ben nem élhetett. De Albert király 1439-ben két Hunyadi Jánosnak levélajándékozott. A sok elmélet meg vita helyett, tanulmányoznunk kell a régi latin nyelvet, a régi latin nyelv átíratának átíratait, és rájönni, hogy vagy az eredeti irnok nem figyelt oda és összekeverte az édestestvér megnevezését az unokaöccse elnevezéssel, vagy a járatlan fordítások nem tudják egyes latin szavaknak a helyes magyar megfelelőjét.

Kazinczy révén nálunk ez a vita 1811-es keltezésű, és máig nem rendezett, a szlávoknál a TRONOSÁC 1791-ben tudta, hogy ' récs jé bilá o szésztricsini Hunjádovoj.' '

Olyan eredeti levelekből zavartkeltettek amelyek létezését viszont Aranka sem tudta, hol vannak

Ötödik László király is 1453-ban emlékezik a gubernátornak egy János nevű öccséről, a gubernátornak a besztercei grófság felől adott levelében: ipse et Egrigua alter Johannes, de ipsa Hunyad, miles, sibi sanguine frater. Ez a János úgy tetszik éppen az, kiről az 1439, 1440 és 1442-beli levelek szólnak. Katona XIII. 873.

És így az öreg Hunyadinak legalább két János fia! Ez ma csuda lenne talán: de régen megvolt, s nincsen példa nélkül.

Károly királynak 1313-ban költ levele azt bizonyítja, hogy László erdélyi vajdának László nevén egyszersmind két élő fiai voltak: accedens ad nostram. praesentiam magnif. vir. Ladislaus vojvoda Transilv. et comes de Zonuk (Szolnok) pro se, et pro Ladislao magno, et pro Ladislao parvo, filiis suis.

Ezekből igaz az: 1. hogy a gubernátor Hunyadi Jánosnak egy más Hunyadi János nevű testvére volt; 2. hogy nemcsak annak az ifjabb Hunyadi Jánosnak, hanem a gubernátornak is egy és ugyanazon apjuk volt, az öreg Hunyadi Oláh Voyk; 3. hogy a gubernátor Hunyadi János sem nem egyedül nyerte, sem nem egyedül bírta Hunyadot, a fennebb eléhozott levelek szerint, hanem a Hunyadi nevet a jószágáról Hunyadról viselte ugyan, de mind a jószágot, mind a nevet az ő elei is bírták és viselték; és az reája az ő testvérével együtt az apjáról szállott, közelebb Hunyadi Oláh Voykról, és így hogy a gubernátor Hunyadi János a Zsigmond császár fia és kacér szerelem gyermeke volt volna, csak egy megavult költemény. Igaz, hogy Hunyadi János és az öccse egyaránt mindketten már Zsigmond császár idejében elé kezdettenek volt menni, és szentelt vitézek s udvari katonák voltak, a fenn eléhozott 1453-beli levél szerint: de tessék megnézni a Hunyadi-ház leveleit, melyek közül nekem csak némelyeket, és csaknem egy pillantatig volt szerencsém látni, hogy pénzzel éppen nem Zsigmond császár segélette a két Hunyadit; hanem ők együtt a császárt, amely feles jószágokat a császártól szerte a temesi banatusban s Szerémben nyertének is, azt mind készpénzen és együtt vásárolták tőle.

De még egy újság vagyon. Hunyadi János gubernátornak az ő neve Székely volt. Meglehet, hogy az 1333-beli két írás szerint a gubernátor eleje azok közül a székelyek közül való volt, kiket Arad vezérsége alatt István király Hunyad vármegyébe szállított volt, az Oláhország felől való határok őrzésére az oláhok ellen Szálláspatakától fogva Zaránd vármegyéig, és amint látszik, le Dobráig, mely Lófőnek, vagy Lófő vidékének neveztetett. Meglehet, mondok, hogy mint a lozsádi s több körülbe lakó, fegyvert viselő mai nemes katonáknak, úgy kisebb birtokú Hunyad vármegyei főnemeseknek, s azok között Hunyadi Jánosnak is elei azok közül a megszállott székelyek közül valók voltanak, kik az erdős helyeket a vajdák engedelmeikkel kiirtván s jövevény oláhokkal mint kenézek a hátszegi és dévai várak segítségére megtelepítvén, s azután a királyoktól a szent korona igazságával magoknak megnyervén nagy birodalmú urak lettenek. De ez csak lehetséges és hihető dolog.

Az 1331-beli feljebb eléhozott levél többre mutat. Ebben Hunyadi János, a Mihály apja, nyilván Hunyadi Székely Jánosnak neveztetik.

1439, 1440, 1442, egészen 1448-ig bizony Hunyadi János gubernátornak a Székula János nevű **unokatestvéréről** volt szó. Mert az a második kisebbik Hunyadi János véletlenül sem halt meg 1434-ben vagy akármikor 1448 előtt, hiszen OTT VOLT ÉS OTT HARCOLT A RIGÓMEZŐN 1448-ban.

’ *Igaz, hogy Hunyadi János és az öccse egyaránt mindketten már Zsigmond császár idejében elé kezdettenek menni* ’
Ha Kazinczy Ferencnek is a világhálós irodalom állt volna rendelkezésére, mára nem lenne ilyen gubancboncolgatás.

Fráter Lénárt ezt világosan meg is magyarázta 1937-ben. A rokoni szálak latin elnevezését is, ezzel már foglalkoztunk.

A napnál világosabban látott Kazinczy Ferenc 1811-ben. Kevesen merték figyelni mondanivalóját

Legvilágosabb és ellene mondhatatlan világosítást veszek pedig a zágrábi és varasdi neméseknek 1447-ben a magyarországi rendekhez Hunyadi János gubernátor ellen írt panaszló leveléből. Ebben a Hunyadi János nem háta mögött, hanem szemben, az ország színe előtt tisztán Székelynek nevezetik. Noveritis quod magnificus Johannes de Székely de Hunyad gubern. regui Hung. S alább ismét per eundem Székely sic protentionaliter occupatas. Kerchelich (Not. praelim p. 270.) előhozott lapon is azt írja, hogy Hunyadi János Székely volt. Ide teszem amit ugyanott Kerchelich hozzá ad: hogy Turóczi IV. K. 46. R. azon főurakról szólván, kik 1448-ban a gubernátort, a Rigó mezejére kísérték, s azok között egy Székely Jánosról is, ennek azt teszi utána, hogy a gubernátor testvére volt. Johannes Székely dni gubernatoris consanguineus. E helyre Istvánffy, a maga Turócziában a levél tiszta szélére maga kezével jegyezte: ennek neve Székula volt; úgy hivatott az oláhoktól és rácoktól: a magyaroktól pedig másképpen Hunyadinak. Jobb keze elvágatott volt az ütökötben, s Erdélyben Fehérváron temették el.

Ezt tovább nyomozni nem tudom. De ugyan a mondottakból látszik mindaz, hogy Hunyadi János nem volt Zsigmond császárnak fia, minthogy legalább még egy Hunyadi János nevű testvére volt, Székelynek is hivatott.

Istvánffy a maga Turócziában a levél tiszta szélére a maga kezével jegyezte: aki 1448-ban Rigó Mezején volt ennek neve Székula volt, úgy hivatott a rácoktól és az oláhoktól, a magyaroktól pedig másképpen Hunyadinak !!!

Fényes példa ez arra kedves olvasó, amiről már volt is szó: történet tanulmányokban – és máshol sem, nem kell magyarosítani, meg szlávosítani meg oláhosítani, nagyon tapintatosan csak ezeket a legkézenfekvőbbeket példázom. Óriási zűr-zavart keltéstől óvjuk meg önmagunkat meg az utókort is.

Mert például, hogy a zavar még teljesebb legyen, valaki vagy valakik olyat is kitaláltak, fantáziáztak, hogy volt bizony egy Hunyadi János aki 1389-ban halt meg Rigómezőn.....

Székula

XLVI. fejezet

A kormányzó úr rigómezei csatájáról

Ezek után Hunyadi János kormányzó úr az országnak az ő vállát terhelő mindennemű dolgait a legjobb tudomása szerint intézte, védte az országot ellenséges betörés ellen: azokban az esztendőben a töröknek nem is volt lehetősége, hogy Magyarország kárára emelje szabljáját. Végre kormányzóságának negyedik évében maga a kormányzó úr, aki hadi virtusokban mindig nagy próbákat mert, elhatározta, hogy új hadi vállalkozással támadja meg a török császárt. Nagy sereget gyűjtött tehát, és hadjáratra szedte össze Magyarország minden fegyveres erejét. Hadi táborával, ágyúkkal, puskákkal és más ellenségre lövő szerszámokkal felszerelve, az első őszi hónapban Szeverin vára fölött átkelt a Dunán, és kemény hadjáratban végigvonult Rácországon, mert annak ura - bár erre felszólította - nem csatlakozott hadi vállalkozásához. Ezért ellenséges földnek tekintette, tüzzel-vassal pusztította, és pedig nemcsak azért, hogy prédát szerezzen, hanem úgy járta be, hogy elfoglalja. A kormányzó urat az ország hatalmas urai kísérték, származásukra és birtokaikra kiváló urak: Pelsőczy Imre erdélyi vajda, öcse, László, Marczali vajda fia, Imre királyi ajtonállómester, Rozgonyi Raynold, Szécsi Tamás, Thallóczy Ferenc, Dalmát és Horvátország bánja, Székely János, a kormányzó úr atyja fia, Losonci Benedek, Alsó-lindvai Bánffy István és sokan mások, csupa hadban jeles vitéz, kik sok fegyverest vezértek. Amurat török császár is ugyancsak buzgón készült a védelemre, mikor hallotta, micsoda ellenséges sereg jön ellene. Mozdósította országának minden fegyverbíró seregét, felfegyverezte népének minden harcosát és hadbandítozta. Hatalmas seregével útrakelt és a közelgő ellenség elébe állott.

Október közepére járt az idő, amikor a magyar tábor, áthaladva Rácország földjén, elérkezett Bulgáriának földjéhez, mely a török császáré volt; az ellenséget várva, Merula mezején, melyet magyar nyelven Rigómezőnek hívnak, megállapodott. Eljött végre az a csütörtök, mely Szent Gallus hitvalló és Szent Lukács evangélista ünnepei közé esett, midőn a török császár megérkezett, s nem messze a kormányzó úr táborától vont a fel szállását. Mindkét részről könnyű fegyverzetű vitézek, féktelen ifjak szálltak ki a mezőre, kedvüket lelven a csatározásban, kölcsönösen összecsaptak, s holtakat hagyva váltak szét. Mikor aztán felvirradt Szent Lukács evangélista ünnepe, ama örökké nevezetes napja s a nap áthaladva az égi csanakokon, a déli órához ért; a két ellenfél a mondott mező síkjára zúdította minden fegyveres erejét, haderejének összes katonáját. Nem volt a két részen senki, akit e nagy veszedelem, a temételen ellenséges sokaság látványa ne töltött volna el halálfélelemmel.

Thuróczi János (1435-1489) krónikájában a rész ahol Székulát a kormányzó édestestvérenek nevezte. A latin szöveg tiszta szélére jegyezte Istvánffy, hogy NEM volt édestestvére a Székula. Szerencsére ezt LÁTTA-TUDTA Kazinczy Ferenc 1811-ben.

njegove obitelji (HDA, Fond obitelji Sermage, kutija 65). U ljetopisu nepoznata autora iz XVII. st. pod naslovom *Notationes rerum memorabilium*¹³ (Šišić ga naziva *Trakošćanskim ljetopisom*) sadržano je dosta podataka o članovima njegove obitelji.

Prema svemu dostupnom, saznajemo da se Istvánffy rodio 8. XII. 1538. u mjestu Kisasszonyfalva u okolici Pečuha kao potomak ugledne plemićke obitelji podrijetlom iz Baranje. Njegov djed István (Stephanus) bio je visoki službenik na dvoru Matije Korvina. Njegov otac Pál (Paulus) školovao se u Pečuhu i Padovi, nakon čega je sudjelovao u obrani zemlje od Turaka, točnije u bitci kod Mohača 1526., u kojoj je sudjelovao i naposljetku poginuo Istvánffyjev brat János (Ivan).¹⁴ Otac je ondje bio zarobljen i potom oslobođen, nakon čega se posvetio književnosti. Autor je romantične pripovijesti *Völter és Griseldis*, tematski utemeljene na Petrarkinoj noveli, napisane u čast ženidbe Ivana Zapolje, kojega je podupirao u njegovoj borbi za prijestolje. Navodno je posjedovao i rukopis Bonfinijeva djela *Rerum Hungaricarum decades IV.*, na temelju kojega je to djelo prvi put tiskano 1543.,¹⁵ što je već u mladosti zasigurno utjecalo na Istvánffyjevo

Istvánffy Miklós (Kisasszonyfalva 1538 -1615) Historiarum könyvét csak 1622-ben tehát halála után hét évre adták ki Kölnben. Nincs aki szavatolja az eredeti szöveghűséget. Istvánffy nagyapja István-Stephanus Corvin Mátyás király udvarában töltött be magas tisztséget. Apja Pál Pécsben és Padovában fejezte tanulmányait, a Törökök elleni harcokban vett részt, pontosabban a Mohácsi csatában 1526-ban ahol Istvánffy János-Iván nevű testvére és részt vett és ott életét is vesztette. Rabságából szabadulása után az apa az irodalomnak szentelte életét. Petrárka novellája nyomán írta meg Zápolya János házasságát, akit a trónutódlásban támogatott. Állítólag a kezében volt Bonfini *Rerum Hungarikum decades IV.* munkája, amelynek alapján jelent meg az első kiadás 1543-ban. Istvánffy Miklósról mindez természetesen már fiatal korában benyomást hagyott.

I. Mandušić, *Ugarski povjesničar Nikola (Miklós) Istvánffy (1538.–1615.) i njegovo djelo ...*

zanimanje za povijest. Obitelj se zbog ratne opasnosti i gubitka imetka uslijed turskoga napredovanja 1543. preselila u Siget. Otac ga je potom poslao na dvor ostrogonskoga nadbiskupa Petra Vardaya, a nakon njegove smrti 1549. postao je štićenikom Nikole Oláha, prije zagrebačkoga, tada egerskoga biskupa, koji mu je bio učiteljem i mentorom cijeloga života.¹⁶

Oláh je Istvánffyja poslao o svom trošku na humanističke studije u Bolognu i Padovu, gdje je proveo pet godina učeći europske jezike i susrećući se s književnim autoritetima. Nakon svršetka studija 1556. odlazi u službu Nikole Zrinskoga u Siget. U to je vrijeme započela Istvánffyjeva fascinacija Zrinskim, kojeg je, uz Matiju Korvina, smatrao najvažnijom osobom ugarske i hrvatske povijesti uopće (*»Pannoniae decus et patriae spes.....«*).¹⁷ Na njega će se također osvrnuti na mnogo mjesta u svom djelu. Potom je deset godina (1558.–1568.) proveo kao tajnik svoga mentora Oláha, koji je 1553. postao ostrogonskim nadbiskupom, te se u tom periodu dobro upoznao s prilikama u visokim crkvenim krugovima. Svojim stavovima o purizmu katoličke vjere, jačoj crkvenoj disciplini i utemeljenju novih škola Oláh je veoma utjecao na Istvánffyja, što će poslije doći do izražaja u njegovu političkom i kulturnom djelovanju.

Uvidjevši njegovu erudiciju te poznavanje brojnih europskih jezika i turskoga, kralj Maksimilijan II. angažirao ga je 1572. kao savjetnika za diplomatska pitanja svom sinu Rudolfu II., čime je započela Istvánffyjeva karijera u službi Habsburgovaca, kojima će ostati odan do kraja života. Uslijedile su brojne državne dužnosti: od 1576. tajnik je kraljevskoga vijeća, 1581.–1608. vicepalatin i sudionik mnogih konvencija i izaslanstava. Za Hrvatsku su zanimljiva sudjelovanja u povjerenstvima za rješavanje sporova između bana i zagrebačke općine 1580., za brigu oko kraljevskih prihoda i krajiških

1572-től II.Rudolfnál diplomáciai pályafutása kezdődött, és élete végéig magas hivatalokban a Habsburgok szolgálatában dolgozott.

Nikola (Miklós) Istvánffy¹ autor je monumentalnoga povijesnog pregleda *Historiarum de rebus Ungaricis libri XXXIV ab anno 1490. ad annum 1605.*, izdanoga u Kölnu 1622., u kojem je kronološkim redom obradio najvažnije događaje iz europske povijesti svoga doba, od smrti Matije Korvina do Matije II. Habsburgovca, usmjerivši pozornost zbivanjima na političkom i vojnom planu u Ugarskoj. O hrvatskoj povijesti u Istvánffyjevu djelu u hrvatskoj se historiografiji pisalo vrlo malo. Iako je autor bio pripadnik ugarskoga političkoga i kulturnoga vrha, zbog tematskoga prostora koji dijeli s drugim hrvatskim autorima i znanstvene suradnje s njima, njegova pripadnost hrvatskom historiografskom krugu nije upitna, a kasniji su autori preuzeli mnoštvo njegovih opisa. U svoje historiografske pre-

¹ Budući da je njegovo djelo pisano latinskim jezikom, u radu ćemo navoditi latinski oblik njegova imena *Nicolaus*, odnosno njegovu hrvatsku varijantu *Nikola*.

.....
The Project Gutenberg eBook of Nagy magyarok élete (2. kötet) by Ele... Page 17 of 6

Alighogy Albert trónra lépett, a török 1438-ban betört Erdélybe s vagy 70 ezer foglyot hurcolt magával. A következő esztendőben Murád szultán 130 ezer főnyi hadsereggel indult Szendrő megvívására s megmozdult Albert király is. És itt kezdődik Hunyadi János világraszóló történeti szerepe. A király Hunyadi Jánost és testvérét, Jovánt bízta meg a szörényi bánág védelmével. Ezt fenyegette Szendro s a már török kézre jutott Havasalfölde feől a közvetetlen támadás veszedelme. A négy szörényi vár védelmének költségeire 2757 forintot utalványozott a király a két Hunyadi-testvérnek s zálogul Madarast, Továnkutát, Szabadkát és Halast adta nekik. A törökök 1439 június havában megkezdették Szendrő ostromát, a király is megindult hadaival, augusztus végén meg is érkezett Szalánkeménhez, de mindössze 27 ezer főnyi sereg gyűlt össze. A titeli révnél már azzal a szomorú hírrel fogadták a királyt, hogy az őrség feladta Szendrő várát. Közben a vérhas tizedelni kezdte a magyar sereget s Albert kénytelen volt visszafordulni, anélkül, hogy csatára került volna a sor. Titelnél elhatározta a király az urakkal, hogy a következő esztendőben újra kezdik a hadjáratot s ezzel hazaszélelt a sereg. Ebben a tanácskozásban már részt vett Hunyadi János is s kevéssel utóbb a király testvérével együtt *szörényi bánná* nevezte ki őt, ami annyit jelentett, hogy az egykori oláh kenéz ivadéka a magyar főrendek sorába emelkedtek.

Benedek Elek, 1905 Bp. Nagy Magyarok élete c. II. kötetében Hunyadi Jánosról úgy tudta, hogy volt egy testvére akit Jovánnak hívtak.

.....
Istvánffy Miklós példáját követve, a továbbiakban minden nem magyar nevet csak a magyar kiejtés szerint kell leírni. A Székula, Székely, Hunyadi személyek nevének a tisztes helyére kerülése érdekében is.

Mielőtt innen továbblépnénk, szólni kell Mijatovity azon észrevételéről amelyet Dlugosznál talált: **(3) a 337-ik oldalról:** Dlugosz szerint azonban a kettejük között olyan egyesség történt, amely szerint a dészpot kötelezte magát, hogy Hunyadinak visszaadja a városokat amelyeket Albert királytól és Vlászisláv királytól kapott, ha az ő segítségével visszaszerzi a saját országát.

(3) Katonánál 308, Dlugosz: ' csak Dlugosz véleménye szerint az a titkos megegyezés (conventio occulta) a kettejük között, csak a harc után és a Szegedi béke előtt lett megkötve.

Dlugosz (1415-1480) történetíró többek között a Wigands krónika szerzője, Wigands scripores rerum Prussicarum, amelyről 1863-ban Leipzigben Dr HIRSCH, Dr TÖPPEN és Dr STREHLKE munkái nyomán tájékozódunk:

Téves helységnevek, mint Demrin a Burg Rhein helyett,

104 jegyezve ott ahol Schütz az eredetiben 900 talált,

Vagy 44 500 fogoly ott ahol Schütz 1500 jegyzett,

Gdanczk áll a Danzig helyett,

Egy áttörés Allensteinnél – ami Preussen helyett **áll a 431-432 oldalakon, innen tovább:**

Neuer – Mühlen helység Neumark helyett

1343 az 1071 helyett

1346 helyett 1349

1391 van 1389 helyett, amely számok Dlugosz számára szinte az ő korabeli évek.

Munkáját kiértékelve: es war daher nur an sehr wenigen Stellen möglich, aus denselben einen realen Nutzen für die Wiederherstellung der Chronik Wigands zu ziehen. (433 old)

Csak nagyon kevés helyen lehetett a Wigands krónika adatait egy reális munkában újra felhasználni.

És ha manapság is találkozunk a saját történelmünket figyelmen kívül átmásolgatásokkal, cseppet sem leszünk okosabbak, a Dlugosz korában is tapasztalt téves adatainál.

Most vissza Csédó Mijatovity munkájához: 341. old. 1443. Készülődés a Hosszú Hadjáratra.

(ami itt még érdekes, sehol senki fel nem jegyezte 1443-ról, hogy Hunyadinak ez évben született meg a második fia. Még Dlugosz sem. Persze, nem is volt mit feljegyezni, hiszen a kicsi Mátyás akkor már harmadik évesen boldogan játszadozott és szaladgált apja és anyja biztonságban tartott birtokain,

hol a castrum Corvinus-Hollósváron, hol meg a 7-8km közelségű Szilágyiak Horogszegi várkastélya körül.)

Gyurágy dészpota lelkesen szónokolt a magyar mágnások felé, tartanának mindannyian össze és feleljenek meg az ígért elvárásoknak. Saját részéről 'nem kevés pénzt ígért a harc kiadásaira' miként azt is, hogy személyesen vesz részt és mindannyiuknak példaként szolgál majd. A magyar főurak amúgy is szívesen jöttek, őket **Hunyadi János** harci győzelmei külön is lelkesítették. Még a leggyávabbak is bajszukat pödrözték, kardjukat csörgették és 'Éljent' kiálltoztak. (sokan nevezik romantizálónak is Mijatovityet, a helyzet ilyen ecseteléséből kifolyólag is.)

A király Budára rendelte a főurak seregeit. Julián kardinális a pápa nevében szólított keresztes hadjáratra. A cseh harcosok az ő zászlója alá tömörültek. **Hunyadi János** a temesi bánság területén toborozta a harcosokat. Gyurágy dészpot Szerémségbe sietett, ahol az ő serege már várt rá, és a jelszóra, hogy indul a harc.

15-ik Fejezet: Balkáni hadjárat, Ütközet a Moraván és Nis alatt 1443 november 3-án. Ütközet a Zlaticán 1443 december 24-én, Ütközet a Kunovicán, Gyurágy Kásztrotity Szkenderbég 342.old. Gyurágy dészpot költségén 25.000 katona gyűlt össze, lovasok és gyalogos nyilasok. Hunyadinak is megtérítette a kiadásait, ezt azért is bizonyítjuk, mert köztudott, hogy a mindenképp jól értesült Dubrovnikiak jegyezték fel, hogy Gyurágy pénzért felbérelte **Hunyadi Jánost**. Olyan 40. 000-es sereg gyűlt össze, amelyre ha nem is az össz kiadást de a felénél többet, Gyurágy fizette. Szláncánál kelt át az egész sereg a Dunán. A Tisza partjainál táboroztak három napig, hogy bevárják azokat akik elmaradtak. Onnan Kovin felé masíroztak. **Hunyadi** aki Szeged felől érkezett, ott csatlakozott hozzájuk a saját Oláhjaival, a szebeni Szászokkal és más önkéntesekkel. A terep valamint a Török taktikát a saját tapasztalatából jól ismerő Gyurágy vette át a vezérletet, Hunyadi pedig kivitelezte a hadműveletet. A három részre osztott sereget, Hunyadi, Gyurágy és maga a király vezette. Hunyadi vezette az avangárd sereget, amelyet a dészpot és a király seregéből állítottak össze. Ez a művelet is sok időt vett igénybe. Csak október közepén kelt át az össz sereg Kovinnál a Dunán. A Morava völgyében menetelt a szövetkezett sereg: Szerbek, Lengyelek, Magyarok, Oláhok. Október vége előtt visszafoglalták a Törököktől Krusévácot, amely alkalommal a város nagy részét felégették. Itt kaptak nagyon fontos jelentést a Török sereg mozgásáról. Nisnél Iszák pasa állt, kevés katonasággal és aggódva várta mikor érkezik hozzá a segítség. Kétfelől is közről siettek hozzá:

Macedóniából **Turáhán-pasa**. Ruméliából maga a ruméliai beglerbég Kázim-pasa. Csak napok kérdése volt, hogy a három – Turáhán – Kázim és Iszák sereg Nis alatt találkozzon. Iszák pasa reménykedett, a keresztény sereg lassan haladt. De a keresztények is tudták, ha sikerül a három seregnek egyesülni, a felettük való győzelemre alig van remény. Ezt kellett hát mindenképp megakadályozni. A lovas terepjárók jelentették, a Morava tulsó oldalán olyan 2000-es Török sereg áll azzal a feladattal, hogy megakadályozza az átkelést a folyón. **Hunyadi** a saját 12.000-es mind válogatott harcosával, November 2-án átkelt a Moraván, és még a sötét előtt megtámadta Iszák-pasa seregét. A támadás olyan váratlan és olyan heves volt, hogy a Törökök felbomlott sorban menekültek Nis felé. A lovasok üldözőbe vették őket és holdvilágnál velük együtt behatoltak Nis városába.

A várost körülvevő fa épületek és maga a város fa épületei is lángokra lobbantak, **Hunyadi** lelkes serege pusztította a Törököket és rabolta a várost. Iszák-pasa Cáribród felé menekült a megmaradt katonáival. Ám onnan már a Nišava völgyében Kázim-pasa avangárd serege tört előre, amelyet egy fiatal vezér vezérelt, akinek török források nem adják meg a nevét, de akiről mi tudjuk, hogy Iszkender bég volt. Kázim pasa sem volt messze a saját fő seregével. Avangárd harcosai már demoralizáltak voltak attól amit a ' Jankuláról' hallottak az éjszaka folyamán szétszökött Törököktől. **Hunyadi lovasai** az esteli győzelemtől és örömtől fűtve olyan erővel ütöttek rájuk, hogy nem tudták magukat sokáig tartani. Széjjelfutásuk Kázim kolóniájában is zavart okozott. Legjobb és elismert török vezéreinek minden törekedése ellenére a győzelmet **Hunyadi zászlója** aratta. Alig húzódott vissza ez a török sereg, megérkeztek **Turáhán-pasa katonái**. Ám **Hunyadi katonái** nem ismerték azon a napon a fáradságot. Az elmúl 24 órában két török sereget vertek szét, most nem esett nehezükre szérverni **Turáhán-pasa** avangárd seregét sem, akiket már a csatatér látványa is legyőzött. A szemtanúk azt beszélték, hogy azon a dicső napon 1443 november 3-án, 30.000 Török vesztette életét, 4000 pedig élve foglyul esett.

A szerbek közül azon a napon különösen kitűnt Gyurágy Mrnyávcsevity vojvoda, akivel a továbbiakban kicsit jobban megismerkedünk.

El lehet képzelni milyen óriási benyomást keltett ez a keresztény fegyverek rendkívüli győzelme egész Európára, de mindenek előtt magukra a Balkán félsziget népeire.

Ami az utóbbiakat illeti, azt maga Hunyadi János írta le egyszerű szavakkal abban a levélben amelyet november 9-én írt a barátjának, Újlaki szebeni vajdának. ' A mi seregünk' – véli **Hunyadi**, jól áll, alig várja hogy harcoljon, és minden nap szaporodik Bolgárokkal, Bosnyákokkal, Arbanászokkal, Szerbekkel, akik minden oldalról érkeznek hozzánk, és akik végtelenül örülnek annak hogy itt vagyunk. Élelem van bőségesen, amit magunkkal hoztunk ahhoz még hozzá sem nyúltunk, mert a környék népe mindent hoz nekünk amire szükségünk van, az idő pedig olyan, hogy jobbat nem is kívánhatnánk. '

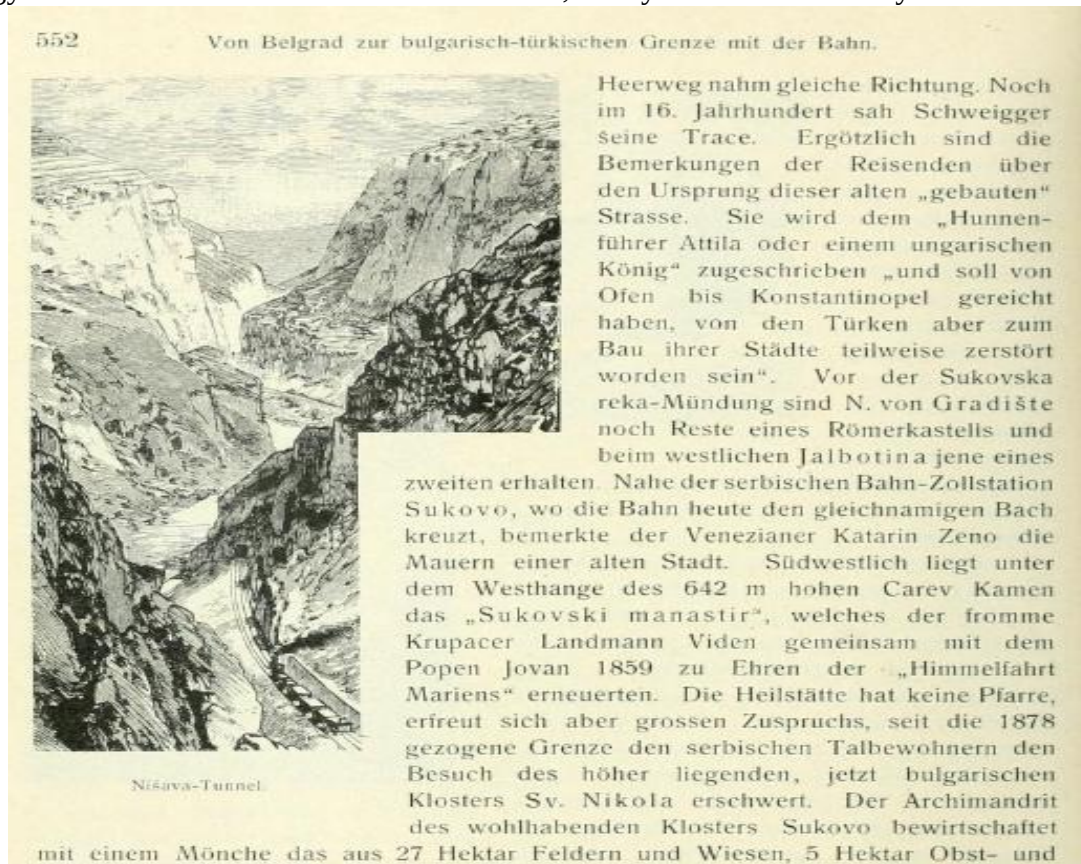
Ezt a levelét Hunyadi ' a király táborából írta Szkárónénál, a szétvert Bálrán városka **közelében (in descensu regali Scaronensi ad oppositum castru rupti Balran).**

Itt Katona munkáját idézte Mijatovity, amit **Fesslernél II. 480 old.** talált, és újra Katonára hivatkozva folytatja: -Minden gyanú nélkül, latin írással akarták leírni a SÁHRKOJ (Schahrkoj?) nevet, ami tévesen esett ki, vagy tévesen is olvasták el. Sährkoj felé, ami PIROT török elnevezése volt, Brokijér már Hunyadi előtt tíz évvel látta a hegytetőn egy városka romjait. Mintha Pirotból íródtak volna a pontos hírek amelyek Európaszerte ismertették a keresztények nagy győzelmét. Mindenképpen azon a Hunyadi levelén kívül, meg van Vládizsláv király ugyanarról az eseményről szóló levele is amelyet a Velencei dózsának Fráncsészko Foszkáriának küldött.

Még mialatt a szövetségesek Piroth körül tartózkodtak, megtudták, hogy a Törökök újabb ellenállásra készülődnek. *Murát szultán csak három napi járásra van tőlünk, a küzdelem elkerülhetetlen, csak Isten tudja mi lesz velünk, akinek a kezében vagyunk, legyen meg az ő akarata,úgyis egyszer halni meg, és akkor legalább legyen hitünkért.* ' - **Irta Hunyadi** a barátjának Újlakinak.(349-350 old.) (' pisaše Hunjad svome prijatelju Ujlaku ' -**érdekes, Mijatovity sem tudta volna, hogy Hunyadi János ' írástudatlan ' lett volna... pedig semmi oka sem volt részrehajlásra, Hunyadi leértékelésére. Ja, mert arra az őt leírástudatlanozóknak volt-van érdeke...**)

Kázim pasa is minél nagyobb sereg toborozásán törekedett, hogy a balkáni átjárót védje. A szövetséges sereg november második felében elindult Pirotból, lassan de szerencsésen átjutottak a Cáribródszki szoroson. December elején egy török sereggel verekszik Szófia alatt ahol újabb győzelmet arattak, elfoglalták és felgyújtották a várost. Júlián kardinál december 4-iki levelében számolt erről be a velencei dózsának. Kalimah mondja, a király parancsára gyújtották fel Szofiát aki úgy látta könnyebb azt a helyet elfoglalni mint védeni. Szófia felszabadításának a hírére a velenceiek is komolyan látták a lehetőségét annak, hogy a törököket kiverjék Európából. A valóságban azonban a keresztény seregre csak Szófia elfoglalása után várt a legnehezebb feladat. Tél közepén kellett a

balkáni szorosokat visszavenni a törököktől, hogy Plovdiv – Filipopolyé –t elérjék és a Cárigrád-Konstantinápoly felé vezető utat. Szófiából a Balkánon át a *Márkó kapuján- a törököknél Kapidzsik-dorvent, amit már a régi Rómaiak Szukci – Succi vagy Traján kapuja néven ismertek* vezetett az út. Vagy egy másik szoroson keresztül is onnan keletre, amelyet a *Zláticá folyócska* keresztel.

Kanitz útleírásából csak szemléltetőnek: a Nis körüli szorosok és folyók völgye. Kanitz munkájával még sokat foglalkozunk.

‘A Nišava’ A Hunok vezére, Attila is erre járt.

A törökök ezt a mindkét szorost kövekkel és fatörzsekkel eltorlaszolták. Ezen óriási barikádok elé a törökök sáncot ástak amit hóval betakartak és vízzel leöntöttek. Karácsony előtt a szövetséges sereg harci sorban kezdett sorakozni, és nem gond nélkül néztek a jeges sáncok felé, amelyekre támadniuk kellett. Néhány napig támadták ezeket a félelmetes pozíciókat. A törökök erősen védelmeztek és visszaverték őket. A veszteség nagy volt. Mivel igen erős hideg idő állt be, ám élelmük bőven volt, a keresztények elhatározták, hogy várnak néhány napot. Arra gondoltak, hogy a törökök a magaslatokon jobban ki vannak téve a zord időnek, talán majd egyedül is visszavonulnak. A törökök azonban napok múltán sem mozdultak. A hóban és jégben a továbbiakban veszélyes volt tétlenkedniük. Murát szultánról pedig megtudták, hogy feljűk a Balkánra tart. Harci cselhez folyamodtak a keresztények. A lengyelek hosszú kopjákkal felfegyverkezve, félre húzódtak egy tisztás körüli fák közé, a többiek visszafordultak. A törökök ezt látván, utánuk iramodtak, miközben **Hunyadi pedig** a saját legjobbjaival félhold alakban rájuk támadott. A Török oldalról nyílzápor zúdult rájuk. A szövetségesek erre karddal és kopjákkal folytatták a harcot. Ezt nem várták a törökök, de akkor a félrehúzódtott lengyel kopjasok is rájuk ütöttek. A törökök a védállásaikhoz szöktek, amikor megérkezett Mahmud-Csélébia kipihent seregével. A rettenetesen véres küzdelem addig tartott amíg Csélébia alól a lovát egy lengyel katona ki nem ütötte, őt magát rabul ejtette. Mivel már besötétedett, **Hunyadi a saját seregét** visszarendelte a táborba. A király a kezén sebesült a küzdelemben. Dészpot Gyurágyra és **Hunyadira mondja Kalimax**, hogy a legveszélyesebb helyzetekhez száguldoztak és jelenlétükkel és szavaikkal bátorították a katonáikat. Bonfini is ugyanezt állította azoknak a katonáknak elbeszélései után akik ott részt vettek.

Azon az éjszakán (Karácsony böjtiének előéjjelén) Gyurágy deszpót **Hunyadi sátorához** ment a következő napi harc tervét megbeszélni, amit holnap folytatniuk kell. A sátora előtt nagy tűz égett, a tűz körül pedig néhány előkelő Török melegedett, akiket előző napon rabul ejtettek. Egyikükön rajtamaradt Gyurgyé tekintete. Megismerte és hozzáhajolva török nyelven mondott neki valamit (a deszpót jól beszélt a török nyelvet mivel értekezett velük). Azt mondta neki, sajnálja, és vigasztalta. Azután Hunyadihoz fordulva arra kérte adná el neki a rabot. *Én negyven dukátért vettem, válaszolta Hunyadi, és sem kevesebbet sem többet nem kérek érte negyven ezer dukátnál.* A deszpót megadta a kért összeget, és megparancsolta, hogy kitűnően és tisztelettel bánjanak a rabbal, de ugyanakkor még jobban őrizték. Attól az órától a szultán veje és Halil nagyvezér testvére, Mahmud Csélébia a szerb deszpóta rabja volt.

Ezt az elbeszélést Beheim egy sajátos karakter bővítéssel toldotta meg. Ő azt mondja hogy Gyurágy deszpóta bosszúból, mivel a szultán megvakíttatta a fiait, minden török rabot meg akart vakíttatni. És hogy Hunyadi beszélt le erről a szándékáról. De az első szó amit Gyurágy a rab pasához szólt az volt: hogy vannak a fiaim? – Egészségesek! Válaszolta a pasa. Ezzel azt akarja mondani, hogy a fényes győzelmet és a boldogságot is áttörte a gyengéd apai gondossága.

Azon az éjszakán Vladiszláv király a katonai tanácskozáson azon a véleményen volt, hogy ne támadják a magaslatokat amelyeket a törökök tartottak, hanem a sereg amelyik a nagy hideg miatt és a fogyóban levő élelem – főként a lovak élelme – miatt elégedetlen, forduljon vissza. De a deszpót és Hunyadi hitegették a királyt, hogy nem annyira fáradt a sereg hogy ne tudja folytatni a győztes harcot, és ott a magaslatokon el kell oltani minden török szikrát amelyik különben nagy tűzzé válhat. Bonfini azt mondja itt, a deszpót csak azért beszélt így mert országát csak háborúval remélte felszabadítani. A király elfogadta érvelésüket és elrendelték ami kellett a holnapi harchoz.

Másnap, - 1443 Karácsony böjtién – reggel nyolc óra körül, rettenetes harc kezdődött a Zlatica folyó körüli hegy-szoros csúcsain. Óriási nehézségeket kellett a szövetséges seregnek áttörnie. Korának nem csak a legjobb, a leg fanatikusabb katonaságával kellett küzdenie – amelyik rettenetesen el volt keseredve az előző veszteségei miatt – hanem olyan katonaság ellen küzdött, amelyik olyan állást foglalt el amelyiket nehéz volt megközelíteni, és amelyiket a törökök még megközelíthetlenebbé sáncoltak. A nap azonban mégis elég jól végződött. Egy magaslatra, amelyikről a törökök úgy gondolták bevehetetlen, és nem is foglalták el, egyik keresztény csapat felkapaszkodott, utánuk másik csapatok is jöttek és onnan ütöttek a törökök alacsonyabban fekvő állásaira. (355 old)

357 és 358 oldalakról: a roppant tél, a kimerültség, az élelemhiány közepette, a katonák közötti mind erősebb elégedetlenség közepette, a katona tanács úgy döntött mindhiába lesz a további vérontás, mindhiába a határozatlanság abban a jég és fagy uralta veszélyes királyságban.

A király is ezen a véleményen volt. Gyurágy deszpót az ellenkezőjét gondolta. Könyörgött és további 100. 000 dukátot ígért csak szabadítsák fel országa városait. Legalább Novo Brdo lenne felszabadítva ha már a Balkánon nem tudtak áttörni.

Gyurágyot elejében a két barátja, Julián kardinális és Hunyadi is támogatták, de utóbb mégis elálltak mellőle, úgyhogy kisebbségben ha nem is teljesen egyedül maradt az ismeretlen kevesek között. A király megígérte neki, hogy amint az idő megengedi, tavaszra visszajönnek Bulgáriába, hogy befejezzék a felszabadítás megkezdett műveletét. Azonban, még az ilyen ígélet mellett is, Gyurágy 1443 Karácsonyán olyan lelki állapotban volt, hogy könnyen igaz lehet, amit Halkohondil török forrásokból állított, hogy ő már a Balkánról felvette a kapcsolatot a török portával, a békekötés megbeszélésére.

Der Chronist des „Carostavnik“ erzählt, dass Stevan Uroš III. 1330 auf dem Dobrič-Plateau seine Scharen sammelte, als er gegen den Bulgarenfürsten Šišman zog. Einige serbische Schriftsteller glaubten, dass dies beim Dorfe Toplac nahe bei Vranja geschah; ich teile aber Miličević's begründete Ansicht, dass die Vereinigung der Heeresteile an der Toplica erfolgte. Auf dem Dobrič-Plateau sollen auch König Vladislav von Ungarn und der serbische Despot Branković nach der siegreichen Schlacht bei Niš (1443) mit Sultan Murad einen Waffenstillstand abgeschlossen haben. In der als „trocken und mit Paliurus bedeckt“ geschilderten Dobrič-Landschaft entstehen, seit der Türke fort, allorts neue Orte. In dem 3 km von der Morava fernen Aleksandrovac siedelten sich 70 Banater Familien aus St. Djurdj an; jede erhielt 30 a Haus und Gartengrund, 5 ha Felder und 10 Jahre Steuerfreiheit. Bald darauf (1888) konnte das Dorf gemeinsam 300 ha für den lohnenden Getreide- und Weinbau ankaufen. 17 andere Familien erhielten Grund und Boden zu Kosančić, 30 gleichfalls aus Pančevo in Božurnja usw. Am kleinen Oblačinsko jezero (See) wächst bereits Wein, und in den westlicheren Einschnitten hübscher Wald, der N. zum Jastrebac hinaufzieht.

Kanitz úgy tudta, Vladisláv király is és Deszpót Bránkovity Fegyverszünetet kötöttek Nišnél 1443-ban Murát Szultánnal.

A visszavonulásuk a járhatatlan kies területen lassú, és rettenetesen nehéz volt.

A király és Julián kardinális harcosai mentek elől, messze elhagyva Hunyadi és Gyurágy seregét. Útközben többször is török lovasok rajtaütés érte őket. Szinte éjjel nappal küzdeniük kellett. Nagy embervesztéssel, szenvedések közepette, érték el a Kunovica szorosát – Kliszuru Kunovicu –

Az avantgárd és a középsereg már átjutott Kunovicán, amikor jelentették Gyurágnak, egy nagy török sereget látási közelségben gyorsan nyomul előre, hogy a szerb sereget a szorosban érje utol. És tényleg, a keresztény sereg lassú mozgása elég időt adott Kázim-pasának arra, hogy minél nagyobb sereget gyűjtsön maga köré, amellyel a Kunovica szoros bejáratánál utol is érte a keresztényeket. Még amikor Pirotnál voltak érkezett a jelentés a keresztényekhez, hogy a török főszereg maga a szultán vezérlete alatt bement Szófiába.

Hunyadi serege volt Gyurágyéval érintkezésbe, és könnyen le lehetett állítani hogy a segítségére siessenek. Julián és a király viszont teljes napi járással haladtak előre. Hunyadi és Gyurágy deszpót tudták, hogy ez a hatalmas Anadoliából és Makedóniából érkező szultán serege most velük ütközik meg. Ez nyugtalanította őket. Mihailo Osztarnicai szerint: Amikor a deszpóthoz érkezett a nagy török sereg közeledésének a híre, azonnal visszafordult és szembefordulva velük várta őket. Vladisláv királynak jelentette, hogy seregének egy részével forduljon vissza és siessen a segítségükre. Ám az ütközet megkezdődött még mielőtt a király odaérkezett. Magyar és Szerb források is állítják, hogy rettenetesen véres harc volt. – a harcban a törököket a lábukról leverték és sokat közülük rabul is ejtettek. Magyar források mondják, hogy a török veresége annyira teljes volt, hogy maga a katonaság fő parancsnoka Kázim pasa is foglyul esett. **Annak a Gyurágy Mrnyávcsevity vezérnek a Szerb lovasai fogták el, aki maga is kitűnt ebben az ütközetben.** Ez a döntő vereség után a törökök nem is háborgatták többé komolyan a visszavonuló szövetséges katonaságot. A találgatások miszerint Gyurágy azon dolgozott, hogy rávegye a királyt maradjanak télire a Száva és a Duna Raskai oldalán és tavasszal újra induljanak a szultán ellen, nem jártak sikerrel. Csak a szerb sereg maradt Szerbiában. A többiek Belgrád alatt gyülekeztek 1444 január második felében, hogy ott néhány napig megpihenjenek majd Budára induljanak, ahova február elején érkeztek meg. A nép örömmel várta a királyt és seregét és lelkesen fogadta őket. A király ígéretéhez hűen meztláb, Gyurágy deszpota, Julián kardinális és Hunyadi kíséretében lépkedett a trónusához. Érdemeik elismeréséül azoknak akik a győzelemért legtöbbet tettek, a király elrendelte, hogy Gyurágy, Julián és Hunyadi-ról nagy festmények készüljenek és ugyanott Boldogasszony Templomában legyenek elhelyezve, emlékül az utókor számára. (361 old)

És mégis, 1444 év első felében a dolgok úgy néztek ki, hogy ez a nagy hadjárat nem járt semmi közvetlen eredménnyel. A Törökök továbbra is az egész országot uralták a Marica folyó tengerbe torkolatától a Morava Dunába torkolatáig. A szerb és bolgár nép akik olyan örömmel várták a szövetségeseket, most újra a szökésekben kereste a menekülést. Ami talán a legrosszabb volt, a Törököknek elegendő idő lett adva arra, hogy az 1443-as év keserű tapasztalatait kihasználva, újra összeszedjék magukat.

Azonban mégsem volt lehetséges az, hogy annyi fényes győzelem ne hozzon gyümölcsöt.

Elsősorban, a nép több helységben fellázadt, kizavarta a török csapatokat és néhány várost a saját kezében tartott.

A gyér adatokból kivehetően, 'Zségligovszki mezein' harcok folytak Tatár-Pázárdzsika alatt. Novo Brdo már 1444 legelején a szerb katonaság kezében volt, habár rövidesen utána – egy forrás szerint már 1444 február 14-én, Daud-bég, aki minden gyanú nélkül a szultántól kapott segítséget, újra elfoglalta, 'szétrombolta, foglyul ejtette és irtotta.' Daud-bég még máshol is támadta a szerb szerbeket.

A szövetséges győzelem a keresztény népekre és uralkodóira való benyomásáról, valamint a portára gyakorolt morális hatásáról még beszélünk majd a továbbiakban. Itt csak megemlítünk az 1443-as hadjáratnak még egy kiemelkedő következményét.

A Török katonaság hadvezérei között 1443. November 3-án Niš alatt, már említettük Iszkender-bég nevét. Ő egy fiatal ember volt, aki férfiúi nagy szépségével és kiváló hősiességével miként a saját nevével is a balkáni hős eszményképére Álékszándár Mákédonszkira emlékeztetett. (363 oldtól a 366-ik oldalig nem igen ismert eseményt részletezett Mijátovity arról hogyan hagyta el török rabságát és vette vissza Krojt és uralkodását **Gyurgyé Kásztriotity Szkender-bég.**)

Gyurágy Kásztriotity azonnal munkához látott az összes arbanasi – (albán) és szerb vezérek megszervezéséhez. Közöttük a legnagyobb autoritású Arijanit-albán Komnénovity Golémi elsőként emelte szavát, hogy valamennyien gyülekezzenek a vezérlete alá és védjék magukat a Töröktől. Sztéfán Crnojévity, Felső-Zéta vojvodája volt az elsők között aki Szkender-bég mellé állt és megígérte, hogy vele tart.

Ez az általános felkelés Arbániában, amelyik teljes húsz évig tartotta magát, volt a legjelentősebb közvetlen következménye a szövetséges katonaság balkáni hadjáratának.

16-ik Fejezet: (368 old) A fergeteges ünneplés közepette Budán 1444 februárban, senki a megfontolt személyek közül nem volt tévhitében annak, hogy az annyira ünnevelt győzelmekkel, amelyeket annyira ünnepeltek, az igazi cél még messziről sem lett elérve. Vladisláv király is, dészpot Gyurágy is és Hunyadi meg voltak győződve arról, hogy amint ágat hajtott a nyár, a harcot nagyobb erővel és nagyobb energiával, folytatni kell.

Február 11-től a törökök már romboltak és foglaltak Szerbiában. Tehát a Török-Szerb harcok már korán megkezdődtek.

Gyurágy dészpotának adott szava betartására, Vladisláv király Április elejére meghirdette az országgyűlést Budán.

Volt ok aggodalomra, hogy Erzsébet királyné fiának Vládislávnak a támogatói akik észak Magyarország jó részét a saját hatalmukban tartották, a király és az országgyűlés ellen szervezkedjenek és a belső bizonytalanság miatt ezek a további keresztény hadjáratot feladják.

Ennek elkerülésére a király a *dészpot Gyurágy és Hunyadi* tanácsára, meghívta a gyermek Vladislávot támogató főembereket, különösen a vezérüket Giszkrát, hogy szabadon jöjjenek Budára a tanácskozással amelyre ő személyesen szavatozza a biztonságukat, habár a király ellen is vannak. A király közeli tanácsosai egyeztek ezzel csak Julián kardinális állt fel tiltakozva, azért is mert Giszkra huszita, tehát eretnek. De őt hamarosan elhallgattatta Franko, a hős Mátkó Tálovác testvére, mondván: ' a magyar országgyűlésen nem egyházi kérdéseket rendeznek, hanem a törökök elleni harc kérdéseit, és arra hogy a husziták tudnak a törökök ellen harcolni maga a Kardinális a legjobb tanú, aki örömmel fogadta őket a saját csapataiba és fizette őket a pápa pénzével!' - ezekben a szavakban nemcsak az államférfiú szólt, hanem az egészséges értelmű és nagyszívű Dubrovnikai Szerb szólott.

A felek megbékítésének munkálatai mellett a háborúra készülődés többi dolgait is tenni kellett.

Hunyadi a dészpota számlájára a tavalyinál sokkal nagyobb katonaságot toborozott. A dészpot ugyanezt tette.

Február és az áprilisi országgyűlés között Buda Európa minden valamit is jelentő uralkodójának, országának küldötteinek a vendéglátója volt. (370 old)

A várnai ütközet előzményeit részletezte itt Mijatovity amelyen az országnagyok nem vettek részt, azokon a felbérelt katonákon kívül akiket Hunyadi a dészpota számlájára fogadott meg. Ez természetesen aggodalommal töltötte úgy Hunyadit mint a dészpotot.

(375 old) Az országgyűlés Május elején ért véget ahol megegyeztek a királlyal, hogy Júliusban újra összeülnek Szegeden.

Időközben dolgok változtak, úgy török mint szerb oldalon. Dészpot Gyurágy vak fiainak török rabságból való szabadulása, a biztos béke a bizonytalan kimenetelű harc helyett, megváltoztatta előző határozatát. Bizalommal tudatta Hunyadival, mit ajánlanak neki a Törökök.

Hunyadi a német Fridrich császár Magyarország elleni rosszindulattal telt viselkedésének a tudatában is, felmérte az új helyzetet, a fogva tartott Mahmud Csélébia kiváltására ajánlott 50. 000 dukátot, aki a szultán leányának a férje volt, akinek szabadulása után Gyurágy fiai is szabadulhatnak, egyik fia a török rabságban halott volt, Hunyadi is arra a határozatra jutott, hogy béke útján kell a Törököket minél távolabb tartani Magyarország határától.

Ők ketten, a dészpot és Hunyadi tehát a király elé terjesztették az új helyzetet és kérték, hogy a Szegedi országgyűlésen minnél hatásosabb legyen a megjelenése, jöjjön minnél nagyobb sereggel oda. A király akkor, miként azt a saját titkára akkor lejegyezte, nagy gondban volt a Lengyelorszáhi helyzet miatt. (379 old)

(380 old) Július 4-én Vladisláv király Szkenderbéghez küldött levelében panaszkodott, az európai országok nem küldték a megígért segítséget. (a pápa is a harcra összegyűjtött pénzt a saját érdekében költötte). A levél teljes szövegéből már világosan kivehető volt, a király a törökkel inkább a békés utat választotta. Legalábbis az előzmények ezt láttatták.

Július 5-én kelt hivatalos dokumentben a saját és mindenki nevében Gyurágy Dészpota átadja Hunyadi Jánosnak Világos várát és még néhány helységeket és területeit Magyarországon.

A szegedi országgyűlésen Hunyadi és a dészpot arról az előnyről beszéltek amelyet békével lehetett elérni. Galambóc várát is odaigérte a szultán.

A mágnások és országnagyok is békét óhajtottak, amikor még a hős Hunyadi is a béke mellett állt ki. De, hogy a becsület védve maradjon, elhatározták, egyezzenek meg a békében, azzal, hogy a harcot halasszák el biztonságosabb időre. A részletekben akadályok is gördültek, Magyar részről azt kérték a szultán hagyja el nemcsak Szerbiát hanem Oláhországot-Vlaskát és Bolgárországot. A porta azt követelte nem hagyja el nemcsak Bolgáriát, hanem Szerbia nagy részét sem, leginkább Novo Brdo az ezüstmányakkal maradjon Török kézen. Gyurágy dészpota viszont a saját részéről azon erősködött hogy nemcsak egész Szerbiát adják neki vissza hanem azt valamiképpen nevezzék meg úgy a török császárság mint a magyar királyság közötti független területnek. **(383-384 old számunkra rendkívül fontos és rendkívül ritka értékes adatokkal:**

A következő feltételekről kötöttek egyességet:

1. **Bolgárország továbbra is a szultán területéhez tartozik**
2. **Vlaska – Oláhország visszaadatik Szt.István szuverén koronájának, de az oláh knézek a szultánnak évi járulékot fizessenek.**
3. **Gyurgyé dészpotának visszaadatik az ő egész országa Szerbia és Zéta minden várossal, amelyeket a törökök elfoglaltak. Név szerint neki visszaadatik: Szmédérévó, Golubác, Zsrnovány (Avala vára), Krusévác, Kóvin, Szévérin(?) , Szrébrnik, Osztrvicá, Koznik, Kopriján, Prokupyé, Lészková, Zéléni Grád, Novo Brdo és ' a többi mind Szerbiában, és Arbánia azon területén amelyeket a dészpot tartotta. ' A dészpot a portának bért fizessen, és amikor arra megkéri bizonyos csapat katonát küldjön a szultánnak.**

Az első számú forrásnál írja Mijatovity, maga a szerződés szövege nem maradt fenn, mert azt a kor szétszórta, hanem különböző más adatok munkáiból lett egy egészé összegyűjtve. A továbbiakban Dlugost idézi a szerző, aki felsorol néhány város nevet, amelyeket a dészpot ezzel a szerződéssel visszacapott: Golubiecz, Smiderow, Zarnov (Zsrnovanj- Avala), Kussowiera (Krusevac), Kowin, Seworin, Norochurdow (ez tévesen a Novo Brdo akart lenni) Srebrnik,

Ostrwiza, Surzin (!), Koznik, Koperhan, Prokopia, Liaskowiez, Ziolograd atqui toti Rasciae et illi parti, quem Despotas tenebat Albaniae, Dlugosz, y Katona, 321.

' A szultán Ništ is odaadta Hamer szerint és Pirotot is Szerbiának, Hammer I, 455. Amiért Dlugos nem említi Ništ, az azért van, mert azt Gyurágy, miként azt majd kicsit lejjebb látni lehet, kényszerítve volt valaki másnak átadni. ' jegyezte meg a fontos tudnivalót Mijatovity.

A továbbiak történelmét is érdekes tudni, összehasonlítani a magyar nyelven közreadott változatokkal, de minket Mijatovity 800 oldalas munkájából itt, az a bizonyos ' ' más valaki érdekel, akinek a szerb deszpotának, kényszerből át kellett adnia Nist és környékét.

Kérdéseink itt: kinek, miért, milyen következményekkel és főként ki ' kényszerítette' arra???

' Sultan je ustupio i Niš, po Hameru i Pirot Srbiji. Hammer I, 455. Što Dugoš ne pominje Niš to je za to što je Đurađ, kao što će se malo dolje videti, bio prinuđen da ga nekom drugom ustupi.'

Az egyesség szerint továbbá, a Magyarok kötelezték magukat, hogy nem járnak át a Dunán, hogy a török birodalmat támadják, a Törökök kötelezték magukat, ők sem jönnek át a Dunán a Magyarokat támadni.

A Szultán a vejének fejére megfizeti az 50. 000 dukátot, Gyurágy gyermekeit, és Drakula gyermekét a szultán visszaadja a szüleinek.

Ezt a békét 10 – tíz évig be kell tartani. Ezt a szerződést két nyelven és két eksemplárban kellett megírni (latinul és szerbül). Az országgyűlés egyhangúan jóváhagyta. Kalimah mondja, hogy Julián kardinális itt nem tiltakozott. Vladisláv király, Gyurágy deszpot, Jován Hunyad és minden jelentősebb országnagy sajátkezűleg aláírta ezt.

Gyurágy deszpotá figyelmeztető szavai után, miszerint jól meg kell gondolni mielőtt felesküsznek erre az egyességre, mert ha egyszer felesküdték akkor ahhoz is kell magukat tartani, a szultán küldötte felesküdtött a koránra, Vladisláv király az evangéliumra, 1444 Július 13-án.

**Ђурађ је пре свега доказао, да је он син Гојка
Мрњавчевића, који је био син Марку Мрњавчевићу,
а који Марко беше син великог војводе Гојка, брата**

**' Да је ово било на сегединском сабору и одмах пошто се уговор о
миру с Турцима закључно види се из увода у диплому војводе Мпх. Сила-
ђија Томку Мрњавчевићу од 1438 год: «кад је трудом великомоћног и сил-
ног мужа покојног Јована војводе од Сибинске, рођака и господина нашег
као и влашћу пресветлог блаженпочившег краља Владислава, краљевина
Расија од Мурата султана турског повраћена пресјајном кнезу Ђурђу, дес-
поту званом, онда је на молбу велемоћног Ђурђа Мрњавчића и с. д. и т. д.
(Ово се исто каже и у дипломи коју је Томку дао краљ Матија I Нов. 1459.**

ЂУРАЂ БРАНКОВИЋ

25

A fenti sorokat kedves olvasó, sokáig és nagyon sokan az értelmiségiek közül, remélhetőleg tanulmányozzák majd a jövőben. Csédó Mijatovity Első könyvének 385-ik oldaláról van a fénymásolat. De a megértéséhez a 385-386-387-es oldalakat teljességben át kell fordítani.

Gyurágy Bránkovity türelmes és álhatatos munkája végülis fényes győzelemmel lett megkoronázva. A török temetőből feltámadott Szerbia országának Magyarországgal folytatott politikai barátsága, megkapta a saját teljes elismerését. Az órában amikor a szegedi szerződést aláírták Gyurágy dészpot az isteni jótekonyság örömkönnyeit hullatta. Abban az órában amikor személyes sikerének politizálása mérhetetlen magasságba vitte fel őt, akkor ő egy új korszak kezdetét ünnepelte. Vele együtt mindenki a szerencse és dicsőség korszakának eljövételében reménykedtek. Senki sem tudhatta, hogy valójában mi is nyugszik a jövőben, amelyik abban az izgalommal teli órában kezdődött.

De abban a szerb-bolgár szövetség sikerének órájában lett elvetve a mag, amelynek termése annak a szövetségnek úgy egyik mint a másik oldalát is hosszú időre megkeserítette. Amikor már minden be lett fejezve, hogy Gyurágy dészpot a szultántól visszakapja az országát és még néhány várost is amelyek addig nem voltak az övéi, akkor a királynak és a magyar országgyűlésnek benyújtotta kérelmét Gyurágy Mrnyávcsevity vojvoda, hogy neki mint ősei utáni jogos tulajdonosnak adassék oda Nis városa és a környéke. (1)

(1)Hogy ez a szegedi országgyűlésen és nyomban a Törökökkel való béke szerződés lezárása után történt, látható Szilágyi Mihály vojvoda diplomájából (okleveléből) amelyet Tomko Mrnyávcsevitynek adott ki 1458 évben: ' amikor a hatalmas és nagyerejű férjnek, néhai Szibinjanin Jován vojvodának, a mi rokonunknak és urunknak, miként a dicsőséges és áldott nyugalmú Vládišzláv király uralkodónknak, Rascia királysága a török Murát szultántól vissza adatott a legfényesebb Gyurágy knéžnek, nevezett dészpotának, akkor a nagytekintélyű Gyurágy Mrnyávcsevitynek a kérésére és s. d. és tvb. () és ugyanezt mondja az a diploma (oklevél) amelyet Tomkonak – Corvin Mátyás király adott ki 1459. November 1-én.

Gyurágy mindenek előtt bizonyította, hogy ő Gojkó Mrnyávcsevitynek a fia, aki Márkó Mrnyávcsevitynek volt a fia, és amelyik Márkó annak a nagy vojvoda Gojkónak volt a fia, aki Vukásin Mrnyávcsevity királynak a testvére volt. Bebizonyította tehát, hogy dédunokája volt a nagy vojvodának Gojkó Mrnyávcsevitynek. Azután bebizonyította a régi oklevelekkel, hogy Niš és az egész környéke, ősei idejétől a Mrnyávcsevity familia tulajdona volt. Elhozta Nikifor császár oklevelét és Manojlo császár oklevelét aki a Mrnyávcsevityek előde volt, Sztánisá

–árhonti od Niša- amit Balduin császár oklevele bizonyított Sztrásimir knéžnek aki Niš arhontája volt és a császár szenátora is, Mihailo Paleolog császártól Reposijnak, a Bolgár Szamuil császártól Tvrtko nagy knéžnek, Sztefán Némányától Lovrinnak, knéž Mrnyava apjának a szerb királyság vláštélin-tulajdonosának és így tvb. Volt ahogy volt, de mindezeket az okleveleket néhány évvel később igaznak és eredetinek ismert el Mátyás király (a Corvin) – amit ő 1459 November 1-én kelt oklevelében nyilatkozott ki – és ugyanúgy elismerte ezt Vládišzláv király is a szegedi országgyűlésen. Ezt többek között egészen értelmesen mondja Szilágyi Mihály a saját diplomájában 1458-ban. Ő nevezetesen azt mondja, hogy Vládišzláv király,

Hunyadi Jován vojvoda és az összes többi urak az országgyűlésen, a prelátok, a bárók és a királyság nemesei mind szemügyre vették vojvoda Gyurgyé Mrnyávcsevity és az ő szinovács – tehát unokaöccsének Tomkonak a követelését és a felsorolt bizonyítékokat, és megállapították: *Niš városa ősidőktől a királyi Mrnyávcsevity familia tulajdona volt, minden városokkal, városkákkal, falvakkal, falucskákkal, minden jogosságukkal és tulajdonukkal, mindennel együtt ami a régiekhez tartozóan jogosan az övéké, ami bármilyen módon a régiekből nekik kijár, és köteles átadni az említett knéz Gyurágnak és az ő -sinovcu- Tomku- (férfétestvérének a fiának- tehát a)Tomkó nevű unokaöccsének, úgy hogy semmi időben és soha az említett legfényesebb Gyuragy dészpot Úr sem az ő utódai nem birtokolhatják, és semilyen jogon nincs joguk követelni az említett várost és azt sem ami hozzá tartozik, mert az örök időkre a fent említett knézeknek és az ő utódaiknak a tulajdona.* (Na ezen könnyedén –átvergődtem- magam, a középkor jogát ismerő szakma majd szakirodalmaz)

Maga Gyuragy dészpot nem tudott ellent mondani az előhozott okiratoknak és igazolásoknak. Politikai okok miatt sem tudott ellent állni a király, Jován Hunyadi és az egész országgyűlés szemmel látható óhajának, hogy Gyuragy Mrnyávcsevityet ragyogóan megjutalmazza a balkáni hadjárat fényes szolgálataiért.

Szilágyi Mihály kijelentése mondta, hogy Gyuragy dészpota is egyezett a király és az országgyűlés akaratával, miszerint ' az tettekben is megvalósult. '

Azokban a pillanatokban a dészpota nem tehette, hogy ne egyezzen abba bele. Az ő finomsága, a taktikája és politikai bölcsessége arra intették, hogy ne ellenkezzen. Ez a határozat azonban fáj neki. Nehezebbre esett, mert egy ilyen határozattal teljesült ki a szerb terület szakadásának veszélyes helyzete. Személyesen azért sértette, mert a szerb trónra veszélyes ellenfelet adtak neki. Gyuragy, habár az országgyűlésen beleegyezett abba amit elhatároztak, nem titkolta, hogy mennyire fájjalja amit vele tettek. Kortársai közül sokan állították akkor, hogy attól a naptól kezdve amikor Hunyadi ezeket a szerb városokat és földeket – a saját barátainak – és nem Gyuragy dészpotának adta oda, kezdődött meg az a szerencsétlen szétesés Gyuragy dészpota és Hunyadi között, és ezzel a Szerbia és Magyarország közötti nézeteltérés, amelyik úgy az egyiknek mint a másinak a kárára volt. ----- 1444 Július 13-at mutatott a Naptár.

.....
További tudnivalónkat nem könnyű innen folytatni.

Nem lehet időrendben mert itt és most tisztázni kell eseményeket.

Hunyadi János vezérelte 1448-as Második Rigómezei ütközetet meg kell előzni.

Akkor ugyanis újra veszik Szerbia. Török vagy inkább Oszmán fennhatóság alá került a Balkán.

Niš városa és a környék is.

Komoly és széleskörű, előítéletektől mentes adatgyűjtés derít majd fényt arra miként és miért került ebből a Hosszú Hadjáratból kifolyólag, és a fentiek tudomásul véve, Niš városát és környékét Oszmán Defterekben bejegyzett adat szerint, 1490 körül, Ništől 12km délre emelkedő hegytetőre épült (Kelet Római császárság alatt - találgatások szerint Komplos – vagy 1372 utántól bizonyítottan Kopriján nevű) hatalmas vár, a Korvin grád név alatt jegyezve. – (Azért mert a Szultán azt is

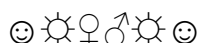
Gyurágnak adta, de az országgyűlés és főként Corvinus Joannes hadvezér azt Mrnyávcsevitynek át-adta.)

A valakik által rejtélyesnek beállított történelmi tény reális valóságának hitelességét, bonyolítják-bonyolítja a tény, hogy a régi Oszmán ábécében és nyelvben az **O** és az **U** betűket, egymással felcserélve is lehet írni, olvasni, kimondani.

Nincs ezen mit csodálkozni, a kedves olvasó nálamnál sokkal több példát is fel tud hozni, én csak

Orbánt és **U**rbánt említem. Azt aki Konstantinápolynál 1453-ban a Töröknek ágyúkat öntött.

A lényeg itt nem más, mint hogy 1490-ben Niš alatt magasló hegyet és az ormán őrtálló hatalmas várat hol Korvin grádnak, hol Kurvin grádnak, hol Korvingrádnak hol meg Kurvingrádnak jegyezték a történelmünk folyamán. Az csak természetes, hogy a Török Defter mellett a nép is Korvingrád vagy éppen Kurvingrád nevet jegyezte meg és emlegette a régmúlt idők nagy történelmi emlékezetére.

Mielőtt komoly munkával folytatnánk, a tárgyilagosság érdekében meg kell jegyezni, amit a kedves olvasó amúgy is sejthet már, a Korvin – Kurvinra történő változtatása, szerbeknél is igen csunya

? milyen szó is? kifejezés – kurvát jelent. Hogy mi mindennek kell itt még utánanézni.

Először trágárnak neveztem a Korvin – Kurvára változtatását. De kattintottam a Google keresőn és előjött, a trágár – illetlen, ocsmány, durva, alpárit jelent. Akkor előjött ám, a kurva pejorativ a prostituáltra. De még kire, mikor használják? már akik. Mi az, hogy pejorativ?

Pejorativ – rosszalló, elítélő hangulatú szó jelentés.

Nos, a pejorativ – sértő, sértő szándékú, lekicsinylő, megbecstelenítő, becsmérő elnevezés.

Hát helyben vagyunk. Az 1444-es Szegedi béke utolsó felvonása után, dühében, sértettségében, kiábrándultságában, tehetetlenségében stb. stb. – ismerve a jó balkáni szóhasználatokat, garantálom, dészpota Gyuragy nem sajnálta saját sérelmét, lekicsinylés érzelmét, Corvinus jóbarátjára ömlíteni minden belső elítélő mérgével együtt.

Most ennek a történetéről, mármint a ' kurva várról vagy váráról ' attól függően ki mit és hol írt vagy olvasott róla, tájékozódunk.

**MICHAELIS SZILAGY DE
HOROGSZEG GUBERNATORIS
REGNI UNGARIÆ DECRETUM ANNO
DOMINI M. CCCC. LVIII. editum.**

DEderat MICHAEL SZILAGY sororem Elisabetham Joanni Corvino in
Conjugem, ex qua Ladislaum & Mathiam, elegantes & animo fortes suscepit nepotes.
Quo-

Egy kis bizonyíték, a korabeli irodalom Horogszegi Szilágyi Mihály Magyarország Gubernátor-Kormányzóját és nővérét Horogszegi Szilágyi Erzsébet magyar nagyszonyt

Joanni Corvino családjához tartozónak ismerte.

XXXIV. REX MATHIAS I. CORVINUS.

Ab electione sua 24. Januarii 1458. a Coronatione vero 29-na Martii 1464. usque 6-tam Aprilis 1490.

§. 58.

Sub initium regni ejus tria statim Decreta edita.

Exstincto in flore aetatis, et incerto genere mortis, Ladislao Posthumo, praecipui Proceres pro optando novo rege Generalem Conventum Pestinum promulgarunt; (a) ubi post plurium dierum disceptationem, conciliatis hactenus dissidentium Optimatum animis, (b) unicus jam superstes Joannis Hunyadii Gubernatoris filius *Mathias*, annos natus quindecim, ingentibus patris meritis, et Avunculi Michaëlis Szilagii de Horogszegh potentia suffultus, nec propria vivida indole, egregiisque animi et corporis

a.) Has litteras convocatorias Procerum, datas *Budae secundo die festi B. Andreas Apost. A. D. 1457.* publici juris fecit Steph. Kaprinay *Dipl. P. 1. p. 518. et ex illo Vestig.*

1458-as 1464-es 1490-ig minden diploma-Decretum

CORVINUS Mátyás királyt ismert

De C. Toront. & Bodrog. Cap. VII. 47

aque loca, & castra finitima &c. non aliis, præterquam Ungaris pro officio-
latu regia Majestas dare, & conferre valeat, bene tamen meritis. Notatione dignum illud hîc succurrit, post vastatam subactamque à Turcis, excepto Belgrado, Serviam, Banatum Matschoviensẽ à Mathia Corvino sublatum fuisse, & Sirmiensẽ institutum; sed Vladislaus in antiquum statum Matschoviensẽ restituit. Non tamen sum nescius, expugnata ab eodem Corvino nova Turcica munitione, cui Savus Sabacii nomen dedit, ereptoque hostibus Strebernico, judicia recuperatoria, quæ Hungaris octavalia appellantur, in foro Bani Matschoviensis aliquandiu caluisse, filerẽque jussa esse lege XI. a. n. c. MCCCLXXVI.

*Banatum
Matscho-
viensẽ a
boleoveras
Corvinusq*

*In Banatu
Matscho-
viensi judi-
cia octava-
lia sublata.*

CAPUT VII.
De Comitatus Toronta-
liensi, & Bodrogiensi.

TORONTÁL vármegyében, Belgrád vagy akár a Banatum-ban Mathia CORVINO nevű királyt ismert az irodalom

MATHIÆ REGIS DECRETA.

33. **MATHIAS CORVINUS**, tres de viginti annos natus, & adversâ quadam sorte, in carceribus apud Regem Bœmiæ constitutus, in Regem Ungariæ, anno post partum Virginis: Millesimo, Quadringentesimo, Quinquagesimo octavo, postquam Michaël Szilágy ejus arunculus sancte promississet, necem Ladislai Corvini, nepotis sui generi verò Ladislai de Gara Palatini, qui tamen ex sorore Udalrici Comitû Ciliæ natus erat, Matbiam non ulturum, esse, ab universis statibus & ordinibus Regni eligitur, tanto omnium desiderio, ut ante in Ecclesijs Hymnus gratulatorius in laudem DDI decantatus sit, quàm in consensu purpuratorum Rex pronunciatus. Hunc Georgius Podebradus Bœmiæ Rex non prius à se dimisit, quam filiam

Hollós-Corvinus Mátyás-Mathias királyunk Dekrétuma

omnes universaliter id ipsum se facturos sponderunt, operabimur toto posse. Præsentium literarum nostrarum, quibus Secretum sigillum nostrum, quo, ut Rex Ungariæ utimur, est appensum, vigore & testimonio mediante. Datum, Budæ feriâ textâ proximâ ante festum Sanctæ Trinitatis, Anno Domini, Millesimo, Quadringentesimo, Trigesimo nono.

**DECRETUM DOMINORUM
PRÆLATORUM & BARONUM, STA-
TUUMQUE ET ORDINUM REGNI, IN CONGRE-
gatione generali, in qua D. JOANNES HUNYADI, in Gubernatorem electus est,
per ipsos editum, & juramento firmatum. Anno Domini M. CCCC. XLVI.**

JOANNES Hunyadi Corvinus, Matbise Regis Pater, post cæsum ad Varnam Vladislaum, cui etiam ipse Comes & Collega non ignavus fuerat, Ladislao postumo pupillo, secundum Parentis sui decessum, apud Fridericum Imperatorem Tutorem, existente, fuit in Gubernatorem Regni Ungariæ, Anno Domini, Millesimo, Quadringentesimo, Quadragésimo sexto, ad festum Pentecostes (quo anno Ladislaus annum quintum egit) electus, Gubernatoris officio, non sine laude, annis integris septem, Annum Domini Millestimum, Quadringentesimum, Quadragésimum tertium persunxit, quo circa festum Purificationis Mariæ, Ladislaus Rex adolescens Viennâ, Budam venit. Corvinus Mambometem Turcarum Imperatorem Albam Græcam, cum validissimo exercitu, qui ex quadringentis millibus hominum constasse dictus est, obsidentem, direpta castris, machinis & insignijs bellicis magnanimè ademptis, fudit & fugavit. Fuit Joannis Capistrani Ordinis fratrum minorum hominû miræ eloquentiæ amantissimus, à quo in illa obsidione non
medio

Digitized by Google

mediocriter adjutus est. Hunyadi vicies cum Turca feliciter pugnasse scribitur, bis, præ inopia militum retrocedere coactus. Universæ literæ Donationum, ipsius Gubernationis officio durante, ad numerum triginta duarum sessionum colonicarum observantur. Donationes autem & aliæ literæ confirmatoriæ, vel consensus, ultra eum numerum colonorum factæ, non valent: Sic, neque præfectionis alicujus, si intra Gubernationis tempus, præfectio effectum non sit sortita. Quemadmodum manifestè declarat articulus, quo auctoritas à Regno, Gubernatori data fuit. Is ita habet. DOMINUS Gubernator, ijs, qui fideliter Sacræ Regni Coronæ servierint, de illis possessionibus,

Joannes Hunyadi Corvinus in Gubernatorem electus

Hollós-Corvinus Hunyadi Jánost 1446-ban választja Kormányzónak az országgyűlés

De quatuor Comitatus,
quos præterea indicat Stephanus Ver-
becius, deque terris Ungaricæ di-
tionis ultra Savum.

Comitatus
quatuor
Transsava-
ni relegun-
tur.

R Estant apud Verbecium Co-
 mitatus Coviniensis, Ma-
 choviensis, five Matscho-
 viensis, Orbacensis, vel Obracen-
 sis,

Digitizálta a Google

deq. terris Ungar. &c. Cap. III. 23

sis, & Zebernekiensis. Covinien-
 sis est tractus adjacens Danubio in-
 ter Savum, & Moravam amnes,
 continens complexu suo Belgradū,
 ut tradit Istvanfius Lib. VI. Mats-
 choviensis est provincia Matschva
 finitima Coviniensi, procurrens à
 Savo Moravam versus, irrigua flu-
 mine Colubra. Jungitur illi Ob-
 racensis circa amnes Savum, & Dri-
 num: huic contermina est Zeber-
 nekiensis pertinens ad Bosniam,
 clara quondam munimento contra

Covini-
ensis ubi?

Matscho-
viensis Co-
mitatus,
ubi?

Obracensis
Comitatus

Zeberne-
kiensis Co-
mitatus,

Kovin-Keve-Coviniensi – és – Corvinus-Hollós közötti
különbséget pedig már régen a középkorban tudták.
Ne keverjük, a 2 nem 1.

Eddig helyben vagyunk kedves olvasó.

Kicsi emlékeztető innen feljebb a 146-ik oldaltól, az 1878-as Berliini Kongresszus utáni Habsburg-Szerb titkos egyezményt Mijatovity írta alá 1881.6.28-án.

1868-tól 1889-ig Milán Obrénovity – az első Habsburg kreálta Szerb király volt az uralkodó.

Utána 1889-től 1903-ig a fia Alékszándár Obrénovity volt Szerbia királya.

A rettenetes királymerénylet után újra a szerb Kárágyorgyévity dinasztia uralkodott Szerbiában.

9.) Petrus Ranzanus , Episcopus Lucerinus , in aula MathiaeCorviniOrator: „Post Vlasdislai inHungariam adventum, subsecuta sunt Procerum magna inter se dissidia, intestinaque bella moveri et parari per universam Hungariam maximo ardore coepere. 3Nec dubitari potest^ quin tam periculosa bella, sine variis et miserabiliibus stragibus, caedibusque et cladibus , atque multiphariis praedis et direptionibus , agrorumque vastationibus gesta sint. Tot autem, tantisque et aliis permultis malis afflicta est Hungaria : infestabat Hungariam alia ex parte Amurathes , Turcorum Tyrannus , eiusmodi discordiarum nactus oc-

Mathiae **Corvini** orator

Lucséra – Lucera püspökének Petrus Ransanusnak munkája nélkülözhetetlen a tudnivalókhöz

Far therefore from resting satisfied with what he had already atchieved in the *arena* of literature; he considered his past works merely as preludes to others of greater magnitude. The letters he addressed to Matteo Corvino, (x) king of Hungary; and Don Ju-

(x) Matthias **Corvinus**, king of Hungary, was equally distinguished for his military talents and his love of letters. During a reign of thirty-six years he was constantly occupied with some new war. The Poles, Germans, Wallachians, and Turks alternately experienced his victorious prowess. He carried his arms into Silesia, and enlarged by his conquests the boundaries of his dominions. He expelled the Turks, who had seized upon Otranto, from the footing they had gained in Italy. Whilst his warlike achievements thus corresponded in brilliancy with those of the celebrated general **Joannes Corvinus** Hunniades, his father, it was his greater glory to evince himself a distinguished patron of the fine arts, and of elegant and useful letters. He was himself a prince of considerable erudition, well versed in the writings of the ancient historians, from whom he derived many of his military maxims, and a great portion of his skill in the art of war. Like Lorenzo de' Medici, —between whom and himself intervened a most amicable interchange of friendly offices, particularly with regard to literary affairs, he allured to his capital, by great encouragements, persons eminent

William Parr Greswell dolgozatában is a két Hollós – Corvinus névvel találkozunk

Matthias Corvinus – Joannes Corvinus

Még Otrantó-i győzelmét is tanulmányozzák, mások. Csak a hazájában hallgattatták el úgy az apa mint fiának érdemeit.

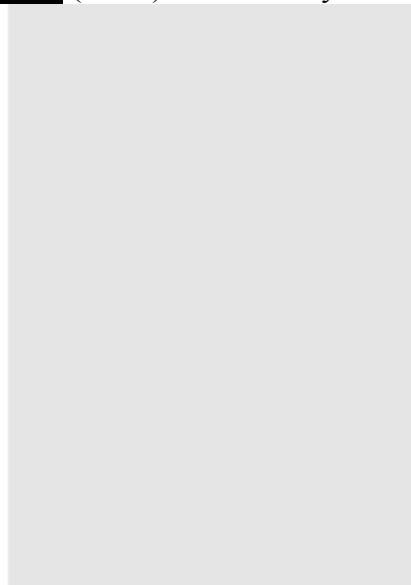
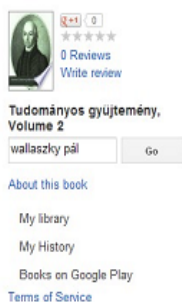

Petrus Ransanus eredeti legrégibb munkájában **1450-ben már ismerte Joannis Coruinit**
Szaj kraljevskog dvora u XV veku

Matija Korvin Hunjadi (Mátyás Hunyady Corvin) – (1458-1490)

Matija je u svojoj petnaestoj godini postao mađarski kralj. Bio je drugi sin Janoša Hunjadija (Sibinjanin Janka). Rođen je u selu Oluš (Hološ) kraj Kikinde. Hološ (*holló* – vrana – latinski (*corvin*)). Selo se nalazilo blizu jezera sa puno vrana i od Srba je dobilo naziv Oluš (više ne postoji).

Ha nem is a történeti hűségnek megfelelően de a szerbeknek is le lett írva, hogy Matija **Korvin** (a mai) Kikinda helyén Oluš-Hološ- holló – corvin faluban született

—(21)—
 ban, a' lik minden vitézségeken kívül is, tsak a' Tudományoknak felélesztéséért, méltán mindenkor Nagyolnak tartathatnak.
 Több Királyok alatt szomorú volt a' Tudományok' állapotja. A' Nemzeti nyelvnek kimivel-tetése, 's az a' mellett való buzgóság helyett — mely a' Tudományok' felélesztésére az első eszköz, a' Deák nyelvet virágoztatták *)! Nagy Lajos Pétsen Academiát állított fel, de a' Tudományok benne Deák nyelven tanítottak. — A' könyvnyomtatás' mestersege' feltaláltatása által Európának nagy részében a' Tudományok' világosító fényre feltetszén, a' tudatlanság' sűrű setéttsége kezdett Hazánkban is megvilágosulni; olyan Fejedem ülvén éppen akkor a' kormányon, a' ki a' Tudományoknak 's Tudósoknak nagy bethállóje lévén, benne a' még tsetsemő Magyar Múzsák nagy Lelkü Mecaenássokra találtak. Corvinus Mátyás Budán a' Zsigmond Királytól épített Aca-demiát újabb fényességre hozván, abba külső Országokból Tanítókat hozatott. A' Tudományoknak virágoztatására pompás Könyvtárat állított,

Amikor Wallaszky Pál már nem tudta eltűrni a lejáratást amelyekkel germánoktól illeték Magyar hazáját, tollat fogott és a sok irigykedő rombolástól mentette amit és ahogyan tudott.
Corvinus Mátyás király emlékét is.

Hunyadi János az 1440-es évek elejére 28 vár, 57 város és kétezernél is több falu uraként mintegy négymillió hold föld birtokosa lett. I. Ulászló 1441-ben elhalmozva őt kegyeivel nemcsak erdélyi vajdának, hanem temesi ispánnak és nándorfehérvári kapitánynak is kinevezte. Funkciói révén egy csapásra az ország leghatalmasabb zászlósurá közé emelkedett. Tisztségeiben órá járult a feladat, hogy a déli és a keleti végek irányításának egységesítésével megszervezze a törökök elleni védelmet. Elsősorban hatalmas magánvagyonára támaszkodva híveiből, rokonaiból, köznemesi familiárisaiból és huszita zsoldosokból, sőt időnként paraszti felkelőkből szervezte meg igen hatékonyra, sőt hamarosan hírnevessé vált haderejét. Hadvezetési elképzeléseit alapvetően a támadó hadműveletekre alapozta, amelynek során kiválóan volt képes mozgatni a harci rendjüket rugalmasan változtató zárt alakzatokat, és remekül értett a különböző fegyvernemek összehangolt működtetéséhez is. Hunyadi hadművészetének legeredményesebb módszere az ellenség arcvonalának átkarolása volt. 1442-ben, a gyulafehérvári csatában

Mert aki magyar volt Magyarországon 1440-ben és 28 vár és 57 város tulajdonosa volt Magyarországon, az nem lehetett csak úgy akárki, miként azt az idegen utókor beállítatni akarta. A Délvidéki végvárrendszert egyszer majd a szomszédok adataiból valaki úgyis feldolgozza.

„A' már említett, Nürnbergben 1683. nyomtatott Német Chronicon szerént Hunyadi Jánosnak, László és Mátyás fíján kívül, Beatrix leánya is volt, a' ki elébb Frangepán Bernhárdhoz, 's ennek halála után György Brandenburg-Onolsbachi Fejedelemhez vala adva. Kedves dolog volna tudni, ha ennek vannak e maradékai”.

Ezeknek bővebb vizsgálására meghívja Historiophilusainkat.

Kazinczy Ferencz.

Kazinczy Ferenc is erre figyelmeztetett 1818 körül.

Kedves olvasó, tartsunk most mi is Délre, nagyon Délre a Balkánra a bécsi udvarnak dolgozó és jótollú Félix Kanitz Balkán-utazóval, ott is Corvinus-Hollós-Hunyadi János hadvezér Balkáni 1443-as Hosszú Hadjáratának legnehezebb harcterére, Niš környékére.

Felix Philipp Kanitz
Kanitz Fülöp

Felix Philipp Kanitz

A Wikipédiából, a szabad enciklopédiából

Felix Philipp Kanitz magyarosan: Kanitz Fülöp Félix, (Pest, 1829. augusztus 2. – Bécs, 1904. január 5.) magyar származású osztrák művészettörténész, térképész, régész és etnográfus. Neves Balkán-utazó és az itt végzett néprajzi és feltáró munkásságának eredményeként a *Balkán Kolumbusza* névvel illetik.

Életrajzi adatok

Született	1829. augusztus 2. Pest
Elhunyt	1904. január 5.

Felix Philipp Kanitz – Wikipédia

Rajzolótehetségét, képzettségét és nagy műveltségét az Illustrierte Zeitungnál azzal jutalmazták, hogy 1856-ban Bécsbe küldték és novemberben Ferenc József és Erzsébet magyar királyné felső-olaszországi utazása alkalmából elkísérhette a császári párt és a róluk szóló tudósításokhoz készített illusztrációkat. 1858-ban Montenegróba utazott és az itten készült rajzai az etnográfiára nézve igen becsesek. 1859-ben először utazott Szerbiába, másodszor 1860 áprilisában. Sokat járt a balkáni államokban, Albániában, Bosznia-Hercegovinában. Cikkei a Globusban (1864. Die Hohe Tatra und ihre Anwohner), a Mittheilungen der k. k. geogr. Gesellschaft folyóiratban (1874. Das eiserne Thor, magyarul: a Természetben 1874. 11., 12. sz.) jelentek meg.

Balkántfeltáró munkája az Obrénovity Milán knéz, királyá emelésének éveivel esett egybe. Útleírásának hangnemében és stílusában is a szerbek nagy-nagy tisztelője, barátja szól soraiból.

Magyarországon már régen elfeledtették II.Rákóczy Ferenc szabadságharcát és Rodostóba száműzését. Magyarországon már kicsit alábbhagytak az 1848/49-es szabadságharcok utáni, akasztások, akasztások. Az aradi tizenhárom akasztására már jót koccintottak valakik. Alexander Bach szabad kezet kapott, a magyarokat a saját rendszere szerint büntetni, bachrendszerezni. 1857 júniusban Ferenc Jóska dícséretére, Arany János megírta A walesi bárdokat, amely csak 1863-ban kerülhetett nyomtatásba:

15 *Itt van, király, ki tetteid
Elzengi, mond az agg,
S fegyver csörög, haló hörög
Amint húrjába csap.*

16 *Fegyver csörög, haló hörög,
A nap vértóba száll
Vérszagra gyűl az éji vad:
Te tetted ezt, király!*

17 *Levágva népünk ezrei,
Halomba, mind kereszt,
Hogy sírva tallóz aki él:
Király, te tetted azt!*

18 *Máglyára! el! Igen kemény -
Parancsol Eduárd -
Ha! Lágyabb ének kell nekünk,
S belép egy ifjú bárd.*

19 ' ' *Ah ! lágyan kél az esti szél
Milford-öböl felé,
Szüzek siralma, özvegyek
Panasza nyög belé.*

20 *Ne szűlj rabot, te szűz ! anya
Ne szoptass csecsemőt! ...
S int a király. S elérte még
A máglyára menőt.*

21 *De vakmerőn s hivatlanul
Előáll harmadik,
Kobzán a dal magára vall,
Ez íge hallatik:*

22 ' ' *Elhullt csatában a derék -
No halld meg Eduárd:
Neved ki diccsel ejtené,
Nem él oly velszi bárd.*

23 *Emléke sír a lanton még -
No halld meg Eduárd:
Átok fejedre minden dal,
Melyet zeng velszi bárd*

24 *Meglátom én! – S parancsot ad
Király rettenetést:
Máglyára, ki ellenszegül,
Minden velsz énekest!*

És Ferenc Jóska útnak indította Szerbiát feltáró előörsi utazására, a Balkán Kolumbuszát, Felix Kanitz-et.

1858 – 1859 voltak balkáni utazásainak első évei.

1868-ban kiadta első könyvét.

1875-ben kiadta második könyvét.

Útikalauza is bőveke akadt, a szerbek büszkéek a gostoprinstvo-vendégszeretetükre.

Olyan helyeken fordult meg és rajzolt és jegyzetelt amely történeti területek az ő munkája nélkül, talán sohasem látnak napvilágot. Mindenesetre nem olyan megvilágításban, ahogyan az Kanitz látta, vagy láttatni akarta.

Amikor visszautazott Bécsbe, ahol lakott, korának legjobbjai karolták fel munkásságát.

Könyvkiadók, történészek, térképészek terjesztették a zord Balkán tudnivalóit.

Akkor, természetesen senki sem tudhatta, micsoda rettenetes két világháború előestéjét utazta körül.

A Hunyadiak és a Jagellók kora (1440–1526)

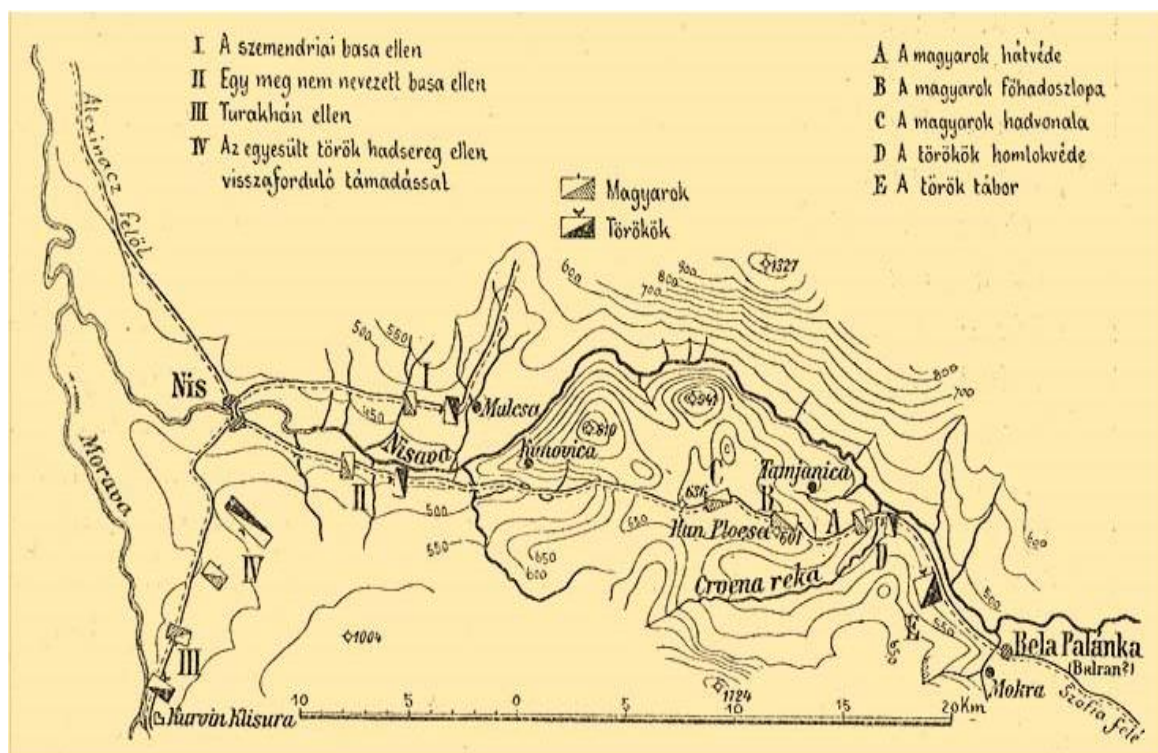
IRTA FRAKNÓI VILMOS

A MAGYAR NEMZET TÖRTÉNETE
NEGYPEDIK KÖTET

*
SZERKESZTI
SZILÁGYI SÁNDOR
*

KIADJA
AZ ATHENAEUM IRODALMI ÉS NYOMDAI R. TÁRSULAT
BUDAPEST
Az Athenaeum Irodalmi és Nyomdai Részvénytársulat betüivel
1896

1896-ra és Kanitz útleírásának alapján, az osztrák Kupelwieser Ferenc készítette térképén már nálunk is közreadták Corvinus-Hollós Hunyadi János **Hosszú Hadjáratát pontosan felvázoló** páratlan értékű térképét.

Budapesten:

A III ütközetnél ahol Corvinus-Hunyadi János sikeresen legyőzte Turakhán pasa seregét, nem kevesebb mint az áll, hogy **Kurvin Klisura**.
Minden valószínűség szerint Mijatovity írta helyesen Turáhán-pasa nevét.

Ma is Kliszurá falucska felett emelkedik Kurvin, azaz Korvin grád - vára.
Európa pedig biztonságos távolságról élvezte Joannes Corvini győzelmeit.

eg volt kimélve. De a mint Szófián túl, a Kunovicza-szoroshoz jutott, itt az utóhadat Kasim basa megtámadta. a győzők kezébe került. Mire a magyarok utjokat akadálytalanul folytathatták.

Hunyadi csatái Nis környékén 1443 november 3-ikáig és a Kunovicza hegy tövében 1444 január 6-ika körül vívott ütközet.
Kupelwieser Ferenc összeállítása után.

Ez a fenti térkép kicsiben, de jól kivehető a térkép összeállítójának, Kupelwieser Ferencnek neve

Mi történhetett itt?

A szerbeknél nincs, sose volt **Kurvin** nevű valaki, mert az náluk csak egy csunya trágár kifejezés.

- [18] Данас село Крупац на Нишави, ји. од Ниша.
- [19] Данас истоимено село, си. од Ниша.
- [20] Данас истоимено село, си. од Ниша.
- [21] Рушевине Курвин Град, у селу Клисура на Ј. Морави, јз. од Ниша.
- [22] Види нап. 15.
- [23] Данас насеље Нишка Бања.

проф. др Ема Миљковић • Историјски институт САНУ • Београд

UDK 930(497.11 Ниш) "1516" (083.81) 314.04 (497.11 Ниш) "1516"

ДЕТАЉНИ ПОПИС НАХИЈЕ НИШ ИЗ 1516. ГОДИНЕ

Niš levéltárában viszont megvan 1490-ből és 1516-ból a Török Defter – Adóösszeírásban

Korvin-Kurvin várának romjairól az adat: Курвин Град – Kurvin Grad
Oszmánt kellene itt helyesen írni.

Mert az eredeti régi Oszmán ábécében lehetett az U betűt – O betűnek is kiejteni, olvasni, és fordítva. Nincs tehát rejtély.

A török szultán jól tudta, hogy ott Corvinus Joannes aratott sikert felettük. Egy vár-erődítménynél történekekről, különösen fennmaradt az emlékezetük, annál inkább mert stratégiai szempontból is, azt a nagyon fontos helyen emelkedő várat tartaniuk kellett volna.

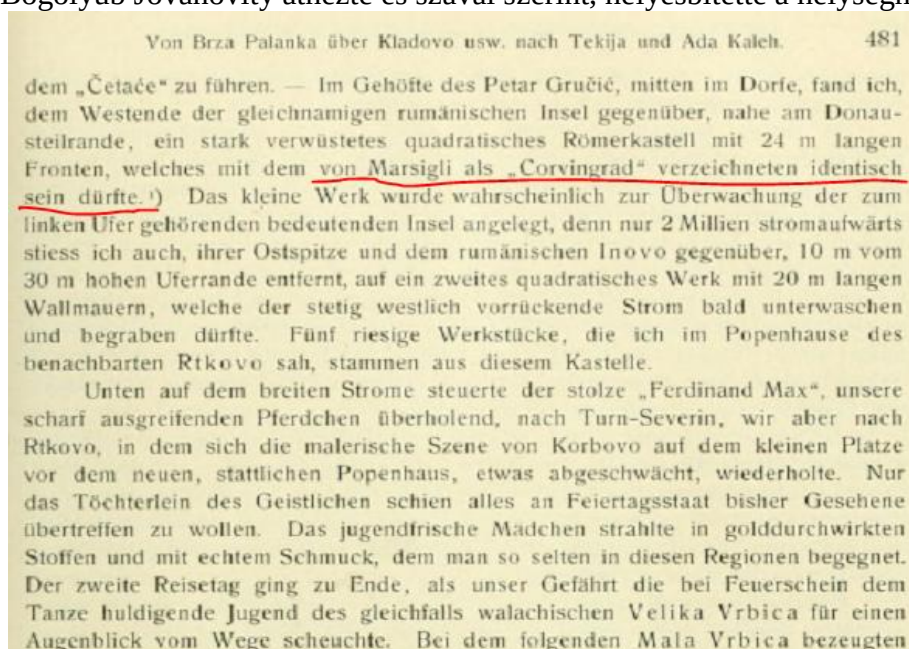
A Gyurágy dészpotának visszaadott Nist és környékét viszont Korvinus-Kurvinus átadta annak a Gyurágy Mrnyávcsevity knéznak aki a harcokban mellette kitűnt és akit családi felmenői után, bizonyítottan a jogos utódnak tartott Corvinus és az országgyűlés.

Csak sejteni lehet ilyen veszteség után az ellenségessé vált indulatot és a mi Corvinusunkat lekurvázást is. ...

De hogyan volt tovább?

Kanitz több kiadást is megért munkáiból ezt az 1909-ben Leipzighen kiadottat vesszük példának, mivel ezt Bogolyub Jovánovity átnézte és szavai szerint, helyesbítette a helységneveket stb.

Itt a 481-ik oldalon említett Kanitz egy mára a Duna vize alatt pihenő várat amelyik Marsigli szerint Corvingrád – nak neveztetett. Takija meg Ada Kaleh területről van itt szó, az Al Dunánál.

De minket most Nis területe érdekel.

Marsigli saját leleményessége a Korvin-Kurvin várat Nis helyett gyorsan az Al-Dunára átrajzolni... az utókor meggondolatlan átmásológatóinak a megtévesztésére, valamennyiünk félretájékoztatására...

Wie heute der Saloniker Schienenweg, durchschnitt die römische Strasse Naissus—Thessalonica von Niš den südlichen Alluvialstreifen bis zum Kurvingrad-Defilee. Kurz vor diesem führt bei dem isolierten „Kurvin Han“ ein Fusspfad über Wiesengrund und Steingeröll hinauf zur gleichnamigen Schlossruine. Nach den Studien und Funden, welche ich in den Jahren 1887—1889 im angrenzenden Gebiete gemacht, ist es für mich heute zweifellos, dass die Römer auf der Kurvingrader Höhe ein Kastell besaßen, das ihre Naissus—Thessalonik-Strasse schützte. Der von der Kurvingrader Schlossruine gekrönte 338 m hohe westliche Ausläufer der Seličevica ist für eine derartige Aufgabe wie geschaffen. Mit der jenseitigen, etwas niedrigeren Komiga sperrt er vollkommen das schmale Morava-Defilee, in dem die heutige, der antiken Trace folgende Fahrstrasse und Niš—Vranjaer Bahn, auf nur 1 km voneinander entfernten Brücken, die Morava und Toplica kreuzen. 1413 forderte der Sultan Muhammeds Partei ergreifende serbische Despot Stevan das damals „Koprijan“ genannte feste Schloss vergeblich zur Übergabe auf; die Zeit seiner Zerstörung ist unbestimmt. Noch vor fünfzig Jahren waren die quadratischen Burgmauern und auch der Eingang besser erhalten, über dem ein vierzeiliger, mit zwei Büsten gezielter Römerstein eingefügt war; der Oberbau gehört jener Epoche an, in welcher jeder serbische Gau seinen Wojwoden besass und die lose verbundenen Landschaften sich nur durch den gemeinsamen Gross-Župan nach aussen als Staat darstellten. Verführt durch den Namen, bezeichneten einige Historiker den König Mathias Corvinus als Erbauer der Burg, obschon unter seiner Regierung nachweisbar Ungarns Herrschaft sich nicht bis zur Toplicamündung erstreckte. Das Volk schreibt die Gründung der in den letzten Jahrhunderten nicht mehr genannten Burg derselben Prinzessin Niša, Schwester jener bulgarischen Fürstinnen, zu, welche die Donauschlösser Vidin und Vidbol erbauten (S. 136). Den Namen Kurvingrad leitet es aber davon ab, weil diese Niša als Dirne (Kurva) mit den Mönchen des jenseitigen Komigaklosters¹⁾ sträflichen Verkehr pflog. Um diesen zu erleichtern, spannte die lockere Dame einen Leinenpfad hinüber. Auf dem bezüglichen Phillithügel sind noch einige Mauern des Klosters sichtbar, dessen schlimmes Andenken im Volke seine Erneuerung bisher verhinderte. Trotzdem suchen es abergläubische Leute auf und kriechen dort unter einem ausgehöhlten wundertätigen Steine weg, um dadurch geheilt zu werden. Das Kurvingrader Schlossplateau bot einen trefflichen Orientierungspunkt gegen Leskovac. Meine topographische Ausbeute überbot hier die archäologische in unerwarteter Weise.

Kurvingrad

1413-ban dészpot Sztéfán idejében –Kopriján- a vár neve amit Muhamednek át kellett adni.

Nevéből kiindulva, egynémely történészek Corvinus Mátyás királyt nevezik meg mint a vár építőjét, habár az ő birodalma vagy Magyarország területe nem terjedt ki a Toplicáig.

Az utóbbi évszázadok csendjét erről a várról a nép azzal magyarázza, hogy az egy Niša nevű Bolgár hercegkisasszonynak a tulajdona volt, annak akinek a testvére a Dunán Vidin és Vidbol várát építette. Kurvingrad elnevezése viszont onnan ered mert ez a Niša egy -Dirne- (Kurva) volt, aki az akkori Kolostor szerzetesével bűnös viszonyban élt. Valami lepedőt is kihúzott állítólag, hogy eltakarja a kijáratot ahol a szerzetes bemászott hozzá

.....

Rossz olvasni is, nemhogy ilyen balgaság storynak bármilyen hitelt is adjunk, valakik öröme.

Ja, mert ez volt a könnyebb verzió kitaláció.

Hiteles okleveleknek utánna nézni, meg ugye Corvinus-Hollós János érdemeit tudomásul venni meg elismerni azokat, már nem. Mert akkor a bécsi burgban esetleg kisebbeknek esnek ki sokan a magyar Corvinusoknál.

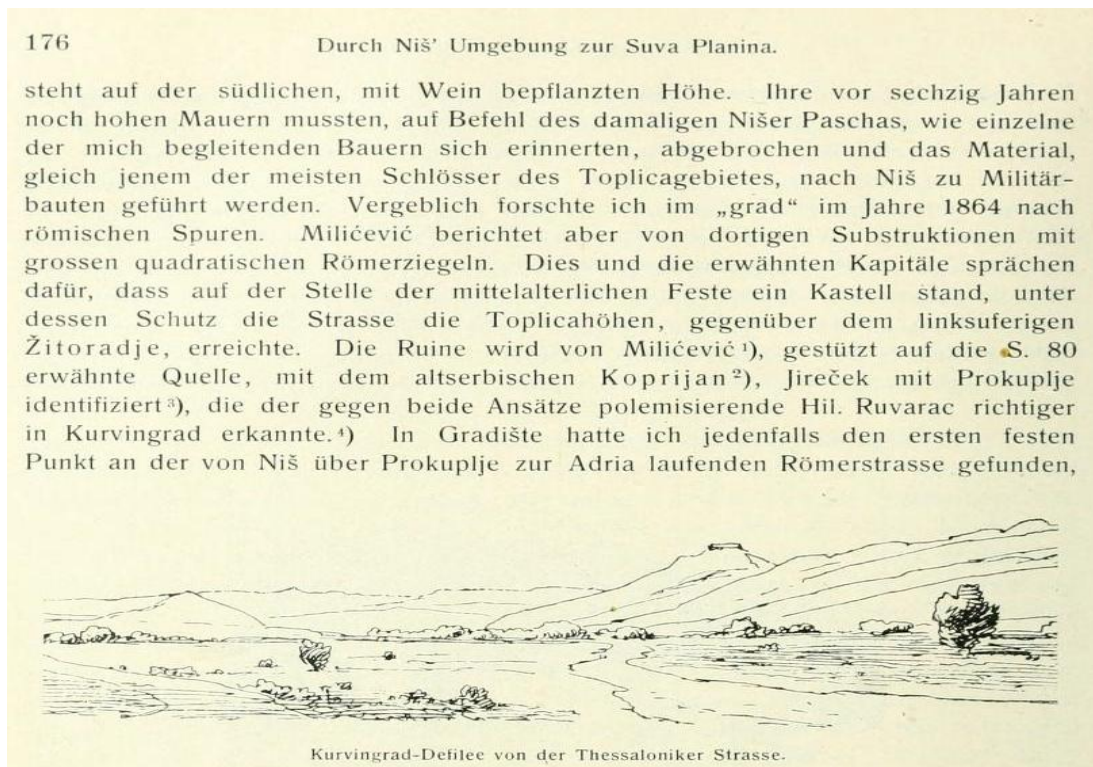
Meg ugye nehéz az okleveleket előkeresni ahol Corvin-Hollós Mátyás király is meg Szilágyi Mihály kormányzó-hadvezér is elismerték a Mrnyávcsevity jogosságát.

.....

Csédó Mijatovity, nevedet még sokáig tartjuk nagy tiszteletben Magyarhonban.

⁴³ De Joanne Corvino címet viseli a munka, ami a *Minden idők évkönyveinek* a részét képezte. Ezt Ransanus már Magyarországra érkezte előtt megírta.

A szomszédainknál pedig előkeressük az igazságot. Ransanus 1450-ben ismerte Joanne Corvinot.

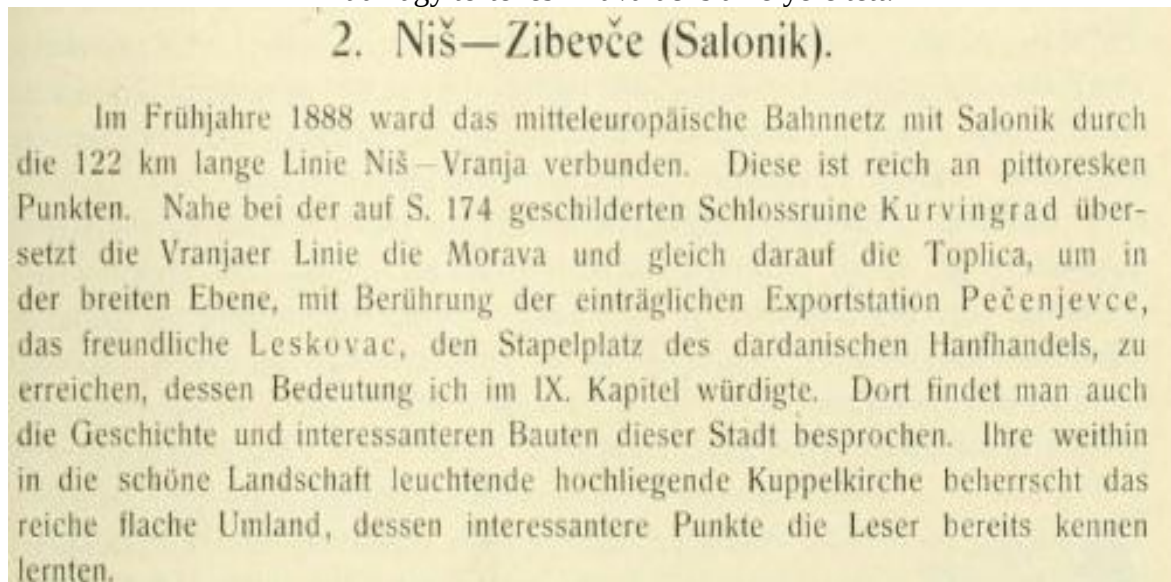

Kanitz rajza a könyvében – Kurvingrád látképe a Thessaloniki utcából

Távol a hegy ormán romos méltóságában is áll Kurvingrád.

Az eredeti, Milityévity szerint Koprijan, vagy Jiricséknél Prokuplye vára.

Amit a nagy történész Ruvarac is a helyére tett.

1888-ban is nagy érdek fűződött Szerbia területére. A Morava felett, **Kurvingrád** vár romjait akkor sem lehetett mellőzni.

U drugoj emisiji i dalje smo u okolini Niša, tačnije u selu Doljevac. Tamo nam je etnolog amater Predrag Stanković pričao o starom srednjevekovnom gradu Koprijanu, u narodu poznatom i kao Kurvingrad. Čuli smo i o moćima čudotvornog šupljeg Orljanskog kamena o lovcima na Nemanjića blago i o verovanju u crnu i belu magiju u tom kraju.

Autori emisije su Elizabeta Arsenović i Mirjana Nikić

Radio Beograd 1, 08.00

A középkori Kopriján , a nép nyelvén Kurvingrád néven ismert romos vár
The Plan also defines necessary solutions for parking lots.

A green area will be built in the area nearby the South Morava river, where it is forbidden to build a facility of any kind.

Koprijan and its surroundings have always drawn the attention of tourists from the Doljevac area. If the development goes as planned, visitors from other parts of Serbia or

Kopriján várának mende-mondája lassan a helyére kerül. Miként a helyére kerül majd a Corvinusok dicső tetteinek is valós története.

Mert amelyik országrészt Hollós-Corvinus Hunyadi János visszafoglalt a Töröktől, odaadta azt a területet a jogos tulajdonosának. Nem sajátította azt jogtalanul ki, és nem rombolta le ősi történelmét, nem hamisította más népek várainak, falvainak, városainak ősi neveit.

KURVINGRAD

SIGHT in PODUNAVLJE, SERBIA

Kurvingrad (Whoretown) or Koprijan is the fortress which rises above the South Morava river, 11 km south of the town of Niš, respectively located in the village of Doljevac. [Историјски архив Ниш: „ДЕТАЉНИ ПОПИС НАХИЈЕ НИШ ИЗ 1516. ГОДИНЕ” \(in Serbian\)](#). HISTORICAL ARCHIVE NIŠ, Retrieved 10 April 2013 It is assumed that this is the Medieval Koprijan, a town at the foot of the remains of a large settlement from the time of Antiquity, so that

Kurvingrád – (a Kurvavár) az ősi Kopriján vára, ezt archeológus feltárások is bizonyítják.

Klisura helység felett – Kurvin - grad

Kurvingrád a (Kopriján a Kurvinokale – Korvingrád)

Kurvingrad (Koprijan, Kurvinokale, Korvingrad) je tvrđava koja se uzdiže nad Južnom Moravom, 11 km jugozapadno od Niša, odnosno nalazi se u selu Klisura. Pretpostavlja se da je ovo srednjovekovni Koprijan, a podno grada su pronađeni ostaci većeg naselja iz doba Antike, tako da sama citadela ima milenijumski kontinuitet postojanja.

A Niške Vesti napilap tájékoztatójának egyik felvétele, 2015.januárban

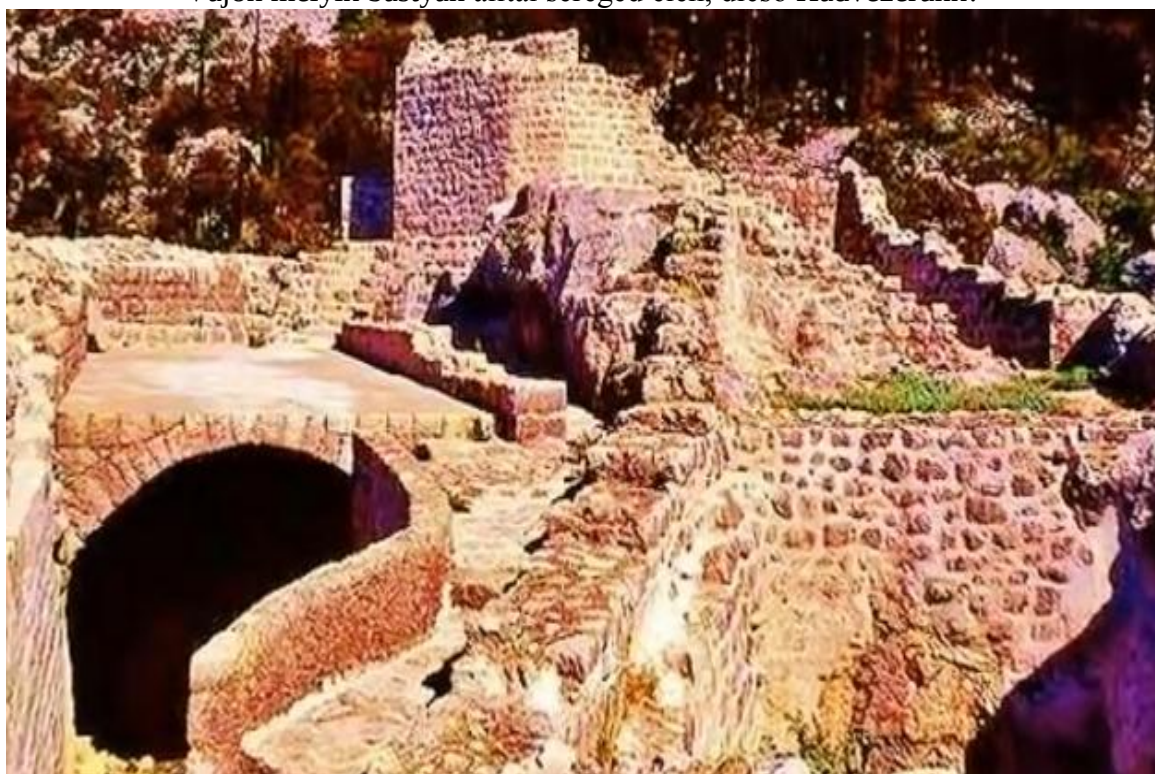
Jugoistočna Srbija - tvrđava Koprivan (Kurvingrad)

Néhány csodálatos felvétel, Hollós-Corvinus-Hunyadi János hadvezér 1443-44-es **Hosszú Hadjáratának** színhelyéről. A Kurvin ---- akarom mondani Korvine – grad területéről.

Vajon melyik bástyán álltál sereged élén, dicső Hadvezérünk?

Vajon melyik kőfal mohával fedett meredekén, kockáztattad életed Európa nyugalmaért? Amit aztán, szépen megháláltak. Corvinus nevedet is megcsúfolták. Emléked meggyalázták. Családi fészked szétrombolták, Hollósvárad tisztességes nevét eltaposták, meghamisították.

⁴¹⁶ Gudea, "Limes Dakiens", 886; Benea, *Istoria Militara*, 54.

⁴¹⁷ Petrović and Vasić, "Frontier in Upper Moesia", 18, 21; P. Popović, Vukmanovic and Radojčić, "Mala Vrbica", 82-83; P. Popović, "Konopište", 101-103.

⁴¹⁸ Kanitz, *Studien in Serbien*, 45; Garašanin, *Nalazista*, 149; Petrović and Vasić, "Frontier in Upper Moesia", 18; 20-21; Trbuhović, "Kurvingrad", 59-61; *TIR* L34, 72.

⁴¹⁹ Garašanin, *Nalazista*, 149; Petrović and Vasić, "Frontier in Upper Moesia", 18; *TIR* L34, 97.

⁴²⁰ Petrović and Vasić, "Frontier in Upper Moesia", 18; L. Popović, "Vajuga", 109-110.

⁴²¹ Petrović and Vasić, "Frontier in Upper Moesia", 18.

Kanitz után "Kurvavár" néven a kárörvendőket ezzel szórakoztatták.

Még egy felvétel a Kurvavár várrom földrajzi helyéről

Mehmedom. 1411-1413. god. Musa gospodari Balkanom. 1413. god. napasce vojvodu Hamzu [grad Sokolac kod Aleksinca], zatim Bolvan, Lipovac, Stalac i Koprijan. Koprijan ce biti razoren, stanovnistvo raseljeno, ili pobijeno, ili prodano kao belo roblje u Maloj Aziji. Iste godine Musina vojska bice pobedjena pod Vitosom, kada ce i Musa poginuti. Mehmed I postaje sultan, a Stefanu Lazarevicu vraca Koprijan i jos neke od gradova. Posle Lazareviceve smrti na vlast u Srbiji dolazi Djurdj Brankovic, ali mu sultan ne priznaje vlast i trazi pravo na zemlju svog pokojnog vazala. U napadu na Srbiju. 1443. god. Koprijan ce ponovo pasti u Turske ruke, a Segedinskim mirom 1444. god. bice vracen Djurdju Brankovicu.

Itt Csédomilj Mijátovity munkáját ismerve lehet összehasonlítani, hogy közel vagy távol állnak-e a valóságtól a Joannes Corvinus 1443-as Hosszú Hadjáratának- (Duga Vojna) valós történetének körülményeihez a tájékoztatások.

”Musa halála után I. Mehmed a szultán, aki Sztéfán Lázárevitynek visszaadta más városokkal együtt **Kopriján várát**. Lázárevity halála után Gyurágy Bránkovity a szerb uralkodó, de őt a szultán nem ismerte el uralkodónak, és visszakövetelte tőle a néhai vazallusának adott területeket. 1443-ban a szultán megtámadta Szerbiát és Kopriján újra Török kézbe került, de 1444-ben a Szegedi békeegyezményben az vissza lett adva Gyurágy Bránkovitynak. ” *így történt-e vajon? Nem, nem így.*

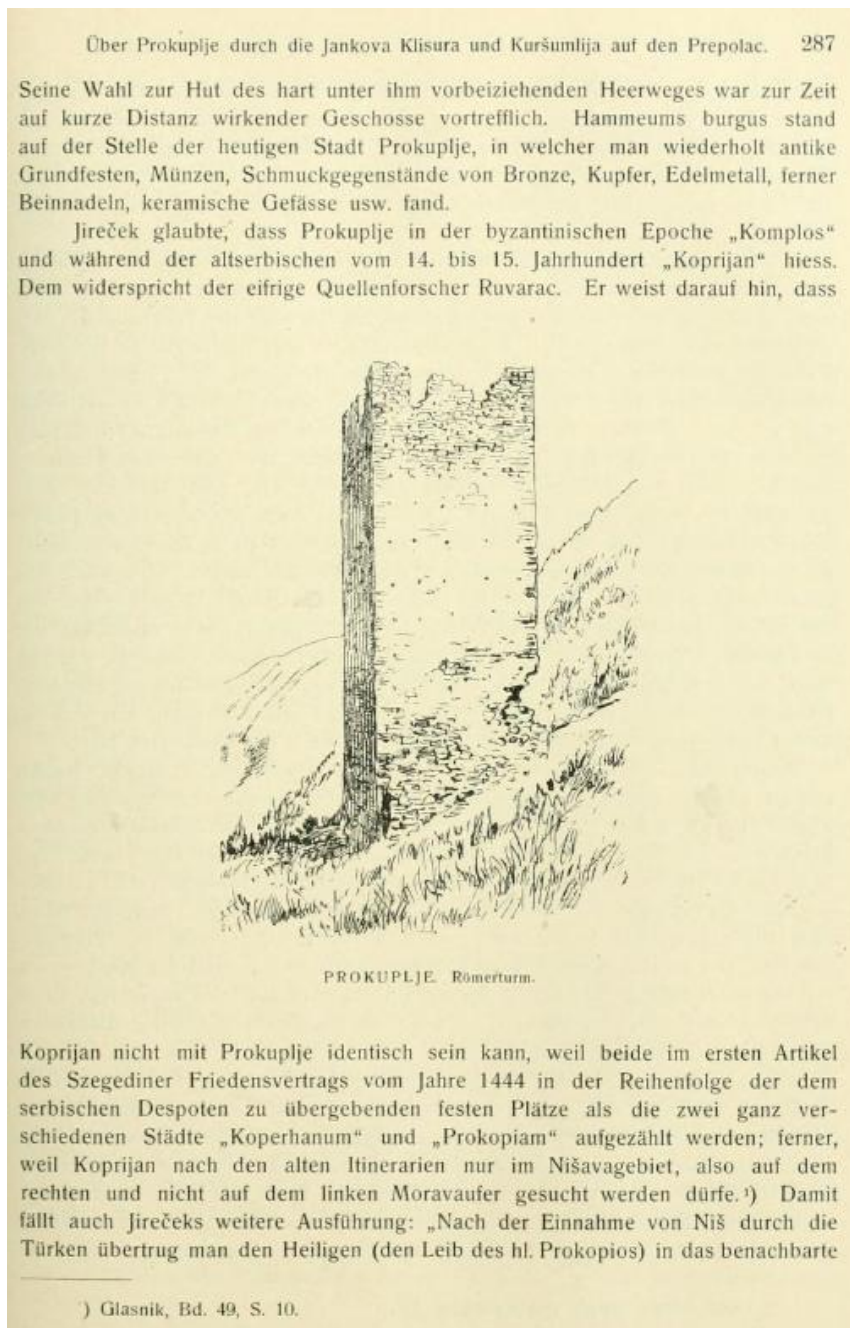
De ha Kopriján vára akkor honnan a Kurvin-Korvin neve?

Csak nem Gyurágy Bránkovitytól aki nem melleleg, azóta esküdött ellensége lett Hunyadinak? Vagy tényleg az Oszmán ábécé miatt? De miért nem Koprijánt jegyezték a Defterbe?

Miért Korvin – Kurvint?

Csak nem, mert a Törökök is ismerték és használták a latin írást is, és bizony ők is jól tudták, hogy az akkori Európában hivatalos latin nyelvhasználat szerint, Hunyadi Jánosnak hivatalos neve Corvin volt. És számukra akkor ott kizárólag Korvin hadvezér győztes hadjáratából kifolyólag vészett el Kopriján stratégiailag fontos vára.

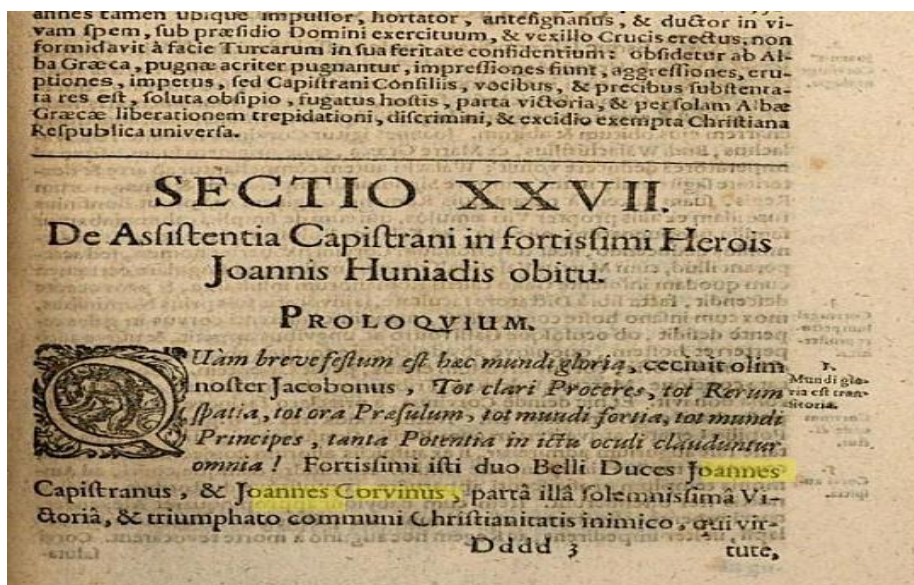
Lehet, ezért a szultán sem tiltakozott, inkább egy Mrnyávcsevity mint a Bránkovity legyen új ura, a számára Corvin-Kurvin miatt veszett Kopriján várának. És ezt I.Mehmed megjegyezte, láthatóan le is jegyezte.

Jirécsék meg mások által is kigondolt és megtévesztően összecserélgető helységneveket, a térséget jól ismerő Ruvarac szerzetes itt is helyesbítette, Kopriján nem téveszthető össze Prokuplyé helységgel. Két különálló településről és történeti színhelyről van szó. Láthatóan 1444-ben a Szegedi Békeszerződésben is két megkülönböztetett helységnév, **Koperhanum meg Prokopiam** szerepelt.

De ott nem volt sem Corvingrád sem Kurvingrád jegyzetelve. Igaz?

Ja, mert a Kurva - Kurvingrádot csak jó 430 év múlva látta Kanitz. De mit is látott igazán?

1456-ban Kapisztránusz szerzetes segítette in fortissimi Herois – nagy Hős Joannis Huniadist akit bizony már egy sorral lejjebb Joannes Corvinusnak jegyzetelt a hivatalos latin írás

DAS ALTE NAISSUS UND NEUE NIS.

155

die Aehnlichkeit des Namens Kurvin mit jenem des mächtigen Ungarkönigs Mathias Korvinus, diesen als den Erbauer der Burg bezeichnen wollten.

Fällt die erstere Annahme schon nach der ersten Betrachtung des Grundrisses von Kurvingrad und seiner Bautechnik, so schwindet die zweite im Hinblick auf die durch neuere Forschungen historisch festgestellte Thatsache, dass sich die Herrschaft Ungarns über Serbien factisch niemals, und selbst unter Mathias nicht, bis zum Einflusse der Toplica in die Morava dauernd erstreckt hatte. Kurvingrad *), das wohl schon lange in Ruinen liegen mag, da die Geschichte der letzten Jahrhunderte desselben gar nicht erwähnt, gehört, nach einer eingehenden Untersuchung seiner erhaltenen Reste zu urtheilen, jedenfalls jener Reihe von Feudalbauten und wahrscheinlich auch der gleichen Zeitperiode an, welcher die nahen serbischen Burgen von Banja und Svrlijig ihre Entstehung verdanken. Es war die Zeit, in welcher Serbien in zahlreiche Voivodschaften getheilt und kaum durch ein loses monarchisches Band verbunden, sich nur nach Aussen als ein factisches Staatsganze darstellte. Die Volkstradition schreibt die Entstehung und den Namen Kurvingrad's (Kurva, Buhlerin) einer bulgarischen Königstochter und Schwester jener beiden Prinzessinnen zu, welche die alten Donau-Schlösser zu Vidin und Vidbol erbauten und die von jenem Schlosse aus, mit den Mönchen des am jenseitigen Ufer gelegenen Klosters in sträflicher Verbindung gelebt haben soll. Auf einem hart an die Morava vorspringenden Hügel, gegenüber der Schlossruine, sind noch heute die Langmauern und Apsis der Klosterkirche sichtbar, deren schlimmes Andenken im Volke zu ihrem frühen Verfall wohl beigetragen hat.

Das Schlossplateau Kurvingrad's bietet einen vorzüglichen topographischen Orientierungspunct über die ganze weite Nisavaer Ebene und deren terrassenförmige Fortsetzung auf dem linken Moravaufer. Die letztere wurde bereits von Hahn **) eingehend geschildert, und ich konnte mich hier auf die Eintragung der Poststrasse nach Prokoplje, ihres durch eine stabile Brücke im letzten Jahre hergestellten Morava-Uebersetzungspunctes bei Mramor und auf die Berichtigung der Lage einiger Orte der Hahn'schen Karte ***) von Balaince, Gradište u. s. w. beschränken.

Einen zweiten Ausflug widmete ich dem am linken Nisavaufer gelegenen Gradište. Ein antikes Säulencapital, welches ich im Jahre 1860 im Bauhofe der neuen Niser Kathedrale sah, rührte, wie ich damals hörte, von diesem Orte her. Vergebens suchte ich es 1864 im Kirchenhofe, wo es früher unter allerlei Gertimpel

*) Dieses Kurvingrad an der bulg. Morava ist mit dem Corvingrad und Corvin-Kule des Grafen Marsigli, am rechten serbischen Donauufer unterhalb Kladova's, nicht zu verwechseln.

**) Reise von Belgrad nach Salonik. S. 17.

***) Ebendasselbst.

Fantáziadús képzelődésében Kanitz a bolgár Kurva Buhlerin-nel rosszalkodó (vagy élvező) szerzetes, romokban heverő kolostorát vélte látni az 1443-as Hosszú Hadjárat hol Török hol meg Szövetséges harcosoknak szállást biztosító Kopriján várerődítményében, a magasba ívelő tábornak a Moravának át. Úgymond, mert a nép mondta.

A Grafen Marsigli gróf Corvin-Kule térképezéséről szóló jegyzet itt rendkívül fontos.

Szó lesz még erről a sosem volt, Vaskapu közeli Corvingrad Corvin-kuláról is a Duna partján.

welche in der Richtung nach Leškovac führt.

Nach der grossen serbischen Karte von Milenković (1850), dürfte man in **Kurvingrad** eine ziemlich bedeutende Stadt mit Befestigungen auf beiden Ufern der Toplica hart an deren Einmündung in die Morava vermuthen. In Wahrheit fand ich in **Kurvingrad** nur das Gemäuer eines mittelalterlichen Schlosses. Auf einem der nordwestlichsten Ausläufer, welche die Suva Planina gegen die Morava und Nišer Ebene vorschiebt, gelegen, mochte dessen einstige Bedeutung als Schlüsselpunct der hier vorüberziehenden Strasse von Niš in das Gebiet vor Leškovac unverkennbar eine grosse gewesen sein. Hart an dieser Strasse, der wo dieselbe das Rinnsal der Morava bei dem Dorfe Klisura erreicht, befindet sich eine isolirt stehende bulgarische Herberge, „Kurvihan“ genannt. Von dieser führt ein Fusspfad über Wiesengrund und Steingerölle hinan zur alten Burg. Noch vor 30 Jahren waren nebst den quadratischen Umfassungsmauern das Hauptportal erhalten, das im Pendentif ein mit zwei Figuren gezieres Relief zeigte. Ein römischer Inschriftstein in den Mauern, in welchem schon Hase eine zufällig in das Gemäuer aufgenommene römische Votivtafel erkannte*), gab Anlass, den Bau den Römern zuzuschreiben, während Sprachforscher, verführt durch

*) Nach Boué, La Turquie d'Europe. II. 367, Mommsen Corp. Inscr. Lat. No. 1684.

die Aehnlichkeit des Namens Kurvin mit jenem des mächtigen Ungarkönigs Mathias Korvinus, diesen als den Erbauer der Burg bezeichnen wollten.

Fällt die erstere Annahme schon nach der ersten Betrachtung des Grundrisses von Kurvingrad und seiner Bautechnik, so schwindet die zweite im Hinblick auf die durch neuere Forschungen historisch festgestellte Thatsache, dass sich die Herrschaft Ungarns über Serbien factisch niemals, und selbst unter Mathias nicht, bis zum Einflusse der Toplica in die Morava dauernd erstreckt hatte. Kurvingrad*), das wohl schon lange in Ruinen liegen mag, da die Geschichte der letzten Jahrhunderte desselben gar nicht erwähnt, gehört, nach einer eingehenden Untersuchung seiner erhaltenen Reste zu urtheilen, jedenfalls jener

1850-ben Milenković „nagy szerbia“ térképe már pontosan a Toplica folyó partjára helyezte **Kurvingrádot**...

De azért, hogy a magyar Hollós-Korvinusokkal még véletlenül sem legyen a már régóta romokban heverő Kopriján vára kapcsolatba hozható, nagy szakértelemmel részletezte Kanitz, hogy Mátyás király birodalma bizony még véletlenül sem terjedt ki a Toplica Moravába ömlő torkolatáig. A Hosszú Hadjáratot meg a Szegedi Békeszerződést lezáró Mrnyávcsevity felvonást pedig ugyan minek híresztelni, terjeszteni.

Bizony, nagy szakértelemmel, komoly kivizsgálással, illene utánanézni, hogy milyen példát is állított Hollós-Corvinus-Hunyadi János 1444-ben a Szegedi Békeszerződésben. Ami területet a Töröktől visszaharcoltam, azt még véletlenül sem sajátítom ki Európában, hanem azt a jogos tulajdonosának adom oda, amit Joannes Corvinus után Horogszegi Szilágyi Mihály Magyarország kormányzója Decrétumában 1458-ban megerősített, amit Hollós-Corvin Mátyás király 19 évesen, a saját Decrétumában 1459 nov. 1-én újra elismert és megerősített.

Gyurágy Bránkovity dézpota (néhány) rajtunk uralkodói terveinek hatalmas megghiúsulására. Diplomataikus lélek révén azután országának kritikus helyzeteiben is a Töröknek akart hódolni.

Albanisierung der **Serben** zustande gekommene Unrecht zu revidieren.

Bis in **die** späten 80er Jahre des 19. Jahrhunderts finden sich in der serbischen Reise-literatur keine konkreten Zahlenangaben zur Ethnostruktur des Vilayets Kosovo,¹¹ sondern lediglich punktuelle Angaben zu einzelnen Orten oder Schätzungen der Gesamtbevölkerung ohne zuverlässige Datenbasis. Das in Frage stehende Gebiet wurde aber seit Miloš S. Milojević „Altserbien“ (Stara Srbija)¹² **und die** Bevölkerung zuweilen „Altserben“ (staro-Srbi)¹³ genannt, um **die** besondere Bedeutung des Kosovo für **die** serbische Nation heraus-zustreichen. Serbischerseits wurde erstmals 1889 von Spiridon **Gopčević** eine massive Studie sowie eine Karte, samt Zahlenangaben zu den ethnographischen Verhältnissen in Makedonien **und** „Altserbien“ vorgelegt.¹⁴ Beide Publikationen erschienen in deutscher

vorgelegt. Dort haben **die** vom christlichen Glauben abgefallenen Muslime **die** Wahl zwischen der „Wasser- **und** der Bluttaufe“, ansonsten würden sie zusammen mit den Türken aus dem Land vertrieben werden. Vgl. Petar II. Petrović Njegoš: Der Bergkranz, München/Belgrad 1963 (hg. von Alois Schmaus). Kommentare zum „Gorski vijenac“ vgl. Emmert, Kosovo, S. 69; Duijzings, Religion and Politics, S. 187ff.; Zirojević, Das Amselfeld im kollektiven Gedächtnis, S. 51f.; Popović, Vidovdan, S. 154.

10 Das Vilayet Kosovo bestand aus den Sandžaks Skopje, Prizren, Peć, Priština, Novi-Pazar **und** Plevlje. Vgl. Niko Županić (K. Gersin): Altserbien **und die** albanesische Frage, Wien/Leipzig 1912, S. 30.

11 Für einen sorgfältigen Überblick über **die** ethnographischen Verhältnisse im Kosovo bis ins 19. Jahrhundert, vgl. Clewing, Mythen **und** Fakten, S. 25–45.

12 Vgl. Archimandrit Sava, in: Srbija 1878, S. 503; Beseda g. Arhimandrita Save, koji je izgovorio na Mitingu sprskom 3. maja 1885. godine u Nišu, in: Stradanje Stare Srbije i Makedonije (=Biblioteka Nezaboravnici Hvosna 3), hg. von Milorad Filić, Leposavić 2001, S. 43–56; Sima Andrejević Igumanov: Sadanje nesretno stanje u Staroj Srbiji i Makedoniji, in: Savremenici o Kosovu i Metohiji, S. 71–106. Für **die** Zeit nach der Jahrhundertwende sei beispielhaft genannt: Jovan Hadži-Vasiljević: Stara Srbija i Mačedonija (sa gledišta geografskog, istorijskog i političkog), Beograd 1906, der „Altserbien“ **und** Makedonien als „klassische serbische Länder“ bezeichnet; vgl. ders., S. 1 (FN2). Im serbischen Sprachgebrauch mutet **die** Bezeichnung „Europäische Türkei“ (evropska Turska) 1903 bereits wie ein Anachronismus an. Vgl. Bdin: Srbinstvo u evropskoj Turskoj, Beograd 1903.

13 Vgl. Dimitrije Aleksijević: Staro-Srbi, Beograd 1878.

14 Vgl. Spiridon **Gopčević**: Makedonien **und** Alt-Serbien, Wien 1889; Ders.: **Die** ethnographischen

Elfelejtett ritka könyv szerzőjének nevével találkozunk itt. Mai Montenegro Boka Kotorska-Herceg Novi melletti Podi faluból származott szerb apja, aki szintén Spiridion nevű és az 1849-től Osztrák Littoral-Tengermelléki Trieszt kikötővárosban hatalmas hajóflotta tulajdonosa volt. Csak érdekességképpen említendő, részletesen tárgyalja egy szerb írás a Magyarországról hatalmas bűzaszállítmányok útját Spiridion hajóin a Nyugateurópai piacokra. Apja még kiskorában elhunyt. A hatéves gyermek Spiridion Gopcsévity (Triest 1855 - 1928 vagy 1936 Berlin) a bécsi Szt. Anna Jézsuitáknál járt iskolába majd Gimnáziumban folytatta tanulmányait. Miután anyját is elvesztette újságírással foglalkozott de abbahagyta 1893 után amikor börtönbe került az Osztrák-Magyar monarchia elleni írásai miatt. Terepjáróként 1875-ben részt vett az Oszmánok elleni lázadásban Hercegovinában. 1880-ban a Balkáni háborúból tudósított. Szerbia nagykövetségének berlini attachéja 1886/87, Bécsben 1887-től 1890-ig. Miként a fenti idézetben is látható, 1889-ben kiadott Szerbiai utazásai során jegyzett etnográfiai munkáját tartják a térség addigi legjelentősebbjének. Beutazta a Balkánt, Szibériát, Észak-Amerikát, Észak-Afrikát a Közel-Keletet. Spiridion -Leo Brenner- álnevéen publikált, a szerbség nagy támogatója volt akinek számos kiadott dolgozatára és munkásságára csak az utóbbi időben szentelnek egyre nagyobb figyelmet.

Спиридон Гопчевић

Спиридон Гопчевић (Leo Brenner)

Austrian Littoral

1897 Rand MoWally World Atlas

SERBIEN

UND DIE SERBEN.

VON
SPIRIDION GOPČEVIĆ.

ERSTER BAND: DAS LAND.

MIT 12 TAFELN, 2 DOPPELBILDERN, 35 HOLZSCHNITTEN
IM TEXT, UND EINER KARTE.

LEIPZIG,
VERLAG VON B. ELISCHER.
1888.

Erster Teil

Österreich bis zu Franz Josefs Thronbesteigung.

1. Einleitendes.

Im Handumdrehen und durch unblutigen Umsturz sind gerade jene drei Monarchien in Republiken verwandelt worden, in denen der monarchische Gedanke am unerschütterlichsten festgewurzelt erschien: Rußland, wo die große Mehrheit des Volkes zu „Väterchen“ wie zu einem unnahbaren Gotte emporsah, Deutschland, wo der Byzantinismus die absonderlichsten Blüten trieb, und endlich Österreich-Ungarn, wo man unermüdlich das Schlagwort wiederholt hatte: „Der Kaiser-König ist eine Notwendigkeit, denn er allein ist das Bindeglied der zehn sich gegenseitig befehrenden Völker des Reiches.“

Rußland hat sich in verschiedene Republiken aufgelöst und bietet gegenwärtig (Mai 1919) das Bild eines unentwirrbaren Chaos, von dem nicht abzusehen ist, was daraus noch werden soll; Deutschland ringt mit inneren und äußeren Feinden um sein Weiterbestehen als Großmacht, Österreich-Ungarn hat sich teils in selbständige Republiken aufgelöst, teils an Nachbarstaaten angeschlossen. Von dem bisherigen österreichisch-ungarischen Reiche ist dabei nichts Großes übrig geblieben.

Unwillkürlich erinnert man sich an Palackýs Wort: „Österreich ist eine europäische Notwendigkeit; wenn es nicht schon bestünde, müßte man es erschaffen!“ Und gerade seine Nachkommen waren es, die durch ihr Verhalten während des Krieges den Untergang Österreichs in erster Linie hervorriefen.

Ob zu ihrem Heile?

Ich möchte das bezweifeln.

Österreichs Untergang die Folge von Franz Josefs Missregierung, Gopčević Spiridon Berlinben 1920-ban kiadott munkája. (Ausztria lebukott Ferenc József helytelen uralkodása miatt) Számunkra jelentős tudnivaló adatokat közöl habár a magyarok felé egyáltalán nem kegyes. Amit nem is várunk el senkitől, egyedül csak szavahihető, valós adatokat várunk el – mindenkitől. Palackyt említi aki szerint Ausztria annyira szükséges volt Európának hogyha nem létezne, ki kellene találni. Következmények miatt, dolgokat erről kétségbe vont Spiridon.

Palacký hatte Recht: ein Österreich war eine politische Notwendigkeit, aber nur dann, wenn es eine freiwillige Vereinigung gleichberechtigter Völker war, die sich eben deshalb zusammenschlossen hatten, weil es so ihrem Vorteile am besten entsprach. Denn ein Kleinstaat kann nie eine solche Rolle spielen wie ein Großstaat. Unter gleichen Umständen wird letzterer seinen Bürgern stets viel größere Vorteile bieten können.

Daß trotzdem Österreich zugrunde ging, war die natürliche Folge seines Nationalitätenhaders. Dieser war die Folge der verhängnisvollen äußeren und inneren Politik des Reiches und diese wieder die Folge des Umstandes, daß seit Josef II. nur solche Monarchen regierten — und obendrein meist absolut regierten! —, die an Unfähigkeit nicht zu überbieten waren. War Leopold II. eine Null gewesen, so war Franz für Österreich das, was der ihm geistesverwandte Nikolaj I. für Rußland gewesen war: der Urquell des späteren Untergangs! Dreiundvierzig Jahre lang hatte ein grausames Schicksal diesem Menschen gestattet, die Bevölkerung seines Reiches durch den krassesten Absolutismus geistig niederzuhalten und zu entnerven. Da konnte dann Norddeutschland leicht in der Kultur vorausseilen und damit später auch in der politischen Stellung in Europa! Es ist empörend, wenn man noch immer vom „guten Kaiser Franz“ reden hört und liest! Weil er seine schlechten Regenteneigenschaften unter der Maske der „Gemütlichkeit“ verbarg und zu den Wienern in deren (gerade nicht anmutig klingenden) Mundart redete, übersah man, daß er das Reich zu einem europäischen China gestaltete, jede freiheitliche Regung nicht nur im Inlande, sondern auch im Auslande mit der rohesten Gewalt unterdrückte und noch auf seinem Totenbette seinen Sohn schwören (!) ließ, er dürfe niemals seinen Völkern eine Verfassung gewähren! Daß ihm seine „dankbaren Völker“ in Wien ein Denkmal setzten, ist ein wahrer Hohn, und wenn die Wiener gut beraten wären, so würden sie jetzt dem Schanddenkmal den Kopf abschlagen und einen anderen darauf setzen (wie sie dies schon 1848 tun wollten), also so wie dies seinerzeit Murawjów tat, als er dem Denkmal des Fürsten Poniatowski in Warschau seinen eigenen Kopf aufsetzte.

Franzens Nachfolger Ferdinand saß allerdings nur 13 Jahre

Palacký helyezkedését a helyére tette Gopcsévity, mert egy politikai hatalom csak akkor politikai hatalom, ha nem 34 éves vérengző kegyetlenkedéssel abszolútizál népek felett az önkényes urolkodhatnám, miként tette azt a 'guter Kaiser Franz' a szerző papírra rótt sorainak idejéig, 1888-ig.

„Das ist aber merkwürdig! Unlängst sagtest du, daß dein Freund, der Admiral, pensioniert werden mußte, weil er 67 Jahre alt sei und infolgedessen nicht mehr seinen Platz voll ausfüllen könne, und nun soll der Kaiser, der doch jetzt den 68. Geburtstag feiert, nicht pensioniert werden dürfen! Ist denn sein Beruf als Kaiser nicht schwerer und verantwortlicher als der eines Admirals?“

Sie sehen, Kinder und Narren sprechen die Wahrheit!

Das ist aber noch nicht alles! Das monarchische Prinzip will es auch, daß ein Monarch schon im Alter von 18 — in Spanien sogar von 16! — Jahren großjährig und damit berechtigt und befähigt (?) sei, ein großes Reich zu regieren! Also im bürgerlichen Leben muß man mindestens 21 — in Österreich sogar 24! — Jahre alt sein, ehe einem die Fähigkeit zugetraut wird, sein eigener Herr zu sein und sein oft bescheidenes Vermögen zu verwalten; aber die Riesenaufgabe, ein oft ungeheuer großes Reich zu regieren — natürlich gut zu regieren! — traut man ohne weiteres einem unerfahrenen Bürschchen zu, das obendrein infolge seiner abgeschlossenen Erziehung von der wirklichen Welt weniger kennt und weiß, als seine bürgerlichen Altersgenossen! Es ist ja richtig, daß die Weisheit nicht allein vom Alter abhängt, aber das hat doch auch seine Grenzen.²⁾

Endlich spricht noch ein gewichtiger Punkt gegen das monarchische Prinzip: die Kostenfrage! Franz Josef entblödete sich nicht, bei einem Privatvermögen, das nach Milliarden zählte, den mageren Staatskassen im Jahre 1902 noch eine Erhöhung seiner bereits 18 1/2 Millionen Kronen betragenden Zivilliste auf 22 600 000 Kronen zuzumuten.³⁾ Andererseits bekommt der Präsident der viel reicheren

²⁾ Um so lächerlicher ist es dann freilich, wenn man andererseits wieder die Wählbarkeit für das Parlament von einem erreichten Alter von 30 Jahren abhängig macht! Denn es gibt genug Ausnahmen von der Regel. So z. B. möchte ich bemerken, daß Pitt d. J. schon im Alter von 23 Jahren Finanzminister und ein Jahr später Premierminister war, also Regent des englischen Weltreiches! Und auch mir wurde schon im Alter von 20 Jahren eine politische Mission anvertraut und im Alter von 23 Jahren die Stelle eines Ministerresidenten angeboten.

³⁾ Nicht minder empörend war die Art und Weise, wie Franz Josef 1880 von der Stadt Wien 40 Millionen Gulden zum Bau seiner neuen Burg

A gyermek és az együgyű fogyatékos gondolkodása a legösszintébb, figyelmeztet Gopcsévity, a saját magukat örökös ilyen meg örökös amolyannak önkinevező apszolutisták születésnapjukat meg nyugdíjazásukat illetően Franz Josef esetét példázva. És a nekik önkijáró önkivételek óriási monstrum költségeit is szépen példázta Spiridion. 40 millió Guldent követelt a Kaiser Franz 1880-ban, hogy ő magának új Burgot építsen. 1902-re a 18 és fél millió Koronáját 22 600 000

Korona járulékra emeltette a kiváltságos a saját milliárdokat kitevő összeharácsolt vagyonszáma mellé.

Mert az neki kijárt.

Republik Frankreich nur 1 200 000 Francs, also 1 140 000 Kronen, und der Präsident der Vereinigten Staaten, die doch an Bevölkerung die frühere österreich-ungarische Monarchie um das Doppelte überlegen, an Nationalreichtum aber sogar um das Sechsfache, gar nur 50 000 Dollars, also 250 000 Kronen! Es muß dies eine geradezu schamlose Ausbeutung des Volkes durch die Monarchen genannt werden."

Gegen diese Ausführungen konnte mein Freund nichts anderes zur Verteidigung seines „monarchischen Prinzips“ anführen als den Umstand, daß jetzt Deutschland von den am Ruder befindlichen Proletariern noch ärger ausgebeutet werde, als vorher durch das alte Régime. Dies konnte ich nicht bestreiten, bemerkte aber, daß erstens die Herrschaft des Proletariats keine Herrschaft der Demokratie wie jene in der Schweiz ist, und daß zweitens wir uns in einer revolutionären Übergangsperiode befinden, die hoffentlich in absehbarer Zeit, festen, dauernden Verbleib versprechenden Verhältnissen Platz machen wird. Dann wird Deutschland zu so geordneten freiheitlichen Verhältnissen kommen, wie es jene sind, deren sich die Schweiz erfreut. Denn das gäbe ich allerdings zu, daß selbst eine Tyrannenherrschaft einer Pöbelherrschaft vorzuziehen ist, wie wir solche schauernd in Rußland und Ungarn sehen.

Was aber insbesondere Franz Josef betreffe, so könne mein Freund darüber beruhigt sein, daß ich nicht die Absicht habe, eine Tendenzschrift zu schreiben, sondern lediglich eine auf Grund der mir zugänglichen oder bekannten Quellen fußende Erörterung der Ursachen, die den Zerfall der habsburgischen Monarchie bewirkten. Ich würde also ebenso die guten Eigenschaften Franz Josefs

erpreßte. Durch Niederlegung der Stadtumwallung und Schaffung der Ringstraße auf ihrem Grunde waren begreiflicherweise viele Millionen eingegangen, die den „Stadterweiterungsfonds“ bildeten. Dieser wäre natürlich Eigentum der Stadtgemeinde gewesen. Da verlangte und setzte der Kaiser es durch, daß ihm aus diesem Fonds durch 40 Jahre alljährlich 1 Million Gulden ausgefolgt würden, für die er sich eine neue Burg bauen wollte, — nebenbei erwähnt ein überflüssiger Luxus und so verpfuscht, daß der bis heute fertige Teil für jeden Zweck unbrauchbar ist!! Anfangs hatte man sogar die Stiegen vergessen!

Franciaországban ugyanaz a kiadás 1 140 000 Koronát tett ki, míg a dupla annyi lakosságot számláló Amerikában, ugyanaz a Civillista költség Nationalreichtum 250 000 Koronát igényelt, míg Ferenc Józsa a Monarchiája alattvalóitól 22 600 000 Koronát követelt.

-Ady Endre összes prózai művében kedves olvasó én is olvastam évekkel ezelőtt, a Bécsi Burgról egy minket magyarokat érintő tanulságos történetet, de amelyből csak most Spiridion után tudtam, Ady Endre ' A vajda Bécsben ' c. sorainak teljes súlyát megérteni. Ime:

”Esmértem én ezt az osztrák márványt már magyar-verejték korában.”

EÖTVÖS KÁROLY
(1842-1916)

Családja és tanulmányai

Eötvös Károly 1842. március 11-én született Mezöszentgyörgyön. (Az Eötvös bárók családjával, Eötvös Józseffel és Loránddal nem állt rokonságban.) Családjának politikai nézeteit a reformkor és a nemzeti függetlenség eszméi határozták meg. Középiskoláit a pápai református kollégiumban, érettségi után jogi tanulmányait két évig a pápai jogakadémián végezte. 1863-ban (a Bach-korszakban) a Habsburg-ellenes Almásy-féle összeesküvésben való részvétel miatt Komáromban vizsgálati fogságba került, de apja jóbarátja, egy komáromi ügyvéd segítségével kiszabadult. 1864-ben a kecskeméti jogakadémián áprilistól július végéig hat félévi vizsgát tett le. 1865 májusában Pesten államvizsgázott.

A Vajda

Ismert képviselőként, publicistaként és ügyvédként, majd íróként évtizedeken át, az 1880-as évektől az első világháború kitöréséig törzsasztalt tartott a budapesti Oktogonon akkor működött Abbázia Kávéház egyik sarokasztalánál. Jogászokból, újságírókból, államférfiakból, képviselőkben álló asztaltársasága, rajongói és ellenfelei is a „Vajdaként” emlegették. Ismert volt jogi tudásáról, anekdotáiról, politikai elemzéseiről, készségéről, hogy a hozzá fordulóknak tanácsot adjon.

1892-ben Kossuth Lajosnál járt Torinóban, s részletes beszámolóban írta le Kossuth helyzetét az emigrációban. A Kossuth Bizottság megbízásából 1894-ben, Kossuth halálának évében ő vásárolta meg Kossuth könyvtárát, amit a bizottság a Nemzeti Múzeumnak adományozott.

1905-ben

Budapesti Napló 1905. január 31.

196. A VAJDA BÉCSBEN

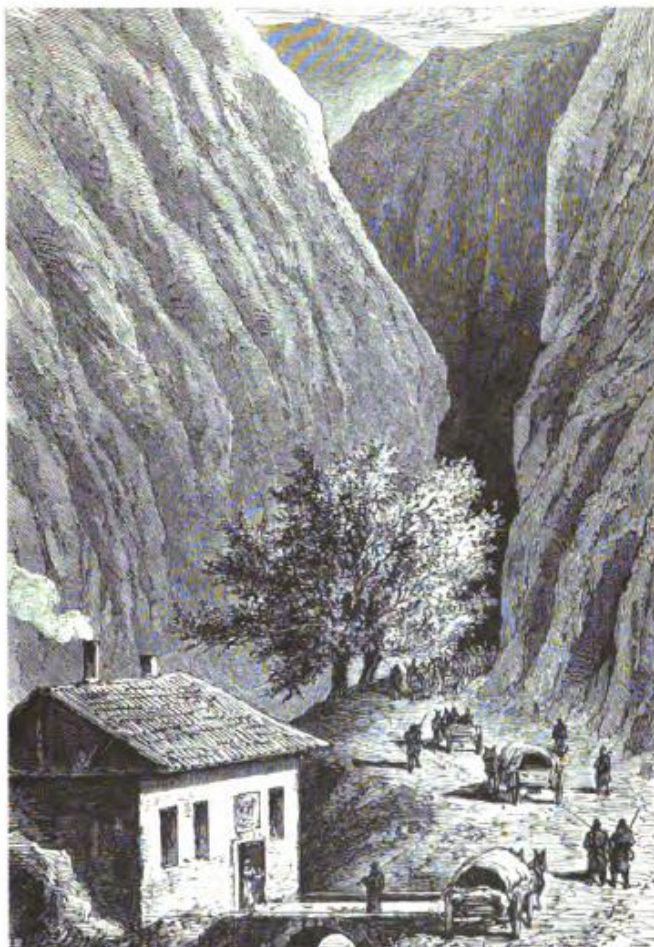
E Bécs-ostromló nagyszerű világban Eötvös Károly, a vajda, gondolt egyet, s fölrándult Bécsnek városába. Talán szétnézni egy kicsit csak, hogy lássa, miként remeg az osztrák főváros. De lehet, dolga volt ott a vajdának. Igaz, magyar alakját megbámulták biztosan mindenütt. A bécsi kedélyesség pedig búsongva, szégyenkezve vonult volna vissza, ha sejtette volna mennyi igaz nemes humor érkezett oda a vajda személyével. Persze ezt csak a bécsi magyarok élvezhették. És mutogatták a vajdának az ékes, cifra Burgot. Nézte a vajda s szomorú-vidám bölcsességgel ennyit mondott:
- Esmértem én ezt az osztrák márványt már magyar-verejték korában.

- Esmértem én ezt az osztrák márványt már magyar- verejték korában.

♥♥♥

Kanitz Félix szerbiai kolumbuszos utazása és Niš környékén látott-hallott útleírása a jólétesült Spiridionhoz is gyorsan eljutott, amit ő a saját 1888-as Szerbiáról adatgyűjtése kiadásában is gyorsan sokszorosított.

Bahn bricht. Hier, angesichts einer alten Ruine, welche auf dem Ausläufer der Seličevica-planina steht und den seltsamen Namen Kurvingrad („Hurenschloss“) führt, setzt die Bahn auf das linke Morava-Ufer.

Engpass an der Crvena reka (zu S. 98).

In Kurvingrad wollen einige das alte Koprijan entdecken; nach der Volkssage soll dort einst eine Kaiserin geherrscht haben, — was für letztere allerdings nicht schmeichelhaft wäre!

Anyanyelvén néven-nevezte Kanitz Kurvingrád „népmeséje” után a –”Morava folyó balpartján emelkedő Szélicsévíca hegy szélén emelkedő Kurvingrádot – ”**Hurenschloss**”-t a Kurvavárát, amelyben egyesek az ősi **Kopriján** várát vélik tudni, a népmese után azonban ott egy hercegkisasszony uralkodott – ami erre az utóbbira vonatkozóan persze, nem lenne hízélgés!”

Spiridion nem tartotta szóra sem érdemesnek megismételni a Kanitz hallotta Kurvavár ”népmesét”.

De lássuk mi történt a folytatásban:

Szerb nyelven a térségről: Najstariji Defteri iz 1468 i 1469 god.

Doljevac "Kurvingrad", Koprijan, Komplos Utvrđenje dominira nad putnim pravcima u slivu Morave u Toplice. Anatičko ime Komplos, srednje vekovno Koprijan, a od XV-og veka Kurvin grad.

Az antik világtól a vár a fő útvonal (Nis – Szófia) fölött emelkedett a Toplica és Morava folyók torkolatánál.

Az antik Komplos, középkorban Kopriján a XV-ik századtól lett Kurvin-grád.

Godine 1443. Niš se ponovo našao u rukama Srba, a Đurađ Branković ga je predao Đorđetu Mrnjavčeviću. Hrišćanske vojske predvođene ugarskim vojskovođom Janoš Hunjadijem zajedno sa srpskom despotom Đurađ Brankovićem pobedili su Turke i potukli ih do Sofije. Važna bitka odigrala se kod Niša, koji je ostao slobodan grad još skoro godinu dana posle toga.

"1443-ban Niš újra Szerb kezekbe került, és Gyurágy Bránkovity átadta azt Gyorgyé Mrnyávcsévitynek. A magyar hadvezér Hunyadi János vezette keresztény seregek a szerb Gyurágy Bránkovity deszpottal közösen legyőzték a Törököket és Szófiáig verték őket vissza. Fontos ütközet helye volt Niš, amelyik város utánna még közel egy évig szabad maradt."

Igy tudják, tudták és terjesztették a Hollós-Corvinus-Hunyadi János Hosszú Hadjáratának tudnivalóit szláv adatok. Annvi különbséggel, hogy Bránkovity nagylelkűségének könyvelik el, miszerint ő átadta a Mrnyávcsévitynek. Így volt? Nem.

Ma már ásatásokkal az archeológusok is bizonyítják, hogy Komplos és Kopriján nem egy és ugyanaz a település, két különálló és jelentőségű helyről van szó, amit a távolról jöttek néha összekeverték.

retani optimo jure Nationem Illyricam primogenitam in gremio Catholicae ecclesiae appellat.

4. *Indicia Vetustatis et Nobilitatis Familiae Marciae, vulgo, Marnavitiae Nissenis*, per Jo. Tomcum ejusdem gentis, (jam tunc Regni Bosnae Episcopum) collecta et ad fortissimum virum consanguineum suum Lupum sive Farkassium perscripta. Romae Kalendis Maji 1632. ex Palatio Cardinalis Pazmani, impr. typis Vaticanis. 56 S. 4. Mit dem Bildniß des alten Serwischen Königs Wuskassin und des Verf. selbst. Auch dieses Buch habe ich aus der mehrbelobten Gräfl. Sächsenischen Bibliothek durch die Güte Sr. Excellenz, ihres Besitzers, erhalten. Es ist dem Jo. Tomcus Marnavitijs, Philippi filius, Watersbruder des Verf. einem Maltseher = Ritter, dedicirt, das ganze aber in Form einer Epistel gerichtet an Lupus Marnavitijs, Sohn des Vicebanus Cr. D. et S. Christophorus. Es hat zum Zweck, den Verf. zu einem Abkömmling von den alten Fürsten oder eigentlich Archonten von Nissa, und zu einem Verwandten weiland Wuskassin und anderer Serwischen Könige, dann auch Swartkos von Bosnien und anderer Despoten und Fürsten, zu demonstriren *). Den Kern aller dieser genealogischen Ansprüche des Marnavichischen Hauses enthält eine gerichtliche Sentenz des K. Matthias d. do Ofen 1. Nov. 1459. in einem freylich jetzt lächerlichen Streit der Familie des Georg Skanderbeg Fürsten von Albanien, und der Familie Marnavich, über das Eigen- und Besizthum der Stadt Nissa. Das damalige Haupt der letzten Familie war: Tomcus, Starosta Rascliae, Comes Zuonicensis Dominus Vognitzao et Campi Godolienfis, Comes Cucievensis et Branicevensis a ripa Danubii ad ripam Moravae: und die Hauptstelle der Entscheidung hieß folgendermaßen: „Pari ratione communia fuisse cognovimus — praefatis Illustrissimo Principi scuti et D. Comiti eorumque legitimis haeredibus posteris et successoribus omnia et quaecunque nomina, dignitatis titulos, praerogativas et praeeminentias ejusdem Nissenfis Urbis respectu, et antiquissimae familiae Virtutum ac meritum intuitu concessa et concessas praefertim a gloriosae mem. Imperatoribus Constantinopolitanis diversis Principibus dictae familiae, nimirum a Nicephoro et Manuele Stanisciae Arkondae Nissenfis etc. a Balduino Imperatore Constantinopolitano Constantino Principi, Strafcimir nuncupato, Senatoris Constantinopolitani et Arkondae Nissenfis; a Mich. Palaeologo Reposio Principi Megalo Jupani; a Regibus vero Bulgariae Atavis Nostris et praefertim a Samuele Tvardko principi ejusdem familiae Kněz veliki; demum a Stephano Nemanich Rege Rascliae Laurinio patri Marnavae Principis, Starostae Rascliae — Die Urkunden sind das wichtigste, was im Buche vorkommt.

3. E. 1394. Ddo in Sutisca 2 April von Stephanus Dabissa Rex Bosniae.

1427. Ddo Sutisca von Stephan Tvardko Rex Serbiae, Bosnae.

1458. Ddo Pesth vigesima die Congreg. nostrae von Mich. Szilagy yi.

1459.

Johann Christian von Engel (a mai Szlovákia 1770 – 1814 Bécs) Göttingenben iskolázódott, 1812-ben magyar nemesi rangra emelt, osztrák történésznek aki 44 évesen Bécsben hunyt el, kezdődött itt a zavarteltetés. Egy Jo. Tomcus Marnavitijs nevet emleget aki a Marnavichischen hauses házhoz tartozott és akinek 1459 nov. 1-én Mátyás király Nissa városát és környékét adományoklevélben megerősítette. 1458-ban die Congreg. nostrae von Mich. Szilagy után.

melleseleg meghívó levelét Kaprinaiból közölve, elismeri, hogy, ha ezen íromány valósággal meghívó levélnek tekintethetik, és ennek következtében országgyűlés tartatott, min azonban *Kaprinai e. h. 169. l.* kételkedni látszik, ezen törvénykönyvet méltán tekinthetjük az itt említett külön országgyűlés szüleményének. Ez által kimondja előbbeni állítására a kárhóztató ítéletet: mert hogy ezen gyűlés megtartott, szinte bizonyosnak mondhatjuk; hogy pedig Kaprinai kételkedik ezen, nem csoda, miután előtte ezen kérdés alatti végzemény ismeretes nem volt. Mind e mellett *Kovachich. Suppl. ad Vest. Comit. e. h.* hosszasan kívánja mutogatni, hogy a Szilágyi alatt tartott és ezen országgyűlés közt nem voltak együtt a rendek. — Sokat aggasztja mind Katonát mind Kovachichot Szilágyinak Marnavich György részére kelt, és Ulászló királynak Nissa városa iránt 1444. adott biztosító levelére hivatkozó írománya, Datum Pest vigesima die Congregationis 1458., melyre nézve Mátyás egy Budán in festo omnium sanctorum 1459. kelt levelében egyenesen azt mondja: Michaelis Szilágyi, avunculi nostri tunc temporis nomine et in persona nostra Gubernatoris Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. *Kerchelich, Notit. prael. 273. l.*; mind ketten hosszasan okoskodás után e kérdéses írományt azon országgyűlésre helyeztetik, mellyen ezen végzemények készültek. Mí ez iránt véleményünket már sebb elég bőven kifejtettük.

Magyar nyelven is foglalkoztak ezzel a történetírások – 1458-ban Szilágyinak Marnavich György részére, Ulászló már 1444-ban adott biztosító levelére hivatkozva.

entgegengekommen sei und durch die vorausgeschickten leichten Truppen das christliche Heer beunruhigt habe. Da habe der siebenbürgische Woywode Johann mit 10.000 Reitern die Morawa übersetzt, um mit Zurücklassung des Gepäcks den Pascha anzugreifen. Als dieser sich zurückzog, sei der Woy-

* Die Urkunde Hunyadi's von 1448 für Georg Marnavich, Grafen von Niss Zvonik u. s. w., ap. Kerchelich, Notitiae praelim., pag. 272 (auch K 13, 634) worin derselbe sagt, er habe Bulgarico hello die Türken pri ad Moravam fluvium besiegt, was übrigens mit unserer obigen Annahme übereinstimmen würde, halten wir, wie alle Urkunden für dieses Geschlecht, für unecht.

- Ueber die Datirung siehe G. Voigt im Archiv, f. österr. Gesch., 16 Nr. 91 und 387, Nr. 160.

182

wode gegen Nissa marschirt und habe es ohne Anstren eingenommen. Auf die Nachricht, dass der Pascha umgekehrt sei und ihn angreifen wolle, sei Hunyadi ihm entgegen gezogen und habe ihm eine Schlacht geliefert, in der von den Christen nur 10 gefallen, von den Türken aber 2000 getödtet und 4000 gefangen, zugleich neun Feldzeichen erobert und grosse Beute gemacht worden sei. Von den Türken, die sich durch die Flucht gerettet, sollen noch viele durch die Angriffe der Einwohner umgekommen sein. Haec acta sunt ad diem tertium Novembris, sicut regi nostro per ipsum cardinalem et regiis literis scriptum est.

Der zweite Brief, in welchem eine Uebersicht über die Geschichte Ungarns in der letzten Zeit gegeben wird, stimmt, obwohl diese Ereignisse etwas summarischer behandelt werden, mit dem früheren in der Hauptsache überein. Nur ist die Zahl der gefallenen Christen nicht angeführt^ dagegen bemerkt, dass unter den gefangenen 4000 Türken ductores tredecim fuere, was Folge eines Missverständnisses sein dürfte, da der König in seinem Schreiben an den Dogen von Venedig (ebenso wie Hunyadi) nicht von dreizehn gefangenen, sondern von dreizehn in der Schlacht anwesenden Führern spricht. Auch die weitere Bemerkung dürfte auf einem Missverständnisse beruhen: Sic enim Juuanus suis literis Caesari . . . significavit, quamvis Vladislaus more

Egy valaki Kerchelich azután nagyon megkérdőjelezi Hunyadi Hosszú Hadjárata után a II-ik Rigómezei ütközzetel is összevont zavartkeltést meg a Niš grófja Georg Marnavich részére adományozott területet is.

Ja, a távoli Bécs biztonságából nem volt nehéz elméleteket gyártani...

¹ Kerchelich führt zwar auf S. 294 d. a. W. richtig an, „Dominium Kys-Kemlek vulgo Reka in Comitatu Crisiensi, olim duces S. Sabae donatione Mathiae regis possedissee“, aber der Bestätigungsbrief des Königs Mathias von 1469 für Tomko Marnavich, den er sozusagen als Beweis seiner früheren Behauptung anführt, ist eine plumpe Fälschung.

² Anhang LXXXVII.

³ Archiv von Körmend. Die Relation des Komitats Körös vom 18. Okt. 1473.

⁴ Anhang XC.

Ez a Kerchelich Mátyás király 1469-es Tomko Marnavichnek adományt megerősítő okiratát egyenesen "eine plumpe Fälschung"-nak, otromba-ügyetlen hamisítványnak nevezett.

nificentiae, et statui regni totius, ac etiam ipsarum ecclesiasticarum personarum, et ordinum aliorum consuleretur, ideo statuimus, Syll. 28; 1459: in litteris ... publicatis in universi congregatione omnium ordinum regni congregatorum ... (1458-ban, Marnavich Tomkó comes) per alias nostras litteras inter barones regnorum nostrorum sit cooptatus et admissus consensu omnium ordinum regni, Suppl. II. 141 (ez a báróvá emelés éppen annyit ér, mint a Frangepánok hasonló kiváltságlevelé, hamisságát éppen a korai rendekre-hivatkozás árulja el); 1500: bev. 2. §: ut hoc ipsum regnum et eiusdem incolas, subditos videlicet nostros fideles in tranquilla pace sub bonis legibus, et unumquemque ordinem et statum in antiqua sempiternaque libertate conservare possimus; 1506, Miksa panaszkodik ... de his, quae proceres et status regni Hungariae in proximo conventu ... contra nos et tractatum nostrum mutuum intenterunt, Vest. 451;

1458-ban Tomkó Marnavich comes-grófsága hamisság, 1506-ban Miksa is panaszkodott.....

Godine 1444. po Segedinskom miru, na kom su Đurđu Brankoviću vraćene sve njegove zemlje. Niš je ustupljen, kao davnašnja baština vojvodi Đurđu Mrnjavčeviću, unuku velikoga vojvode Gojka Mrnjavčevića, brata Vukašinova, pošto je ovaj pokazao listine i povelje od vladalaca, najpre grčkih pa onda srpskih, da je Niš bio baština njegovih predaka. Niš nije dugo imao da uživa blagodeti mira i slobode: 1459. god. Srbija postade turskim pašalukom, a time i Nemanjina varoš potpadne pod Turke. Niš će od sada više puta gledati, kako njegovim ulicama ili pored njegovih zidina prolaze horde azijske u nameri da sasvim potčine Krst Polumesecu. I, zaista, eno već 1521. god. Sulejman II., najveći Sultan, što ga ikad Turci imadahu, krene golemu vojsku iz Carigrada protiv Ugarske. Predhodnica njegova pod Ahmed Taliom pođe 27. juna iz Niša pravo na Šabac. Sulejman se je na ovom svom ratnom pohodu zadržao u Nišu. Ali za Srbe Niša i okoline ne bejahu ovo dani Barbarose i Nemanje, nego dani boli i kobne slutnje!...

Pedig hát, 1444-ben a Szegedi Békeszerződés szerint Gyurágy Bránkovity elkapta az ő összes területeit. Ništ mint a család ősi tulajdonát Gyurágy Mrnyávcsevity vojvoda kapta el, aki Vukášin testvérének a nagy Gojkó Mrnyávcsevity vojvodának unokája volt, mivel ezen személy felmutatta az uralkodók írásos bizonyítékait, először a Görög utánna a Szerbekét amelyek szerint Niš az ő elődeinek a birtoka volt.

VII.

Mathias Rex Hungariæ declarat urbem Nissam, cum omnibus ad eam spectantibus, communi jure tam ad Georgium Ivanovich Principem Theßaliæ & Albanix, quam ad Tomcum Marnavich Nissensem, Comitem perpetuum de Zuonik, eorumque posteros, ac hæredes pertinere. Datum Budæ in festo Sanctorum omnium (1. Novembris) 1459. (1).

Nos Mathias Dei gratia Rex Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiae &c, Memoriae commendamus omnibus, & singulis, quibuscunque expedit, perpetuis temporibus. Quod cum, & litteris Illustrissimi, Invictissimique Principis, Domini Georgii Ivanovich (2), amantissimi Consanguinei (3) nostri, Principis Theßaliæ, Albanix, Dibræ Superioris, & inferioris Zadrimix &c, Domini Croyæ, Ochridæ, Castoriæ, Terræ novæ &c; at præterea per Specialem nuncium ejusdem Illustrissimi Principis Generosum Virum, Stanissam, Vajvodam finium Serviæ, significatum nobis fuerit: Magnificum Virum, Dominum Tomcum (4) Marnavich, Nissensem, Comitem perpetuum de Zuonik (5), Starostam regni Rassix, Dominum Voynizæ, &c, Consanguineum itidem nostrum, impedire, & obstare, quo minus officiales, & ministri ejusdem Illustrissimi Principis in urbe Nissa, & ejus territorio, ac districtu, nec non ejusdem territorii, arcibus, oppidis, pagis, villis, aliisque locis dictæ urbi, & territorio ejus adjacentibus, & pertinentibus, illud dominium, jurisdictionem, auctoritatem, potestatemque exercent, quod, & quæ Illustrissimo Principi, tanquam nepoti Serenissimi olim Vukassini (6) Regis per Ivanum (7) ejus filium, in iisdem urbe, arcibus, oppidis, pagis, villis, locisque pro sua portione competunt, idque idem Comes Tomco jure se agere prætendat, vigore declarationis factæ per bonæ memoriæ Serenissimum Regem, Vladislaum (8), prædecessorem nostrum, Progenitoremque itidem nostrum Joannem, eo tempore,

Bbbb 2

re,

Nos Mathias Dei gratia Rex Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiae, & Memoriae ----- páratlanul FONTOS tudni!

És ez már mégsem hamisítás, 1459 nov. 1. Mátyás király Comes Tomco Marnavich részére

(Nagy)Kikindán gimnazista koromban a világ egyik legjobb fizikus professzorunk és osztályfőnökiunktől Gavrić-Gávrity professzortól tanultam: amikor rám került a sor felelni és mivel Veréb volt a vezetéknevem, úgy szólított Verebova-Vérébová. Ez csak azt jelentette, hogy én mint nőnemű, egy valaki Veréb-hez tartozom, annak a leszármazottja vagyok. Ha férfinemről lenne szó akkor őt Verebović-Vérébovity néven szólítanák – férfi aki Veréb-től fiatalabb – tehát a leszármazottja. Úgy mint nálunk pl. a Péter és Péterffy, Jakab – Jakabffy vagy Pető – Petőfi stb.

Gávrity professzort soha senki nem nevezte volna "Gávrics"-nak.

Itt a Marnavich több mint valószínű eredetiben egy Mrnjáv vagy Mrnyávity nevű ősapa volt akinek női leszármazottja a Mrnyávová – Mrnyávityová – Mrnyávcsévityová nevet kapná, a férfi leszármazott viszont a Mrnyávovity -Mrnyávcsévity családi elnevezést vitte tovább.

A ty és a cs betűk kevergetése germán eredetű lehetett- nekik nincs ty betűjük

A szlávok eredeti irodalmában, semmire sem jutunk, ha nem az eredeti betűzés szerint keressük az adatokat, mai digitalizált világunkban, de úgy tűnik a régebbiben sem.

X
 DOCUM.
 VII. AN.
 1459.

re, quo opera dicti progenitoris nostri, & Serenissimi præfati Regis, regnum Rassiae ab Amurate Turcarum Sultano restitutum fuit Illustrissimo Principi, Domino Georgio Despoto, ita instante tunc temporis Comite Georgio (9) Marnavich, pronepote olim Magni Vayvodæ Rassiae Goyki (10), fratris dicti Serenissimi Regis Vukassini, & Vgleffiæ (11) despoti, per Marcum (12) filium, & Goykum (13) Nepotem, patrem dicti Comitis Georgii, declaratum fuit urbem Nissam antiquum patrimonium Regiæ familiæ Marnavich, cum omnibus arcibus, oppidis, castris, pagis, villis, locis, totoque ejus territorio, & districtu, cum omnibus illorum attinentiis, & pertinentiis quibuscunque, & ubique existentibus, realiter consignari debere, prout consignata fuit dicta urbs cum suis pertinentiis prædicto Comiti Georgio, & ejus ex fratre (14) Nepoti Tomco (15) assentiente ipso illustrissimo Principe Georgio Despoto, cum declaratione ne ullo unquam tempore illustrissimus Despotus, suiue heredes, & Successores possint habere, aut prætereundere jus ullum in dictam urbem, & ejus prædictas pertinentias, sed dictorum Comitum, & posterorum intelligatur, & esse debeat in perpetuum, prout hæc omnia latius patent in litteris (16) declaratoriis Magnifici Viri, Michaelis Zilagi de Horozzeg, avunculi nostri, tunc temporis (17) nomine, & in persona nostra Gubernatoris, in regnis nostris Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiae &c constituti, publicatis in universali congregatione omnium ordinum regni congregatorum in Civitati Pesthenfi anno domini millesimo quadringentesimo quinquagesimo octavo, cumque utraque pars tam illustrissimi, & invictissimi Principis Georgii, quam Comitis Tomco hanc controversiam per nos cognosci, terminari, & decidi, pro bono publico, & quiete populorum, nec non amicitia, & benevolentia inter eosdem Consanguineos conservanda petat, & instet, cumque præterea talis cognitio eatenus ad nos pertineat, quatenus dictus Comes Tomco per alias nostras litteras inter Barones regnorum nostrorum sit cooptatus, & admissus consensu omnium ordinum (18) regni juxta continentiam dictarum litterarum, hoc ipso anno mense Julio expeditarum; Nos vero examinatis utriusque partis juribus, iisque cum Dominis Prælatiis, Baronibus, ac Nobilibus regnorum nostrorum, in primis vero cum eodem Magnifico Viro avunculo nostro Michaeli communicatis (19) cum dictam urbem Nissam, ejusque absolutum dominium, arces, oppida, castra, pagos, villas, locaque quæcunque, ac universum ejus territorium, & districtum, cum omnibus emolumentis, & proventibus, nec non attinentiis, & pertinentiis cognoverimus esse, & semper fuisse patrimonium Regiæ familiæ Marnavich, ab ipsis Constantinopolitanorum Imperatorum præcis temporibus, ut ex ipsorum litteris originalibus pro parte prædicti illustrissimi,

Szépen bizonyítva a birtok –cum dictam urbem Nissam, arces, oppida, castra, pagos, villas

mos papság, berekeszté az egészet Ulászló a zászlós urakkal és azoknak dandárjaival, mind gyalog és egyszerű öltözetben, maga pedig a király fogadása következtében mezteláb ²⁾). A szent szűz egyházában harsogó Téged-Istendicsérünk tartatott, és a győzdelmi jelek, az ellenségtől elvett zászlók, örök emlékül itt függesztettek fel ³⁾). A vezéreknél, különösen Hunyadinak ezen hadviselet alatt véghez vitt bátor tettei később lefestetvén, ezen dicsőítő és mindeneket buzdító képek is ide tétettek ⁴⁾), valamint a vitézebb bajnokok cízmerei, neveik említésével. A magyarok közül ezen megtiszteltetésben Hunyadin kívül részesültek Ujlaki Miklós vajda, Palóczy Simon, Czudar Simon, Marczali Imre, a lengyelek közül Sczekoczin Péter alkorklártnok, Schamotuli Péter, Vojnicki Pál, Tarnov János számos másokkal, valamint Julián bíbornok, György rác sz fejedelem és a kereszteseknek több vezérei ⁵⁾). Hunyadit e felett a király nagy érdemei elisméréseül meg-

¹⁾ Bonfin és Callimachus e. h.

²⁾ Dlugoss e. h. 778. l. és Crommer e. h. 495. l. Hasonl. Pessina, Mars Morar. 624. l. és Joh. Herbert Fustin Hist. Pol. XV. könyv. X. fejt. Schier, Buda Sacra 34. l. — Fridalszky szerint Reges Hung. Mar. 105. l. csak az egyház előtt szállott le lováról

x Đurađ Mrnyavčević - Mrnjavčević

359

ajándékozta a kucevoi és branicevoi kiterjedett urodalnakkal ¹⁾). Megkülönbözteté magát ezen alkalommal Marnavich György is ²⁾. X

Igy lett vége februariusban 1444. ezen nevezetes hadviseletnek ³⁾), mellyben Hunyadi magának és a magyar fegyvereknek örök dicsőséget szerze ⁴⁾), és hazánknak hadi tettekben különben sem szegény történeteit olly szakasszal bővítette, mellyet semmi erőszak, semmi konokság sem lesz képes a jövőre kor emlékéből kiszakasztani, és mellyhez nemzetünk önértetének egész erejével ragaszkodandik mind addig, míg meg nem szűnik nemzet lenni.

Az eddig említettekén kívül gyümölcse volt annak a Murád főerejének, a rettenetes janicsárok- és a bátor spahiknak nagy részbeni semmivététele ⁵⁾), az ozmánok megrémítése, büszkeségöknél megtörése, Hunyadi nevének olly félelmetessé létele, hogy a török anyák síró gyermekeiket is jövetelének említésével ügyekezzenek hallgatásra bírni ⁶⁾), a keresztyének hanyatlani kezdett bátorságának felélesztése ⁷⁾), és ennek

Gróf Teleki József: Hunyadiak kora I. Kötetben – Megkülönbözteté magát a Hosszú Hadjárat emberfeletti küzdelmében a Nisi hómezők jeges fagyos ütközetében Marnavich György is –

-Đurađ Mrnjavčević - Ђурађ Мрњапчевић - Gyurágy Mrnyávcsévity

hüszkeségöknök megtörése, Hunyadi nevének olly félelmissé létele, hogy a török anyák síró gyermekeiket is jövetelének említésével ügyekeznenek hallgatásra bírni ⁶⁾, a keresztyének hanyatlani kezdett bátorságának felélesztése ⁷⁾, és ennek

Györgyé Mityavcsévity részére

¹⁾ Hunyadi adománylevele ezen urodalmak iránt Marnavich György részére 1448. Kerchelichnél Not. prael. 272. l.

²⁾ Hunyadi most említett adománylevele. Ezen oklevélben előadatik Marnavich György származása is, még pedig a bosnyák vagy szerb királyoktól; azonban Engel, Gesch. von Serv. 320. l. véleményének semmi különös okot sem adva, ezen származást, sőt magát az oklevelet, igen gyanúsának tartja s azt véli, hogy Marnavich csak egy becsületes bosnyák bojár volt. ??? TIPÍKUS...

³⁾ Icanich Schwandtnernél II. d. 16. l.

⁴⁾ Aeneas Sylvius epist. XLIV. 530. l. és epist. LXXXI. 564. l. mindent Hunyadinak tulajdonít, Turóczi e. h. Ulászlóról még csak említést sem tesz, Dlugoss e. h. Ulászló jelenlétét a második nagy ütközetben Aeneas Sylvius egyenes megczáfolásával állítja, Callimachus végre e. h. a dicsőséget csak Ulászló után adja Hunyadinak.

⁵⁾ Pethő Krónikájában 67. l. a törökök egész veszteségét ezen hadviselet alatt 30,000 holtra és 4,000 fogolyra teszi.

⁶⁾ Aeneas Sylvius, Europa V. könyv, Opera 397. l. és Freher-nél II. d. 46. l., P...

⁷⁾ Philolphus Ep... győzedelem híre

Hunyadi adománylevele ezen urodalmak iránt Marnavich György részére 1448-ban Kerchelichnél – azonban Engel Geschichte von Serbien 320-ik oldalon, a származásra semmit sem adott, magát az oklevelet igen gyanúsának tartja s véli, hogy ez a Marnavich csak egy becsületes bosnyák bojár volt.....

Így íródott hát, ilyen félrevezetésekkel, ilyen pontatlanságokkal Európa legnagyobb magyar hadvezérének Hollós-Corvinus-Hunyadi Jánosnak és családjának, birtokainak, hadjáratainak, érdemeinek dicsőséges története. Ha a Hunyadi oklevél "gyanús", akkor mi az övéké?

A Kerchelich = Krčelić – Kracsélity helyesen

IV. Jenő bullája jun. 28-ról 1443. *Raynald XVIII. d. 316. l., Asseman Calend. eccl. univ. V. d. 81. 82. l. és Kaprinai II. d. 100. l.* Luccari és *Dufresne 122. l.* és utána *Katona VI. d. 307. l.*, ki őt Thomasius Istvánnak nevezi, Jablonovich Pál vajda fiának mondják, ki apjával együtt raguzai patriciusnak vétetett fel. *Schimeck, Gesch. v. Bosn. 115. l.* azt véli, hogy Jablonovich Vojackhiát később nőül vette, vagy az talán már ekkor felesége volt, és ő kénytelenítetett a fattyú gyermeket magáénak elismerni. — *Engel, Gesch. v. Serrien 389. l.* egyenesen mondja, hogy Christics Tamás kettős nősparáznaságból született. — Ezen fejedelem egy széljegyzetben a görög íróknál Mopsina Tamás név alatt is fordul elő. *Stritter II. d. 427. l.* — *Waddingnál 1446. év alatt 45. sz.* Tamascusnak is nevezetik és Orbinus ezen névről egy egész értekezést készített. *Schimeck e. h.*

open on, & Engel mindent másképpen tudott
TIPIKUS

Még egy kicsiny példa, Engel tudni vélte, Christics Tamás kettős nősparáznaságból született. Zsigmond királyra kent Hollós-Corvinus János származását utánozgatták-e vajon????

De ki volt az a másik? A Kerchelich?????

Baltazar Adam **Krčelić – Kracsélicity** (1715-1778 Zágreb) kanonok pap, néven találom csak az eredeti irodalomban. A Bécsi Habsburg udvar embere volt aki, Krčelić: De regnis Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae, notitiae praeliminares – Prethodne beleške – kojem je nameravao dokazati da naslednici Ugarske krune (Habsburgovci) imaju pravo na krunu u Dalmaciju, Hrvatskoj, Slavoniji, ali i u Bosni i Srbiji. Előzetes jegyzetek után azt igyekezett volna bizonyítani, hogy a Magyarok koronája után a Habsburgoknak joguk van Dalmácia, Horvátország, Szlavónia, de még Bosznia és Szerbia koronájára is. A Habsburgok jogosságát igyekezett igazolni nemcsak a magyar korona felett hanem még Bosznia és Szerbia felett is. – Nem volt ez a véletlen játéka, erről többet a folytatásban.

Mrnavić, Ivan Tomko

Mrnavić, Ivan Tomko (lat. Johannes Tomco Marnavich, Marnavitius; pseudonimi Bošnjaniin, Bosnensis), hrvatski povjesničar i književnik (Šibenik, 7. II. 1580 – Beč, 1. IV. 1637). Nakon školovanja u šibenskome sjemeništu, završio teologiju i filozofiju u Rimu (1603). God. 1606. bio je imenovan za kanonika i biskupskog odvjetnika u Šibeniku, 1627. za zagrebačkoga kanonika i arhidakona, a 1631–35. bio je naslovni biskup bosanski. Izdavanjem glagoljskih knjiga sudjelovao je u radu Zbora za širenje vjere (1622). U svojem historiografskom radu često je koristio krivotvorene isprave i izmišljena rodoslovlja, a među njegovim povijesnim djelima nešto je vrijednije djelo *Justinijanov život (Vita Justiniani)*, napisano oko 1619. u Rimu, zapravo plagijat istoimenoga Teofilova djela, kojim je Mrnavić pokušao dokazati slavensko podrijetlo cara Justinijana. Zastupao je netočno mišljenje da su Slaveni balkanski starosjedioci, te je među Slavene ubrojio Ilire, Tračane i druge, pa i sve rimske careve i ugledne antičke ljude rođene na Balkanu (u raspravi *O Iliriku i njegovim carevima – De Illyrico caesaribusque Illyricis*, 1603). S pomoću krivotvorenih dokumenata i izmišljenih rodoslovlja nastojao je svoju obitelj dovesti u vezu s uglednim obiteljima (Nemanjićima, Mrnjavčevićima i dr.). U radu o glagoljskom psaltiru Nikole Rabljanina iznio je, pak, teoriju o sv. Jeronimu kao tvorcu glagoljice. Od male je vrijednosti njegov povijesni spis *Ogled o prioratu Vrana (Discorso dell' priorato della Vrana*, 1609), značajan ponajprije zbog korištenja djela starijih pisaca i arhivske građe, dok veće značenje ima spis o P. Berislaviću naslovljen *Život Berislava Bosanca, biskupa vesprimskoga, bana Dalmacije, Hrvatske, Slavonije i Bosne (Vita Berislavi Bosnensis episcopi Vesprimensis Dalmatiae, Croatiae, Slavoniae Bosnaeque bani*, 1620), zapravo plagijat rukopisa A. Vrančića. Dokumentarnu vrijednost zadržao je njegov opis Bosne iz 1627 (objavljeno u *Glasniku Zemaljskog muzeja*, 1909). Drama u 5 činova *Osmanščica* (1631), u kojoj Mrnavić iskazuje radost zbog pobjede nad Osmanlijama kraj Hoćima, i poema *Život Magdalene od knezova Zirova plemena Budrišića* (1626) pisane su čakavskim narječjem.

Nem kevés életerővel működött ám Bécsben egy horvát, aki Rómában iskolázódott teológus, filozófus, irodalmár egy Johannes Tomco Marnavich, Marnavitius (Šibenik 1580 – 1637 Bécs) nevű író – aki hamis okiratokkal és kitalációs leszámazással a saját családjá származását a nagytekintélyű Némányity, Mrnyávcsevity és más uralkodó családokkal próbálkozott összekötni.

Einen entscheidenden Umschwung in dieser wissenschaftlichen Frage, deren Beantwortung immer mehr Sache des Gefühls geworden war, brachte James Bryce durch seine gleichzeitig in englischer und italienischer Sprache erschienene Studie « La Vita Justiniani di Teofilo Abbate » (1887), nachdem er diese Schrift im Cod. Barber. XXXVIII 49 (j. in der Vatikanischen Bibliothek als Barb. lat. 3033) gefunden hatte. Aus der Schrift selbst war ohne weiteres klar, dass der bekannte Fälscher grossen Formats Joannes Tomco Marnavich (1580-1637) wenigstens mit ihr in Verbindung stand, es lag aber auch sofort der Gedanke nahe, dass es sich hier überhaupt um eine seiner zahlreichen gefährlichen Fälschungen handle. Trotzdem urteilte J. Bryce über diese Schrift und die Rolle Marnavichs bei deren Entstehung sehr vorsichtig und vornehm. Er bedauerte es vor allem, dass er Marnavichs Schrift « De Illyrico, Caesaribusque Illyricis » nicht auf die Spur kommen konnte, von der man annahm, dass sie verloren sei. Er war der Meinung, dass man gerade durch diese Schrift am meisten die Frage der Entstehung der « Vita Justiniani » aufhellen könne. J. Bryce fügte seiner Abhandlung eine Ausgabe der von ihm entdeckten Handschrift bei. Sie ist jedoch nicht fehlerfrei. Aus dieser Schrift konnte man ohne allen Zweifel erkennen, dass sie die einzige Quelle zu N. Alemannis Behauptung vom Slaventum Justinians und dessen Familie gewesen ist. Die « Vita Justiniani » ist die angebliche Uebersetzung eines slavisch geschriebenen Werkes, das ein Abt Bogomil (Theophil), der Erzieher Justinians und spätere Bischof von Sardika unter dem Namen Domnio, verfasst haben soll. Tatsächlich ist sie aber ein Falsifikat J. T. Marnavichs, das genau nach derselben Art hergestellt ist, wie so viele andere kühne Falsifikate dieses unruhigen und ruhmstüchtigen Phantasten.

Joannes Tomco Marnavich (1580-1637)

Utolsó előtti sorban a fenti összes témáról német nyelven is megállapítják, az iromány nem más mint
J. T. Marnavichs (1580 – 1637) Falsifikát - hamisítványa

Nem egyszerű kérdés kedves olvasó, miért foglalkozunk ennyit Kurvingrád? meg a Mrnyávcsevityek történetével?

– 13 –

nameos ihrer Stammütter mit deu regierende Familien verknüpften und der erste nachweisbare Ahn der Arianiti-Eomnenen : Goulamos (Golem), der im Jahre 1253 gelebt, sich mit einer Prinzessin aus dem Hause der Eomnenen vermählt, ist hiemit Boofinis Behauptung, dass die Großmutter Mathias Corvinus' aus einer griechischen Eaiserfamilie gestammt, vielleicht erklärt.

3. Ob die aus der albanesisch-serbischen Familie Mrnjavics stammenden Enyeze von Nisch, deren Mitglieder die Hunyadi (Johann und sein Sohn Mathias) als ihre Verwandten erklärt, wirklich der unter dem Namen Mrnyavševici bekannten albanesischen Dynastie angehört, können wir mit apodiktischer Sicherheit nicht behaupten. Der bekannte Stammbaum dieser Dynastie zeigt den Zusammenhang zwar nicht, doch ist auch nichts vorhanden, was ihn widerlegt. Die auf ihn Bezug nehmenden Documente *) geben folgenden Sachverhalt: Der Großlogothet Gojko, Sohn Mrnjavas (Bruder des Albanesenkönigs Vlkasin und des Despoten Johann ügljesa), der gegen die Türken am 26. September 1371 fiel, soll einen gleichnamigen Sohn hinterlassen haben, der sich 1392 im Dienste der Eönige von Ungarn und Bosnien gegen die Türken ausgezeichnet und dafür am 2. April 1394 vom bosnischen Eönig Stefan Dabisa belohnt wurde. Von diesem Gojko 11. behauptet nun Johann v. Hunyad, dass er nicht nur dem Eönige Sigmund, sondern auch ihm selbst Dienste geleistet habe. Gojko 11. hatte die Söhne Georg und Johann. Georg, der sich an Johann Hunyadis Seite 1443 in einer gegen die Türken gefochtenen Schlacht hervorgethan, erhielt von dem im Jahre 1444 abgehaltenen ungarischen Reichstage angeblich auf Grundlage seiner Familiendocumente, nach denen er ein directer Nachkomme des Großlogotheta Gojko (des Bruders Vlkasins) gewesen, Nisch und dessen Umgebung, da dies das Familiengut seiner Vorfahren gewesen. Am 18. December 1448 erklärt Johann v. Hunyad, dass dieser Georg, Herr von Nisch, Zvornik und Vojnicza, Despot von Serbien, sein „carissimus consanguineus“ ihn aus der Gefangenschaft von Semendria befreit, wofür er ihn mit einigen in den Bezirken Euševo und Braniševo gelegenen Gütern belohnt. 1458 sagt aber der Gouverneur Michael Szilagyí, dass Georg Marnovich nicht mehr lebt und dessen Bruders Johans Sohn Tomko (Thomas), sein und Johann Hunyadis Verwandter, durch ihn und durch den Reichstag im Besitze von Nisch bestätigt worden. Wir erhalten somit das folgende Stemma:

Mrnjava.

1448-ban Johann von Hunyad kijelentette, hogy

1448-ban Hunyadi Johann odaadta Nist, **de 1458-ban Gouverneur Michael Szilagyí** azt mondotta, mivel Georg Marnavich már nem él, és ennek Johann nevű testvérének fia - a Tomko-Thomas, aki az ő és Johann Hunyadis Verwandter – rokona, így Ő (Szilagyí) általa és a Birodalmi Gyűlés - Reichstag – országgyűlés által Niši birtokaiban megerősítette, igazolta Őt. (bonyolult helyzetű érlelődött Mrnyávcsevityék Nis környéki uradalmának esete)

Lásd: Moriz Wertner (1849-1921) Genealogische Forschungen munkájában

Thomas 1468,
Besitzer von Nisch.

Historische Thatsache ist, dass König Vlkasins Sohn Demeter in den Jahren 1404 und 1407 Obergespan des an Hunyad grenzenden Comitatus Zarand und

^) Außer den schon citierten Quellen noch ' slavenske Akademije III. 127–128, Fejér in Fejér, Hunyadiana. 186, 240. Bad jugo- 2, 203–206, X. 3, 107.

Digitized by

Google

- 14 -

Comraandaut des im Zarander Comitatus gelegenen Világosvár gewesen; somit ist es leicht möglich, dass er als ungarischer Würdenträger und jedenfalls Gutsbesitzer durch seine Tochter oder durch irgend eine andere Verwandte mit der Nachbarfamilie Hunyadi eine Verschwägerung eingegangen. Auch die serbischen Heldenlieder lassen die serbische Verwandtschaft der Hunyadi ahnen, da nach ihnen Fürst Stefan Lazarevics (f 1427) mit einer Walachin aus Szeben (Hermannstadt) Johann Hunyadi oder, wie sie ihn nennen, den Johann v. Szeben gezeugt.

Meiner Ansicht nach sind aber alle diese Ansichten und Combinationen nicht geeignet, auf die Person Vajks v. Hunyad und seiner Gattin ein klares Licht zu werfen; ich gehe sogar weiter, indem ich behaupte: dass sich dies alles gar nicht auf Vajks Gattin oder auf eine seiner Stammütter, sondern eher auf die Familie Szildgyi bezieht, und dass nach dem Ergebnisse meiner Forschungen die Ahnen von Vajks Gattin und der Familie Hunyadi überhaupt anderswo zu suchen sind.

Das Ergebnis meiner Forschungen ist folgendes:

Peter v. Jára, Vicewojwode von Siebenbürgen und Castellán von Déva, bezeugt am 2. Juni 1360, dass Murks Sohn Myk darüber Klage erhebt, dass 1. Mosanas Söhne Stojan und Bulyón, 2. Kostas Enkel Balata, Bay, Surb ^) und Ndn, sowie deren gesammte Verwandten ihn von dem Besitze der im Bezirke Hatszeg (im Comitatus Hunyad) gelegenen und mit sämtlichen Knezat-Rechten ihm gebührenden

1468-ban Mrnjava Thomas Besitzer (Niš birtokosa) von Nish

Gróf Teleki József HUNYADIAK KORA MAGYARORSZÁGON ELSŐ KÖTET bőséges anyagot biztosított ennek a kérdésnek megválaszolására. A 352-ik oldalról innen még: Dukasz szerint XXXII. könyv, Script. Byz. XII.d.97.l., ki egyébiránt az ütközetről csak mellesleg szól, egy kis helység mellett, melyet a bolgárok Iszlatinnak azaz Aranyosnak neveznek Sophiától és Philippopolisztól egyenlő távolságra, kinek előadását valószínűvé teszi Hunyadi adománylevele Marnavich György részére a kucevoi és branicevoi ispányság iránt 1448-ban.

ispán-comes-gróf

Tehát Hunyadi János nevéhez azért mégis fűződik Mrnyávcsevity részére adománylevél. Minden kétséget kizáróan, dészpot Gyurágy Bránkovity nem kicsi sérelmére.

Niša na severu, sela Malošišta na severozapadu, sela Barbeš, Grkinja, Vilandrica su na jugu, a opština Gadžin Han je istočna granica planine. Najviša tačka je Velika Tumba (neki je zovu i Ibrovica) sa 903 metra nadmorske visine. Inače je i kontrolna tačka broj 2 Niške transverzale.

Na njoj se nalazi veliki broj biljnih vrsta, a ni životinjski svet nije zanemarljiv. Od bilja vredi izdvojiti brojno šumsko rastinje, lekovite trave, a najlepši je kraj avgusta i početak septembra, kada se u velikim količinama mogu naći divlje jabuke, kupine, šipurak, a u podnožju i grožđe, jabuke, šljive. Životinjski svet čine zečevi, lasice, poneki vuk, divlje svinje, prepelice, fazani i ostale sitne šumske životinje. Bliža i dalja istorija su takodje vezani za ovu lepoticu. Ugarski kralj Matija Korvin je još u 15. veku ovde podigao utvrđenje koje i dan danas odoleva zubu vremena. U knjigama i na kartama se može naći pod dva imena, Korvin i Kurvin grad.

Nalazi se iznad sela Malošišta, na nekih 15-ak km južno od Niša. Turci su ovde ostavili trag u vidu tzv. Turskih šančeva koji se nalaze na stazi Niš – Danilove Pojate. Dva pravca, najčešće korišćena za uspon na vrh su onaj iz Malošišta, a drugi je iz pravca zaplanjskih sela, Taskovića ili Lazarevog sela. Pitka i hladna voda sa izvora Bela Voda, pomenute vrste flore i faune, ostaci bliske istorije, laka dostupnost i ne tako teški tereni za hodanje čine ovu planinu primamljivom brojnim ljubiteljima prirode tokom cele godine.

A középkor hivatalos latin nyelvét és irodalmát nem ismerő mai késő utókor úgy is tudja, Hunyadi János fia, a magyar-Ugarski Matija **Korvin** Mátyás király *épített* a 15-ik században Niš fölött várat amelyet könyvekben két név alatt lehet megtalálni: Korvin és Kurvin grád néven.

UTVRĐENJA NA TERITORIJI ZAVODA ZA ZAŠTITU SPOMENIKA KULTURE NIŠ

SRPSKA SREDNJOVEKOVNA UTVRĐENJA-GRADOVI

***Kurvin(Korvin) grad-KOPRIJAN**

kod Doljevca

XIV v.n.e.

-sagrađen na temeljima starijeg utvrđenja

***Sokograd-LEPTERIJA** kod

Sokobanje

(XIII v.n.e.)

-podignut na temeljima starijeg utvrđenja

Vagy inkább már a 14-ik században épült fel egy már meglévő ősi vár alapjaira

A **Kurvin(Korvin) - Kopriján vára**

Doljevác település közelében

Konstantin Jireček (24. jula 1854. Bécs - 10. januara 1918. Bécs), austrijski i češki historičar.

Sadržaj

- 1 Biografija
- 2 Bibliografija
- 3 Literatura
- 4 Reference

Biografija

Konstantin Jireček (Konstantin Josef) je istaknuti češki historičar. Njegova majka bila je kćerka čuvenog naučnika Pavla Josifa Šafarika. Otac mu je bio Josif, historičar književnosti, a stric Hermenegild historičar prava. Ti porodični okviri doprinijeli su kvalitetno sticanje znanja i predodredili budućeg naučnog radnika. Jireček je u Pragu završio studij historije, geografije i filologije. Njegova doktorska disertacija bila je *Historija Bugara*, a odbranio ju je sa samo 22 godine (Dějiny národa bulharského, Geschichte der Bulgaren, 1876). Bio je profesor Univerziteta u Pragu, pa u Beču. Napisao je veći broj djela iz historije jugoistočne Evrope, posebno iz srednjeg vijeka.

Jireček je intenzivno proučavao građu Državnog arhiva u Dubrovniku, a kao rezultat tih istraživanja nastaje značajan rad i za historiju srednjovjekovne Bosne (Trgovački drumovi i rudnici u srednjovjekovnoj Bosni i Srbiji, 1879, prevod Đorđa Pejanovića, Sarajevo 1950). Pored historije Bugara, napisao je Historiju Srba (Istorija Srba, 1911-1918, više puta štampana 1952, 1978) koja je odigrala značajan uticaj na razvoj, prije svega srpske historiografije.

Konstantin Jireček

Rođenje 24. juli 1854.
Bécs, Austro-ugarika
Smrt 10. januar 1918.
Bécs, Austro-ugarika

Konsztántin Jirécsék (Bécs 1854-1918 Bécs) 22 évesen doktorált, Bulgária történelmét megírt dolgozatával 1877-ben. A középkor és különösen a Balkán, ott is Szerbia történelmével foglalkozott. Kanitz szerint a szlávista **Jireček-Jirécsék helyezte** a Morava folyó nyugati oldalára **Kurvingrádot-Prokupljé város területére**, azonban Kurvingrád-Korvingrád a Morava keleti oldalán a Malošište és Niš közötti – Belgrádot és Konstantinápolyt összekötő fő útvonal fölött emelkedő középkori Kopriján várának, a Török Defterbe Joannes Corvinus Hosszú Hadjáratának döntő ütközete utóhangjaként bejegyzett, és az Oszmán szultán szájaízére keresztelt **Corvinus – Corvinus – Korvin – Kurvin, 1372 óta magasba emelkedő Kopriján vára volt.**

The last fortification in this series, the ancient Koprijan, known among the locals as Kurvingrad, is located above the village of Malosiste south of Nis. It is clearly visible from the highway leading to Skopje and Thessaloniki. At the first glance already it is clear that putting up a fortification on this location was a wise choice, because it controlled the main road leading from Nis to Thessaloniki, but also the very river of Morava. The assumption is that the fort was erected in the 6th century, during the renewal of the northern borders undertaken by the emperor Justinian and that, on these old foundations, a fortress was put up in 1372.

Az ősi Kopriján a helybeliek szerint Kurvingrád néven is ismert erődítmény Ništől délre, Malosiste-Malošište-Málosisté falu felett emelkedik. A Szokoplje és Thessaloniki főútról tisztán látható. Már első pillantás után is világos, hogy bölcs választás volt ezen a ponton emelni erődítményt mert az, nem csak a Nis és Thessaloniki főutat hanem a Morava folyót is felügyelte. Úgy tudják, hogy az erődítményt a 6-ik században Jusztinián császár birodalmának északi határvonalának megújításakor emelték, és ennek régi alapjaira, 1372-ben emelték az új erődítményt.

O najstarijoj prošlosti grada su se održale samo legende, a malobrojna istraživanja zasnovala su se na srednjovekovnoj problematiki, pa nema mnogo materijalnih dokaza o tome kako i kada je grad prvi put nastao i ko ga je osnovao. Sve što danas pouzdano možemo da kažemo, odigralo se od 1372. godine do 1444. godine.

Te prve godine izranja iz mraka poznog XIV veka; one druge godine na isti način nestao je u tami vremena. Tačnije, život grada protekao je omeđen opsadama. Veruje se da *vulgarni naziv grad* potiče iz vremena u kome je izvesna nemoralna dama iz gradskog naselja, prilikom opsade neosvojivog utvrđenja, noću dok su svi spavali navela stražu da otvori kapije grada ili je sama to učinila.

Po drugoj legendi koja se još življe održala u svesti naroda grad je pripadao carici, a grad se **Kurvin** nazvao otud što je carica zavela sveštenika iz crkve ispod grada. Da bi se lakše susretali naredila je da se razapne platno od grada do crkve po kome je prelazila. U *julu 1933. godine* zaista je postojala crkva pod gradom, pripadala je moravskom tipu, sazidana od netesanog kamena.

Még az 1372. évtől legenda is megjegyezte 1444-es Joannes Corvinus évet Mert a vár története az ősi XIV századból emelkedett ki amióta sorozatos támadásoknak volt kitéve, azért hiszik a *vulgáris elnevezését is egy ilyen helyzetben kapta a vár ahol egy erkölcstelen hölgy egy támadás alatt, éjnek idején amikor mindenki aludt rávette az őrt hogy nyissa ki a bevehetetlen erőd kapuit vagy ő maga nyitotta azokat ki.*

a Kurvin legenda egy másik változatát:

putem, vratila u Leskovac i tek tu je postala „leskovački ljuta”. To je, naime, četvrti, najviši stepen ljutine. Leskovac je poznat i po roštilju. Tamo se početkom septembra organizuje čuvena roštiljada na kojoj se prave pljeskavice za Ginisovu knjigu rekorda. Jedan majstor roštilja rekao je da je jedna od tajni leskovačkog roštilja u pravoj meri luka, jer luk čisti želudac i poništava štetno dejstvo gareži s roštilja. Vredi probati.

Na padinama planine Seličevice iznad Južne Morave, na obali suprotnoj od one gde se u nju uliva Toplica, još su vidljivi tragovi starog grada koji je nekad dobro nadzirao ovaj tesnac. Nazivaju ga Koprijan, Korvin grad, a najčešće Kurvin grad. Navodno ga je podigla

kneginja Nuša, čije su sestre, bugarske kneginje, podigle Vidin i Vidbol na Dunavu. Po priči koju je zabeležio i austrijski putopisac Feliks Kanic, na drugoj obali Morave nalazio se manastir Komiga. U manastiru je služio Bogu lep monah, a Nuša je imala dobro oko i vrelu krv, pa je poželela baš njega. Da bi do svog dragog došla sigurno i koliko-toliko diskretno, kneginja je razapela platno i po njemu prelazila do manastira.

Nuša je dobila monaha, a grad odgovarajuće ime - Kurvin grad. Kasnije su to viđeniji ljudi iz okoline pokušavali da zabašure poturajući podizanje grada ugarskom kralju Matiji Korvinu. On jeste ratovao s Turcima, ali ne tako daleko na jugu.

Od grešnog grada ostali su neki tragovi, a od manastira nikakvi.

Izvor: Press

Az osztrák útleíró Feliks Kenic - Felix Kanitz jegyezte le

Kanitz népmeséje szerint:

A Szélicsévícé hegység lankáin, a Délen hömpölygő Morava felett, a Toplica folyó torkolatánál, még láthatóak a régi várnak nyomai, amelyik egykor jól őrködött itt a hegyszoros fölött. Koprijánnak, Korvin várának is nevezik, de legtöbbször Kurva várának. Állítólag Nuša-Nusa herceglány építtette fel, az akinek a testvérei, a bolgár hercegleányok, Vidin és Vidbol várát építették a Dunán. A mese szerint amelyet az osztrák útleíró Félix Kanitz jegyzett le, a Morava túloldalán állt Komiga monostora. A monostorban egy szép szerzetes szolgált istennek, Nusának pedig jó szeme és forró vére volt, és éppen őt kívánta meg. Hogy kedveséhez biztonságban és valamennyire diszkrétan is érhesen oda, a herceglány lepedőt feszített ki és azon járt le a monostorba. Nuša megkapta a szerzetest, a vár pedig a megfelelő nevet – Kurva vára. Később a környék elöljáróságának emberei megpróbálták ezt eltakarni és a vár felépítését ráfogták a magyar királyra Korvin Mátyásra. Ő igen, harcolt a Törökök ellen, de nem ilyen messze lent Délen.

A bűnös várnak maradt néhány romja, de a monostornak semmi nyoma.

Tanuljunk:

A 3-ik századi római Bononija várerődítmény helyén épült bolgár Baba Vida vár meséje:

Volt egy 10-ik századi Bolgár cárnak három leánya: Wida, Kula és Gamza.

A cár a birodalmát a három leányának három részre osztotta. Wida az Al-Duna részt kapta.

Gamza és Kula két részeges csapongó nemeshez mentek férjhez.

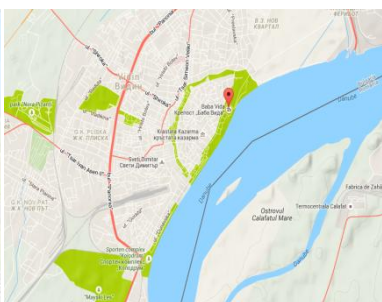
Wida magányosan élt, és az Al-Duna partján Vidin várát építtette fel az ősi Bononija romjaira.

Róla kapta a vár Baba Vida elnevezést, ami magyarul Vida Anyó néven is megtalálható.

Tehát a Baba Vida várával összefüggő Kanitz féle mese félrevezető azért is, mert a szóban forgó nevesincs Bolgár cárnak három között nincs, nem volt, sosem volt egy Niša-Nisa nevezetű leánya.

Baba Vida Fortres

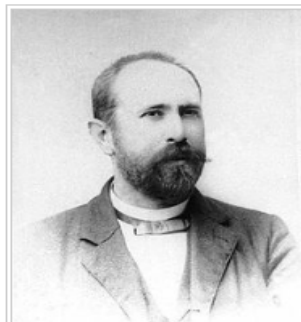
Godine 1444. po Segedinskom miru, na kom su Đurđo Brankoviću vraćene sve njegove zemlje. Niš je ustupljen, kao davnašnja baština vojvodi Đurđu Mrnjavčeviću, unuku velikoga vojvode Gojka Mrnjavčevića, brata Vukašinova, pošto je ovaj pokazao listine i povelje od vladalaca, najpre grčkih pa onda srpskih, da je Niš bio baština njegovih predaka. Niš nije dugo imao da uživa blagodeti mira i slobode: 1459. god. Srbija postade turskim pašalukom, a time i Nemanjina varoš potpadne pod Turke. Niš će od sada više puta gledati, kako njegovim ulicama ili pored njegovih zidina prolaze horde azijatske u nameri da sasvim potčine Krst Polumesecu. I, zaista, eno već 1521. god. Sulejman II., najveći Sultan, što ga ikad Turci imadahu, krene golemu vojsku iz Carigrada protiv Ugarske. Predhodnica njegova pod Ahmed Taliom pođe 27. juna iz Niša pravo na Šabac. Sulejman se je na ovom svom ratnom pohodu zadržao u Nišu. Ali za Srbe Niša i okoline ne bejahu ovo dani Barbarose i Nemanje, nego dani boli i kobne slutnje!...

1444-ben Niš Gyurgyé Mrnyávcsévitynak, a nagy vojvoda Gojkó Mrnyávcsévity unokájának, mint ősei jogos örökösének lett átadva, 1459 után Szerbia Török pasalukká lett

Ha a múltunk nagyjainak - legjobbainak történetét sok kiforgatott mese-mese-mátka meg név-csere-
bere után még mindig türelmes maradtál kedves olvasó, akkor most lazítani kell egy kicsit.

Elolvasunk néhány oldalt, magyar Balkánológusok útleírásából:

Thallóczy Lajos (született: *Strommer Lajos*, Buda, 1856.
december 8. – Herceghalom, 1916. december 1.) magyar
történész, a Magyar Tudományos Akadémia tagja, a Magyar
Történelmi Társulat elnöke, politikus.

Thallóczy Lajos

Tartalomjegyzék

- 1 Életpályája
- 2 Művei
- 3 Lásd még
- 4 Források
- 5 Külső hivatkozások
- 6 További irodalom

Életpályája

Nevét 1877-ben változtatta meg Strommerről Thallóczyra.

Tanulmányait 1857 és 1879 között a budapesti egyetemen folytatta, ahol középiskolai tanári és
bölcsezdoktori címet szerzett. 1879-ben magyar gazdaságtörténetből magántanári képesítést szerzett.
Rövid ideig a Magyar Nemzeti Múzeum, 1879-től a Magyar Országos Levéltár tisztviselője volt.
1874-1884 közt a Századok, 1876-1880 közt az Archeológiai Értesítő segédszerkesztője, majd 1877-
1878-ban a Magyar Gyorsíró szerkesztője.

1883-tól az MTA levelező, 1895-től rendes tagja, 1913-tól a Magyar Történelmi Társulat elnöke; a
magyar Balkán-kutatás megalapozója volt.

1885-től a közös Pénzügyminisztériumhoz tartozó bécsi udvari kamarai levéltár igazgatója, a
Theresianumban a magyar történet és közjog, a Konzuli Akadémián a magyar közjog tanára volt. 1908-
tól osztályfőnök a közös Pénzügyminisztériumban. 1912-től valóságos belső titkos tanácsos, 1916-tól a
megszállt Szerbia polgári kormányzója lett. 1916. december 1-én Ferenc József temetéséről hazajövet
Magyarország történelmének legsúlyosabb vasúti szerencsétlenségének áldozata lett.

UTAZÁS A LEVANTÉBAN Strommer Ludwig von Thallóczy Budapest. 1882

Aki 1916-ban Szerbia polgári kormányzója volt. 1916. december 1-én Herceghalom vasútállomásán
vasúti szerencsétlenségben 71-ed magával veszítette életét.

dést ekkorig nem tapasztalhatá. Verancsics Antal utazási naplójá-
ban 1553-ban, majdnem úgy írja le, mint az újabb utazók. E szelle-
mes magyar diplomata, ki a finom tapintatot, velencei megfigyelő
tehetséggel párosítá s a XVI. században a »többet észszel, mint erő-
vel« elvnek praegnans képviselője 1553-iki portai útjában Belgrád-
Nis-Pirot-Sofia-Philippopolisi úton ment Konstantinápolyba. »Sofia
— úgy mond — nyílt város, falak nélkül, széles és hosszú, lakóinak
s házainak számával kiváló, a bolgárok emporiuma és sok kereske-
dőnek összejöveteli helye. Sik helyen fekszik a Vitos hegy tövében.«
Semmi különös ház nincs benne, legkevésbé kőből valók. Alacsony
megannyi, csak a török templomok, a kőhidak, fürdők s a karavan-
szeraj (nyílt vendégfogadó) érdemlik a főlemlítést. A 14 sugar minar-
et, az ulemák imára hívogatója kölcsönöznek bizonyos érdeket a

A régiak útjain végéghaladt Thallóczy

Az itteni osztrák-magyar kolónia tagjai közül legtöbb a cseh, mint legmiveltebb szláv elem. Patikárosok, kereskedő segédek, tanárok meg a muzsikások közülök kerülnek. Német, mint mérnök boldogul. Magyarjaink közül az iparosok említendőek. Sziggyártó, kovács magyar; vendéglős, vállalkozó is akad, s mint értelmes embereknek van becsületjük. Leginkább délmagyarországiak. Megjegyzendő, hogy az alföldi szerb s román itt mind buzgó állampolgárnak mutatkozik, mindegyik beszél magyarul szívesen, európainak mondja magát. Csak kedves jó horvát testvéreink, kik közül sokan jönnek ide szerencsét próbálni, hazudnak elnyomatásukról, oly komolyan, mintha hinnék, a mit beszélnek. Egy ily testvér, ki itt kulturát terjeszt, egy társaságban több magyar jelenlétében gyalázta nemzetünket. A magyarok hallgattak, végre egyik megsokallva a társalgást, mintha hinnék, a mit beszélnek. Egy ily testvér, ki itt kulturát terjeszt, egy társaságban több magyar jelenlétében gyalázta nemzetünket. A magyarok hallgattak, végre egyik megsokallva a társalgást, így szól:

— »Uram, ön lekötelezte a magyarokat, bármennyire szidja is őket.«

— »Hogyan?»

— »2 frk 75 cm. (1 frt 50 kr) kevesebbe kerül nekik az ön nemzete«, felelé a magyar s felvilágosítja a társaságot a quota-viszonyról. A horvát végül kijelenté, hogy csak azért is megmarad magyar alattvalónak.

Mindezek után az a kérdés merül fel, milyen életmódot folytatnak tehát Szófia lakosai ily viszonyok közt? A szegény bulgár kevesebbet költ, mint a mennyire szüksége van, a műveltebb pedig megfordítva. A szegényebb néposztály 2 fekete kávéval, egy rakival, két-három zöld paprikával, egy darab kenyérrel s egy kis adag dohánnyal beéri, mindez 50 cmnél többbe nem kerül. A vendéglők drágák, rosszak s mégis bulgárok. Semmiféle kulturhistóriai érdek nincs ugyan a bécsi s a magyar konyhának e délszlávositott étlapjának fejtegetésében, annyit azonban megemlítek, hogy a bulgár paraszt csak két ételt ismer: mamaligát s a »maga módjára csinált«-at (hús hagymával). Egyéb ételt megnevezni nem tud, mi ősi állapotokra vall.

Végül a katonaságra tért át a beszéd sora. Erre legbüszkébb a fiatal tabornok-fejedelem. Szerény észrevételemre, hogy minden katonás magatartás mellett túlfényesnek tartom fölszerelésöket, felel, hogy ez kell a keletieknek, hogy imponáljon s egyúttal nem tartá egészen helyesnek, hogy mi túlegyszerűsítünk katonáink ruházatán. Parlamentjeinknek, gondolám, nem imponál az aranyzsinór, csak annyiban, hogy sokba kerül. Megmutatá a sereg zászlóit is. Mondám, hogy a koronázás alkalmával a bolgár zászlót is királyunk előtt viszik. »Tudom, az orosz czár koronázásakor is ott szerepelt; most már ki a voltaképeni fejedelem?« kérdé. Hallgassam.

Megjegyzé még, hogy nagy várakozással tekint a hadgyakorlatok elé. Az altisztek már mind bolgárok s bámulatos gyorsan

— 18 —

nagy baj aztán, ha a szem gyöngé. A déli szlávok egyik metropolisa Zágráb, ott tanult s tanul Szerbiának, Bulgáriának számos ifja. Azután jönnek ide világlátni akaró horvátok is, s beszélnek monarchiájukról, mint a szolga, a ki elcsapta az urát. Antagonistájuk mindenben a szerb. Vallása, jelleme más. A szerb fanatikusabb, elfogultabb, de katonásabb s magaviseletében daliásabb s az erő hat rá. A bosnyákok mindketten a magukénak nézik. Melyiké lesz vajjon? arról máshol határoznak.

A bolgár e három elemtől teljesen különálló. Hajdan a leg-hatalmasabb köztük, most egy szétforgácsolt tömeg, melynek állam-má szervezése a most kormányon lévő konzervatívek legfőbb célját képezi. Ezzel sikerülni árduas problema. A bolgár népséget meg-

1725-ben Alsó-Ausztriában, magában Bécsben is, annyira elszaporodik a görögség, hogy az osztrák kamara erélyes felszólása következtében 1725. apr. 5-én III. Károly szigorú rendeletet ad ki:¹⁾ a török alattvalók csak török portékát (Keletről hozottat) árulhatnak,²⁾ vásáron kívül csak nagyban (all' ingrosso), vásárkor kicsiben is, (alla minuta). A harminczad-hivatalnokok e részben szigorú utasítást nyernek. A rendeletnek az a része, mely a vásár alkalmával a kicsiben való árulást megengedi, kedvezménynek tekinthető, mert gyakran megesett, kivált alföldi vásárok alkalmával, hogy a görögöknek kicsiben árulhatási jogát ekkor is kétségbevonták.³⁾ Megeesett az is, hogy a vármegye adófizetésre fogta a görögöket: 1729-ben Pest-megye a kőrösieket, mitől csak akkor állott el, mikor

A bolgár e három elemtől teljesen különálló. Hajdan a leg-hatalmasabb köztük, most egy szétforgácsolt tömeg, melynek állam-má szervezése a most kormányon lévő konzervatívok legfőbb célját képezi. Fog-e sikerülni, érdekes problema. A bolgár népséget meg-ismerni nehéz, de kormányzása még nehezebb. Kanitz három kötetes nagy műve tagadhatlanul szorgalmas kutatáson alapul, megvan a jóakarát is benne, csak hogy — természetes botlások mellett — sok olyant látott, minek hire-hamva sincs Bulgáriában, sok igen közön-séges dolgot meg nem vett észre. A bolgárok közt a legműveltebb elem, a túlnyomólag teljesen műveletlen nagy tömeggel váltakozik. S az a különös, hogy nem a műveltebb elemek adhatják a hangot, a csak írni-olvasni tudó iskolamesterek politizálnak. Ily körülmények között a kormányzás majdnem teljes lehetetlenség, ezért dicsérendő

1882-ben Európában már voltak akik látták, Kanitz küldetéséből fakadó botlásokat amelyek, igen a lehető jószándék mellett is félrevezetések további alapjául szolgáltak

A madarai lovas kora középkori sziklarelief a Madara-fennsík Sumentől keletre, Bulgária északkeleti részén, Madara falu mellett.

A Madara-fennsík már i. e. 3000 évvel újkőkorszaki település állt. A későbbiekben trákok, görögök, illetve rómaiak lakták. Az első bolgár birodalom idején a fennsík erődítmény, a lábánál paloták és templomok épültek. A település neve ekkor *Mundraga* volt. Fehér Géza feltevése szerint itt volt az előbolgárok kultikus életének központja.

A sziklafalon egy vágató lovas ábrázoló dombormű található, lába előtt egy megölt oroszlán, mellette egy kutya, felette egy sas. A kompozíció és a motívumok az iráni-perzsa művészettel rokoníthatók. Az oroszlán a legyőzött ellenséget jelképezi, a lovas kezében levő ívócsésze pedig a fejedelmi rangot. A kopján levő lófarkas hadijelvény és a lovas hajviselete türk szokásokra utalnak.

Kanitz Félix még trák lovasistennek tartotta a reliefet. A dombormű körül töredékes görög felirat látható. Amikor Fehér Géza 1924-ben ásatásokat végzett Madarában, megvizsgálta és kiegészítette a szöveget, amelyből kiderült, hogy a

A madarai lovas

Világörökség

A madarai lovas

Adatok

Ország	Bulgária
Világörökség-azonosító	43 (http://whc.unesco.org/en/list/43)
Típus	Kulturális helyszín
Kritériumok	II, III
Felvétel éve	1979

Elhelyezkedése

Pozíció Bulgária térképén

é. sz. 43° 18', k. h. 27° 09'

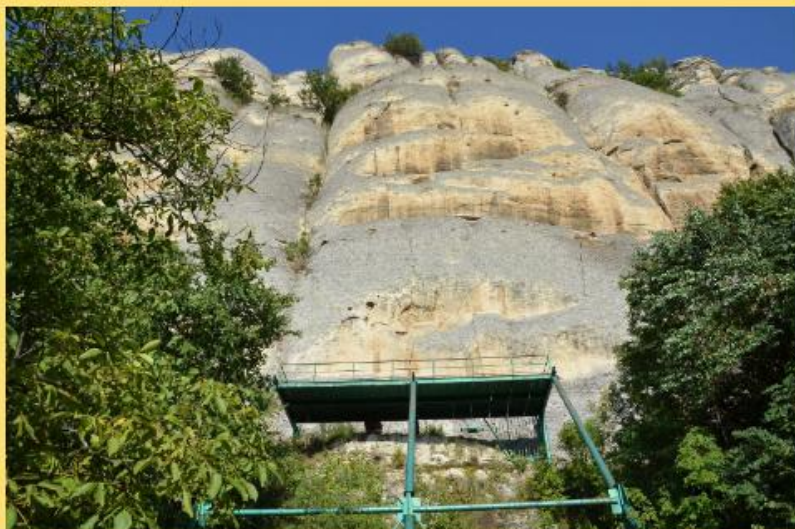
(https://tools.wmflabs.org/geohack/geohack.php?language=hu&pagename=Madarai_lovas¶ms=43_18_N_27_9_E)

Nem találom hol olvastam: "azért hogy a Kanitz leírta, még nem esünk hasra előtte" ---

Mert ha rájövünk, hogy téves, megtévesztő vagy félrevezető, azért lehet és kell is helyesbíteni

Mert igen, Kanitz olyat "hallott és látott" Niš körül is, ami nemcsak helytelen, hanem a magyar Corvinusok emlékét nemcsak sérti, hanem egyszerűen meggyalázta azt. Csak fordítva lenne, már visszhangozna az egész Óperencia

Kanitz Félix még trák lovasistennek tartotta a reliefet. A dombormű körül töredékes görög felirat látható. Amikor Fehér Géza 1924-ben ásatásokat végzett Madarában, megvizsgálta és kiegészítette a szöveget, amelyből kiderült, hogy a dombormű Krum bolgár kánnak (803-814) az emlékműve volt, amelyet testvére és utódja, Kisin kán készíttetett. Későbbi értelmezés szerint a szöveg a 8. század elején íródott, és a dombormű Tervel kánt ábrázolja.

A madarai lovastól ösvény vezet azokhoz a kőkori barlangokhoz, amelyet a 13. században remetéek laktak.

Egy bolgár euróérméről szóló népszavazás eredményeképpen a jövőben bevezetendő bolgár euróérméken a madarai lovas képe lesz látható.

forrás: wikipédia

Lesarten ist somit eingeschränkt. Wie ein kurzer Blick auf die Forschungsgeschichte zeigt, stellt die Lesart Beševlievs dabei nur eine **von** mehreren Optionen dar.

Als erster erwähnte der bekannte ungarische Reisende Felix **Kanitz** den **Reiter** und die Inschriften, die er für lateinisch hielt, da er glaubte, das Wort „Sever“ entziffern zu können.⁹¹² Der tschechische Gelehrte Konstantin Jiriček identifizierte wenige Jahre später die Inschrift immerhin schon als griechisch.⁹¹⁴ Erst im Jahre 1895 fertigte der tschechische Gelehrte Karel Škorpil **von** einem durch das archäologisch-epigraphische Seminar in Wien finanzierten Gerüst aus eine detaillierte Zeichnung des Reiters samt der Inschrift an. Er glaubte immerhin die Namen des ca. 802 bis 814 regierenden bulgarischen Khans Krum und seines Nachfolgers Omurtag erkannt zu haben, wobei er in späteren Veröffentlichungen in ersterem den abgebildeten **Reiter** und in letzterem den Urheber des Denkmals vermutete.⁹¹⁵ 1905 wurde ein neues Gerüst errichtet und ein Gipsabdruck **von**

⁹¹² So in allen Standardwerken zur bulg. Geschichte; siehe stellvertretend den Artikel der PmbZ zu Kuber (#4166) mit der Aufzählung seiner fünf Söhne Batbaian (#984), Kotragos (#4152), Asparuch (#654), Kuber (#4165) und Alzeco (#203).

⁹¹³ **KANITZ**, Donau-Bulgarien, 3, S. 112-114.

⁹¹⁴ **JIRIČEK**, Archäologische Fragmente, S. 43-104 und 129-209, hier S. 196.

Lessz-e vajon karakán történész aki Kanitz Nis körüli ”botlását” is a helyére teszi???
Mert Kanitz latinnak nézte a görög feliratot – nem is kicsi melléfogás

abzuwehren, so vermochten wir uns der vielzerklüfteten nördlichen Felswand mit dem fabulösen Sculpturwerk gefahrlos zu nähern.

Etwa 10 Meter hoch, erblickte ich, an einer beiläufig 0,3 M. künstlich vertieften und geschützten Stelle der senkrecht abstürzenden Kalkmauer, ein Relief, in dem ich sofort römische Arbeit erkannte. Es zeigt einen, von einem laufenden Jagdhunde begleiteten Reiter, über einen verendenden Löwen siegreich weschreitend und zu beiden Seiten des Rosses etwa 8—10 stark verwischte kurze Schriftzeilen eingemeisselt, aus welchen ich, da kein Annäherungsmittel in der Nähe war, nur den Namen „SEVER“ und einige Ziffern mit Hülfe des Fernglases

Römisches Reiter-Relief in der Felswand bei Madara.

lesen konnte. Seiner ruhigen Composition nach zu urtheilen, halte ich dieses Denkmal für ein Werk der besseren römischen Kunstepoche, das vielleicht zu Ehren eines die Jagd liebenden Imperators oder Grossen errichtet wurde; ich glaube ferner, dass dem Künstler eine Allegorie fern lag und der dargestellte Reiter einst wirklich in der Umgebung lebte, obschon der unterliegende Löwe an symbolisirende heidnische und christliche Mythen des Hercules- und St. Georgscultus erinnert. Vielleicht bringt eine Photographie oder ein Abklatsch der Inschriftreste bald Klarheit über die Person und Tendenz des in seiner Art einzigen classischen Monumentes im nördlichen Haemusgebiete. Zahllose Nachkommen gleichzeitiger Adler- und Geiergeschlechter umkreisen es heute wie einst; des Reliefs natürlicher Rahmen ist aber jedenfalls zu colossal es verschwindet auf einigen Schritten Ent-

Igen, tévedni emberi szokás, de a tévedést emberi kötelesség helyesbíteni is

Mert ahogyan nem Römischer Reiter-Relief a Madara szikláján a nem Római lovag, hanem egy Bolgár kán, úgy Kurvingrád sem valami szajha Buhlerin-Hurren-Kurva nevétől ered, hanem attól a Hadvezérnek családi nevétől, akinek érdemeitől még messze alattamaradtak az ellene évszázadokon át áskálódó siserehadak tömegei.

Magyaroknál megszokott dolog, hogy nagy embereiket holt után megbecsülik, sírjaikhoz elzarándokolnak. Nincs magyar, kitől Konstantinápolyba jöve telekor meg ne kérdeznék, volt-e Rákóczi sírjánál? Nem akad egy sem, ki a lazaristák galatai kis templomát elkerülné. Nem tudjuk, kegyelet, hazafiasság, részvét-e, a mi hozzájuk vonz, de hogy van minden magyarban bizonyos érzés, mely nemzete multjához köti, azt tagadni nem lehet.

Konstantinápolyt magyar történelmi szempontból méltatni, s a magyar vonatkozásokat csak felemlíteni is, annyi volna, mint Magyarország és Erdély történetét a XIV. század óta elmondani. A XVI. és XVII. század magyarja egyik szemével Bécs, másikkal Konstantinápoly felé nézett. Sajnos, mindkét helyről egyforma rossz háramlott rá. Furcsa dolog az a nemzetközi szimpathia. Mindig a

Holta után megbecsülik nem leírástudatlanozzák – a magyarok

benne, de tiszta s gondos jó karban van. Jobbik hajójában a boldogasszony oltárától jobbra egyik ablak alatt van befalazva a hőslékű Zrinyi Ilona sírköve, kiben senki sem csalatkozott, kinek fényoldalait egy mocsok sem gyengíti. Mindjárt mellette Szt. Miklós képe alatt a padlón olvassuk II-ik Rákóczi Ferencz sírfeliratát, a szép kő homlokzatán a Rákóczi-czimer körvonalai látszanak. Horváth Mihály Zrinyi Ilonája s Thalynak »II. Rákóczi Ferencz ifjúsága« cz. művei velünk lévén, elevenen előttünk állott a két alak: a nagynevű anya, kit igazán boldognak lenni tán csak néhány hónapig engedett a sors, s a nagyszívű fejedelem, kit mindenki szeretett, s ki mégis megcsalódott, mert szegény túlbecsülte nem ismeri az emberi fajt. Most, mikor emléket állítanak a magyar történelem ez ideális alakja születésére, önkéntelen is eszünkbe jut síriának kérdése. A borsi kastély s a ga-

Harmadik, bár kissé távolabb eső hely: Rodosto, melyet a hazafias kegyelet fölkeres. Török gőzössel 8—9 óra alatt odajuthatni. A tengerpart szelíden emelkedő; kies dombok alján fekszik Rodosto, apróbb török hely, melyen kevés a látni való. Az a plébános, ki Kubinyit, Ipolyi Arnoldot és Henszlmant itt jártukban kalauzolta, az nap halt meg, mikor Konstantinápolyba érkezém. Így az anyakönyvet nem láthattuk, a ház, melyben Rákóczi lakott, még épen áll, ugy a templom, mely neki köszöni fundációját, a kút, a bujdosók temetője. Nehány évvel ezelőtt itt az első emigráció korából számos tárgyat lehetett kapni; így került Révey hazánkfia birtokába az u. n. Rákóczi breviárium, melyet Budapesten is bemutattak.

Érdekes s magyar érdekű kirándulást tettünk a Héttoronyba, a török szultánok ez igen praktikus börtönébe, hová a hadi foglyok

Megesett az is, hogy rég megtelepedett ősi görögök fölvetették magukat valamely kereskedő-czéhbe s ép oly kötelezettséget vállaltak, akár a városi polgárok. A nemes civisek azonban éltek az alkalmossal s az ily honos görögök portékáit is lefoglalták. Így történt ez 1732-ben N.-Szombatban. ⁶⁾ Így Szegeden. ⁷⁾

Nagy panasz kerekedett görögök és zsidók ellen Felső-Magyarországban. A lengyel zsidók s görögök vállvetve hamisították a hegyallyai s tokaji borokat. ⁸⁾ Hiába volt minden tilalom és hivatkozás. Végre III. Károly kemény büntetés terhe alatt a hegyallyai

¹⁾ Orsz. levéltár helytartótanácsi osztálya. Ideal. Pecon.

²⁾ Az 1723. 116. t. cz. 2. §. pedig arról intézkedik, hogy haszontalan árú ne hozassék be.

borok védelmére rendeletet adott ki: hogy azt védjeggyel ellátott ¹⁾ gönczi hordókban árulhassák csupán, a csalókat és hamisítókat az elkobzáson fölül még egyéb büntetés is éri. ²⁾ Az 1737-ben kitört osztrák-török hadjárat nem sokat változtatott a görögök helyzetén; az 1737. oct. 11-iki rendelet ugyan vagyonuk elkobzásával fenyegeti az ottomán alattvalókat, de már 1738. jan. havában a békés kereskedők védelmét ígéri. ³⁾

A belgrádi békekötés után a görög kereskedők az ország huszonhárom vármegyéjében s kerületében s kilencz városában: Sz.-Fejérvártt, Budán, Komáromban, Győrött, Lőcsén, Újvidéken, Pesten, Pozsonyban, s Esztergomban laktak nagy számmal. ⁴⁾

Mikor Mária-Terézia trónralélt az 1741. országgyűlésnek nem

Későn este érkezénk Kalafatba. Még egy félóraig mentünk s a túlparti Widdin — régi magyaros nevén Bodony — tűnt szemünk elé. Messziről fényesen világítva, tündéries látványt nyújt, azt hinnéd, hogy a pesti korzóhoz hasonló Duna-sor ékeskedik a távolban. Pedig mindössze 42 olajlámpás van ügyesen csoportosítva; mennél közelebb jövünk, annál szegényesebb lesz a díszruha. A kikötőnél a

THALLÓCZY L.: UTAZÁS A LEVANTÉBAN.

1

ezt meg látni csak két hozzá s igen könnyen megérjük a pesti magyar tanyát: a Hotel de Pesth-et, az öreg Tóthfalussy bácsi özvegye menedékhelyét. Külön numizmatikai tanulmányra van szükség, míg a különféle lyukas török pénzek ismeretére jutunk. Legjobb a kisebb váltópénz értékét megtudnunk, mert itt inkább ajándékba adnak valamit, semhogy váltanának. Erős gyaloglás, hegymászás után elvégre biztos révet értünk félszemű hordárommal együtt, ki épen annyit tudott törökül, mint én, tehát görögül hallgattunk, mit ő elbucsuzásunk alkalmával nagyobb bórravaló kieszközlésére akar vala felhasználni. Természetes, hogy czélt nem ért.

A Hotel de Pesthben magyar világ járja. A portás székely, ki minden nyelvet magyarul beszél. A pinczerek közül ki német, ki albán, igen jó két elem így egymás mellett. A hotelben már jókora

Mindamellett van itt elég nagyon tiszteletre méltó s igen módos kereskedő is. A magyarok közül Commendinger zongorakereskedő, Czakó János, Zsigmond költőnknek gyógyszerész testvére, ki 1839. óta vált keleti emberré.

Szives meghívásának köszönhetem a herczegszigetek legszebbikének, Prinkipónak megtekintését. A hét sziget közül Iréne császárnőnek, számkivetési helye örvend legnagyobb látogatásnak. Konstantinápoly madár-távlata, tiszta levegő, zöldelő berkek, kies tengerparti járók s elmondtuk a jobbára görög-lakta sziget előnyeit; hátránya nincsen. A mi Pestnek, Budának a Margitsziget, az Stambulnak Prinkipo.

Görög nők csoportja, válogatott közönség, műlovasok zsivaja fogadja a kiszálló közönséget. A szigetbeli város jó részét a csinos

Ez a Charlemagna akarta Irene császárnő volt

gőt, sétálnak, s mint láttuk, szapulják a világot. Két dombot ural a sziget; mindkettő csucsáról remek kilátás a tengerre. A sziget speciálítása a szamaragolás. Konstantinápolyban a ki siet s nem akarja összerázatni magát, lóra ül, itt szamaragolnak. A szamarak erényeit sajtó útján már sokszor dicsőítették; semmi ok, hogy a prinkipobelieket ne részesítsük benne. Először is türelmesek, a mi régi dolog, de érzelmeiket olykor nem kellő időben fejezik ki. Felsamaragolánk egy angol miss kíséretében a sziget legfőbb pontjára. Napnyugta volt, a tenger aranylángokban uszott, sajkák lebegtek a távolban, vitorlás hajók, sirályok, majdnem költővé lett az ember... míg hátunk mögött a legöregebb csacsi hangját nem hallatá, oly erősen, hogy vége volt minden lelkesedésnek.

Este volt, haza tértünk s egy kedves magyar család körében

A világnak ugyan mi magyarok vagyunk a legrágalmazottabb nemzete, de az a vigasztaló benne, hogy ha megismerik, rendszerint megszeretik a magyart. A görögöt azonkép mindenki ócsárolja, de ha megismerik, még jobban szidják. A görög senkit sem szeret, tán önmagát sem, mert rosszabbul él mint az arab, még akkor is, ha vagyonos. Az orosz gyűlöli, mert Konstantinápolyt nem foglalta el az ő számára. A törököt, mert nem ijedt meg fenyegetéseitől. A francziának sem barátja, ép úgy, mint nem a németnek, kiknek Bismarckért jut ki a haragból. Az osztráknak senki sem barátja, miért tennének ők kivételt. A magyart Abdul-Kerim kardjáért gyűlölik. Egyáltalán azért a kardért sok helyen kijut nekünk a dicséret. Sokkal nagyobb és maradandóbb hatást tett az, mint hinnők: jót nem. A török azért duzzog mert nem huzzuk ki hüvelyé-

A legrágalmazottabbak, ennyi irig्यünk, úgy látszik mindig volt

Bizonyos nimbus környezi az őseredeti népeket. A fékezhetlen szabadságérzet, mely százados harczokban bizonyítja megtörhetlenségét, a hozzáférhetlenség, melynek következtében regék fűződnek a Balkán-félsziget hegyi népeihez, rokonszenvet, érdeklődést költenek föl. A fekete hegyek lakói: a czrnagorcok úgy, mint az albánok, ép azért, mert kevésbé ismeretesek, mint valami félistenek szerepelnek az elpuhult európaiak előtt. Minden albánt délczeg, harczias vitéznek képzelünk, villogó szemekkel hősi magatartással. Némi ideális felfogás élt bennem Skenderbég utódai iránt s él bennem most is mindamellet, hogy ők is csak olyan közönséges emberfaj, akár mi magunk.

Néhány nap Korfuhoz kötött. Hajónkat a végzet előre soha sem látható útja sujtván; eltört a kereke. Más hajót kellett megvár-

Skenderbég harci tettei és Joannes Corvinus-Hunyadihoz való hűsége, külön tanulmány feladata

Viharos időjárás után másnap reggel San-Giovanni di Meduat, Skodra kikötőjét értük. Skutarit az albánok Skodrának nevezik, s miért ne adjuk meg az albánoknak, a mi az övék. Medua alatt egy kopár, sziklák közé ékelt öblöt kell értenünk, mely öt kőházból, hat szalmakunyhóból s tiz sátorból áll, melyben egy félszázad török katona tanyázik. Az öt kőház közül egy a Lloyd-ügynökség, ez is épen elegendő arra, hogy az ember el ne pusztuljon benne. A másik a vesztegzár, mely csak a nevéért van oda építve. A szalmakunyhók közül egy a vendéglő, hol more albanico fekete kávé, még feketébb kenyeret és sajtot kaphatsz. Itt tanyáznak a követségek postásai, ide szállnak a berekedt utasok s egy sem panaszkodik, mert úgy is hiába

Alessio, 1881. okt. 2.

Alessio. — Albán rablók és életök. — Maljsorok. — Czrnagorcok és arnauták. — Dulcizigno. — Kultura és vallásosság. — A vilajet jövője és a törökök világnézlete. — Gopcsévics ur könyve.

Szerény rozzant mecset siet sorsa felé Alessio városában, közel az albán tengerparthoz. Hajdan szent Miklós tiszteletére emelték az albán keresztények. Szkenderbég halála után megváltozott minden.

A nemzet előbbkelői mohamedánokká lettek, a templomok mecsetekké. A sors változandósága úgy hozta magával, hogy a kereszténység egyik kiváló hőst, ki maga is előbb a félhold hitét

Szpiridion Gopcsévity könyvét Thallóczy Lajos is ismerte, véleményt is mondott róla, nem dicsérő

A görög Szpíró elterjedt név szent Spiridion tiszteletére

Gopcsévity hajóin úszott a magyar puszták népének verejtékén érlelt aranykalászos búzarakomány

Ez a kereset csak nyáron divatozik, télen a hegyi törzsek levonulnak s ezek miatt azután nem mernek ott maradni. Papot, se barátot, se hodzsát, török lovas rendőrt, kivel jó barátságban vannak, és európaiat nem bántanak. Tudják, hogy az európaiért nagy lármát üt a vali, s azért az egész falu szenved, holott egy-egy benszülött meg sem kottyan, azt vérboszu útján eligazítják maguk között.

Az ilyen rablóczéheket kiírtani nem lehet, az utak járhatatlannak, legfeljebb az egész erdőt kellene kiírtani, különben tíz-tizenöt ember ellen az egész török haderő sem lenne elégséges. Az egyes utassal könnyen végeznek. Az erdő sűrűjében bokrok mögött van elbújva a derék had, az egyes ösvények mentén előrsök czirkálnak.

THALLÓCZY L.: UTAZÁS A LEVANTÉBAN.

5

Vannak akiknek történetével nem jó cirkuszkomédiát játszani, nem meghunyászkodók mint mi

ki, semmi világos összefüggésre nem emlékszem. Az emlékek azonban másként torkollanak innen is, onnan is, vérkeringésünkbe. Čuprija azonban szülővárosomként, még ha nem magam választottam is, sokféle szempontból érdekelt. Čuprija volt a római *Horreum Margi*. A híres Kanitz – még talán születésem idején – látta a Moravában a hídlábakat. Azt mondják, hogy ha alacsony a vízállás, még ma is láthatók a megsemmisíthetetlen hídlábalapok. A *Morava Gabonamezeje* (*Horreum Margi*) akkor is állomás volt a híres, meghaladhatatlan Konstantinápolyi Hadi Úton, amely kétségkívül napjainkban is meghatározza utazásainkat, úticéljainkat, egész földrajzunkat. Később ez a város lett a bizánci *Horreum Planum*, majd *Ravno*, a középkori szerb város. Semmiképpen sem lehetett elkerülni, vélik a történészek. Keresztesek, kalmárok, diplomaták. Ránk maradt adat szerint 1183-ban Nemanja Stevan (István) nagyzsupán küldöttsége itt, éppen Ravnóban, vagyis Čuprijában, találkozott Rótszakállú Friggyessel, a harmadik keresztes hadjárat idején. (Észrevették-e, hogy a Moravából ismét felbukkant a 13-as szám, hogyha összeadjuk ennek a dátumnak a

Bori Imre fő és felelős szerkesztője volt a Híd – Irodalmi és Társadalomtudományi Folyóirat alapításának 60-ik évfordulóján. Az ünnepi számban, Bori Imre munkásságát ismerve, nem véletlenül, néhány érdekes adat látott napvilágot.

Kanitz látta a Moravában a hídlábakat. Tehát járt ott is, a Konstantinápolyi Hadi Úton.

És így tovább. Čuprija egyre inkább a legfőbb átkelőhelyé vált a Nagy Moraván stb.

Kevésbé köztudott, hogy *Ravnában*, tehát az én Čuprijámban, a távoli 1216. esztendőben I. Stevan (István) szerb király és Száva püspök, a későbbi Szent Szávánk, II. Endre magyar királlyal folytatott tárgyalásokat.

És éppen az, ami kevésbé ismert, készítem emlékezetem csendes átvizsgálására, ami – jól tudom – oly gyakran sülyed a félig felejtésbe. Vagy a felejtésbe?

Miért ne?

Mindig előnyben részesítettem az úgynevezett történelmietlen időt és a szóbeliség úgynevezett névtelen történetíróit, szemben a finomra módolt parádés életrajzokkal. Mert ezekben is, akárcsak a hírlapi vezércikkekben, oly gyakran hazudnak hatalmasakat. És fognak mellé.

Nos, nagyanyám mesélt nekem még egy híres magyar čuprijai tartózkodásáról. Az a zsebrádióból jövő hang az előbb, már előttem kimondta a nevét: Kossuth Lajos. Ahogy később megállapítottam, a felkelés vezetője a lázadás összeomlása és elfojtása után Konstantinápolyba menekült. És Čuprijában a

...oly gyakran hazudnak hatalmasakat, és fognak mellé

Ez nagymamám története, de lehet, hogy most már az enyém is.

Szerettem elképzelni, hogy Kossuth Lajos hintója Čuprija kellős közepén, a Konstantinápolyi Hadi Úton, éppen valamikor a nyár vége felé is az őszi kezdetén állt meg. Az őszi az én évszakom. Emellett pedig a Morava menti záporok, meg az árvizek, melyek dühösebbek mint bárhol is, általában ilyenkor, pontosan a nyár végén jelzik előre a sáros, szürke, jégkorhoz hasonlatos őszt.

Nem akarom megkérdezni a történészeket, hogy mindez *valóban* hogy is történt. Ők alighanem a stratégiáról, a nagyhatalmakról, az erős osztrák császárságról beszélnek nekem. Ezt egyébként is tudom.

Itt arról is szó van, hogy Kossuth Lajos, eltávozva örökre a hontalanságba, hazájától, Magyarországtól egyre távolabb, legalább egy pillanatra, legalább ebben a Čuprijában, teljesen mindegy, hogy keresztútnál vagy válaszütnél, oly közel volt saját elképzeléseihez. Mert hazája rövidesen egyre távolabb lesz tőle. Legalábbis földrajzi értelemben.

A fiákerok pedig tovább folytatódnak gondolataimban megszakítás nélkül. Bota és Stefanović fiákere Kruševacra, az első háborúban, a lakodalmas homokfutók kisvárosainkban stb. De az a magára hagyott, jelképes fiáker, Kossuth Lajosé, mely a szabadság (mégis) apró porszemeként ahogy fűgén szá-

388

HÍD

fiákere (vagy hogy másként mondjam: hintója) váratlanul, ahogy az lenni szokott, elakadt a mi mély moravai sarunkban. Kiesett a kerék, s bekövetkezett az előre nem látott *szünet*, ahogy most a tévéműsorokban mondják. Kossuth Lajos Čuprijában maradt néhány napig. Lehet, tovább is. Erről nagymamám nem sokat beszélt, vagy nem akart. Nyilván nem egyedül ment: a történetben egy asszonyt is említene. Minden kétséget kizáróan szívélyesen fogadták. S ki tudja, kétségbeesésben és dühében – akkor már hontalan volt – gondolt-e egyáltalán arra, hogy hol van. Tudniillik 1815-ben éppen Čuprijában kötött egyezséget Miloš Obrenović fejedelem és Ali Merasli pasa, vagyis a Porta, Szerbia valamiféle önállóságáról. Ezzel tehát itt, akaratlanul is, az ősi római címen találkozott két gondolkodásmód, két pragmatikus elképzelés, két harcmodor. Miloš fejedelem ügyesen, állandó tárgyalások közepette, de a lényegi dolgokban jótányit sem engedve, fondorlatoskodással sokat elért. Még itt, Čuprijában is. Kossuth a mindent akarta, lángokban, kiegyezés nélkül. És ezen a jelképes helyen, úgy lehet: a Balkán titokzatos pontján, minden előreláthatatlanul világossá vált, ugyanakkor pedig nagyon, nagyon rejtélyessé.

JEGYZET

Dušan Matić Kossuth-története szép történeti legenda, hiszen Kossuth Lajos nem Szerbián át utazott törökországi emigrációjába. 1849. augusztus 17-én lépte át Orsovánál a török határt, ahonnan Turnu-Severinbe megy már török katonai kísérettel, és augusztus 30-án Viddinben van. Innen az ugyancsak bulgáriai Sumlába kell költöznie, majd a kisázsiai Kiutahiában kell élnie, ahol huzamosabb ideig tartózkodik majd.

Érthető módon Szerbia kormányát is foglalkoztatta, mit tegyen, ha a szabadságharc leverése után a magyar és lengyel menekülők Szerbián át akarnak emigrálni. Ezt a szerb kormány szeretete volna elhárítani. Ilija Garašanin írta Petrović Kninčaninnak 1849. július 21-én (ezen a napon terjesztette a magyar országgyűlés elé Szemere Bertalan miniszterelnök a nemzetiségi törvényt!): „Attól félünk, hogy a magyarok némely lengyelekkel együtt Szerbiában keresnek menedéket. Az ilyen vendégeknek nem örülnénk. Mi nem a menekülő magyaroktól félünk, inkább azoktól, akik majd üldözik őket, és szokásukhoz híven hozzánk is átcsapnak, hogy keressék őket. Ne adjon Isten sem ilyen, sem olyan vendéget!” Ezért a Duna mentén őrségeket állítottak fel, hogy „elvágják

Jung Károly fordította le Dušan Matić Kossuth legendáját. A Jegyzetet Bori Imre írta.

Mi a Kninčanin – Knityánin nevére figyeljünk oda, a történelem forog, a szerbeknek kedvező Ferenc Jóska trónörökös fiának dedikált Rudolfsgnad-Rezsóháza ma, az 1848-49-ben bennünket a bécsi burg utasítására irtó és Knityánin tábornok emlékévére hallgató község, Nagybecskerektől keletre, a Tisza parton. Torontálszigetvárnak kellős közelében.

olyan vendéget!” Ezért a Duna mentén őrségeket állítottak fel, hogy „elvágyják a magyarok útját, ha azok esetleg Szerbiába akarnának menekülni”. Augusztusban azonban megváltozott a szerb kormány álláspontja a menekülők kérdésében. Nemcsak az olasz és a lengyel légió katonáit fogadták be, hanem 1850 decemberében Kossuth Lajos feleségét, Meszlényi Terézt is, aki Pestről szökve Mary Smith névre kiállított angol útlevéllal jutott Belgrádba. Belgrádban a szerb kormány előzékenynek és szolgálatkésznek mutatkozott; melléje tisztet osztott be, aki a szerb–török határig kísérte az asszonyt. A kormány azt is elrendelte, hogy útján a helyi hatóságok segítsék, és könnyítsék meg utazását. Ekkor jutott el Čuprijába is, és ennek emléke vált legendává. Különben Kossuth Lajosné 1851. január 15-én érkezett meg Sumlába férjéhez.

Kossuthné utazását megörökítette Perczel Miklós ezredes is emigrációs naplójában: „*Január 13-án. Kossuthné megérkezett – Wagnerné hozta, és Belgrádból Carossini, Szardínia konzulja kísérte idáig. Jött véle valami Mayerhoffer nevű ember – ki és micsoda, nem tudom. Egész regény kering Kossuthné bujdoklása s az üldöző osztrákok közüli csodás menekvéséről . . .*”

Két regényes életrajz is leírja ezt az eseményt. Vas Zoltán *Ha még egyszer azt üzeni . . .* című Kossuth-életrajzában (Budapest, 1967) olvassuk: „Viszontagsá-

Elvágni a menekülő magyarok útját ott ahol Corvinus-Hollós János az életével védte őket elrendelte, hogy útján a helyi hatóságok segítsék, és könnyítsék meg utazását. Ekkor jutott el Čuprijába is, és ennek emléke vált legendává. Különben Kossuth Lajosné 1851. január 15-én érkezett meg Sumlába férjéhez.

Kossuthné utazását megörökítette Perczel Miklós ezredes is emigrációs naplójában: „*Január 13-án. Kossuthné megérkezett – Wagnerné hozta, és Belgrádból Carossini, Szardínia konzulja kísérte idáig. Jött véle valami Mayerhoffer nevű ember – ki és micsoda, nem tudom. Egész regény kering Kossuthné bujdoklása s az üldöző osztrákok közüli csodás menekvéséről . . .*”

Két regényes életrajz is leírja ezt az eseményt. Vas Zoltán *Ha még egyszer azt üzeni . . .* című Kossuth-életrajzában (Budapest, 1967) olvassuk: „Viszontagságos úton, Mary Smith névre kiállított angol útlevéllal, amit a magyar ügy angol barátai juttatnak el hozzá, Zimonynál átjut a Dunán, és Belgrádba érkezik. A szerb kormány, annak politikai bizonyítékaként is, hogy mennyire megváltoztatta állásfoglalását a magyar ügyben, és lehetők tart egy esetleges magyar–szerb, sőt az olaszokkal együttes Ausztria-ellenes szövetséget, és ennek érdekében jó kapcsolatot kíván fenntartani a magyar emigráció vezetőjével, Kossuthnal – kitüntető szívéllyességgel fogadja Terézt. Mindennel ellátja, és gondoskodik, hogy a díszőrségül adott lovascapat–kísérettel eljusson férjéhez.

1851 – ”a szerb kormány ... lehetők tart egy esetleges magyar-szerb, sőt olaszokkal együttes Ausztria ellenes szövetséget ...és ennek érdekében ...

kitüntető szívéllyességgel fogadta”

Nincs, nem volt új a nap alatt 1447 és 1851 között

Erről bővebben a folytatásban

Január tizenötödikén, csikorgó hidegben, csengős szánon megérkezik Sumlába.”

Cseres Tibor regényes Kossuth-életrajzában ezt az epizódot imígyen írta le: „Ném elmondta, hogy az egyszerű magyar nép köreiben nevemet már legendaszerűen, sőt mitikus túlzásokkal istenítik.

Utazás közben Szerbiába érven, leleplezték kilétét, s mikor a fejedelem hírére vette, hogy Kossuthné Belgrádban rejtőzik, adjutánsát küldte hozzá, s felajánlotta egyik vidéki kastélyát arra az esetre, ha útját a zord időjárás miatt félbe akarná szakasztani. S olyan jelentős személyiségek, akik harcuk idején ellenünk tüzeltek (Garasanin belügyminiszter, Knicsanin tábornok-szenátor), most őszinte tisztelettel keresték a vele való találkozást s a kedvezés lehetőségét.

S midőn feleségem a hosszabb időzés lehetőségét elhárította magától, egy magas rangú hivatalnokot és katonai kíséretet adtak melléje, hogy Szerbiában áthaladtában mindenütt megkülönböztetett biztonságban és tiszteletben részesüljön.”

Szabad György *Kossuth politikai pályája* című könyvében (Budapest, 1977) Kossuthnak a „szerb kormányzat segítségével kiszöktetett feleségét” említi.

Ki volt a Knicsanin tábornok-szenátor? = Knićanin – Knityánin

[Magyar Katolikus Lexikon](#) > [R](#) > [Rezsőháza](#)

Rezsőháza, *Rudolfsgnad*, v. Torontál vm. (Knićanin, Szerbia): plébánia a v. csanádi egyhm. pancsovai esp. ker.-ében. - 1866: alapították. Tp-át 1876: Feltámadott Üdvözítő tit-ra szent. Kegyura 1880: a Pénzügymin. Anyanyelve 1880: ném. 1935: 3028 ném., 6 m. lakosa volt. - A falu határában 1945. X. 10-1948. III. 20?: kommunista haláltábor működött, ahová össz. kb. 17.200 főt hurcoltak, többségében ném-eket, de m-okat is. Tito partizánjai itt kb. 11 ezer személyt éhezettek halálra, lőttek agyon v. hagytak gyógykezelés nélkül elpusztulni. 1946: egy forró nyári napon kihajtották az egész tábor egy, a tábortól K-re fekvő legelőre. A foglyoknak a tűző napon kellett egész nap állni mozdulatlanul; a gyermekek sem kaptak egy csepp vizet és senki sem mehetett földre. Az örök lelövélssel fenyegették azt, aki helyét megpróbálta elhagyni. E tábor rabja volt Thiel Titusz OFM (1908-?), akit a csanádegym. Neumann Imrével együtt innen a károlyfalvai táborba hurcoltak. 88

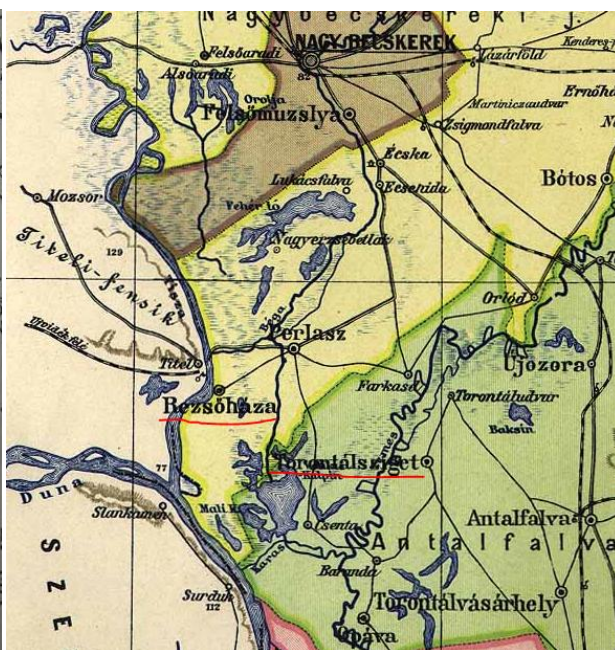
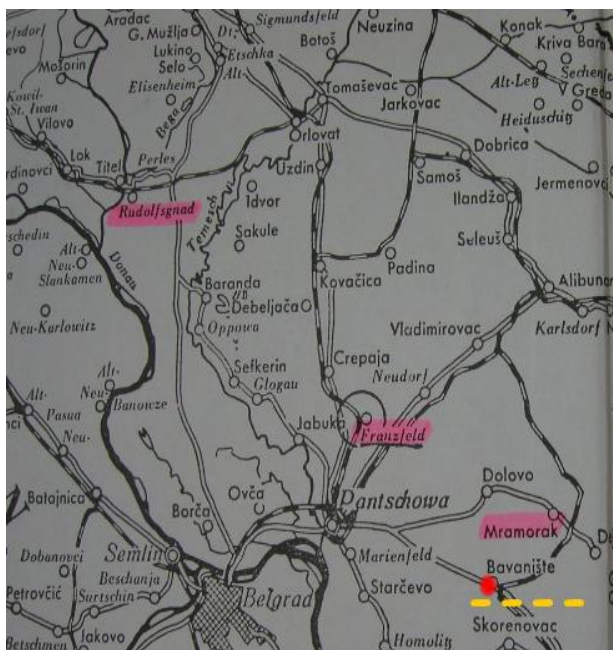
A megismétlődő árvizek miatt a gyarmatosításra Torontálba irányított Dunai svábok egy csoportja a Tisza partján szemelt ki egy magaslatot ahova új településüket óhajtották felépíteni. Engedélyt erre az osztrák császártól kellett kérniük, amit meg is kaptak 1866-ban de azzal a feltétellel, hogy az új település a királyi herceg trónörökös neve után Rudolfsgnad nevet kapja. Miután a Monarchiában Deák Ferenc kiegyezése is létrejött, szabad lett Magyarországon magyar neveket használatba iktatni.

Rudolfsgnadot akkortól a trónörökös magyarra fordított nevére iktatták be Rezsőházának.

Rezsőháza szörnyű emberirtás színhelye és a Dunai svábok a térségből való likvidálásának haláltáborra lett 1945 után. Ettől a dátumtól a mai napig a helység Knityánin nevére lett átkeresztelve. Knityánin ezredes az 1848/49-es szabadságharcban a Délvidéki magyarirtás vezére volt, eredményes és hűséges szolgálataért Mária Terézia lovagrend kitüntetését kapott.

Nevéről kapta Rudolfsgnad falvára betelepülő szerbek által a település, az új Knityánin nevet.

Knićanin – Knityánin

Rudolfsgnad – Rezsőháza - Sakule- a Szigetvár-torony közelében.

Torontál-Sziget-Vár-lak

Rudolfsgnad – Rezsőháza – Titelnek által ott ahol Ransanus szerint is ' a Duna szétágazik ' ,

Dunára meg a Tiszára szétágazik, Sziget azaz TorontálSzigetvár közelében!!!

Nagybecskerek és Écska alatti Ecseidda nem tévelyegtető össze a Nagyikinda alias ősi eredeti Hollóssal 1848-ban Itáliában harcolt Radetzky alatt. 1848 május közepén a karlócai szerb nemzeti gyűlés a Szerb Vajdaság vajdájává választja. Tábornokká léptetik el@, és visszaküldik a Délvidékre, hogy átvegye az ottani szerb csapatok parancsnokságát (erre október 6-án kerül sor). Dec. 15-én Knicsaninnal együtt rajtaüt Damjanich Jarkovácon állomásozó seregén, de vereséget szenved. December végén csapatai megsemmisítése közben szívinfarktust kap.

Knicsanin, Stevan Petrovics

(1807-1855) 1842 t@l a Szerb Fejedelemség szenátusának tagja, a szerbiából érkezett önkéntesek élén, ezredesi rangban vesz részt a délvidéki harcokban. 1848 augusztus 19-én sikertelen támadást intéz fehértemplom ellen, és súlyos veszteségeket szenved. Augusztus végén még több sikertelen támadást intéz a város ellen. Szeptemberben megszállja Tomasovácot, ahol a szerb felkel@k egyik fontos bázisát építi ki. Dec.14-én éjszaka rajtaüt Jarkovácon az ott éjszakázó Damjanich csapatain, de súlyos vereséget szenved, és Pancsovára vonul vissza (id@közben az üresen maradt Tomasovácot a háta mögött megszállják Kiss Ern@ csapatai). Pancsova védelmében kiválóan helytáll (jan.2.), Jan. 19-én megtámadja Versecet, de Damjanich csapatai visszaverik. A tavaszi magyar sikerek után a szerb felkel@k a Titeli-fennsíkra szorulnak vissza, melynek védelmét Knicsanin irányítja ? sikerrel. 1849 májusában eredménytelen tárgyalásokat folytat a magyar-szerb megbékélés@l. 1849-ben tábornokká léptették el@, és a Mária Terézia-rend lovagkeresztjét kapja az Ausztriának tett szolgálataiért, 1853 szerb vajda (természetesen Szerbiában).

Knityánin Sztéván Petrovity tábornok Mária-Terézia lovagkeresztese 1849-ben, 1853-ban szerb vajda.

Knityánin nem Knicsanin – a Č-ћ-Ty betű nem azonos a Č-Ч-Cs betűvel. Tyúk-csúk, tyók-csók nem ugyanaz **Damjanić** nem a germánosított Damjanich se nem Damjanics hanem Dámjánity helyesen, még akkor is ha eddig így vagy úgy vagy akárhogy is írták helytelenül.

Fehértemplom ellen, de csapatait Maderspach Ferenc százados irányításával a magyar erők visszaverték. 1848 szeptemberétől csapataival megszállta és megerősítette a tomaseváci szerb katonai tábornok, majd részt vett az 1848. decemberi és 1849. januári Tomasevác környéki harcokban, így 1848. december 15-én a jarkováci ütközetben, majd 1849. január 2-án a pancsovai ütközetben. 1849 áprilisától Đorđe Stratimirović mellett a titeli-fennsík védelmének egyik szervezője volt.

Stevan Knicanin vezérőrnagy

A szabadságharc leverése után jutalmul császári vezérőrnagyi rangot kapott és megkapta a Mária Terézia-rend lovagkeresztjét. Szerbiába visszatérve ismét a szenátus tagja lett, majd 1853-tól a fejedelemség hadügyminiszterévé nevezték ki.

vadült volna, mikor a karikás ólomgombja az orrára koppintott. 1848 nov. 9-én a strázsai /lagerdorfi/ csatában úgy kitüntették magukat, hogy Damjanich külön kiemelte őket. Rózsa egymaga tizenkét ellenséget ölt meg, ötöt puskával, hetet karddal. Rákosi Viktor legendás leírása szerint Rózsa Sándor betyárserege még 1848 decemberében Jankovácánál 200 nőt és gyermeket mentett meg a szerbek elől, kiket a basahídi kastélyba kísértek. A szerbek Knicanin vezetésével körbezárták a kastélyt a betyárokkal együtt. Rózsa Sándor azonban kb. 120 betyárjával átvágta magát a szerb ostromgyűrűn és még utolérte Damjanich seregét. A visszafordult veressipkások rövid időn belül felszámolták az ostromgyűrűt és kimenekítették a védőket.

Basahíd falu a középkori Bazsalhida – Mercy után 1800 körülől Kiskikinda

Dámjánity János basahídi átvonulásáról, kevesen ismerik, vagy leírni sem merik, az aradi

Tizenhárom vértanú ezen dicső egyikének még dicsőbb hagyatékát.

Basahíd-Bazsalhidáról az út Nagyikindán-Hollóson keresztül vezetett Temesvár felé. Így volt ez már a középkor előtt, alatt és után is. A faluból kimenésük alatt, a padlásokon, templomtoronyban elrejtőzött szerbek hátbatámadták és sortüzet adtak le Dámjánity János tábornok seregére.

A vezér ekkor –Fordulj! Tüzelj!-t parancsolt az embereinek mondván:

”kiirtok minden szerbet és hogy magja se maradjon, utoljára magamat lövöm agyon.”

Minden rosszindulatú komment ellenére, Dámjánity János ezen szavai a vezér elkeseredésének a megnyilvánulásai voltak az felett, hogy szerb testvérei nem érték fel ésszel 1848-ban, hogy nem a saját nyereségük, hanem a telhetetlen Habsburg hatalom ócska eszközei voltak csupán.

1867 után aztán megelégedtek.

Stevan Petrović Knicanin (Стеван Петровић Книћанин, * 1809 in Knić; † 26. Mai 1855 in Belgrad) war ein serbischer General.

Leben

Ursprünglich Kaufmann ging er 1832 in die Umgebung des Fürsten Miloš, auf den er großen Einfluss ausübte. 1835 wurde er Brigadepolitän von Josenitz, 1839 zum Kreishauptmann von Smederevo befördert. Unter dem Fürsten Michael verlor er an Einfluss und wurde sogar des Landes verwiesen, nachdem er sich 1840 an einem Aufstand gegen ihn beteiligt hatte.

1842 wurde er jedoch von Alexander I. wieder zurückgerufen. 1848 stellte er sich an die Spitze einer Freischar von 3.000 Mann, die den österreichischen Serben gegen die aufständischen Ungarn zur Hilfe kommen sollte. Er wurde zum Nationalobersten ernannt, musste jedoch vor den Ungarn den Rückzug über die Theiß antreten.

Auf Befehl seiner Regierung kehrte er 1849 wieder in die Heimat zurück, wurde Senator, 1854 Kriegsminister und Ratgeber des Fürsten Alexander I. Für seine Verdienste im Kampf gegen die Revolution in Ungarn wurde er Ritter des Maria-Theresia-Ordens.

Stevan Petrović Knicanin starb am 26. Mai 1855 in Belgrad.

Stevan Knicanin. Lithographie von Josef Kriehuber, 1849

Leverték a Magyar Szabadságharcot a Knicanin – Ritter des Habsburg Maria-Theresia-Ordens segítségével
akarom mondani magyarirtásával...

The map shows the following locations and features:

- Cities and Towns:** BEOGRAD (at the bottom), Pančevo (bottom right), Kragujevac (top right), Kopaonik (top center), Čačak (center), Zlatibor (center), and many smaller towns like Titov, Ponor, Knjani, Farkašin, Saku, Kopaonik, Padina, Debeljača, Opovo, Srebrenik, Glogonj, Kačarevo, Jabuka, Ova, Borčica, B. Zemun, B. Batanica, and B. Zemun.
- Rivers and Lakes:** The Danube river (Dunav) is shown flowing through the region. Other water bodies include Lake Batoš, Lake Uzdica, and Lake Saku.
- Roads:** A network of roads is shown, with major roads labeled with numbers like 14, 19, 10, 7, 11, 12, 13, 14, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100.
- Geographical Features:** The map shows various geographical features like mountains, forests, and lakes.

A trianoni békeszerződés előtt Torontál vármegye Nagybecskerei járásához tartozott.

Sakule az ősi TorontálSziget-vár-lakának egyik maradványa , az - iza Kule – emlékeznek?

A fiákerék pedig tovább folytatódnak gondolataimban megszakítás nélkül. Bóta és Stefanovics fiákerre Kruševacra, az első háborúban, a lakodalmas homokfutók kisvárosainkban stb. De az a magára hagyott, jelképes fiáker, Kosuth Lajosé, mely a szabadság (mégis) apró porszemeként ahogy fűrgén száll Kelet felé, mindörökké az igazságaim első helyén van. Az igazságokat egyébként is többes számban kell írni.

Dušan Matić **Kossuth – legendáját** Jung Károly fordította

Nadrealizmus – szürrealista – surréalisme először Sigmund Freud majd Karl Jung képzeleteire alapozott. Realizmus feletti álmodozás, álom képekre alapozott valami – képzelődés akar lenni

Cseres Tibor regényes Kossuth-életrajzában ezt az epizódot így írta le: „Nőm elmondta, hogy az egyszerű magyar nép köreiben nevemet már legendaszerűen, sőt mitikus túlzásokkal istenítik.

Utazás közben Szerbiába érve, leleplezték kilétét, s mikor a fejedelem hírére vette, hogy Kossuthné Belgrádban rejtőzik, adjutánsát küldte hozzá, s felajánlotta egyik vidéki kastélyát arra az esetre, ha útját a zord időjárás miatt félbe akarná szakasztani. S olyan jelentős személyiségek, akik harcuk idején ellenünk tüzeltek (Garasanin belügyminiszter, Knicsanin tábornok-szenátor), most őszinte tisztelettel keresték a vele való találkozást s a kedvezés lehetőségét.

S midőn feleségem a hosszabb időzés lehetőségét elhárította magától, egy magas rangú hivatalnokot és katonai kíséretet adtak melléje, hogy Szerbiában áthaladtában mindenütt megkülönböztetett biztonságban és tiszteletben részesüljön.”

Szabad György *Kossuth politikai pályája* című könyvében (Budapest, 1977) Kossuthnak a „szerb kormányzat segítségével kiszöktetett feleségét” említi.

Az alapvető információkat Dragoslav Stranjaković *Vlada ustavobranitelj 1842–1853 – Unutrašnja i spoljna politika* című könyvében (Beograd, 1932) találtuk.

BORI Imre

A SZÖVEGKÖZLÉS RŐL

Dušan Matić (Ćuprija, 1898. szept. 13–Belgrád, 1980. szept. 12.) naplószerzőnek kéziratát a szerkesztő Draško Redepnek köszöni, aki a jeles szerb szürrealista író 1972–1973-ban és 1977-ben vezetett naplóját a verseci KOV Kiadónál *Március idusa, épphogy meg nem érkezett (Martovske ide, tek što nisu)* címmel 1994-ben jelenteti meg.

A szövegben említett dr. Bota kruševaci orvos volt, Stefanović pedig Svetislav Stefanović (1874–1944), ugyancsak kruševaci orvos, költő, a legjelentősebb szerb Shakespeare-fordító. 1940-ben jelent meg szerb nyelven *Az ember tragédiájának fordítása*.

A szép történeti legenda Jegyzetét Bori Imre írta

Itt egy gondolat, a Corvinusok történetének Heltai legendájához:

„Úgy született Mátyás király a boros szász Kolbi házában, mint ahogyan Kossuth Lajos járt Tyuprijában.” (Sz-V. I.)

”Március idusa, épphogy meg nem érkezett”

Mart, doba godine kada u srećnim zemljama stiže proleće i rešava se pitanje prvaka, i sve su oči uprte u rađanje života i novih šampiona, u Srbiji je sezona u kojoj padaju istorijske rekapitulacije. Nešto kao prolećna verzija slava, kada je dozvoljeno i poželjno posvađati se oko ideologije, preminulih, ubijenih, nastradalih... Martovske ide – to se kod nas čeka kao neka okultna Nova godina: pola žurka, pola crni flor.

A bombardovanje – koje ćemo prvo godinama zvati „NATO agresijom“, da bismo posle počeli naširoko da koristimo eufemizme poput „intervencija“ – čija je 16. godišnjica obeležena ovih dana, bilo je zasigurno najtraumatičnije iskustvo generacije rođene ranih osamdesetih.

Draško Redep elismert újvidéki értelmiséginek köszönve

Március idusa

népszerű utalás szólás-mondássá valóságos szállóigévé kezd beiktatódni déli szomszédaink tudatába:

A Mozart Sport rovat szerkesztője 2015.3.28-án írja: Március az évkör része amikor a szerencsés országokban a tavasz érkezte elrendezi a legjobbak kérdéseit, Szerbiában viszont az az évszak amikor széthullanak a történelmi összefoglalások. Mint valami tavaszi ünnep, amikor megengedett és kívánatos ideológiák, az elhunytak, a kivégzettek, a kiszenvedett felett összeveszni... **Március idusa** – erre nálunk mint valami okkult Új évre várnak: fele ünnepség, fele fekete szertartás A bombázásokat – amelyeket eleinte ”NATO agresszióknak” nevezünk, hogy azután később a széleskörűen megszépítő ”beavatkozás” kifejezésre térjünk át.....
(montam, hogy Dámjánity – Damjanić Jánosnak igaza volt..?)

II Vanredni izbori su zakazani za 16 mart 2014. Čudna simbolika se odmah nameće. Naime, 15 marta 44. p.n.e. u Starom Rimu, izvršen je (ubilački) napad na Julija Cezara. Prema Plutarhu, Cezar je išao pre martovskih ida izvesnom proroku (danas bi rekli: vizionaru) da kao velik vladar pita za svoju životnu sudbinu, i prorok je rekao Cezaru da se čuva martovskih ida. Cezar tom upozorenju nije pridavao neku važnost, i slučajno, na same martovske ide, na putu za Pompejevo pozorište, sretne proroka, seti se upozorenja, i podsmešljivo dobaci: “Ide su došle a meni se ništa nije dogodilo”. Prorok (vizionar) mu na to uzvрати: “Da, martovske ide su došle, ali još nisu prošle”. Nedugo potom je Cezar ubijen. Susret je dramatizovao V. Šekspir u svojoj drami “Julije Cezar”, odakle potiče i izreka “Čuvaj se martovskih ida”. Otada martovske ide služe kao metafora kojim se opisuje neka opasnost ili nevolja koja pretili, na koju ne obraćamo posebnu pažnju ili mislimo da ćemo je izbeći, a koja se ipak dogodi u tačno predviđenom vremenu.

A Vajdasági Autonomija honlapon olvassuk Radivoj Stepanov 2014.1.30-iki, Féljed a választásokat **Március idusán** c. írásában: a 2014.március 16-ra kiírt választás, mint a Kr.e. 44-ben a Régi Rómában Július Cézár ellen elkövetett halálos támadás furcsa szimbólumaként hat vissza. A látnok megígérte a Cézár életét Március idusán fenyegető veszélyt, de ő nem hitt neki. A szenátusba menet oda is szólt hozzá:” idusa megjött, nekem semmi bajom.” Mire a jós megjegyezte: ”Igen, március idusa megjött, de még el nem múlt.” Röviddel később Cézárt megölték. William Shakespeare – Július Cézár – drámájából ered a kijelentés, azóta vált metaforává – átvitt értelmű körülírása – a veszély vagy ínség amire nem fordítunk kellő figyelmet gondolva úgyis elkerüljük azt, ami aztán mégis bekövetkezik: ” Féljed a március idusát”

(mert a sajátjai voltak Dámjánity Jánosnak nagy ellenségei)

Јован Дамјанић (мађ. *Damjanics János*; Стража или Стаза, 8. децембар 1804 — Арад, 6. октобар 1849) је био српски граничарски официр у Аустријском царству и генерал мађарске војске током Мађарске револуције 1848. Мађари га сматрају својим националним херојем а Срби националним издајником.

Садржај

- 1 Биографија
- 2 Револуција
- 3 Контроверза
- 4 Извори
- 5 Литература
- 6 Спољашње везе

Биографија

Дамјанић је рођен у месту Стража поред Вршца у Банату (тадашњој Војној крајини) или у месту Стаза^[1] на Банији.^[2] У армију је ступио као официр 61. пешадијске регименте и избијањем револуције 1848. године је унапређен у чин мајора у трећој сегединској регименти (*Honvédség*). Иако је био православни Србин, био је веома привржен идејама мађарских револуционара и реформиста.

Револуција

Способност и храброст у борбама код Алибунара и Страже у револуцији из 1848. године су га довеле до унапређења у чин пуковника. Почетком 1849. године је постављен за команданта 3. мађарске армије и веома је брзо достигао репутацију најхрабријег у мађарској армији.

Јован Дамјанић

Јован Дамјанић - литографија

Лични подаци

Датум рођења	8. децембар 1804.
Место рођења	Стража или Стаза (Аустријско царство)
Датум смрти	6. октобар 1849. (44 год.)
Место смрти	Арад (Аустријско царство)

Дамјанић – Dámjánity János tábornok
(1804 Szrázsza vagy Sztáza - 1849 október 6. Arad)
45 évesen

A megtorlás

Világosi (szőlősi) fegyverletétel

Az utolsó harcoló magyar sereg^[16] a Világos közelében levő szőlősi mezőn adta meg magát az orosz csapatoknak. Ez súlyos sértés volt a császári oldal számára. Ha nekik adták volna meg magukat a magyarok, annak üzenete az lett volna, hogy az ellenük folytatott forradalom elbukott, így azonban az volt az üzenete a fegyverletételnek, hogy a két nagyhatalom fegyveres erőivel szemben nem lehet tovább harcot folytatni. A másik ok az volt, hogy Haynau így nem tudta rögtönítélő bíróság elé állítani a katonákat, hanem maradt idő, míg a közigazgatás helyreállt. Ez volt a két fő oka annak, hogy az osztrákok a tábornokokat megillető löpor és golyó általi halál helyett kötél általi halált írtak elő a

magyar tábornokok részére, miután az oroszok – noha ígéretet tettek az ellenkezőjére – foglyaikat némi habozás után átadták számukra.

Felix Schwarzenberg miniszterelnök utasítására, Ferenc József jóváhagyásával hadbírószág elé állították, halálra ítélték, és kivégezték a 13 magyar parancsnokot. A hadbírószágot Karl Ernst törzshadbíró vezette. Az ítéleteket Julius Jakob von Haynau tábornokhoz, mint Magyarország teljhatalmú kormányzójához kellett felterjeszteni megerősítésre és aláírásra. Valamennyi tábornokot kötél általi halálra ítélték, annak ellenére, hogy például Dessewffynek szabad elvonulást ígértek a fegyverletétele előtt. Dessewffy, Kiss Ernő, Lázár Vilmos és Schweidel József ítéletét Haynau „kegyelemből” golyó általi halálra változtatta. A 13-ak ítéletét október 6-án – szándékosan a bécsi forradalom és Theodor Baillet von Latour császári hadügyminiszter meggyilkolásának első évfordulóján – hajtották végre, és ezért ez a nap a magyar forradalom és szabadságharc vérbefojtásának gyászünnepévé vált.

Az ítéletek kimondása, a kivégzések mikéntje és sorrendje részletes meggondolások alapján történt. A legtöbb bosszúságot Damjanich okozta a császáriaknak, ezért őt illette volna az utolsó hely, de Haynau személyes bosszúja ezt is felülírta, és így gróf Vécsey került az utolsó helyre, aki miután már nem volt kitől elbúcsúznia, Damjanich előtt letérdelve, kezet csókolt neki.

Löpor és golyó általi halállal halt (reggel fél hatkor):

- 1. Lázár Vilmos, törzstiszt (ezredes),
- 2. Dessewffy Arisztid, tábornok,
- 3. Kiss Ernő, tábornok,
- 4. Schweidel József, tábornok,

Kötél általi halállal halt (reggel hat óra után):

- 5. Lovag Poeltenberg Ernő, tábornok,
- 6. Török Ignác, tábornok,
- 7. Lahner György, tábornok,
- 8. Knezić Károly, tábornok,

Gróf Vécsey Károly tábornok kezet csókolt neki

- 9. Nagysándor József, tábornok,
- 10. Gróf Leiningen-Westerburg Károly, tábornok,
- 11. Aulich Lajos, tábornok,
- 12. Damjanich János, tábornok,
- 13. Gróf Vécsey Károly, tábornok.

Damjanich imája, október 6 hajnalán:

Ima kivégeztetésem előtt, 1849. október 5-ről 6-ra virradóra

Mindenség ura! Hozzád foházkodom! Te erősítettél

engem a nőmtől való elválás borzasztó óráiban, adj erőt továbbra is, hogy a kemény próbát: a becstelen, gyalázatos halált erősen és férfiasan állhassam ki. Hallgasd meg, ó, Legfőbb Jó, vágyteli kérésemet! Te vezettél. Atyám, a csatákban és ütközetekben - Te engedted, hogy azokat kiállhassam, és a Te védelmező karod segített némely kétes küzdelemből sértetlenül kilábolni - dicséртessék a Te neved mindörökké! Oltalmazd meg, Mindenható, az én különben is szerencsétlen hazámat a további veszedelemtől! Hajlítsd az uralkodó szívét kegyességre a hátramaradó bajtársak iránt, és vezérelj akaratát a népek javára! Adj erőt, ó, Atyám, az én szegény Emiliámnak, hogy beválthassa nékem adott ígéretét: hogy sorsát hitének erejével fogja elviselni. Áldd meg Aradot! Áldd meg a szegény, szerencsétlenségbe süllyedt Magyarországot! Te ismered, ó, Uram, az én szívemet, és egyetlen lépésem sem ismeretlen előtted: azok szerint ítélj fölöttem kegyesen, s engedd a túlvilágon kegyes elfogadást találnom. Ámen.

Damjanich Emiliának vigasztalásul

A kivégzést követően a holttestet Csernovics Péter temesi főispán a hóhér lefizetésével szerezte meg, és saját birtokán temette el. Itt nyugodott 1974-ig, amikor is csontjai átkerültek az emlékoszlop kriptájába.

Dámjánity János imája október 6. hajnalán

Контроверза

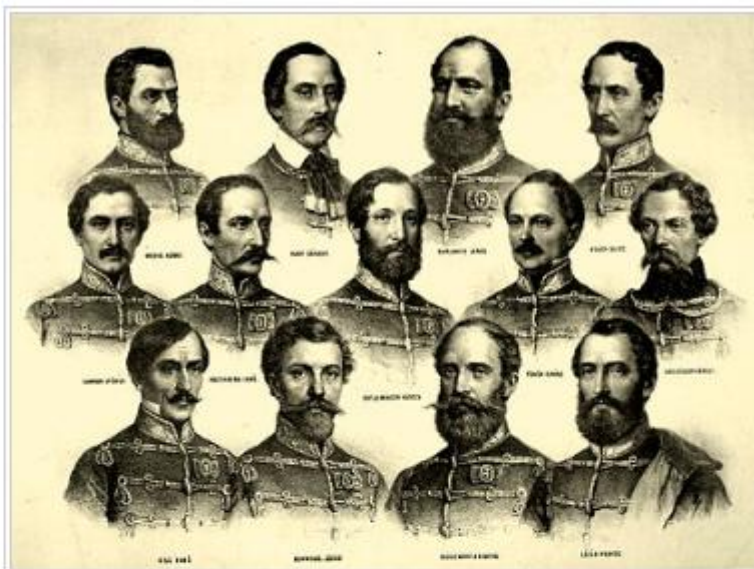
Дамјанић је контроверзна историјска фигура. Мађари га сматрају националним херојем, дају имена улицама по њему, за њих је био један од 13 поштованих револуционарних вођа заједно са Кошутом и Гергељом и човек који се борио за нове револуционарне идеје. За Војвођанске Србе, пошто је био Србин пореклом, је био издајница, јер је предводио мађарске снаге против Срба који су се борили за Српску Војводину против које су били Мађари, а на страни Хабзбурговаца, који су обећавали потврду статуса Српске Војводине. Тада је и добио надимак *Љута гуја, српски издајница*.^[3] Приписује му се да је једном приликом изјавио „како ће убијати Србе док и последњег не буде убио, а онда ће убити и себе, јер ниједан Србин не треба да живи на кугли земаљској“.^[3]

Dámjánity János a fenti széljáráspolitikálás ellenére, nem volt kontraverziális figura. Igenis a magyarok hős hadvezére Ő aki 1848-ban tudta, hol, kiért, ki ellen harcolt és kikkel választott helytállást.

A kicsinyes széljáráspolitikálás történelem-mese-mese-önszerelmes-mátka még 150 év alatt sem tudta megtanulni a valóságot, a tényt, a realitást, hogy a Banatus, meg a habsburgista szrpszka vojvodina csere-berék előtt TORONTÁL – Délvidék már 1000 – ezer éve a Hiteles, Hivatalos Magyarország Jogos saját Területe volt.

Ja igen, mára ami a szerbeknek lett Koszovó, az lett a magyaroknak Torontál. Ez ilyen egyszerű.

Csak ezt még nem szabad mondani. Mert aki merte, az Goli otokon meg Kosovska Mitrovicán találta magát. Korábban meg Kufsteinben.

Az aradi vértanúk Barabás Miklós grafikáján

Az 1735–1739-es orosz–osztrák–török háborúban, (Belgrádi béke), a Habsburg Monarchia elvesztette minden területét a Szávától és Dunától délre. Így 1739-ben a Szerb királyság is megszűnt, területén helyreállt a belgrádi Szandzsák, a ruméliai vilajet részeként.

Szerbia kormányzói

- Johann Joseph Anton O'Dwyer (1718-1720)
- Károly Sándor, Württemberg hercege(1720-1733)
- Karl Christoph von Schmettau (1733-1738)
- George Oliver de Wallis (1738-1739)

A Habsburg Szerbia utóhatásai

Bár a Habsburg uralom rövid életű volt, megteremtette a politikai, közigazgatási és identitásbeli alapot a későbbi szerb autonómia- és önállósodási törekvések számára, így a 'királyság' később a szerb állam magterületévé vált. A szerbek számára már nem jelentett megfelelő keretet az oszmán adminisztráció, amelynek hatása lassan elvezetett az első- (1804-ben), majd a második szerb felkeléshez amely véget vetett a közvetlen oszmán uralomnak Szerbia központi területein.

Népesség

1720-ban a Habsburg hatóságok kijelentették hogy Belgrád német és a római katolikus város. Minden nem német és nem-katolikus lakosnak el kell hagynia a város falait. Bár a korszakban a kormányzóság lakosság száma növekedett (270.000-ről 400.000 körülire), de a Habsburg-hatalom kivonulása a vesztes török elleni háború következményeként a térségből a második nagy szerb kivándorláshoz vezetett 1737-1739 folyamán.

Az itt leírt "utóhatás"-okról is szinte ahány szerb történész, annyi a vélemény
1720-ban: "Belgrád német" lett a Habsburgoknak – és mindenki másnak elhagyni a várost
Nagybecskerekén a városháza homlokzatán is az állt: "Ez a föld mindig német volt és az is marad."

elesett katonájáért tizedelték a szerbeket. Odalenn Szerbiában: egy a százhoz volt a mérce. A partizánok akcióit megbosszulandó az egyik szerbiai városban (Kragujevac) száz kisdíjakot tanáraikkal együtt kivégeztek. Az ún. Duna-menti svábok tragédiájának megértéséhez még egy kép: a nagybecskereki városházán, a főterre néző homlokzaton hatalmas fölírat hirdette: „Ez a föld mindig német volt, és az is marad!” A szerbek ezt az ostoba erőfitogtatást saját önérzetük legdurvább megalázásaként élték meg. Válaszul a szerbség a II. világháború után gyakorlatilag ugyanazt mondta ki, amit előbb a németek, csak éppen jelzőt váltottak: „Ez a föld. . .” És ennek a biztosítására felszámolták a németeket. Győzött a sátáni gyűlölet.

”Ez a föld mindig német volt és az is marad”

Hallottátok ezt Corvinus-Hollós-Hunyadiak?

Hallottad ezt Horogszegi Szilágyi Mihály kormányzónk hadvezérünk?

Ostoba erőfitogtatás vagy telhetetlen hatalomvágy, egyre megy. A helyi nép fizette az árát. Attól függően mikor merről fújt a kosava. A magyarokra minden irányból, minden alkalommal. Őszinte köszönettel tartozunk Huzsvár László nagybecskereki megyéspüspöknek, a fenti interjúrészletben is rögzített elgondolkodtató szavaiért.

”a szerbek ezt az ostobaságot önérzetük legdurvább megalázásaként élték meg.....”
És minek élték meg ezt mi magyaroknak elődeink? Torontál vármegyénk meghamisításának...

cessere, quo tamen diu pacate frui haud possunt, sicut proceres alii. Item §. 6. Ita bonis suis fere omnibus exuti Vukasini liberi Sultani partes amplexi sunt pacto annuo tributo prius Ivaniscum, qui in Zentam concessit, & haud multo post cum Balza, Georgii fratre, in praelio anno 1383. interemtus est.

(12) Ex Ducangio loco citato §. 6. Marcus, inquit, Craglievichius, (vel potius Kralievichius, propterea sic dictus, quod Vukasini Kralis, id est: Regis: Kral enim, vox originis graecae, Slavis Regem significat, filius fuerit) Cassoriam, Locrida, & Argos in Peloponneso sub Turcorum tutela obtinuit. Huic uxor fuit Helena, Clapeni proceris Graeciae filia, quae cum ob solutorem pudendamque vitam a Marco fuisset dimissa, Cassoriam venit, urbemque Balza tradidit eo in conjugium assumpto, quam Marcus cum Turcicis copiis frustra deinceps recipere conatus est. Perit ille tandem in Sultani Bajazetis comitatu eo in bello, quod adversus Myrzen Valachiae Principem gessit ad Chraglienum Valachiae oppidum. Illius corpus tumulatum fuit in monasterio Blaciani, seu Bullacini iuxta Scopian.

(13) Mirascus (quem etiam Mitrascum vocat Ducangius) pariter pro Turcis pugnando nulla superstitie prole perit.

(14) Ex Andreaeo horum (nempe Marci, Ivanisci, & Mitrasci, vel Mirasci) fratre natus Dominicus Monscilus, pater Cojae Musachorum Principis, & Helenae Stephani Cossacae, Ducis Sancti Sabae, uxoris, ut habet Ducangius loco proxime citato §. 6.

paullum ante allatam.

(22) Ex Ducangio. Vide eandem notam 14.

(23) Ex docum. 2. 7. & 8. Hic Joannem Huniadem e Georgii Serviae Despoti captivitate liberavit, ut prius dixi.

(24) Ex docum. 2. & 7. Meminit etiam Joannis hujus Marnavichii non sine laude aliud diploma, a Kerchelichio in Notitiis praeparatoribus pag. 257. allatum, Stephani Tvardko Tvardkovitii Serviae Regis septima Octobris 1426. exaratum, quo ob praecleara ejus merita, praesertim, quod variis ad Turcas legationibus functus Amuratem Turcorum Caesarem Tvardkoni Regi inensum conciliaverit, regnumque ejus Turcis liberaverit, donat ei novo privilegio portionem in Nissa, & Zuonik, ac pagum Huynicze. Idem Joannes in alio documento Abbatis Mirohna dato Buhoriniae festo Natalis Domini 1427. Turci cognominatus fuisse dicitur. Diploma refert laudatus Kerchelichius in Notitiis praeparatoribus pag. 258.

(25) Ex docum. 2. 7. & 8. Item ex alio Regis Mathiae Corvini privilegio Calendis Martii 1469. dato, quo castrum Camengrad in finibus Croatiae, ac Bosniae positum, huic Tomco Marnavich de Zuonik, loci ejusdem in Bosnia perpetuo Comiti, Domino in Voyniza, regni-que Ralliae Starostae, ac per eum ejus filio Jurkadino, litteris Budae mense Novembri anno 1464. concessum, confirmat. Recitat illud Balthasar Kerchelichius in Notitiis praeparatoribus pag. 294.

(26)

CORVINI 1469

a DEFTERBEN is

TEMPORIBUS MATHIAE PARTIS II.

573

(26) Ex documento 2. Item ex alio privilegio Regis Mathiae sub nota 25. proxime superiore memorato.

(27) Ex documento 2.

(28) Ex eodem documento 2.

(29) Ad hanc familiam pertinet Joannes Tomco Marnavich Bosnensis, Canonicus Sicensis, sive Sibenicensis: Sibenicum enim urbs Dalmatiae olim Sicum dicebatur. Memoratur is apud Kerchelich loco citato pag. 294. in literis Capituli Spalatensis, quibus dictus Joannes privilegium Mathiae Regis sub nota 25. allatum Spalati in Ecclesia Sancti Domnii quarta decima Januarii trans-

lati curat 1621. Idem mihi esse videtur cum eo Joanne Tomco Marnavichio, Archidiacono Zagrabienfi, cujus literae Romanae, nona Maji 1629. exaratae, apud Kerchelich in opere toties laudato pag. 258. meminerunt. Hunc postea ad calcem documenti Sabariensis anno 1636. concessi Episcopum Bosnensem fuisse lego, variisque operibus Romae editis, praesertim Vitis Sanctorum Illyricanorum inclausisse. In eadem Cathedra Bosnensi floruisse reperio Marianum Marnavich anno 1648., ex eadem, credidero, stirpe oriundum.

docum. X. ANN. 1460.

HOLLÓS —

”Joannis hujus Marnavichii Nissa – Regis Mathiae Corvini privilegio Calendis Martii 1469”

Március idusán ?

A Félix Kanitz hallotta Buhlerin-Kurvingrád-Kurvavár legendája közben, kicsit elsétálgattunk az északi szomszédék környező tájaira, a tájaknak Kanitz korabeli eseményeire is.

De most vissza az eredeti munkához, mert sok még a tennivaló.

Ami a Hurenschloss – Kurvingrád – Kurvavár - Korvingrad mese esetét illeti, ott, mint már annyi máskor is megesett, végül is az először félrevezetők oldották meg a saját rejtélyüket.

Regis Mathiae Hollós – Corvini privilegio Calendis Martii 1469.

**1910 körüli évekre készült felvétel Corvinus-Hollós Hunyadi János
1443-as Hosszú Hadjáratának egyik győzedelmes színhelyéről**

Festung Korvin – Dorf Klisura am Fluss Toplica, Umgebung von Nisch

Korvin vára – Kliszura faluban a Toplica folyón – Nis környékén

Korvin Grad - selo Klisura na reci Toplice okolina Niša

Mi azonban eddig Csédomily Mijátovity Első Könyvének alig értünk a végéhez.
Pedig Csédó és nem csak ő, a továbbiakban még sok értékes, érdekes tudnivalót rögzített.

folyt.:

a 3.Rész III-ik kötetében

Szántóné Veréb Irén
2015.8.25